

စာပေမိမိမာန်စာမူဆရာ

ကမ္ဘာပေါ်ရှိ မြို့ ဧည့်ဝတ်တံဆိပ်

မောင်မိုးယံ

ကမ္ဘာပေါ်ရှိ မြို့ ဧည့်ဝတ်တံဆိပ်

မောင်မိုးယံ

ဒို့တာဝန်အရေသုံးပါး

- ၊ ပြည်ထောင်စုမပြိုကွဲရေး ဒို့အရေး
- ၊ တိုင်းရင်းသား စည်းလုံးညီညွတ်မှု မပြိုကွဲရေး ဒို့အရေး
- ၊ အချုပ်အခြာအာဏာ တည်တံ့ခိုင်မြဲရေး ဒို့အရေး

ပြည်သူ့သဘောထား

- ၊ ပြည်ပအားကိုးပုဆိန်ရိုးအဆိုးမြင်ဝါဒီများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- ၊ နိုင်ငံတော် တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးနှင့် နိုင်ငံတော် တိုးတက်ရေးကို နှောင့်ယှက်ချက်ဆီးသူများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- ၊ နိုင်ငံတော်၏ ပြည်တွင်းရေးကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက် နှောင့်ယှက်သော ပြည်ပနိုင်ငံများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- ၊ ပြည်တွင်းပြည်ပအချက်သမားများအား ဘုံရန်သူအဖြစ် သတ်မှတ်ချေမှုန်းကြ။

နိုင်ငံရေးဦးစည်ချက်(၄)ရပ်

- ၊ နိုင်ငံတော်တည်ငြိမ်ရေး၊ ရပ်ရွာအေးချမ်းသာယာရေးနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး
- ၊ အမျိုးသားပြန်လည် စည်းလုံးညီညွတ်ရေး
- ၊ နိုင်ငံသည့် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေသစ်ဖြစ်ပေါ်လာရေး
- ၊ ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေသစ်နှင့်အညီ ခေတ်မီဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သော နိုင်ငံတော်သစ်တစ်ရပ် တည်ဆောက်ရေး

စီးပွားရေးဦးစည်ချက်(၄)ရပ်

- ၊ စိုက်ပျိုးရေးကို အခြေခံ၍ အခြားစီးပွားရေးကဏ္ဍများကိုလည်း ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် တည်ဆောက်ရေး
- ၊ ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ် ပီပြင်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာရေး
- ၊ ပြည်တွင်းပြည်ပမှ အတတ်ပညာနှင့် အရင်းအနှီးများ စိတ်ချရ၍ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် တည်ဆောက်ရေး
- ၊ နိုင်ငံတော် စီးပွားရေးတစ်ရပ်လုံးကို ဖန်တီးနိုင်မှု စွမ်းအားသည် နိုင်ငံတော် နှင့် တိုင်းရင်းသားပြည်သူတို့၏ လက်ဝယ်တွင်ရှိရေး

လူမှုရေးဦးစည်ချက်(၄)ရပ်

- ၊ တစ်မျိုးသားလုံး၏ စိတ်ဓာတ်နှင့် အကျင့်စာရိတ္တမြင့်မားရေး
- ၊ အမျိုးဂုဏ်၊ ဇာတိဂုဏ်မြင့်မားရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ်များ၊ အမျိုးသားရေးလက္ခဏာများ မပျောက်ပျက်အောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေး
- ၊ မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ် ရှင်သန် ထက်မြက်ရေး
- ၊ တစ်မျိုးသားလုံး ကျန်းမာကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ပညာရည်မြင့်မားရေး

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

ထုတ်ဝေသည့်ခုနှစ်	- ၂၀၁၀ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ
အကြိမ်	- ပထမအကြိမ်
အုပ်ရေ	- ၁၀၀၀
တန်ဖိုး	- ၁၈၀၀/- ကျပ်
မျက်နှာဖုံးဓာတ်ပုံ	- မိုးယံထိုက်
အတွင်းဓာတ်ပုံ	- မိုးယံထိုက်
ကွန်ပျူတာစာစီ	- မခိုင်ဇင်ထွန်း (WRUD)
ပုံနှိပ်တိုက်	- မိဘအေးရိပ် ပုံနှိပ်တိုက်
	အမှတ် ၁၅၀၊ ၄၈ လမ်း (အထက်)
	ဗိုလ်တထောင်မြို့နယ်။

ပုံနှိပ်ရေးနှင့် စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးလုပ်ငန်း
စာပေဗိမာန် စာတည်းမှူးချုပ်က
မှတ်ပုံတင်အမှတ် ၀၇၄၉၂ ဖြင့် ပုံနှိပ်၍
မှတ်ပုံတင်အမှတ် ၀၃၉၁၁ ဖြင့် ထုတ်ဝေသည်။

၂၀၀၈ ခုနှစ် စာပေမိမိမာန်စာမူဆု
(သုတပဒေသာ-ဝိဇ္ဇာ) ဆုရ

ကစ္စပဒုဒိပ္ပ ဝဉ္စဝတိသစ္စာ

မောင်မိုးယံ

မာတိကာ

- စာရေးသူ၏ အဖွင့်စကား		
၁။ မြန်မာပြည်မှ ချေဝတီခရီးအစ	...	၁
၂။ စစ်တွေမှသည် မေယုဆီသို့	...	၁၉
၃။ နတ်မြစ်ဝမှ အင်းပေါက်သို့	...	၄၃
၄။ လွမ်းတေးသီသည့် ကစ္ဆပနဒီ	...	၆၇
၅။ ချေဝတီမှ နှင်းတောင်တန်းဆီသို့	...	၉၃
၆။ မြတ်ဘုရား မဟာမုနိသို့ ပီတိခရီး	...	၁၁၁
၇။ စစ်တွေမှကျောက်ဖြူခရီး	...	၁၃၁
၈။ ရမ်းဗြဲကျွန်းမှသည် တောင်ကုတ်ဆီသို့	...	၁၅၁
၉။ အနောက်ယွန်းယွန်း မာန်အောင်ကျွန်းသို့	...	၁၇၅
၁၀။ ရှုမည်းသည့် ဒွါရာဝတီခရီး	...	၁၉၁
၁၁။ ကစ္ဆပနဒီမှ မြောက်ဦးဆီသို့	...	၂၁၉
၁၂။ လွမ်းရပါသည် ချေဝတီ	...	၂၄၉
- ကျမ်းကိုးစာရင်း		
- ကျေးဇူးဥပကာရ မှတ်တမ်းလွှာ		

စာရေးသူ၏ဘဝပုံရိပ်

အဖ ဦးတင်အေး၊ အမိ ဒေါ်တင်တင်သန်းတို့မှ ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၂ ရက်နေ့တွင် ရှမ်းပြည်နယ်၊ ကျိုင်းတုံမြို့၌ မွေးဖွားသည်။ မူလတန်းနှင့် အလယ်တန်းပညာကို တောင်ငူမြို့၊ စိန်ဂျိုးဇက်ကွန်ဗင်နှင့် အထက (၄)တို့တွင်လည်းကောင်း၊ အထက်တန်းပညာကို ရန်ကုန်မြို့မကျောင်း၊ အထက (၂) ဒဂုံတွင်လည်းကောင်း သင်ယူခဲ့ပြီး ၁၉၇၈ ခုနှစ်တွင် ပုသိမ်ကောလိပ်မှ သိပ္ပံဘွဲ့ ရရှိခဲ့သည်။

၁၉၇၉ ခုနှစ်တွင် တပ်မတော်သို့ ဝင်ရောက်ခဲ့ပြီး ဒုတိယဗိုလ်မှ ဗိုလ်မှူး အဆင့်ထိ ရှေ့တန်းစစ်မြေပြင်များတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ကက (ပြည်) တွင် စစ်ဦးစီးမှူး (ဒုတိယတန်း)အဆင့်ဖြင့် မြဝတီရပ်မြင်သံကြားနှင့် သတင်းစာပေ ရေးရာ လုပ်ငန်းတာဝန်များ ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင် ပို့ဆောင်ရေးဝန်ကြီးဌာနသို့ ရောက်ရှိခဲ့ပြီး အထူး အရာရှိအဖြစ် မြန်မာ့ကြယ်ငါးပွင့် သဘောလုပ်ငန်း ပြည်တွင်းရေကြောင်း ပို့ ဆောင်ရေးနှင့် ဒေါပုံသဘောကျင်း စက်ရုံမှူးတာဝန်များ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၂၀၀၁ ခုနှစ်တွင် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာနသို့ ပြောင်း ရွှေ့ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

၁၉၇၄ ခုနှစ်တွင် တက္ကသိုလ် နံရံကပ်စာစောင်များတွင် ကဗျာများ ရေးသားခြင်းဖြင့် စာပေနယ်သို့ စတင်ရောက်ရှိခဲ့ပြီး ၁၉၇၆ ခုနှစ်တွင် ဝတ္ထုတို များ စတင်ရေးသားခဲ့သည်။ ဆောင်းနင်းအေး၊ မောင်လွမ်းဝေ ကလောင်အမည် များဖြင့် ကဗျာနှင့် ဝတ္ထုများ ရေးသားခဲ့သည်။

၂၀၀၀ ခုနှစ်တွင် “ချင်းတွင်းမြစ်၏ သမိုင်းတစ်ခေတ် ပဲ့တင်သံ”စာမူ ဖြင့် စာပေဗိမာန်စာမူဆု (စာပဒေသာ) ပထမဆုကိုလည်းကောင်း၊ ၂၀၀၄ ခုနှစ် တွင် “ငွေကြယ်များကို သက်သေတည်၍ ရွှေပင်လယ်ကို ဖြတ်သန်းခြင်း”စာမူ ဖြင့် ပခုက္ကူဦးအုံးဖေစာပေဆု (ကျမ်းစာပေ) ပထမဆုကိုလည်းကောင်း ရရှိခဲ့ပြီး ၎င်းစာအုပ်ဖြင့်ပင် ၂၀၀၅ ခုနှစ်အတွက် အမျိုးသားစာပေဆု ဆွတ်ခူးရရှိခဲ့သည်။

အမည်ရင်းမှာ ဗိုလ်မှူးမျိုးသန့် (ငြိမ်း) ဖြစ်သည်။

နေရပ်လိပ်စာ - အမှတ် ၇၉ (A)၊ မြေညီထပ်၊
ကျိုက္ကဆံလမ်း၊ နတ်မောက်ရပ်ကွက်၊
တာမွေမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

စာရေးသူ၏ အဖွင့်စကား

ကျွန်တော်သည် ၁၉၉၈ ခုနှစ် ဇွန်လတွင် တပ်မတော်မှ ပို့ဆောင်ရေး ဝန်ကြီးဌာနသို့ ပြောင်းရွှေ့ တာဝန်ထမ်းဆောင်ရသောအခါ ရောက်တော့မည့် မဟုတ်ဟု ထင်ခဲ့ရသော ရခိုင်ပြည်နယ်ကို အမှတ်မထင် ရောက်ခဲ့ရလေသည်။ ရခိုင်ဌာနခွဲ ပြည်တွင်းရေးကြောင်းပို့ဆောင်ရေး ရေယာဉ်များနှင့် ဆိပ်ကမ်းများ စစ်ဆေးရန် တာဝန်ပေးအပ်ခြင်း ခံရစဉ်က သွားရန်ဆန္ဒမရှိလှကြောင်း ဝန်ခံရမည်ဖြစ်ပါသည်။

သို့သော် ကျွန်တော် တာဝန်အရ သွားရောက်ခဲ့ရသည်။ ဧရာဝတီဌာနခွဲဟုဆိုသော ကျွန်တော်တို့ စွမ်းအားပြည့် အထူးစစ်ဆေးရေးအဖွဲ့ ရုံးစိုက်ရာ ဧရာဝတီမြစ်ကမ်းမှနေ၍ ရခိုင်ဌာနခွဲ ရုံးစိုက်ရာ ကစ္ဆပနီမြစ်ကမ်းဆီသို့ ကျွန်တော်ရောက်ခဲ့ရလေသည်။ မြန်မာပြည်မှာ ရခိုင်ပြည်နယ် တစ်ခုသာ မရောက်ဖူးတာ ကျန်တော့သည်ဆိုသောစကားကို ချေဖျက်လိုက်ရတော့သည်။ ၁၉၉၈ ခုနှစ်ကုန်ပိုင်းတွင် တစ်ကြိမ်၊ ၁၉၉၉ ခုနှစ်ကုန်ပိုင်းတွင် တစ်ကြိမ်၊ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်တွင် တစ်ကြိမ် သုံးကြိမ် တိုင်တိုင် သွားရောက်ခဲ့ရသော ရခိုင်ပြည်နယ်ခရီးများ၏မြင်ကွင်းအဖုံဖုံ၊ ဖြစ်ရပ်အစုံစုံသည် ကျွန်တော့်အတွက် မမေ့နိုင်စရာဖြစ်နေခဲ့သည်။ ရခိုင်တို့၏ ရိုးရာဓလေ့ ယဉ်ကျေးမှု နိစ္စဓူဝ ကြုံတွေ့ရမှုများနှင့် သမိုင်းနှင့် ရာဇဝင်ကို စာတင်ခဲ့သော ကဗျည်းအက္ခရာများသည် ကျွန်တော်၏ စာပေဘဝခရီးကို မမျှော်လင့်ဘဲ လန့်နိုးစေခဲ့သည်။

ကျွန်တော် ချင်းတွင်းခရီး သွားရောက်ခဲ့သည်။ ဧရာဝတီမှာ စုန်ချီ ဆန်ချီ သွားလာ နေထိုင်ခဲ့သည်။ ပင်လယ်ပြင်ကို ဖြတ်သန်းခဲ့သည်။ ခရီးသွားတစ်ဦး၏ အလေ့အထ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများ ရေးမှတ်ခဲ့သလို ဓာတ်ပုံမှတ်တမ်းများလည်း ရိုက်ကူးခဲ့သည်။ သို့သော် စာတစ်စောင် ပေတစ်ဖွဲ့အထိ ရေးသားထုတ်ဝေဖြစ်လိမ့်မည်ဟု မထင်မိခဲ့။ ထူးခြား သည်ကား ရခိုင်ကမ်းရိုးတန်းဟုခေါ်သော ဧည့်ဝတီကမ်းရိုးတန်းကြီးကို စုန်ကာဆန်ကာ သွားလာရင်း အမှတ်တရဓာတ်ပုံရိုက်ရသော မြင်ကွင်း များသည် မနေ့တစ်နေ့က အဖြစ်အပျက်များသဖွယ် သတိရနေမိခြင်း ဖြစ်သည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်၏ အတိတ်နှင့် ပစ္စုပ္ပန် မြင်ကွင်းများကို ကျွန်တော်ရင်မှာ တသသ ဖြစ်နေခြင်းထက် ပေထက်အကွရာတင်ကာ ရင်ဖွင့်လိုက်ခြင်းက ဧည့်ဝတီကို ကျေးဇူးဆပ်ရာရောက်ပေလိမ့်မည်ဟု တွေးမိသည်။

ဆယ်နှစ်တာကာလ ကြာမြင့်ခဲ့လေသည်။ မြင်ကွင်းတွေ ပျောက် မသွားသေး။ အဖြစ်အပျက်တွေ အမှတ်ရနေသေးသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာ တစ်ဦး ဖြစ်လာရသော ကုသိုလ်ကံကောင်းသလို ဗုဒ္ဓ၏အမွေအနှစ်များ ထားရစ်ခဲ့ရာ ဧည့်ဝတီမြေဆီသို့ ကုသိုလ်ပြုရန် သွားရောက်ခွင့်ရသည် ဟု မှတ်ယူခဲ့သည်။ ပဌာန်းဆက်အရ ဆွေဟောင်း မျိုးဟောင်းများနှင့် ပြန်လည် ဆုံတွေ့ရန် သွားရောက်ခွင့်ရသော ခရီးဖြစ်သည်ဟုလည်း ကျေနပ် ဝမ်းမြောက်မိပါသည်။ အတိတ်မှအရိပ်များ လွှမ်းခြုံနေသော ရခိုင်တို့၏ ယဉ်ကျေးမှုသည် ကစ္ဆပနဒိဌိ ယနေ့တိုင် စီးဆင်းနေမြဲဖြစ် သည်ကို အံ့ဩဖွယ်ရာ ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။

မိုင်ပေါင်း ၃၅၀ ကျော် ရှည်လျားသော ဧည့်ဝတီ ကမ်းရိုးတန်း ကြီး၏ အတွင်းအပြင်၊ ရေလမ်းမြေလမ်း မြို့ပြကျေးရွာ ကျွန်းများစွာကို ဒေသခံ ရခိုင်တိုင်းရင်းသားအချို့တို့ပင် စုံလင်အောင် မရောက်ဖူးကြ လေရာ အခွင့်သာ၍ ရောက်ခဲ့ရသူ ကျွန်တော်က ပြန်လည်ဖောက်သည် ချလိုပြန်ပါသည်။ ထို့အတူ မြစ်ကူးချောင်းကူး၊ ဝေဟင်ကူးကာ သွားလာ မှ ရောက်နိုင်သော ရခိုင်ကမ်းမြောင်ဒေသကြီးကို မရောက်ဖူးသေးသည့် မြန်မာပြည်မကြီးမှ ညီအစ်ကို မောင်နှမ တိုင်းရင်းသားများစွာတို့အား ကျွန်တော်နှင့်အတူ စုန်ချီဆန်ချီ ခေါ်သွားလိုပါသည်။ ဗမာ၊ ရခိုင်၊ ရှမ်း၊

ကရင်၊ ကယား၊ ကချင်၊ ချင်း၊ မွန်ဟုဆိုသော တိုင်းရင်းသား မျိုးနွယ် စုကြီးတို့မှ ပေါက်ဖွား ဆက်နွယ်လာသော မျိုးနွယ်စု ၁၃၅ မျိုးတို့သည် မြန်မာပြည်အတွင်း ပုံစံအမျိုးမျိုးဖြင့် မွေးဖွားနေထိုင် ကြီးပြင်း သေဆုံး သွားခဲ့ကြရာတွင် တူညီသော အသွင်သဏ္ဌာန်သည် မြန်မာလူမျိုးတို့၏ ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့မှုနှင့် မဟုတ်လျှင် မခံတတ်သော မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ် ဖြစ်နေကြောင်း အတိတ်သမိုင်းကြောင်းမှ ယနေ့တိုင် တွေ့ရှိနေရသည် ကို ပြောပြလိုပါသည်။

ကျွန်တော့်ကို ခွင့်လွှတ်စေချင်သည်။ ကျွန်တော်သွားရာ ခရီး တစ်လျှောက် အမြင်မှား၊ အတွေးမှား၊ အရေးမှားသော အကြောင်းအရာ များ ပါခဲ့ပါလျှင် ကျွန်တော်၏ ဗဟုသုတ၊ လေ့လာမှတ်သားမှု အားနည်း ခြင်းသာ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ပြီးပြည့်စုံသော သမိုင်းဖြစ်ရပ်၊ ရိုးရာ ယဉ်ကျေးမှုထုံးစံများမပါသည်ကလည်း ရာဇဝင်သမိုင်းစာအုပ် ရေးသား ခြင်း မဟုတ်ပါဟု ဝန်ခံရမည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်ရှိ မြစ်ကြီးမြစ်ငယ်များ အတွင်း သင်္ဘောကြီးငယ်မျိုးစုံတို့ဖြင့် သွားလာခဲ့ရာတွင် လူတို့လေ့ကို မမေ့အောင် ဟာသနော၍ ပြောဆိုရေးသားခြင်းများကလည်း ပုဂ္ဂိုလ် ရေး၊ လူမျိုးရေး ထိပါးစော်ကားခြင်းမဟုတ်ပါ ဟူ၍လည်း တောင်းပန် ရမည်။

ကျေးဇူးတင်စကား ဆိုရပေလိမ့်မည်။ ဧရာဝတီမှ ဓညဝတီခရီး သွားလာခွင့်ပြုသော ပို့ဆောင်ရေး ဝန်ကြီးဌာန ပြည်တွင်း ရေကြောင်း ပို့ဆောင်ရေး လုပ်ငန်းဌာန နှင့် စွမ်းအားပြည့်အထူးစစ်ဆေးရေးအဖွဲ့မှ ဒုတိယ ဗိုလ်မှူးကြီး မောင်ထွန်း၊ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး ခင်မောင်ကြည်နှင့် လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် အရာရှိများ၊ ရခိုင်ဌာနခွဲ ပြည်နယ် မန်နေဂျာနှင့် ဝန်ထမ်းများ၊ မြို့နယ်မန်နေဂျာနှင့် ဝန်ထမ်းများ၊ ဒေသခံ ဧည့်ခံကျွေးမွေး စောင့်ရှောက်သူများနှင့် တစ်လုပ်စားဖူး သူ့ကျေးဇူးရှိသူများကို အမှတ်ရ ကျေးဇူးတင်ရှိနေပါသည်။

ထို့အတူ ဤစာအုပ် ပြုစုရေးသားရာတွင် လိုအပ်သော စာအုပ် စာတမ်း အထောက်အထားများအတွက် ကူညီပေးသူ သူငယ်ချင်း ဗိုလ်မှူးကြီးစန်းဝင်း (နိုင်ငံတော်ကာကွယ်ရေးတက္ကသိုလ်)၊ ဦးအောင် သင်း (ဒုတိယ ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ ရေအရင်းအမြစ်အသုံးချရေးဦးစီးဌာန)၊

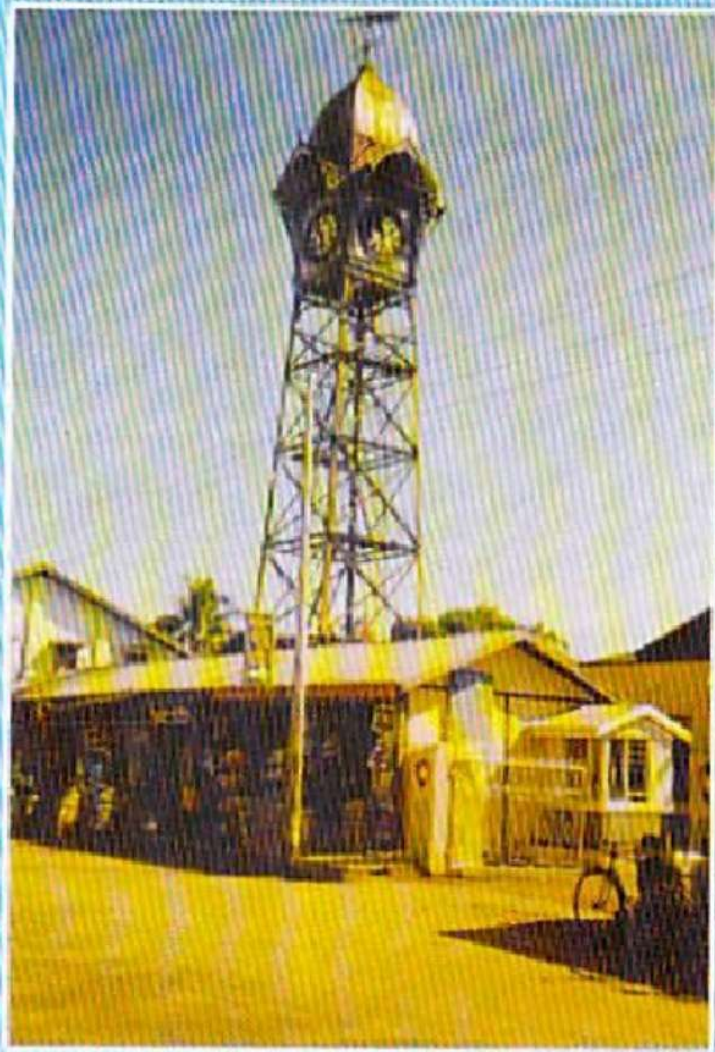
စာရေးသူ၏ အဖွင့်အမှာစကား

ဦးစိန်မော်ဦး (မိုးလေဝသနှင့် ဇလဗေဒ ညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာန) တို့အား လည်းကောင်း၊ ကျွန်တော်၏ ဖတ်ရခက်သော လက်ရေးမူကို ကွန်ပျူတာ စာလုံးအဖြစ် ဖန်တီးပေးသော တပည့် မခိုင်ဇင်ထွန်း (ရေအရင်းအမြစ် အသုံးချရေး ဦးစီးဌာန) နှင့် ပြန်လည် Proof ဖတ်ရှု ပြင်ဆင်ပေးသော ညီငယ် ကိုဌေးလွင်တို့အားလည်းကောင်း၊ စာအုပ်စာတမ်းနှင့် ဓာတ်ပုံ များ ကူညီပေးသော ဦးစောသိန်း၊ ဦးစိုးဝင်း၊ ဦးဇော်အေးမောင်နှင့် ဦးသန်းမောင်တို့အားလည်းကောင်း၊ စာအုပ်ပြီးခါနီး ရခိုင်ပြည်နယ် တောင်ကုတ်မှ ရောက်လာသော ကြက်ကိုင်းဆရာတော် ဦးဓမ္မသာရ၏ ရခိုင်ဌာနီ လရာသီကျမ်း စာအုပ် လက်ဆောင်ပေးမှုအတွက်လည်း ကောင်း၊ ဟိုတစ်စ ခီတစ်စ ပြောပြသူ မိတ်ဆွေ သူငယ်ချင်းများအား လည်းကောင်း အတိုင်းမသိ ဝမ်းမြောက် ကျေးဇူးတင်ရှိနေပါသည်။

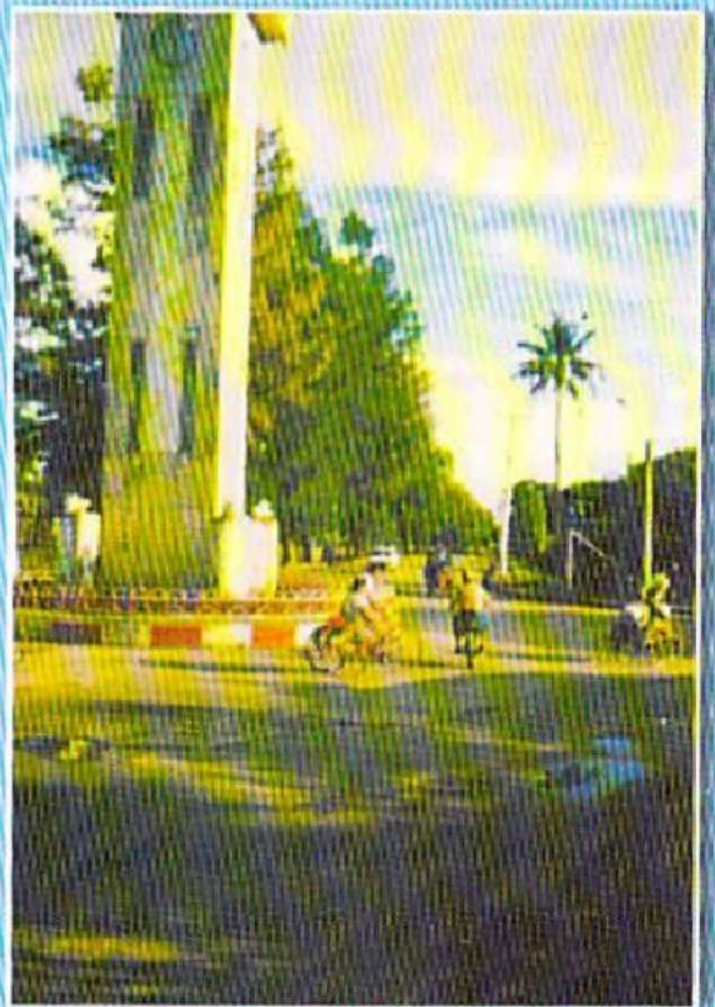
ထို့ပြင်တစ်ဝ ဤစာအုပ် ပြုစုရေးသားနိုင်အောင် လူ့ဘဝခရီးသို့ ပို့ဆောင်ပေးသော မွေးမိခင်၊ မွေးသဖခင် ကျေးဇူးရှင်နှစ်ပါးနှင့် ပါရမီ ဖြည့်ဖက် ဇနီးဖြစ်သူ ဒေါ်သီသီရှိန်တို့အား မမေ့မလျော့ ကျေးဇူးတင်ရှိ ပါကြောင်း မှတ်တမ်းတင် ဂုဏ်ပြုအပ်ပါသည်။

ကိုယ်စိတ်နှလုံး ချမ်းမြေ့ကြပါစေ ...

စာရေးသူ

စစ်တွေမြို့မှအင်္ဂလိပ်ခေတ်နာရီစင်

လွပ်လပ်ရေးအထိမ်းအမှတ်နာရီစင်

စစ်တွေမြို့ပြည်တွင်းရေကြောင်းမေယုရိပ်သာ

စစ်တွေပွိုင့်မှနေဝင်ဆည်းဆာရှုခင်း

(၁)

မြန်မာပြည်မှ ခေတ္တဝါခရီးအစ

ဝေဟင်မှသည် စစ်တွေဆီသို့

လေယာဉ်ပြတင်းပေါက်မှ ကြည့်လိုက်ချိန်တွင် ရန်ကုန်မြစ်ဝကို ကျော်ဖြတ်သွားလေပြီ။ လေယာဉ်မယ်၏ ခရီးဦးကြိုဆိုမှုနှင့် အသက် ကယ် သရုပ်ပြမြင်ကွင်းက ရန်ကုန်မှ လေယာဉ်အထွက် မြို့ပြမြင်ကွင်း ကို သတိမထားမိလိုက်ချေ။ တိမ်တိုက်ထဲသို့ ထိုးဝင်သွားသော Forker Jet လေယာဉ်၏ အလျင်နှုန်းသည် ၁၅ မိနစ် ခရီးတွင် တုန်လှုပ် မွန်းကျပ်မှုများ ပျောက်ကွယ်စပြုလေပြီ။

တစ်မြို့တစ်ရွာသို့ လေယာဉ်ခရီး မသွားရသည်မှာ ကြာမြင့်လေ ပြီ။ ၁၉၉၂ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်မှ ဗန်းမော်သို့ တာဝန်ဖြင့် ပြောင်းရွှေ့ခဲ့သော ခရီးသည် နောက်ဆုံးဖြစ်မည် ထင်ပါသည်။ စစ်မြေပြင်တာဝန် ထမ်း ဆောင်ရန် သွားရောက်ခဲ့ရသောခရီးသည် လွမ်းမောဖွယ်များဖြင့် တစ် နာရီခွဲ ဆိုသောအချိန်ကို ငေးမော တွေးတောရင်း ကုန်လွန်သွားခဲ့ဖူး ပါသည်။ ခုတစ်ဖန် လေယာဉ်စီးရခြင်းသည်လည်း အသစ်အဆန်းဖြစ် နေပြန်သည်။ မြန်မာပြည်တွင် မရောက်ဖူးသော အရပ်ဒေသကို သွားရ မှာမို့ ပျော်သလိုလို စိတ်လှုပ်ရှားနေမိသည်။ ထူးခြားသည်က တစ်ရံ တစ်ခါက ယခု ရှေ့ရှဦးတည်ရာအရပ်သည် မိဟောင်းဖဟောင်း၊ ဆွေ

ဟောင်း မျိုးဟောင်းများနှင့် အတူတကွ နေထိုင်ခဲ့ဖူးသည် ဟူသော စိတ်က ဤခရီး၌ ထူးခြားမှုပင်ဖြစ်ပါသည်။

"လေယာဉ်က မြင့်လာလေ အေးလေပဲနော်၊ ဆရာက စစ်တွေကို သွားမှာလား"

"ဪ ဟုတ်ကဲ့၊ အခုလောလောဆယ်တော့ စစ်တွေကိုပဲ ဆိုပါတော့၊ နောက်မှ ခရီးဆက်မှာပါ။ ဒီကကော ... စစ်တွေသွားမှာလား"

"မဟုတ်ဘူးရှင်၊ ကျွန်မ မြောက်ဦးသွားမှာလေ၊ မြောက်ဦးမှာ တာဝန်ကျနေတယ်။ ရန်ကုန်ကို အလုပ်ကိစ္စနဲ့ ခဏသွားတာပါ"

ကျွန်တော်၏ ညာဘက်ဘေးခုံတွင် ထိုင်နေသော မိန်းမပျိုကို လေယာဉ်ပေါ်မှာ နေရာယူပြီးကတည်းက သတိထားမိသည်။ ဖြူဝင်းသန့်စင်သော မိန်းမပျိုလေးဟု မှတ်ချက်ပြုထားခဲ့သည်။ ထိုင်ခုံချင်း ပူးကပ်နေသည်မို့ အားနာစွာ ခပ်မဆိတ်နေမိခဲ့သည်။ လေယာဉ်မထွက်မီကတည်းကပင် ရှူဆေးတောင့်ကို နှာတွင် တေ့ထားသည်မို့ မူးတတ်သော အကျင့်ရှိသည်ဟု သတိထားလိုက်သည်။ ခုတော့လည်း သူကပင် လောကွတ်ယူငှာစကားဆိုလာသည်မို့ တိမ်တိုက်များနှင့် မိတ်ဖွဲ့ စိတ်ကစားနေသော အတွေးတို့ လွင့်ပါးသွားချေပြီ။

"ကျွန်မ ဒေါက်တာမိုးစပယ်ပါ။ မြောက်ဦးဆေးရုံမှာ တာဝန်ကျနေတယ်လေ။ လေယာဉ်စီးရမှာ ကြောက်ပေမယ့် အချိန်တိုအတွင်း ရောက်နိုင်တာက ဒီခရီးပဲရှိတယ်လေ။ လေယာဉ်မစီးချင်ရင်တော့ မြောက်ဦးကနေ စစ်တွေ၊ စစ်တွေကနေ တောင်ကုတ်၊ တောင်ကုတ်ကနေ ကားနဲ့ ရန်ကုန်လာရတယ်။ မထူးပါဘူး၊ ဝေဟင်ကို မဖြတ်ချင်လဲ ပင်လယ်ပြင်ကို ဖြတ်ရတာပဲ။ ရက်လဲကြာ လူလဲ ပင်ပန်းတော့ စစ်တွေ-ရန်ကုန် လေယာဉ်ပဲ စီးလိုက်တော့တယ်"

စကားသံဝဲဝဲ ရည်မှန်သော ဆရာဝန်မလေး၏ ဘဝအမောကို နားထောင်ရင်း ကိုယ့်ကိုယ်ကိုပြန် မိတ်ဆက်လိုက်သည်။ တာဝန်အရ သွားရောက်ရမည့် ခရီးများတွင် မြောက်ဦးခရီးစဉ် ပါရှိနေ၍လည်း ဖိတ်မန္တကပြုခြင်းခံရပြန်သည်။ တကယ်တော့လည်း ရခိုင်ပြည်နယ်ခရီးမသွားမီကပင် စိတ်ဝင်စားစရာ အကောင်းဆုံးက မြောက်ဦး ဆိုသော ရှေးဟောင်းမြို့တော် ဖြစ်ခဲ့သည်။ ခုတော့လည်း မြေပြင်သို့ မရောက်မီ

အင်္ဂလိပ်တို့ မြန်မာပြည်ကို စတင်တိုက်ခိုက်သိမ်းပိုက်စဉ် ၁၈၂၄ ခုနှစ် ကပင် အစောဆုံး ပါဝင်ခဲ့သောကြောင့် ရှေးဟောင်း အင်္ဂလိပ်မြို့ဟု ခေါ်ဆိုရမည် ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ တည်းခိုမည့်နေရာသို့ မိနစ် ၂၀ ခန့်သာ မောင်းရ သည် ရောက်လေပြီ။ "မေယုရိပ်သာ" အမည်ရသော ပြည်တွင်း ရေကြောင်းပို့ဆောင်ရေး တည်းခိုဆောင်ကြီးကား ခမ်းနား ကြီးကျယ်ပါ သည်။ စစ်တွေမြို့၏ အရှေ့ဘက် ပင်လယ်ကမ်းခြေနှင့်နီးသော ခြံဝန်း ကျယ်ကြီး တစ်ခုတွင် တစ်ထပ်ဆောင် ရိပ်သာကြီးက အိပ်ခန်းများ၊ စားသောက်ခန်း၊ ဧည့်ခန်းတို့ဖြင့် အင်္ဂါရပ် စုံလင်သဖြင့် နေချင်စဖွယ်ဖြစ် ပါသည်။ အင်္ဂလိပ်တို့ တည်ဆောက်ခဲ့ကြသည်ဟု ထင်ရသော ရိပ်သာ ကြီးက ကျွန်း၊ ပျဉ်းကတိုးသစ်များသာ သုံးထားသဖြင့် ရှားပါးလှသော မြန်မာ့ရတနာ ကျွန်းရိပ်သာကြီး ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

ကျွန်တော်တို့အား မေယုရိပ်သာမှခရီးဦးကြိုပြုသူမှာ တပ်မတော် အငြိမ်းစား ရခိုင်အမျိုးသား ဦးကျော်ခိုင်ဖြစ်သည်။ ဦးကျော်ခိုင်သည် ကျွန်တော်တို့အလာကိုမျှော်ရင်း နေထိုင်ရမည့် အခန်းတွင်း၌ အိပ်ရာ အခမ်းအနားများ သပ်ရပ်စွာပြင်ဆင်ထားလေသည်။ ရောက်ရောက်ချင်း ပင် လေယာဉ်ခရီး ပင်ပန်းလာသည်ဖြစ်၍ သံပုရာရည်ကို အစပ်အဟပ် ကောင်းစွာဖြင့် ပထမဆုံး ဧည့်ခံလေသည်။ အမှန်ပင် အမောပြေ၍ လန်းဆန်းသွားပါသည်။ ပြည်နယ် မန်နေဂျာ ဦးအောင်လင်းနှင့်အဖွဲ့ သည် ကျွန်တော်တို့အား နေရာထိုင်ခင်း စီစဉ်ပေးကာ ပြန်လည်ထွက်ခွာ သွားကြသည်။ "လိုအပ်တာအကုန် တာဝန်ယူပါတယ်။ ဘာမှအားမနာ ပါနဲ့၊ ကျွန်တော်တို့ဆီရောက်ရင် ကိုယ့်အိမ်လို သဘောထားပါ" ဟု ရင်းနှီးဖော်ရွေသော ပျူငှာမှုက အားတက်စရာ ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော့်အတွက် စီစဉ်ထားသော အိပ်ခန်းသည် ၆၀ x ၆၀ အကျယ်အဝန်းရှိပြီး ပရိဘောဂ ပစ္စည်းစုံလင်ပါသည်။ အပြာရောင် ဆေးသုတ်ထားသောအခန်းတွင် အပြာရောင် လိုက်ကာခန်းဆီးက အပူ ရောင် စိတ်ညစ်နွမ်းမှုကို အေးချမ်းသောစိတ်အဖြစ် ပြောင်းလဲစေပါ သည်။ ပြတင်းတံခါးမှ ကျွန်တော် အပြင်သို့ရပ်ကြည့်လိုက်သည်။ ရုံးဌာန အဆောက်အအုံများ၊ အရာရှိကြီးနေအိမ်များသာ ခြံဝန်းကျယ်ဖြင့် စုဝေး

နေသော ရပ်ကွက်ကြီးသည် စစ်တွေမြို့၏ ဝင်ဒါမိယာဖြစ်မည်ဟု မှန်းဆလိုက်ပါသည်။ အခန်းတွင်းသို့ အရှိန်ဖြင့်ပြေးဝင်လာသော လေနုအေးကို ကျွန်တော် အားပါးတရ ရှုရှိုက်လိုက်သည်။ လေပြည်နှင့်အတူ လှိုင်းပုတ်သံသည် ကျွန်တော့်ထံပါး ရောက်ရှိလာသည်။ ကျွန်တော်တို့ တည်းခိုဆောင်နှင့် ကိုက် ၃၀၀ ခန့်သာ လှမ်းသောနေရာတွင် ပင်လယ်ကမ်းခြေရှိနေသည်။ ကျွန်တော်တို့တာဝန်ထမ်းဆောင်ရန် ခေတ္တနားခိုသောနေရာသည် ပင်လယ်အပန်းဖြေစခန်းကဲ့သို့သော နေရာပါလားဟု ကျေနပ်စွာ မှတ်ယူလိုက်ပါသည်။

၁၉၉၉ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၄ ရက်နေ့ နံနက် ၁၀ နာရီတွင် ကျွန်တော် ရခိုင်ပြည်နယ်၏မြို့တော် စစ်တွေမြို့သို့ ရောက်ရှိ ခြေချခွင့်ရခြင်းသည် အိပ်မက်ပမာ ဖြစ်နေပါတော့သည်။

ပြည်တော်သာနှင့် ပင်လယ်စာ

မွန်းတည့် ၁၂ နာရီတွင် ပြည်နယ်မန်နေဂျာ ဦးအောင်လင်းက နေ့လယ်စာကို ရခိုင်ချက်ဟင်းဖြင့် ဧည့်ခံလိုသဖြင့် မြို့ထဲရှိ ထမင်းဆိုင်တွင် စားရန်လာခေါ်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့ ကားဖြင့် မြို့ထဲသို့ထွက်ခဲ့ကြသည်။ ကျွန်တော်တို့ တည်းခိုရာနှင့် မလှမ်းမကမ်းတွင် အမှုထမ်းအများစုနေထိုင်ရာပြည်တော်သာရပ်ကွက်ကိုကျော်ဖြတ်ခဲ့သည်။ မြန်မာပြည် လွတ်လပ်ရေးရပြီး ၁၉၅၅ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ပြည်တော်သာ စီမံကိန်း ဆိုသော လူနေမှုစနစ် မြင့်မားရေး အကောင်အထည်ဖော်မှုသည် တိုင်း/ခရိုင်မြို့ကြီးအချို့တွင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြောင်း သိရသည်။ နှစ်ထပ်တိုက်၊ ခြောက်ခန်းတွဲများကို မြင်ရပြန်တော့ အတိတ်ကာလ ငယ်စဉ်ဘဝကို သတိရလိုက်သည်။

ကျွန်တော်ငယ်စဉ်က တောင်ငူမြို့၌ နေထိုင်ခဲ့ဖူးသည်။ ကျွန်တော်၏ဖခင် အလုပ်တာဝန်ဖြင့် ပြောင်းရွှေ့ရာသို့ မိသားစုများ လိုက်ပါကြရာ ရောက်သည့်မြို့တွင် ကိုယ်ပိုင်အိမ်မရှိ၊ ဆွေမရှိ၊ မျိုးမရှိသူများအတွက် ပြည်တော်သာစီမံကိန်း တိုက်ခန်းများသည် ဝန်ထမ်းများအဖို့ အလွန်ပင် အဆင်ပြေလှသည်။ ထို့အတူပင် ဝန်ထမ်းမိသားစုများ စုဝေးနေထိုင်ရာ ရပ်ကွက်လေးတွင် သာရေးနာရေး၊ လူမှုရေးကိစ္စများ၊ မရှိအတူ၊ ရှိအတူ

လက်တွဲ နေထိုင်ခဲ့ကြရသော ဘဝကိုလည်း ပြန်လည် မြင်ယောင်မိပါသည်။

ကျွန်တော်တို့နေထိုင်ရာ ပြည်တော်သာရပ်ကွက်သည် တောင်ငူမြို့ မိုင်ဒါကွင်းဟုခေါ်သော လွတ်လပ်ရေးကွင်းကြီးနှင့်နီးသည်။ ရန်ကုန်-မန္တလေး ကားလမ်းဘေး ကပ်လျက် တည်ရှိသဖြင့် အသွားအလာ လွယ်ကူသည်။ မြို့ပိုင်၊ နယ်ပိုင်၊ ဆရာဝန်၊ အရာရှိ၊ စာရေးစာချီ ဝန်ထမ်းပေါင်းစုံတို့ ဆုံစည်းရာ ပြည်တော်သာရပ်ကွက်တွင် တိုက်ပွဲကျ၊ မုဆိုးမ၊ အငြိမ်းစားတို့လည်း အခွင့်အရေးရှိကြသည်။ ထိုသို့လူစုံသော ခြောက်ခန်းတွဲ၊ နှစ်ထပ်တိုက်များ စုဝေးရာရပ်ကွက်တွင် ဇာတ်လမ်းကလည်း စုံသည်။ ဆိုရသော် ပညာတတ်၊ နိုင်ငံဝန်ထမ်း၊ မိသားစုလူတန်းစားတို့၏ အသိုင်းအဝိုင်းတွင် လင်နဲ့မယား၊ လျှာနဲ့သွား ပြဿနာများကလည်း နေ့စဉ်မဟုတ်တောင် မကြာခဏ ကြားနေရသည်။

တစ်နေ့ ကျွန်တော်တို့ တိုက်နှင့် ကပ်လျက်တွင် နေထိုင်သူ သစ်တောဌာန တောအုပ်ကြီးကတော် အန်တီခင်သည် ကျွန်တော့်အမေကို စသလိုလိုနှင့် "နင့်ယောက်ျားအကြောင်း ကြားပြီးပြီလား" ဟု မေးသည်။ အမေက "ဘာများပါလိမ့်" ဟုဆိုရာ -

"အပေါ်ထပ်နဲ့အောက်ထပ်ဇာတ်လမ်းလေ၊ ဟို တိုက်ပွဲကျစစ်ဗိုလ်ရဲ့ ကလေးတွေကို သနားတယ် ဆိုပြီး သွားလည်နေတာ၊ ဟိုကလေးက အခု အဖေကြီး၊ အဖေကြီးနဲ့တောင် ဖြစ်နေပြီ၊ မနက်အစောကြီး လမ်းလျှောက်ထွက်တယ်၊ ပြန်လာရင် မုန့်တွေဝယ်ပြီး အဲဒီအိမ် တက်သွားတာ နင်မသိဘူးလား၊ နင်ကတော့ တုံးပါဟယ်" ဟု ကျွန်တော့်အမေကို စသလိုလိုနှင့် ဖောက်သည်ချသည်။

အမေနှင့်အဖေသည် ကျွန်တော်လူမွန်းသိစအချိန်ကစ၍ ခွန်းကြီး ခွန်းငယ် စကားများရန်ဖြစ်တာ မတွေ့ခဲ့ဖူးပါ။ ထိုသို့ ရန်မဖြစ်တာကိုဘဲ ပတ်ဝန်းကျင်က ကြည့်မရပါ။ လင်မယားဆိုတာ ရန်ဖြစ်မှ အမှန်ချစ်သည် ဟူသောစကားအရဆိုလျှင် ကျွန်တော်တို့အပေါ်ထပ်မှ ဦးကျော်တို့ လင်မယားက သက်သေဖြစ်သည်။ အမေသည် စကားနည်း ရန်စဲ အဖေကို မပြောသောအခါ အန်တီခင်က ကြားကနေ လျော်တော့သည်။

"ဟေ့ ... မောင်တင်အေး ... မင်းခြေလှမ်းတွေ မှမမှန်ဘူးနော်။ တို့ကတော့ ညီအစ်မအရင်းလို မခံနိုင်လို့ ကြားဝင်ရတာ"

"ဟာ ... အန်တီခင်ကြီးကလဲ ... မဟုတ်တရုတ်လုပ်ပြီ၊ သူများ ကြားရင် အဟုတ်ထင်နေမယ်၊ သူတို့ခမျာ အားကိုးရာမဲ့ဖြစ်နေချိန်မှာ သာရေးနာရေးကိစ္စလေးတွေ လိုအပ်ရင် အကူအညီပေးတာပါ"

"အေး ... တို့ကတော့ အိုးကမပူ စလောင်းကပူတယ်ဟေ့၊ မင်းတို့ မှာ အခုလက်ရှိ ကလေး လေးယောက်၊ ဟိုက သုံးယောက် ဆိုတော့ မောင်နဲ့ ခုနစ်ဖော်ကို ကျွေးနိုင်ရင်တော့ ဆက်လုပ်လိုက် သာရေးနာရေး မောင်တင်အေးရေ" ဟူသော အန်တီခင်၏စကားက ကျွန်တော့်အဖေ၏ ခြေလှမ်းများ တွန့်ဆုတ်စေခဲ့သလို သာရေးနာရေး ကိုတင်အေး ဟူသော ဘွဲ့ကို အများက ကမ္ဘည်းတင်ခဲ့သော ပြည်တော်သာ ရပ်ကွက်လေးကို အမှတ်တရဖြစ်နေမိပါသည်။

ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့ အားလုံး စစ်တွေမြို့ကို မရောက်ဖူးသဖြင့် အတွေးကိုယ်စီဖြင့် ပတ်ဝန်းကျင်ကိုကြည့်လာခဲ့ရာ စစ်တွေမြို့၏ အထင် ကရ နာရီစင်ကို ၁၀ နာရီ ၃၀ မိနစ်တွင် ဖြတ်ပါသည်။ ကျွန်တော်က "ထမင်းစားဖို့ စောသေးတယ်နဲ့တူတယ်၊ ဆယ်နာရီခွဲပဲရှိသေးတယ်" ဟု ဆိုရာ ရေကြောင်းမှူးက "နာရီရပ်နေလို့ပါ" ဆိုသော ချေပသံကြောင့် အားလုံးရယ်မောကြပါသည်။ အုတ်နာရီစင်ကြီးသည် စစ်တွေမြို့ ပြည်သူ့ ဆေးရုံကြီး၊ ရုံးဌာနအဆောက်အအုံများ၊ ဈေးကြီးများသို့ သွားရာလမ်းဆုံ တွင် အထင်ကရရှိနေပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ စစ်တွေမြို့ အမျိုးသားပြတိုက်ကြီးကို ဖြတ်ပြီး လူ စည်ကားရာ ကျေးပင်ကြီးရပ်ကွက်ရှိ ရခိုင်/ဗမာ ထမင်းဆိုင်သို့ ရောက် ကြသည်။ ရခိုင်တို့နည်းဖြင့် ချက်ထားသော ဗမာထမင်းဆိုင်ဖြစ်သည်။ ပင်လယ်မြို့ဖြစ်၍ ပင်လယ်ရေခူ၊ ဂဏန်း၊ ပြည်ကြီးငါး၊ ငါးမုတ်၊ ကျောက် ပွင့်၊ လိပ်ဥ၊ ကျောက်ပုစွန်၊ ခရု၊ ကကတစ်နှင့် ငါးခေါင်းဟင်း အမျိုးစုံလှ သည်။ ကျွန်တော်က ဟင်းအိုးများ လိုက်ကြည့်ပြီး ငါးခေါင်းဟင်းမှာ သည်။ ရေကြောင်းအဖွဲ့က ဟင်းငါးမျိုးခန့် နှစ်သက်သလို စားရန် ချပေးသည်။ အသီးအရွက်ဟင်းများကို ငရုတ်သီးစိမ်း၊ ငါးပိတို့ဖြင့် ချဉ်စပ်ချက်သည်။ ငရုတ်သီးထောင်း ဆိုတာက ပါသေးသည်။ ဟင်း

အားလုံးလိုလို ငရုပ်သီးစပ်စပ် အရောင်ရဲရဲဖြင့် ချက်ထားရာ စားချင့် စဖွယ်ဖြစ်၍ ကျွန်တော်တို့ ဆာဆာနှင့်စားကြသည်။ ငါးခေါင်း တစ်လုံး သည် ထမင်းစားပန်းကန် တစ်ပြားထက်ကြီးသည်။ ပင်လယ်ငါးခေါင်း ကြီးနှင့် ကျောက်ပုစွန်တစ်ပွဲကို ကျွန်တော်တို့ အီအောင်စားရသည်။ ရှူးရှူးရှဲရှဲနှင့် မျက်စိပွင့်၊ နားပွင့်၊ ခေါင်းပါပွင့်သွားသော ရခိုင်ဟင်းသည် ကျွန်တော်တို့အားလုံးကို မျက်ရည်နှင့် နှာရည်တရွဲရွဲ ကျစေပါသည်။

ရခိုင်ထမင်းဆိုင်ရှင်သည် ကျွန်တော်တို့ လူစိမ်းဧည့်သည်များ အတွက် ကြိုတင်စီစဉ်ထားသောအစာကား နို့လုံးနှင့်ဒိန်ခဲဖြစ်မည် ထင်သည်။ လျှာပူအာပူကို နို့လုံးက ဖြေဖျောက်နိုင်စွမ်းရှိပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ ရောက်ချိန်သည် တော်သလင်းနေ ပုစွန်သေ ဆိုသော ကာလ လွန်မြောက်စဖြစ်၍လည်း အသားငါးပေါ်ချိန်ဖြစ်နေကြောင်း သိရသည်။ ထို့အတူ စစ်တွေတစ်ဝိုက်တွင် ကွဲ၊ နွားမွေးမြူမှု များသဖြင့် ဒိန်ခဲ၊ ဒိန်ချဉ် ပေါများကြောင်းလည်း သိရသည်။

ကျွန်တော်တို့ မြစပယ်ထမင်းဆိုင်တွင် နေ့လယ်စာစားပြီး စစ်တွေ မြို့ မြောက်ဘက်အစွန်တွင်တည်ရှိသော ပြည်တွင်းရေကြောင်း ပို့ဆောင်ရေးရုံးသို့ သွားကြသည်။ လမ်းတစ်လျှောက် ဆိုက်ကားနှင့် စက်ဘီး အသုံးများပြီး ကားအနည်းငယ်သာ တွေ့ရသည်။ ဆိုက်ကားများမှာ သံချေးတက်နေသည်။ လူတို့၏အသွင်အပြင်မှာ ပင်လယ်လေ စား၍ လားမသိ၊ အသားညိုသူများနှင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံသား ပုံသဏ္ဌာန်များက လွမ်းမိုးနေကြောင်း သတိပြုမိပါသည်။

ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့ ပြည်တွင်း ရေကြောင်း ပို့ဆောင်ရေးရုံးတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရန် ဝန်ထမ်းများ အားလုံးနှင့် မိတ်ဆက်ကြသည်။ အများစုမှာ ရခိုင်ဖြစ်သည်။ ဗမာဆို၍ ပြည်နယ်မန်နေဂျာ ဦးအောင်လင်း၊ လက်ထောက်မန်နေဂျာ ဦးမျိုးလွင်နှင့် အင်ဂျင်နီယာမှူး ဦးစိုးမြင့်တို့ သုံးဦးသာတွေ့ရသည်။ သူတို့သုံးဦးတောင် စကားပြောရင် 'မဟုတ်ပါ' ဆိုသော ရခိုင်သံဝဲဝဲဖြင့် ပြောဆိုနေကြပြီဖြစ်သည်။

ကျွန်တော်တို့ ရခိုင်ပြည်နယ် စစ်တွေမြို့သို့ လာရောက်တာဝန် ထမ်းဆောင်သော အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ ရခိုင်ပြည်နယ်အတွင်း သွားလာလျက်ရှိသော ပြည်တွင်းရေကြောင်း ပို့ဆောင်ရေး ဌာနပိုင်ရေယာဉ်

များ လှုပ်ရှားသွားလာနိုင်မှု၊ ဝင်ငွေရရှိမှု၊ စည်းကမ်းတကျရှိမှု၊ ဝန်ထမ်းများ တာဝန်ထမ်းဆောင်မှု အခြေအနေများအား စနစ်တကျရှိစေရေး အထက်ဌာနသို့ အစီရင်ခံတင်ပြရန် ဖြစ်ပါသည်။

တကယ်တော့ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့တို့ တည်ဆောက်ခဲ့သော ပြည်တွင်း ရေကြောင်းပို့ဆောင်ရေးမှ ရေယာဉ်နှင့် သင်္ဘောကျင်းများသည် မြန်မာပြည် မြစ်ချောင်းများတွင် တည်ရှိနေသည်မှာ သမိုင်းကပေးသောအမွေ ဟု ဆိုချင်ပါတော့သည်။

စစ်တွေပွိုင့်နှင့် မီးပြတိုက်

နံနက် အိပ်ရာမှနိုးထချိန်တွင် လှိုင်းသံများက လေပြည်နှင့်အတူ အိပ်ခန်းတွင်းသို့ ဝင်ရောက်လာသည်။ ဒီရေတက်ချိန်တွင် လှိုင်းပုတ်သံသည် ပို၍ကျယ်လောင်လေသည်။ ညက ရေကြောင်းပို့ဆောင်ရေးအဖွဲ့မှ ဧည့်ခံသော ထမင်းစားပွဲတွင် ရေချိန်ကိုက်ပြီး မည်သို့အိပ်ပျော်သွားသည် မသိ၊ နံနက်မိုးလင်းစ လှိုင်းသံများ လှုပ်နှိုးမှ အိပ်ရာက နိုးထချိန် ၅ နာရီ ထိုးလေပြီ။ ကိုယ်လက်သန်ရှင်းရေးလုပ်ပြီး မေယုရိပ်သာမှ တစ်ကိုယ်တည်း လမ်းလျှောက်ထွက်ခဲ့သည်။ ညီညာပြန့်ပြူးသော ကတ္တရာ လမ်းအတိုင်း တောင်ဘက်သို့ လျှောက်လာခဲ့ရာ သစ်တောရုံး၊ အခွန်ရုံး၊ တရားရုံး၊ စိုက်ပျိုးရေးရုံးများသည် ပင်လယ်ကို ကျောပေးလျက် တည်ရှိနေသည်ကို တွေ့ရသည်။

တောင်ဘက် လမ်းဆုံးသော် ဧည့်ဝတီ ရေတပ်စခန်း ဌာနချုပ်က ပင်လယ်ဝမှနေ၍ မြို့ကိုစောင့်ကြပ်ကာ စီးထားလေသည်။ ရေတပ်စခန်း မရောက်မီ လမ်းဘယ်သို့ချိုး၍လျှောက်ခဲ့ရာ ပင်လယ်ကမ်းခြေလမ်းသို့ ရောက်လေသည်။ ပင်လယ်ဒီရေ တက်နေသဖြင့် ငါးဖမ်းလှေအချို့ ကားလမ်းအနားသို့ တပ်လျက် ဆိုက်ကပ်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ နေမင်းသည် ဖရုံကာကျွန်းတောင်ထိပ်ကို မေးတင်ရန် အားပြု၍ ပုစွန်ဆီရောင်သန်းနေလေသည်။ ပင်လယ်ကမ်းစပ် ကားလမ်းအတိုင်း လျှောက်လာခဲ့ရာ လမ်းတစ်လျှောက် လူအချို့ ပင်လယ်လေရှူ၍ ကိုယ်လက်လှေ့ကျင့်ခန်း လုပ်နေကြသည်။ တချို့ ရေဒီယိုလေးကို အုတ်ခုံပေါ်တွင် တင်ကာ သတင်းနားထောင်ရင်း လှေ့ကျင့်ခန်းလုပ်နေကြသည်။

ကျွန်တော်သည် ညီစို့စို့ ပင်လယ်နံ့ကို မနှစ်သက်သော်လည်း တစ်ခါတစ်ရံ တိုက်ခတ်လာသော လေအေးလေသန့်က စိတ်နှလုံး မွန်းကျပ်မှုကို လွတ်မြောက်စေပါသည်။ စစ်တွေ၏ အကျော်ကြားဆုံး မီးပြတိုက်နှင့် ပွိုင့်သို့ ကတ္တရာလမ်းဆုံးသော် ရောက်လေသည်။ ပွိုင့် ထိပ်တွင် လူများစွာ အသက်ရှူ လေ့ကျင့်ခန်း လုပ်နေကြသည်။ ပွိုင့် ဆိုသည်မှာ စစ်တွေမြို့၏ အစွန်အဖျား၊ ထိပ်ဖျားကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။ ဘေးဘယ်ညာ မျက်နှာစာသည် ပင်လယ်ပြင်ကြီးသာရှိသည်။

ကျွန်တော် ပွိုင့်ခြံစည်းရိုးအတွင်း ရောက်သောအခါ လက်ဖက် ရည်ဆိုင်နှင့် စားသောက်ဆိုင် နှစ်ဆိုင် တွေ့ရသည်။ နံနက်ခင်း၌ စားသောက်သူ နည်းသည်။ ဤဆိုင်လေးများသည် ညနေစာကို ပင်လယ် လေရှူရင်း လှိုင်းသံနှင့်အပန်းဖြေသော ယမကာဆိုင်လေးများဖြစ်သည်။

စစ်တွေတွင် အထူးခြားဆုံးက တြိဂံပုံသဏ္ဌာန် အငူစွန်အဖျား ပွိုင့်မြေပေါ်တွင်ရှိ မီးပြတိုက်ကြီး ဖြစ်သည်။ အောက်ခြေအကျယ် ၁၅ ပေပတ်လည်နှင့် အမြင့်ပေ ၅၀ ခန့်ရှိမည်ထင်သည်။ ရခိုင်ကမ်းရိုးတန်း တွင် အကြီးဆုံး မီးပြတိုက်ကြီးကို နေရာခပ်လှမ်းလှမ်းမှ ပင်လယ်ကူး သင်္ဘောတို့ မြင်နိုင်စွမ်းရှိပါသည်။ အင်္ဂလိပ်တို့ ရခိုင်ကို ၁၈၂၅ ခုနှစ် သိမ်းပိုက်ပြီး ရေတပ်အခြေစိုက်စခန်းကို စစ်တွေ၌တည်ဆောက်ခဲ့သည်။ စစ်တွေမီးပြတိုက်ကို ၁၈၄၄ ခုနှစ်တွင် တည်ဆောက်အသုံးပြုခဲ့သည်။ အင်္ဂလိပ်တို့က ဖက်ီးပွိုင့်ဟုခေါ်ခဲ့ပြီး လေးချမ်းတောင်မီးပြဟု မြန်မာတို့ ခေါ်ကြသည်။ ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင်အထက် ပေ ၉၀ တွင်ရှိသော မီးပြတိုက်သည် ရခိုင်ကမ်းရိုးတန်းရှိ မီးပြရှစ်ခုအနက် အကြီးဆုံးဖြစ် သည်။ မေယုမီးပြ၊ သန္တာကျွန်းမီးပြ၊ မောင်နက်ကြီးမီးပြ၊ နံသာကျွန်းမီးပြ၊ လုံးသာမီးပြ၊ သစ်တပင်မီးပြ၊ မာန်အောင်ကျွန်းမီးပြနှင့် ယခု စစ်တွေမီးပြ တို့သည် ရခိုင်ကမ်းရိုးတန်းရှိ တံငါသည်နှင့် မြန်မာ့ပင်လယ်ခရီးသွား တို့၏ အသက်သခင် ကျေးဇူးရှင်များ ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော် စစ်တွေမီးပြတိုက်ပေါ်သို့ တက်ကြည့်လိုသော်လည်း တက်ခွင့်မရခဲ့ပါ။ ပွိုင့်အစွန်းမှနေ၍ ကျွန်တော် အဝေးဆုံးပင်လယ်ပြင် ကို ကြည့်လိုက်ရာ ငါးဖမ်းသင်္ဘောနှစ်စီးကို လှိုင်းလေများကြားတွင် တွေ့ရသည်။ ပွိုင့်ထိပ်မှ ဘယ်ဘက်မြင်ကွင်း အဝေးဆုံး အရှေ့ဘက်

တွင် ဖရုံကာကျွန်းအဖျားသည် ပင်လယ်ထဲသို့ ငုပ်လျှိုးထိုးဝင်နေသည်။ ညာဘက်မြင်ကွင်းတွင် စစ်တွေဟိုတယ်နှင့် သဲသောင်ပြင်ကြီးကို မြင်တွေ့ရသည်။ စစ်တွေမြို့၏ ကျက်သရေဆောင်ဟိုတယ်ဟု ကြားဖူးသော စစ်တွေဟိုတယ်သည် အုန်းပင်တန်းများ၊ ပင်လယ် ကစွီးပင်များကြားတွင် လှပတင့်တယ်နေပါသည်။ ကျွန်တော် ပွိုင့်ထိပ်တွင် ရပ်ပြီး အသက်ပြင်းပြင်းရှူလိုက်စဉ်တွင် တောင်ဘက် ပင်လယ်ပြင်မှ တလိမ့်လိမ့်တက်လာသော လှိုင်းလုံးကြီးတစ်လုံးသည် ပွိုင့်အောက်ခြေ ကျောက်ဆောင်ကို ရိုက်ကာ ကျွန်တော်၏ကိုယ်အား ဆားငံရေဖြင့် ပက်ဖျန်းလိုက်ပါသည်။

ယခုအချိန်သည် လှိုင်းလေငြိမ်သက်သော ရာသီဖြစ်၍ အောက်ခြေ ကျောက်ဆောင်လောက်သာ ဒီရေတက်ပြီး လှိုင်းဆောင့်ခြင်းဖြစ်သည်။ မိုးသက်မုန်တိုင်း ကျရောက်တတ်သော မိုးရာသီတွင် မီးပြအဆောက်အအုံအထိ လှိုင်းများဝင်ရောက်ခါ လူများရှောင်နေရကြောင်း ကြားသိခဲ့ရပါသည်။ တကယ်တော့လည်း စစ်တွေမြို့သည် တစ်ချိန်က မြို့ပြမဟုတ်သော တံငါရွာ ကျွန်းကလေးမျှသာ ဖြစ်ပါသည်။ တံငါရွာ ကျွန်းကလေးအကြောင်းကို ကျွန်တော် သိလိုစိတ်ပြင်းပြမိသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုမူ ကျွန်တော်စီးသောမြင်း အထီးလား၊ အမလားသိရန် လိုအပ်သည်ဟု ထင်မိနေခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။

ဆုံစည်းခဲ့ရ အမှတ်တရ

ကျွန်တော် ရန်ကုန်မှ မထွက်ခွာမီတွင် သူငယ်ချင်းများက စစ်တွေတွင် ဗိုလ်သင်တန်းကျောင်းဆင်းဘက် ဗိုလ်မှူးကောင်းဇော်ဦး၊ ဗိုလ်မှူးကျော်စိုးဝင်း၊ ဗိုလ်မှူး စောစံလင်း၊ ဗိုလ်မှူး အောင်ကျော်၊ ဗိုလ်ကြီးတိုင်းကျော်နှင့် ဒု-ဗိုလ်မှူးကြီးထိန်လင်းတို့ ရှိနေကြောင်း သတင်းပေးပါသည်။ တစ်နယ်တစ်ကျေးတွင် သူငယ်ချင်းများရှိနေသည်ဆို၍ အလိုလို အားတက်နေခဲ့သည်။

ထင်သည့်အတိုင်းပင် ပထမဆုံး အဆက်အသွယ် ရသည်မှာ ဗိုလ်ကြီးတိုင်းကျော်ဖြစ်သည်။ မြန်မာ့ရေနံထွက်ပစ္စည်း ရောင်းဝယ်ရေးတွင် မန်နေဂျာဖြစ်သဖြင့် လူတိုင်း မသိမမြင်နေရာတွင် တာဝန်ထမ်း

ဆောင်နေလေပြီ။ သူ့ကို သူငယ်ချင်း ဇော်လင်းထွန်းက တစ်ခါဆက်ဆံ ဆယ်ခါလန်ဟု နောက်ပြောင်ကာ ဂုဏ်မြှင့်ပြောဆိုနေသဖြင့် စုံစမ်းကြည့် ရာ သူ့ထံအကူအညီတောင်းသူများကို ဆီ(၁၀)ဂါလန် အကူအညီပေး တတ်၍ ဟူသတတ်။

ကျွန်တော် သူ့ထံသို့ ဖုန်းဆက်ရာ ချက်ချင်းပင် ကျွန်တော်တည်းခို ရာသို့ ရောက်လာပြီး ညနေစာ သူ့အိမ်တွင် စားသောက်ရန် စီစဉ်လေ တော့သည်။ အနောက်ပိုင်းတိုင်းစစ်ဌာနချုပ်တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေ သော ဥပဒေအရာရှိ ဗိုလ်မှူးစောစံလင်း၊ ဘူးသီးတောင်မြို့တွင် ခရိုင် အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ အတွင်းရေးမှူး တာဝန် ထမ်းဆောင်နေပြီး စစ်တွေတွင် ခေတ္တရောက်နေသော ဗိုလ်မှူးသိန်းဌေး၊ စစ်လက်နက်ပစ္စည်းတပ်မှ ဗိုလ်မှူးအောင်ကျော် (ဗိုလ်ဖန်) တို့နှင့် ညနေ ၆ နာရီတွင် တိုင်းအောင်အိမ်၌ ဆုံကြသည်။

ဗိုလ်လောင်းဘဝက နာမည်တူသိန်းဌေး သုံးယောက်ရှိရာ ယခု သိန်းဌေးမှာ နွားကြီးဟု အမည်ရသော သိန်းဌေး ဖြစ်သည်။ စကားပြော လျှင် အသံဩဩနှင့် လူပုံကလည်း ထွားထွားဆိုတော့ နွားကြီးဟု အမည် တွင်ပုံရသည်။ ဒီနာမည်ကို ဗိုလ်လောင်းဘဝက သူတပ်စုက မည်သူပေး လိုက်သည်မသိ၊ ယခုတိုင် ဘယ် သိန်းဌေးလဲ ... စည်ပင်သိန်းဌေးလား၊ ထုတ်သိန်းဌေးလား၊ နွားသိန်းဌေးလား မေးမှ သူမှန်းသိကြသည်။ သို့ သော် သူက စိတ်မဆိုး။ သူနှင့် ကျွန်တော် ရှစ်တန်းတွင် တစ်ကျောင်း တည်း နေခဲ့ဖူးသည်။ ကကထုတ် သိန်းဌေးက ယခုတော့ ဗိုလ်ချုပ်၊ ကာကွယ်ရေး ဒု-ဝန်ကြီး ဖြစ်နေပြီ။

စစ်တွေတွင် ရောက်နေသူ ဗိုလ်မှူး ကောင်းဇော်ဦး၊ ဗိုလ်မှူး ကျော်စိုးဝင်းတို့နှင့် ထိုညက မဆုံဖြစ်သေးသလို၊ ဗိုလ်လောင်းဘဝ 2nd Best ထိန်လင်းမှာ စစ်ဆင်ရေး ထွက်နေ၍ မတွေ့ခဲ့ရပေ။ သူသည် တရုတ်ပြည် စစ်ဦးစီးတက္ကသိုလ်တွင် အကောင်းဆုံးကျောင်းသား (Best student) ဆုရခဲ့သူဖြစ်သည်။

သူငယ်ချင်းဆိုသည်မှာ ကောင်းတူ ဆိုးဖက် ပေါင်းဖက်ခဲ့ကြ၍ ပြန်လည်ဆုံတွေ့ကြလျှင် ပြောမဆုံးပေါင် တောသုံးတောင် ကိုယ်ကောင်း ကြောင်း သူများမကောင်းကြောင်း တဝါးဝါး တဟားဟား ရယ်မောရ

သော အဖြစ်များက အသက်တွေ ပြန်ငယ်သွားရပါသည်။ သို့သော် ဗိုလ်လောင်းဘဝငယ်စဉ်က တိုင်းကျော်သည် ကြီးလာတော့ တိုင်းအောင် အမည်ပြောင်းသွားသလို အကြီးအငယ်ဘဝနှစ်သွယ်ကြားတွင် အပေါင်း အသင်းများအပေါ် အလွန်ဝတ္တရားကျေကြောင်း ကျွန်တော်၏စစ်တွေ ခရီးက ကိုယ်တွေ့ကြုံခဲ့ရပါသည်။ ထူးခြားသည်မှာ ကိုတိုင်းအောင်သည် ရှေ့တန်းစစ်ဆင်ရေးတွင် မိုင်းနင်းပြီး ခြေတစ်ဖက်ပြတ်ကာ နိုင်ငံအတွက် ပေးဆပ်ခဲ့သော်လည်း စိတ်ဓာတ်မကျ တိုက်တိုင်းအောင်ဆဲ ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ ည ၁၂ နာရီကျော်မှ တိုင်းအောင်အိမ်မှ ပြန်ကြ ပါသည်။ လိုလေသေးမရှိပြုစု ဧည့်ဝတ်ကျေလှပါသည်။ စစ်တွေညချမ်း သည် အေးစိမ့်နေပြီး လူသူလေးပါး ကင်းမဲ့ကာ ငြိမ်သက်နေသည်။ စစ်တွေမြို့ ရောက်သည့်နေ့မှ နှစ်ညတာကာလ၊ ကျွန်တော် မူးယစ်ရီဝေ ကာ အိပ်ပျော်သွားရသဖြင့် ဧည့်ခံကောင်းသူများ ကျေးဇူးကို သတိရနေ မိသလို လွမ်းရစ်ဝေသောအဖြစ်ကိုလည်း ကြုံခဲ့ရပါသေးသည်။

သမုဒ္ဒဂီရီ ခေါ် စစ်တွေ

စစ်တွေရောက်သည့်နေ့ တတိယမြောက်နေ့ နံနက် ၅ နာရီတွင် ကျွန်တော် ပြည်တွင်းရေကြောင်း သင်္ဘောဆိပ်သို့ စစ်ဆေးရေးအဖွဲ့နှင့် အတူ ဆင်းကြည့်ကြသည်။ စစ်တွေ ပြည်တွင်းရေကြောင်း သင်္ဘောဆိပ် သည် မြောက်ဘက် ဆတ်ရိုးကျချောင်းနဖူးတွင်ရှိသည်။ နံနက်ပိုင်းတွင် ထွက်မည့် စစ်တွေ-တောင်ကုတ်၊ စစ်တွေ-မြောက်ဦး၊ စစ်တွေ-ကျောက် တော် သင်္ဘောများ အခြေအနေ စစ်ဆေး ကြည့်ရှုကြသည်။ စစ်တွေ ဆိပ်ကမ်းသည် စစ်တွေမှ ဘူးသီးတောင်ခရီးစဉ် သွားရောက်မည့် ကုန် ပစ္စည်းများ စုပုံနေသည်။ ဘူးသီးတောင်မှ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်သို့ ပို့ကုန်များ သည် ပြည်တွင်းရေကြောင်းဌာနသင်္ဘောသာ အားကိုးရာရှိသည်။

ပြည်တွင်းရေကြောင်း ရခိုင်ဌာနခွဲသည် စစ်တွေ၊ ကျောက်ဖြူ တောင်ကုတ်မြို့များကို အခြေပြုကာ ခရီးသည်နှင့် ကုန်ပို့ဆောင်ရေး လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် ခရီးလမ်း ၁၀ ခု ရှိရာ စစ်တွေမှ ဘူးသီးတောင်၊ တောင်ကုတ်၊ မြောက်ဦး၊ တပ်တောင်၊ ကျောက်တော်၊ မင်းပြားသို့ ခြောက်လှိုင်း၊ ကျောက်တော်-ပလက်ဝ၊

ကျောက်မြူ-တပ်တောင်၊ ကျောက်မြူ-တောင်ကုတ်-မာန်အောင်လိုင်းများ ရှိသည်။

ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့ သင်္ဘောများ စစ်ဆေးပြီးနောက် စစ်တွေမြို့ လယ်နှင့် အနောက်ဘက်ခြမ်းရှိ ဘုရားဖူးရန် ထွက်ခဲ့ကြသည်။ စစ်တွေ မြို့၏ တောင်-မြောက် လမ်းမကြီး သုံးလမ်းနှင့် နာရီစင်လမ်းဆုံမှ အနောက်ဘက်သို့ ဖောက်လုပ်ထားသော လမ်းမကြီး တစ်လမ်းသာ အထင်ကရ စည်စည်ကားကား တွေ့ရသည်။ စစ်တွေမြို့ ကမ်းနားလမ်း ဈေးနှင့် မြန်မာ့ကြယ်ငါးပွင့် ပင်လယ်ကူးသင်္ဘောဆိပ်ကမ်းတစ်ဝိုက်ကား လူအစည်ကားဆုံးဖြစ်သည်။ စစ်တွေမြို့လယ်တွင် အဓိက ထုတ်ကုန် လုပ်ငန်းမှာ ငါးမုတ်ခြောက်လုပ်ငန်းဖြစ်သည်။ လမ်းမများပေါ်တွင် ငါးမုတ်ကြိတ်ထားသော အပြားကြီးများကို နေလှန်းထားသည်ကို တွေ့ရ သည်။ လမ်းဘေးတွင် ဖျာများပေါ်၌ အစိုလှမ်းထားသဖြင့် လမ်းပေါ်မှ အညစ်အကြေးဖုန်မှုန့်များ ဧကန်မုချ ငါးမုတ်အစိုပြားများကို ကပ်ငြိမည် ဖြစ်လေသည်။

မြန်မာတို့၏ အစားအစာလုပ်ငန်းလုပ်နည်းများ ခေတ်နောက်ကျ နေသေးကြောင်းကို ကျန်းမာရေးရှုထောင့်မှ မြန်မာပြည်တစ်လွှား သွား လာခဲ့သမျှ တွေ့ကြုံနေရသည်။ ဥပမာ မြန်မာတို့သုံးစွဲနေသော ဆေးဝါး များကိုကြည့်လျှင် လမ်းပေါ်၊ ခေါင်မိုးပေါ်တွင် ပရဆေးအစိုကို ဗန်းများ ဖြင့် လှမ်းကာ သံငရုတ်ဆုံ၊ ကျောက်ငရုတ်ဆုံတို့တွင် ထုထောင်း၍ အမယ်မျိုးစုံရော၊ ဆေးဖော်စပ် ရောင်းချနေကြကြောင်း အထင်အရှား တွေ့မြင်နေရဆဲဖြစ်ပါသည်။ ပရဆေးတို့ အာနိသင် ကောင်းသော်လည်း သန့်စင်မှု နည်းပညာ အားနည်းခြင်းကြောင့် မလိုလားအပ်သော ပိုးမွှား ဘယ ရောဂါတို့ ဝင်ရောက်နိုင်ပါသည်။ သက်ဆိုင်သူ တာဝန်ရှိသူတို့ နိုင်ငံနှင့်လူမျိုး ရေရှည်အကျိုး မျှော်ကိုးကာ ပညာပေးမှု၊ ကာကွယ်ပေး မှုများ ပြုလုပ်သင့်ကြောင်း တွေးမိပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ အတုလမာရင်နီ ပြည်လုံးချမ်းသာ ဘုရားကြီးကို အရင်ဆုံး ဝင်ဖူးပါသည်။ စစ်တွေ၌ အထင်ရှားဆုံး နယ်ချဲ့ခေတ်၌ ပေါ်ခဲ့ သောဘုရားဖြစ်သည်။ ရခိုင်သားတို့ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့အား တော်လှန်ချိန် တွင် တဘောင်ပေါ်ခဲ့သည်။ ရွှေလံလည်းကိုင်၊ ကျိန်းနှင့်ဆိုင်၊ ရခိုင်ဘုရား

ပေါ်လိမ့်မည်ဟု တဘောင်အရ ရခိုင်သံဃာ ဆရာတော်တို့ တိုင်ပင်ကာ ရွှေငွေကြေးတို့ကို စုဆောင်း သွန်းလောင်းခဲ့သည်။ ဉာဏ်တော် ကိုးတောင် တစ်မိုက်၊ ပလ္လင်တော်အမြင့် ခြောက်တောင်ရှိ ရုပ်ပွားတော်ကြီး ဖြစ်သည်။ ၁၉၁၀ ပြည့်နှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် ဘုရားသိမ်တော်ကြီး စတင် တည်ဆောက်ခဲ့ကြောင်း မှတ်သားခဲ့ရသည်။

နံနက် ၉ နာရီတွင် စစ်တွေမြို့အနောက်ဘက် မြို့ပြင်၌ရှိသော လက်ဝဲသလုံးဓာတ်တော်စေတီရှိရာသို့ ရောက်ကြသည်။ အနောက်ပိုင်း တိုင်းစစ်ဌာနချုပ် နယ်မြေအတွင်း တည်ရှိနေသည်။ မြတ်စွာဘုရား၏ လက်ဝဲသလုံးဓာတ်တော် ဌာပနာရာ ရှေးဟောင်းစေတီဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။ ဂေါပကလူကြီး အဆိုအရ ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ် ဧပြီလအတွင်းက ညောင်မို့လျက်ရှိသော ဤစေတီပျက်အတွင်းမှ ဓာတ်တော်ကွန်မြူးပြီး ကောင်းကင်သို့ ရောင်ခြည်များ ဖြာထွက်ကြောင်း တွေ့ရှိကြရာမှ ပြန်လည်မွမ်းမံ တည်ဆောက်ခဲ့သောဘုရားဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။

ရခိုင်တိုင်းရင်းသား ဂေါပက အဘိုးအိုကြီးက "ဧည့်သည်တွေ လား၊ ရခိုင်အကြောင်း သိရလားဖို့" ဟု ဗမာစကား မပီသောအသံဖြင့် ရင်းနှီးစွာ နှုတ်ခွန်းဆက်ခဲ့သည်။ အဘိုးက စစ်တွေသမိုင်းကို ကျေးဇူးပြု လေသည်။

ရှေးက စစ်တွေမြို့မဖြစ်မီ ဤနေရာမှာ ကျွန်းတစ်ကျွန်းမျှသာဖြစ် ခဲ့ပြီး ဧည့်ဝတီ ရခိုင်ဘုရင်တို့၏ သွေးသောက်ရေတပ်ဖွဲ့၊ ရွှေကာကင်း အဖြစ် ထားခဲ့သော နေရာဟုဆိုသည်။ အင်္ဂလိပ်တို့ ရခိုင်ပြည်ကို စတင် တိုက်ခိုက်သောအခါ ဤကျွန်းကို အမြောက်ပစ်၍ ဝင်ရှင်းခဲ့ကြောင်း သိရသည်။ အင်္ဂလိပ်တို့ မြောက်ဦးဘုရင် စံနန်းရာမြို့တော်ကို သိမ်းပိုက် တိုက်ခိုက်နိုင်ရန်ရေကြောင်းချိတ်ဖွဲ့ကို ဤကျွန်းပေါ်တွင် စတင်စတည်း ချခြေကုပ်ယူခဲ့သည်။ စစ်တဲများထိုးကာ တပ်စွဲသည်ကို အကြောင်းပြုပြီး စစ်တဲမှ စစ်တေး၊ စစ်တေးမှ စစ်တွေဟု ပြောင်းလဲ ခေါ်ဆိုလာရာမှ စစ်တွေမြို့ကို အင်္ဂလိပ်တို့ ၁၈၂၆ ခုနှစ်တွင် စတင် တည်ဆောက်ခဲ့သည် ဟု ဆိုသည်။ အင်္ဂလိပ်တို့ တည်ဆောက်ခဲ့သော အမွေများဖြစ်သည့် ရုံး၊ နာရီစင်၊ မီးပြတိုက်၊ သင်္ဘောဆိပ်၊ ဘိုတဲများ၊ ထောင်ကြီးနှင့် လူနေအိမ် များသည် ယခုတိုင် အထင်အရှား တည်ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။

ကျွန်တော်တို့ လက်ဝဲသလုံးတော်ဓာတ်စေတီမှ အာကျပ်တော် ဓာတ်စေတီရှိရာသို့ သွားရောက်ကြပြန်သည်။ စစ်တွေမြို့သည် ကျွန်း ပေါ်တွင် တည်ရှိနေသော်လည်း အာကျပ်တော်ဓာတ်စေတီ တည်ရှိရာ နေရာသည် ကုန်းတန်းရှည်ကြီးပေါ်တွင်ဖြစ်လေသည်။ စစ်တွေမြို့တွင် ဓာတ်တော်လေးဆူ ကိန်းတော်မူဟု ရှေးရာဇဝင်အဆိုရှိခဲ့သည်။ အာကျပ် တော်ဓာတ်စေတီ၊ လင်္ကာသလုံးတော်ဓာတ်စေတီ၊ တင်ဆုံတော်ဓာတ် စေတီနှင့် လက်ဝဲသလုံးတော်ဓာတ်စေတီများရှိခဲ့ရာ ဘုရားရှင်၏ဗျာဒိတ် အရ ချေဝတီခေတ် သူရိယစက္ကမင်းလက်ထက် တည်ထားခဲ့သော ဓာတ်တော်ဘုရားများ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ အာကျပ်တော်ဓာတ်စေတီ တွင် မြောက်ဘက် ရေကန်နှင့် အုတ်ရိုးများသည် ကန်တော်ကြီးဟု ထင်ရှားသည်။ အလွန်ရှေးကျသော တည်ဆောက်မှု မြင်ကွင်းများဖြစ် ကြောင်း အထင်အရှား တွေ့ရပါသည်။ ကုန်းပေါ် ဘုရားစောင်းတန်း တွင် ဘုရားသမိုင်း ဓာတ်တော်ပန်းချီကားကြီးများက ယခုခေတ်လက်ရာ များအဖြစ် မြင်တွေ့ရသည်။

ဘုရားဖူးပြီး ရပ်ကွက်သစ်များကိုကျော်ဖြတ်၍ မြို့ထဲသို့ ပြန်လည် ဝင်ရောက်ကြသည်။ စစ်တွေမြို့လယ်သည် ပင်လယ်ကမ်းခြေနှင့် ဆတ် ရိုးကျ ချောင်းတစ်ဝိုက်တွင် တည်ထားသောမြို့အဖြစ် မြင်တွေ့ရသော် လည်း တပ်မတော်အစိုးရလက်ထက် ၁၉၈၈ ခုနှစ်နောက်ပိုင်း မြို့တိုးချဲ့ ရေး စီမံကိန်းအရ အနောက်ဘက် လယ်ကွင်းများအား မြို့ပြအိမ်ရာ အကွက်ချ တည်ဆောက်ခဲ့ရာ စည်ပင်ထွန်းကားနေကြောင်း တွေ့မြင်နေ ရလေပြီ။ စစ်တွေသည် ပင်လယ်ကမ်းခြေ သမုဒ္ဒရာအနီးတွင် တည်ရှိ သဖြင့် ရှေးယခင်က သမုဒ္ဒဂီရိဟု ခေါ်တွင်ခဲ့သည်။ လေးမြို့ခေတ်တွင် ရဟန္တာမထေရ် သစ္စဗန္ဓဝ ဂူအောင်းကာ သီတင်းသုံးနေထိုင်ခဲ့သဖြင့် ဗန္ဓဝမော်ဟု ခေါ်ဆိုခဲ့သော သမိုင်းကြောင်းရှိလေသည်။

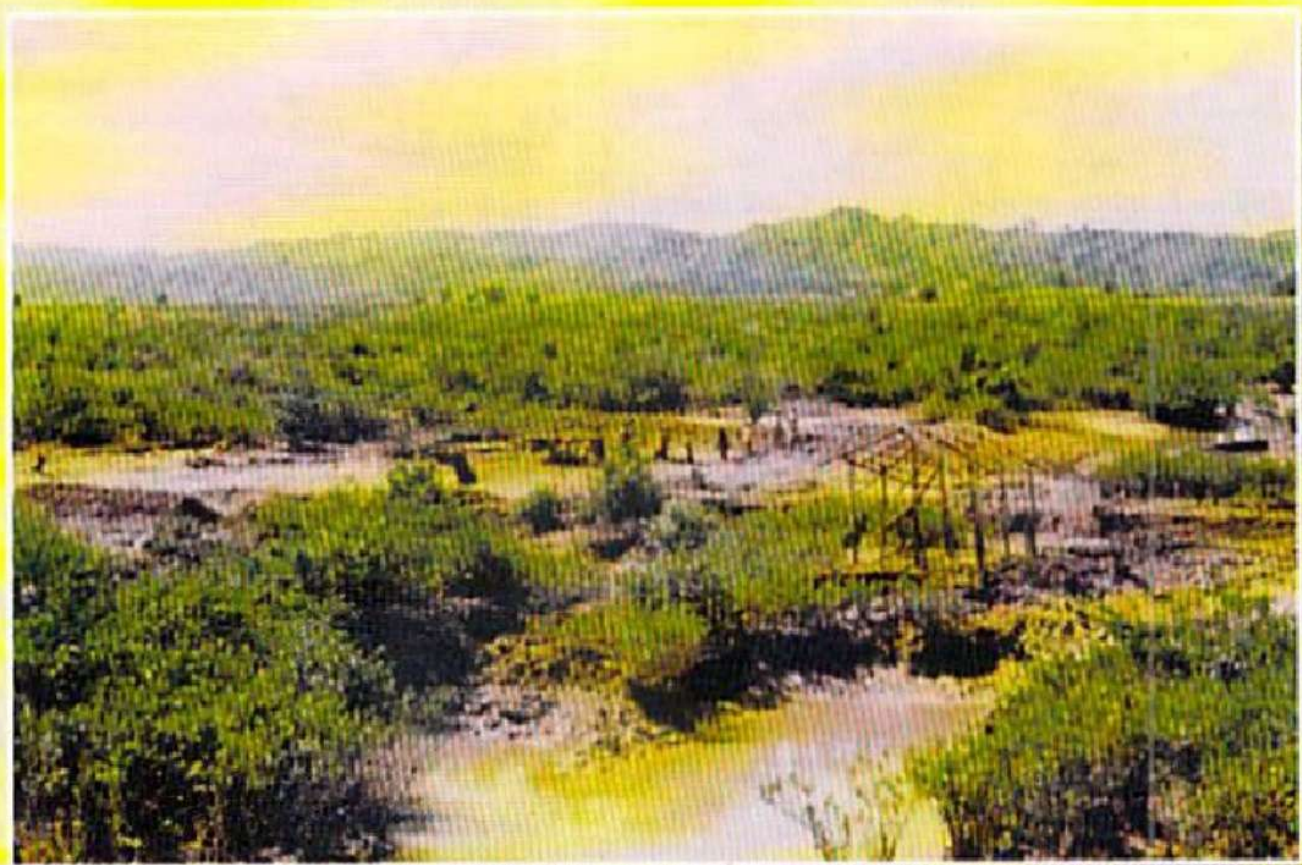
မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ကျွန်တော်ရောက်ရှိနေသော ရှေးအခေါ် ဗန္ဓဝ၊ အင်္ဂလိပ်အခေါ် အာကျပ်ကုန်းနှင့် အာကျပ်ရွာကို အစွဲပြု၍ Akyab အာကရပ်၊ အာရကန် (ရခိုင်) နှင့် စစ်တဲမှ စစ်တေး၊ စစ်တေးမှ စစ်တွေ မြို့ ဖြစ်လာသော စစ်တွေကျွန်းနှင့် လူနေလက္ခဏာ အသွင်အပြင်သည် အင်္ဂလိပ်တို့ ၁၈၂၅ ခုနှစ်မှစ၍ အခြေချ နေထိုင်စဉ် ကုလားလူမျိုး

များစွာကို အစေခံအဖြစ် အသုံးပြုရန် ခေါ်လာခြင်းလော၊ သို့မဟုတ် ရခိုင်ဟုခေါ်သော ရက္ခိုင့်လူမျိုးတို့သည် ကုလားအနွယ်ဝင် ဖြစ်၍လော ဆိုသည့် မေးခွန်းများနှင့်အတူ သူတို့၏စကားသံ၊ အသားအရေ၊ ရုပ်သွင် လက္ခဏာ၊ နေထိုင်မှုကျင့်ဝတ်စရိုက်၊ ယဉ်ကျေးမှုတို့မှာ အနောက်တိုင်း ဘင်္ဂလီဆန်သော လူမျိုးများနှင့် ဆက်စပ်နေမည်မှာ ဧကန်မလွဲ မုချပဲဟု အယူရှိမိပါတော့သည်။

မနက်ဖြန် နံနက်တွင် ကျွန်တော်တို့ စစ်ဆေးရေးအဖွဲ့ ရခိုင် ပြည်နယ်အတွင်းရှိ ရေကြောင်းခရီးလမ်းများအနက် စစ်တွေ-ဘူးသီး တောင် ခရီးစဉ်ကို ပထမဆုံး စတင်ထွက်ခွာကြမည်ဖြစ်သည်။ ရခိုင် ပြည်နယ် ရေကြောင်းခရီးသည် ကျွန်တော် မျှော်လင့်တောင့်တခြင်း မရှိ ခဲ့ဖူးသောခရီးဖြစ်သည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်ကို ရောက်ဖူးရန် ဘယ်တုန်းကမှ ကြိုးစားခြင်း မရှိခဲ့သော်လည်း လှပသော နာမည်ဆန်းများဖြစ်သည့် မေယုနဒီ၊ ကစ္ဆပနဒီ၊ ဝေသာလီ၊ မေဃဝတီ၊ ဒွါရဝတီ၊ ဧညဝတီ အစ ချီသည့် နန်းထိုက်သည့် ဒေသများဆီသို့ ရောက်ရလေဦးတော့မည်ဟု ဝမ်းသာကြည်နူးမိပါတော့သည်။

ဆတ်ရိုးကျချောင်းမြင်ကွင်း

ပုဇွန်ကန်တူးရန်ဒီရေတောများဖျက်နေစဉ်

ရသေ့တောင်မြို့ဆိပ်ကမ်း

မေယုမြစ်ဘေးရသေ့တောင်ဘုရားမြင်ကွင်း

(၂)

စစ်တွေမှသည် မေယုဆီသို့

ဆတ်ရိုးကျချောင်းမှ စစ်ကိုင်းတောင်

လနတ်တော်၊ ပင်ယံနန်းက

သဇင်ပန်း လေကလူ

မွေးပျံ့ကြွကြွ

ဟင်္သာမင်း တာရာတူ

ပြိုင်မှုကြ ဆင်ပွဲ

မိဂသီ စန္ဒီပေါင်းရင်ဖြင့်

ဆောင်းအဝင် ဓနုခန်းမှာ

ချမ်းလို့ပိုက်...။

ကျွန်တော်သည် ဆောင်းမှာမွေး၍လားမသိ၊ ဆောင်းကိုနှစ်သက်သလို သဇင်ပန်းကိုလည်း အလွန် မြတ်နိုးပါသည်။ ဆောင်းရတုကို အလွတ်ကျက်မှတ်ထားသဖြင့် တည်းခိုရာရိပ်သာမှအထွက် သဇင်ပန်းများ စိုက်ပျိုးထားသော ခြံကျယ်ကြီးကိုတွေ့ရာ စိတ်အာရုံမှ ရွတ်ဆိုမိသွားပါသည်။ သဇင်ပန်းဆိုသည်မှာ သန့်စင်သောပန်းဟု အဓိပ္ပာယ်ရှိပြီး အမြင့်တွင်သာ နေတတ်၊ ပွင့်တတ်သဖြင့် ဆောင်းမှာပွင့်သောပန်းနှင့် ဘဝ အဓိပ္ပာယ်ကို ကျွန်တော်ပို၍ တန်ဖိုးထားပါသည်။ တကယ်တော့ ရခိုင်ပြည်နယ် စစ်တွေဆောင်းသည် ထင်သလောက်မအေးပါ။ ပင်လယ်လေနှင့် ပင်လယ်ရေ၏ သဟဇာတမျှတမှုက အပူအအေး မျှတနေပါ

သည်။ ကျွန်တော်တို့ စစ်တွေမှ ဘူးသီးတောင်ခရီးသွားရန် မနက် ၆ နာရီတွင် သင်္ဘောဆိပ်သို့ ထွက်ခဲ့ကြသည်။ ကျွန်တော်တို့ ဆိပ်ကမ်းသို့ ရောက်ရှိချိန်တွင် ခရီးသွားတို့ လက်မှတ်တန်းစီတိုးနေကြလေပြီ။ ယမန်နေ့ကပင် ကုန်များ သင်္ဘောပေါ် ကြို့တင် တင်ထားသည်ဟုဆိုသော်လည်း ကျွန်တော်တို့ရောက်ချိန်တွင် ကုန်တင်နေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။

စစ်တွေသင်္ဘောဆိပ် တည်ရှိရာ ဆတ်ရိုးကျချောင်းအတွင်း စက်လှေ၊ မော်တော်သံတို့ ဆူညံအော်ဟစ်နေလေပြီ။ ကျွန်တော်တို့ ဆိပ်ကမ်းအရောက်တွင် ထင်သည်ထက် စည်ကားနေသဖြင့် အံ့ဩသွားပါသည်။ “ဘူးသီးတောင်သင်္ဘောခရီးစဉ်က အမြဲလူပိုစည်ပါတယ်” ဟုလာရောက်ကြိုဆိုသူ ရုံးအုပ်ကြီး ဦးလှမောင်သိန်းက ဆိုပါသည်။ ကျွန်တော်နှင့်အတူ ဗိုလ်ကြီးအောင်ဇော်လတ်၊ ဗိုလ်ကြီးတူးလွန်တို့ ရေယာဉ်မထွက်ခွာမီ ဆိပ်ကမ်းအခြေအနေ၊ ရေယာဉ်အခြေအနေ၊ ခရီးသည်၊ ကုန်အခြေအနေတို့ စစ်ဆေးကြည့်ရှုကြသည်။ တန် ၇၀ ကုန်တင်နိုင်သော ဧည့်ဝတီအမည်ရှိ ရေယာဉ်ကြီးသည် သတ်မှတ်ရေစူးကို ကျော်လွန်နေပြီး ခရီးသည်များမှာလည်း ခြေချစရာ နေရာမရှိအောင် ကျပ်သိပ်နေသဖြင့် ရေယာဉ်မှူးနှင့် မန်နေဂျာကို ဘေးအန္တရာယ် ကင်းရှင်းရေး ညှိနှိုင်းရပါတော့သည်။ အမှန်က ခရီးသည် ၃၅၀ နှင့် ကုန်တန် ၇၀ သာ တင်ခွင့်ရှိသော်လည်း ပိုမိုတင်ဆောင်ထားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

တကယ်တော့ စစ်တွေမှ ဘူးသီးတောင်ခရီးသည် ရခိုင်ပြည်နယ်၏ Heart of Trade ဟု ခေါ်ဆိုရမည့် စီးပွားရေးတံခါးပေါက် ကုန်သွယ်မှု နှလုံးသား ဖြစ်ပါသည်။ ငရုတ်၊ ကြက်သွန်၊ ဆန်အိတ်များ သင်္ဘောဝမ်းတွင်း ပြည့်နေသလို ကုန်းပတ်များပေါ်၌ပင် လူနေစရာမရှိအောင် တင်ဆောင်ထားကြောင်း တွေ့ရလေသည်။ ပြည်နယ်မန်နေဂျာ ဦးအောင်လင်းက ကြုံတွေ့နေရသည့် ကုန်တင်ဆောင်မှု အခက်အခဲများ ရှင်းပြပါသည်။ သို့သော် ကျွန်တော် ဘဝင်မကျပါ။ စီးပွားရေးဂိတ်ကြီးတစ်ခုတွင် Safety First ဟု ဆိုသော ပို့ဆောင်ရေးလုပ်ငန်း၏ ဆောင်ပုဒ်ကို အဓိကထားစေလိုကြောင်း ရှင်းပြခဲ့သည်။

ကျွန်တော်တို့ ဧည့်ဝတီ(၃) ရေယာဉ်ကြီးဖြင့် စစ်တွေဆိပ်ကမ်းမှ နံနက် ၇ နာရီခွဲ ထွက်ခဲ့ကြသည်။ ရေယာဉ်သည် ဒီရေကျချိန်ဖြစ်၍

ဆတ်ရိုးကျချောင်း၏ အနောက်ဘက်သို့လှည့်ကာ ဆိုက်ကပ်ထားရာမှ သင်္ဘောထွက်ခွာရန် ဥဩသံနှင့်အတူ ရေယာဉ်ဦးအား လှည့်လိုက်ရာ ကျဉ်းမြောင်းလှသော ဆတ်ရိုးကျချောင်းတစ်ဝက်ကို ကျော်သွားပါသည်။ ဆတ်ရိုးကျချောင်း တစ်ဖက်ကမ်းတွင် ဆန်စက်နှင့် အအေးခန်းစက်ရုံ များကို လှမ်းမြင်ရသည်။ ရေယာဉ်သည် ဆတ်ရိုးကျချောင်း၏ အရှေ့ဘက်သို့ ဦးတည်ခုတ်မောင်းရာ စစ်တွေမြို့ကို တောင်ဘက်ကမ်းပေါ်တွင် တရိပ်ရိပ်ဖြတ်ကျော်လိုက်ပါသည်။ ချောင်းရိုးတစ်လျှောက် ငါးဖမ်းတန်ကေးများ၊ စက်လှေများ ဥဒဟိုမောင်းနေသလို ကမ်းတစ်လျှောက် ရပ်နားပြုပြင်နေသော ငါးဖမ်းလှေများကို တွေ့ရပါသည်။

ဆတ်ရိုးကျချောင်းဆိပ်ကမ်းမှ ၁၀ မိနစ်ခရီးသာ မောင်းရသည်။ စစ်တွေမြစ်ဝသို့ရောက်လေသည်။ ကျွန်တော် ရေယာဉ်မောင်းခန်းသို့ တက်၍ စစ်တွေရှုခင်းကို ကြည့်လိုက်သည်။ ကုလားတန်ခေါ် ကစ္ဆပနဒီမြစ်၊ မေယုခေါ် မယုမြစ်၊ အဉ္စနနဒီခေါ် လေးမြို့မြစ်၊ မြစ်ကြီးသုံးမြစ် ဆုံရာ ပင်လယ်ဝတွင်ရှိသော စစ်တွေမြင်ကွင်းကို နှင်းမှုန်များအောက်တွင် မထင်မရှား တွေ့ရပါသည်။ မြစ်ပြင်ကျယ်ကြီးသည် လှိုင်းလေငြိမ်သက်ကာ မြစ်ပြင်၌ ငါးဖမ်းလှေများ၊ ပိုက်တန်းများကို အစီအရီ တွေ့မြင်နေရသည်။

ဆတ်ရိုးကျချောင်းမှထွက်ပြီး ရေယာဉ်သည် ကုလားတန်မြစ်ဝမှ ဘယ်ဘက်သို့ ပြန်လည်ဦးတည် ခုတ်မောင်းလိုက်ရာ မင်းကန်ချောင်းအတွင်းသို့ ဝင်လေသည်။ မင်းကန်ချောင်းသည် ပေ ၄၀၀ ခန့်သာ ကျယ်သည်။ ချောင်း၏ ဘယ်ညာ တစ်ခွင်တပြင်တွင် စိမ်းစိုသော လယ်ကွင်းပြင်ကျယ်ကြီးများကို ကမ္ဘာလောကောစိမ်း ခင်းထားသလို တစ်မျှော်တစ်ခေါ် တွေ့ရလေသည်။ လယ်စောင့်တဲလေးများကိုတွေ့ရာ ငယ်စဉ်က သင်ကြားခဲ့ရသော ကဗျာလေးကို အမှတ်ရမိသည်။ "လယ်စောင့်တဲလေး ခြေတံရှည် မိုးကုပ် အောက်မှာနေ၊ ကြာနီတစ်ပွင့် ဖြူတစ်ပွင့်၊ တဲနှင့်ပနာတင့်" ဆိုသော ကဗျာလေးက မြင်ကွင်းမှာ အသက်ဝင်နေပါသည်။ နေမင်းသည် သင်္ဘော၏ လက်ယာဘက်တွင် တောင်တန်းကြီးများကို ကျော်ဖြတ်၍ ထွက်ပေါ်လာခဲ့လေပြီ။ နာရီဝက်ခရီးတွင် မင်းကန်ချောင်းကျယ်မှ စပါးထားချောင်းသို့ ဝင်လေသည်။

စပါးထားချောင်းသည် ပေ ၅၀ ကျော်သာ ကျယ်ဝန်းသဖြင့် သဘော သွားနိုင်ရုံသာ ကျယ်သည်ဟု ထင်ရသည်။ ဒီရေကျချိန်တွင် ချောင်းပို ကျဉ်းသလိုဖြစ်နေသည်။ ဒီရေတောများကို ချောင်းကမ်းတစ်လျှောက် တွေ့နေရသည်။ လမုပင်၊ ယူးပင် (ထင်းစိုက်သောအပင်)၊ ကိုင်းပင်တို့ ရေကျချိန်တွင် ချောင်းရိုးတစ်လျှောက် ငေါက်တောက်ထလျက်တွေ့ရ သည်။ ချောင်းဘေး လယ်ကွင်းထဲတွင် ကွဲအချို့ အိုင်လူး၊ တချို့ အစာ စားနေကြသည်။ ကိုယ်တုံးလုံး ကွဲကျောင်းသားလေး ကွဲပေါ်မှတုတ်ဖြင့် လက်ယမ်းနှုတ်ဆက်နေသည်။

စပါးထားချောင်းလေးသည် တံတောင်ဆစ်ချိုး အကွေ့အကောက် များစွာဖြင့် စီးဆင်းကာ ရေယာဉ်ကြီးကို လှည့်စားနေသလို မြင်ရသည်။ ရှေ့တူရုတွင် မင်းချောင်းတံတားကြီးကို မြွေကြီး တစ်ကောင်အလား အထင်အရှား မြင်တွေ့ရလေပြီ။ ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် ရန်ကုန်-စစ်တွေ ကားလမ်း၏ ပထမဆုံးသောတံတားဟု ဆိုရမည့် မင်းချောင်းတံတား သည် တောင်နှင့်မြောက်ကို သွယ်တန်းဖောက်လုပ်ထားပြီး ပြီးစီးလှ ဖြစ် နေပြီ။ ဤတံတားမှ ကားလမ်းအတိုင်း ပုဏ္ဏားကျွန်း၊ ကျောက်တော်သို့ သွားနိုင်တော့မည်ဖြစ်သည်။ ရေယာဉ်ခရီး ၁၀ နာရီကို မော်တော်ကား ဖြင့် လေးနာရီအတွင်း ရောက်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ချောင်းကျဉ်းမှ မြစ်ပြင် အရောက်တွင် လှေငယ်လေးပေါ်မှ ကိုတံငါသည်လေးသည် ရခိုင်တေး ကို လွမ်းမောဖွယ် သီဆိုနေရာ မြစ်ပြင်တွင် ယုံလွင့်နေသည်။

နံနက် ၉ နာရီကျော်ကျော်တွင် ဓညဝတီရေယာဉ်ကြီး မင်းချောင်း တံတားကြီးအောက်မှ ဖြတ်လေသည်။ တံတားအောက်မှထွက်သည်နှင့် တောင်တန်းကြီးတစ်ခုသည် တောင်မှမြောက်သို့ နိမ့်ရာမှ မြင့်ရာသို့ သွယ်တန်းနေသယောင် မြင်ရလေသည်။ ရေယာဉ်မှူးကြီးက "အဲဒါ စစ်ကိုင်းတောင်တန်း" ဟုဆိုသည်။ စစ်ကိုင်းတောင်ဟုဆိုသဖြင့် မန္တလေး စစ်ကိုင်းတောင်သာရှိသည်ဟု သိစိတ်သည် ပြောင်းလဲသွားရလေသည်။ ကျွန်တော်သည် ရေယာဉ်စတင်ထွက်ချိန်မှစ၍ မှန်ပြောင်းတစ်လက်နှင့် မြင်ကွင်းတစ်လျှောက် အငမ်းမရ ကြည့်လာခဲ့ရာ ရေယာဉ်ပေါ် အတူ လိုက်ပါသူများကိုပင် မေ့လျော့နေခဲ့ပါသည်။

ရခိုင်မြစ်ဝကျွန်းပေါ်

"ဒီနေ့ ရာသီဥတု သိပ်ကောင်းတယ်နော် ရေယာဉ်မှူးကြီး၊ ခါတိုင်း လဲ ဒီလိုပဲလား၊ နှင်းမပိတ်ဘူးလား"

"ကျွန်တော်တို့ ရခိုင်မှာ ပင်လယ်နဲ့နီးလို့ သင်္ဘောလမ်းခရီး ကောင်းပါတယ်၊ တစ်ခါတစ်ခါတော့ နှင်းပိတ်တတ်ပါတယ်။ ဘူးသီး တောင်လမ်းက တောင်တွေပတ်လည်ဝိုင်းတဲ့ ချောင်းတွေကြားမှာ မောင်း ရတော့ လှေသမားတွေကို ဂရုစိုက်ရပါတယ်"

"ဟိုမှာမြင်နေရတာ ဘာရွာလဲ"

"အမြင့်ကျွန်းရွာပါ။ ဒီမှာ ပုစွန်မွေးမြူရေးကန်တွေ များပါတယ်၊ အခု ရခိုင်မှာ ပုစွန်ကန်တွေ များလာပြီး သူဌေးဖြစ်နေကြပါပြီ"

အမြင့်ကျွန်းရွာသည် အမြင့်ကျွန်းချောင်းဘေးတွင်ရှိပြီး အုန်းပင် များ နေပြောက်မထိုးအောင် စိတန်းပေါက်ရောက်နေသည်။ အုန်းသီး ပေါသောရွာဟု ဆိုရမည်။ ပုစွန်ကန်နှင့် အုန်းခြံများရှိသောရွာဖြစ်၍ သူဌေးရွာဟု မှတ်ယူလိုက်သည်။ ပုစွန်ကန်များမှာ တစ်ကန်နှင့်တစ်ကန် ပေ ၂၀၀ ခန့်ခွာပြီး အလျားပေ ၈၀ x အနံပေ ၂၀ အကျယ် ဝါးကပ် တန်းများဖြင့် ကာရံကာ ခြံခတ်ထားသည်။ ရေငန်ကို အမှီပြုမွေးသဖြင့် ရေငန်ပုစွန်ကန်များ ဖြစ်သည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် မွေးမြူရေးလုပ်ငန်း တိုးတက်အောင်မြင်လာကြောင်း ပုစွန်ကန်များက သက်သေပြနေပြီ။ ပြည်ပဝင်ငွေဖြင့် ဒေါ်လာများရရှိနေကြပြီဖြစ်သည်။ နံနက် ၁၀ နာရီတွင် ပုစွန်ကန်များ တန်းစီ တည်ရှိနေသာ ခြေတော်ရာမြစ်ကို ဖြတ်လေသည်။ စစ်ကိုင်းတောင်ကြောသည် ခြေတော်ရာမြစ်၏ဘယ်ဘက်တွင် ပေ ၃၀၀ ခန့်သာမြင့်သည်။ ဤနေရာ၌ မြောက်ဘက်မှ စီးဆင်းလာသည့် မေယု မြစ်နှင့် ခြေတော်ရာမြစ်တို့ ပေါင်းဆုံသွားသဖြင့် စစ်ကိုင်းတောင်ကြော ရှိရာမြေသည် ကျွန်းကြီးသဖွယ် မြင်တွေ့ရလေသည်။ ဤကျွန်းကား ရခိုင်၌ ထင်ရှားသော မိုးဆီကျွန်းဟု အမည်ရပြီး ရခိုင်အခေါ် မဆေး ကျွန်းဟု ရေယာဉ်မှူးက ရှင်းပြသည်။

"ဒီကျွန်းက ရသေ့တောင်မြို့နယ်ထဲမှာ ပါပါတယ်၊ စစ်ကိုင်း (ဇီးကိုင်း) တောင်ကို ရှေးက စာရုပ်ဗွတောင်လို့ ခေါ်ပါတယ်၊ ဒီကျွန်း

ပေါ်က တောင်ပေါ်မှာ ဘုရားဦးကင်းဓာတ်စေတီရှိပါတယ်၊ ဟိုရွှေမှာ မြင်နေရပါပြီ"

"ဒါဆို ဒီနေရာက စစ်တွေနဲ့ ရသေ့တောင်မြို့နယ် နယ်စပ်နဲ့ တူတယ်"

"ဟုတ်ပါတယ် ... ကျွန်တော်တို့ဒေသမှာ ဒီဦးကင်းဓာတ်စေတီ ဘုရားပွဲဟာ တပေါင်းလမှာ ကျင်းပပြီး အလွန်စည်ကားပါတယ်၊ မြတ်စွာ ဘုရား ရှေးအတိတ်ကာလ ပါရမီ ဖြည့်ခဲ့စဉ် ဆွန်ဆင်မင်းဘဝက ဒီတောင်မှာ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့ဖူးတယ်လို့ ဆိုပါတယ်၊ ဘုရားက သူ ပရိနိဗ္ဗာန် စံလွန်ပါက ငါ၏ဦးကင်းဓာတ်တော်ကို ဤတောင်ပေါ်မှာ စေတီတည်လတ္တံ့ ဆိုတဲ့ ဗျာဒိတ်တော်အရ ဧည့်ဝတီခေတ် သူရိယစက္က မင်းလက်ထက်မှာ တည်ထားခဲ့တဲ့ စေတီလို့ဆိုပါတယ်၊ ပုဏ္ဏားကျွန်းက ဦးရာဇ်တောင်စေတီနဲ့ သက်တမ်းတူတဲ့ စေတီလို့ သိရပါတယ်"

ကျွန်တော် စိတ်မှ အာရုံပြုကာ ဦးကင်းဓာတ်စေတီကို ကန်တော့ လိုက်သည်။ ဤကျွန်းပေါ်တွင် ရွာများစွာရှိသည်ဟုဆိုသည်။ စိုက်ပျိုး မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းသည် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသသဖွယ် ဖြစ်နေသဖြင့် အလွန်အောင်မြင်နေကြောင်း သိရသည်။ ရှေးအခေါ် ရမ္မဒါမြစ်ဟု ခေါ်သည့် ယခု ရင်းတားမြစ်ခေါ် ခြေတော်ရာမြစ်ဝတွင် စစ်ကိုင်းရွာရှိပြီး ခြေတော်ရာမြစ်အဆုံးတွင် ခြေတော်ရာရွာရှိသည်။ ခြေတော်ရာရွာသည် တောင်ခြေတွင် ရှိနေပြီး ကျောက်တောင်ကုန်းပေါ်တွင် ခြေတော်ရာ ဘုရားကို တန်ဆောင်းငယ်အတွင်း ရေယာဉ်ပေါ်မှ မထင်မရှား လှမ်းမြင် ရလေသည်။ ဤဘုရားကား နဂါးမင်း (ရမ္မဒါ) စောင့်ရှောက်သော မြတ်စွာဘုရား လက်ဝဲပါဒ် ခြေတော်ရာဖြစ်သည်။ သွပ်မိုးများ ဟောင်း နွမ်းနေသော ကျောင်းဆောင်လေးသည် ပြုပြင်သူ မပေါ်သေးဟု ထင်ရ ပါသည်။ မိုးစီကျွန်း ဗုဒ္ဓခြေတော်ရာဘုရားဟု ထင်ရှားပါသည်။ စည်ကား သော ဘုရားပွဲရှိသည်။ တကယ်တော့ မိုးစီကျွန်းပေါ်ရှိ ဇီးကိုင်းတောင် ကြောကို ရခိုင်သံ လေယူလေသိမ်းက စစ်ကိုင်းတောင်နှင့် တူနေ သယောင် ဖြစ်ပါသည်။

ဧည့်ဝတီရေယာဉ်သည် ခရီးသည်နှင့်ကုန်များစွာကို တင်ဆောင် လာရသည်ဖြစ်ရာ ချောင်းများအတွင်း အရှိန်လျှော့ကာ တရွေ့ရွေ့

မောင်းနှင်နေရပါသည်။ ခြေတော်ရာချောင်းဆုံးသော် တင်းကုတ်ချောင်းသို့ ဝင်ပြန်သည်။ ကျဉ်းမြောင်းသော ချောင်းဘေးတွင် ကုလားရွာဟု ထင်ရသော တင်းကုတ်ရွာလေး ရှိနေသည်။ ချောင်းငယ်များစွာနှင့် စစ်ကိုင်းတောင်ကြောကို ကွေ့ပတ်မောင်းနှင်ရသော ခရီးသည် ဧရာဝတီ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသနှင့် ဆင်တူလှကြောင်း တွေ့ရလေသည်။

နံနက် ၁၀ နာရီတွင် တင်းကုတ်ချောင်းမှအထွက် ဩရမ္မတောင်တန်းကြီးကို မြောက်ဘက်စူးစူးတွင် အထင်အရှား တွေ့မြင်ရလေသည်။ မြူခိုးများဝေနေသော တောင်တန်းကြီးကား အရှေ့ဘက်တွင် ပုဏ္ဏားကျွန်း၊ အနောက်ဘက်တွင် မေယုတောင်တန်းကြီးနှင့်အပြိုင် သွယ်တန်းလျက် ရှိလေသည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် အနောက်ရိုးမ (ခေါ်) ရခိုင်ရိုးမ တောင်တန်းကြီး၊ မေယု(မယူ)တောင်တန်း၊ မင်းကြီးတောင်တန်း၊ ဩရမ္မတောင်၊ ဘဲငါးရာတောင်၊ ဥရာဇ်တောင်၊ မြင်မတိမ်တောင်များ ထင်ရှားရာ ကျွန်တော်ကား ဩရမ္မတောင်တန်း၏အရိပ်သို့ ခေတ်ဝတ်ရေယာဉ်ဖြင့် ဝင်ရောက်ခွင့်ရခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ ဩရမ္မတောင်ကြီးကား ကုလားတန်မြစ်နှင့် မေယုမြစ်နှစ်သွယ်ကြား တည်ရှိနေပြီး မြောက်မှတောင်သို့ နိမ့်လျှောသွယ်တန်းနေသော တောင်တန်းကြီးဖြစ်ကြောင်း လွမ်းမောဖွယ်ရာ တွေ့မြင်ရပါသည်။

မနက် ၁၀ နာရီခွဲတွင် တင်းကုတ်နှင့် နဂါးမောက်ရွာအကြား ချောင်းဆုံသို့ရောက်သည်။ ချောင်းဆုံမှ ဘယ်ဘက် တင်းကုတ်ချောင်းရိုးသည် ရသေ့တောင်မြို့သို့ရောက်ပြီး ညာဘက် ခြေတော်ရာချောင်းသည် ပုဏ္ဏားကျွန်းသို့ ရောက်သည်။ နဂါးမောက်ရွာသည် ရှေးက သူပုန်အောင်းသော ရွာဟု ဆိုသည်။ ပင်လယ်ဓားပြရွာဟု ထင်ရှားပြီး ယောက်ျားဖြစ်လျှင် ဓားပြတိုက်ဖူးမှ မိန်းမရသည်။ ဓားပြမတိုက်ဖူးလျှင် ရွာကမိန်းမများက မယူကြောင်း သိရသဖြင့် သတ္တိကိုပြဆိုသော အနက်အဓိပ္ပာယ်သည် နဂါးမောက်ရွာသို့ လူစိမ်းတစ်ယောက် အလည်အပတ်သွားရန် ခက်ခဲပေလိမ့်မည်။ ရှေးယခင်က ပုဏ္ဏားကျွန်းမှ ရသေ့တောင်သို့ ခရီးလမ်းသည် နဂါးမောက်ရွာသားတို့၏ အန္တရာယ်ကို ကျော်လွန်ရန် ခက်ခဲကြောင်း ကြားသိခဲ့ရသည်။ နဂါးမောက်ရွာသည် ဩရမ္မတောင်ခြေနှင့် ဆက်စပ်လျက်ရှိသဖြင့် ရန်သူကို ရှောင်ကွင်းနိုင်သော

အခြေအနေအရလည်း အခွင့်အရေးရနေ၍ မြစ်ပေါ်မိမ့်မည်။ တကယ်တော့ ရှေးက နဂါးမောက်ရွာ အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုချက် ဇာတိသရုပ်ကို ခုခေတ်ရွာသားတို့ ကြိုက်နှစ်သက်ကြမည် မဟုတ်ပေ။ ယခုတော့လည်း နဂါးမောက်ရွာ အေးချမ်းသာယာနေပြီ ဖြစ်သည်။ ရေယာဉ်မောင်းခန်း (Wheel House) တွင် လမ်းတစ်လျှောက် မြင်ကွင်းကြည့်ရင်း စကားပြောရင်း လိုက်ပါလာခဲ့ရာ ဩရမ္မတောင်တန်းအရိပ်အောက်ရှိ ရခိုင်တို့ အခေါ် မဆေးကျွန်း၊ မြေပုံပေါ်တွင် မူဆေးကျွန်းဟုခေါ်သော စစ်ကိုင်းတောင်တန်းလေးသည် တင်းကုတ်ချောင်း အနောက်ဘက်ကမ်း မင်းကရွာအနီးတွင် ပြေလျှောပျောက်ကွယ်သွားမှ ကျွန်တော်လည်း အိပ်ခန်းရှိရာသို့ ပြန်လည် ရောက်ရှိပါတော့သည်။

ကျွန်တော် အထက်တန်းအိပ်ခန်းသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိချိန်တွင် ကုန်းပတ်လမ်းပေါ်တွင် နိုင်ငံခြားသားနှစ်ဦး မြစ်ပြင်ကိုကြည့်ရင်း စကားပြောနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ကုလသမဂ္ဂ ဒုက္ခသည်များဆိုင်ရာ မဟာမင်းကြီးရုံးအဖွဲ့ခွဲ UNHCR (NGO) အဖွဲ့ မောင်တောတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသောသူများဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။ ခရီးသွားတို့ အိပ်ခန်းထဲတွင် မနေကြဘဲ တောတောင်အလှ သဘာဝကို ခံစားနေကြသည်။ နံနက် ၁၁ နာရီတွင် ချောင်းကျဉ်းမှ မြစ်ပြင်ကျယ်သို့ ရောက်ရှိရာ မေယုမြစ်ကြီးဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။ မြစ်ပြင်တွင် စင်ရော်မောင်နှံနှစ်ကောင်တို့ သင်္ဘောရှေ့မှ ပျံသန်းလျက် အစာတောင်းနေကြရာ သင်္ဘောဦး ရိုးရိုးတန်းမှ ခရီးသည်အချို့ မုန့်များပစ်ကျွေးနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ မြစ်ပြင်မှ မလှမ်းမကမ်း မြောက်စူးစူး တောင်ကုန်းပေါ်၌ ရွှေပြောင်ပြောင် စေတီတစ်ဆူကိုတွေ့ရာ ရသေ့တောင်မြို့ပေါ်ရှိ ဦးကင်းတော်စေတီခေါ် ရသေ့တောင်စေတီဖြစ်ကြောင်း သင်္ဘော Butler က ရှင်းပြသည်။ ရသေ့တောင်မြို့မြင်ကွင်းကို အဝေးကပင် လှပစွာ မြင်တွေ့ရလေပြီ။ ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသရှိ ဆိပ်ကမ်းမြို့တစ်မြို့နှင့်ဆင်တူလှသည်။

နံနက် ၁၁ နာရီ ၁၅ မိနစ်တွင် ကျွန်တော်တို့ ရသေ့တောင်မြို့ ဆိပ်ကမ်းသို့ ကပ်လေသည်။ သစ်သားတံတားပေါ်တွင် လူများတိုးဝှေ့ကာ သင်္ဘောတံတားမထိုးမီကပင် ခုန်တက်ကြလေသည်။ ငါးကင်၊

ပုစ္ဆန်ကင်၊ ချောင်းသီးပြုတ် ရောင်းသောအသံများ ဆူညံနေလေပြီ။ သင်္ဘောဆိပ်သည် သစ်သားတံတားဖြစ်ရာ ခရီးသည် အတက်အဆင်း တွင် ရင်တထိတ်ထိတ်ဖြင့် တံတားများ ကျိုးသွားမလားဟု စိတ်ပူခဲ့ရ ပါသည်။ ရသေ့တောင်မြို့ ဆိပ်ကမ်းတဝိုက် သွပ်မိုးယဉ်ထောင်အိမ်သာ အကောင်းဆုံးတွေ့ရပြီး ကမ်းနားတစ်လျှောက် အိမ်များတွင် ငါးခြောက် လှမ်းစင်များနှင့် အိမ်ဆက်လျက် တွေ့ရသဖြင့် ငါးလုပ်ငန်းဖြင့် အသက် မွေး ဝမ်းကျောင်းပြုသော မြို့ငယ်လေးအဖြစ် မြင်တွေ့ရပါသည်။ ရသေ့ တောင်မြို့ကို တက်ကြည့်ပြီး ဦးကင်းတောင်ဘုရားကို ဖူးလိုသော်လည်း အချိန်မရပါ။ ရသေ့တောင်သည် ကျွန်တော်နှင့် ရှစ်တန်းကတည်းက ငယ်သူငယ်ချင်း စောသိန်းတို့၏ မိဘဇာတိဖြစ်ကြောင်း ငယ်စဉ်ကပင် သိနေခဲ့ရာ ယခုမှပင် ရောက်ရတော့သည်။ စောသိန်းကို အတန်းထဲတွင် ရခီးဟု သူငယ်ချင်းအများက ခေါ်ဆိုကြရာ ရခိုင်သား စောသိန်းသည် အပြုံးဖြင့် သည်းခံခွင့်လွှတ်သူ ဖြစ်လေသည်။ ယခုတိုင် လက်တွဲမဖြုတ် သေးသည့် ငယ်သူငယ်ချင်းများတွင် စောသိန်းသည်လည်း အရင်းနှီးဆုံး ဖြစ်လေသည်။

ရသေ့တောင်မြို့တွင်းသို့ မသွားဖြစ်သော်လည်း ခြေချဖူးသည်ရှိ အောင် ဆိပ်ကမ်းပေါ်တက် ကြည့်ကြသည်။ ကတ္တရာလမ်းမဟုတ်။ လုံခြုံရေးတပ်ရင်းမှ ကားနှစ်စီး သင်္ဘောဆိပ်တွင် တွေ့ရသည်။ ရသေ့ တောင်မြို့တွင် ရပ်ကွက် လေးရပ်ကွက်၊ ပတ်ဝန်းကျင်ကျေးရွာ ၂၀၀ ခန့် သာရှိပြီး လူဦးရေ (၁)သိန်း (၃) သောင်းကျော် နေထိုင်ရာ ရေလုပ်သား (၄) သောင်းခန့်ရှိသဖြင့် ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် ရေလုပ်ငန်းဖြင့် အသက် မွေး ဝမ်းကျောင်းပြုသူ အများဆုံးဟု ဆိုပါသည်။ ဆိပ်ကမ်း ထမင်းဆိုင် တွင် သင်္ဘောခရီးသည်အချို့ ထမင်းဝယ်နေကြသည်။ ငါးကင်ကြီးများ၊ ခရုကင်နှင့် ငရုတ်သီးထောင်း ထမင်းထုပ်များ အော်ရောင်းနေသော အသံမှာ ရခိုင်သံအစစ်ဖြစ်၍ ကျွန်တော် တစ်ချက်တစ်ချက် နားမလည် လိုက်ပါ။

"သွမ်းဘိုးပေါ်မှာ ထမောင်းနီမရကေ . . . အေမှာ ဝယ်ပါကေ . . . ယေခါ တောဝက်သား .. ဟောန်း ကောင်းပါရေ . . . ပဒကာသီးတစ်လုံး နှစ်ကျပ်ရေ"

ကျွန်တော် ဗန်းဖြင့်ရောင်းနေသော မိန်းမပျိုလေး၏ အသံကို နားမလည်သဖြင့် ရသေ့တောင် မန်နေဂျာကို မေးမြန်းကြည့်ရာ ပဒကာ သီး ဆိုတာ သဘောသီးကိုခေါ်ကြောင်း၊ သဘောပေါ်မှာ ထမင်းမရဘူး၊ တောဝက်သားဟင်း ကောင်းတယ်၊ ဝယ်သွားပါလို့ပြောတာဟုဆိုသည်။ ရသေ့တောင်ဒေသတွင် ရခိုင်တိုင်းရင်းသားများအနက် အများစုမှာ သက်၊ ခိုင်းနက်နှင့် မရမာကြီးတို့ အများဆုံး နေထိုင်သည်ဟု ဆိုသည်။ အများစုမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာကို ကိုးကွယ်ကြသည်ဟုဆိုသည်။ ဘာသာစကား မှာ သက်တို့သည် ဘင်္ဂါလီစကားကို ပြောဆိုကြသော်လည်း အများစုမှာ ရခိုင်စကားသာပြောကြသည်။ ရခိုင်တို့စကားသံမှာ တသတ်နှင့် ပသတ် ရှေ့တွင်ရှိသော 'အ' သရသံကို 'အဲ' သရသံနှင့် 'အက်' သရသံ နှစ်မျိုး ပေါင်းစပ်ထားသကဲ့သို့ အသံထွက်ကြောင်း နားလည်ရသည်။ စစ်တွေ မြို့ကို စိုက်တွေ၊ အင်္ကျီကို အန်းဂျီ ဟူသော အသံထွက်ကြသည်။

ဝဋ်နာကံနာ မမေ့ပါ

ရသေ့တောင် ရေကြောင်းမန်နေဂျာသည် ကျွန်တော်တို့သဘော မကပ်မီကပင် လက်ပြနုတ်ဆက်ကာ ဆိပ်ကမ်း၌ လာကြိုနေပါသည်။ ရခိုင်အမျိုးသားဖြစ်ပြီး လက်မှတ်ရုံဆောက်လုပ်ရန်ကိစ္စ၊ ဆိပ်ခံတံတား ပြင်ရန်ကိစ္စများ အမြန်ဆုံးဆောင်ရွက်ပေးရန် လိုအပ်ကြောင်း ပြောသော စကားကို ကျွန်တော်တို့ နားလည်အောင် အတော်နားထောင်ယူရသည်။ ရသေ့တောင်ရောက်ခိုက် ဒေသအစာ စားဖူးသည်ရှိအောင် မန်နေဂျာ ဧည့်ခံသော ထမင်းဆိုင်တွင် နေ့လယ်စာ ဝင်စားကြပါသည်။ ရခိုင်ဓလေ့ မမေ့နိုင်စရာ မြန်ရည်ယှက်ရည်ထမင်းဝိုင်းကို အမှတ်ရနေပါသေးသည်။

ထမင်းဝိုင်းတွင် ထူးခြားသည်မှာ ငရုပ်ကြိတ်၊ ခရမ်းသီးနှပ်၊ ချေသားဟင်း၊ ငနီတူသုပ်၊ ချောင်းသီးပြုတ်၊ ငါးမက်လိန်သီးဟင်းချို တို့မှာ ကျွန်တော်တို့နှင့် မရင်းနှီးသော ဟင်းလျာများဖြစ်သည်။ ဟင်း အားလုံးတွင် ငရုတ်သီးပါသဖြင့် တစ်လုပ်စားလိုက်သည်နှင့် အာပူလျှာပူ မိတော့သည်။ ငနီတူခြောက်ဟင်းမှာ ရခိုင်တွင် မပါမဖြစ်သော ဟင်း ဖြစ်သည်ဟုဆိုသည်။ ပင်လယ်မှရသော ငနီတူကို နေလွန်းကာ ငရုတ် သီးစပ်စပ်နှင့် သုပ်ထားသည်။ ငရုတ်ကြိတ်သည်လည်း မပါမပြီး ရခိုင်

ဟင်းဖြစ်သည်။ ငရုတ်သီးစိမ်းနှင့် ငါးပိကို မီးဖုတ်ကာ ဆား၊ ကြက်သွန်၊ သံပူရာသီးတို့နှင့်ရော၍ ကျောက်ပြင်တွင် လတ်လတ်ဆတ်ဆတ်ကြိတ် ကာ စားရသော ငါးပိထောင်းဖြစ်သည်။ ကြိတ်နေသာ အချိန်တွင် သွားရည်ယိုသော်လည်း စားလိုက်ချိန်တွင် နှာရည်၊ မျက်ရည်ကျသော ရခိုင်တို့ အနှစ်သက်ဆုံးအစာဟုသိရသည်။ ထမင်းဆိုင်တွင် ချေသား၊ တောဝက်သား၊ ဆတ်သား၊ ခြောက်များ၊ ရသော်လည်း ချေသားဟင်းသာ ကျွန်တော်စားလိုက်သည်။ ရန်ကုန်တွင် ချေသားအစစ်ကို ညာရောင်းနေ သည်။ နွားသားပေါက်အသားကို ချေသားဟု ရောင်းသည်ကို အညာခံ စားနေကြသည်။ ရသေ့တောင်တွင် တောကောင်ဟင်းများ ရသည်မှာ မဆန်းပါ။ ရသေ့တောင်နောက်ကြောတွင် ဩရမ္မ တောင်တန်းကြီးသည် တောနက်ပြီး အမဲလိုက်သူများအတွက် စားကျက်ဖြစ်သည်ဟုဆိုသည်။

ထမင်းဆိုင်ရှင်ကို တောကောင်ဘယ်လိုရသလဲဟုမေးရာ မုဆိုး များ လာရောင်းသည်ဟုဆိုသည်။ ရခိုင်မုဆိုးသည် တောလိုက်စည်းကမ်း အလွန်ကြီးသည်ဟု ဆိုသည်။ တောလိုက်သူများသည် တောမဝင်မီ အဓိ ကရ သစ်ပင်ကြီးတစ်ပင်တွင် သေနတ်၊ ဒူးလေးတို့ကိုထောင်၍ ရွှေပြား၊ ဆီမီးအရက်တို့ဖြင့် ပသ တင်မြှောက်ကာ သားကောင် ရစေကြောင်း ဆုတောင်းပြီးမှ ထွက်ကြသည်ဟုဆိုသည်။ တောကောင်ရသောအခါ တောကောင်၏ လျှာဖျား၊ နားဖျား၊ ခြေဖျားတို့ကို သစ်ငုတ်တွင်တင်ပြီး ပူဇော်ပသကာ နောက်ထပ် အမဲရရန် ဆုတောင်းကြသော ဓလေ့ရှိသည် ဟု ဆိုသည်။

ကျွန်တော် တပ်ထဲတွင်ရှိစဉ် ကချင်ပြည်နယ် တနိုင်းလမ်း၌ စစ်ဆင်ရေးတာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ရာ ချင်းရဲဘော်ပါလျှင် ဟင်းစားမပူရ တော့ပေ။ တိုင်းရင်းသားထဲတွင် ချင်း၊ ကချင်တို့မှာ သားပစ်ကျွမ်းသလို ရခိုင်တို့မှာ ငါးဖမ်းကျွမ်းကြသည်။ သို့သော် ချင်းရဲဘော်တို့မှာ စစ်သား ဖြစ်၍လားမသိ၊ ဗိုလ်ကြီး ... ကျွန်တော်ဟင်းစားသွားရှာမယ်ဟု သတင်း ပို့ပြီး ထွက်သွားသည်။ ဘာပူဇော်ပသမှုမှမတွေ့ရ။ သေနတ် ပခုံးထမ်းပြီး ထွက်သွားရာ မနက် ၈ နာရီလောက် ထွက်သွားလျှင် နေ့လယ် ၁၂ နာရီ လောက် တောကောင်ထမ်းပြီး ပြန်လာတတ်သည်။ ချေ၊ ဆတ်၊ ဝက် မရလျှင် မျောက်ပစ်ပြီး ပြန်လာတတ်သည်။

တနိုင်းလမ်း ငွေမရစ်ဘွမ်ဟုခေါ်သော ရွှေတောင်ငွေတောင်ပေါ်တွင် နေခဲ့သော အဖြစ်အပျက်တစ်ခုကို သတိရမိသည်။ ထိုတောင်သည် ပေ ၄၀၀၀ ခန့်မြင့်ပြီး ရွာမရှိ၊ လူမရှိသဖြင့် ကျွန်တော်တို့ နှင်းတော၊ မြူတောထဲတွင် ရေမချိုးနိုင်ဘဲ လပေါင်းများစွာ နေခဲ့ရသည်။ နေရောင် မမြင်ရသဖြင့် နေထွက်လျှင် ပျော်ကြ ရွှင်ကြ ရေချိုးကြသည်။ အမြဲလိုလို မီးလှုံနေရသဖြင့် အသားအရေခြောက်ပြီး ကွဲအက်နေသည်။ အဆိုးဆုံးမှာ လတ်ဆတ်သော ဟင်းသီးဟင်းရွက် အသားငါး မစားရဘဲ ကုလားပဲ နှင့် အသားခြောက် မီးဖုတ်များသာ နေ့စဉ်အာဟာရ ဖြစ်နေသည်။ စစ်သားဘဝ ဒီလောက်စားရတာပဲ ကံကောင်းလှပြီဟုမှတ်ယူခဲ့ကြသည်။

ထိုတောင်ပေါ်၌နေစဉ် တောဝက်သား၊ မျောက်သားမှာ လူကိုယ်မှာ စွဲသည်အထိ စားခဲ့ရသည်။ တစ်နေ့ တပ်ကြပ်မန်းထော်ဟုခေါ်သော ချင်းရဲဘော်သည် မျောက်မကြီးကိုထမ်းပြီး ပြန်လာရာ တပ်ခွဲရဲဘော်တို့ တောကောင်ရသော အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် အော်ဟစ် လက်ခုပ်တီး ထောပနာပြုကြသည်။ ကျွန်တော် တဲအပြင်သို့ ထွက်လာပြီး မျောက်ပွဲကို ကြည့်ရာ မျောက်မကြီးသည် ကလေးကို ဖက်ထားပြီး မျက်ရည်တွေကျနေကြောင်း တွေ့ရသည်။ မန်းထော်ကိုယ်ပေါ်၌ သွေးများစီးကျနေရာ လူချင်းမှားပစ်မိ၍ ဒဏ်ရာများရလေသလား စိတ်ပူသွားသည်။ သို့သော် မဟုတ်၊ မျောက်မကြီးရင်ဝကို သေနတ်မှန်သွားသဖြင့် မျောက်သွေးများ သွေ့ကိုယ်ပေါ်တွင် စီးနေကြောင်း သိရသည်။ မျောက်မကြီးမှာ ဒဏ်ရာ ပြင်းထန်သဖြင့် ငြီးငြူနေရာ ကလေးပိုက်ထားသော မြင်ကွင်းကိုကြည့်ပြီး ကျွန်တော်စိတ်မကောင်းဖြစ်သွားပါသည်။

"ဘယ်လိုလုပ်မလဲ၊ မသေမရှင်ကြီးကွာ၊ မင်း ဘာလို့ ကလေးနဲ့ မျောက်ကို ပစ်တာလဲ" ဟု ကျွန်တော်က အပြစ်ဆိုလိုက်ရာ "ကျွန်တော်က သွေ့ကိုပစ်တာ မဟုတ်ဘူး၊ သူက နောက်ကပေါ်လာပြီး ထိသွားတာ" ဟု ဆိုသည်။ တပ်ခွဲတပ်ကြပ်ကြီးက "မသေမရှင် မထားကောင်းဘူး၊ ပစ်သတ်လိုက်" ဟုဆိုရာ ကလေးကို ဖက်ထားသော မိခင်မျောက်မကြီး၏ နောက်ဆုံးခရီးအတွက် ကျွန်တော် ဘာမှ ဝင်မပြောလိုတော့ဘဲ ဝမ်းနည်းကြေကွဲစွာ ထိုနေရာမှ ထွက်လာခဲ့သည်။ ထိုမြင်ကွင်းသည် ယနေ့တိုင် မမေ့နိုင်သလို သေဆုံးသွားသော မျောက်မကြီးပေးသော အိပ်မက်ဆိုး

များကိုမက်ပြီး ကျွန်တော် အိပ်မပျော် ဖြစ်ခဲ့ရဖူးသည်။ ရဲဘော်များ နို့ဆီတိုက် မွေးထားသော အမိမဲ့ မျောက်ကလေးသည်လည်း နောက်တန်း ပြန်သည်အထိ ပါလာခဲ့ပါသည်။

သို့သော် ကျွန်တော် အစွဲအလမ်းကြီး၍လား၊ တိုက်ဆိုင်၍လား မသိ ဝဋ်နာကံနာကို ခံစားခဲ့ရသည်။ အစွယ်လိုသူက စုဠသုဘဒ္ဓါ မိဖုရား၊ အသွားစေခိုင်းသူက မင်းဧကရာဇ်၊ ဆင်ကိုသတ်၍ အစွယ်ယူသူက တောလိုက်မုဆိုး၊ အသတ်ခံရသူက ဘုရားလောင်း ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်းအဖြစ် ကို သတိရမိသောအခါ ဆင်မင်း ဝဋ်ရှိ၍ ခံရသည့်ကံက သေရာပါခဲ့သည်။ ကျွန်တော် တောင်ပေါ်၌ ရက်ပေါင်းများစွာ မစားနိုင် မသောက်နိုင်ဖြစ်ကာ သွားနာဝေဒနာ ခံစားခဲ့ရသည်။ ဆေးထိုးဆေးသောက်၍ မသက်သာ၊ ဆန်ပြုတ်သာ သောက်ရသော အခြေအနေ ဖြစ်သွားသည်။ သွားနာလွန်း၍ နေ့စဉ် မျက်ရည်ကျခဲ့ရသည်။ ခေါင်းကိုက်ဝေဒနာပါ စွဲကပ်ခဲ့ရသည်။ ကလေးကိုပိုက်၍ မျက်ရည်ကျကာ သေဆုံးသွားသော မျောက်မကြီးသည် မည်သို့သော သစ္စာကို တိုင်တည်သွားသည်မသိ။ ကျွန်တော့်ဘဝတစ်ဆစ်ချိုးတွင် သားကွဲ၊ မယားကွဲဖြစ်ခဲ့ရသည်ဆိုသော အဖြစ်အပျက်များက နောက်ဘဝတောင် မကူးပါလားဟု တုန်လှုပ်မိခဲ့သည်။ တပ်ကြပ်မန်းထော်လည်း တိုက်ပွဲမှာ ကျသွားသောသတင်းကို ကျွန်တော် နောက်တပ်ရင်းတစ်ရင်း ပြောင်းသောအခါ ကြားလိုက်ရသည်။ "ရဲဘော်မသေ၊ သေသော်ငရဲမလား" ဟု တပ်ကြပ်မန်းထော် အတွက် ကျွန်တော်ဆုတောင်း အမျှအတမ်းပေးဝေရုံမှတစ်ပါး ကံတရားကို မလွန်ဆန်နိုင်ပါလားဟု နောင်တရခဲ့မိဖူးပါသည်။

ကျွန်တော်၏ အတိတ်ကာလ မုဆိုးတစ်ပိုင်း မိန်းမရိုင်း အဖြစ် အပျက်သည် ရသေ့တောင်မြို့မှ ထမင်းဝိုင်းတွင် အမှတ်မထင် ပေါ်လာခဲ့ရာ စားလက်စ ထမင်းပန်းကန်တစ်ဝက်သည် မကုန်ဘဲ ထားခဲ့ရပါတော့သည်။ ငရုတ်ကြိတ်နှင့် ခရမ်းသီးနှပ်ဟင်းမှ အစပ်ကြောင့် ကျသော မျက်ရည်ကို ဘဝအတွက်ကျသော မျက်ရည်နှင့်ရောကာ ကျွန်တော့် အတိတ်ကို နာကျည်းစွာ မေ့ဖျောက်၍ ရသေ့တောင် ထမင်းဆိုင်တွင် ထားရစ်ခဲ့ပါတော့သည်။ စည်းကမ်းကြီးသောမုဆိုးနှင့် စည်းကမ်းမဲ့သော မုဆိုးတို့၏ အူမတောင့်မှ သီလစောင့်သောစိတ်သည် ဘယ်သောအခါမှ

သံသရာ ဝဋ်ဆင်းရဲမှ မလွတ်မြောက်နိုင်ကြောင်း ကိုယ်တွေ့ ကြုံခဲ့ဖူးသည်။

မေယုကိုတဲ့ စုတ်တံချီ

ရသေ့တောင်ဆိပ်ကမ်းတွင် မိနစ် ၄၀ ခန့် ခရီးသည်နှင့် ကုန်အတင်အချ ပြုလုပ်ပြီး ဧည့်ဝတီ(၃)ရေယာဉ်သည် ဆိပ်ကမ်းမှ မွန်းတည့် ၁၂ နာရီတိတိတွင် ထွက်ခဲ့ပါသည်။ သင်္ဘောဦးသည် ကြည်စိမ်းနေသော မေယုမြစ်ပြင်ကို ထိုးခဲ့ကာ မြောက်ဘက်သို့ ဦးတည်ခုတ်မောင်းနေလေပြီ။ မေယုမြစ်ကြီးသည် ရသေ့တောင်မြို့အနီးတွင် ကျယ်ပြောစွာ ကိုက် ၁၀၀၀ ခန့် ရှိနေပြီး ရသေ့တောင်မြို့ဘေးမှ ချောင်းငယ် တစ်ခုသည် ဩရမ္မတောင်တန်းဆီမှ စီးဆင်းလာပြီး မေယုထဲသို့ စီးဝင်နေသည်။ အနောက်ဘက်တွင် မေယုတောင်တန်းကြီး နေရောင်အောက်တွင် စိမ်းညိုနေလေပြီ။ ကျွန်တော် အရှေ့ဘက်တွင်ရှိသော ရသေ့တောင်ဘုရားကို အာရုံပြုကာ ကန်တော့လိုက်သည်။

ရသေ့နေထိုင် သီတင်းသုံးခဲ့လို့ ရသေ့တောင်ဟု ခေါ်တာလား ဆိုသောမေးခွန်းကို သင်္ဘောဆလင်ကြီးက မှန်တော့မှန်တယ်၊ ဒါပေမဲ့ ဒီဘုရားက မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ဦးကင်းတော်အစစ် ဌာပနာထားလို့ တန်ခိုးကြီးပါတယ်။ ဘုရားပွဲဆို အလွန်စည်ကားတယ်။ စစ်တွေ၊ ပုဏ္ဏားကျွန်းနဲ့ ဒီဒေသတစ်ဝိုက်က ဘုရားဖူးတွေ ရိက္ခာအပြည့်တင်ပြီး လှေကြီးလှေငယ်နဲ့ လာကြတာ ပျော်စရာကောင်းပါတယ်ဟုဆိုသည်။ မြတ်စွာဘုရား ဆွန်ဆင်မင်းဘဝ ဖြစ်စဉ်၌ ကျင်လည်နေထိုင်ခဲ့ဖူးသော မေယုမြစ်အနီး ရာဇပဗ္ဗတတောင်ပေါ်တွင် ငါဘုရား၏ ဦးကင်းတော်ဓာတ်ကို စေတီအဖြစ် တည်ရန် ဗျာဒိတ်ပေးခဲ့သည့်အတွက် ဧည့်ဝတီခေတ် သူရိယစက္ကမင်း တည်ခဲ့သောဘုရားဟု ဆိုပါသည်။ တစ်ချိန်က ရသေ့တစ်ပါး ဂူအောင်းကျင့်ကြံ သီတင်းသုံးနေထိုင်ခဲ့သောတောင်ကို အစွဲပြု၍ ရသေ့တောင်ဟု ခေါ်ခဲ့ရာမှ ရသေ့တောင်မြို့ သမုဒ်ခဲ့ကြောင်း သိရသည်။ မြတ်စွာဘုရား သာသနာသည် ရခိုင်ပြည်နယ်၌ နေရာမလပ် ထွန်းကားပြီး သမိုင်းရာဇဝင် အထောက်အထားများ မြေပြင်၌ သက်သေအဖြစ် ကျန်ရစ်ခဲ့ကြောင်း သွားလေရာ အထင်အရှား တွေ့နေရပါသည်။

မေယုမြစ်ပြင်သည် ကြည်လင်စိမ်းစိုနေပြီး ငြိမ်သက်နေသည့် မြစ်ပြင်တွင် စင်ရော်နှင့် မယ်ညိုငှက်တို့ ဖော်ချင်းပေါင်းဖက် အစာရွာ ထွက်နေကြလေပြီ။ မေယုမြစ်ပြင်ကိုကြည့်ရင်း သိချင်းတစ်ပုဒ် နား၌ ကြားယောင်လာသည်။

"အာကာကို လွှာပုံပြုပါလို့ မေယုကိုတဲ့စုတ်တံချီ ... ဘယ်ပန်းချီ ရေးလို့မမီ"

မေယုမြစ်ကြီးသည် စာဖွဲ့၊ ကဗျာဖွဲ့နိုင်လောက်သည့် အလှ အင်အား၊ ပမာဏအင်အား ကြီးမားကြောင်း ကိုယ်တိုင်မြင်တွေ့နေရပြီ ဖြစ်ရာ စုတ်တံချီ၍ ရခိုင်အကြောင်း မမေ့ကောင်းစရာများကို ရင်ဖွင့် ရေးပြရန် ကျွန်တော် ခွန်အားတွေရရှိသွားသလို ခံစားမိပါသည်။ မေယု မြစ်ကြီးသည် မြောက်ဘက်မေယုတောင်တန်းကို အမှီပြုကာ မီးခုံးရွာ အနီးမှ မြစ်ဖျားခံ၍ တောင်ဘက် ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်ကို စီးဆင်း သွားရာ လမ်းခရီး၌ ဘူးသီးတောင်မြို့၊ ရသေ့တောင်မြို့များကို ကွေ့ဝိုက် စီးဆင်းလေသည်။ ဤမြစ်ကြီးကား နိုင်ငံနှစ်ခုကို စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေး သွေးကြောအဖြစ် ဆက်သွယ်လျက်ရှိသည်မှာ အထင်အရှား ပင် ဖြစ်ပါတော့သည်။

နေ့လယ် ၂ နာရီတွင် ညောင်ချောင်းကျေးရွာသို့ သင်္ဘောကပ် သည်။ ဤရွာ၌ UNHCR အဖွဲ့ စခန်းရှိသည်။ ဆင်းရဲသောရွာလေးတွင် အများစုမှာ ကုလားလူမျိုးများသာတွေ့ရသည်။ စိုက်ပျိုးရေး၊ ပညာရေး လုပ်ငန်းများ အထောက်အကူပြုရန် အကူအညီပေးသော အစိုးရမဟုတ် သော အဖွဲ့သည် မောင်တောတွင် အခြေစိုက်၍ မေယုမြစ်ကမ်း တစ်လျှောက်မှ ရခိုင်ပြည်နယ် အနှံ့အပြား သွားရောက်လှုပ်ရှားနေ ကြောင်း သိရသည်။ ၁၀ မိနစ်ခန့်သာ သင်္ဘောကပ်ပြီး ခရီးဆက်သည်။ မေယုမြစ်သည် အထက်ရောက်လေ ကျဉ်းလေဖြစ်လာသည်။ မြစ်၏ ဘယ်ညာမြင်ကွင်းတွင် စပါးကွင်းများ ရတက်အေးစရာ ပေါက်ရောက် အောင်မြင် ဖြစ်ထွန်းနေသည်။

သင်္ဘောပေါ်မှမြင်ကွင်းတွင် ကျေးရွာအများစုမှာ ကုလားရွာများ သာ တွေ့လာရသဖြင့် ရခိုင်ပြည်နယ်နှင့် ကုလားပြည် မှားများနေသလား

ဟု အထင်ရှိမိသည်။ လွန်ခဲ့သောနှစ် ၄၀ ခန့်က ကုလား-ရခိုင် အရေးအခင်းတွင် နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်မှုကိစ္စ အလွန်ကြီးမားစွာ ဖြေရှင်းခဲ့ရသည်ဟု ဆိုသည်။ မြင်ကွင်း၌ တွေ့ရသော ရွာများမှ တဲအိမ်များသည် နွားချေးနှင့် ရွံ့မသော မြေစိုက်တဲအိမ်များ၊ အသုံးအဆောင် ရေအိုးရေခွက်တို့မှာ ကုလားရေခရားများနှင့် ဆာရီဝတ်၊ ဒိုတီဝတ်ကုလားများအဖြစ် တွေ့မြင်နေရခြင်းမှာ တစ်ချိန်က ရခိုင်မင်းတို့ ထားရစ်ခဲ့သော သမိုင်းအမွေလား။ နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်မှု အရေးအခင်း၏ အရင်းအမြစ်များလား တွေးတောစရာ မြင်တွေ့နေရပါတော့သည်။

ဘူးသီးတောင်မှ မောင်တော

ညောင်တီရေယာဉ်သည် ညနေ ၄ နာရီတွင် ဘူးသီးတောင်မြို့သို့ ဆိုက်ကပ်လေသည်။ နိုင်ငံခြားသားများ အဝင်အထွက် ရှိ၍လားမသိ၊ ဆိပ်ခံတံတားသည် သန့်ရှင်းသပ်ရပ်နေသည်။ လုံခြုံရေး အဖွဲ့အစည်းက ဆိပ်ခံတံတားကို သင်္ဘောမကပ်မီ တက်ခွင့်မရစေရန် ဆိပ်ခံတံခါး ပိတ်ထားလေသည်။ သင်္ဘောပေါ်မှ မြင်ကွင်းတွင် ဆိပ်ကမ်းပေါ်၌ မြင်းလှည်း၊ ဆိုက်ကား၊ ဂျစ်ကားတို့ ခရီးသည် စောင့်နေကြသည်။ ဆိပ်ကမ်းတစ်ဝိုက် အရိပ်ကောင်းသော ကုက္ကိုပင်ကြီးများ နှစ်သက်တမ်းရှည်စွာ တည်ရှိနေသည်။ ဘူးသီးတောင် ရေကြောင်းမန်နေဂျာက ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့ကို ဆိပ်ခံပေါ်၌ စောင့်ဆိုင်းနေသည်။ 'မြေပြို၍ လူမျိုးမပျောက်၊ လူမျိုးမှ လူမျိုးပျောက်မည်' ဆိုသော ဆိုင်းဘုတ်ကြီးတစ်ခု သင်္ဘောဆိပ် အတက်တွင် အထင်အရှား တွေ့ရပါသည်။ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးဌာနမှ ဝန်ထမ်းများ ဆိပ်ခံတံတားပေါ်တွင် မှတ်ပုံတင်စစ်ဆေးနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဤနေရာကား မြန်မာပြည်မှ ကုလားပြည် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံသို့ ဝင်ပေါက်ထွက်ပေါက်ဖြစ်ကြောင်း စစ်ဆေးရေး ဂိတ်ကြီးက သက်သေပြလျက်ရှိပါသည်။ စစ်တွေမှ ဘူးသီးတောင်၊ ရေမိုင် ၈၀ ခရီး မောင်းနှင်လာရသော ရေယာဉ်ကြီး မောပန်းရပ်နားသွားလေပြီ။

ဘူးသီးတောင် ရေကြောင်းမန်နေဂျာ သင်္ဘောပေါ် တက်လာပြီး မိတ်ဆက်စကားဆိုသည်။ ဘူးသီးတောင် လက်မှတ်ရောင်းချမှု၊ ကုန်တင်

ဆောင်မှုစနစ်များ ရှင်းပြသည်။ ရောက်တုန်းရောက်ခိုက် မောင်တော နယ်စပ်မြို့သို့ အလည်သွားရန် ကားစီစဉ်ထားကြောင်း ပြောသဖြင့် ကျွန်တော်တို့ ညနေ ၄ နာရီခွဲတွင် မောင်တောသို့ ကားဖြင့် ခရီးဆက် ကြသည်။ ဘူးသီးတောင်မြို့သည် ကတ္တရာကျောက်ခင်းလမ်းဖြစ်သည်။ ဆိပ်ကမ်းမှ ကိုက် ၅၀၀ ခန့်တွင် ဘူးသီးတောင်ဈေးကြီး ရှိသည်။ ကျွန်တော် မြို့တွင်းသို့အဖြတ်တွင် ဘူးသီးတောင်ခရိုင် အုပ်ချုပ်ရေးရုံး ကို တွေ့ရာ ရှေးယခင် အင်္ဂလိပ်လက်ထက်က ဆောက်ခဲ့သော သစ်သား တစ်ထပ် ခြေတံရှည်ရုံးပုံစံ မပြောင်းလဲသေးကြောင်း တွေ့ရသည်။ ဤ ရုံးဘေးတွင် ရဲစခန်း၊ ရဲဝန်ထမ်းအိမ်ရာများ တန်းစီရှိနေသည်။ ခရိုင် အတွင်းရေးမှူးတာဝန်ထမ်းဆောင်နေသူ သူငယ်ချင်း ဗိုလ်မှူးသိန်းဌေး (နွားကြီး) ကို နှုတ်ဆက်လိုသော်လည်း အချိန်မရတော့ပေ။ သို့သော် မြို့ အထွက် အလိုတော်ပြည့်ကျောင်းတွင် ပုဂံညောင်ဦးမှ အလိုတော်ပြည့် ဘုရား ပြန်လည်ပြုပြင် ဖော်ထုတ်သူ အလိုတော်ပြည့်ဆရာတော် ရောက် ရှိ သီတင်းသုံးနေသည်ဆို၍ ခေတ္တဝင်ရောက် ကန်တော့လိုက်သည်။ ကျွန်တော့်ကို မမှတ်မိသဖြင့် ယခင် ကက/ပြည်တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင် ခဲ့ပြီး ဆရာတော်၏ ပုဂံကျောင်းတွင် တည်းခိုဖူးကြောင်း ပြောပြရာ ဗိုလ်မှူးမြသန်းစံတို့အဖွဲ့ပဲ၊ မှတ်မိပြီ၊ ဘာလာလုပ်သလဲဟု အမေးရှိ သဖြင့် ရေကြောင်းဌာန စစ်ဆေးရန် လာရောက်ကြောင်း လျှောက်တင် ကာ ဆရာတော်အား ကန်တော့ပြီး ခရီးဆက်ခဲ့ပါသည်။ ဆရာတော်ကား ရခိုင်တိုင်းရင်းသား သာသနာပြုပုဂ္ဂိုလ်ကျော် ပုဂံသမိုင်းကို ဖော်ထုတ်သူ များထဲတွင် တစ်ပါးအပါအဝင်ဖြစ်၍ လူရှိသေ ရှင်ရှိသေ ဆရာတော် နိုင်ငံကျော်ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ မြို့ပြင်အရောက်တွင် စပါးခင်းများ အောင်မြင် ဖြစ်ထွန်းနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ကတ္တရာ ကားလမ်း ကျဉ်းသဖြင့် မောင်တောမှ အဝင်ကားများကို လမ်းဘေးချကာ ရှောင်ပေးရသည်။ မြို့အဝင်တွင် လုံခြုံရေးတပ်ရင်းများ အစီအရံတွေ့ရလေသည်။ ငါးမိနစ် ခရီးတွင် ဘူးသီးတောင်မှ ရိုးမတောင်ခြေကားလမ်းကို စတင်တက်ရ လေသည်။ သစ်တောကြီးများကား လမ်းတစ်လျှောက် ဖုံးလွှမ်းလျက်ရှိ ကြောင်း တွေ့ရသည်။ တောင်ပတ်လမ်း အကွေ့အကောက်များကို

ကျော်ဖြတ်၍ တောင်ထိပ်သို့ရောက်ရှိရာ အင်္ဂလိပ်တို့ တည်ဆောက်ခဲ့သော ကျောက်လိုက်ဂူ၊ ရထားနှင့်ကားလမ်းကို ဖြတ်ရလေသည်။ ကျောက်လိုက်ဂူအပေါ်နဖူးစီးတွင် 1856 ဟု ဖော်ပြထားသည်။ အကျယ် ၁၅ ပေခန့်နှင့် ပေ ၂၀၀ ခန့်အရှည်ရှိပြီး ကျောက်ခေါင်မိုးနှင့် နံရံများ ပေါ်မှ ရေများ တစ်မိုစိမ့်စီးကျနေပါသည်။ ကားမီးမထိုးလျှင် ဘာမှမမြင်ရပေ။ ထူထပ်သော တောကြီးကို ကွေ့ပတ် ဖောက်လုပ်ထားသော ကတ္တရာလမ်းသည် ကျဉ်းမြောင်းပြီး ဝင်ကပါလိုဖြစ်နေသည်။ မေယုရိုးမ တောင်ကြောကြီးကို အင်္ဂလိပ်တို့ မိုင်းများခွဲကာ လိုက်ခေါင်းဖောက် ကား-ရထားလမ်း ဆောက်ခဲ့ကြခြင်းကြောင့် ရှေးကပင် မြန်မာ-ဘင်္ဂလား လမ်း ဥဒဟို သွားလာနေကြခြင်းဖြစ်သည်။ ဗြိတိသျှ စိန့်မာတင်ကုမ္ပဏီမှ တာဝန်ယူ၍ ဖောက်လုပ်ခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။ ဤတောင်ခေါင်းကြီးနှစ်ခု၏ အလယ်တွင် ကားရှောင်နိုင်သော မြေကွက်လပ်ကြီးတစ်ခု ရှိနေသည်။ ဗြိတိသျှလူမျိုးတို့၏ လမ်းတံတား ဆောက်လုပ်ရေးနည်းပညာ ရှေးအခါကပင် အဆင့်မြင့် ခေတ်မီလှကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံတို့၏ အားကိုးအားထား ကူးလူးဆက်ဆံရာ နှလုံးသား တံခါးပေါက်ပမာဖြစ်ကြောင်း ကိုယ်တိုင်မြင်တွေ့ရပါသည်။ အင်္ဂလိပ်အစိုးရ လက်ထက်တွင် ဘူးသီးတောင်-မောင်တော ရထား ပြေးဆွဲခဲ့ဖူးရာ အစွဲပေါ်သဖြင့် ပိတ်ခဲ့ရသည်ဟုဆိုသည်။

တောင်ထိပ်မှ ဘူးသီးတောင်ကို လှမ်းမျှော်ကြည့်ရာ တောအုပ်များ ဖုံးလွှမ်းနေသဖြင့် မမြင်ရပေ။ လမ်းဘေး တောင်စောင်းသည် ကျောက်တောင်များဖြစ်နေပြီး တောင်ထိပ်နံရံတစ်နေရာတွင် ကျောက်ခေါင်းပေါက်နှင့် ကျောက်လွှာချပ်ကြီးများ အသည်းယားစရာ သဘာဝ အလျောက် ဖြစ်ပေါ်နေသည်။ ဘူမိဗေဒ ပညာရှင်တို့အတွက် အဖိုးမဖြတ်နိုင်သောနေရာဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ပျဉ်းကတိုး၊ အင်ကြင်း၊ တောင်သရက်များ တောအုပ်အတွင်း ကွက်ပြည့်စိုက်ထားသလို သက်တမ်းရှည်စွာ မြင်တွေ့ရလေသည်။ သစ်ခွများ၊ တောပန်းများ လမ်းဘေး တစ်လျှောက် အရောင်မျိုးစုံစွာပေါက်ရောက်နေသည်။ ဤနေရာကား မေယုသစ်တောကြီးဝိုင်း ဖြစ်လေသည်။ ကျွန်တော်တို့ ကျောက်လိုက်ခေါင်းနှစ်ခုကို ကျော်ဖြတ်ခဲ့ပြီး အထွက်တွင် မောင်တောနယ်စပ်တောင်ကြော

ကို မြွေတစ်ကောင်အလား အဆင်းလမ်းအဖြစ် မြင်တွေ့ရလေသည်။ နယ်စပ်ရဲစခန်းကင်း လုံခြုံရေးဂိတ်သည် တောင်ထိပ်တွင် နယ်ခြား နယ်နိမိတ်ကို စောင့်ကြပ်နေလေသည်။ မေယုတောင်တန်း တစ်နေရာမှ လုံခြုံရေး တာဝန်ရှိသူတို့ သစ္စာရှိရပါမည်။

ကျောက်တောင်လိုဏ်ခေါင်းမှ ထွက်လာပြီး နှစ်မိုင်ခန့်တွင် လက်ဝဲဘက်တောင်ကြောပေါ်၌ "မြတ်စွာဘုရား လက်ဝဲဖနောင့် ဓာတ်တော်သို့" ဆိုသော ဆိုင်းဘုတ်တွေ့ရာ တောင်ပေါ်တက်ဖူးလိုသော်လည်း အချိန်မရ၍ အောက်မှပင် အာရုံပြုကန်တော့ရပြန်သည်။ တောင်အဆင်းလမ်းသည် မတ်စောက်ခြင်း မရှိ။ တောင်စောင်းများပေါ်တွင် တောင်ယာစိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းအတွက် တောခုတ်၊ တောမီးရှို့ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ကားလမ်း၏ ဘယ်ဘက်ခြမ်းတွင် တောင်များကို ကွေ့ဝိုက်နေသော ချောင်းကြီးကိုတွေ့ရာ ရေမရှိသော ချောင်းဖြစ်၍ တောင်ကျရေကို အားကိုးသောချောင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ဤချောင်းကြီးကား တောတောင်များကို ကျော်ဖြတ်၍ မေယုမြစ်သို့ စီးဆင်းပေလိမ့်မည်။ တောင်ခြေသို့အရောက်တွင် ကျော်လွန်ခဲ့သော တောင်တန်းကြီးကို လှမ်းမျှော်လှည့်ကြည့်ရာ ဘူးသီးနှင့်တူသောတောင်ဖြစ်၍ ဘူးသီးတောင်ဟု အမည်မှည့်ခေါ်ခဲ့လေသလား တွေးမိပါသည်။ တောင်ခြေမှ မြေပြန့်ကားလမ်းသည် ကျယ်ပြန့်ပါသည်။ လမ်းဝဲယာတွင် သစ်တုံးကြီးများ စုပုံထားသည်ကိုတွေ့ရာ ဘယ်နေရာရောက်ရောက် မြန်မာ့သစ်သည် ကမ္ဘာက သွားရေကျမည်ဆိုလည်း ကျလောက်ပါပေသည်။

မောင်တောမြို့တွင်း လည်ပတ်ခြင်း

ညနေ ၅ နာရီတွင် ဘူးသီးတောင်-မောင်တော ၁၆ မိုင်ခန့်ကို နာရီဝက်ခန့်မောင်း၍ ရောက်ကြပါသည်။ မြို့အဝင်တွင် လုံခြုံရေးဂိတ် အဆင့်ဆင့် ကျော်ဖြတ်ခဲ့သည်။ ကြီးမားသော ညောင်ပင်ကြီးများသည် တရုတ်ပြည်နယ်စပ် လွယ်လွယ်တွင် တွေ့ရသကဲ့သို့ပင် ထင်ရှားလှပါသည်။ နယ်စပ်အမှတ်အသားများကို ရွှေ့ပြောင်း၍ မလွယ်ကူသော ကြီးမားသည့် ညောင်ပင်ကြီးများဖြင့် ရှေးက စိုက်ခဲ့ဟန်တူသည်။ မြို့အဝင်တွင် အလိုတော်ပြည့်စေတီတစ်ဆူကို ဒေသခံတို့ ဝိုင်းဝန်းမတည်

လှူဒါန်းဆောက်လုပ်နေကြောင်း တွေ့ရသည်။ အလိုတော်ပြည့် ဆရာတော် ကမကထလုပ်ကာ ပူဇော်နေကြောင်း သိရသည်။ မောင်တောမြို့ဝင်သည်နှင့် ဘေးဘယ်ညာ ရပ်ကွက်များမှ ကုလားအုပ်စုများ ပြေးထွက်လာကာ လက်ပြနုတ်ဆက်ကြသည်။ ရပ်ကွက်တစ်ခုတွင် လမ်းဘေးစေးတန်းလေးတွေ့ရာ နွားနှင့်ဆိတ်များ အရောင်းအဝယ်လုပ်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။ စပါးကို တောင်းနှင့်ရောင်းနေကြသည်။ ကျွန်တော်က “မောင်တောက ကုလားမြို့ပဲဗျ” ဟူသောစကားကို ကားသမားက အမှန်တော့ ရခိုင်ဘုရင်က မောင်တောအထိပိုင်တာမဟုတ်ဘူး၊ ဘင်္ဂလားနယ်ကိုပါ ရှေးတုန်းက ပိုင်ခဲ့တယ်လို့ ကြားဖူးတယ်ဟုဆိုသည်။

ရေကြောင်း မန်နေဂျာက “မောင်တောမှာ ကြည့်စရာဆိုလို့ နယ်စပ် ကျောက်တိုင်ရယ်၊ စေးရယ်၊ မဟာမုနိရုပ်ပွားတော် မဟာကျန်ဘုရားရယ်ပဲ အထင်ကရရှိပါတယ်။ နယ်စပ်တံခါးပေါက် လေးပေါက်ကို သွားရင် အချိန်မရှိဘူး၊ နတ်မြစ်ကိုလဲ တွေ့ရမယ်။ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နဲ့ မြန်မာနိုင်ငံကို သဘာဝ အတားအဆီး နယ်နိမိတ် ခြားထားတာ ဒီနေရာမှာ နတ်မြစ်ပဲ” ဟုဆိုသည်။ ကျွန်တော်တို့ ပထမဆုံး နတ်မြစ်ကမ်းတွင် ရှိသော နယ်စပ်ကျောက်တိုင်သို့ သွားကြသည်။ နယ်စပ်ကုန်သွယ်ရေးစခန်းရုံးကို တွေ့ရသည်။ န.စ.က ဟုခေါ်သော နယ်စပ် ကွပ်ကဲရေးအဖွဲ့ရုံး တွေ့ရသည်။ ကုလား-မြန်မာ ကုန်သွယ်မှုဗဟိုကား မူဆယ်နှင့်မတူ။ ဤနေရာရှိ လ.ဝ.ကဟု ခေါ်သော လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးနှင့် ပြည်သူ့အင်အား ဝန်ထမ်းများသည် နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်မှုကိစ္စ၌ အဓိကတာဝန်ရှိသူများဖြစ်သည်။

ကျွန်တော်တို့ နတ်မြစ်ရှိ လှေကူးတို့ဆိပ်သို့ ဆင်းကြည့်ရာ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်သို့သွားမည့် ကုလားလူမျိုးအုပ်စုများ Passport တံဆိပ်တုံးထုပြီး လှေပေါ်တက်သွားသည်ကို တွေ့ရသည်။ လှေမှာ ကိုးတောင်လှေကို စက်တပ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ လှေသမားများ ကုလားလို အော်နေကြသည်။ ကော့သောင်းလှေဆိပ်ကဲ့သို့ လှေမများ။ တစ်ဖက်ကမ်းကို လှမ်းမျှော်ကြည့်ရာ ထင်ထင်ရှားရှားမတွေ့ရ။ နတ်မြစ်ကို ဒေဝနဒီဟု ရှေးကခေါ်ခဲ့ပါသည်။ နတ်မြစ်ဟုခေါ်ရခြင်းမှာ မြစ်အစ ကမ်းနဖူးတွင် နတ်တောင်ခေါ် ဒေဝါတောင်ရှိ၍ သမုဒ်ခြင်းဖြစ်သည်။ နတ်တောင်ထိပ်

တွင် ငန်းတော်ဓာတ်စေတီရှိသည်။ အချို့က ငန်းမြစ်ဟုလည်း ခေါ်ခဲ့ကြောင်း သိရပါသည်။ ကျွန်တော်ရောက်ခဲ့ဖူးသော မြန်မာပြည်နယ်စပ်မြို့များထဲတွင် ဘင်္ဂလား-မောင်တော နယ်စပ်မြို့မှာ အဆင်းရဲဆုံး၊ လူနေမှုအဆင့်အနိမ့်ဆုံးဟု ဝတ်စားဆင်ယင်မှု၊ နေထိုင်မှု၊ သွားလာလှုပ်ရှားမှု၊ စားသောက်မှုပုံစံများကိုကြည့်၍ သုံးသပ်မိပါသည်။ တကယ်တော့ နတ်မြစ်ကို ဖြတ်ကူးသော လှေနှင့်ရေသည် တစ်ချိန်က ရခိုင်တို့ရေ၊ ဘင်္ဂလားကုန်းမြေသည် တစ်ချိန်က ရခိုင်တို့မြေဟု အထင်ကရရှိခဲ့ပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ နယ်စပ်ကျောက်တိုင်အနီးတွင် အမှတ်တရ ဓာတ်ပုံရိုက်ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အနောက်ဘက်စွန်း တံခါးပေါက်ကို ၁၉၉၉ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ၆ ရက်တွင် အိပ်မက်ပမာ ရောက်ခဲ့ရသည်။ မြန်မာပြည်၏ အရှေ့ဘက်စွန်း နယ်စပ်စခန်းမြို့ဖြစ်သည့် ယိုးဒယားနယ်စပ် မယ်ဆိုင်-တာချီလိတ်တံခါးဝသို့ ၁၉၉၄ ခုနှစ်တွင် ရောက်ရှိခဲ့ဖူးရာ ခေတ်မီတိုးတက်သလောက် အနောက်ဘက်စွန်း တံခါးကြီးက အလင်းမဲ့၊ အမှောင်လွှမ်းနေသော တံခါးမကြီးတစ်ချပ်သဖွယ် ခေတ်နောက်ကျနေကြောင်း မြင်ယောင်ခဲ့မိပါသည်။ တကယ်တော့ ဆက်သွယ်ရေးနှင့် သတင်းနည်းပညာသည် ကမ္ဘာ့လူသားများအဖို့ အသက်တမျှ အရေးကြီးကြောင်း နယ်စပ်ခရီးနှစ်ခုက မီးမောင်းထိုးပြလိုက်လေပြီ။

ကျွန်တော်တို့ နယ်စပ်ဂိတ်တွင် ၁၅ မိနစ်ခန့်ကြည့်ရှုကြပြီး မြို့မရပ်ကွက်ထဲရှိ မြို့မပရိယတ္တိစာသင်တိုက်ကို သွားကြသည်။ မြို့မကျောင်းစာသင်တိုက်မှာ နယ်စပ်ရုံးနှင့် မလှမ်းမကမ်းတွင်ရှိပြီး လူနေရပ်ကွက်နှင့် တစ်ဆက်တစ်စပ်တည်း ရှိနေသည်။ သွပ်မိုးယဉ်ထောင်၊ တိုက်ခံကျောင်းပေါ်တက်သွားရာ ကျောင်းထိုင်ဆရာတော်ခရီးထွက်နေကြောင်း သိရသည်။

ရေကြောင်းမန်နေဂျာက တိုက်အုပ်ဆရာတော်ကို ကျွန်တော်တို့နှင့် မိတ်ဆက်ပေးသည်။ တိုက်အုပ်ဆရာတော်က သက်တော် (၄၀) ခန့်သာ ရှိဦးမည်။ သဘောကောင်း သွက်လက်စွာ ကျွန်တော်တို့ကို ရေခွေးကြမ်း၊ ပဲကြမ်းကြော်တို့ဖြင့် ဧည့်ခံသည်။ အချိန်မရသဖြင့် မဟာကျန်ဘုရားအား ဖူးမြော်လိုကြောင်း လျှောက်ထားရာ ဘုရားကျောင်းဆောင်

ပေါ်တွင် မီးခံသေတ္တာထဲ၌ သော့ခတ်သိမ်းထားသည့် ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်ကို ပြင်ပသို့ ပင့်ဆောင်ကာ ပူဇော်ခွင့်ပြုပါသည်။

ဓညဝတီဘုရင် စန္ဒသူရိယမင်းလက်ထက် ဂေါတမ ဘုရားရှင် ဓညဝတီသို့ ကြွရောက်တော်မူပြီး မဟာမြတ်မုနိရုပ်ပွားတော်ကြီးနှင့် တကွ ရုပ်ပွားတော် လေးဆူကို ရတနာငါးမျိုးဖြင့် သွန်းလောင်းကာ ရင်ငွေ့လှုံ၍ တန်ခိုးသိဒ္ဓိ ပေးအပ်ခဲ့သည်။ ကျန်ရစ်သော ရတနာ သွန်းလောင်းရည်ဖြင့် ရုပ်ပွားတော် ကြီးငယ် အသွယ်သွယ်ကို ထပ်မံထုဆစ် သွန်းလောင်းခဲ့ရာ မဟာကျန်ဘုရား များစွာအနက် ယခုဖူးမြော်ရသော မဟာကျန်ဘုရားမှာ တန်ခိုးထင်ရှား လူသိများသော ရုပ်ပွားတော်ဖြစ်ပါ သည်။ ရတနာဖြင့် စီရင်အပ်သော ရုပ်ပွားတော်သည် ကျက်သရေ အပေါင်း ပြည့်စုံပြီး ကိုယ်ရောင်ကိုယ်ဝါမှာ ရှုမငြီးနိုင်အောင် တောက်ပ ၍ အလွန်သပွယ်လှပပါသည်။ ဆရာတော်ထံ အလှူငွေပေးအပ်၍ ရေစက်ချ တရားနာယူကာ မြို့မကျောင်းမှ ပြန်ထွက်ခဲ့ကြသည်။ မဟာ ကျန် တန်ခိုးကြီးရုပ်ပွားတော် ဖူးမြော်ရခြင်းအတွက် စိတ်လက်ကြည်လင် ကာ ဝမ်းမြောက် ကျေနပ်မိပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ မြို့မကျောင်းမှ မြို့တွင်းရှိ ဈေးကြီးသို့ ဝင်ကြည့် ကြသည်။ ညနေစောင်းနေပြီဖြစ်သဖြင့် ဆိုင်အချို့ သိမ်းနေကြပြီဖြစ် သည်။ ဆိုင်ခန်းများမှာ တန်းလျားရှည်ကြီးဖြစ်ပြီး ခမ်းခမ်းနားနား မရှိပါ။ ကျွန်တော်တို့အတွက် မျက်စိကျသောပစ္စည်းမှာ ကုလားပေါင်ဒါ၊ စနိုး ဘူး၊ ဖုန်းဆီနှင့် ချည်စောင်များဖြစ်သည်။ ပို၍ထူးသော ဆိုင်တန်းမှာ 2nd Hand ဟုခေါ်သော ဘေထုပ်၊ ကယ်ဆယ်ရေးပစ္စည်း အဝတ် အထည်ထုပ်များ ခင်းကျင်းထားမှုဖြစ်သည်။ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ် လေဘေး၊ ရေဘေးပစ္စည်းများ ဤဒေသမှ ရန်ကုန်သို့ရောက်ရှိလာကြောင်း သိရပြီး အချို့သော အဝတ်အစားများမှာ အတော်ပင် သင့်တင့်ကောင်းမွန်သဖြင့် လက်ဆောင်ဝယ်သွားလျှင် အသစ်ဟု ညာပြောနိုင်သောအဆင့် ရှိပါ သည်။ ကျွန်တော် စပို့ရှပ်နှစ်ထည်နှင့် အနွေးအကိုးတစ်ထည် ဝယ်လိုက် သည်။ အဟောင်းဈေး၌ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံထုတ် အသစ်များလည်း ရောင်းပါသည်။ တစ်ထည်မှ ၁၂၀၀ ကျပ်သာရှိသည်။

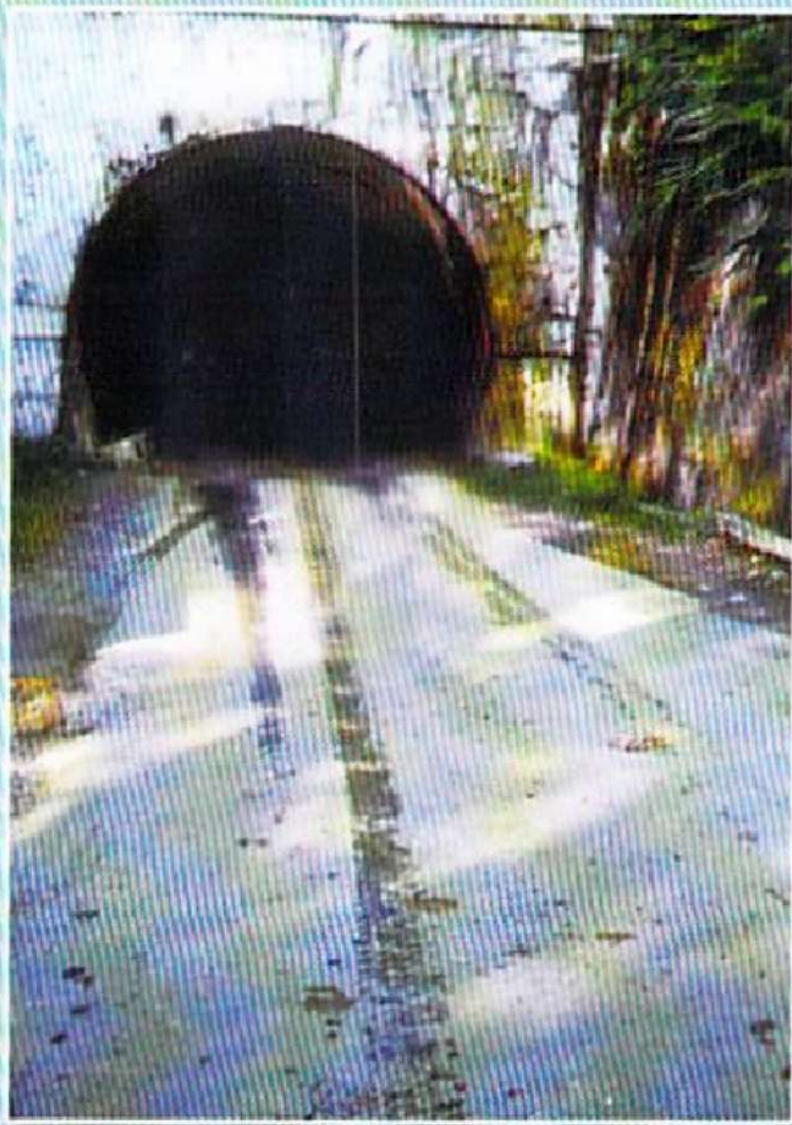
မောင်တောဈေးကြီးအပြင် လမ်းများတွင် အိမ်ဆိုင်၊ စတိုးဆိုင်များ၊
ငါးဖမ်းပိုက်ပစ္စည်းများ၊ လယ်ယာသုံးပစ္စည်းများ ရောင်းသောဆိုင်များ
တွေ့ရပြီး အများစုမှာ ကုလားဆိုင်သာ တွေ့ရပါသည်။ ကတ္တရာလမ်း
ဖြစ်သော်လည်း ကားကောင်းကောင်းမတွေ့ရ။ အိမ်များမှာ သွပ်မိုး
ပျဉ်ထောင် များသည်။ မောင်တောတွင် ရပ်ကွက် ခြောက်ရပ်ကွက်၊
ကျေးရွာ ၃၉၇ ရွာရှိပြီး လူဦးရေ သုံးသိန်းကျော် နေထိုင်လျက်ရှိရာ
ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် လူဦးရေနှင့် ကျေးရွာအများဆုံးရှိသော ဒေသဖြစ်
သည်။ ပို၍ထူးခြားသည်မှာ ရေငံပုစွန်မွေးမြူရေးကန် ၁၅၀၀၀ ကျော်
ဧကရှိပြီး ရေငံပုစွန်ဖြစ်ထွန်းအောင်မြင်လျက်ရှိသည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်၌
ရေငံပုစွန် မွေးမြူရေးဖြင့် ပြည်ပဝင်ငွေ အများဆုံး ရရှိနေသည်။ ရေ
လုပ်သား ၁၅၀၀၀ ကျော်ရှိရာ ရသေ့တောင်ပြီးလျှင် ဒုတိယ အများဆုံး
မြို့နယ်ဖြစ်သည်။

ယခင်က ဘူးသီးတောင်၊ မောင်တောသည် စစ်တွေခရိုင်တွင်
ပါဝင်ခဲ့သော်လည်း နောင်တွင် ဘူးသီးတောင်ခရိုင် ခွဲထွက်ကာ ဘူးသီး
တောင်နှင့် မောင်တော နှစ်မြို့သာရှိသည်။ မကြာမီ ဘူးသီးတောင်ခရိုင်
ကို ဖျက်သိမ်းကာ မောင်တောကို ခရိုင်အဖြစ် သတ်မှတ်ဦးမည်ဟု သိရ
သည်။ မောင်တောခရိုင်တွင် ဘူးသီးတောင်မြို့နယ် ဖြစ်ရပြန်သည်။
မောင်တောဒေသကား မေယုတောင်တန်း၊ မင်္ဂလာတောင်တန်းများ
အောက်တွင် ကျယ်ပြန့်သော ကွင်းပြင်ကြီးများ၊ နုံးတင်မြေဒေသဖြစ်၍
ဆန်စပါး လယ်ယာကိုင်းကျွန်း များစွာဖြစ်ထွန်းနေသည်။

မောင်တောတွင် လက်ဝဲတောင်ပြု၊ မင်္ဂလာကြီး၊ အလယ်သံကျော်၊
မောင်တောမြို့မ နယ်စပ်ဂိတ်စခန်းများက လူနှင့်ပစ္စည်း ဝင်ထွက်သွား
လာမှု အဓိကနေရာများဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။ မောင်တောနယ်တွင်
ထူးခြားသည်က မြတ်စွာဘုရား၏ ဓာတ်တော်များ ဌာပနာထားသည့်
စေတီဘုရားများစွာ ရှိနေခြင်းဖြစ်သည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်သည် ဂေါတမ
ဘုရား သက်တော်ထင်ရှားရှိစဉ်ကပင် သာသနာတော် ထွန်းကားပြန့်ပွား
စည်ပင်ခဲ့ရာ ဘုရားပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီးနောက် ဗျာဒိတ်တော်အရ ဓာတ်တော်
မွေတော်ပေါင်း ၂၄၈ ဆူကို ရခိုင်ပြည်နယ် အနှံ့အပြား တည်ထား

ကိုးကွယ်ခဲ့ရာ မောင်တောမြို့နယ်အတွင်း၌ပင် ဓာတ်တော် ၂၆ ဆုနှင့်
ရင်ငွေလှူဘုရား နှစ်ဆူ ပေါင်းလျှင် ၂၈ ဆု ရှိကြောင်း သိရပါသည်။

ဤနေရာကား မြန်မာ့သမိုင်းတွင် စစ်ရေးအရ ထင်ရှားခဲ့သလို
ဘာသာရေး၊ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးရာများမှာလည်း ရှေးနှစ်ပေါင်း
ထောင်နှင့်ချီ၍ ကမ္ဘာတည်သရွေ့ မြန်မာတည်ရှိနိုင်ရေးအတွက် ရခိုင်
တိုင်းရင်းသားတို့၏ တိုက်ပွဲခေါ်သံများ ပွက်လောညံခဲ့ကြောင်း သမိုင်း
စာမျက်နှာများစွာက သက်သေပြလျက်ရှိကြောင်း အထင်အရှား ရှိနေပါ
သေးသည်။

ဘူးသီးတောင်မောင်းတောလမ်းမှလှိုဏ်ဂူကားလမ်း

မောင်းတောမြို့နယ်စပ်စခန်း

မောင်းတောမှမဟာကျန်ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်

ဘူးသီးတောင်မှအပြန်ညောင်တီရေယာဉ်

(၃)

နတ်မြစ်ဝမှ အင်းပေါက်ဝသို့

ကုလားမနိုင် ရခိုင်မေး

ရခိုင်ပြည်နယ်ဟုခေါ်သော မောင်တောမြို့လေးအတွင်း အချိန်ရသရွေ့ ကားဖြင့်ပတ်ကြည့်ကြရာ အများစုမှာ ကုလားလူမျိုးများသာ မျက်စိထဲမြင်နေမိပါသည်။ "မြို့လယ်ခေါင်မှာသာ ကုလားများက စီးပွားရေးအရ နေကြတာပါ။ ရပ်ကွက်တွေမှာ ရခိုင်၊ သက်နဲ့ မရမာကြီးတိုင်းရင်းသားတွေလဲ နေကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကုလား-ရခိုင် အရေးအခင်းမှာ ကုလားတွေ တစ်ဖက်နိုင်ငံကို တော်တော်ရွှေ့သွားကြပါတယ်" ဟု ကားဆရာက ဆိုသည်။ ကားဆရာ၏ ကုလား-ရခိုင်အရေးအခင်းဟု ကြားရသောအခါ ကျွန်တော် အတိအကျ မမှတ်မိသော ၁၉၇၀-ခု ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ဝိုက်က ကျွန်တော့်ဖခင်ဖြစ်သူသည် နယ်ခြားစီမံချက်တာဝန်ဖြင့် ဘူးသီးတောင်၊ မောင်တောဒေသသို့ သွားခဲ့ရသည်ကို အမှတ်ရမိသည်။ သွေးထွက်သံယိုမှု ကြီးမားသော အရေးအခင်းကြီးတစ်ခုသည် ကုလား-မြန်မာ နှစ်ပြည်ထောင်ကြား ချစ်ကြည်ရေးပျက်ပြားရသည့် အနေအထားအထိ ရောက်ရှိသွားခဲ့သည်ကို ရေးတေးတေးမှတ်မိနေပါသည်။

ကုလား-ရခိုင် အရေးအခင်းဟုဆိုလျှင် ကျွန်တော် လေ့လာဖူးသော ရခိုင်ရာဇဝင်တွင် ကုလားပြည်ကို ရှေးနှစ်ပေါင်းများစွာက ရခိုင်တို့ စစ်ပြိုင်တိုက်ခိုက်သိမ်းပိုက်ကာ အနောက်ရခိုင်ပြည်ဟု အမည်မှည့်ခေါ် အုပ်ချုပ်ခဲ့ဖူးသည်။ ရခိုင်မင်းတို့ အနောက်ဘက်လားပြည်နယ်

၁၂-ခု ဖြစ်သော အာသံ၊ မဏိပူရ၊ စစ်တကောင်း၊ ပန်းဝါ၊ ကံသာတို့ကို ရခိုင်ဘုရင်၏သားတော်၊ ညီတော်တို့အား မြို့စားများထား၍ အုပ်ချုပ် စေခဲ့ကြောင်း ဖတ်ရှုလေ့လာရဖူးသည်။ ထိုဒေသများအနက် ဘင်္ဂလား ပြည်၏ အတွင်းပိုင်းဖြစ်သည့် မောက်သူဇာဟုဆိုသောမြို့အထိ အုပ်ချုပ် ခဲ့ဖူးသည်။ မောက်သူဇာမြို့တွင် ရခိုင်ဘုရင်၏ အဓိက အရေးပါသော သားတော်၊ ညီတော်ကို ဘုရင်ခံအဖြစ် ခန့်အပ် အုပ်ချုပ်စေခဲ့ကြောင်း သိရသဖြင့် ရခိုင်အင်ပါယာသည် အရှေ့ပါကစ္စတန် (ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်) ဒက်ကာမြို့များအထိကျယ်ပြန့်ကာ ရခိုင်ပြည်ကြီးဟု အခေါ်ရှိခဲ့ပါသည်။ ရခိုင်မင်းတို့၏ AD-၉၀၃ ခုနှစ်လောက်မှစ၍ ၁၇ ရာစုအထိ အုပ်ချုပ် မှုသည် ဝေသာလီခေတ်၊ လေးမြို့ခေတ်၊ မြောက်ဦးခေတ်တို့တွင် အထင် အရှား ရှိခဲ့သလို ဘင်္ဂလား-ရခိုင်စစ်ပွဲများသည်လည်း ရခိုင်မင်းအဆက် ဆက် ဆင်နွှဲခဲ့ကြရာ ရခိုင်ဘုရင် မင်းခမောင်းလက်ထက် (၁၆၁၂-၁၆၂၂) ကာလသည် ရခိုင်ကြည်းတပ်၊ ရေတပ် စစ်အင်အား အကြီး ကျယ်ဆုံး ဖြစ်ခဲ့သည်။ စစ်အင်အား သုံးသိန်းဖြင့် ရေကြောင်း၊ ကြည်း ကြောင်းတို့ဖြင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံ ဂင်္ဂါမြစ်ဝကျွန်းပေါ်အထိ သိမ်းပိုက်နိုင်ခဲ့ ကြသည်။ ဘင်္ဂလား မဂိုဘုရင် စစ်ရှုံးကာ ငွေပေါင်း ခုနစ်သိန်း ဆုံးရှုံး ခဲ့သည်ဟု ဖတ်ရဖူးသည်။

ထို့အတူ ဘင်္ဂလားတပ်များက ရခိုင်တို့ ပြည်တွင်းရေး မငြိမ် သက်ချိန် ၁၇-ရာစုကာလကို အခွင့်ကောင်းယူကာ ပြန်လည်တိုက်ခိုက် ကြပြန်ရာ ကုလားပြည်နယ် ၁၁ ခုအပါအဝင် စစ်တကောင်းဒေသသည် ကုလားများ အုပ်ချုပ်မှုအောက်သို့ ပြန်လည် ရောက်ရှိသွားပြန်သည်။ တစ်ချိန်က စစ်နိုင်၍ ကုလားပြည်တွင် ပြောင်းရွှေ့ နေထိုင်ခဲ့သော ရခိုင် တို့သည် စစ်တကောင်းဒေသတွင် လူပေါင်း ငါးသိန်းခန့်အထိရှိခဲ့ပြီး မြေယာများစွာ ပိုင်ဆိုင်ကြသည်။ ရခိုင်ပြည်ဟု နှစ်ပေါင်းရာချီ တည်ရှိ ခဲ့သည်။ ဘင်္ဂလားပြည်ဘက်မှ ကုလားများသည်လည်း ရခိုင်ပြည် အတွင်းပိုင်း ဘူးသီးတောင်၊ မောင်တောဒေသ၌ ဝင်ရောက်နေထိုင်ကြ ပေလိမ့်မည်။ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်သည် ရခိုင်ပြည်ဖြစ်ခဲ့ခြင်းကြောင့် နတ်မြစ် တစ်လျှောက်တွင် လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးဂိတ်မရှိဘဲ ဥဒဟို သွားလာခွင့် ရရှိခဲ့ပေလိမ့်မည်။

အင်္ဂလိပ်တို့ မြန်မာပြည် ရခိုင်ဒေသကို သိမ်းပိုက်သောကာလ ၁၈၂၅-ခု၊ ဇန်နဝါရီလ ပထမ မြန်မာ-အင်္ဂလိပ်စစ်ပွဲတွင် ဂျင်နရယ်မော်ရီ ဆင် ဆိုသူ ဦးစီးပြီး ပထမအဆင့် ရခိုင်ခံတပ်ဖြစ်သော မောင်တောသို့ စတင် ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်ကြသည်။ နှစ်လခန့်ကြာပြီး ကျွဲခြံတောင်၌ တပ်စွဲကာ မတ်လကုန်တွင် မြောက်ဦးခံတပ်ကို အပြင်းအထန် တိုက်ခိုက်၍ အင်္ဂလိပ်တို့ ရခိုင်ကို သိမ်းပိုက်ခဲ့သည်။ မြောက်ဦးကို စစ်တကောင်း မြို့ဝန် ဗိုလ်မှူးရာပသိန်တပ်က သိမ်းယူသည်ဟု ဆိုသဖြင့် ကုလားတို့ ရာဇဝင်ကြွေးဆပ်ပုံရသည်။ မြောက်ဦးသည် အိန္ဒိယ ဘုရင်ခံ ဝင်ရောက် အုပ်ချုပ်သော တိုင်း/မြို့ဖြစ်သွားသည်။ ဘူးသီးတောင်၊ ရသေ့တောင်၊ စစ်တွေ၊ ပုဏ္ဏားကျွန်း၊ ဖရုံကာကျွန်း၊ မြောက်ဦးလမ်းတစ်လျှောက် ကုလားလူမျိုးတို့ ရှေးမဆွကပင် လွတ်လပ်စွာ အခြေချ နေထိုင်ကာ စိုက်ပျိုးထွန်ယက်မွေးမြူစားသောက်နေထိုင်ကြသည်မှာ သမိုင်းကြောင်း အရ ဆိုပါက ကျွန်တော် တွေးမိသော ကျူးကျော်ဝင်ရောက် နေထိုင် ကြသည်ဆိုသော အယူအဆသည် မှားယွင်းကောင်း မှားယွင်းနေပေလိမ့် မည်။ ရခိုင်ဘုရင်တို့၏ ရှေးကပင် ကျွန်ဇာတ်သွင်းခံခဲ့ရသော ကုလား တို့သည် အလုပ်အကျွေးပြုရင်း မြန်မာ့မြေတွင် ရွှေပြောင်း နေထိုင် ဖြစ်ခဲ့ကြသည်။ တံခါးမရှိ၊ ဓားမရှိ ဝင်ရောက်ခဲ့မှုသည် ကိုယ့်ကြမ္မာ ကိုယ်ဖန်တီးခဲ့မှုပင် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

သို့သော် အင်္ဂလိပ်လက်အောက်မှ ဘင်္ဂလားပြည် (အရှေ့ပါကစ္စ တန်) လွတ်လပ်ရေးရသောအခါ ကုလားပြည်တွင် အခြေချနေသော ရခိုင်တို့ မြန်မာပြည်သို့ ပြန်လည်ထွက်ပြေးကြရပြန်သည်။ အရှေ့ပါကစ္စ တန် အစိုးရဖွဲ့စည်းပြီးနောက် ဥပဒေသစ်ပြဋ္ဌာန်းမှုများက ရခိုင်တို့ အနေ ကျုံ့လာသည်။ လူမျိုးရေး အနိုင်ကျင့်ခံလာကြရသည်။ ဆန်ရေစပါး ရှားပါးမှု ကြုံလာကြရသည်။ မြေယာတို့ အသိမ်းခံလာရသည်။ ၁၉၄၂ ခုနှစ်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော ရခိုင်ပြည်ရှိ ကုလား-ရခိုင် အရေးအခင်းကြီး သည် ဘင်္ဂလားနယ်မှ ရခိုင်တို့အတွက် အနေခက်ကာ ရခိုင်ပြည်သို့ ထွက်ပြေးကြရလေတော့သည်။ တော်လှန်ရေးကောင်စီ အစိုးရ လက် ထက်နှင့် မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်ပါတီခေတ်တွင် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်မှ ရခိုင်တို့ ပြန်လည်ဝင်ရောက်မှုကို လက်ခံရာ၌ ကုလားများပါ ရောနှော

ဝင်ရောက်ခြင်းသည် ရခိုင်-ကုလား မြေနေရာလုပွဲ ဖြစ်လာရတော့သည်။ ရခိုင်တို့ မုန်းတီးသော ကုလားများ တစ်ဖက်နိုင်ငံသို့ ပြန်လည်ထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်ရပြန်သဖြင့် မြန်မာနှင့် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်၊ အိန္ဒိယအစိုးရတို့ အိမ်နီးချင်း ချစ်ကြည်ရေး ထိခိုက်မှု ကြုံရပြန်သည်။ ကုလသမဂ္ဂက ဝင်ရောက် ဖြေရှင်းရသည်အထိ နှစ်နိုင်ငံ နယ်စပ်ပြဿနာများ ကြီးမား လာရပြန်သည်။

ကုလားတို့ လူဦးရေ အဆမတန် တိုးပွားကာ အစာရေစာ ငတ်ပြတ်မှု ပြဿနာကြောင့် မြန်မာပြည်တွင်းသို့ အဓမ္မ ဝင်ရောက်လာ ကြပြန်သည်။ လက်ချင်းယှက်၍ တားမရသော နယ်ခြားလုံခြုံရေး အတားအဆီးများ အခက်အခဲကြောင့် ဒုက္ခသည်စခန်းများ မြန်မာပြည် တွင်း၌ ဖွင့်လှစ်ထားရှိကာ နေရာချပေးမှုကို ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့ ရသည်။ နိုင်ငံသားမှတ်ပုံတင်များ အခြေအနေအရ လုပ်ပေးခဲ့ရသည်။ မြန်မာ့အာဏာပိုင် အဖွဲ့အစည်းနှင့် လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့တို့သည် ရခိုင် နှင့် ကုလား ပဋိပက္ခ၌ ဆန်ရင်းနာနာဖွပ်ဆိုသလို နိုင်ငံရေး ပြဿနာကို ဖြေရှင်း နှိမ်နင်းခဲ့ရခြင်းမှာ ပြည်ပရန်ကို ကာကွယ်သည့်သဘောဖြစ် ကြောင်း သမိုင်းကြောင်းမှာ သက်သေရှိခဲ့ပါသည်။ ကုလားမနိုင် ရခိုင်မဲ ဆိုသောစကားကို ထိုအချိန်က တွင်တွင်သုံးခဲ့ကြသည်။ ဤနေရာ၌ ရှင်းလင်း လိုသည်မှာ ကုလားမနိုင် ရခိုင်မဲ ဆိုသောစကားမှာ အသံမပီ သသောလူတို့၏ စကားကြောင့် 'မေး' မှ 'မဲ' သို့ ကာလရွေ့လျား ပြောင်းလဲသွားသည်ဟု ကြားဖူးပါသည်။ 'ကုလားမနိုင် ရခိုင်မေး' ဆို သည်မှာ ကုလားမသိနိုင်သောအကြောင်းကို ရခိုင်ကို မေးရမည်ဟု ဆိုလိုရင်း ဖြစ်ပါသည်။ သမိုင်းကြောင်းရှည်သော ရခိုင်ရာဇဝင်ကို ကုလားတို့ သိမည်မဟုတ်ဟု ရခိုင်တို့က ဆိုပါသည်။

လူမျိုးလျှင် နိုင်ငံပျောက်မည်

ကျွန်တော်တို့ ညနေ ၅ နာရီခွဲခန့်တွင် မောင်တောမြို့အထွက် လယ်ကွင်းပြင်ကြီးကို ဖြတ်ကြသည်။ မောင်းတောဒေသ၌ ဆန်စပါး အလွန်ထွက်သည်။ စိမ်းစိုနေသော စပါးခင်းများအတွင်း မြွေအမည်းကြီး တစ်ကောင် ဖြတ်သွားနေသလို ၁၅ ပေကျယ် ကတ္တရာလမ်းမကြီးသည်

မေယုတောင်ခြေသို့ ဦးတည်နေပါသည်။ မောင်တော၌ ကုလသမဂ္ဂ လက်အောက်ခံ အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သည့် UNHCR (NGO) အဖွဲ့အစည်း ကြီးသည် အဆောက်အအုံ အခိုင်အမာများဖြင့် မြို့စွန်တွင် အခြေချ နေထိုင်လျက်ရှိပါသည်။ မောင်တော NGO ရုံးတွင် ရန်ကုန် မြို့မ ကျောင်းမှ ငယ်သူငယ်ချင်း ကိုကိုဇော် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေကြောင်း သိရသော်လည်း ဝင်ရောက်နှုတ်ဆက်ရန် အချိန်မရတော့ပါ။ ဒုက္ခသည် များဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သော်လည်း လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေး အရ မောင်တောဒေသကို အထောက်အကူပြုနေပေလိမ့်မည်။ လမ်း ဘယ်ဘက်တွင် န.စ.က ဌာနချုပ် ကျီးကန်းပြင်သို့ ခွဲထွက်သော ကား လမ်းကိုတွေ့ရပြီး ထိုလမ်းတွင် ထင်ရှားသော ဖားဝပ်ချောင်း ဓာတ်တော် စေတီ ရှိသည်ဟုဆိုသည်။ မြတ်စွာဘုရား၏ မျက်ရိုးတော်မှဖြစ်သော သရီရဓာတ်တော် ဌာပနာထားသည့်စေတီဖြစ်ပြီး မောင်တောဒေသ ဓာတ်တော်ဘုရားများထဲတွင် ထင်ရှားကြောင်းသိရသည်။ သွားလိုသော် လည်း စိတ်အာရုံဖြင့်သာ ဖူးမြော်နိုင်တော့သည်။

ကျွန်တော်တို့ အပြန်လမ်း မေယုတောင်ခြေအရောက်တွင် ကျွန်း လုံးကြီးများကို သစ်ထုတ်လုပ်ရေးမှကားများပေါ် တင်နေသည်ကို တွေ့ရ သည်။ မေယုသစ်တောကြိုးဝိုင်းသည် စတုရန်းမိုင် ၂၂၀ ခန့် ကျယ်ပြီး ကျွန်း၊ ပျဉ်းကတိုးများ စီမံကိန်းချပြီး စိုက်ခဲရာ ယခုအခါ ရောင်းတမ်း ဝင်နေပြီဖြစ်သည်။ တောင်တက်လမ်းတွင် နွားကျောင်းသားကုလားများ သီချင်းဆိုကာ နွားများကို နေအိမ်အိပ်တန်းသို့ မောင်းသွင်းနေကြလေပြီ။ တောင်ထိပ်ရှိ ကျောက်တောင်ခေါင်းလိုက်ဂူသို့ မရောက်မီ ဖနောင့် ဓာတ်တော်ဘုရားအတက်တွင် ကားဆရာက လမ်းဘေးတွင် ကားထိုးရပ် ကာ "ဒုက္ခပဲ" ဟု ရေရွတ်လိုက်သည်။ ကျွန်တော်က "ဘာလဲကားဆရာ" ဟုမေးရာ "ရှေ့မှာ ဆင်နှစ်ကောင် လမ်းပိတ်ရပ်နေတယ်၊ မဖယ်ရင် ကျွန်တော်တို့တော့ ပြန်လှည့်ရလိမ့်မယ်" ဟု ဆိုရာ ကျွန်တော် စိုးရိမ် သွားသည်။ မနက်ဖြန်မနက် ၇ နာရီ သင်္ဘောဖြင့် ကျွန်တော်တို့ စစ်တွေ ပြန်လိုက်ရမည်ဖြစ်သည်။ "ရန်ပြုဖူးသလား" ဟုမေးရာ "ဒီနားက ကြံခင်း တွေတော့ သူတို့ဖျက်လို့ကုန်ပြီ၊ လူလဲ သတ်ဖူးတယ်" ဟု ဆိုသဖြင့် ကျွန်တော်က ကားသမားကို "ခင်ဗျားဘေးဖယ် ကျွန်တော်မောင်းမယ်"

ဟု အားတင်းစကား ဆိုလိုက်သည်။ "မရဘူး၊ အန္တရာယ်ရှိတယ်" ဟု ဆိုသော်လည်း ကျွန်တော်က ဒရိုင်ဘာနေရာတွင် ဝင်ထိုင်ပြီး ကားသမား ကို နောက်ခန်းသွားခိုင်းလိုက်သည်။ ကားစက်နှိုးကာ မြတ်စွာဘုရား ရုပ်ပွားတော် မဟာကျန်ဘုရားကို ဖူးခွင့်ကြုံခဲ့ခြင်းအတွက် ရတနာသုံးပါး ဂုဏ်ကျေးဇူးကို သစ္စာပြုလိုက်သည်။ လမ်းပေါ်၌ရှိသော ဆင်နှင့်တကွ တောတောင်စောင့်နတ်တို့ကို မေတ္တာသုတ်ရွတ်ကာမေတ္တာပို့လိုက်သည်။ စူးရှသော မေတ္တာဓာတ်သည် ဆင်ကြီးအပေါ် သက်ရောက်ပါစေဟု ဆုတောင်းလိုက်သည်။ မန်နေဂျာက "ကျွန်တော်တို့ စောင့်လိုက်ပါမယ်၊ မသွားတော့လဲ ဖုန်းဆက်ပြီး သင်္ဘောကို စောင့်ခိုင်းတာပေါ့" ဟုဆိုသည်။ နောက်ခန်းတွင်ထိုင်နေသူတို့ အရေးကြုံလျှင်ပြေးရန် ပြောနေကြသည်။

၁၀ မိနစ်ခန့်သာကြာသည်။ ဆင်ကြီးနှစ်ကောင် လက်ဝဲဘက် တောင်စောင်းပေါ် တက်သွားကြသည်။ တရွေ့ရွေ့ တောထဲဝင်သည် အထိ ကျွန်တော်တို့ စောင့်လိုက်သည်။ ကျွန်တော်တို့နောက်တွင် ကား နှစ်စီးစောင့်နေသည်။ ဘူးသီးတောင်မှ အလာကားတစ်စီးလည်း တောင် ပေါ်မှအဆင်း ရပ်စောင့်နေသည်။ ကျွန်တော် ကားသမားကို နောက်၌ ပင် ထိုင်ခိုင်းပြီး ကိုယ်တိုင်မောင်းလာခဲ့သည်။ လက်နက်ကိုင် စစ်သား ဘဝက ကချင်ပြည့်နယ်တွင် ဆင်လိုက်၍ ပြေးခဲ့ရသော်လည်း မေတ္တာ အစွမ်းက အံ့မခန်းစရာ ကျွန်တော့်ယုံကြည်မှုကို အားကောင်းစေခဲ့ပါ သည်။ "ကံကောင်းတယ်ဗျို့" ဟု အဆင်းကားသမားက အော်သွားသည်။ ကားသမားတွေ ဒီလမ်းမှာ ဓားပြထက် ဆင်ကို ပိုကြောက်ရကြောင်း သိရ လေသည်။ မေယုတောင်တန်းသည် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန် ပေါများပြီး ဆင် ရိုင်းများက ကျေးရွာများကို ဝင်ရောက် ဖျက်ဆီးတတ်သည်။ တပ်မတော် အစိုးရလက်ထက် ဆင်ဖြူတော် နှစ်ကောင်ကို ဤမေယုတောင်တန်း ရသေ့တောင်ဒေသမှ ရရှိခဲ့သည်။ ရခိုင်ဘုရင်တို့ အားကိုးရာ တိုက်ဆင် များကိုလည်း ဤဒေသမှ ဖမ်းဆီးမွေးမြူခဲ့ပေလိမ့်မည်။

ကျွန်တော်တို့ မှောင်မိုက်သော လိုဏ်ခေါင်းကြီးကို ဖြတ်ပြီးချိန် တွင် လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့တို့က ကားရပ်ခိုင်းပြီး စစ်ဆေးကြသည်။ ကား မောင်းသူ ကျွန်တော်မှလွဲ၍ ကျန်လူများ လမ်းဆင်းလျှောက်ကြရသည်။ ဤနေရာသည် လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့အတွက် အရေးပါသောနေရာဖြစ်သည်။

ညနေ ၆ နာရီကျော်လျှင် ဤလိုက်ခေါင်းမှ ဖြတ်ခွင့်မရှိတော့ကြောင်း သိရသည်။ ကျွန်တော်တို့ လိုက်ခေါင်းမှအထွက် တောင်အဆင်းလမ်းကို ဂရုစိုက်မောင်းရပါသည်။ မမောင်းဖူးသော တောင်ပတ်လမ်းကို မောင်းရသဖြင့် သတိထားနေရပါသည်။ နေမင်းသည် ပေ ၂၀၀၀ ကျော် မေယု တောင်တန်းတစ်နေရာ၏ နောက်တွင် ပျောက်ကွယ် ကျန်ရစ်ခဲ့လေပြီ။ ကျွန်တော်တို့ ညနေ ၆ နာရီကျော်မှ ဘူးသီးတောင်မြို့ သင်္ဘောဆိပ်ကို ပြန်ရောက်ကြသည်။ နောက်မှ ထိုင်လိုက်သူတို့က "တစ်လမ်းလုံး ဘုရားတနေရတယ်ဗျာ" ဟု ဆိုကြသည်။ သူတို့ ဘုရားတခြင်းသည် ဆင်ရန်ကို ကြောက်၍လား၊ လူစိမ်းဖြစ်သော ကျွန်တော်ကားမောင်း၍လား၊ နှစ်ခုလုံးဖြစ်မှာ သေချာသည်။

ဘူးသီးတောင်ညသည် ရာသီဥတု အေးစိမ့်နေသည်။ ခေတ်သစ် သင်္ဘောပေါ်တွင် ပါလာသော ဆန်နှင့် ကုန်ပစ္စည်းများ ယခုတိုင် ထမ်းချဆဲဖြစ်သည်။ ဘူးသီးတောင်မှ မောင်တော၊ ထိုမှ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်သို့ တင်ပို့ရောင်းချကြပေလိမ့်မည်။ နယ်စပ်ကုန်သွယ်ရေးစခန်းတွင် မှတ်ပုံတင်ကာ တင်ပို့ကြရပေလိမ့်မည်။ ဆန်၊ ကြက်သွန်နီ၊ ချင်း၊ ငရုပ်ကောင်းတို့ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်၌ စျေးကောင်းရနေသည်။ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်မှ ဆပ်ပြာ၊ ပေါင်ဒါဘူး၊ ချည်ထုပ်၊ အဝတ်အထည်၊ ဟင်းခတ်ပစ္စည်းတို့ ပြန်လည် တင်သွင်းကြသည်။ နှစ်နိုင်ငံ နယ်ခြား ဆက်ဆံရေး အဆင်ပြေသရွေ့ ကုန်စည်ဖလှယ်မှု ကောင်းနေပေလိမ့်မည်။ ဘူးသီးတောင် ဆိပ်ကမ်းသည် တစ်ညလုံး ကုန်တင်ကုန်ချ အလုပ်သမားတို့၏ နယ်စပ်စီးပွားရေး တံခါးပေါက်ကြီးကို ကျယ်လောင်စွာ ထူရိုက်သံများ ဆူညံလျက်ရှိနေခြင်းကြောင့် ကျွန်တော် သင်္ဘောအိပ်ခန်းတွင်း၌ ကောင်းစွာအိပ်မပျော်ဖြစ်ခဲ့ရပါသည်။ ဘူးသီးတောင်၌ တည်းခိုခန်းကောင်းကောင်းမရှိပါ။ ထမင်းဆိုင်ကလည်း ရခိုင်နှင့်ကုလား ဓလေ့ရောနေ၍ ကောင်းကောင်းမတွေ့ခဲ့ရ။ ညစာကို သင်္ဘောသားတို့၏ အထူးလက်ရာနှင့် ပိုင်းဖွဲ့စားသောက်ခဲ့ကြသည်။ ပုစွန်နှင့်ငါး အလွန်ပေါကြောင်း တွေ့ရသည်။

နံနက် ၅ နာရီ ကျွန်တော် အိပ်ရာမှထချိန်တွင် ဆိပ်ကမ်းပေါ်၌ လက်မှတ်တန်းစီနေသော လူတန်းကြီးကို တွေ့လိုက်ရသည်။ အများစုမှာ ခေါင်းမြီးခြုံ ကုလားမများနှင့် ကုလားများဖြစ်နေသည်။ လူဝင်မှုကြီးကြပ်

ရေး ဝန်ထမ်းတို့ထံ မှတ်ပုံတင်စစ်ပြီးမှ လက်မှတ်ဝယ်ခွင့်ရကြသည်။ ကျွန်တော် လက်မှတ်ရောင်းသည့် နေရာသို့ ဆင်းကြည့်လိုက်သည်။ မန်နေဂျာကိုယ်တိုင် လက်မှတ်ရောင်းနေသည်။ လက်မှတ်ရောင်းရာတွင် လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့နှင့် လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များပါ ဝိုင်းဝန်း စိစစ်နေကြောင်း တွေ့ရသည်။ အများစု ခရီးသွားသည့်အကြောင်းမှာ "ဆွေမျိုး တွေနှင့် ဆေးကုသရန်" ဟု ဖော်ပြကြသည်။ ဒေသအာဏာပိုင်၏ ခွင့်ပြုချက်အရ ရခိုင်ပြည်နယ်အတွင်း တချို့ တစ်လ၊ တချို့ နှစ်ပတ် Visa ရကြသည်။ ယာယီနိုင်ငံသားမှတ်ပုံတင်ဖြစ်၍ သတ်မှတ်နေရာ၊ သတ်မှတ်ကာလအတွင်းသာ နေထိုင်သွားလာခွင့်ရှိသည်။ လူဝင်မှု ကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့သည် န.စ.က ဟုခေါ်သော နယ်စပ်ကွပ်ကဲရေးအဖွဲ့တွင် ပူးပေါင်းဖွဲ့စည်းကာ လူဝင်ထွက်မှုပြဿနာကို စနစ်တကျကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းနေကြောင်း တွေ့ရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ နယ်စပ်ဂိတ်များဖြစ်သည့် ဘူးသီးတောင်၊ မောင်တော၊ မူဆယ်၊ လွယ်ဂျယ်၊ တာချီလိတ်၊ မြဝတီ၊ ကော့သောင်း၊ ကလေး (တမူး) မြို့များတွင် ဌာနပေါင်းစုံ ပါဝင်သော န.စ.က အဖွဲ့ကို နိုင်ငံတော်မှ ဖွဲ့စည်းပေးထားသည်။

နယ်စပ် ဝင်ထွက်မှုကို ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်သည့် နယ်စပ်ကွပ်ကဲမှု အဖွဲ့ (န.စ.က) သည် နိုင်ငံတော်၏ တံခါးပေါက်ကြီးများကို သံမဏိစိတ်ဓာတ်ဖြင့် ကျောက်တံခါးချပ်ကြီးများသဖွယ် ကာဆီး စောင့်ရှောက်ရန် တာဝန်ရှိကြသည်။ "မြေမျို၍ နိုင်ငံမပျောက်၊ လူမျိုမှ နိုင်ငံပျောက်မည်" ဆိုသော ဆောင်ပုဒ်ကြီးကို အသည်းနှလုံးတွင် ချိတ်ဆွဲထားကြရမည်ဖြစ်သည်။ "ငွေလိုလျှင် မြေမျိုမည်" ဟု နယ်စပ်ဝန်ထမ်းတို့ကို သတိပေးရမည်ဖြစ်သည်။ မြန်မာပြည် ကျွန်သပေါက်ဘဝက အင်္ဂလိပ်နှင့် ဂျပန်နယ်ချဲ့တို့ထံမှ ငွေနှင့်ရာထူးယူသော မြန်မာအချို့တို့၏ နိုင်ငံအပေါ် သစ္စာမဲ့သည့် လုပ်ရပ်များက အာဏာအတွက်၊ ငွေအတွက် သွေးမြေကျခဲ့ကြရသည်။ နိုင်ငံ ကျွန်ဘဝ သက်တမ်း ရှည်ခဲ့သည်။ ခေါင်းတုံးပေါ် ထိပ်ကွက် သစ္စာဖောက်ကာ ကိုယ့်အမျိုး ကိုယ်သတ်ခဲ့ကြသည်။ မျက်တောင်မွေး တစ်ဆုံးသာ ကြည့်တတ်သော သစ္စာမဲ့စိတ်ဓာတ်များ ကိန်းအောင်းနေသောလူများ ရှိနေသရွေ့ မြန်မာပြည် အချုပ်အခြာ အာဏာ တည်တံ့ခိုင်မြဲရေး၊ လွတ်လပ်ရေး၊ ကြွယ်ဝ ချမ်းသာရေးများ

ခြိမ်းခြောက်ခံနေရပေဦးမည်။ ဆန္ဒ၊ ဒေါသ၊ ဘယာ၊ မောဟ အဂတိ တရား (၄)ပါး၏ အစွန်းရောက်မှုကို ရှောင်ကြဉ်နိုင်မှ နိုင်ငံနှင့်လူမျိုးကို သစ္စာစောင့်ရာ ရောက်ပေလိမ့်မည်။

ငြိမ်းချမ်းစွာ အတူယှဉ်တွဲနေထိုင်ရေးသည် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများ အချင်းချင်း ကျင့်ဝတ်၊ စည်းကမ်း စောင့်ထိန်းရန် ပို၍အရေးကြီးသည်။ ထိုသို့မစောင့်ထိန်းနိုင်ပါက စစ်ဖြင့်ဖြေရှင်းရသည်အထိ ကြီးမားလာနိုင် သည်။ စစ်ဖြစ်ရသော အကြောင်းတရား ၁၃ ပါးတွင် နိုင်ငံအပိုင်းအခြား မြေနေရာလုပွဲကြောင့်ဖြစ်ရသောစစ်က ပိုများသည်။ ဥစ္စာကို လိုသော ကြောင့် ဖြစ်သောစစ်၊ သစ္စာဖောက်သောကြောင့် ဖြစ်သောစစ်၊ အဆွေ အမျိုးကို ဖျက်သောကြောင့် ဖြစ်သောစစ်၊ မင်းအုပ်ချုပ်သူတို့ မိမိမြို့ရွာ ကို မစောင့်ရှောက်သောကြောင့် ဖြစ်သောစစ်၊ ကုန်သည်များကြောင့်ဖြစ် သော စစ်များ၏ အကြောင်းတရားများကို ကြည့်ပါက နယ်ခြားစောင့် တပ်နှင့် နယ်ခြားဒေသများတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသူ ဝန်ထမ်းများ သည် မိမိဘဝတစ်ခုတည်းကို ကြည့်ရုံနှင့်မပြီး၊ ဘဝပေါင်းများစွာနေထိုင် သော အမိမြေနိုင်ငံတော်ကြီးအတွက် သစ္စာစောင့်သိကြရန် ပို၍လိုအပ် ကြောင်း သမိုင်းကြောင်းက သက်သေပြလျက်ရှိပါသည်။

ကျွန်တော် သင်္ဘောမထွက်မီတွင် ဘူးသီးတောင်ဆိပ်ကမ်းအနီးရှိ ဈေးသို့ ဗိုလ်ကြီးကျော်ဝင်းနှင့်အတူ လမ်းလျှောက်သွားကြည့်ကြသည်။ ကုလားဗလိတက်ပြီးမှ ဈေးဖွင့်သည်ဟုဆိုသည်။ ဈေးဟုဆိုသော်လည်း မယ်မယ်ရရ ဘာမှမရှိ၊ မောင်တောဈေးလောက် စည်ပင်မှုမရှိ၊ ထူးခြား နေသည်မှာ ဓာတ်ဆားထုပ်များ၊ ပုံစံမျိုးစုံ (condon) ကွန်ဒုံးဘူးများနှင့် ပဋိသန္ဓေတားဆေးကတ်များကို ဆေးဆိုင်များ၌ တောင်လိုပုံကာ ဖော ချင်း သောချင်း တွေ့ရသည်။ UNHCR မှ အခမဲ့ပေးသော ပစ္စည်းများနှင့် တစ်ဖက်နိုင်ငံမှဆေးများ ဈေးကွက်ထဲတွင် ရောင်းကုန်ဖြစ်နေသည်။

ကုလားလူမျိုး မွတ်စလင်တို့၏ ဓလေ့ထုံးတမ်းတွင် ယောက်ျား တစ်ဦးသည် မိန်းမလေးယောက် ယူခွင့်ရှိသည်။ အကြီးဆုံးမိန်းမသည် အငယ်မိန်းမများကို အုပ်ချုပ်ဦးဆောင်ခွင့်ရှိသည်။ သို့သော် ကလေး မွေးဖွားခြင်းကို ကန့်သတ်တားဆီးခွင့်မရှိဟန်တူသည်။ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်၌ လွတ်လပ်ရေးရပြီးကာလတွင် လူဦးရေ အဆမတန် တိုးပွားလာခြင်း

ကြောင့် နေထိုင်ရေး၊ စားသောက်ရေး ပြဿနာ ကြီးမားပြီး ပြည်ပ ကျူးကျော်နေထိုင်ရမှုပြဿနာ ဖြစ်လာသည်။ ထိုကိစ္စကို ဒုက္ခသည်များ ဆိုင်ရာ မဟာမင်းကြီးရုံး UNHCR မှ ပညာပေးခြင်း၊ ဆွေးနွေးခြင်း၊ ဆေးပေး တားဆီးကာကွယ်ခြင်းများပြုကာ အခမဲ့ ဖြန့်ဝေနေခြင်းဖြစ် သည်။ သို့သော် ကုလားတို့ သားမွေးမှု အသိပညာ နည်းပါးကာ လူမှု ရေး ပြဿနာများ တရားရုံး၌ တန်းစီနေကြောင်း သိရသောအခါ ကုလား မှန်ကြောင်း နှာခေါင်းသက်သေ ဆိုသည့် ဗန်းစကား အဓိပ္ပာယ်က တွေးတောစဉ်းစားစရာ များစွာဖြစ်ကြောင်း အတွေးကိုယ်စီဖြင့် ဘူးသီး တောင်ဈေးမှ ပြန်လည်ထွက်ခွာခဲ့ကြပါတော့သည်။

မေယုမြစ်ကမ်းတစ်နေရာမှ ဘူးသီးတောင်မြို့လေးသည် ကုလား- ရခိုင် အရေးအခင်းကြောင့် နာမည်ကြီး ထင်ရှား၍သာ လူသိများနေ ပါသည်။ တကယ်တမ်းရောက်တော့လည်း ဘာမှထူးခြားစွာ မြို့မြင်ကွင်း ၌ မတွေ့ရ။ မြို့ပေါ်ရပ်ကွက် ခုနစ်ရပ်ကွက်၊ ကျေးရွာအုပ်စု ၇၈ ခု၊ ကျေးရွာပေါင်း ၃၈၄ ရွာရှိသည်။ လူဦးရေ နှစ်သိန်းကျော် နေထိုင်လျက် ရှိသည်။ မောင်တောမြို့နယ်လောက် လူဦးရေမများပေ။ ရခိုင်ပြည်နယ် ဟု ဆိုသော်လည်း မြို့ပေါ်တွင် ရခိုင်ယဉ်ကျေးမှုအရ ပြောဆိုနေထိုင်မှု နည်းလာပြီး ကုလားယဉ်ကျေးမှုက များနေပုံရသည်။ ဝန်ထမ်းများသာ ဗမာနှင့် အခြားတိုင်းရင်းသားလူမျိုးရှိနေသည်။ ရခိုင်ရာဇဝင်၌ "ကုလား မှာ မြေ သက်မှာခြေ" ဟူ၍ အဆိုရှိခဲ့သည်။ ယင်းအဆိုအရ ကုလားတို့ မြေအနှံ့နေထိုင် အခြေချပြီး သက်လူမျိုးတို့ ခြေသလုံးအိမ်တိုင် နေထိုင် ကြဟန်ရှိသည်။ သက်လူမျိုးတို့သည် ရှေးရခိုင်ဘုရင်များလက်ထက်က ဘုရင်ကို တော်လှန်ပုန်ကန်ခဲ့ကြသည်ဟု အဆိုရှိရာ သက်လူမျိုးတို့ အင်အားတောင့်တင်းစွာ ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် နေထိုင်ခဲ့ကြပေလိမ့်မည်။

သက်တို့နေထိုင်ရာဒေသကို သက်ကိုင်းညာ (ယခု မောင်တော) နှင့် သက်ပြည်ကျရွာ (ယခု ဘူးသီးတောင်နယ်) ဟူ၍ ရခိုင်ဘုရင်တို့ နေရာချခဲ့သလို ဘူးသီးတောင်မြို့နယ် စိုင်းတင်တောင်တန်းဒေသကို သက်တို့အား မြို့စားအဖြစ် အုပ်ချုပ်စေ၍ ရခိုင်ဘုရင်တို့၏ သစ္စာခံများ အဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့ဖူးသည်။ ရခိုင်မင်းတို့ ကုလားပြည်ကို စစ်ခင်းရာတွင် သက်တို့ကို ရှေ့ကာတပ်တွင်ထားပြီး ခိုင်းလက်နက်ကို ကိုင်စွဲစေကာ

တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့သည်ကို အစွဲပြု၍ ခိုင်းတိုင်စစ်သည်တို့ကို ခိုင်းနက်ဟု အမည်သညာ မှည့်ခေါ်ခဲ့သည်။ ခိုင်းနက်ရခိုင်တို့ သက်မှ ဆင်းသက်လာ ခဲ့ကြောင်း သိရပြန်သောအခါ ရှမ်းအနွယ်ဝင်များစွာအနက် လားဟူ၊ အီကော်၊ အခေ ဆိုသော မျိုးနွယ်စုများသည်လည်း ဒီပုတ်ထဲက ဒီပဲ၊ ရှမ်းတိုင်းရင်းသားတွေပဲဟု နားလည်ခဲ့ရဖူးပါသည်။

ရခိုင်ပြည်နယ်၌ ရခိုင်မျိုးနွယ်စုများမှာ သက်၊ ခိုင်းနက်၊ မြို့ (ခေါ်) ခမီ၊ မရမာကြီးဟု ကွဲပြားသလို ယဉ်ကျေးမှု၊ စကား၊ အဝတ်အစား၊ နေထိုင်မှုပုံစံများ ကွဲပြားပါသည်။ သို့သော် ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာများသာ ဖြစ်နေခြင်းမှာ ရှေးက တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ် မင်းလုပ် သူတို့၏ စည်းရုံးရေးကောင်း၍လားဟု စဉ်းစားဖွယ် ဖြစ်မိပါသည်။ ထို့အတူ ခေတ္တဝါခေတ် ဂေါတမဘုရား ကြွရောက်ခဲ့ခြင်းကလည်း ဗုဒ္ဓ သာသနာ ထွန်းကားခဲ့သည့် သာဓက ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရမည်ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ ဘူးသီးတောင်ဆိပ်ကမ်းမှ နံနက် ၈ နာရီခွဲတွင် ခေတ္တဝါရေယာဉ်ဖြင့် ထွက်ခွာခဲ့ကြသည်။ UNHCR မှ Speed Boat တစ်စီး မြစ်ပြင်တွင် ငှက်တစ်ကောင်အလား လျင်မြန်စွာ ခုတ်မောင်း သွားသည်။ မြေအောက်ကြမ်းပြင်ကို မြင်နေရသော မေယုမြစ်ပြင်သည် စိမ်းစိုနေသည်။ အရှေ့ကို မျက်နှာမူကာ ခုတ်မောင်းနေသော ခေတ္တဝါ (၃) ရေယာဉ်ကြီးပေါ်၌ ခရီးသည်များ ခြေချစရာနေရာ မရှိအောင် ကျပ်ညပ်နေသည်။ ခရီးသည်အများစုမှာ ကုလားနှင့် ကုန်သည်များဖြစ် သည်။ မြစ်ကမ်းနားတစ်လျှောက် စိမ်းစိုနေသော စပါးခင်းများ တစ်မျှော် တစ်ခေါ် မြင်တွေ့ရသည်။ အရှေ့ဘက် အဝေးဆုံးမြင်ကွင်းတွင် ဩရမ္မ တောင်တန်းကြီးကား တစ်ချိန်က မင်းတို့ဌာနေ ခေတ္တဝါကျောက်တော် နှင့် မြောက်ဦးနေပြည်တော်ကို သဘာဝ အတားအဆီးအဖြစ် ရန်သူ အန္တရာယ်မှ ကာကွယ်ပေးထားသည်။ ဘူးသီးတောင်နှင့် ကျောက်တော် မြို့နယ်သည် ဩရမ္မတောင်ကြီး ခြားနေ၍ နီးလျက်နဲ့ဝေးသလို ဖြစ်နေ သည်။ တကယ်တော့ ကျောချင်းကပ်နေသော မြို့နယ်များ ဖြစ်သည်။

မုန်တိုင်းစဲလေသော်

သင်္ဘော တစ်နာရီခွဲခရီးသာကြာသည်။ ညောင်ချောင်းကျေးရွာ ကပ်လေပြီ။ အတက်များပြီး အဆင်းနည်းသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဘူးသီး

တောင်နှင့် ရသေ့တောင်ကြား တစ်နေရာတည်းသော ကျေးရွာဆိပ်ကမ်း ဖြစ်သည်။ ဒေသခံတို့ လိုလားချက်အရ မြို့မဟုတ်သော်လည်း စည်းရုံး ရေးအရ သင်္ဘောဆိပ် ထားပေးရသောနေရာဖြစ်သည်။ ညောင်ချောင်း ကျေးရွာမှ တစ်နာရီခန့်ခရီးတွင် မေယုမြစ်တွင် ထင်ရှားသော မြေစု ကျွန်း နှစ်ကျွန်းအနက် မင်းကျွန်းကြီးကိုဖြတ်သည်။ သဲသောင်ခုံကျွန်းကြီး ဖြစ်သည့် အခြားကျွန်းမှာ ကျွန်တော်တို့ အလာခရီး ရှောင်ကွင်းခဲ့သော ရသေ့တောင်မြို့အနီးမှ သရက်ပြင်ကျွန်းကြီးဖြစ်သည်။ မေယုမြစ်ကြီး၏ ထူးခြားချက်ကား ညာဘက် မေယုတောင်တန်းနှင့် ဘယ်ဘက် ဩရမ္မ တောင်တန်းကြီးနှစ်ခုမှ စီးဆင်းလာသော ချောင်းငယ်များစွာသည် ကျေး ရွာများကို ဖြတ်သန်း၍ ဝင်ရောက်လာကာ မေယုမြစ်အတွင်း သဲမြေများ ကို စုပုံလာပုံရသည်။ ထို့ကြောင့် မေယုမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဟု ခေါ်ဆိုနိုင် သော ဒေသကြီးတစ်ခုလုံး မြေဆီဩဇာကောင်းမွန်၍ ဆန်ရေစပါး သီးနှံ မျိုးစုံ ပေါများနေခြင်းဖြစ်သည်။

မွန်းတည့် ၁၂ နာရီတွင် ရသေ့တောင်ချောင်းနှင့် မေယုမြစ်ကမ်း နဖူး အဆုံတွင်ရှိသော ရသေ့တောင်မြို့သို့ ဆိုက်ကပ်သည်။ ကုလား ခရီးသည်အချို့ ဤမြို့မှာဆင်းကြသည်။ ဆိပ်ကမ်းကပ်သည်နှင့် ၄က် ပျောချဉ်နှင့် ဒိန်ချဉ်အိုးများရောင်းသော ဈေးသည်တို့ သင်္ဘောပေါ်တက် လာကြသည်။ ရသေ့တောင် မန်နေဂျာက ကျွန်တော်တို့ကို ဒိန်ချဉ်ဒိန်ခဲ များ လက်ဆောင်ထည့်ပေးသည်။ ရသေ့တောင်နောက်ကျော ဩရမ္မ တောင်မကြီးမှ သွယ်တန်းနိမ့်ဆင်းလာသော တောင်ကြောလေးသည် ရသေ့တောင်မြို့ကို လေဒဏ်မှ ကာကွယ်ထားပေးသလို အနောက်ဘက် မှ မေယုတောင်ကြီးကလည်း လေဒဏ်မှ ကာကွယ်ပေးထားသည်။ သို့ သော် ရသေ့တောင်မြို့သည် လေမုန်တိုင်းဒဏ်ကြောက်ပြီး တစ်ထပ်အိမ် များသာ ဆောက်ကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ ရသေ့တောင်မြို့သာမက စစ်တွေနှင့် ဘူးသီးတောင်၊ မောင်တောတို့တွင်လည်း အဆောက်အအုံ မြင့်မြင့်မားမား မတွေ့ရသလောက်ပင်ဖြစ်သည်။

ရခိုင်ပြည်နယ်သည် ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်မှ ဝင်ရောက်လာ သော မုန်တိုင်းများဒဏ်ကို မကြာခဏ ခံရသဖြင့် လူအသေအပျောက် အပျက်အစီး များစွာရှိခဲ့ဖူးသည်။ ကျွန်တော် ရခိုင်ပြည်နယ်ကို လာရမည်

ဆိုတော့ အိမ်က စိတ်ပူကြသည်မှာ ပင်လယ်ခရီးနှင့် လေမုန်တိုင်းဖြစ်သည်။ ဒီဇင်ဘာလမို့ မစိုးရိမ်ရသော်လည်း မုန်တိုင်းနှင့် ရခိုင်ပြည်နယ်ကို အမြဲတွဲ၍ ခံစားနေကြပုံရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်နှင့် ဆက်စပ်လျက်ရှိသော ပင်လယ်ကမ်းခြေအရှည် မိုင်ပေါင်း ၁၅၀၀ ရှိသဖြင့် နှစ်စဉ်နီးပါး မုန်တိုင်းဒဏ်ခံခဲ့ရသည်။ မြန်မာ့ကမ်းရိုးတန်းသို့ ဧပြီ၊ မေလနှင့် မိုးလွန်ကာလ အောက်တိုဘာ၊ နိုဝင်ဘာလများတွင် မုန်တိုင်းဝင်ရောက်လေ့ရှိသည်။ ပထဝီ အနေအထားအရ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နှင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံတို့သည် လူဦးရေ သိပ်သည်းသဖြင့် မုန်တိုင်းဒဏ်ပိုင်ကြရသည်။ ထိုနိုင်ငံများနှင့် ဆက်စပ်နေသော ရခိုင်ပြည်နယ်ကား မုန်တိုင်းတိုက်တိုင်း အမြီးနှင့် အရိုက်ခံရ၊ ခေါင်းနှင့် အဆောင့်ခံရ၊ ကိုယ်လုံးနှင့် အဖိခံရသော ဒုက္ခကား အကြိမ်များစွာ ရှိခဲ့ဖူးသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသို့ ဝင်ရောက်ခဲ့သော မုန်တိုင်းများအနက် ရခိုင်ပြည်နယ်ကား ၉၀% ခံခဲ့ရသည်။ ၁၈၇၇ ခုနှစ်မှ ၁၉၉၂ ခုနှစ်အထိ မိုးလေဝသနှင့်လေဗေဒဌာန၏ မှတ်တမ်းအရ နှစ်ပေါင်း ၁၁၅ နှစ်အတွင်း မုန်တိုင်း ၁၂ ကြိမ် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ကြောင်း သိရသည်။ မြန်မာ့ကမ်းရိုးတန်း မုန်တိုင်းဒဏ် ၁၂ ကြိမ်တွင် ၁၉၇၅ ခုနှစ် မေလ ၅ ရက် ပုသိမ်မုန်တိုင်းကြီးမှလွဲ၍ ကျန်မုန်တိုင်းများမှာ ရခိုင်ပြည်နယ်တွင်ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ၁၈၈၇ ခုနှစ် မေလ ၁၄ ရက်နေ့ စစ်တွေမုန်တိုင်းကြီးတွင် လူ ၁၀၀ ကျော် သေဆုံးပြီး ထိုခေတ်က ကျပ်သိန်း ၂၀၀ ဆုံးရှုံးခဲ့သည်။ ၁၉၃၆ ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၂ ရက်တွင် ကျောက်ဖြူမုန်တိုင်းကြီးမှာ လူ ၁၀၀၀ ခန့်နှင့် ကျွဲနွား ၇၀၀၀ ကျော်၊ ငွေကျပ် သိန်း ၂၀၀ ဆုံးရှုံးခဲ့သည်။ ၁၉၄၈ ခု အောက်တိုဘာလ ၆ ရက်နေ့ စစ်တွေမုန်တိုင်း၊ ၁၉၅၂ ခု အောက်တိုဘာလ ၂၂ ရက်နေ့ စစ်တွေမုန်တိုင်းတို့သည် လူအနည်းငယ်သာ သေဆုံးပြီး အိုးအိမ်များစွာ ပျက်စီးဆုံးရှုံးခဲ့သည်။ ၁၉၆၇ ခုနှစ် မေလ ၁၅ ရက်နေ့နှင့် ၁၉၇၈ ခု မေလ ၁၂ ရက်နေ့များတွင် တိုက်ခတ်ခဲ့သော ကျောက်ဖြူ မုန်တိုင်းကြီးနှစ်ခုသည် ၉၀ % ပျက်စီးဆုံးရှုံးပြီး လူအသေအပျောက် ရှိခဲ့သည်။ ၁၉၆၇ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၂၀ ရက်နေ့ စစ်တွေမုန်တိုင်းကြီးသည် ရသေ့တောင်မြို့နှင့် ကျောက်တော်မြို့ နှစ်မြို့ပါ ပါသွားခဲ့ပြီး မြို့သုံးမြို့စလုံး ၉၀% ပျက်စီးဆုံးရှုံးခဲ့သည်။ လူ ၁၀၀

ကျော် သေဆုံးပြီး၊ ကွဲ၊ နွား ၁၀၀၀ ကျော်နှင့် ကျပ်သိန်း ၁၀၀ ကျော်မက ဆုံးရှုံးခဲ့သည်။ ဘင်္ဂလားမုန်တိုင်းသည် ရက်စက်စွာ တစ်နှစ်အကြာ ၁၉၆၈ ခုနှစ်တွင် စစ်တွေမြို့ကို မေလ ၇ ရက်မှ ၁၀ ရက်နေ့အထိ တိုက်ခတ်ပြန်ရာ လူ ၁၀၃၇ ဦး၊ ကွဲ၊ နွား ၁၇၅၃၇ ကောင်၊ အိုးအိမ် ၅၇၆၆၃ အိမ် ပျက်စီးပြီး ကျပ်သိန်း ၈၀၀ ကျော် ဆုံးရှုံးခဲ့ရာ နှစ် ၁၀၀ ကျော်အတွင်း အဆိုးဝါးဆုံးဖြစ်ခဲ့သည်။

၁၉၈၂ ခုနှစ် မေလ ၂ ရက်နေ့ ဝှမုန်တိုင်းသည် တိုင်းနှင့်ပြည်နယ် ငါးခုကို ဖြတ်သန်းရာ လူ ၂၇ ဦး သေဆုံးပြီး ကျပ်သိန်း ၈၀၀ ကျော် ဆုံးရှုံးခဲ့သည်။ ၁၉၉၂ ခုနှစ် မေလ ၁၆ ရက် သံတွဲမုန်တိုင်းကြီးကား မာန်အောင်၊ ရမ်းဗြဲ၊ သံတွဲ၊ ကျောက်ဖြူ၊ တောင်ကုတ်မြို့များ၌ လူ ၂၇ ဦး သေဆုံးပြီး ကျပ်သိန်း ၁၅၀၀ ကျော်ဖိုး ပျက်စီးဆုံးရှုံးခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုခေတ်ကာလအရ ငွေတန်ဖိုးသည် ယနေ့ခေတ်ကာလ ငွေတန်ဖိုးနှင့်ဆိုလျှင် များစွာဆုံးရှုံးခဲ့ရကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

အဆိုပါ အဖြစ်အပျက်မှတ်တမ်းများကို ကြည့်ပါက ရခိုင်ပြည်နယ် သည် ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်တွင် ဖြစ်ပေါ်နေသော ဆိုင်ကလုန်း မုန်တိုင်းကြီးများ ဝင်ရောက် တိုက်ခိုက်မှုဒဏ်ကို အလူးအလဲခံခဲ့ရပြီး မုန်တိုင်းဒဏ်ကြောင့် နောက်ဆက်တွဲ ဝေဒနာရောဂါများ၊ အစာရေစာ ရှားပါးမှုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်ပျက်စီးမှု အန္တရာယ်များကိုပါ ဆက်တိုက် ခံစားခဲ့ကြရသည်။ အိန္ဒိယနှင့် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံတို့သည် ကား လေမုန်တိုင်းဒဏ်၊ ရေကြီးသည့်ဘေးဒဏ်များကြောင့် လူသိန်းနှင့် ချီ၍ သေဆုံးသလို သန်းနှင့်ချီသော ဒုက္ခသည်များအဖြစ် ရောက်ကြရသည်ကို မကြာခဏကြားသိရသည်။ အစာရေစာရှားပါးမှု၊ သောက်ရေ သုံးရေ ပြတ်လပ်မှု၊ ရောဂါဘယ ထူပြောမှုဆိုသည် ဒွဏ္ဍိကန္တာရကပ်နှင့် ရောဂန္ဓရကပ်များ ခံစားကြရသည်မှာ နှစ်စဉ်နှင့်အမျှ ကြုံတွေ့ရသဖြင့် အတွေ့အကြုံ များစွာရနေသလို ဒုက္ခသည်များဘဝသို့ ကံဆိုးစွာ ရောက် ရှိနေကြရလေသည်။

ကျွန်တော်တို့ ဘိုးဘွားလက်ထက်မှ ယနေ့တိုင် မကြုံဖူးသည့် ၂၀၀၈ ခုနှစ် မေလ ၂ ရက်မှ ၃ ရက်နေ့အထိ တိုက်ခတ်ခဲ့သော ဆိုင်ကလုန်းနာဂစ်မုန်တိုင်းကြီးသည်ကား ၁၈၈၇ ခုနှစ်နောက်ပိုင်း မြန်မာ

နိုင်ငံတွင် အဆိုးဝါးဆုံးဖြစ်သလို မြန်မာ့သမိုင်းတွင် မကြုံဖူးအောင် သေ
ကျေ ပျက်စီးမှု အများဆုံးဖြစ်ကြောင်း ကြုံတွေ့ကြရလေသည်။ ထူးခြား
သည်ကား ရခိုင်ပြည်နယ် လွတ်မြောက်ပြီး ရန်ကုန်တိုင်း၊ ဧရာဝတီတိုင်း၊
ပဲခူးတိုင်းများအတွင်းသို့ တစ်နာရီ မိုင် ၁၈၀ အထိ တိုက်ခတ်သွားခဲ့
သည်။ ဆိုင်ကလုန်းနာဂစ် မုန်တိုင်းကြီးသည်ကား ဧရာဝတီတိုင်းအတွင်း
ရှိ ဖျာပုံ၊ ဘိုကလေး၊ ကျိုက်လတ်၊ မော်ကျွန်း၊ လပွတ္တာ၊ ငပုတော၊
ဟိုင်းကြီးကျွန်းမြို့နယ်များနှင့် ရန်ကုန်တိုင်းအတွင်းရှိ အိုးအိမ်တိုက်တာ၊
သင်္ဘော၊ လှေနှင့် သစ်ပင်ကြီးငယ်များစွာကို ပျက်စီးဆုံးရှုံးစေခဲ့သည်။
လူအသက်ပေါင်း ၈၄၅၃၇ ဦး သေဆုံးလျက် ၁၉၃၅၉ ဦး ဒဏ်ရာရရှိကာ
၅၃၈၃၆ ဦး ပျောက်ဆုံးခဲ့သည်။ ပြည်သူပေါင်း ၁၀၆၄၆၂၃ ဦး အိုးမဲ့
အိမ်မဲ့ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ ကာလတန်ဖိုး ကျပ် ၁၁.၇၃၇၇ ဘီလီယံအထိ
ပျက်စီးဆုံးရှုံးခဲ့သည်မှာ သဘာဝဘေးအန္တရာယ် ကပ်ဆိုးကြီး၏ ကြောက်
မက်ဖွယ် ကြေကွဲမှု အဖြစ်ဆိုးခြင်းအဖြစ် ကြုံခဲ့ကြရလေသည်။

အာရှ၏ဘေးဆိုးကြီးက ၁၀ ရက်သာခြားသည်။ မေလ ၁၂ ရက်
နေ့က တရုတ်ပြည် စီချမ်ပြည်နယ်တွင် Magnitude Richter Scale
7.2 ရှိသည့် ငလျင်ကြီးလှုပ်ခတ်မှုကြောင့် လူခုနစ်သောင်းကျော် သေဆုံး
ပြီး လူသိန်းနှင့်ချီကာ ဒဏ်ရာရ၊ အိုးအိမ်တိုက်တာ သန်းနှင့်ချီ၍ ပျက်စီး
ခဲ့ရပြန်သည်။ ကြောက်မက်ဖွယ် ကောင်းလေစွ။

ကျွန်တော် ဤစာကိုရေးနေသည့် ၂၀၀၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ
၁၀ ရက်နေ့မှ ၂၀ ရက်နေ့အတွင်း အမေရိကန်နိုင်ငံ တက္ကဆပ်ပြည်နယ်
နှင့် ကျူးဘားနိုင်ငံတို့တွင် အိုက် ဟာရီကိန်းမုန်တိုင်း (IKE Hurricane
Storm) သည် တစ်နာရီ မိုင် ၁၄၀ ကျော် တိုက်ခတ်မှုကြောင့် လူနေအိမ်
ခြေ အဆောက်အအုံများစွာ ပျက်စီး ဆုံးရှုံးကာ လူ ၃၀ ခန့် သေဆုံးပြီး
လူတစ်သန်းခန့် နေရပ်စွန့်ခွာ ထွက်ပြေးခဲ့ကြရသည်။ ထို့အတူ စက်တင်
ဘာလ ၁၃ ရက်နေ့တွင် စင်ကူလာမုန်တိုင်းဟု ခေါ်သော တိုင်ဖွန်း
(Typhoon Siucular) သည် တရုတ်နိုင်ငံ တိုင်ပေကျွန်းကို တစ်နာရီမိုင်
၁၃၀ ဖြင့် တိုက်ခတ်သဖြင့် အဆောက်အအုံ၊ လမ်းတံတား၊ သစ်ပင်
များစွာ ပျက်စီး၍ လူအချို့ သေဆုံးဒဏ်ရာရ အတိဒုက္ခရောက်ကြရ
ကြောင်း သတင်းထုတ်ပြန်ချက်များ ကြားသိရပြန်သည်။

စက်တင်ဘာ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော် အနောက်
မြောက်ပိုင်းနှင့် ဆက်စပ်လျက်ရှိသော အနောက်အလယ်ပိုင်းတွင် လေဖိ
အားနည်းရပ်ဝန်းသည် ပိုမိုအားကောင်းလာကာ မုန်တိုင်းအဖြစ် ရောက်
ရှိပြီး အိန္ဒိယနိုင်ငံ ဩရဿကမ်းခြေကို ဝင်ရောက် တိုက်ခတ် ဖြတ်
ကျော်ကာ ကုန်းတွင်းပိုင်းကို ဝင်ရောက် တိုက်ခတ်ပြန်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ
ရခိုင်ပြည်နယ်နှင့် ဧရာဝတီတိုင်းတို့ အနာမကျန်သေးခင် စိုးရိမ်ဖွယ်ရာ
ကြုံတွေ့ကြရပြန်သည်။ စက်တင်ဘာလ ၁၃ ရက်တွင် တရုတ်ပြည်၌
မိုးသည်းထန်စွာ ရွာသွန်းပြီး ရွှေတောင် ပြို့ကျမှုကြောင့် လူ ၁၅၀ သေဆုံး
ရခြင်း၊ စက်တင်ဘာလ ၁၉ ရက်တွင် ထိုင်းနိုင်ငံ၌ ပြည်နယ် ၁၆ ခု
ရေလွှမ်းကာ လူသေဆုံးရခြင်း၊ လူနေအိမ်ခြေ၊ ကျောင်းများနှင့် လယ်မြေ
ဧက ငါးသိန်းကျော် ရေမြုပ်ဆုံးရှုံးခဲ့ရပြန်သည်။

၂၀၀၈ ခုနှစ်သည် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ဆိုးများဖြစ်သော
လေမုန်တိုင်း တိုက်ခတ်ခြင်း၊ ငလျင်လှုပ်ခြင်း၊ မိုးသည်းထန်စွာ ရွာသွန်း
ခြင်း၊ မြေပြိုခြင်း၊ ရေကြီးခြင်းဖြစ်ရပ်များအပြင် လူတို့ဖန်တီးသော စစ်ပွဲ
များ၊ လေယာဉ်ပျက်ကျမှုများ၊ မိုင်းခုံးခွဲခြင်းများ၊ ရထားချင်းတိုက်မှုများ
ကြောင့် လူပေါင်းများစွာ သေကျေလျက်ရှိပြီး ကပ်ကြီးသုံးပါးကိုကြုံတွေ့
နေကြရလေသည်။

၂၀၀၈ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁ ရက်နေ့က နေကြပ်ခြင်းကို ကမ္ဘာ
လူသားတို့ မြင်ကြရသည်။ နေနှင့်လတို့ လမ်းမှား ထိတွေ့ခြင်းနှင့် ကြယ်
တာရာတို့ ကောင်းကင်၌ နေရာမှန် မရှိဘဲ ရွေ့လျားခြင်းသည် ကမ္ဘာကြီး
တစ်ခုလုံး ဖောက်လွှဲဖောက်ပြန် သဘာဝဘေးဒဏ်ကြောင့် ဒုက္ခရောက်
လျက်ရှိကြောင်း ဖျက်မြင်ကိုယ်တွေ့ ကြုံနေရလေသည်။ လူသားတို့
မှီတင်းနေထိုင်သော ကမ္ဘာကို လင်းစေ မှောင်စေသော နေ၊ လ၊ ကမ္ဘာ၊
ကြယ်တာရာတို့သည် လူသားတို့၏ ကံကြမ္မာကို ကောင်းစေ၊ ဆိုးစေ
တတ်ကြောင်း နက္ခတာရာကျမ်းများနှင့် ပေဒင်ကဝိ ပညာရှိတို့က ရှေးက
ပင် အဆိုရှိခဲ့သည်။

နက္ခတ်တာရာ ခေါ် ကြယ်နှင့်လတို့ ထိတွေ့ပါက ဆိုးကျိုးကောင်း
ကျိုး ဖြစ်စေမှုများကို အာကာသသျှတ္တရကျမ်း၌ တွေ့ရသည်မှာ "သိက္ခာ
ဝဟော ကြယ်ဆိုင်းထမ်းသည် စန္ဒနံ၊ လကို သစေဝိစေတိ၊ အကယ်၍

ချဉ်းကပ်အံ့၊ ရာဇာနော၊ ပြည့်ရှင်မင်းတို့သည် အဓိက တရားမစောင့် ကုန်သည်ဖြစ်၍ ဗာဟုစောရာစ၊ ဓားပြခိုးသား ထကြွသောင်းကျန်းခြင်း သည်လည်းကောင်း၊ ရဋ္ဌဏှာစ၊ တိုင်းသူပြည်သူ ကျွတ်ကျွတ်ဆု၍ ပူပန် ခြင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဘဝိဿန္တိ ဖြစ်ကုန်၏" ဟုလည်းကောင်း၊ "စန္ဒော လသည် မိဂသီရေ အန္တရေ အန္တရ" မိဂသီရောဟဏီ နက္ခတ် တို့၏ အကြားသို့ ပထကတွာ လမ်းပြ၍ သစေဂစ္ဆတိ အကယ်၍သွားအံ့၊ ဝိနာသံ၊ တိုင်းပြည်ပျက်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဘူမိစာလဉ္စ မြေငလျင် လှုပ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဒုဗ္ဗိက္ခံ၊ ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးခြင်းသည်လည်း ကောင်း၊ ဗဟုရောဂိကံ၊ အဖျားအနာများခြင်း၊ မတာ၊ သေခြင်းတို့အသိ ဖြစ်ရာ၏" ဟု ဆိုထားလေရာ နက္ခတ်တို့၏ မူမမှန်ခြင်းကြောင့် ကမ္ဘာကြီး ၌ ဖြစ်ပျက်ပြောင်းလဲနေသော နိုင်ငံများ၏ အနိဋ္ဌာရုံမြင်ကွင်းများက သက်သေဖြစ်နေလေသည်။

၁၉၉၉ ခု ဒီဇင်ဘာလ ရခိုင်ခရီးစဉ်မှ မုန်တိုင်း သဘာဝ ဘေး အန္တရာယ်နှင့် ပတ်သက်သော စိုးရိမ် ထိတ်လန့်ဖွယ်ရာ အဖြစ်အပျက် များကို ၁၀ နှစ်ခန့်အကြာ ၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် ကိုယ်တိုင်ကြုံတွေ့ရလေရာ အတိတ်နှင့်ပစ္စုပ္ပန်သည် မေယုဖြစ်ပြင်တွင် ယှဉ်တွဲစီးဆင်းနေတော့၏။

အချိန်နှင့် ဒီရေ

ရသေ့တောင်မြို့မှ မွန်းလွဲ ၁၂ နာရီခွဲတွင် ဆက်လက်ထွက်ခွာ ခဲ့သည်။ ထူးခြားသည်မှာ ထမင်းရောင်း ဈေးသည်တို့ သင်္ဘောပေါ်၌ လိုက်ပါခြင်းမတွေ့ရ။ ချင်းတွင်းမြစ်သဘာဝနှင့် ကွာဟသည်။ ဒီရေတက် ချိန်ဖြစ်၍ ရေဆန်ကို မောင်းနေရလေပြီ။ တရုတ်သင်္ဘောဆိုသော်လည်း ခေတ်တော်ရေယာဉ်တို့ကား ကြံ့ကြံ့ခိုင်ခိုင်သောစွမ်းရည်ရှိသည်။ ပင်လယ် ပြင်မှာ လှိုင်းလေဒဏ်ကို ကျော်ဖြတ်ခဲ့ပြီး နာမည်ပျက် မရှိခဲ့ဖူးပါဟု ရေယာဉ်မှူးကြီးက ဆိုပါသည်။ ဘူးသီးတောင်လမ်းခရီးကို မြစ်ကြောင်း အတွင်းလမ်းခရီးဟု ခေါ်ကြသည်။ ကျွန်တော် ခေတ်တော် ရေယာဉ်၏ ရေယာဉ်မောင်းခန်းမှနေ၍ မြစ်ပြင်နှင့် တောတောင်အလှသဘာဝကို ခံစားရင်း လိုက်ပါခဲ့သည်။ အင်းအိုင်မြစ်ချောင်း တောတောင် များပြား လှသော ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် ကျွန်တော်စိတ်မဝင်စားသော ခရီးလမ်းမှာ

ကားလမ်းဖြစ်သည်။ ရေယာဉ်ကိုသာ အားကိုးရာဟု အထင်ရှိခဲ့ရာ ရေယာဉ်မှူးကြီး ပြောပြမှ တော်လှန်ရေးကောင်စီအစိုးရလက်ထက်တွင် ဖောက်လုပ်ခဲ့သော ကားလမ်းကြီး ၁၀-ခုအနက် စစ်တွေ-ရသေ့တောင် ကားလမ်းသည် အထင်အရှားရှိနေကြောင်း သိရသည်။ စစ်တွေမှ ရသေ့တောင် ကားလမ်းခရီး ၁၆ မိုင်သာရှိသည်။ သို့သော် ရေလမ်းခရီးဖြင့် ချောင်းကြိုချောင်းကြား လေးနာရီသွားရသော သင်္ဘောကိုသာ အားကိုး နေကြဆဲဖြစ်သည်။

ရသေ့တောင်မှ မိနစ် ၂၀ ခရီးတွင် မေယုမြစ်ပြင်မှ ဂူတောင် ချောင်းကို ဖြတ်ထွက်လေသည်။ ချောင်းတွင်း ခရီးလမ်းက ဖြတ်လမ်းဖြစ် သည်။ ဂူတောင်ရွာလေးကို တောင်ခြေ၌တွေ့ရသည်။ ရခိုင်တိုင်းရင်း သားများသာ နေသည်ဟုဆိုသည်။ တစ်အိမ်လျှင် နွားကောင်ရေ ၇၀၊ ၈၀ ပိုင်ပြီး လယ်ယာလုပ်ငန်းနှင့် နွားနို့ထွက်ပစ္စည်း လုပ်ကြသည်။ ရခိုင် ပြည်နယ်၌ ဒိန်ချဉ်အများဆုံးထွက်သောရွာဖြစ်ပြီး အောက်တိုဘာမှ ဧပြီ လအထိ ဒိန်ချဉ် အဓိကထွက်သည်ဟုဆိုရာ ဒိန်ချဉ်ကို ၁၂ ရာသီပတ်လုံး ထုတ်လုပ် ရောင်ချခြင်းမရှိဟု နားလည်မိသည်။ ဒိန်ချဉ်၌ ပါဝင်သော ဘတ်တီးရီးယားဓာတ်သည် လူ့ခန္ဓာကိုယ်အတွင်းရှိ မကောင်းသော ဘတ်တီးရီးယားများကို တန်ပြန် ချေဖျက်နိုင်စွမ်းရှိသည်ဖြစ်၍ လူကို အကျိုးပြုသော အစာဖြစ်လေသည်။

မြစ်ပြင်တွင် ငါးဖမ်းပိုက်တန်းများ၊ ငါးဖမ်းလှေများ ဝမ်းစာရွာနေ ကြသည်။ နေပူပူ လေပူပူ အကာအရံမဲ့သော မြစ်ချောင်း၊ ပင်လယ်ပြင် ထဲတွင် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းဖြင့် အသက်မွေးသောလူတွေ၏ဘဝနှင့် စစ်မြေ ပြင်တွင် တိုင်းပြည်တာဝန် ထမ်းဆောင်ခဲ့ရသောဘဝကို ညီမျှခြင်းချ ကြည့်သည်။ တူညီသောအဖြေ ထွက်မလာပါ။ ပင်ပန်းခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်း ဟူသော တူညီသယောင်ရှိသည့် အဖြေတွင် လွတ်လပ်ခြင်းဆိုသည့် ဘဝ ကို သူတို့က ပိုင်ဆိုင်ထားသည်။ တိုင်းပြည်နှင့်လူမျိုးအပေါ်တွင် ထားရှိ အပ်သော သစ္စာလေးချက်ကို နေ့တိုင်းရွတ်ဆို၍ ဘဝကို နိုင်ငံအတွက် ပုံအပ်ထားရသော စစ်သားဘဝသည် စားစားသွားသွား အမိန့်နှင့်တာဝန် က ချုပ်နှောင်ထားသည်။ စည်းကမ်းကလနားများက အသက်ထက်ပင် ပို၍ စောင့်စည်းအပ်သော သစ္စာတရားဖြစ်နေသည်။

ကျွန်တော် စစ်တပ်ထဲဝင်မည်ဆိုတော့ အဖေက "မင်းလုပ်နိုင်ရဲ့လား၊ မင်းတို့က လွတ်လွတ်လပ်လပ် နေခဲ့တဲ့လူတွေ၊ စစ်တပ်ဆိုတာ အရာရာ ကျပ်တည်းတယ်၊ မင်းကိုယ်မင်း မပိုင်တော့ဘူး" ဟု ဆိုခဲ့သည်။ သင်တန်းတက်သောကာလတွင် စစ်သားဘဝကို ဖြတ်သန်းရန်အတွက် အားရှိသောစကားတစ်ခွန်းက မြင့်မြတ်သောဘဝကို ပိုင်ဆိုင်ထားသူတွေ ဆိုတာ နားလည်ခဲ့ရသည်။

"သံသရာအဆက်ဆက် ဘဝပေါင်းများစွာ ကျင်လည်ရတဲ့ သတ္တဝါတွေမှာ လူဆိုတဲ့ သတ္တဝါဖြစ်လာဖို့ သိပ်ခဲယဉ်းတယ်။ လူဖြစ်လာပြန်တော့ ယောက်ျားဆိုတဲ့ ဘုရားဆုပန်ခွင့်ရှိတဲ့ ဘဝကိုရဖို့ ခဲယဉ်းပြန်တယ်။ ယောက်ျားဘဝကို ရပြန်တော့ နပုန်းလိင် ဆိုတဲ့ ယောက်ျားမပီသတဲ့လူမဖြစ်ဖို့ အရေးကြီးပြန်တယ်။ ယောက်ျားစင်စစ် ဧကန်ဖြစ်ရပြန်တော့ ယောက်ျားတိုင်း မလုပ်နိုင်တဲ့ တိုင်းပြည်အတွက် စွန့်လွှတ်စွန့်စားတဲ့ သတ္တိနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ စစ်သားဖြစ်ဖို့ ပိုပြီးခဲယဉ်းပြန်တယ်။ မင်းတို့ဟာ ယောက်ျားကောင်းယောက်ျားမြတ်တို့သာဖြစ်ထိုက်တဲ့ နိုင်ငံသားကောင်းတွေဖြစ်ပြီး တိုင်းပြည်ခေါင်းဆောင်တွေ ဖြစ်လာနိုင်တဲ့ အနာဂတ်ရဲ့ အောင်စစ်သည်တွေလို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဂုဏ်ယူကြစမ်းပါ" ဆိုသော စစ်ခေါင်းဆောင်တစ်ဦး၏စကားက တန်ဖိုးရှိလှသည်။ ဂုဏ်ယူဝံ့ကြွားစရာ ယောက်ျားကောင်းတစ်ဦးဖြစ်ဖို့ အမြဲကြိုးစားပါ။ စည်းကမ်းနဲ့ အမိန့်ဟာ စစ်သားတစ်ယောက်ရဲ့ အသက်သွေးကြောပဲဟု ဆုံးမ သွန်သင်ခဲ့သော စကားက ကြက်သီးဖျန်းစရာ အားမာန်အဖြစ် ကျောချမ်းခဲ့ရဖူးပါသည်။

"တန်ဖိုးရှိသောလူ" ဆိုသော စကားကို ကျွန်တော်ပို၍ တန်ဖိုးထားပါသည်။ လူတစ်ယောက်တန်ဖိုးရှိအောင် ဘယ်လိုနေမလဲဆိုသောအမေးကို ကျွန်တော် အသက်ကလေး ရလာမှ ပို၍သိလာရသည်။ လောကမှာ အရှားဆုံးဟာ ဘာလဲဆိုသော မေးခွန်းကို ငယ်စဉ်က ငွေဟု ထင်ခဲ့မိသည်။ မပြေလည်သောဘဝကို ငယ်စဉ်က ဖြတ်သန်းရင်း ငွေရဖို့ ဆိုတဲ့ စိတ်က ဘဝကို အချိန်များစွာ ကုန်ဆုံးစေခဲ့ဖူးသည်။ ငွေနောက်လိုက်ရင်း ကံဆိုးသွားသူတို့ရဲ့အဖြစ်များကို ကြားရကြုံရသောအခါ အိပ်ရာမှလန့်နိုးသလို ငါကံဆိုးလို့မဖြစ်ဘူး၊ ကံကောင်းအောင်နေမှ ဖြစ်မယ် ဆိုသော အတွေးက ဘဝကို အသိဖြင့်ပြုပြင်မိလာသည်။ သူငယ်ချင်းတစ်ယောက်

ထောင်ကျသွားသည်။ ငွေကိစ္စ၊ လူသက်တမ်း၏ တစ်ဝက်ကျိုးပြီဟု ဆို၍ရသော အသက် (၄၀) နှင့် (၅၀) ကြားသည် ဘဝ၌ အတက်အကျ၊ အနိမ့်အမြင့် ကြမ်းတမ်းလှပါသည်။ လူတစ်ယောက်၏ဘဝ ဂုဏ်သိက္ခာ ကို ငွေဖြင့်ဖုံးကာ ပြန်လည်အဖတ်ဆည်၍ မရသော အကြောင်းတရား များ ကြုံတွေ့လာရသောအခါ တန်ဖိုးအရှိဆုံးက ဘာလဲဆိုတာ တရေး ရေး နားလည်လာရသည်။

လူတစ်ယောက် ရုတ်တရက် သေသွားသည်။ ဘာကျန်ခဲ့သလဲလို့ မေးတတ်ကြသည်။ ငွေကြေး၊ ဥစ္စာ ပစ္စည်းများစွာ ချန်ထားခဲ့သည်။ သူ၏ မစည်းလုံးသော မိသားစုတွင် ရန်ပွဲ၊ လူသတ်ပွဲဖြင့် ဥစ္စာပျောက် ငရဲ ရောက်ကြသည်။ ပစ္စည်းတော့ မကျန်ခဲ့ဘူး။ ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခုလုံး က လေးစားလောက်တဲ့ နာမည်ကျန်ခဲ့တယ်။ တိုင်းပြည်အတွက်၊ လူမျိုး အတွက်၊ မိသားစုအတွက် နာမည်ကောင်းနဲ့လူ၊ တန်ဖိုးရှိတဲ့လူ၊ ကမ္ဘာ့ တွင်တဲ့လူ၊ ကျန်ခဲ့တဲ့မိသားစု မျိုးရိုးစဉ်ဆက်အတွက် တန်ဖိုးရှိသောလူ ဖြစ်ဖို့လိုကြောင်း တွေးမိသောအခါ ကျွန်တော့်မှာ အရှားဆုံးက "အချိန်" ဖြစ်မှန်း သိသွားသည်။

အသက်ကြီးမှ သိက္ခာကျရသော အဖြစ်သနစ်တွေအတွက် အချိန် ကို တန်ဖိုးရှိစွာ အသုံးပြုပြီး ရှုံးကြွေးဆပ်ဖို့ အချိန်နည်းလာသည်။ ငယ်စဉ်က မကြိုးစားခဲ့လို့ ကြီးတော့ ဆင်းရဲနေသည်။ သတိရလို့ ကြိုးစားမှပဲဆိုပြီး ခါးတောင်းကျိုက်တော့ အချိန်နည်းနေသည်။ ကိုယ် စွမ်း ဉာဏ်စွမ်း ရှိစဉ်က အလေလိုက်နေပြီး ကြီးမှ နောင်တရလျှင် စိတ် သွားတိုင်း ကိုယ်မပါ။ အချိန်က ဘဝအတွက် တန်ဖိုးအရှိဆုံးပဲဆိုတာ မမေ့ပါနဲ့။ အချိန်ရသရွေ့ ကြိုးစားနေပါ။ စာဖတ်နေပါ။ တစ်နေ့တာ ၂၄ နာရီမှာ မင်းအတွက် အကျိုးရှိအောင် ဘယ်နှနာရီ ဘာလုပ်ခဲ့သလဲ၊ လူတစ်ယောက် အိပ်ချိန် ၁၀ နာရီကလွဲရင် ကျန်တဲ့ ၁၄ နာရီမှာ ကုသိုလ် နဲ့ အကုသိုလ်၊ အကျိုးနဲ့အပြစ် ဘယ်ဟာက များလဲလို့ စဉ်းစားရင် ဆင်ခြင်တဲ့ အသိက ကုသိုလ်နဲ့ အကျိုးကို ဖြစ်စေမှာပါ။ Time and Tide wait for no men ဆိုသောစကားကို ဘဝတစ်ခုလုံးရဲ့ ခံယူချက် လို့ သဘောထားပါဟု ကျွန်တော့်သားကို ဘဝနဲ့ရင်း၍ ဆုံးမခဲ့သော စကားများ ကျွန်တော် ရေလှိုင်းများကြားမှာ တွေးမိနေပါသည်။

ဒီရေအတက်ကိုဆန်ရင်း အားမာန်ဖြင့်မောင်းနှင်နေသော စစ်တွေ ပြန် ခေတ္တဝိသဘောကြီးသည် ရေစုန်ကိုမျှော်ရန် ဒီရေအကျကိုစောင့်၍ မဖြစ်ပါ။ အချိန်မှန်ရောက်ရန် သူ၏ စက်စွမ်းအား၊ လူစွမ်းအားတို့ကို အသုံးပြုပြီး အချိန်နှင့်ဒီရေကို ရင်ဆိုင်ကျော်လွှားနေရကြောင်း သဘော ခရီးက သက်သေပြနေလေပြီ။

မြစ်တို့ဆုံရာ အင်းပေါက်ဝ

ကျွန်တော် သဘောမောင်းခန်း (Wheel House) မှ အထက်တန်း အိပ်ခန်းရှိရာသို့ ပြန်ဆင်းလာရာ Deck (ကုန်းပတ်) ပေါ်တွင် တစ်ကိုယ် တည်း ငေးမောနေသော တပ်မတော်အရာရှိငယ် စစ်ဗိုလ်ပေါက်စလေး ကို တွေ့လိုက်ရသည်။ ကျွန်တော် သူ့ကိုတွေ့တော့ လွန်ခဲ့သော နှစ် ၂၀ ခန့် ကျောင်းဆင်းခါစ မြောင်းမြမြို့တွင် နေခဲ့ရသောဘဝကို သတိရ လိုက်သည်။ မြောင်းမြနှင့် ပုသိမ်-ရန်ကုန်ခရီးများကို ဗန္ဓုလ၊ ဘုရင့် နောင်၊ ဗန္ဓုက သဘောများစီးပြီး အထက်တန်းအိပ်ခန်းတွင် မိတ်ဆွေ များစွာနှင့် ခရီးသွားခဲ့ရဖူးသည်။ ထိုစဉ်က လခ ၃၅၀/- ၄၀၀/- ရသည် ဆိုတော့ အိတ်ထဲတွင် ငွေ ၂၀၀/- ပါလျှင် ခရီးသွားလို့ရနေသည်။ ထမင်းကြော်တစ်ပွဲ ငါးကျပ်၊ ရမ်တစ်ပက် နှစ်ကျပ်၊ အသားကြော်တစ်ပွဲ သုံးကျပ်။ ၁၀၊ ၁၅ ကျပ်ကုန်လျှင် တစ်နပ်စာ ပြီးသည်။ သို့သော် အိုက်တင်ခံကာ အိပ်ခန်းဖော်နှင့် အလာပ သလာပ ပြောဆိုစားသောက် ကြရင်း ဒီထက်မက ကုန်သွားလျှင် နှမမျှော တသရသော ဘဝအမောကို ကြုံခဲ့ရဖူးသည်။ ထိုစဉ်က မိဘကို တစ်လ ၁၀၀ ကျပ် လစဉ် ထောက်ပံ့ ခဲ့သည်။ စစ်ဆင်ရေး လေးလထွက်မှ ငွေ ၁၀၀၀ ကျပ် စုမိသည်။ နောက်တန်း တစ်လပြန်နားလျှင် လိုတာဝယ်ရင်း သုံးရင်း ကုန်သွားပြီး ရှေ့တန်းပြန်ထွက်ရပြန်သည်။ ထိုစဉ်က အရာရှိဖြစ်စ လခ ၃၅၀/-နှင့် ယခု အရာရှိငယ်တို့ လခ တစ်သိန်းကျော် ရရှိမှု ကွာခြားလှသည်။ သို့သော် ကျွန်တော် မိဘထံမှ တစ်ခါမှ တောင်းခံသုံးစွဲခြင်း မရှိခဲ့ဖူးပါ။

ကျွန်တော် ခေတ္တဝိရေယာဉ်ပေါ်မှ အရာရှိလေးကို မိတ်ဆက် လိုက်သည်။ ဘူးသီးတောင်တပ်တွင် တာဝန်ကျနေပြီး ယခု စစ်တွေသို့ တာဝန်ဖြင့်သွားမည်ဟုဆိုသည်။ စစ်ဆင်ရေး လေးလ တစ်ကြိမ်သာ

လိုက်ဖူးသေးသည်။ အတွေ့အကြုံ နည်းသေးသည်။ အသက်က ၂၀၊
ဇာတိက မန္တလေးသား။ ကျွန်တော် ငယ်ရွယ်စုပျိုလှသော စစ်ဗိုလ်လေး
ကို ကြည့်ပြီး မိဘတွေ စိတ်ပူမယ်ဆိုလည်း ပူလောက်သည်။ ကျွန်တော်
အသက် ၂၃ နှစ်တွင် စစ်ဗိုလ်စဖြစ်သည်။ ရှေ့တန်းထွက်တိုင်း အမေ့ရဲ့
ပူပန်မှုက သောကဝေခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က ကြီးမားသော တိုက်ပွဲကာလများ
ဖြစ်၍ တိုက်ပွဲကျသောသတင်းမှာ စစ်ဆင်ရေးထွက်တိုင်းဖြစ်နေသည်။
ရှေ့တန်းထွက်လည်း သောကမျက်ရည်၊ ပြန်လာတော့လည်း ဝမ်းသာတဲ့
မျက်ရည်တွေနဲ့ မိဘများ၏ စိတ်နှလုံး မငြိမ်းချမ်းခဲ့ကြရှာပါ။

"ဗိုလ်ကြီး ဘယ်ဒေသကို စစ်ဆင်ရေးထွက်ရလဲ"

"ကရင်ပြည်နယ်ဘက်ပါ။ တိုက်ပွဲသိပ်မရှိခဲ့ဘူး၊ မိုင်းနဲ့ လမ်းလုံခြုံ
ရေး သတိထားရပါတယ်"

"ဟိုအရင် ၁၉၇၅ ခုနှစ်မှ ၁၉၉၅ အတွင်း ကရင်ဒေသက အလွန်
ဆိုးခဲ့တယ်၊ ဗိုလ်ကြီးတို့တပ်တွေ ရခိုင်ဒေသ အေးချမ်းလို့ ကရင်
ပြည်နယ်ကို တကူးတက ရေတစ်တန် ကုန်းတစ်တန်သွားရတာပါ။ ၁၉၉၇
ခုနှစ် မတိုင်မီအထိ ဗမာပြည် ကွန်မြူနစ်ပါတီ (ရခိုင်ပြည်) ဦးစောထွန်း
ဦး ခေါင်းဆောင်တဲ့ လက်နက်ကိုင် သောင်းကျန်းသူအဖွဲ့ရှိတဲ့အချိန်မှာ
ရခိုင်ရိုးမနဲ့ မေယူတောင်တန်း၊ ဩရမ္မတောင်တန်းဒေသတွေမှာ စစ်ဆင်
ရေးတွေ လုပ်ခဲ့ကြတယ်။ ဦးစောထွန်းဦးအဖွဲ့ အင်အား ၂၀၀ ကျော်
၁၉၉၇ ခု ဧပြီလမှာ လက်နက်နဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေး လဲလှယ်ခဲ့လို့ အခု ရခိုင်
ဒေသဟာ အေးချမ်းသွားခဲ့ပြီ။ စစ်သည်တွေလဲ သက်သာ၊ ပြည်သူလဲ
ငြိမ်းချမ်းကြပြီပေါ့"

"ဗိုလ်မှူးတို့ခေတ်မှာ တော်တော်တိုက်ခိုက်ခဲ့ရ၊ ပင်ပန်းခဲ့ရတယ်
လို့ နည်းပြအရာရှိတွေက ပြောပါတယ်"

"မြန်မာပြည် လွတ်လပ်ရေး မရခင်ကတည်းက ပြည်ပရန်စွယ်
အန္တရာယ်ကို တွန်းလှန်ချေမှုန်းခဲ့ရပြီး ၁၉၄၈ ခုနှစ် လွတ်လပ်ရေးရတော့
လဲ ပြည်တွင်းသောင်းကျန်းမှုကို ပြည်နယ်ဒေသအသီးသီးမှာ ရင်ဆိုင်
တိုက်ပွဲ ဆင်နွှဲခဲ့ရတာ၊ အခုထိ နယ်စပ်တချို့မှာ မငြိမ်းချမ်းသေးဘူး၊
အင်အားအလုံးအရင်းနဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးတွေ လုပ်ခဲ့ကြပေမယ့် မြေပေါ်
မြေအောက် အဖျက်သမားရန်တွေက ရှိနေဆဲပါပဲ၊ ဗိုလ်ကြီးတို့လက်ထဲ

ကို နိုင်ငံတော်ကြီးရဲ့ လုံခြုံရေးတာဝန်ကို လွှဲအပ်ထားပြီဆိုတော့ ခေါင်းဆောင်တို့ ကျင့်ဝတ်နဲ့အညီ အစဉ်အမြဲ သတိရှိပြီး တာဝန်ထမ်းဆောင်ဖို့ လိုတယ်။ ခေါင်းဆောင်တို့ရဲ့ ကျင့်ဝတ်ကော မှတ်မိရဲ့လား၊ သင်ခဲ့တယ် မဟုတ်လား"

"ကျွန်တော်မေ့နေပါတယ် ... သင်ခဲ့ပါတယ်"

"ထကြွန်းကြား၊ သနားသည်းခံ၊ ဝေဖန်ထောက်ရှု၊ ဤခြောက်ခုလေ"

"ဪ၊ မှတ်မိပါပြီ၊ တစ်ခုချင်းအဓိပ္ပာယ်လဲ ကျွန်တော်သိပါတယ်"

"ခေါင်းဆောင်တိုင်း မမေ့အပ်တဲ့တရားကို ဗိုလ်ကြီး မမေ့ပါနဲ့၊ နောက်ပြီး ခေါင်းဆောင်ဆိုတာ အမြဲလေ့လာ ဖတ်ရှုနေရတယ်၊ ကိုယ်အုပ်ချုပ်တဲ့ လူတစ်စု၊ ဒေသတစ်ခု၊ မြို့ရွာတစ်ရွာ၊ တိုင်းပြည်တစ်ပြည်ရဲ့ နောက်ခံသမိုင်းကိုမသိဘဲ အုပ်ချုပ်ရင် ကိုယ့်အကြောင်းကိုယ်မသိသလို ရန်သူအကြောင်းလဲ သိမှာမဟုတ်ဘူး၊ ခေါင်းဆောင်ဆိုတာ အားကိုးယုံကြည်လောက်တဲ့ အသိပညာ၊ အတတ်ပညာရှိမှ လက်အောက်ငယ်သားက ယုံကြည်မှာလေ။ စာများများဖတ်ပါ၊ ခရီးသွားရင် အလကားမနေနဲ့၊ ဟိုတွေးဒီတွေးမတွေးနဲ့၊ စာအုပ်တစ်အုပ်အမြဲဖတ်နေပါ။ ဗိုလ်ကြီး ကြည့်ရတာ အိမ်ကိုလွမ်းနေတာလား၊ ချစ်သူကို လွမ်းနေတာလား တစ်ခုခုပဲ"

"ဟုတ်ကဲ့ .. ကျွန်တော်က သားတစ်ယောက်ထဲလေ။ အမေ့ကို သတိရနေတာပါ။ အမေက ကျွန်တော့်ကို မခွဲနိုင်ဘဲ စစ်တပ်ထဲဝင်ဖို့ ခွင့်ပြုခဲ့ရတာပါ"

"စစ်သားတိုင်း မသေပါဘူး၊ ကြာတော့လဲ တည်ငြိမ်သွားမှာပါ။ ဗိုလ်မှူး ငယ်ငယ်ကလဲ ဒီလိုပဲ၊ အကြံပေးချင်တာက အင်္ဂလိပ်စာ များများဖတ်၊ အလကား အချိန်မဖြုန်းပါနဲ့၊ There is no time like the present ဆိုတဲ့ အင်္ဂလိပ်စကားပုံက Do it now တဲ့၊ မျက်မှောက်ကာလက အကောင်းဆုံးအချိန်ပဲ၊ လုပ်စရာရှိတာ အချိန်မဆိုင်းဘဲ ချက်ချင်းလုပ်တာ အောင်မြင်မှုရဲ့ အနီးဆုံးခရီးပဲ၊ ဗိုလ်ကြီး ငယ်သေးတယ်၊ ကြိုးစားပါ" ဟု အရာရှိငယ်လေးကို အားပေးစကား ပြောလိုက်ပါသည်။

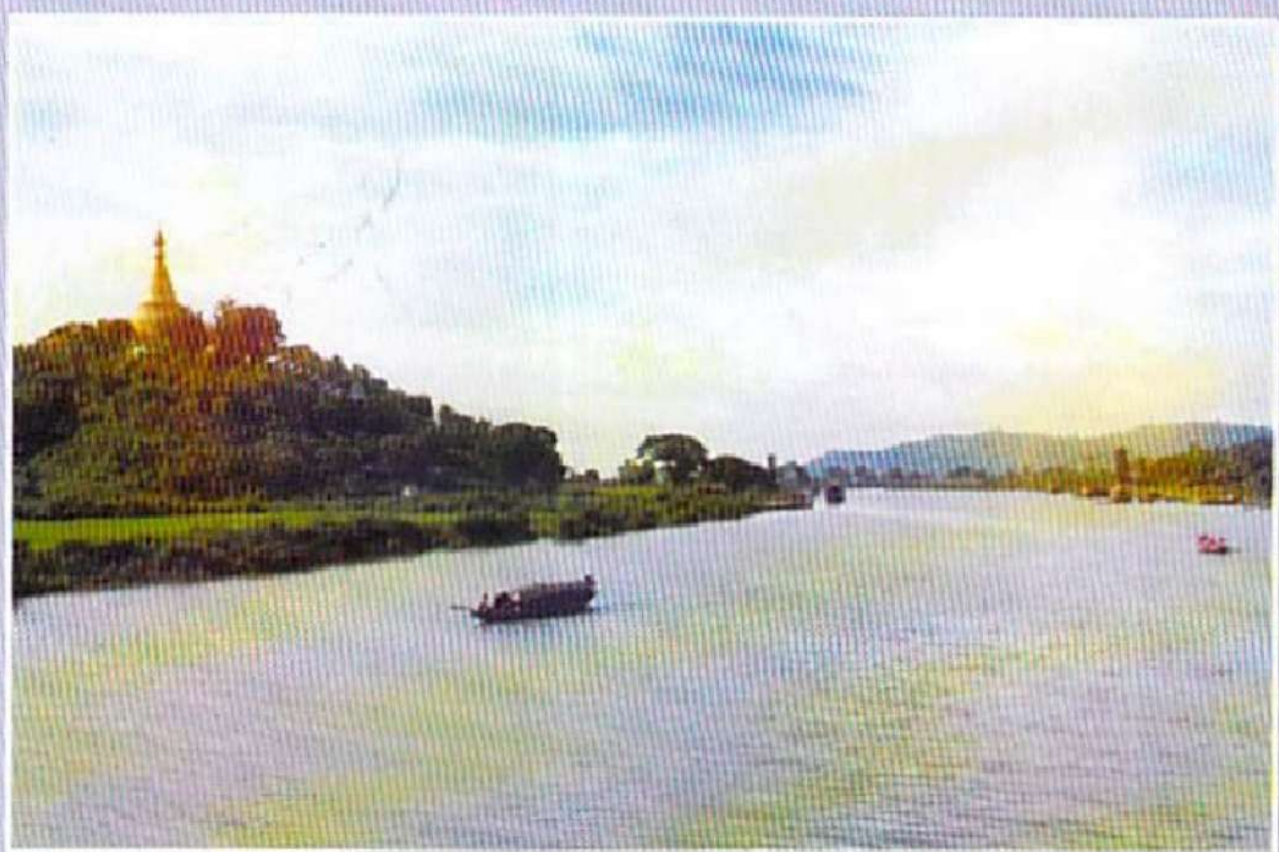
နေ့လယ် ၂ နာရီ ထိုးလေပြီ။ အလာတုန်းက သင်္ဘောပေါ် ခပ်လှမ်းလှမ်းမှဖူးရသော ဗုဒ္ဓခြေတော်ရာဘုရားကို ဖူးတွေ့ရလေပြီ။ မိုးစိကျွန်းကို ဖြတ်လေပြီ။ မိုးစိကျွန်းပေါ်တွင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ လက်ဝဲပါဒ ခြေတော်ရာအပြင် ကူတောင်ဘုရားလိုဏ်ဂူနှင့် ဇီးကိုင်းဘုရားလိုဏ်ဂူ နှစ်ခုလည်း ထင်ရှားသည်ဟုဆိုသည်။ ထိုကျောက်လိုဏ်ခေါင်းများသည် ရှေးက ဝိဇ္ဇာဇော်ဂျီတို့ ကျင့်ကြံနေထိုင်ခဲ့ပြီး ရှေးပန်းချီပန်းပုလက်ရာများ ရှိကြောင်း သင်္ဘောစာရေးက ပြောပြသည်။ ရှည်လျားသော ကျောက် တောင်တန်းကြီးသည် မိုးစိကျွန်းပေါ်တွင် တောင်ဘက်သို့ တဖြည်းဖြည်း နိမ့်လျှော့ ပျောက်ကွယ်သွားပါသည်။

သင်္ဘောသည် မြစ်ပြင်ရှိ ပိုက်တန်းများ၊ ငါးဖမ်းလှေများ၊ ခရီး သည်တင် စက်လှေများကို ဥဩဆွဲ အချက်ပေးကာ ကျော်ဖြတ်ခဲ့လေ သည်။ အဝေးဆုံး မြင်ကွင်းတွင် ရေပြင်၌ ဆင်ကြီးတစ်ကောင် ထိုင်နေ သယောင် မည်းမည်းညိုညိုကြီးကိုတွေ့ရာ ဖရုံကာကျွန်းကြီးမြစ်ကြောင်း သိရလေသည်။ မင်းချောင်းတံတားကြီးကို ညနေ ၃ နာရီတွင် ဖြတ်သန်း သည်။ မကြာမီ စစ်တွေမြို့သို့ ရောက်ရှိပေတော့မည်။ သင်္ဘောခရီးသည် တို့ လှုပ်လှုပ်ရွရွဖြင့် ပစ္စည်းများသိမ်းကာ ခရီးဆုံးကို မျှော်လင့်ကြလေပြီ။ ကစ္ဆပနဒီ မြစ်ပြင်ကြီးကား ပြာလဲ့သော ကောင်းကင်ပြင်အောက်တွင် ငွေရောင်ကောဇောကြီး ခင်းထားသလို တလက်လက် တောက်ပလျက် ရှိလေသည်။ မြစ်ပြင်တွင် ငါးဖမ်းလှေများစွာတို့ ရွက်တိုက်လျက်ရှိ ကြသည်။

မေယုမြစ်နှင့် လေးမြို့မြစ်ကြီးတို့ ကစ္ဆပနဒီမြစ်ကြီးအတွင်း ပေါင်း ဝင် စီးဆင်းနေသော မြင်ကွင်းသည် ပင်လယ်ဝကို နောက်ခံပြုထား လေသည်။ ဖရုံကာကျွန်းနှင့် စစ်တွေကျွန်း နှစ်ကျွန်းအပေါက်ဝ၌ မြစ် သုံးမြစ်ဆုံရာအရပ်ကို ရခိုင်သားတို့က အင်းပေါက်ဝဟု ဆိုကြရာ တစ်ည အိပ် နှစ်ရက်ခရီး နတ်မြစ်ဝမှ အင်းပေါက်ဝရှိရာ စစ်တွေမြို့ ဆိပ်ကမ်း သို့ ညနေ ၃ နာရီခွဲတွင် ပြန်လည်ရောက်ရှိခဲ့လေသည်။

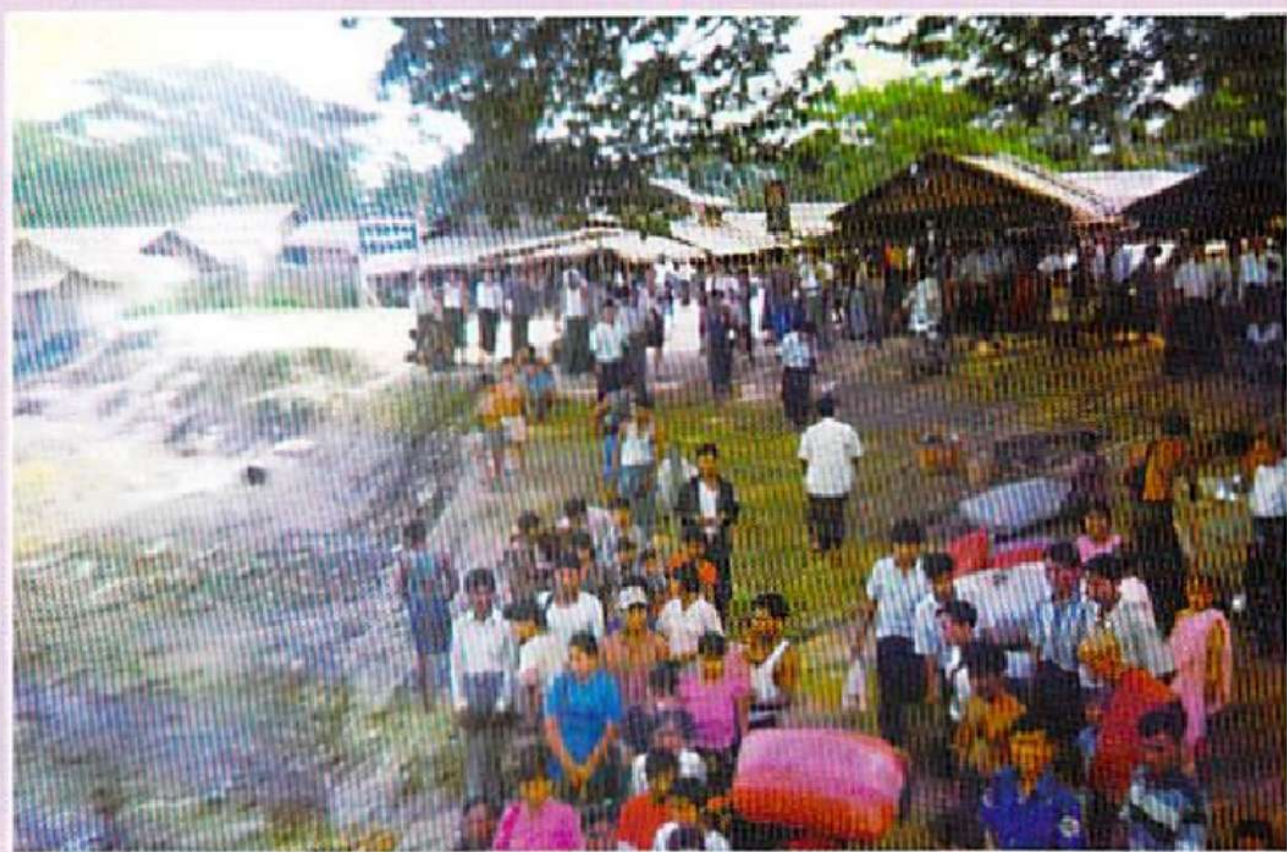
အရှေ့ဖရုံကာကျွန်းမှငါးဖမ်းလှေများ

ပုဏ္ဏားကျွန်းချောင်းနှင့်ဦးရစ်တောင်ဘုရားမြင်ကွင်း

ပုဏ္ဏားကျွန်းမြို့ဆိပ်ကမ်းနှင့်ဈေးမြင်ကွင်း

အပေါက်ဝရွာဆိပ်ကမ်း

(၄)

လွမ်းတေးသီသည့် ကစ္ဆပနဒီ

ရေပြင်မှ သစ္စာစကား

ရခိုင်ပြည်နယ် ခရီးစဉ်များတွင် ကျွန်တော်မရောက်ခဲ့သော ခရီးလမ်းမှာ စစ်တွေ-တပ်တောင်၊ စစ်တွေ-မင်းပြားနှင့် ကျောက်မြူ-ရမ်းဗြဲ ခရီးစဉ်များဖြစ်သည်။ ဘူးသီးတောင်ခရီးစဉ်မှ အပြန်တွင် အရာရှိတစ်ဖွဲ့ စစ်တွေမှ မင်းပြားခရီးစဉ် သွားရောက်စစ်ဆေးရာ ကျွန်တော်လိုက်ပါခြင်း မရှိဘဲ စစ်တွေသင်္ဘောကျင်းနှင့် ရေယာဉ်များ အဝင်အထွက်များ ကြပ်မတ် စစ်ဆေးရန် ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ စစ်တွေတွင် မမျှော်လင့်ဘဲ သုံးရက် နေခဲ့ရပြီး ပြည်တွင်းရေကြောင်းပို့ဆောင်ရေး ရခိုင်ဌာနခွဲ၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာများ၊ အားနည်းချက်၊ အားသာချက်များ ရန်ကုန် ရုံးချုပ်သို့ တစ်ပတ်စာ အစီရင်ခံစာ ရေးသားတင်ပြ ပေးပို့ခဲ့သည်။

စစ်တွေမြို့ပေါ်တွင် နေထိုင်စဉ် ထူးခြားချက်မှာ အနောက်ပိုင်းတိုင်း စစ်ဌာချုပ် တိုင်းမှူး ဗိုလ်ချုပ်အောင်ထွေး (ယခု ဒုတိယဗိုလ်ချုပ်ကြီး) နှင့် ဇနီးဒေါ်ခင်နှင်းဝေတို့အား ဂါရဝပြုခွင့်ရခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ တိုင်းမှူးကြီးအား တွေ့ခွင့်တောင်းရာ ချက်ချင်းပင် တွေ့ခွင့်ရခဲ့ပြီး ယခင်ကလိုပင် ပြုံးရွှင်သော မျက်နှာထားနှင့် ရယ်ရွှင်ဖွယ်ရာစကားတို့ကို ပြောကြားတတ်ဆဲပင်ဖြစ်သည်။ တိုင်းမှူးကြီးကို လွန်ခဲ့သော ၁၆ နှစ် ၁၉၈၂ ခုနှစ်က ကချင်ပြည်နယ် အင်းတော်ကြီးဒေသ စစ်ဆင်ရေးတွင် စတင် ဆုံတွေ့ သိကျွမ်းခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က တိုင်းမှူးက တပ်ရင်းမှူး၊

ကျွန်တော်က တပ်စုမှူးဘဝ၊ တပ်ရင်းချင်း မတူသော်လည်း စစ်ဆင်ရေး နယ်မြေမှာ အတူတကွ ညအိပ်ဆုံခဲ့ကြသည်။

တစ်ချိန်က ပင်ပန်းကြီးစွာတာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သော စစ်ဆင်ရေး တစ်ကွေ့ အမှတ်တရများတွင် အင်းတော်ကြီးဒေသ၊ ချောင်းဝ၊ လုံးတုံ၊ နောင်မွန်းရွာများသည် မမေ့နိုင်စရာ အဖြစ်အပျက်များ ကြုံခဲ့ရသလို ကျွန်တော့်ဘဝ အိမ်ထောင်ရေးမှတ်တိုင်တွင် တိုင်းမှူးဇနီး မမနှင်းသည် မင်္ဂလာသဘင်ပွဲ ဆင်နွှဲရာ၌ G-1 ကတော်ဘဝ၌ လှိုက်လှဲစွာ ကူညီ စောင့်ရှောက်ခဲ့ပါသည်။ နှစ်တွေ ကြာညောင်းခဲ့သော်လည်း အတိတ် ကာလ အဖြစ်သနစ်များ ပြန်ပြောင်းပြောရင်း ရှေးဟောင်းနှောင်းမြစ် စကားဝိုင်း၌ ကျေးဇူးတင်စကား ဆိုခွင့်ရခဲ့ပါသည်။ ကျွန်တော် ရခိုင် ပြည်နယ်တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်စဉ် တိုင်းမှူးကြီး ဇနီးမောင်နှံအားကိုး နှင့် အစစ အဆင်ပြေခဲ့သည်ကို မမေ့နိုင်သေးပါ။

တိုင်းမှူးအိမ်မှ ရိပ်သာသို့ ပြန်လည် ရောက်ရှိချိန်သည် ညနေ ၆ နာရီ ထိုးလေပြီ။ ဒီဇင်ဘာ ညနေသည် နေဝင်စောလေသည်။ ညောင်းညာနေသော စိတ်နှင့်ခန္ဓာကို နေဝင်ရီတရော စစ်တွေပွိုင့်လမ်း အတိုင်း လမ်းလျှောက်ရင်း အစာကျွေးလိုက်သည်။ အနောက်ဘက် ပင်လယ်ပြင်တွင် နေလုံးကြီးနှုတ်ဆက်လျက် ကွယ်ပျောက်သွားလေပြီ။ ကချင်ပြည်နယ်အရိပ်သည် ပင်လယ်ကမ်းခြေ အမှောင်ထဲသို့ ရိပ်ခနဲ တိုးဝင်လာသည်။ အင်းတော်ကြီး ကန်ရေမဟုတ်၊ ပင်လယ်ရေလှိုင်းသံ နှင့်အတူ ဆောင်းရိပ်ခိုငှက်ကလေး အိပ်တန်းပြန်ဝင်သွားလေပြီ။

လေမှာကတဲ့ ငှက်ပြာရယ်
 နွေမှာတတဲ့ သက်လျာရယ်
 ကြွေကာကျတဲ့ ရွက်ဝါရယ်
 ငှက်ပြာကလေး ရွက်ကာပြေးတော့
 ရွက်ဝါလေးက ရယ်နေတယ်။

နွေမှာကတဲ့ သက်လျာ၏ အသံသည် ဆောင်းလေနှင့်အတူ ကျွန်တော့်ထံပါး မမျှော်လင့်ဘဲ ဝင်ရောက်လာသည်။ ကချင်မြေနှင့်အတူ ကဗျာလေးကို မမေ့နိုင်သေးပါ။ အင်းတော်ကြီးဒေသ၌ ဆောင်းမှ နွေ အကူး လေရူးနှင့်အတူ ဝင်ရောက်လာသော ကန်ရေပြင်မှ ငိုရိုက်သံကို

ကြားရဆဲဖြစ်သည်။ ရွှေမဉ္ဇူဘုရားပွဲမှ အင်းတော်ကြီးကန်ရေပြင်သည် ပင်လယ်မဟုတ်သော်လည်း လှိုင်းပုတ်သံကြမ်းသည်။ လေထန်သော နွေမာန်နှင့်အတူ ကန်ရေပြင်၌ ဘုရားဖူး လှေကြီးလှေငယ်တို့ လူးလွန်ကာ ပျော်ရွှင် မြူးတူးနေသော ပုရိပ်များကိုလည်း မြင်ယောင်နေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။

“စစ်သားဆိုတာ ကျရာနေ စေရာသွား ဆိုပေမယ့် နှလုံးသားမှာ ဖိနပ်ပါတယ်လေ။ ဆူးညှောင့်ခလုတ်ကို မကြောက်တတ်သူတွေဆိုတော့ နုတင်ကိုလဲ တစ်နေ့ကျရင် မေ့သွားမယ်ဆိုတာ ယုံကြည်ပြီသားပါ” လို့ ဆိုခဲ့တဲ့စကားကို ကြားယောင်နေဆဲဖြစ်ပါသည်။ ပညာမတတ်ပေမယ့် စကားတတ်တဲ့ ရှမ်းပျိုဖြူလေး၏ အမှတ်တရ ပို့စကတ်မှ ကဗျာလေး သည် တိုက်ဆိုင်မှုကြုံတိုင်း လွမ်းမိုးနေသည်ကို ရိုးသားစွာ ဝန်ခံရမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဘဝခရီး၌ မေ့ပျောက်နိုင်သောအချစ်နှင့် မမေ့ပျောက်နိုင်သော အချစ်ကို ကြုံကြုံကြဲရာက လှေကံကိုစီး၍ လှိုင်းကြမ်းသောရေပြင်တွင် သစ္စာစကားဆိုခဲ့မိသည်မှာ နုတင်ကို မမေ့နိုင်သေးပါဟု ...။

ဖရုံကာကျွန်းနှင့် သဘာဝဒဏ်

ဒီဇင်ဘာလ ၁၁ ရက်နေ့ နံနက် ၇ နာရီတွင် စစ်တွေမှ ကျောက်တော်ခရီးသို့ ခေတ်ဝတ်ရေယာဉ်ဖြင့် ထွက်ခွာရန် သင်္ဘောဆိပ် သို့ ထွက်ခဲ့ကြသည်။ မြန်မာ့ကြယ်ငါးပွင့်သင်္ဘောကြီးများ ဆိုက်ကပ်ရာ ရေနက်ဆိပ်ကမ်းဖြစ်သော စစ်တွေမြို့မဈေးတံတားသည် ပင်လယ်ကူး သင်္ဘောကြီးများသာ ဆိုက်ကပ်ခွင့်ရှိသည်။ ပြည်တွင်း ရေကြောင်း ရေယာဉ်များနှင့် ပုဂ္ဂလိကသင်္ဘော မော်တော်များသည် ဆတ်ရိုးကျ ချောင်းအတွင်းရှိ ဆိပ်ခံတံတားများ၌သာ ထွက်ခွာဆိုက်ကပ်နိုင်သည် ဖြစ်၍ ခရီးစဉ်သည်လည်း ဆတ်ရိုးကျချောင်း ဆိပ်ခံတံတားမှပင် နံနက် ၇ နာရီခွဲတွင် စတင်ထွက်ခွာခဲ့သည်။

ဘူးသီးတောင်ခရီးစဉ်သည် နေ့စဉ် ရေယာဉ်လိုင်းရှိသော်လည်း ခရီးသည် အသွားအလာနည်းသော ကျောက်တော်သို့ တစ်ပတ်မှာ သုံးရက်သာ အစိုးရရေယာဉ် လမ်းကြောင်းရှိသည်။ ထူးခြားသည်မှာ

ဘူးသီးတောင်ခရီးစဉ်၌ ကုန်နှင့်ခရီးသည်များ ခြေချစရာ နေရာမရှိ အောင် ကျပ်တည်းသော်လည်း ကျောက်တော်ခရီးစဉ်၌ အထက်တန်း အိပ်ခန်း လူမပြည့်၊ ရိုးရိုးတန်း လူနည်းပြီး ကုန်မပါသလောက်ပင်ဖြစ် သည်။ ရန်ကုန်မှ တင်ပို့သော ကြက်သွန်၊ အာလူး၊ ကုန်ခြောက်မှလွဲ၍ ထူးထူးခြားခြား ကုန်သွယ်မှုမရှိသော လမ်းဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသည်။

ဆတ်ရိုးကျချောင်းမှ အနောက်ဘက်ကမ်းရှိ ရေခဲစက်၊ ငါးပုစွန် အအေးခန်းစက်ရုံများသို့ မော်တော်ကြီးငယ် များစွာတို့မှ ငါးပုစွန်များ တင်သွင်းနေသည်ကိုတွေ့ရသည်။ ချောင်းမှအထွက် မြေပြင်၌ လှိုင်းကြီး လေထန်နေလေသည်။ ခေတ္တဝတီရေယာဉ်ကြီး လှိုင်းများပေါ်တွင်လူးလိမ့် နေသဖြင့် မြစ်ပြင်ကျယ်အရောက်တွင် လူတချို့ အော့အန်နေကြလေ သည်။ မြစ်ပြင်တွင် တံငါလှေတို့ ဝမ်းစာရှာနေကြလေပြီ။ ငှက်စင်ရော်တို့ လည်း ပင်လယ်ပြင်ဘက်မှ အုပ်စုလိုက် ယှဉ်သန်းကာ မြစ်ပြင်တွင် အစာ ရှာနေကြလေပြီ။

မြစ်ပြင်ကျယ်အဝင်တွင် သင်္ဘောပေါ်မှ စစ်တွေမြို့မြင်ကွင်းကို အလုံးစုံ မြင်တွေ့ရလေပြီ။ မီးပြမျှော်စင်၊ မြန်မာ့ဆိပ်ကမ်းအာဏာပိုင် မျှော်စင်၊ နာရီစင်၊ ရေနံလှောင်ကန်တို့ မြို့မြင်ကွင်းတွင် ထင်ရှားစွာ မြင်တွေ့ရလေသည်။ ကမ္ဘာပနဒီသည် ကျယ်ပြောစွာ မြောက်စူးစူးအရပ်မှ ပင်လယ်ဝသို့ စီးဆင်းနေရာ တစ်နာရီခရီးတွင် လှိုင်းလူးသော မြစ်ပြင် ကျယ်ကို ကျော်ဖြတ်ခဲ့လေသည်။

တောင်ဘက်စူးစူးတွင် ဖရုံကာကျွန်းများ ပင်လယ်ဝ၌ ထီးထီး ကျန်ရစ်ခဲ့လေပြီ။ ခေတ္တဝတီရေယာဉ်ကြီး ဖရုံကာကျွန်းမြောက်ဖျားအနီးမှ ဖြတ်ကျော်ကာ ကမ္ဘာပနဒီမြစ်ကျဉ်းသို့ ဝင်ရောက်ချိန်တွင် ရေပြင်သည် စိမ်းရာမှ ဝါလာလေသည်။ ကမ္ဘာပနဒီသည် ကျဉ်းသွားသည်ဟု ဆိုသော် လည်း ကိုက် ၁၀၀ ခန့်ကျယ်ဦးမည်ဖြစ်သည်။ ဖရုံကာကျွန်းကို ကွေ့ဝိုက် ကာ စီးဆင်းလာသော ကမ္ဘာပနဒီနှင့် လေးမြို့မြစ်တို့၏ ရေစီးသံများသည် နှစ်ပေါင်းထောင်ချီတည်ရှိနေကြောင်း သမိုင်းစာမျက်နှာများစွာ၌ အထင် ကရ ရှိနေသည်။

"အခုမြင်နေရတာ ဖရုံကာကျွန်းအဖျားပိုင်းလေ၊ ဒီကျွန်းမှာ ဗုဒ္ဓ ဆံတော်ရှင်ဘုရား ရှိနေတယ်" ဟု ခရီးစဉ်တွင် အတူလိုက်ပါလာသူ ရေကြောင်းမှူး ဦးမြင့်ဦးကဆိုသည်။ ၎င်းကပင် -

"ရခိုင်မှာ ကျွန်းကြီး ၄၄ ကျွန်း ရှိတယ်၊ အဲဒီမှာ ဖရုံကာကျွန်း သုံးကျွန်းပါတယ်၊ ခုမြင်နေရတာ အနောက်ဖရုံကာကျွန်း၊ ဆံတော်ရှင် ကျွန်းလို့လဲ ခေါ်ကြတယ်၊ ရှေးက နီလာပဗ္ဗတ ဆံတော်ရှင်တောင်လို့ ခေါ်ကြတယ်"

"ဒီကျွန်းမှာ ခြေတော်ရာဘုရားလဲ ရှိတယ်ထင်တယ်၊ ဘူးသီး တောင် ခရီးကအပြန်မှာ ရခိုင်ပြည်နယ်မှာ မြတ်စွာဘုရားခြေတော်ရာ လေးဆူရှိပြီး တစ်ဆူက ဖရုံကာကျွန်းလို့ သိခဲ့ရတယ်လေ"

"ဟုတ်ပါတယ် ... ဗုဒ္ဓခြေတော်ရာက အမ်းမြို့နယ် ဆင်တင် ကျောက်တောင်မှာ လက်ဝဲပါဒတစ်ဆူ၊ အမ်းမြို့နယ် လမုချောင်းအနီး မဏိသေလရေအိုင်နားမှာ ခြေတော်ရာတစ်ဆူ၊ မိုးစိကျွန်းမှာ တစ်ဆူ၊ အခု ဖရုံကာမှာတစ်ဆူဆိုတော့ လေးဆူပါ။ ဒီကျွန်းမှာ ဆံတော်ရှင်ဘုရား ပွဲက သိပ်စည်ပါတယ်၊ အဲဒီဘုရားပွဲက ရှေးထဲက လှေကြီးလှေငယ် တွေနဲ့ ရခိုင်ပြည်နယ် ဒေသအသီးသီးက လာပြီး ရိုးရာပွဲတွေကျင်းပကြ၊ ရိုးရာအစား အစာတွေလာပြီး ရောင်းကြ၊ ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲတွေ ကျင်းပတဲ့ နေရာပါ"

"ကျွန်းကကြီးတော့ ရွာတော်တော်များများ ရှိမယ်ထင်တယ်၊ ဖရုံ ကာကျွန်းလို့ နာမည်ထင်ရှားပေမယ့် စစ်တွေသားတွေ အကြောင်းမရှိ ရင် သွားဖို့မလွယ်ဘူးထင်တယ်၊ ကျွန်တော် မော်လမြိုင်မှာနေတော့ ဒီလို ဝေးတဲ့ ကျွန်းမပြောနဲ့၊ နီးတဲ့ ခေါင်းဆေးကျွန်းကို မော်လမြိုင်သား တော်တော်များများ မရောက်ဖူးကြဘူး။ ရေခြားမြေခြားဆိုတာ တကယ် တော့ သွားလာဖို့အကြောင်း တော်တော်ခက်တယ်"

"ဟုတ်ပါတယ်... ကျွန်တော်တို့က သင်္ဘောလိုင်းကလူတွေဆိုတော့ ခရီးသွားနေရလို့ ရောက်တာပါ။ တကယ်တော့ ရေခြားမြေခြားခရီးကို သွားဖို့ တော်တော်ကြောက်ကြပါတယ်။ ဖရုံကာကျွန်း သုံးကျွန်းမှာ တံငါ လုပ်ငန်း၊ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းသမားတွေများတယ်။ ရှေးတုန်းက အရှေ့

ဖရုံကာကျွန်းမှာ အင်္ဂလိပ်တွေ ရေနံတူးခဲ့တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ အခုလဲ ရေနံစိမ်းတော့ လက်ယက်တွင်းတူးပြီး လှေသမားတွေ သုံးကြပါတယ်။

“ဟုတ်တယ်.. မြန်မာတစ်ပြည်လုံး သိမ်းပြီးကာစ ၁၈၈၈ ခုနှစ်မှာ အင်္ဂလိပ်က ရေနံချက်ကုမ္ပဏီကို နှစ် ၃၀ စာချုပ်နဲ့ တူးခွင့်ပေးလိုက်ဖူးတယ်။ ဒါပေမဲ့ အရှုံးပေါ်လို့ ဩစတြေးလျကုမ္ပဏီကို ပေးခဲ့ပြန်တယ်။ ဒါလဲ ရှုံးတယ်လို့ဆိုတယ်။ ဖရုံကာကျွန်းမှာ နည်းပညာအဆင့်မြင့်မြင့်နဲ့ လုပ်နိုင်ရင်တော့ ရေနံသိုက် တွေ့လိမ့်မယ် ထင်တယ်”

“ကျွန်တော်တို့ ရခိုင်ပြည်နယ်မှာ နောက်တစ်နေရာက မိုးစီကျွန်းမှာ အင်္ဂလိပ်တွေ ရေနံတူးခဲ့ပါတယ်။ လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက်ပိုင်း တော်လှန်ရေးကောင်စီ အစိုးရလက်ထက်မှာ ဖက်စပ်ရေနံတူးဖော်ရေး လုပ်ခဲ့တယ်လို့ ဆိုပါတယ်”

“မြန်မာနိုင်ငံ ရေပိုင်နက်တွေ ကျွန်းတွေမှာ ဓာတ်သတ္တုသိုက်တွေ အများကြီး ရှိနေပါတယ်။ နည်းပညာနဲ့ ရင်းနှီးကုန်ကျငွေက မြန်မာနိုင်ငံ ချမ်းသာရမယ့် အကြောင်းတရားတွေပါ။ ကိုယ်က အရင်းအနှီးမရှိရင် သူများကိုအားကိုးရမယ်။ ပညာမတတ်ရင် သူများအားကိုးရမယ်။ သူများ အားကိုးတယ် ဆိုကတည်းက ကိုယ်လိုချင်သလိုတော့ ဖြစ်လာမှာမဟုတ်ဘူး။ အပေးအယူမတည့်ရင် ကိုယ်ရပိုင်ခွင့်ရှိတာတောင် ရမှာမဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော်တို့ တော်တော်ကို အဘက်ဘက်က ကြိုးစားရဦးမှာပါ”

ကျွန်တော်တို့ စကားကောင်းနေချိန်တွင် သင်္ဘောဥဩဆွဲသံကြားလိုက်ရာ လှေသမား၊ ပိုက်ချသမားများကို အချက်ပေးကြောင်း သိရလေသည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် ထူးခြားသည်မှာ မြစ်ပြင်တွင် ငါးဖမ်းလှေများ၊ ပိုက်တန်းများ မြစ်ပြင်တစ်လျှောက် မပြတ်အောင် တွေ့ရခြင်းဖြစ်သည်။ ဖရုံကာကျွန်းကြီးကို တောင်ဘက်အရပ်တွင် မြစ်ပြင်ကို တားဆီးထားသလို တွေ့ရပြန်သည်။

“ခင်ဗျားတို့ ရခိုင်ပြည်နယ်မှာ မြောက်သားတွေလို့ခေါ်တဲ့ အသုံးအနှုန်း ကြားဖူးတယ်။ အဲဒါ ဘယ်ဒေသက လူတွေလဲ၊ မြောက်ဦးက လူတွေလား”

"ဟုတ်ပါတယ်... ကျွန်တော်တို့ အခုနေတဲ့အရပ်က တောင်ဘက်လေ၊ သူတို့နေတာက မြောက်ဘက်အရပ်ဆိုတော့ မြောက်သားလို့ ခေါ်ကြတာပါ။ မြောက်သားက ဗိုလ်မှူးတို့ မြန်မာပြည်မှာ မန္တလေးသားတွေလိုပေါ့။ သူတို့က မြို့ကြီးသား၊ ကျွန်တော်တို့က တောသားတွေဖြစ်နေတာပေါ့။ အခုမှ စစ်တွေက မြို့တော်ဖြစ်ပြီး မြောက်ဦးက မြို့နယ်ဖြစ်သွားတာပါ။ ဒါပေမဲ့ မြောက်ဦး စစ်ရှုံးကတည်းက လူတွေက တဖြည်းဖြည်း စစ်တွေမှာ ရွှေ့နေကြပါတယ်"

"ဒါဆို မြို့တော်သွားရာလမ်းမှာ ဒီဖရုံကာကျွန်းကြီးက အတားအဆီး အစောင့်အရှောက်သဖွယ် ဖြစ်နေတာပေါ့"

"ဟုတ်ပါတယ် ... ဒီကျွန်းက ရှေးရခိုင်မင်းတွေ လက်ထက်မှာ အိမ်ရှေ့မင်းသား ယာယီနန်းစံတဲ့ကျွန်းလို့ ဆိုပါတယ်။ စစ်သဘောအရ ပြောရရင် ရှေ့ကာတပ်ချဟယ်ဆိုလားပဲ။ ဒီကျွန်းမှာ စစ်တပ် အခိုင်အမာ တပ်စွဲပြီး စစ်တွေမှာ ကင်းစခန်းသာထားခဲ့တယ်လို့ ဆိုပါတယ်"

"ဒါဆို ဖရုံကာကျွန်းက စစ်တွေထက်ပိုပြီး ထင်ရှားခဲ့တာပေါ့"

"ဟုတ်ပါတယ်၊ စစ်တွေက တံငါရွာအဆင့်ပဲရှိခဲ့တာပါ။ ဖရုံကာကျွန်းက မြို့တစ်မြို့ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ခေတ္တဝတိ စန္ဒသူရိယမင်းရဲ့ညီတော်ဟာ ဒီမှာ မြို့စောင့်တပ်တည်ပြီး လှေသင်္ဘောပေါင်းများစွာနဲ့ ရန်သူကို ခုခံတိုက်ခိုက်ဖို့ နေခဲ့တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ တခြားမင်းတွေလက်ထက်မှာလဲ စခန်းချတဲ့ကျွန်းအနေနဲ့ ထင်ရှားခဲ့ပါတယ်"

ဖရုံကာကျွန်း၏ ရှေးပုရိပ်များကို ကြားနာရင်း ကျွန်တော်တို့ ရွာငယ်များစွာကို ဖြတ်သန်းကျော်ဖြတ်သွားသလို ပုစွန်ကန်များစွာကိုလည်း မြင်တွေ့ ကျော်ဖြတ်ခဲ့ပါသည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် ပုစွန်ကန်မွေးမြူရေးလုပ်ငန်း တွင်ကျယ်သည်မှာ ဆယ်စုနှစ် တစ်ခုပင် မပြည့်သေးပေ။ ပုစွန်ကြောင့် ဝင်ငွေကောင်းသလို ပုစွန်ကန်ကြောင့် သဘာဝဘေးမဲ့တောဖြစ်သည့် ဒီရေတောများ ပျက်စီးနေကြောင်း တွေ့နေရလေသည်။ ဒီရေတောများသည် လူသားများအတွက် အကျိုးကျေးဇူးများစွာပေးသော်လည်း လူသားများ၏ ဖျက်ဆီးမှုကြောင့် ကြောက်ခမန်းလိလိ ပြုန်းတီးနေပါသည်။

ဒီရေတောများသည် ကမ်းရိုးတန်းတစ်လျှောက် နေထိုင်သော ကျေးလက်ပြည်သူများအတွက် ထင်း၊ မီးသွေး၊ သစ်များ ရနိုင်သည့် အပြင် ငါးပုစွန်တို့ ပေါက်ဖွားရာ၊ ကျက်စားရာ နေရာများဖြစ်၍ ရိက္ခာ ဖူလုံရေး အထောက်အကူပြုနေပါသည်။ ထို့ပြင် ကမ်းရိုးတန်း မြေပြို ရေတိုက်စားခြင်း၊ မုန်တိုင်းနှင့် ရေလှိုင်းဒဏ်ကို အကာအကွယ်ပေးခြင်း၊ ကုန်းတွင်းပိုင်းသို့ ရေငံစိမ့်ဝင်မှုကို ကာကွယ်တားဆီးပေးသဖြင့် စိုက်ပျိုး ရေး လုပ်ငန်းများကိုလည်း အထောက်အကူပြုနေသည်။ အထူးခြားဆုံး မှာ လေထုထဲမှ ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုဒ် ဓာတ်ငွေ့များကို အခြား သစ်တော အမျိုးအစားထက် ပို၍စုပ်ယူပေးနိုင်သဖြင့် ကမ္ဘာကြီးပူဇွန်းမှု ကို လျော့ချရာတွင် များစွာ အထောက်အကူပြုလေသည်။ ထို့ကြောင့် လည်း ကျွန်တော် သွားခဲ့သော ပင်လယ်ကမ်းရိုးတန်း တစ်လျှောက် ခရီး များသည် ကုန်တွင်းပိုင်းထက် ရာသီဥတု မျှတပြီး အေးမြနေသည်ဟု ခံစားမိလေသည်။

ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုကို ဖြစ်စေနိုင်သော ဒီရေတောခုတ်ခြင်း သည် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကျရောက်မှုအထိဖြစ်စေနိုင်ကြောင်း ပုစွန် ကန် မွေးမြူသူ၊ ထင်းမီးသွေးခုတ်သူ၊ ဖုတ်သူတို့ မသိကြခြင်းမှာ အဆန်း မဟုတ်ပေ။ လေမုန်တိုင်းတိုက်ခတ်ခြင်းကြောင့် လှိုင်းကြီးရေတက်လာပြီး လူ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ကျွဲ၊ နွား၊ လယ်ယာဥယျာဉ်ခြံမြေတို့ ပျက်စီးရခြင်းသည် ကံမကောင်းအကြောင်းမလှသော ဘဝကံအကြောင်း တစ်မျိုးတည်းကို သာ ယုံကြည်နေကြခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။ ခေတ်မီတိုးတက်သော၊ နည်း ပညာ ဖွံ့ဖြိုးနေသော ကမ္ဘာကြီးနှင့် ကင်းကွာနေကြပြီး ဘဝအတွက် ငွေရဖို့သာ အရေးကြီးသည်ဆိုသော ခံယူချက်များသာ ရှိနေကြခြင်း ကြောင့် ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့ စာရေးသူများပင်လျှင် စာမဖတ်၊ သတင်းနားမထောင်၊ အနာဂတ်ကို မျှော်မကြည့်လျှင် ဘဝခရီး၌ ခံစားရ မည့် ဒဏ်ရာဒဏ်ချက်များကို မသိနိုင်သလို စာဖတ်သူတို့အား အသိပေး နိုင်စွမ်းရှိမည် မဟုတ်ပေ။

ထို့ကြောင့်ပင်လျှင် ကမ္ဘာကြီး၌ကျရောက်လျက်ရှိသော သဘာဝ ဘေးအန္တရာယ်များ၏ဒဏ်ကို ခံနိုင်စွမ်းနည်းလာသလို ရာသီဥတုပြောင်း လဲမှုကို ဖြစ်စေနိုင်သော သဘာဝအတားအဆီးဖြစ်သည့် သစ်ပင်သစ်

တော၊ ဒီရေတောများကို ဖျက်ဆီးကာ စီးပွားရှာသည့် လုပ်ငန်းရပ်များနှင့် ပင်လယ်အပန်းဖြေစခန်း တည်ဆောက်ခြင်း လုပ်ငန်းများသည် ပင်လယ် ရေမျက်နှာပြင်ကို မြင့်တက်စေခြင်း၊ တောင်ပြိုခြင်း၊ ငလျင်လှုပ်ခြင်း၊ သဘာဝ ရေသတ္တဝါနှင့် တောတောင်များပျက်စီး၊ သေကျေခြင်းတို့ဖြစ်ရ လေသည်။ ဆူနာမီရေလှိုင်း၊ နာဂစ်မုန်တိုင်းကဲ့သို့သော ဘေးဆိုးကြီးများ ကျရောက်လာသောအခါ မရှူနိုင်၊ မကယ်နိုင်သောဖြစ်ရပ်များ၏ဒဏ်ကို လှလှကြီး ခံစားကြရလေတော့သည်။ လူတို့သည် မိမိအကျိုးစီးပွား၊ မိသားစု အကျိုးစီးပွားကို တည်ဆောက်ကြရာ၌ အတ္ထပရ မျှတသော စိတ်နှင့် လူသားမျိုးနွယ်တစ်ရပ်လုံးနှင့်ယှဉ်သော အကျိုးစီးပွား ပျက်စီးမှုကို ရှောင်ရှားကာ လှပသော ကမ္ဘာကြီးကို ဝိုင်းဝန်းထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်သင့်ကြလေသည်။

"သဘာဝကို အံ့တုလျှင် သဘာဝ၏ပြစ်ဒဏ်ကို ခံရမည်" ဆိုသော ပြစ်ဒဏ်သတိပေးစည်းကမ်းနှင့် "သက်ရှိလောက တည်မြဲဖို့ သဘာဝ တောတွေ ထိန်းသိမ်းဖို့" ဆိုသော ဆောင်ပုဒ်သည် လူသားတို့ လိုက်နာ အပ်သော ကျင့်ဝတ်တစ်ခုဟု အလေးထား နားလည်ကြရမည် ဖြစ်ပေ သည်။

ပုဏ္ဏားကျွန်းနှင့် ဦးရာဇ်တောင်

၄၅ မိနစ်ခရီးတွင် လှိုင်းလေငြိမ်သက်သော ကစ္ဆပနဒီမြစ်ပြင်၌ ဧညတဝတိသဘောကြီး ငြိမ်ညောင်းစွာ ခုတ်မောင်းနေလေပြီ။ ကျွန်တော် သဘောမောင်းခန်းသို့ တက်၍ ရွှေတူရမြင်ကွင်းများကို မှန်ပြောင်း တစ်လက်ဖြင့် ကြည့်လိုက်သည်။ အနီးဆုံးမြင်ကွင်းတွင် ရွှေပြောင်ပြောင် ဘုရားတစ်ဆူ တောင်တန်းငယ်တစ်ခုပေါ်တွင် သပ္ပာယ်စွာ တည်ရှိနေ သည်။

ရေယာဉ်မှူးကြီးက "အဲဒါ.. ဦးရာဇ်တောင်ဘုရားပါ" ဟုဆိုသည်။ မကြာမီတွင် ပုဏ္ဏားကျွန်းမြို့သို့ ဆိုက်ကပ်တော့မည်ဟုဆိုသည်။ ဦးရာဇ် တောင် ဘုရားကို အဝေးကပင် ဖူးမြော်လာရာ သဘော၏ဘယ်ဘက် တောင်တန်းတစ်လျှောက် အနိမ့်အမြင့် မြင်ကွင်းများသည် ပုဏ္ဏားကျွန်း မြို့ကို ကာဆီးထားလေသည်။

“ဒီဘုရားက ရွှေတိဂုံနဲ့ ပုံစံတူတယ်ဗျ..၊ ရန်ကုန်မြစ်အတွင်းကနေ ရွှေတိဂုံစေတီကြီးကို အဝေးက ဖူးမြော်နေရသလို ဦးရာဇ်တောင်စေတီ ကိုလဲ မြစ်ကြောင်းတစ်လျှောက် အဝေးကြီးကတည်းက ဖူးနေရတယ်၊ ကြည်နူးစရာမြင်ကွင်းပဲ”

“ဟုတ်ပါတယ်..၊ ဒီစေတီက တကယ့်သမိုင်းဝင် ရှေးဘုရားပါ၊ ဗုဒ္ဓ ရှင်တော် ဂေါတမဘုရား သေလာဂီရိ ပဗ္ဗတတောင်၊ ကျောက်တော် တောင်ကို ကြွစဉ်က ဗျာဒိတ်ပေးခဲ့တဲ့ ဓာတ်တော်စေတီဖြစ်ပါတယ်”

“အော် .. ဘာဓာတ်တော်လဲဗျ၊ ဘုရားသက်ရှိထင်ရှား ဗျာဒိတ် ပေးတဲ့ ဓာတ်စေတီဆိုတော့ တန်ခိုးကြီး ထင်ရှားတာပေါ့”

“ဟုတ်ပါတယ်.. မြတ်စွာဘုရားက သေလာဂီရိတောင်ပေါ်ကနေ တောင်ဘက်အရပ်မှာရှိတဲ့ ဒီသေလပိဋိပဗ္ဗတတောင်ထိပ်မှာ ငါဘုရား ရှေးအတိတ်ကာလ ဘုရားလောင်းပါရမီဖြည့်စဉ်က ဗေဒင်ဆရာ ပုဏ္ဏား ပညာရှိအဖြစ် နေထိုင်ခဲ့ဖူးသောကြောင့် ငါဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီးနောက် ငါ၏ ဦးခွံတော်ဓာတ်ကို စေတီတည် လတ္တံ့လို့ ဗျာဒိတ်ပေးခဲ့ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ခေတ္တဝါခေတ် သာသနာ ၂၂၂ ခုနှစ်မှာ သူရိယစက္ကမင်းက ဦးခွံတော်ဓာတ်စေတီ တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့ပါတယ်” ဟု ရေယာဉ်မှူး ကြီးက ရာဇဝင်ကို ဂယနက ရှင်းပြပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ စေတီကြီးရှေ့တည့်တည့် ရေလယ်သို့ရောက်ချိန် တွင် ပုဏ္ဏားကျွန်းမြို့ကို ချောင်းအတွင်း၌ တွေ့မြင်ရလေသည်။ ကစ္ဆပ နဒီနှင့် ပုဏ္ဏားကျွန်းချောင်း ဆုံသည့်နေရာသည် ဝဲကတော့ မြစ်နေပြီး ရေစီးသန်သဖြင့် ရေယာဉ်သည် ချောင်းအတွင်းသို့ တည့်တည့်မဝင်ဘဲ ချောင်းအထက်သို့ဆန်ကာ ချောင်းအတွင်းသို့ ဝင်ရလေသည်။ ချောင်း အတွင်း ဦးရာဇ်တောင်ဘုရားနှင့် ပုဏ္ဏားကျွန်းမြို့ကို ချောင်းဝင် ဘယ်ညာ တစ်ဖက်စီတွင် မြင်တွေ့ရလေသည်။ ရေယာဉ်သည် ချောင်းဘေး၌ ဆိုက်ကပ်ထားသော စပါးလှေများ လှိုင်းပုတ်၍ မြုပ်မည် စိုး၍ စက်ရှိန်လျှော့ကာ ဖြည်းဖြည်းချင်း ဝင်ရောက်လေသည်။ ချောင်း အကျယ် ပေ ၂၀၀ ကျော်သာရှိပြီး ချောင်းညာဘက်တွင် ပုဏ္ဏားကျွန်း

မြို့ကလေး မြစ်ဝမှ လေးဖာလုံခန့်အကွာ၌ တည်ရှိနေလေသည်။ စစ်တွေမှ ပုဏ္ဏားကျွန်း ၁၆ မိုင် သာဝေးပြီး တစ်နာရီခွဲခရီးသာကြာသည်။

ကျွန်တော်တို့သင်္ဘော မြစ်ကမ်းသို့ ဆိုက်ကပ်ချိန်တွင် ဈေးသည်တို့ ဆူညံစွာ အော်ဟစ်ကာ ဈေးရောင်းရန် တာဆူနေကြလေသည်။ ပုဏ္ဏားကျွန်း ဆိပ်ခံတံတားသည် သစ်သားတံတားဖြစ်ပြီး တံတားပေါ်၌ လူများ တိုးဝှေ့ခြင်းမရှိဘဲ စနစ်တကျဖြစ်နေသည်ကိုကြည့်ပြီး စစ်ဆေးရေးအဖွဲ့ လာမယ်ဆိုတာ ကြုံသိလို့ မန်နေဂျာက ရှင်းထားတာဖြစ်မယ်ဟု အရာရှိတစ်ယောက်ကဆိုသည်။ ပြည်တွင်းရေကြောင်း ပုဏ္ဏားကျွန်း မန်နေဂျာမှာ ကျွန်တော်တို့ကို တံတားပေါ်၌ အသင့်စောင့်နေလေသည်။

“သွားစရာကတော့ ဦးရောင်တောင်ဘုရားပဲရှိပါတယ်၊ ဖူးမယ်ဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ ကြိုးတံတားကနေ ဖြတ်ပြီးသွားရင် သိပ်မကြာပါဘူး” ဟု ရခိုင်သံဝဲဝဲနှင့်ဆိုသည်။ “မသွားတော့ပါဘူး၊ အချိန်လဲ မရဘူး၊ မြို့ဈေးနားတစ်ဝိုက် ဆင်းကြည့်ကြတာပေါ့” ဟုဆိုကာ ပုဏ္ဏားကျွန်းမြေခြေချဖူးအောင် ဆင်းလိုက်ကြသည်။

၁၀ ပေအကျယ် ကွန်ကရစ်လမ်းကလေးသည် သင်္ဘောဆိပ်မှ အတက်တွင် သပ်ရပ်စွာရှိနေသည်။ သင်္ဘောဆိပ်နှင့်ကပ်လျက် စည်ပင်သာယာဈေးမှာ သွပ်မိုးဆောင်ကြီး နှစ်ဆောင်သာရှိပြီး ကျွန်တော်တို့ ဆိုက်ရောက်ချိန် ဈေးမကွဲသေးပေ။ ဈေးအတွင်း ပလိင်းလွယ်ကာ ဆေးတံသောက်နေသော အမျိုးသမီးများကို တွေ့ရသည်။ အချို့ဈေးသည်တို့ မြေကြီးပေါ်တွင် ပလတ်စတစ်ခင်းကာ အသီးအရွက်များကို ရောင်းကြသည်။ အမျိုးသမီးအချို့ တံတောင်ဆစ်ခန့် ကြံချောင်းများကို အခွံမခွာဘဲ ကိုက်ကာစုပ်ကြသည်မှာ အံ့ဩစရာပင်။

ထူးထူးခြားခြား ပစ္စည်းများ မတွေ့ရသော်လည်း ထူးခြားသော ဝတ်စားဆင်ယင်မှုဖြင့် လူအချို့ကိုတွေ့ရာ ခမီနှင့် မြို့လူမျိုးများဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။ ရခိုင်တို့က ခမီကို ချောင်းဖျားခမီဟု ခေါ်ကြသည်။ ကုလားလူမျိုးများလည်း တွေ့ရပြီး မရမာကြီးနှင့် ကုလားပုံသဏ္ဌာန်မှာ ဆင်တူသလို ဖြစ်နေသည်။ ရှေးက မရမာကြီးကို ဗရူဝါလူမျိုးဟု ခေါ်ကြောင်း သိရသည်။

ဈေးအနီးတွင် ဗိုလ်တဲအဆောက်အအုံကို တွေ့ရသည်။ မြို့ဟုဆိုသော်လည်း စစ်တွေနှင့် နီးကပ်စွာ ရှိနေခြင်းကြောင့် ကြီးကြီးမားမား အဆောက်အအုံ ဈေးဆိုင်များ မတွေ့ရပေ။ မြို့၏ အနောက်ဘက်တွင် ဩရမ္မတောင်သည် မြောက်မှတောင် သွယ်တန်းလျက် ရှိနေသည်။ ကျွန်တော်တို့ မြစ်ကမ်းနားမှ အထက်ဘက်သို့ လျှောက်ကြရာ ဦးရာဇ်တောင် ဘုရားသို့သွားရာ ကြိုးတံတားအနီးသို့ ရောက်သွားသည်။ အကျယ် ၁၀ ပေ ခန့်သာရှိသော ကြိုးတံတားသည် ပုဏ္ဏားကျွန်း ချောင်းကိုဖြတ်ကာ ဦးရာဇ်တောင်ဘုရား လှေကားအခြေသို့ သွယ်တန်းဖောက်လုပ်ထားသည်။ တောင်ပေါ်တက်ရာစောင်းတန်းမှာ တောင်ထိပ်ရောက်သည်အထိ ရှည်လျားလေသည်။ တောင်မှာ မမြင့်သော်လည်း စေတီကုန်းမြေမှာ ကျယ်ဝန်းပုံရသည်။ ကျောက်ဆောင် ကျောက်တုံးကြီးများ တောင်ကုန်းပေါ်တွင် တွေ့ရသည်။ တောင်ပေါ်၌ ဓမ္မာရုံများ၊ ဘုန်းကြီးကျောင်းများ လှမ်းမျှော်တွေ့ရလေသည်။ ဦးရာဇ်တောင်ဘုရားပွဲကို တန်ခူးလ၌ ကျင်းပရာ အလွန်စည်ကားသည်ဟုဆိုသည်။ ဘုရားဖူးရန် တကူးတကလာသော ခရီးမဟုတ်၍ စိတ်လျှော့ကာ ကြိုးတံတားမှ ပြန်လှည့်ခဲ့ကြသည်။

“ပုဏ္ဏားကျွန်းမှာ ဘာလူမျိုးအနေများလဲ၊ ဘာလို့ ပုဏ္ဏားကျွန်းလို့ ခေါ်တာလဲ” ဆိုသော မေးခွန်းကိုမေးရာ “ရခိုင်များပါတယ်၊ ဗိုလ်မှူးသိချင်ရင် ပုဏ္ဏားကျွန်းမြို့နယ် အစီရင်ခံစာ လက်ကမ်းစာစောင် ရှိပါတယ်၊ ပေးလိုက်ပါမယ်” ဟု မန်နေဂျာက ဆိုသည်။ ကျွန်တော်တို့ နာရီဝက်ခန့် ခရီးသည်နှင့် ကုန်အတင်အချ လုပ်နေခိုက် မြို့တစ် ဝိုက် လျှောက်ခဲ့ကြသည်။ သင်္ဘောပေါ်ရောက်ချိန်တွင် ထွက်ခွာရန် ဥဩဆွဲလေပြီ။

ပုဏ္ဏားကျွန်းဆိုတာ အင်္ဂလိပ်လက်ထက်တွင် ပေးခဲ့သော အမည်ဖြစ်ပြီး ၁၉၀၅ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁ ရက် နေ့တွင် ဦးရာဇ်တောင်မြို့အမည်မှ ပြောင်းလဲခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြောင်း သိရသည်။ ရှေးက ရခိုင်မင်းများလက်ထက် ဦးရာဇ်တောင်မြို့သည် အလွန်စည်ကားပြီး ရေတပ်စခန်းနှင့် ခံတပ်မြို့အဖြစ် တည်ရှိခဲ့သည်ဟု ဆိုသည်။ ဘုရား၏ ဦးခေါင်းခွံအမည်ကို မြို့အမည်ခေါ်ရန်မသင့်၍ ပုဏ္ဏားများနေခဲ့သော ဒေသကို အစွဲပြု၍ ပုဏ္ဏားကျွန်းမြို့ဟု ခေါ်ပုံရပါသည်။

ပုဏ္ဏားကျွန်းမြို့ကလေးသည် ဘဲငါးရာတောင်ခြေ တောင်စွယ်တွင် တည်ရှိနေပြီး အရှေ့ဘက်တွင် မြောက်ဦးမြို့နယ်၊ တောင်ဘက်တွင် စစ်တွေမြို့နယ်၊ အနောက်ဘက်တွင် ရသေ့တောင်မြို့နယ်၊ မြောက်ဘက်တွင် ကျောက်တော်မြို့နယ်တို့ရှိပြီး ရပ်ကွက် လေးရပ်ကွက်သာရှိသည်။ လူဦးရေ ၁ သိန်း ၂ သောင်းကျော် နေထိုင်လျက်ရှိသည်။ ရခိုင် ၁ သိန်း ၁ သောင်းကျော် အများစုနေထိုင်ပြီး ခမီ ၈၅၈၉ ဦး၊ မြို ၁၉၈၉ ဦး၊ ခိုင်းနက် ၁၀၂၉ ဦး၊ မရမာကြီး ၃၇၁ ဦး၊ ဘင်္ဂါလီ ၁၂၀၀ ဦး၊ ဗမာ ၁၉၂ ဦး၊ ချင်း ၃၈ ဦး နေထိုင်လျက်ရှိကြောင်း မှတ်တမ်းအရ သိရသည်။ အထက်တန်းကျောင်း သုံးကျောင်း၊ အလယ်တန်းကျောင်း ငါးကျောင်း၊ မူလတန်း ကျောင်း ၁၄၃ ကျောင်း မြို့နယ်အတွင်း၌ရှိနေပြီး ဘုရားအဆူ ၆၀၊ စေတီ ၅၄ ဆူ၊ ဘုန်းကြီးကျောင်း ၁၆၇ ကျောင်း ရှိနေသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာ ကိုးကွယ်သူသာ အများဆုံးဖြစ်ကြောင်းသိရသဖြင့် ဗုဒ္ဓသာသနာထွန်းကားရာမြို့အဖြစ် သိခဲ့ရသည်။

ပုဏ္ဏားကျွန်းသည် စစ်တွေ - ကျောက်တော် - အမ်း ကားလမ်းဖောက်လုပ်ရာ လမ်းကြောင်းပေါ် တည်ရှိနေသဖြင့် မကြာမီ စည်ကားမည့် မြို့ကလေး ဖြစ်လာပေတော့မည်။ နောင်တွင် ရေကြောင်းခရီးဖြင့် သွားလာသူတို့နည်းပြီး သင်္ဘောခရီး ဝင်ငွေကျတော့မည်။ "ကုန်ရအောင် တင်ပေါ့" ဟု မန်နေဂျာကို နှစ်သိမ့်စကားဆိုကာ ပုဏ္ဏားကျွန်းမှ နံနက် ၉ နာရီ ၁၅ မိနစ်တွင် ဆက်လက်ထွက်ခွာခဲ့ကြသည်။

ရခိုင်အစ သံတွဲက

ပုဏ္ဏားကျွန်းချောင်းတစ်လျှောက် ခရီးလမ်းဘယ်ဘက် ချောင်းကမ်းပါးတွင် ဟာလာဆန်စက်များကို တွေ့ရသည်။ စပါးလှေများ ကမ်းထိုး၍ ဆန်ကြိတ်ရန် လုံးပမ်းနေကြသည်။ မြစ်ဝအရောက်တွင် မြစ်မရှည် ကျောက်တန်းကိုရှောင်ကာ မြောက်ဘက်သို့ သင်္ဘောဦးလှည့်မောင်းနှင်သွားသည်။ မြစ်မရှည် ကျောက်တန်းသည် ဦးရောင်တောင်ဘုရား ကမ်းဘေးတွင်ရှိပြီး သင်္ဘော၊ မော်တော်၊ စက်လှေများကို ဒုက္ခပေးသော သန္တာ ကျောက်တန်းဖြစ်သည်။ အန္တရာယ် အမှတ်အသား စိုက်ထူထားသည်။ ရေယာဉ်၏ အနောက်ဘက်သို့ လှမ်းမျှော်ကြည့်ရာ

ရွှေအစစ် မချနိုင်သေးသော ဦးရားတောင်စေတီကြီးကို တောင်ပေါ်၌ လွမ်းမောဖွယ် ဖူးမြော်ရလေသည်။ ကစ္ဆပနဒီသည် လှိုင်းငယ်လေးများ တငြိမ်ငြိမ်ထကာ နေရောင်တွင် ငွေသင်ဖြူ ခင်းထားသလို လှပနေသည်။ မြစ်ဘယ်ဘက်ကမ်းတွင် စမုန်တောင်သည် မြောက်မှတောင်သို့ နိမ့်လျှောသွားသည်။ တောင်ကြောပေါ်တွင် စေတီတစ်ဆူ တည်လက်စတွေ့ရာ ပုဂံ အလိုတော်ပြည့် ဆရာတော်မှ ဦးစီးကာ ရှေးစေတီအား ပြန်လည် မွမ်းမံ ပြင်ဆင်နေကြောင်း သိရသည်။

စမုန်တောင်ကြောကို ကျော်ဖြတ်ပြီးချိန်တွင် ကစ္ဆပနဒီမြစ်တွင်းသို့ စီးဆင်းဝင်ရောက်လာသော ဟင်းခရော်ချောင်းနှင့်ဆုံလေသည်။ မြစ်ပြင် ကျယ်သည့်နေရာဖြစ်လေသည်။ မြစ်ပြင်သည် စိမ်းမြနေပြီး ညာဘက် ကမ်းတွင် စပါးစိုက်ခင်းများကို အားပါးတရ တွေ့ရလေသည်။ ကောဇော် စိမ်းကြီး ခင်းထားသည့်အလား လယ်ကွင်းပြင်ကြီးသည် တစ်မျှော် တစ်ခေါ် ကျယ်ပြောလှလေသည်။ စင်ရော်ငှက်ငယ်တို့ အစာတောင်းရင်း သင်္ဘောနောက်သို့ တကောက်ကောက် လိုက်ပါလျက် ရှိနေကြသည်။ ဟင်းခရော်ချောင်းသည် မြောက်ဦးသို့ဝင်သောရေကြောင်းဖြစ်ပြီး ကစ္ဆပနဒီမြစ်ကြီးကား ကျောက်တော်မြို့သို့ ဆန်တက်လျက် ရှိလေသည်။ စင်ရော်တို့ ပျံသန်းရာ ဘယ်ဘက်ကမ်းခြေကို မျှော်ကြည့်လိုက်ရာ ဘဲငါးရာ တောင်တန်းကြီးကို စိမ်းညို၍ မြင့်မားစွာ တွေ့ရလေသည်။ လွမ်းမောဖွယ် ကစ္ဆပနဒီ မြစ်ပြင်ကိုကြည့်ရင်း ကိုင်ဇာ သိဆိုသော တေးသံလေး နားထဲဝင်ရောက်လာသည်။

"x x x အို.. ကစ္ဆပနဒီ... အနောက်ရိုးမတစ်လျှောက်မှာ သာယာလှပစွာ သူအစဉ်အမြဲ စီးဆင်းနေသည် x x x မြစ်ကမ်းရဲ့နံဘေးမှာ ကြင်သူနှစ်ဦးသွား ကတိပြုထားခဲ့သည် x x x

ခိုင်မြဲတဲ့မေတ္တာ .. အစဉ်အလာလေ့ကြားမှာ ... ကြင်နာလျက် ဝေးကြရှာသည် x x x အို .. ကစ္ဆပနဒီ...ကစ္ဆပနဒီ.... လှိုင်းလေ တွေကြား ...ငိုရှိုက်သံများ...x x x "

ကိုင်ဇာ သိဆိုသော ကစ္ဆပနဒီ တေးသီချင်းသည် ကျွန်တော် ရောက်ရှိနေသော မြင်ကွင်းတွင် သက်ဝင်လှပါသည်။ ကစ္ဆပနဒီသည် သမိုင်းကြောင်း ကြီးမား ထည်ဝါသော ရခိုင်ပြည်ကြီး၏ ရာဇဝင်ကို

စဉ်ဆက်မပြတ် စီးဆင်းသယ်ဆောင်လျက် ရှိနေလေသည်။ ဤမြစ်ပြင်တွင် ရခိုင်သားတို့ သွေးချင်းချင်းနီခဲ့ကြပေလိမ့်မည်။ ဓားလှံလက်နက်၊ အမြောက်ဗုံးသံ ဆူညံခဲ့ပေလိမ့်မည်။ ပူဆွေးကြေကွဲ မျက်ရည်ပွဲတို့ ကြုံခဲ့ကြပေလိမ့်မည်။ အောင်မြင်ဟစ်ကြွေး မျိုးချစ်တေးတို့ ဆူပွက်ညစ်ခဲ့ကြပေလိမ့်မည်။ အမျိုးကိုချစ်သော ရခိုင်တို့ကား ကမ္ဘာပုဒ်မြစ်ယံတွင် နှစ်ပေါင်းထောင်ချီ ရှိခဲ့ပေလိမ့်မည်။ အဝေးဆုံးသော ကောင်းကင်ပြင်အောက်မှ တောင်ကြီးကို မျှော်ကြည့်ရင်း တွေးလိုက်မိသည်။

ရခိုင်သမိုင်းတွင် ရခိုင်ကို ပါဠိဘာသာဖြင့် ရက္ခပူရဟုဆိုသည်။ ရက္ခမှာ စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ အမျိုးကိုလည်းကောင်း၊ သီလကိုလည်းကောင်း စောင့်ရှောက်သောလူမျိုးဖြစ်သောကြောင့် ရက္ခိုင်ဟု ခေါ်တွင်ကြောင်း အဆိုရှိသည်။ ရခိုင်တို့က အဖရခိုင်ပြည်ဟု အဖကို အမြတ်တနိုး တင်စားကာ ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြသည်မှာလည်း ဂျာမန်၊ ပြင်သစ်၊ အီရန်၊ ကိုရီးယားနိုင်ငံများနှင့် သဘောချင်း တူနေသည်။ အမိမြန်မာပြည်ဟု အမိကို တင်စားသော နိုင်ငံများစွာရှိသည့်အနက် အဖကို တင်စားသော နိုင်ငံမှာ အနည်းစုသာရှိသည်။ ရခိုင်ဓလေ့တွင် အရာရာ၌ အဖကသာ ဦးဆောင်ဆုံးဖြတ် လုပ်ကိုင်သလို အဖ၏ အဆုံးအမ ဩဝါဒကို မြတ်နိုး ဖွယ်ရာ ဓလေ့ထုံးစံအဖြစ် ခံယူကျင့်သုံးလျက်ရှိကြသည်။

ရခိုင်တို့၏ ရှေးဦးအစကား အာရီယန်နှင့် မွန်ဂိုလို့က်တို့မှ မူလဘူတ ဆင်းသက်ခဲ့မှုကို တိကျစွာ အဖြေမထုတ်နိုင်သော်လည်း နယ်နိမိတ်ချင်း ဆက်စပ်နေသည့် အိန္ဒိယပြည်အရှေ့မြောက်ဒေသမှဝင်ရောက်လာသည်မှာ သေချာနေသည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ အရှေ့မြောက်ပိုင်းတွင် မူလရှိနေသူများကို ရက္ခသျှ (RAKSHAS) ဟု ခေါ်သည်။ ရက္ခိုက်နှင့် ရက္ခသျှမှာ နီးစပ်သော ဝေါဟာရဖြစ်သည်။ ရက္ခိုက်မှာ ဘီလူးဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ ရက္ခိုက်ရွာကို ရှေးဦးလူတို့ အောင်မြင်စွာ နှိမ်နင်းခဲ့သော နေရာဖြစ်၍ ရခိုင်ပြည်ဟု ခေါ်တွင်ခဲ့ကြောင်း ရခိုင်ရာဇဝင်တွင် အဆိုရှိသည်။ မည်သို့ဆိုစေ ရခိုင်တို့၏ မျက်နှာသွင်ပြင်၊ စကားသံ၊ ဓလေ့စရိုက်၊ ယဉ်ကျေးမှုတို့သည် အိန္ဒိယနွယ်များ အာရီယန်တို့နှင့် များစွာနီးစပ်နေခြင်းမှာ သွေးစကားပြောသော ဖုံးကွယ်မရသည့် မျိုးရိုးဗီဇပင် ဖြစ်ပေသည်။

ရခိုင်တို့ မျိုးရိုးဗီဇ ဆင်းသက်မှုကို ထင်ကြေးပေးရာ၌ ဘင်္ဂါလီ လူမျိုးတို့က ရခိုင်ကို မော့ဂ် (Magh) ဟု ခေါ်သည်။ ရခိုင်တို့သည် ရှေးမဇ္ဈိမဒေသမှ ဆင်းသက်လာသူများဖြစ်ပြီး ရက္ခိုင့်နယ်မြေသို့ ဝင်လာ ခဲ့ကြသည်ဟု ဆိုသည်။ အိန္ဒိယသားတို့က ရခိုင်ပြည်ကို အာရကန်ဟု ခေါ်သည်။ သက္ကဋဘာသာအရ အာရကန္တာမှ ဆင်းသက်သည်ဟု ဆိုပြန် သည်။ ၁၅ ရာစုခန့်က ရခိုင်ပြည်ကို အာဂျရီ (Argyre) ဟု ခေါ်ခဲ့ရာ လက်တင်ဘာသာအရ ငွေမြေဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။

ရခိုင်အစ သံတွဲက ဟူသော အဆိုအရ ဒွါရဝတီ ရခိုင်ပြည်သည် အိန္ဒိယ မဇ္ဈိမဒေသမှ ဝါသုဒေဝ ညီနောင်တို့ ရခိုင်ပြည် သံတွဲကို သိမ်းပိုက်ကာ ပထမဆုံး ရခိုင်မင်းဆက် တည်ထောင်ကြောင်း ရခိုင် ရာဇဝင်၌ အဆိုရှိပြန်ရာ ရခိုင်ပြည်၌ စီးဆင်းသည့် ကစ္ဆပနဒီ ရေစီးသံ သည် ဗမာပြည်၌ စီးဆင်းသည့် ဧရာဝတီ ရေစီးသံလို၊ မြန်မာအစ တကောင်းကနှင့် မြန်မာအစ ကျောက်ဆည်ကဟု ဆိုသည့် အငြင်းပွား ဖွယ် ဒေသစွဲ ပြဿနာသည် မြစ်တို့သဘော ကောက်ကွေ့ဆန်းပြား ရှည်လျားထွေပြားနေသည်မှာ မြစ်၏မာယာဟုပင် တင်စားရမည် ဖြစ် လေသည်။

ရခိုင်တို့၏ မူလဘူတကို တွေးတောရင်း ခညဝတီရေယာဉ်၏ ဦးတည်ရာကို ကြည့်လိုက်ရာ ဘဲငါးရာတောင်တန်းကြီးသည် ကစ္ဆပနဒီ ကို ခါးမှလိမ်ချိုးကာ မြောက်မှတောင်သို့ ကွေ့ပတ် ခေါ်ဆောင်လျက် ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ မြင့်မားသော တောင်တန်းကြီးက ရခိုင်နေပြည် တော် ဖြစ်ခဲ့သော ခညဝတီ၊ ဝေသာလီ၊ လေးမြို့၊ မြောက်ဦး မြို့ကြီး များအား သဘာဝအတားအဆီးအဖြစ် ကာဆီးထားလေသည်။ အနောက် ဘက်မှ ဘူးသီးတောင်၊ မောင်တောမြို့များသည် တောင်ကာဆီး၍ နီးလျက်နှင့် ဝေးနေသည်။ ကျွန်တော်၏ စိတ်ကူးတို့ တောင်တန်းပေါ်၌ ရောက်ရှိနေချိန်တွင် -

“ဗိုလ်မှူး ... ရီချိုးလားဖို့၊ ရီခန်းမှာ သူပုန်နဲ့ တောက်လီယာ ရှိပါတယ်”

“ဟိုက် ... သူပုန်က ဘယ်ကရောက်လာတာတုန်း၊ တောက်လီယာ က သူပုန်ခေါင်းဆောင်လား”

"မဟုတ်ပါ ... ရီချိုးဖို့ပါ"

သင်္ဘောအခန်းစောင့်သည် ဗမာစကား ကောင်းစွာမတတ်သောကြောင့် သင်္ဘောစာရေး ဝင်ရှင်းမှ အဖြေရသည်။ ဆပ်ပြာနှင့် မျက်နှာ သုတ်ပဝါရှိတယ်။ ရေချိုးဖို့ လာပြောတာပါဟု ဆိုသည်။ ဆပ်ပြာကို သူပုန်၊ မျက်နှာသုတ်ပဝါကို တောက်လီယာဟုခေါ်ကြသည်။ ကျွန်တော် ရေချိုးပြီးချိန်တွင် ဧည့်ခန်း၌ ထမင်းစားရန် အသင့်ပြင်ဆင်ထားလေသည်။ ရခိုင်သင်္ဘောသားတို့ အလွန်ရိုသေကျိုးနွံကြလေသည်။ သို့သော် သူတို့စကား တစ်ခါတစ်ခါ နားမလည်လိုက်ပါ။ ထမင်းစားနေစဉ် ရယ်မောရသောအဖြစ်မှာ -

"ဗိုလ်ကြီး ... ရေခဲတိုက်ထဲ ထည့်ထားရမလား" ဆိုသောစကားသံ ကြား၍ ကြည့်လိုက်ရာ သောက်ရေသန့်ဘူးကိုကိုင်၍ ရေခဲဘူးထဲထည့်ရ မလားဟု မေးခြင်းဖြစ်မှန်း သဘောပေါက်ကာ တဟားဟား ရယ်မောရ တော့သည်။ ဗိုလ်ကြီးညွှန်အောင်က "ကံကောင်းလို့ ရေခဲတိုက်ထဲ မရောက်တာကွာ" ဟုဆိုရာ "မဟုတ်ပါ" ဟု သင်္ဘောသားလေးက ဆိုပြန် သည်။ သူတို့စကားတွင် "မဟုတ်ပါ" နှင့် "ဟုတ်ပါတယ်" နှစ်မျိုး ကြားတွင် အတော်ဖြေရှင်းယူရလေသည်။

လေ့လွှဲစွာ မမေ့နိုင်ပါ

ထမင်းစားရင်း ကျွန်တော်တို့ဝိုင်းကို ဝေယျာဝစ္စလုပ်ပေးနေသော သင်္ဘောသားလေးကို "မင်း လူပျိုလား လူအိုလား" ဟုမေးရာ "ဟုတ်ပါ တယ်" ဟုဆိုရာ ဘာကိုဟုတ်တာလဲဟု ထပ်မေးရသည်။ "ကျွန်တော် မိန်းမ ရှိပါတယ်" ဆိုမှ ရှင်းတော့သည်။ "မင်းမိန်းမက ဘယ်ကလဲ" ဟု မေးရာ "ကျွန်တော့်နှမပါ" ဟု ဖြေသဖြင့် "မင်းနှမကိုမေးတာမဟုတ်ဘူး၊ မင်းမိန်းမကို မေးနေတာ" ဟုဆိုရာ "ဟုတ်ပါတယ် ... ကျွန်တော့်နှမကို ကျွန်တော် ယူထားတာပါ။ ဆိုက်တွေကပါပဲ" ဟုဆိုသည်။

"မင်း တော်တော်ရှုပ်တဲ့ကောင်ကွာ၊ မင်းနှမ မင်းယူရလားကွ" ဟု မေးရာ ရေကြောင်းမှူးက ဝင်ရှင်းမှ ပြဿနာပိုရှုပ်တော့သည်။

"ကျွန်တော်တို့ရခိုင်မှာ သမီးမြှောက်သား ယူကြတာပါ။ နှမကို ယူလို့ရပါတယ်"

"ဟာ ... ဘယ်လို"

"ဟုတ်ပါတယ် ... သမီးမြောက်သားဆိုတာ အစ်ကို ဒါမှမဟုတ် မောင်၏ သားအရင်းဖြစ်စေ၊ သမီးရင်းဖြစ်စေ၊ အစ်မ သို့မဟုတ် ညီမက မွေးတဲ့ သမီးရင်းဖြစ်စေ၊ သားအရင်းဖြစ်စေ အချင်းချင်း သမီးမြောက် သား တော်စပ်ပါတယ်၊ မောင်နှမအရင်းက မွေးတဲ့ သားသမီးများဟာ မောင်နှမတစ်ဝမ်းကွဲ တော်ပေမယ့် ရခိုင်ထုံးစံအရ အိမ်ထောင်ပြုနိုင် ပါတယ်"

"ဟာ ... ဒါဆို ဘုရင်မျိုးလား"

"မဟုတ်ပါ ... မောင်နှမဝမ်းကွဲ လက်ထပ်ပေမယ့် ညီအစ်ကိုရင်း၊ ညီမရင်းအချင်းချင်းက မွေးတဲ့ သားသမီးတွေက လက်ထပ်လို့မရပါ"

"ဟာ ... ဒါဆို မောင်နှမအချင်းချင်း သမီးယောင်းမ၊ ယောက္ခမ တွေ တော်ကုန်တာပေါ့နော်"

"ဟုတ်ပါတယ် .. ကျွန်တော်တို့က တခြားအမျိုးကို သိပ်မယူပါဘူး၊ ကိုယ့်အချင်းချင်းစပ်ရင် ပိုမြတ်ပါတယ်၊ တခြားသွေးရောတာ ရှေးက တည်းက မကြိုက်တဲ့ အစဉ်အလာရှိပါတယ်"

"အေးဗျာ .. ဒါက ရခိုင်ပြည်နယ်မှာရှိနေတဲ့ လူတွေက ရိုးရာ ဓလေ့ကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်နေဆဲ ဆိုပေမယ့် ရန်ကုန်နဲ့ တခြား ပြည်နယ်တွေမှာနေတဲ့ ရခိုင်တွေတော့ မျိုးပျက်ကုန်ပြီဗျ၊ ကျွန်တော့် သူငယ်ချင်း မိသားစု ဆိုရင် တစ်ယောက်က တရုတ်ကိုယူတယ်၊ တစ်ယောက်က ချင်းကိုယူတယ်၊ တစ်ယောက်က ဗမာ-တရုတ် ကပြားကို ယူတယ်၊ ကျွန်တော့်ညီမအရင်း တစ်ယောက်ဆို စစ်တွေက ရခိုင်နဲ့ ယူထားတာဗျ"

"ကျွန်တော်တို့ ရခိုင်မှာက ရိုးရာသိပ်ကြီးပါတယ်၊ ခုထိ နတ်ကိုး ကွယ်နေတဲ့လူတွေ အများကြီးရှိနေပါကယ်၊ ချောင်းကူးမြစ်ကူးသွားရင် နန္ဒင်းတက်ကိုကိုင်ပြီး သွားရပါတယ်၊ နန္ဒင်းမရရင် သစ်ပိုင်းတစ်ခုကို ကိုင်ပြီး ကူးဖြတ်ကြတယ်၊ နန္ဒင်းကို မိကျောင်းကြောက်တယ် ဆိုတဲ့အယူ ရှိပါတယ်၊ နောက်ပြီး အိမ်ဆောက်ရင် အိမ်ကို နေကျော်ခံပြီး မဆောက် ကောင်းဘူး၊ အိမ်ရှေ့မှာ ရေအိုးကို ဟောင်းလောင်းမထားရဘူးလေ၊ လာဘ်ပိတ်တယ်လို့ အယူရှိတယ်၊ ရိုးရာကိစ္စ ဆင်ခြင်စရာတွေကို ခေတ်

လူတွေ မလိုက်နာကြတော့ပါဘူး။ ဥပမာ ကိုယ်ဝန်ဆောင် အမျိုးသမီး ညနေမိုးချုပ် အပြင်မထွက်ရဘူးလို့ တားပါတယ်။ ညဘက်ဧည့်သည် လာရင် ထွက်စကားမပြောရ ဘူးလို့ ဆိုပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ မိန်းမတွေ ခေတ်ဆန်နေကြပါပြီ။ မသိကြတော့ပါဘူး။"

"ဒါကတော့ လူမျိုးအသီးသီး၊ ဒေသအသီးသီးမှာ သူ့လေ့နဲ့သူပဲ၊ မသိရင် စော်ကားသလိုဖြစ်တတ်တယ်။ ကျွန်တော် ရှမ်းပြည်နယ်စပ်မှာ နေတော့ အခေဆိုတဲ့ ရွာအဝင်မှာ ကျွဲ၊ နွား၊ အရိုးခေါင်းတွေနဲ့ မိန်းမ လုံချည်ဟောင်းတွေကို ၁၀ ပေအမြင့် တန်းပေါ်တင်ပြီး ချိတ်ဆွဲထား တယ်။ အပြင်လူတွေ သူတို့ရွာထဲကို အရမ်းမဝင်ရအောင် နာမ်နှိမ်တာ လား။ ကံနှိမ်တာလားမသိဘူး။ ကျွန်တော်ကတော့ ရွာထဲဝင်ရင် တန်း အောက်ကို ဝင်ရမှာကြောက်လို့ အပင်ပန်းခံပြီး တောင်စောင်းကနေ ပတ်ဝင်ရတယ်။ ထင်တိုင်းဆိုတာ ကျွန်တော်တို့ ဗမာမှာ အိမ်ရှေ့မှာ မလွန်းရဘူး။ တန်းအောက်က မဝင်ရဘူး အယူရှိပေမယ့် ခေတ်ကာလ အရ အိမ်ရှေ့ ဝရံတာမှာလဲ မိန်းမလုံချည်လွန်းတယ်။ တံခါးဝကို နောက် ကျောပေး မနေရဘူး။ လှေကားရင်းမှာ မထိုင်ရဘူး စတဲ့ အယူအဆ တွေဟာ ကောင်းတာတွေရှိသလို အယူသည်းလွန်းတာတွေလဲ တွေ့ရ တတ်ပါတယ်။ အမှန်တော့ ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုဆိုတာ ထိန်းသိမ်းသင့်တဲ့ စည်းကမ်းကလေးပါ။"

"ဟုတ်ပါတယ်"

"ဒါပေမဲ့ တစ်ဖက်လူ ထိခိုက်စေမယ့် အယူအဆ၊ အနေအထိုင်၊ အသွားအလာ၊ အစားအသောက်၊ ကျဉ်းကျပ်ပြီး ယုတ္တိမတန်တဲ့ အယူဝါဒ တွေကိုတော့ ခေတ်နဲ့အညီ ဖယ်ရှားသင့်ရင် ဖယ်ရှားရမှာပါပဲ။ ဥပမာ ရှမ်းပြည်နယ်မှာပါပဲ။ တောင်အောက်ကနေတက်လာရင် လူတစ်ယောက် ကျောက်စရစ်တုံးတစ်တုံး သယ်လာပြီး တောင်ထိပ်မှာရှိတဲ့ သစ်ပင်ကြီး ခြေရင်းမှာ ပုံထားရတယ်။ အဲ့ဒီမှာ နတ်စင်ရှိတယ်။ နတ်ကို သူတက်လာ တဲ့အကြောင်း ခရီးသွားခွင့်တောင်းရတယ်။ ကျောက်စရစ်တုံးကို သူ့ ကိုယ်စား အပ်နှံထားခဲ့တယ် ဆိုတဲ့ အယူအဆ တွေ့ခဲ့ရတယ်။ ဒါက သူ့ရိုးရာကို ပယ်ရမှာလား၊ စောင့်ထိန်းရမှာလားဆိုတော့ သူ့ဒေသနဲ့ သူ့စရိုက်၊ သူယုံကြည်ရာကို လုပ်ဆောင်တဲ့ အစွဲအလမ်းက ချွတ်ဖို့ ပြင်ဖို့

ခက်တယ်လေ၊ နှစ်ပေါင်းများစွာ တည်ရှိနေတဲ့ ကိုးကွယ် ပူဇော်မှု၊ ပသမှု၊ ယုံကြည်မှုတွေဟာ တစ်ခါတစ်ခါမှာ ဒုက္ခပေးတတ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ရိုးရာ ကိုင်တယ်ဆိုတဲ့ စကားက မြန်မာပြည် အနှံ့အပြား တော်တော်တွေ့ခဲ့ရဖူး တယ်။ အိမ်တွင်းနတ်ပွဲမတင်ဘဲ ရိုးရာမလုပ်လို့ စီးပွားမတက်တာ၊ ဖျားနာ တာ ရှိတယ်လို့ ယုံကြည်ရင် အယူသီးမှုဒဏ်တော့ ခံရမှာပါပဲ။

"ကျွန်တော်တို့ရခိုင်မှာ သစ်ပင်က အသီးအကင်းကို လက်ညှိုး ဓထိုးရဘူး၊ ထိုးရင် အသီးမကြီးဘဲ ပုပ်တတ်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ကလေး တစ်ယောက် အစာစားနေရင် 'ဒီကလေး စားလှချေလား' လို့ မပြော ရဘူး။ အန်တတ်တယ်၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိန်းမ ဟင်းရွက်စိမ်း မစားရဘူး၊ ငှက်ပျောသီးအမြွှာ မစားရ၊ ကလေးအင်္ကျီ ကြိုမချုပ်ရလို့ တားတာရှိ တယ်။ ရှောင်ကြဉ်ရမယ့်ဓလေ့တွေက နားလည်ရခက်တဲ့သဘော ရှိနေ တယ်"

"ဒါပေမဲ့ ရခိုင်ယဉ်ကျေးမှုမှာ အလွန်ချစ်စရာကောင်းတဲ့ ရခိုင် ရိုးရာ အကတွေ၊ ပျော်စရာကောင်းတဲ့ ရိုးရာသင်္ကြန်ပွဲ၊ လှေပြိုင်ပွဲ၊ တန်ဆောင်မုန်းည ထမင်းစားပွဲနဲ့ ဘုန်းကြီးပျံပွဲ၊ ဘုရားပွဲတွေမှာ နဂါး အက၊ တိုးနယားအက၊ ကျင်ပွဲတွေက အလွန်ကို ထိန်းသိမ်းသင့်တဲ့ ရိုးရာ ဓလေ့တွေပါပဲ။ ကျင်ပွဲဆိုတာ ရခိုင်ရိုးရာ နပမ်းပွဲလို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ နပမ်းပွဲက ခွန်အားကို အဓိကသုံးတာဖြစ်ပြီး ကျင်ပွဲက ဖျတ်လတ်ခြင်း၊ သတိရှိခြင်း၊ ပညာရည် ပြည့်ဝခြင်းက အဓိက ဖြစ်ပါတယ်။ ကျင်ပွဲမှာ အဖမ်းနဲ့အခံ သဘောရှိပြီး မြေကျအောင်လုပ်ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ မြေကျ တိုင်းလဲ ရှုံးတဲ့သဘော မဟုတ်ပါဘူး။ ကျင်နည်းပေါင်း ၃၀ ကျော် ရှိ တယ်လို့ ကြားဖူးတယ်။ ရခိုင်မှာ ထူးခြားတာက ၁၂ ရာသီပတ်လုံး ရိုးရာ ဓလေ့ပွဲတွေကို အစဉ်အလာမပျက်ကျင်းပတာဟာ အတုယူစရာ ကောင်း ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ဒီနတ်တော်လမှာ ဘာပွဲနဲ့ကျုံ့မလဲဗျ"

"နတ်တော်လမှာ မဟာပိန္နဲပွဲ ရှိပါတယ်"

"မဟာပိန္နဲနတ်က ဟိန္ဒူဘုရား မဟုတ်ဘူးလား"

"ကျွန်တော်တို့ ရခိုင်ရိုးရာမှာ မဟာပိန္နဲပွဲနဲ့ ရထားပွဲက နတ်တော် လမှ အလွန်ပျော်စရာကောင်းပါတယ်။ ကုလားပြည်နဲ့နီးတော့ မဟာပိန္နဲ

ရိုးရာပွဲ ရောသွားပုံရတယ်။ နတ်တော်လကို ရှေးက စာဆိုဖွဲ့ဆိုခဲ့တဲ့ရတု ရှိပါတယ်။

"နတ်တော်မှန်လှ၊ ဟင်သတာရာ၊ မဟာပိန္န၊ ဆွဲရထားငင်၊ ဂမုန်း အင်နှင့်၊ သင်ယူသင်း၊ မနွာန်မင်းတိုင်၊ ပျော်ခင်းဌာန၊ နတ်နန်းလှ၏' လို့ ဖွဲ့ဆိုချက်အရ နတ်တော်လမှာ မဟာပိန္နပွဲနဲ့ ရထားဆွဲပွဲလုပ်ကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အခုခေတ်မှာ လယ်ရိတ်သိမ်းပြီးချိန် တပို့တွဲလ မှာ ရထားဆွဲပွဲ တစ်နှစ်တစ်ကြိမ် ကျင်းပနေတာ တွေ့ရပါတယ်။"

"ရထားဆွဲပွဲဆိုတာ ဘယ်လိုဟာမျိုးလဲဗျ ... မကြားဖူးဘူး"

"ဗမာပြည်က လွန်ဆွဲပွဲနဲ့ ဆင်တူပါတယ်။ မတူတာက ကျွန်တော် တို့ဆီမှာ တစ်ဖက်က ယောက်ျား၊ တစ်ဖက်ကမိန်းမ အနိုင်ဆွဲရတာပါ"

"ဒါဆို ယောက်ျားတွေပဲ နိုင်မှာပေါ့ဗျ"

"ဒီလိုပြောလို့မရပါဘူး၊ ရခိုင်မတွေက သိပ်သန်ပါတယ် ..ဟဲ့..ဟဲ့"

"ဘာလို့ ရထားလို့ ခေါ်တာလဲ၊ ကျွန်တော်တို့က ကြိုးအမြိုင် ဆွဲတာပဲ သိနေတာ"

"မဟုတ်ပါ ... ရထားကို တစ်ဖက်လူ ၇၀/၈၀ စီ အမြိုင်ဆွဲတဲ့ ကစားပွဲပါ။ ရထားပုံသဏ္ဌာန်က မီးခြစ်ဘူးကို ဘီးလေးဘီး တပ်ထားတဲ့ ပုံစံမျိုးပါ။ အလျား ငါးတောင် သို့မဟုတ် ကိုးတောင်၊ အနံ သုံးတောင် သို့မဟုတ် ခုနစ်တောင် အရွယ်အစားလုပ်ကြတယ်။ ရထားအလယ်မှာ တုံးကြိုးတစ်တုံးကို အပေါက်ဖောက်ပြီး ကုန်ကုန်ညွန့်ကိုဖြစ်စေ၊ သပြေ ညွန့်ကိုဖြစ်စေ ထိုးစိုက်ပါတယ်။ အလယ်မှာ ဝါးပင်ငါးပင်စိုက်ပြီး ဝါးများ ရဲ့ထိပ် အလယ်တည့်တည့်မှာ အောင်လံတံခွန် စိုက်ထူပါတယ်။ ရထားကို သစ်၊ ဝါး၊ ကြိုးတွေနဲ့ ခိုင်အောင် တုတ်နှောင်ရပါတယ်။ ရထားဆင်ပြီး တဲ့အခါ အလွန်ခိုင်မာတဲ့ မနီလာကြိုး ဒါမှမဟုတ် အုန်းဆံကြိုးလုံးကြိုးနဲ့ တစ်ဖက်စီမှာ ချည်ရပါတယ်။ သန်မာတဲ့ ယောက်ျားတွေက ရထား တစ်ဖက်စီကနေ ထိန်းရပါတယ်။ နှစ်ဖက်က စဆွဲလို့ ရထား အပေါ် မြောက်လာရင် ဖိထားရပါတယ်။ ဆွဲဖန်များလို့ ရထားဘီးတွေက အသံ မြည်လာရင် အသံခွက်ထားတဲ့ ဌာနပျော့တုံးကို ဝင်ရိုးထဲကို ထည့်ပေး ရပါတယ်။ ဝင်ရိုးကြိတ်လို့ ထွက်လာတဲ့အရည်ကို ခံထားကြပါတယ်။ တစ်ဖက်နဲ့ တစ်ဖက် အားကုန်ဆွဲနေတဲ့အချိန်မှာ သံချပ်တွေတိုက်ပြီး

အားပေးကြပါတယ်။ ရထားကို အားကုန်ဆွဲပြီး နိုင်တဲ့ဘက်က ရထားတွဲနဲ့ အလံကို သူတို့ရွာကိုယူသွားပြီး မီးရှို့ပွဲလုပ်ကြပါတယ်။ အကုန်မရှိပါဘူး။ ကကြ၊ ခုန်ကြ စားသောက်ကြတဲ့ ရထားပွဲဟာ ပျော်စရာကောင်းပါတယ်။"

"ဒါဆို ရထားပွဲရဲ့ အဓိပ္ပာယ်က အတော်လေးနက်တာပဲ။ အလံကို ရအောင်ယူတယ်ဆိုတဲ့ ခွန်အားသုံးရတဲ့ အားကစားပွဲဟာ စိတ်ဓာတ် ခွန်အားကို မြှောက်မြှောက်ပွဲပဲ။ မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ် ရှင်သန်အောင် ပျိုးထောင်ပေးတဲ့ အားကစားပွဲဖြစ်လို့ ဒီဇလေ့ကို လိုက်နာကျင့်သုံး ထိန်းသိမ်းသင့်ပါတယ်။"

ကျွန်တော်တို့ ရိုးရာဇလေ့ စကားဝိုင်းကောင်းချိန်တွင် သင်္ဘော ဥဩဆွဲရာ မြစ်ဘယ်ဘက်တွင် ရွာလေးတစ်ရွာ တွေ့ရသည်။ ဆိပ်ကမ်း တွင် လူတွေစုအုံနေကြသည်။ ဒီရွာတွင် သင်္ဘောဆိုက်ကပ်မည် ဖြစ်လေ သည်။ သဲထပ်ရွာဟု သိရသည်။ ရခိုင်နှင့် ခမီများနေသောရွာဟု ဆိုသည်။ ရွာပတ်ဝန်းကျင်မှ လယ်ကွင်းပြင်ကြီးက ဝမ်းစာဖူလုံမှု၊ ဝင်ငွေ ရရှိမှုကို ပြဆိုနေသည်။ နံနက် ၁၁ နာရီ ၄၅ မိနစ်တွင် သဲထပ်ရွာ၌ ၁၀ မိနစ်ခန့်သာကပ်ပြီး ဆက်ထွက်လေသည်။ ခရီးသည် အတက် အဆင်း နည်းပြီး စိုက်ပျိုးရေးရွာလေးဖြစ်သည်။ ကစ္ဆပနဒီသည် ဤ နေရာ၌ အနည်းငယ် ကျဉ်းလာလေသည်။ လမ်းတစ်လျှောက် တွေ့ခဲ့ ရသော တောင်တန်းကြီး အနောက်ဘက်သို့ ထိုးဝင်ပျောက်ကွယ်လေပြီ။ ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခွင်လုံး အကာအရံမဲ့ ရေပြင်နှင့်မြေပြင် တစ်ဆက် တစ်စပ်တည်း တည်ရှိနေသော မြင်ကွင်းဖြစ်လေသည်။

လွမ်းရပါသည် ကစ္ဆပနဒီ

သဲထပ်ရွာမှ တစ်နာရီကျော်ကျော်ခရီးတွင် မြစ်အနောက်ဘက် ကမ်း၌ တည်ရှိနေသော ရွာတန်းရှည်လေးသို့ ရောက်ပြန်သည်။ သဲထပ် ရွာထက်ကြီးပြီး စာသင်ကျောင်းလေးကို သင်္ဘောရပ်နားသည့် နေရာနှင့် မလွမ်းမကမ်းတွင် တွေ့ရသည်။ ကလေးငယ်များ စာအံသံ ကြားနေရ သည်။ သင်္ဘောဆိုက်ကပ်ချိန်တွင် အဆင်းခရီးသည်များကြောင်း တွေ့ရ လေသည်။ သင်္ဘောဆိုက်ကပ်ရာရွာထိပ်တွင် "အပေါက်ဝမှ ကြိုဆိုပါ၏" ဆိုသော ဆိုင်းဘုတ်ကို တွေ့ရာ ကျွန်တော်တို့ ရယ်လိုက်ကြသည်။

သင်္ဘောဘတ်တလာ (Butler) ကို လှမ်းခေါ်ပြီး "အပေါက်ဝက မကြိုရင် ဘယ်နေရာက ကြိုမလို့လဲ၊ ထမင်းစားခန်းက ကြိုမှာလား" ဟု နောက်လိုက်ရာ "မဟုတ်ပါ ... အပေါက်ဝကပဲ ကြိုပါတယ်" ဆိုသဖြင့် ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့ မှတ်မှတ်ရရ ရယ်မောခဲ့ကြပါသည်။ ထူးဆန်းစွာ အမည်ပေးထားသော အပေါက်ဝရွာ၏ ကြိုဆိုမှုဆိုင်းဘုတ်ကို ကျွန်တော် ဓာတ်ပုံရိုက်ယူခဲ့ပါသည်။ အပေါက်ဝတွင် ၁၀ မိနစ်သာ ရပ်နားပြီး ဆက်ထွက်ကြသည်။ အပေါက်ဝရွာတွင် မြေထိုးစက်၊ လမ်းကြိတ်စက် နှင့် အလုပ်သမားများ စည်ကားနေကြောင်း တွေ့ခဲ့ရသည်။ အပေါက်ဝရွာတွင် မြစ်ကမ်းမှာ မြစ်ရေတိုက်စားမှုကြောင့် ကမ်းပြိုလာပြီး ရွာတွင်းသို့ တဖြည်းဖြည်း ကွေ့ဝိုက်ကာ ဈေးလေး ရေထဲပါတော့မည့် အနေအထား တည်ရှိနေပြီး မြစ်ကြောင်းပြောင်းလဲနေလေပြီ။

ကစ္စပနဒီသည် ဧရာဝတီ၊ ချင်းတွင်း၊ စစ်တောင်းကဲ့သို့ ရေတိုက်စားမှု၊ မြစ်ကြောင်းပြောင်းလဲမှု၊ ကျွန်းဖြစ်ပေါ်မှုမရှိဟု ထင်ရသော်လည်း သဲထပ်ရွာမရောက်မီကပင် မြေနုကျွန်းများ၊ မြစ်ကမ်းပါးပြိုမှုများကို တွေ့လာရလေသည်။ ဧရာဝတီ၊ ချင်းတွင်းသည် မြို့ပေါင်းများစွာကို နေရာရွှေ့ကာ လူတို့ဖန်တီးသည့် အတတ်ပညာ၊ မြို့ပြတည်ဆောက်မှု၊ သဘာဝတောတောင်သစ်ပင်များကို ဝါးမျို၍ ဇာတိချက်မြှုပ်များကို ဖျောက်ဖျက်ပစ်ခဲ့သည်မှာ နှစ်ပေါင်းထောင်သောင်းမက ကြာညောင်းခဲ့လေပြီ။

ကစ္စပနဒီမြစ်ဘေးတွင် တည်ရှိနေသော ပလက်ဝ၊ ကျောက်တော်၊ ပုဏ္ဏားကျွန်း၊ မြို့များနှင့် ရွာပေါင်း များစွာသည် တစ်ချိန်က ဒီနေရာ၊ ဒီဒေသ၊ ဒီကမ်းပါးတွင် မရွှေ့မပြောင်း တည်တံ့စွာ တည်ရှိနေခဲ့မည် မဟုတ်တာတော့ သေချာသည်။ တည်ရှိခဲ့သော မြို့ရွာများလည်း ပျောက်ကွယ်ခဲ့ပေလိမ့်မည်။ မြစ်ကို ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ရမည့် အတတ်ပညာ၊ နည်းပညာကို ကမ္ဘာသားတို့ သိလာကြသည်မှာ မကြာမြင့်သေးပေ။ ဆင်းရဲသော နိုင်ငံများသည် မြစ်ချောင်း ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ၊ မြစ်ချောင်း ပျက်စီး တိမ်ကောမှု ကာကွယ်ပြင်ဆင်သည့်လုပ်ငန်းများ ထိထိရောက်ရောက် မလုပ်နိုင်သေးသည်ကို တွေ့နေရသည်။

တကယ်တော့ နှစ်သန်းပေါင်းများစွာကပင် ရေကို အမှီပြု အသုံးချပြီး မြစ်ကို အားကိုးသွားလာ နေထိုင်ခဲ့ကြသည့် ကျေးလူတရားအပေါ်

ဥပေက္ခာပြုကာ ကျေးဇူးကန်းခဲ့ကြသည့် သစ္စာမဲ့မှုသည် နှောင်းလူတို့ နေ့စဉ်နှင့်အမျှ ခံစားနေကြရလေပြီ။ သဘာဝ ဘေးဒဏ် ကာကွယ် တားဆီးမှုလုပ်ငန်းများကို သိလာကြသည့် ခေတ်လူတို့ကလည်း လောဘ ဒေါသ ရှေ့တန်းတင်သည့် စီးပွားရှာမှု၊ မြေနေရာ၊ ရေနေရာလှမှု ပြဿနာများကြောင့် မြစ်တို့ ပျက်စီးယိုယွင်းမှုကို ထိရောက်စွာ မထိန်း သိမ်းနိုင်သည်ကို ဝမ်းနည်းဖွယ် တွေ့မြင်နေရပြန်သည်။ တကယ်တော့ လည်း မာယာများသည့်မြစ်ကို လူတို့ လိမ်လည်လှည့်ဖျား အနိုင်ယူရန် ဘယ်သောအခါမှ မဖြစ်နိုင်ကြောင်း သမိုင်းရေးစီးကြောင်းက သက်သေ ပြလျက်ရှိလေသည်။

ကျွန်တော်တို့ 'အပေါက်ဝ' ရွာမှ မွန်းလွဲ ၁ နာရီခွဲတွင် ထွက်ခွာ ခဲ့ကြသည်။ မြစ်အရှေ့ဘက်ကမ်းတွင် သောင်ထွန်းနေလေပြီ။ သောင် အထက်တွင် စပါးခင်းကြီးများကို ရိတ်သိမ်းရန် အသင့်ဖြစ်နေလေပြီ။ ရွှေဝါရောင် စပါးခင်းများကို ရခိုင်ဓလေ့အတိုင်း ရွာသားတို့ စုပေါင်း ကောက်ရိတ်သိမ်းပွဲလုပ်ကြ၊ ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲတို့ ကျင်းပကြပေလိမ့်မည်။ လယ်ကွင်းပြင်တစ်ရိုးတွင် တောင်ကြောငယ်တစ်ခုသည် အရှေ့ဘက်သို့ တဖြည်းဖြည်း မြင့်တက်သွားကာ မြို့ဟောင်းအရပ်သို့ ဦးတည်သွားလေ ပြီ။ မြစ်ကမ်းပါးတစ်နေရာတွင် ကိုင်းစိုက်ပျိုးရေး လုပ်နေသော တဲငယ် များကိုတွေ့ရသည်။ ဤနေရာ၌ နုံးတင်မြေနှုတ်၍ ဆေး၊ ဘူး၊ သခွား၊ ဖရုံ၊ ပဲ၊ ခရမ်းချဉ်၊ ကြက်သွန်၊ ငရုတ်တို့ စိုက်ပျိုးကြသည်။ ခမီတိုင်းရင်း သားတို့၏ အဓိက စိုက်ပျိုးရေးမှာ ဆေးရွက်ကြီး အောင်မြင် ဖြစ်ထွန်းနေ ကြောင်း သိခဲ့ရသည်။ ရခိုင်တို့၏ မိရိုးဖလာ ဥယျာဉ်၊ မြဲ၊ မြေ၊ ကိုင်း၊ တောင်ယာစိုက်ပျိုးရေး လုပ်ငန်းများသည် စာဆိုနှင့်အညီ အောင်မြင် ဖြစ်ထွန်းနေလေသည်။

ညောင်တီ ဆိုသော အဓိပ္ပာယ်မှာ သီးနှံမျိုးစုံ စားမကုန်အောင် ပေါများခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ ထို့ကြောင့်ပင်လျှင် ညောင်တီမြေဟု ဆိုသော ကမ္ဘာပနဒီမြစ်အတွင်းပိုင်းသို့ ဝင်ရောက်သည်နှင့် စပါးခင်းနှင့် လယ်ယာကိုင်းကျွန်းတို့၏ ထွက်ကုန်များကို လှေကြီးလှေငယ်များပေါ် တွင်တွေ့မြင်ရလေသည်။ ဤဒေသမှ အောက်ပြည်ဟုခေါ်သော စစ်တွေ

နှင့် အနောက်ပြည်ဟုခေါ်သော မောင်တောဒေသသို့ သီးနှံမျိုးစုံနှင့် ဆန်စပါးကို အကြီးအကျယ် တင်ပို့ကြောင်း တွေ့မြင်ခဲ့ရလေသည်။

နေ့လယ် ၂ နာရီခွဲတွင် မြစ်အနောက်ဘက်ကမ်းတွင် ဩရမ္မတောင်တန်းကို မှုန်ယူ၍ တွေ့ရလေသည်။ ဩရမ္မတောင်တန်းကား ကျောက်တော်နှင့် ဘူးသီးတောင်ဒေသကို ကာဆီးထားကြောင်း အထင်အရှား မြင်တွေ့ရလေပြီ။ ဩရမ္မတောင်ကြီးကို မေယုခေါ် မယုမြစ်နှင့် ကုလားတန်ခေါ် ကစ္ဆပနဒီမြစ်တို့ခြုံရုံကာ ပင်လယ်ထဲသို့ ၎င်းလျှိုးစေခဲ့လေပြီ။ ခညဝတီနိုင်ငံကြီးကား မေယု၊ ကစ္ဆပနဒီမြစ်များနှင့် မေယုတောင်တန်း၊ ဩရမ္မတောင်တန်း၊ ဘဲငါးရာတောင်တန်း၊ မင်္ဂလာ တောင်တန်းကြီးများဖြစ်သည့် သဘာဝအတားအဆီးများကို အကာအကွယ်ပြု၍ နှစ်ပေါင်းထောင်ချီ တည်ဆောက်ခဲ့သည်ဆိုသော အခင်းအကျင်းကို ကျွန်တော် ဘူးသီးတောင်နှင့် ကျောက်တော်ခရီး ရောက်ရှိခဲ့မှုက အထင်အရှား မြင်တွေ့ရလေပြီ။

ညနေ ၃ နာရီ ထိုးလေပြီ။ မြောက်ဘက်စူးစူး ကစ္ဆပနဒီမြစ်၏ အရှေ့ဘက်ကမ်း တောင်ပေါ်တွင် စေတီတစ်ဆူ နေရောင်ခြည်တွင် တလက်လက်တောက်ကာ ရောင်ခြည်ကွန်မြူးသည့်အလား ဖူးတွေ့ရလေသည်။ "အဲဒါ ကျွန်တော်တို့ ရခိုင်မှာ အကြီးကျယ် အထင်ရှားဆုံး သမိုင်းဝင် သေလာဂီရိပဗ္ဗတောင် ဆံတော်ရှင်ဘုရားပါ" ဟုဆိုသည်။ ခညဝတီခေတ် မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ကြွရောက်ခဲ့သည့် တောင်ကြီးသည်ကား ကစ္ဆပနဒီမြစ်ယံတွင်း နှစ်ပေါင်းထောင်ချီ တည်ရှိခဲ့သည်ဆိုသော မြင်ကွင်းကို ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ မြင်တွေ့ရ လေပြီ။

ခညဝတီရေယာဉ်သည် မိမိဌာနေ မွေးရပ်မြေကို တရိပ်ရိပ်ပြေးလွှား ဆန်တက် ခုတ်မောင်းလာရာ မြစ်လယ်ယံတွင် တံတားကြီးတစ်စင်း အရှေ့နှင့်အနောက် ဖြတ်သန်းရာအောက်သို့ ချဉ်းနင်းဝင်ရောက်ခဲ့လေပြီ။ "အဲဒါ ကစ္ဆပနဒီတံတားပါ။ တည်ဆောက်နေတုန်းပါပဲ။ ဒီတံတားပြီးရင် စစ်တွေ၊ ကျောက်တော်၊ မြောက်ဦး၊ အမ်းမြို့နဲ့ တောင်ကုတ်မြို့တွေကို အချိန်တိုအတွင်း ရောက်နိုင်တော့မှာပါ" ဟု ရေယာဉ်မှူးကြီးက ဆိုသည်။

တံတားအောက်မှ ဖြတ်သန်းသည်နှင့် ကျောက်တော်မြို့အစကို မြင်တွေ့ရပြီး မြစ်အနောက်ဘက်ကမ်းတွင် ကမ်းနား တစ်လျှောက် မြောက်မှ တောင်သို့ ရှည်လျားစွာ တွေ့ရလေသည်။ သင်္ဘောပေါ်၌ ရိုးရိုးတန်း ခရီးသည် အနည်းစုသာ ကျန်တော့သည်။ ကျောင်းသားတစ်စု တက္ကသိုလ်စာမေးပွဲပြီး၍ ပြန်လာကြကြောင်း သိရသည်။ ကျောင်းသား လေး တစ်ယောက်က ဂစ်တာတီးပြီး ကျောင်းသားတချို့တို့ သီချင်း လိုက်ဆိုနေကြရာ ဧည့်လတီသို့ ခြေချခွင့်ရသည့် ကြည်နူးမှုသည် ကစ္စပ နဒီနှင့်အတူ အေးချမ်းနေပါတော့သည်။

x x x အို .. အို .. ကစ္စပနဒီ .. အို .. ကစ္စပနဒီ .. အို .. အို ကစ္စပနဒီ .. ရေလှိုင်းလေးများရယ် ... သောင်ပြင် ကမ်းစပ်ဆီ ရုတ်ပုတ်သွားခဲ့ပြီ၊ အနောက်ရိုးမတစ်လျှောက်မှာ .. သာယာလှပစွာ .. သူ့အစဉ်အမြဲ စီးဆင်း နေသည် ... မြစ်ကမ်းရဲ့နံဘေးမှာ ကြင်သူနှစ်ဦးသစွာ ... ကတိပြုထား ခဲ့သည် ... ခိုင်မြဲတဲ့မေတ္တာ ... အစဉ်အလာ ဓလေ့ကြားမှာ ... ကြင်နာ လျက် ဝေးကြရှာသည် ...

အို .. ကစ္စပနဒီ .. အို .. ကစ္စပနဒီ ... အို ... ကစ္စပနဒီ .. ချစ်နေ လျက်များ .. ရင်နှင့်စေ့သလား ... ဆွေးလို့ကျန်နေခဲ့ပြီ ... ပြေရှင်းပြခဲ့တာ .. သူကလည်း နားလည် ခွင့်လွှတ်ပေးခဲ့သည် ... ရှောင်ပေးတဲ့ချစ်သူ ကျန်နေခဲ့တဲ့သူ အတူနှစ်ယောက်လုံး ဆွေးကြရှာပြီ ...

အို ... ကစ္စပနဒီ ... အို ... ကစ္စပနဒီ .. အို .. ကစ္စပနဒီ ... လှိုင်းလေတွေကြား ... ငိုရွှိက်သံများ ယုံလွှင့်နေပြီ x x x

ဧည့်လတီမြေ ကျောက်တော်ဆိပ်ကမ်းသို့ ဆိုက်ရောက်ချိန်တွင် ကျန်တော့ဘဝ ကြည်နူးမှုမှတ်တိုင်တစ်ခု အသေအချာ စိုက်ထူနိုင်ခဲ့ လေပြီ။

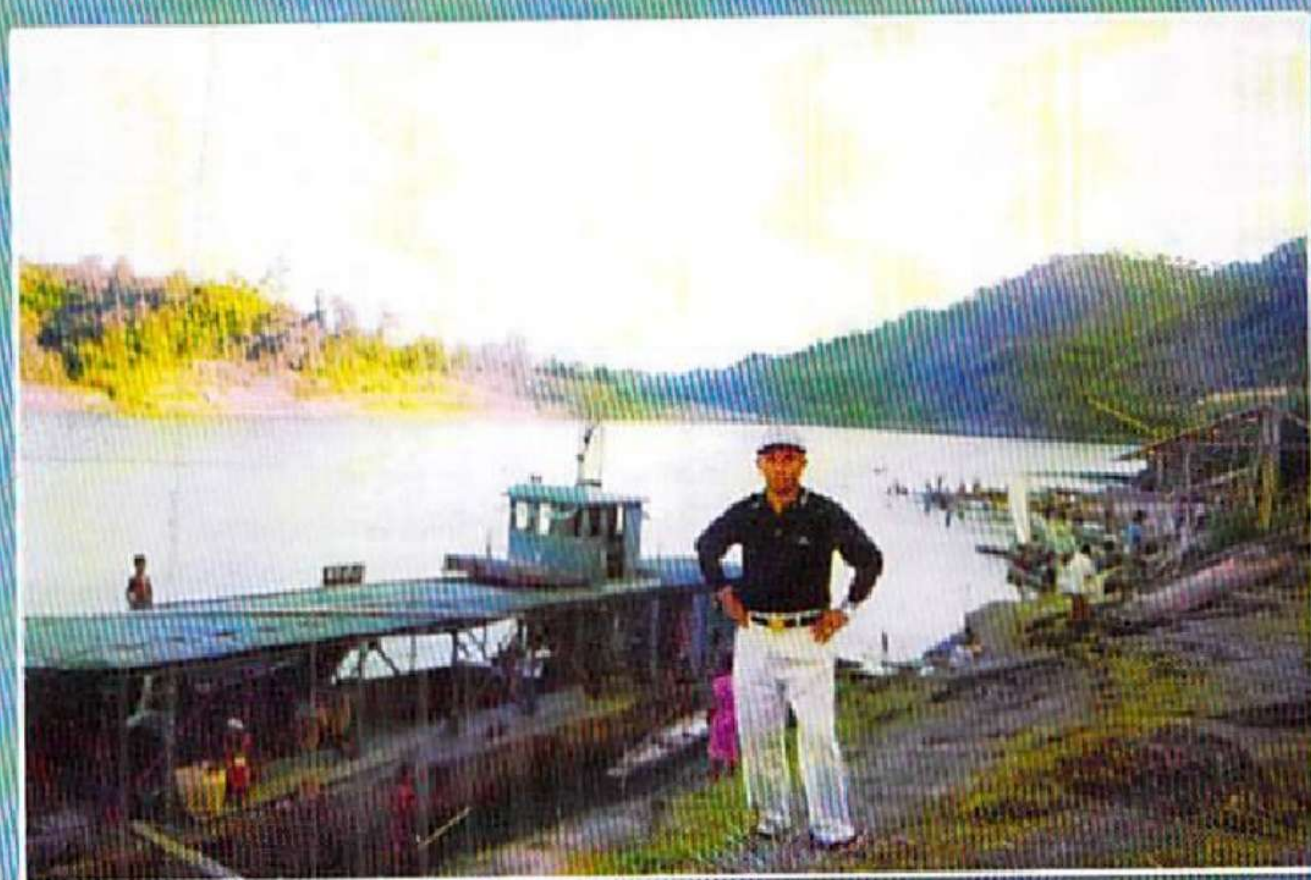
သေလာဂီရိပဗ္ဗတောင်ပေါ်မှ
ရှေးဟောင်းသိမ်တော်ကြီးဘုရား

ကမ္ဘပနဒီမြစ်ပြင်မှသေလာဂီရိပဗ္ဗတောင်တန်းမြင်ကွင်း

ကုလားတန်မြစ်မှစီပီဘီသင်္ဘောလေးနှင့်ခရီးသည်များ

ပလက်ဝမြို့သို့ရောက်ခဲ့စဉ်က

(၅)

ညောင်တီမှ နှင်းတောင်တန်းဆီသို့

သင်္ဘောလေးနဲ့ခရီး

ကျွန်တော် အိပ်ရာမှ နိုးထချိန်တွင် ကျောက်တော်မြို့ နံနက်ခင်း သည် နှင်းမှုန်များကြားတွင် မလင်းတလင်း ရှိချေပြီ။ နံနက် ၅ နာရီ ကျော်စ ကျောက်တော်နံနက်ခင်းနှင့်အတူ အရပ်ရှစ်မျက်နှာမှ စေးသည် တို့ စုဝေးသံ ဆူညံစရှိလေပြီ။ တည်းခိုရာ ပြည်တွင်းရေကြောင်းရုံး အဆောက်အအုံ ခြေရင်းတံခါးကို ဖွင့်လိုက်သောအခါ ကမ္ဘာပနဒီမြစ်ပြင် တွင် ရေငွေ့တို့ အုပ်ဆိုင်းလူးလွန်လျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။

တမြန်နေ့ ညနေက စစ်တွေမှ ကျောက်တော်သို့ရောက်ရှိခဲ့သည်။ စစ်တွေမှ မိုင် ၈၀ ခရီး ကျောက်တော်မြို့သို့ ချင်းနင်းဝင်ရောက်စဉ်တွင် ရေယာဉ်များကြီးက -

"ဟိုးအဝေးမှာ မြင်နေရတဲ့ တောင်တန်းက သေလာဂီရီ ပဗ္ဗတ တောင်လို့ ခေါ်ပါတယ်။ ဒီတောင်ဟာ သမိုင်းဝင်တောင်ပါ။ ဗုဒ္ဓရှင်တော် မြတ် ဂေါတမ ဘုရားပွင့်တော်မူပြီး မဟာသက္ကရာဇ် ၁၂၃ ခု ကဆုန် လဆန်း ၈ ရက် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ (ဘီစီ ၅၈၀) မှာ မြတ်စွာဘုရားဟာ ရဟန္တာ ငါးရာနဲ့အတူ နတ်ပြာသာဒ်ယာဉ် ငါးရာနဲ့ ကောင်းကင်မှ ကြွတော်မူပြီး ဒီကုလားတန်လို့ခေါ်တဲ့ ဂစ္ဆပနဒီ (ကမ္ဘာပနဒီ) မြစ်ရဲ့ လက်ယာဘက် ကမ်းနဖူးမှာရှိတဲ့ သေလာဂီရီပဗ္ဗတတောင်ရဲ့ မောရပဗ္ဗတတောင်ထိပ်မှာ ရပ်တော်မူပြီး ဒီတောင်ပေါ်မှာ ငါဘုရားဟာ ရှေးရှေးဘဝ ပန်းပွတ် သမား ဖြစ်ခဲ့ဖူးသောကြောင့် ငါ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသော် ရခိုင်မင်းတို့ ငါဘုရား

၏ ကျောရိုးဓာတ်တော်ကို စေတီတည်ကြလေလို့ အမိန့်ရှိခဲ့ဖူးပါတယ်။ အခု မြင်နေရတဲ့စေတီဟာ ရွေးဟောင်းသမိုင်းဝင်စေတီဖြစ်ပြီး ဘုရားခြေတော်ရာ ရှိခဲ့ပါတယ်" ဟု ပြောပြခဲ့သည်။

မြတ်စွာဘုရား သက်တော်ထင်ရှားရှိစဉ်က ကြွရောက်တော်မူခဲ့သော ခြေတော်ရာတောင်တန်းနှင့် ဂေါတမဘုရားရှင်လက်ထက် ခညဝတီမင်းအဖြစ် တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ် မင်းလုပ်ခဲ့သော စန္ဒသူရိယမင်းကိုယ်တော်တိုင် တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့သော ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော် မဟာမြတ်မုနိ ကိုယ်တော်မြတ်ကြီး တည်ထားရာဒေသသို့ အာရုံပြု ဖူးမြော်နိုင်ရန် ကစ္ဆပနဒီမြစ်ဘေးသို့ လျှောက်လာခဲ့သည်။ မြစ်ကမ်းနံဘေးမှ အရှေ့ဘက်ကို မျှော်ကြည့်သောအခါ မြူခိုးများဝေနေပြီး သေလာဂီရိတောင်သည် နှင်းမှုန်အောက်တွင် ပျောက်ကွယ်နေသည်။

ပြည်တွင်းရေကြောင်းပို့ဆောင်ရေး ကျောက်တော်မြို့နယ် မန်နေဂျာ ဦးစံလှဘော်သည် အလွန်လေးစား ရှိသောတတ်သူ ရခိုင်တိုင်းရင်းသားဖြစ်သည်။ ကျွန်တော် ကမ်းနားသို့လမ်းလျှောက်ခဲ့ရာ သူ အနောက်မှ မသိမသာ ကပ်လျက်လိုက်ပါလာခဲ့သည်။ မနေ့ညနေက ကျွန်တော်တို့ ရေယာဉ် ဆိပ်ကမ်းသို့ ဆိုက်ကပ်ချိန်တွင် ဆိပ်ခံဘောမှ ကြိုဆိုခဲ့ပြီး ကျွန်တော့်ကို ရေယာဉ်မှူးက မိတ်ဆက်ပေးသောအခါ "မန်နေဂျာကြီး နေကောင်းလား" ဟူသောမေးခွန်းကို "တင်ပါ့ဘုရား" ဟု ဖြေဆိုခဲ့သူဖြစ်သည်။ ဘုန်းကြီးနှင့် စကားပြောဖန်များ၍ မှားများ ပြောလေသလားဟု ထင်မှတ်ကာ နောက်ထပ် စကားတစ်ခွန်းဖြစ်သော "လုပ်ငန်းတွေရော အဆင်ပြေရဲ့လား" ဟူသောမေးခွန်းကို "မှန်ပါ့ဘုရား" ဟု ထပ်မံဖြေဆိုပြန်သဖြင့် "ကျွန်တော် ဘုန်းကြီးမဟုတ်ဘူးနော်" ဟု သူ့ကို ရယ်သွမ်းသွေးရင်း စကားဆိုခဲ့သည်။

သို့သော် ရေယာဉ်မှူးကြီးက သူတို့ရခိုင်ပြည်နယ် ကျောက်တော်ဒေသမှာ လူကြီးတွေလာရင် အခုလိုပဲ ရှိသေကောင်းရှိင်းတဲ့ အသုံးအနှုန်း ဖြစ်တဲ့ တင်ပါ့ဘုရား၊ မှန်ပါ့ဘုရားကို လူလူချင်းလည်း သုံးလေ့ရှိကြောင်း ပြောပြမှ ကျောက်တော်ရောက် ရခိုင်ဓလေ့ကို သိရပါတော့သည်။

ခုလည်း ကျွန်တော့်အနီးမှ ကုပ်ချောင်းချောင်းဖြင့် လိုက်လာသူ ဦးစံဘော်လှကို အားနာစွာ မလိုက်လည်း ရတယ်၊ ရှုခင်းတွေကြည့်ချင်

လို့ပါဟု ဆိုသော်လည်း "သိလိုတာရှိရင် ဖြေနိုင်အောင်ပါဘုရား" ဟု ဆိုသဖြင့် ဝမ်းထဲကြိတ်၍ ရယ်မိပါသည်။ "ကျောက်တော်မြို့ တစ်ဖက် ကမ်းမှာ ကားနဲ့ နာရီဝက်ခရီးသွားရင် ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော် မဟာမြတ်မုနိ ဘုရားကို ရောက်ပါတယ်။ လိုက်ပို့ပါရစေ" ဟုဆိုသဖြင့် ပလက်ဝခရီးမှ အပြန် ဖူးလိုကြောင်း စကားပြန်ခဲ့ပါသည်။ ယနေ့နံနက် ၈ နာရီတွင် ကျောက်တော်မှ ပလက်ဝသို့ ခရီးဆက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

ထိုခရီးတွင် ကျွန်တော်နှင့်အတူ ပါလာသည်မှာ ဗိုလ်ကြီးညွန့် အောင် ဖြစ်သည်။ ပေါ့ပါးသွက်လက်ပြီး အလွန်အားကိုးရသူဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့ ခရီးစဉ်မှာ စစ်တွေမှ ကျောက်တော်၊ ကျောက်တော်မှ ပလက်ဝ ခရီးစဉ်ဖြစ်သည်။ ပလက်ဝဆိုသောဒေသကို ချင်းပြည်နယ် ဟုသာ တစ်ချိန်က သိခဲ့သော်လည်း စစ်အုပ်ချုပ်ရေးဒေသအရ ရခိုင် ပြည်နယ်တွင် ပါနေပြန်သည်။ ယခုခရီးတွင် မမျှော်လင့်ဘဲ ရခိုင် ပြည်နယ်မှသည် ချင်းပြည်နယ်ဆီသို့ဟု ကြွေးကြော်ခွင့် ရရှိလိုက်လေပြီ။

သို့သော် ကျွန်တော် ပြည်တွင်းရေးကြောင်းပို့ဆောင်ရေးဌာနတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သော ကာလတစ်လျှောက် ဤခရီးသည် အလွန် လွမ်းမောဖွယ်ဖြစ်ခဲ့သည်။ ပလက်ဝ ခရီးစဉ်သို့သွားရန် ကျောက်တော် ဆိပ်ကမ်းသို့ ဆင်းလာသောအခါ လိုက်ပါရမည့်ရေယာဉ်မှာ စီပီဘီ-၂ မော်တော်ငယ်လေးဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသည်။ အလျားပေ ၄၀၊ အနံ ၁၀ ပေ၊ ရေစူး ၃ ပေသာရှိ မော်တော်ငယ်လေးဖြစ်သည်။ ဆိပ်ခံပေါ်မှ လှမ်းကြည့်ရာ မော်တော်ဝမ်းတွင်း၌ လူပြည့်နေပြီး ခေါင်မိုးပေါ်၌ပင် ထိုင်စရာမရှိတော့ပါ။ မန်နေဂျာကို ဘယ်လိုလဲ ဆိုသောအကြည့်ဖြင့် လှမ်းကြည့်လိုက်ရာ ပျာပျာသလဲ သူ့ရေယာဉ်ဝန်ထမ်းကို ခေါင်မိုးပေါ်မှ လူများအား ပြန်ဆင်းခိုင်းရန် ဖမ်းနဲ့ပေးပါသည်။ "မန်နေဂျာကြီး ... ဒီခရီးမှာ တစ်ပတ်ကို သင်္ဘောဘယ်နှရက်ရှိသလဲ" ဟု မေးသောအခါ သုံးရက်သာရှိကြောင်း၊ နေ့တိုင်းထွက်ပါကလည်း လူမပြည့်ကြောင်း၊ ခုလို တနင်္လာနေ့ဆိုရင် ကျောင်းတက်မယ့် ဆရာမ၊ ကျောင်းသားများ လမ်းခရီးရွာများမှာ ဆင်းမှာမို့ လူလျှံနေကြောင်း ရှင်းပြပါသည်။

"ဒါဆိုရင် အရေးကြီးတဲ့လူတွေ ကြားရက်မှာ ဘယ်လိုသွားသလဲ" ဟု မေးသောအခါ ပဲ့ထောင်တွေ ရှိကြောင်း ဖြေပါသည်။ "ဒီနေ့တော့

သင်္ဘောအန္တရာယ်မရှိရင် လိုက်ပါစေ၊ ကျွန်တော်တို့ လာစစ်လို့ ခရီးသည် မလိုက်ရဘူးဆိုရင် ခရီးသည် ဒုက္ခရောက်ဦးမယ်။ အဆင်ပြေအောင် လုပ်လိုက်ပါ" ဟု ဆိုလိုက်ရပါသည်။ တကယ်တော့ ဒီသင်္ဘောလေးသည် လူ ၆၀ ဆံ့သော မော်တော်ဖြစ်ပြီး ယခုမော်တော်ပေါ်တွင် ၉၅ ယောက် ပါကြောင်း သိရသည်။

ကျွန်တော်နှင့် ဗိုလ်ကြီးညွန့်အောင်တို့ မော်တော်မောင်းသူ၏ ခုံဘေးတွင် ကုလားထိုင်တစ်လုံးစီဖြင့် လိုက်ပါခဲ့ကြရသည်။ ကုလားတန်မြစ်သည် နံနက်ခင်းတွင် လှိုင်းကြက်ခွပ်များဖြင့် လှပကွန့်မြူးနေသည်။ အရှေ့ အနောက် အကျယ်ကိုက် ၃၀၀ ခန့်ရှိမည်ထင်သည်။ မြစ်ပြင်တွင် တံငါသည်တို့ ပိုက်ချ ဝမ်းစာရှာနေကြပြီ။ တံငါသည်ဘဝဆိုတာ ကုသိုလ်နှင့် အကုသိုလ် အချိန်သတ်မှတ်ချက်မရှိ။ ငါးတစ်ကောင်သည် သူ့မိသားစု ဘဝ၏ ကုသိုလ်ရေးဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ကျောက်တော်မှ အဆန်ခရီးမြို့စွန်တွင် ဟာလာဆန်ကြိတ်စက်များကို တွေ့ရသည်။ ဒီဒေသသည် ဆန်ပေါကြွယ်ကြောင်း တစ်မျှော်တစ်ခေါ် စပါးခင်းများက သက်သေပြနေသည်။

သင်္ဘောပေါ် စတက်ကတည်းက ပြည့်လုံနေသော ခရီးသည်များ၏ ဒုက္ခကို မကြည့်နိုင်ဘဲ မရောက်ဖူးသေးသော ကျောက်တော်တစ်ခွင် ရှုခင်းတွေကို ကြည့်လာခဲ့ရာ မြစ်အရှေ့ဘက်ကမ်း၌ တည်ရှိနေသော ကျောက်တော်သကြားစက်ကျော်မှ သင်္ဘောအရှေ့ပိုင်းသို့ ခြေဆန့်မိပါသည်။ ခြေဆန့်သည်ဟုဆိုသော်လည်း ခြေလှမ်း ၂၀ ပင်မပြည့်။ သင်္ဘောဦးသို့ရောက်လေပြီ။

ကြမ်းခင်းပေါ်တွင် အခင်းမပါဘဲ ထိုင်နေသော အဘွားအိုကို နှုတ်ဆက်ရာ သူပြန်ပြောသော စကားကို ကျွန်တော် နားမလည်ပါ။ သင်္ဘောသားက သူက ချင်းလို ပြောနေတာဟုဆိုမှ ချင်းမှန်းသိရသည်။ ဗမာလိုပင် ဝတ်ထားသည်။ သူ၏ဘေးတွင် လှပသော မိန်းမပျိုလေးကို တွေ့ရာ "ဘယ်ကိုသွားမလဲ" ဟု မေးလိုက်သည်။ ပလက်ဝပြန်မလို့ဟု ဆိုသည်။ "ဇာတိလား" ဟုမေးရာ "ဟုတ်" ဟု တစ်ခွန်းတည်းသာ ဖြေသည်။ ထပ်မေးမှ "စစ်တွေကောလိပ် ကျောင်းပိတ်လို့ ခဏပြန်တာ။ ကျောက်တော်မှာ နှစ်ရက်လောက် သင်္ဘောမရှိလို့ စောင့်နေတာ။ ဒီနေ့မှ

ပြန်ရတယ်" ဟု ဝဲတဲတဲဖြင့် ဗမာစကားပီသစွာ ဆိုပါသည်။ ကျွန်တော်
တွေ့ဖူးသော ဟားခါး၊ ကလေးဘက်မှ ချင်းများနှင့် စကားမတူ၊
ပုံသဏ္ဌာန်မတူကြောင်း တွေ့ရသည်။ ဟားခါး၊ တီးတိန်ဘက်က ချင်း
တိုင်းရင်းသားတွေ ခေတ်မီနေသော်လည်း ပလက်ဝမှ ချင်းတိုင်းရင်းသူ
လေးမှာ ရိုးရှင်းလွန်းသည်ဟု မှတ်ချက်ပြုမိသည်။

နံနက် ၉ နာရီကျော်ကျော်တွင် ရွှေပြည်ရွာသို့ ရေယာဉ်ကပ်
သည်။ ဆရာမနှင့် ကျောင်းသားအချို့ ဆင်းသွားကြသည်။ ဒီရွာမှာ
စာသင်ပြီး ညနေပဲထောင်ဖြင့် ကျောင်းသို့ပြန်မည်။ ပဲထောင်မကြုံလျှင်
ဒီရွာမှာ အိပ်ပေတော့ ဆရာမရေဟု စိတ်မှ ရေရွတ်နှုတ်ဆက်လျက်
ရေယာဉ်ထွက်ခွာခဲ့သည်။ အိမ်ခြေတစ်ရာခန့် ရွာလေး၏ လှေဆိပ်တွင်
ကျောင်းသား ၁၀ ယောက်ခန့်၊ ဆရာမလေး နှစ်ယောက်ကို ခြင်းဆွဲသူဆွဲ၊
လက်ဆွဲသူဆွဲ ကြိုဆိုကြရာ ရင်မှာမဖော်ပြနိုင်သော ဝေဒနာလှိုင်းတစ်ခု
လှုပ်ခတ်သွားသလို ခံစားရသည်။ တောသူ တောင်သားဓလေ့ ရိုးစင်း၍
ချစ်စရာကောင်းသည်မှာ မြို့ပြမြင်ကွင်း၌ ပျောက်ကွယ်သွားပြီလားဟု။

ရွှေပြည်ရွာမအထွက် မြစ်အနောက်ဘက်ကမ်းတွင် ကြံခင်းများ
စွာ တွေ့ရသည်။ စက်လှေများဖြင့် အနောက်ဘက်ကမ်းမှ သကြားစက်
ရှိရာ အရှေ့ဘက်ကမ်းသို့ သယ်ပို့နေကြသည်။ တစ်နာရီ ငါးမိုင်နှုန်း
သာသာရှိသော မော်တော်လေး၏ လှိုင်းဂယက်တို့မှာ ငါးဖမ်းလှေတို့
မမှုသလို လူးလွန်ရုံသာရှိသည်။ နံနက် ၁၀ နာရီတွင် မာလာရွာသို့
ဆိုက်ကပ်သည်။ ရေယာဉ်မှူးက ဒီရွာမှာ ခမိ (မြို့) နှင့် ရခိုင်တိုင်းရင်း
သားများ နေထိုင်သည်ဟုဆိုသည်။ ခရီးသည် အဆင်းနည်းပြီး အတက်
များသည်။ ပလက်ဝမှာ ငှက်ပျောသီး သွားရောင်းကြမည်တဲ့။ တစ်ဖီးမှ
၁၀၀ ကျပ်၊ ဖီးကြမ်းတွေ ဈေးပေါလှသည်။

နှစ်နာရီခန့်ခရီးတွင် မြစ်သည် ပိုကျဉ်းလာသည်။ ရေစီးသန်လာ
သည်။ ရေဆန်ခရီးမို့ မော်တော်သည် မလှုပ်တလှုပ်သွားသလို ခံစား
ရသည်။ တောင်တန်းများကို မြင်လာရပြီ။ တောင်ခြေတွင် ကျောက်သား
နံရံများကို တွေ့ရသည်။ ဘုန်းကြီးကျောင်းတစ်ကျောင်း တောင်ကုန်းပေါ်
တွင် ထီးထီးတည်ရှိနေသည်။ ထိုနေရာမှ ၁၅ မိနစ်အတွင်း မြစ်အရှေ့
ဘက်ကမ်းရှိ တင်းမရွာရောက်သည်။ လမ်းခရီးတစ်လျှောက် ရွာတွေ့

တိုင်း ကပ်နေ၍ ရန်ကုန်မှာ စီးရသော ဘတ်စ်ကားလို လူတွေတိုင်း မှတ်တိုင်လားဟု မေးရမလိုဖြစ်နေသည်။ တကယ်တော့လည်း မော်တော်လေးသာ အားကိုးရာ။ ကျေးရွာနေလူများဘဝ ဆင်းရဲရှာကြပါသည်။ တစ်ပတ်မှ သုံးရက်သာရောက်လာသော မော်တော်လေးကို မျှော်ရသော သူတို့ဘဝ၊ ကားဆိုတာ မမြင်ဖူးသူများ ရှိနေပါသည်ဟု ဆိုသောအခါ ယုံလိုက်ရပါသည်။ တကယ်တော့ ကျောက်တော်၊ ပလက်ဝသည် ရေယာဉ်မှလွဲ၍ ကားလမ်းခရီး မရှိပါ။

ပြိုင်းတိုင်းရွာသို့ ရောက်သောအခါ မွန်းတည့် ၁၂ နာရီ ထိုးလေပြီ။ ဆရာမများကို ဆင်းကြိုနေသူ ကျောင်းသူကျောင်းသားငယ်လေးများ တွေ့ရပြန်သည်။ "တို့ဆရာမ ပြန်လာပြီဟေ့" ဟု အော်ဟစ်သံများ ကမ်းနားတစ်လျှောက် ဆူညံသွားပါသည်။ သူတို့ဝမ်းသာနေကြသည်။ သူတို့ စာသင်ချင်ကြသည်။ တကယ်တော့ သူတို့ကျောင်းဝတ်အင်္ကျီများမှာ အချို့က ညစ်ထေးထေး၊ အချို့က ကျောင်းစိမ်းမဟုတ်။ ဆရာမကို ပြေးဖက်သော ကျောင်းသူလေးတစ်ယောက်က "ဆရာမက အကြာကြီး သွားတယ်နော်" ဟု လွမ်းဆွတ်စွာ ပြောနေရှာသည်။

ကျွန်တော် ဆိပ်ကမ်းပေါ်ထိ တက်ကြည့်လိုက်သည်။ ဆရာမလေးကို "ဘယ်ကနေ လာသင်တာလဲ" ဟု မေးကြည့်သောအခါ "မြောက်ဦးကပါ" ဟု ရခိုင်သံဝဲဝဲလေးဖြင့်ဖြေသည်။ အေးလေ၊ သူလည်း တစ်နယ်တစ်ကျေး က လာရတာ၊ လွမ်းစရာရှိလို့ ပြန်တာဖြစ်မှာပေါ့။ ပြိုင်းတိုင်းရွာလေးမှ အထွက် အလွမ်းပြိုင်ရွာဟု နာမည်ပြောင်းရင် ကောင်းမလားဟု တွေးမိခဲ့ပါသည်။ မမေ့နိုင်စရာ ရွာကလေးကို လက်ပြနုတ်ဆက်ခဲ့သည်။

ချင်းပြည်အစ မီးဝ

နေ့လယ် ၁ နာရီကျော်တွင် ကုလားတန် (မီးဝ) ရွာသို့ ရောက်လေသည်။ ရခိုင်နှင့် ချင်းပြည်နယ်၏ နယ်စပ်ရွာဟုဆိုသည်။ မြစ်အနောက်ဘက်ကမ်း၌ တည်ထားသော ရွာလေးသည် တောင်ကုန်းလေးပေါ်တွင် ရှိသည်။ ခမိ (မြို့) တိုင်းရင်းသား အများဆုံးနေသည်ဟု ဆိုသည်။ ဗမာလိုသာ ဝတ်စားကြသည်။ ဆိပ်ကမ်းပေါ် တက်ကြည့်ကြ

သည်။ သက်ကယ်မိုး၊ ထရံကာ ထမင်းဆိုင်လေး သုံးဆိုင်၊ လက်ဖက်ရည်ဆိုင် တစ်ဆိုင်သာ တွေ့ရသည်။ ဗန်းကလေးများရွက်၍ အကြော်နှင့် ကြံပိုင်းများရောင်းသော ကလေးများ၏အသံကို ချင်းလား၊ ရခိုင်လား မဝေခွဲတတ်တော့ပါ။ ဤရွာမှာ ရခိုင်လည်း နေသည်။ ချင်းလည်းရှိသည်။ ခမိလည်း ရှိသည်။

ကုလားတန်မြစ်သည် အထက်ရောက်လေ ကျဉ်းလေ၊ တောင်တွေက စိုးမိုးလေ၊ ရာသီဥတုအေးလေ ဖြစ်လာသည်။ မော်တော်ရွာမှ ထွက်လာမှ အပေါ်သွားချင်စိတ်ဖြစ်လာသည်။ မော်တော်ပေါ်ရှိ အိမ်သာသို့ သွားရာ အကာက ခေါင်းတစ်ခုလုံး ပေါ်နေပြီး ဂုန်နီအိတ်တံခါးသာရှိသော အိမ်သာလေးထဲသို့ ကျန်းမာရေးအရ မဝံ့မရဲ သွားခဲ့ရပါသည်။

ချင်းပြည်နယ်ထဲသို့ ရောက်လာပြီး မီးဝရွာမှအထွက် ပီဟုတ်ရဲကင်းလေးကို တွေ့ရသည်။ နယ်စပ်လုံခြုံရေးစခန်းလေး တိုင်းပြည်တာဝန် ထမ်းဆောင်နေသည်။ ကုလားတန်မြစ်ထဲသို့ ချောင်းငယ်တစ်ခု စီးဆင်းနေသည်။ မင်းချောင်းဟုဆိုသည်။ ချောင်းအတွင်း ရွာများစွာ ရှိသည်ဟုဆိုသည်။ မြစ်ဆုံတောင်ကုန်းပေါ်တွင် စေတီလေး တွေ့ရသည်။ ကိုးတောင်ပြည့်စေတီ၊ မြစ်ပြင်သည် ကြည်စိမ်း၍ သင်ဖျူးခင်းသလို ငြိမ်သက်နေသည်။ လှိုင်းတို့မရှိ။ မော်တော်ဘုတ်သံသည် တောတောင်ထဲတွင် ဆူညံစွာ ခုတ်မောင်းနေသည်။ မော်တော်သံကြား၍ ကမ်းနား တောင်ခြေမှ ကလေးများ လက်ပြရန် အော်ဟစ်ဆင်းလာကြသည်။ သဲမဝရွာဟုဆိုသည်။

နှမဒါရွာကိုလည်း ရောက်ခဲ့သည်။ နာမည်ဆန်းသော ရွာဖြစ်သည်။ ဘေးတစ်ဖက်တစ်ချက် တောင်တန်းများ စိုးမိုးထားပြီး မြစ်ကျဉ်းနေသဖြင့် ဧရာဝတီ ဗန်းမော်မြစ်ကျဉ်းနှင့် ဆင်တူလှသည်။ မြစ်အရှေ့ဘက်ကမ်း၌ ရှိသည်။ တောင်ယာခုတ်ထားသော တောင်ကတုံးများ တွေ့ရသည်။ ရွာဘေးမှ နှမဒါချောင်းလေး ကုလားတန်မြစ်ထဲသို့ စီးဝင်သည်။ ဗိုက်စူနေသော ကလေးများ တွေ့ရ၍ ကျန်းမာရေးဆေးခန်းလေး ရှိလျှင် ကောင်းမည်ဟု တွေးမိသည်။ နှမဒါရွာ အထက်တွင် အထက်မွန်ထောင့်ရွာရှိသည်။ ရွာကမ်းစပ်တွင် UNDP အဖွဲ့မှ နှစ်တိုနှစ်ရှည် စီမံကိန်းသီးနှံများ ရောနှောစိုက်ပျိုးရန် နှိုးဆော်ထားသော ဆိုင်းဘုတ်

ကြီးကို တွေ့ခဲ့ရသည်။ ကျေးလက်ဒေသ ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့များ ဤဒေသတွင် ကွင်းဆင်းဆောင်ရွက်နေပုံရသည်။ တောင်ယာ မီးရှို့ထားသော မြင်ကွင်းများ တွေ့ရသည်။ တောင်ကုန်းများပေါ်တွင် ပလောင်းလွယ်၍ တောင်ယာခုတ်နေသူများ တွေ့ရသည်။ တောင်တန်းခလေးကို တွေ့လာရသည်။ ချင်းဒေသ၏ အငွေ့အသက်များ ထင်ရှားလာပြီ။

ကုလားတန်မြစ်သည် ရခိုင်ပြည်နယ်မှချင်းပြည်နယ်သို့ ကျွန်တော်အား ခေါ်ဆောင်လာခဲ့လေပြီ။ ပလက်ဝအနီးရောက်လေအေးလေ ခံစားရသဖြင့် ရေချိုးထားရန် ရေယာဉ်မှူးက အကြံပေးသည်။ ညနေ ၅ နာရီခန့်မှ ရောက်မည်ဖြစ်၍ ပလက်ဝတွင် ရေချိုးပါက တောင်ကျရေသာ ချိုးရမည်ဖြစ်သည်။ မြစ်မှာ ရေဆင်းချိုးလျှင် လူသုံးများသဖြင့် မသန့်ရှင်းနိုင်။ ယခုရောက်နေသော နေရာသည် ရေလည်းကြည်၊ အအေးလည်း ပေါ့သဖြင့် မော်တော်ကုန်းပတ် နောက်ပိုင်းတွင် ပုံးဆွဲ လောင်းပေးသောရေကို အရသာခံ ချိုးခဲ့ရသည်။ ပြည်တွင်းရေကြောင်း ခရီးတစ်လျှောက် သင်္ဘောသားများသည် ရေချိုးပေး၊ ထမင်းခူးကျွေး၊ ညောင်းလျှင် နှိပ်ပေးတတ်သော ကြင်နာတတ်သူများပါတကားဟု ယနေ့တိုင် ကျေးဇူးမမေ့နိုင်ပါ။

ပလက်ဝသို့ ကျောက်တော်မှ မိုင် ၄၀ ရေလမ်းခရီး ညနေ ၅ နာရီ မော်တော်ရောက်သည်။ အတိအကျဆိုလျှင် ၁၉၉၉ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၂ ရက်နေ့၊ ရေနည်းချိန်တွင် မော်တော်သည် မြို့အဝင် နှစ်မိုင်ခန့်မှာ ဆိုက်ကပ်ရသည်။ ယခု ကံကောင်း၍ မြို့ဝအထိ ရောက်သည်ဆို၍ မြို့မြင်ကွင်းကို မော်တော်ပေါ်မှ ကြည့်ရသည်။ တောင်ကုန်းပေါ်တွင် ဝါးအိမ်များကို ဦးစွာတွေ့ရသည်။ ပလက်ဝသို့ ဆိုက်ကပ်ချိန်တွင် ခရီးသည် ၅၀ ခန့်သာ ကျန်တော့သည်။ တစ်ဝက်က လမ်း၌ ဆင်းသွားကြလေပြီ။ ပလက်ဝမြို့ဆိုင်းဘုတ်ကို ရှာကြည့်သည်။ မိုးတွင်း ဆိုက်ကပ်သော နေရာ၌သာ ဆိုင်းဘုတ်ရှိသည်။ ဒီနေရာက မြို့စွန်၊ ဆိပ်ခံတံတားမဟုတ်။ ဒီကနေ မြို့ထဲ လမ်းလျှောက်ရမည်။ ဆိုက်ကားမရှိ၊ ကားနထွို၊ ဒါဆို ကိုယ့်အိတ် ကိုယ်ဆွဲ လမ်းလျှောက်။ သုံးပေခန့် ကျယ်သော ကွန်ကရစ်လမ်းကလေးပေါ်လျှောက်ရင်း ၁၅ မိနစ်ခရီး မြို့ထဲရောက်လေသည်။

ညနေစောင်း အေးစိမ့်သော ရာသီဥတုနှင့်အတူ မြို့လေးငြိမ်သက်နေသည်။ လူစိမ်းတက်လာ၍ အဆန်းသဖွယ် ကျွန်တော်တို့ကို ဝိုင်းကြည့်နေကြသည်။ မြို့ဟုဆိုသော်လည်း တောင်မြောက်လမ်းရှည် နှစ်လမ်း၊ အရှေ့ အနောက်လမ်းတို့ ၁၀ လမ်းခန့်သာရှိသော ရွာကြီးမျှသာတကားဟု မှတ်ချက်လိုက်သည်။ ဆုတောင်းပြည့် ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်ကြီးနှင့် ခရစ်ယာန် ဘုရားကျောင်းတို့ မနီးမဝေး တွေ့ရသဖြင့် သာသနာ ညီမျှစွာ အတူတကွ လက်တွဲနေထိုင်သော ချင်းမြို့လေးပါလားဟု ခံစားရသည်။

ချင်းမြို့ဟုဆိုသော်လည်း ဗုဒ္ဓဘာသာ ဘုန်းကြီးကျောင်းကြီး နှစ်ကျောင်းမှာ ခန့်ညားထည်ဝါလှပါသည်။ ထူးခြားသည်မှာ တရုတ်လူမျိုးတစ်ဦးမှ မတွေ့ရဘဲ ကုလားအနည်းငယ်သာရှိခြင်းပင်။ ထို့ကြောင့်လည်း စတိုးဆိုင်ကြီးများ၊ ကုန်စုံဆိုင်ကြီးများ မရှိခြင်းဖြစ်သည်။ လူနေမှု ဓလေ့စရိုက်နှင့် ညီမျှသော စားသောက်ဆိုင်၊ ကုန်မာဆိုင်လေးများသာ မြို့၏ လိုအပ်ချက်ကို ဖြည့်ဆည်းပေးလျက်ရှိသည်။

ကျွန်တော် ပလက်ဝမြို့ကို မိုးမချုပ်မီ တစ်ပတ်ပတ်ရန် ဆုံးဖြတ်ပြီး လမ်းလျှောက်ထွက်ခဲ့သည်။ မြို့အင်္ဂါနှင့်ညီသော ပန်းခြံလေးရှိနေသည်။ မီးသတ်၊ ဘဏ်နှင့် ကြေးနန်းရုံး၊ ဆေးရုံတို့ တောင်ခြေဘက်တွင် စုဝေးရှိနေသည်။ ခြံဝင်းကိုယ်စီနှင့် လွတ်လပ်စွာ စိုက်ပျိုးစားသောက်၍ရသော အခွင့်အရေးရှိသော မြို့လေးဖြစ်ပါသည်။ ပလက်ဝမှာ တစ်ချိန်က လေယာဉ်ခရီးစဉ်ရှိသည်ဟု ဆိုသည်။ Twin Autan လေယာဉ်လေးသာ ဆင်းနိုင်သည်။

မြို့အစွန် အိမ်တစ်အိမ်က ထွက်လာပြီး နှုတ်ဆက်သည်။ ဘယ်ကလာကြသလဲဟုနှုတ်ဆက်၊ ရေနွေးကြမ်းသောက်ကြရန် အိမ်ထဲဖိတ်သော်လည်း အိမ်ထဲမဝင်တော့ပါ။ ချင်းပြည်နယ်မှာနာမည်ကြီးတဲ့ အောင်ဆန်းသူရိယ ဗိုလ်တိုက်ချွန်းကို ကြားဖူးသလားဟု မေးသည်။ ကြားဖူးရုံ ဘယ်ကမလဲ၊ ဗိုလ်တိုက်ချွန်းက တပ်မတော် သူရဲကောင်း အမြင့်ဆုံး ဘွဲ့တံဆိပ်ဆုရှင်ပဲ။ သူ့စာအုပ်ကို ဖတ်ဖူးသည်။ သူ့ဘဝကို အနည်းအကျဉ်း သိထားသည်။

"ကျွန်မက သူ့ဇနီးပါ။ ဒါ သူ့ကလေးပါ"

ဟိုက် ... ဒါဆို ဗိုလ်တိုက်ချွန်းက တကယ့်သူရဲကောင်း ပီသကြောင်း သက်သေပြလေပြီ။ စစ်ပွဲတွင်သာမက အချစ်ပွဲမှာလည်း ထူးချွန်အောင်မြင်သည်။ ရောက်လေရာ အိမ်ထောင်ကျကာ တိုက်ပွဲဆင်ခဲ့လေသလားမသိ။ သူ့ရဲ့အသွေးအသားတွေ ပေးဆပ်ကာ မျိုးဆက်တွေထားခဲ့သည်။ တီးတိန်မှ ဟားခါး၊ ထိုမှ ပလက်ဝအထိ ဇာတိသွေးပြခဲ့လေသလားဟု သူရဲကောင်းကို ဂုဏ်ယူလိုက်မိသည်။ ပလက်ဝမြို့စွန်ရေတံခွန်လေးမှအပြန် အိမ်လေးတစ်အိမ်မှ ထွက်ပြီးနှုတ်ဆက်သည်။

"ကျွန်မတို့အိမ် အလည်ဝင်ပါဦးလား၊ ရေနွေးကြမ်း သောက်ရအောင်လေ၊ ခေါင်ရည်တော့ မရှိတော့ဘူး"

ဪ - သင်္ဘောပေါ်က ကောလိပ်ကျောင်းသူလေး ရေတောင်ချိုးပြီးနေပြီ။ ချင်းဝတ်စုံနဲ့ လှနေပါလား။ ကျွန်တော်၏ မြို့ပတ်ခရီးအစကို သူမြင်တွေ့သွားခဲ့ပုံပေါ်သည်။ သင်္ဘောလမ်းခရီးတစ်လျှောက် ၁၀ နာရီခရီးလမ်းမလျှောက်ခဲ့ရ၍ ပလက်ဝမြို့ပတ်ခရီးနှင့်ခဲ့သည်။ သန့်ရှင်းသပ်ရပ်ပြီး တောင်ကုန်းတောင်တန်းများပေါ်တွင် အစီအရီ လှပနေသော ခြံဝင်းများနှင့် အိမ်ကလေးများ၊ လှပသော ရောင်စုံ ရွက်လှပန်းများ၊ ချယ်ရီပန်းများ၊ လိမ္မော်ခြံများ၏ ရနံ့တို့သည် ကျွန်တော့်စိတ်ကို ပင်ပန်းမှုဒဏ်မှ ပြေပျောက်စေခဲ့သည်။ ရခိုင်ရပ်ကွက်၊ ချင်းရပ်ကွက်၊ ခမိရပ်ကွက်ဟု အုပ်စုလိုက် ရောနှောနေထိုင်ကြသော ပလက်ဝဟုဆိုသော တောင်တန်း မြို့ငယ်လေးကို ရေကြောင်းခရီးဖြင့် ရောက်ခဲ့သည်ကို ကျွန်တော် မမေ့နိုင်ပါ။

ထို့အတူ ခေါင်ရည်မရှိပေမယ့် စပါးအရက်နဲ့ ညနေစာ ဧည့်ခံခဲ့သူ ကောလိပ်ကျောင်းသူ ချင်းပျိုဖြူ၏ ကြည်မွေဖွယ် ချစ်စရာလေ့နှင့် သူ၏အပြုံးတို့သည် နှင်းငွေ့များနှင့်အတူ အေးချမ်းခဲ့ဖူးပါသည်။

ကုလားတန်မှ ကမ္ဘာပနဒီ

ညနေ ၆ နာရီတွင် ကျွန်တော်တို့ ဗိုလ်တဲသို့ရောက်သည်။ ယခင် မြို့ပိုင်ရုံး၊ ယခု မယကရုံးနှင့် ကပ်လျက်ရှိသော ဗိုလ်တဲသည် ခြေတံရှည်တစ်ထပ်အဆောက်အအုံဖြစ်သည်။ ရေနံချေးသုတ်ထားသော အဆောက်

အဖုံအောက် တချို့နေရာများ၌ ခြံအုံများတက်နေသည်။ ရေကြောင်း မန်နေဂျာ မရှိသော ဆိပ်ကမ်းမြို့လေးတွင် သင်္ဘောစာရေးလုပ်သူက မယကနှင့်ညှိ၍ ကျွန်တော်တို့ တည်းခိုရန် စီစဉ်ပေးခြင်းဖြစ်သည်။ ဗိုလ်တဲအဝင်တွင် ခြေလက်ဆေးရန် ရေပုံး၊ ဆပ်ပြာခွက်၊ လက်သုတ်ပဝါ တို့ကို စီစဉ်ပေးထားသော စေတနာကို တွေ့ရသည်။

ကျွန်တော်တို့ အိပ်ရန်အတွက် စီစဉ်ထားသော အိပ်ခန်းထဲသို့ ဝင်လိုက်သောအခါ ခေါင်မိုးနံရံတစ်ခုလုံး ပင့်ကူအိမ်များက ကြောက်စရာ ကောင်းစွာ ထူပိန်းနေသည်။ ပင့်ကူကြီးတစ်ကောင်ဆို ခြောက်လက်မ ပတ်လည်လောက် ရှိမည်ထင်သည်။ ခုတင်ပေါ်တွင် အိပ်ရာ၊ ခြင်ထောင် ခင်းထားသော်လည်း ထိုင်လိုက်သောအခါ အနည်းငယ် ယိုင်သွားပါသည်။ သင်္ဘောစာရေးက -

"ဗိုလ်မှူးတို့ကို သိပ်အားနာတယ်၊ ပလက်ဝမှာ တည်းခိုခန်း မရှိဘူး၊ ဌာနဆိုင်ရာလူကြီးတွေလာရင် ဒီမှာပဲ စီစဉ်ရတယ်" ဟု ဆိုသောအခါ သူ့ကို ကျွန်တော် ပြန်၍အားနာနေပါသည်။ ဗိုလ်ကြီးညွန့်အောင်က -

"အင်္ဂလိပ်ခေတ်ကတည်းက ဗိုလ်တဲဆိုတော့ သူရဲခြောက်မယ်နဲ့ တူတယ်၊ ကျွန်တော်တို့ မန္တလေး ရေကြောင်းရိပ်သာမှာတုန်းကလဲ ညညလမ်းလျှောက်သံတွေ ကြားရတယ်၊ အစ်ကိုကြီး မှတ်မိလား၊ အင်္ဂလိပ်လင်မယားနဲ့ သူ့သားလေး လှေကားပေါ်က ဆင်းလာတာ တွေ့လို့ ညစောင့် ထွက်ပြေးဖူးတယ်လို့ ပြောတယ်" ဟု ဆိုသောအခါ -

"လာရင်လဲ ရာသီဥတုအေးတာနဲ့ အတော်ပဲ၊ ဖက်ထားလိုက်တာပေါ့ကွာ" ဟု ဆိုလိုက်သည်။ ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက် ဗိုလ်တဲရှေ့ရှိ အထမ်းဖြင့်ထည့်ထားသော ရေတိုင်ကီထဲမှ ရေဖြင့် ကိုယ်လက်သန့်စင်လိုက်ပါသည်။ သင်္ဘောဆလင် ပြောသလို ရာသီဥတုက အမှန်ပင် အေးနေလေပြီ။

ည ၇ နာရီခန့်တွင် သင်္ဘောစာရေးက ဟန်းကောဖြင့် ထမင်းထည့်လာပြီး လေးဆင့်ချိုင့်ဖြင့် ဟင်းများယူလာပါသည်။ ခြင်းတောင်း

ဖြင့် ပန်းကန်ခွက်ယောက်များ ထည့်လာပါသည်။ ဗိုလ်တဲဇည့်ခန်းတွင် ကျွန်တော်တို့ ရှားရှားပါးပါး မန္တလေးရမ်ပုလင်းဖြင့် အအေးဒဏ်ကို ကာကွယ်ကြပါသည်။ ညနေက လမ်းလျှောက်ရင်း ချင်းမလေးအိမ်မှ လက်ဖက်ရည်ပန်းကန်ကြမ်းလေးဖြင့် သောက်ခဲ့သော ချင်းစပါးအရက် သည် အအေးဒဏ်ကြောင့် ပျောက်ကွယ်သွားလေပြီ။ ထမင်းဝိုင်းတွင် ကျွန်တော့်အတွက် ကြက်ဥကြော်၊ ငါးခြောက်ဖုတ်သာ စား၍ ရသည်။ ဝက်သားဟင်းမှာ ကျွန်တော်ရှောင်ထား၍ စား၍မရ။

ထမင်းစားရင်း တစ်ချိန်က ရွှေတန်းတွင်နေခဲ့သောဘဝကို ပြန်ပြီး သတိရမိသည်။ ဟန်းကောဖြင့် ထမင်းချက်ပြီး ခင်းအိပ်သော ပလတ်စတစ်ပေါ်မှာ ထမင်းကို ပုံလိုက်သည်။ ကုလားပဲရယ်၊ မျှစ်ရယ်၊ ရောပြီး ဟန်းကောဖြင့် ပြန်ချက်သည်။ မျှင်ငါးပိကို ဝါးပြားပေါ်ကပ်၊ မီးထဲထိုး ထည့်ပြီး ကင်လိုက်သည်။ ငရုပ်သီးခြောက်နှင့် ပလတ်စတစ်ခင်းပေါ်မှ ထမင်းဝိုင်းတွင် လက်ရေတစ်ပြင်တည်း စားခဲ့ရသောဘဝ၌ ဟန်းကောလေးသည် အထူးအထောင်း၊ အပိန်အဖောင်းများစွာဖြင့် အသက်လည်း ကယ်ခဲ့ပါသည်။

ရှမ်းပြည်နယ် အရှေ့ခြမ်း မိုင်းပေါက်ဒေသ တိုက်ပွဲတစ်ခုတွင် ရဲဘော်တစ်ဦးသည် ဟန်းကောကို ခါးပတ်တွင် ပတ်ထားခဲ့ရာ ရန်သူပစ်လိုက်သော လက်နက်ကြီးအစက ဟန်းကောထဲ ပေါက်ဝင်နေသည်ကို ထမင်းစားမှ တွေ့ရသည်။ ယမ်းအမှုန့် ယမ်းတောင့်များ ရောနေသော ထမင်းတစ်နပ်ကို ရဲဘော်လေးသည် ဟန်းကောကျေးဇူးကြောင့် အသက်မသေဘဲ စားခဲ့ရသည်။

ရေခပ်လည်း ဟန်းကော၊ ရေချိုးလည်း ဟန်းကော၊ ထမင်းဟင်းတည်လည်း ဟန်းကော၊ ရိက္ခာထုတ်လည်း ဟန်းကော၊ နောက်ဆုံး ပစ်ကျင်း၊ ငုံးခိုကျင်းတူးလည်း မြေကြီးကျူးသော ဟန်းကောသည် တပ်မတော်သားဘဝမှသည် ယခုတိုင် ကျေးဇူးရှိဆဲပါ။ လားဟု အတိတ်ကို တွေးပြီး candle light dinner ဟုခေါ်သော ဖယောင်းတိုင်အလင်းရောင်ဖြင့် ကျွေးခဲ့သော ပလတ်စတစ်စာကို စားကာ လှုပ်လီလှုပ်လဲ့ ခုတင်ပေါ်တွင် အိပ်တန်းဝင်ခဲ့ပါတော့သည်။ ခရစ်ယာန်

ဘုရားရှိခိုးကျောင်းမှ ဝတ်ပြု ဆုတောင်းသံသည် ပလက်ဝ ညချမ်းကို သာယာအေးချမ်းစေပါသည်။

နံနက် ၅ နာရီတွင် ကျွန်တော် အိပ်ရာမှနိုးနေပါသည်။ နှင်းမှုန်များသည် ဗိုလ်တဲခန်းအတွင်းသို့ နေရာများစွာမှ ဝင်ရောက်၍ ပိုးမျှင်အိမ်များတွင်လည်း တွဲခိုနေပါသည်။ ခြင်ထောင်မှာ စိုထိုင်းထိုင်းဖြစ်နေသည်။ ဒီဇင်ဘာလ ပလက်ဝသည် ဂွေးနှင့်နဖူး မိတ်ဆက်ခဲ့ရသည်။ အိပ်ရာမှအထ မျက်နှာသစ်ရန် ရေပုံးထဲမှရေကို မကိုင်နိုင်ချေ။ သင်္ဘောစာရေးက ဓာတ်ဘူးကြီးတစ်လုံးနှင့် ရေနွေးပို့ထားသည်။ ရေအေးနှင့်စပ်ကာ မျက်နှာသစ်ခဲ့ရသည်။ ထူးဆန်းသည်မှာ မနက် ၅ နာရီတွင် လျှပ်စစ်မီးလင်းနေသည်။ အမှန်တော့ ည ၇ နာရီမှ ၉ နာရီထိနှင့် နံနက် ၅ နာရီမှ ၆ နာရီထိ နေ့စဉ် မီးစက်မှ မီးပေးသည်ဟု သိရသည်။

နံနက် ၇ နာရီတွင် ကျွန်တော်တို့ နံနက်ခင်းဈေးတန်းသို့ထွက်လာခဲ့ကြသည်။ ပလက်ဝမြို့နယ် အုပ်ချုပ်ရေးရုံးသည် ဗိုလ်တဲနှင့်ကပ်လျက် တည်ရှိပြီး တစ်ထပ်တိုက် အဆောက်အအုံ အင်္ဂလိပ်တို့ ဆောက်ခဲ့ပုံရသည်။ မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးနှင့် ခေတ္တသာ တွေ့ခဲ့ရ၍ မြို့သမိုင်းမေးခွန်း မရခဲ့ပါ။ ပလက်ဝ နံနက်ခင်းသည် အေးစိမ့်ပြီး ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခွင်လုံး နှင်းမိုးများ ရွာထားသဖြင့် စိုရွှေနေသည်။ နံနက်ခင်းဈေးသည် လမ်းဘေး ဘယ်ညာတွင် အခင်းများ ခင်းပြီး ဖြန့်ရောင်းကြသည်။ စည်ပင်သာယာဈေးထဲ ဝင်ကြည့်ရာ လမ်းပေါ်က ဈေးလို မစည်ပါ။ အထည်ဆိုင်၊ ကုန်မာပစ္စည်းနှင့် ကုန်ခြောက်ဆိုင် အချို့သာ ရှိသည်။

နံနက်ခင်းဈေးမှ တောင်တန်းသာသနာပြုဆရာတော် ဦးဥတ္တမသာရ၏ ဂုဏ်တော်ကွန်ဒြာ မေတ္တာပို့တရားသံကို ကြားရသည်။ ပွေးဝဲယားနာလိမ်းဆေးရောင်းသော တွန်းလှည်းမှ လော်စပီကာ တရားသံသည် ပလက်ဝမြို့ နံနက်ခင်းကို လွှမ်းမိုးနေသည်။ တစ်မြို့လုံး နှစ်ဆိုင်သာ ရှိသော လက်ဖက်ရည်ဆိုင်တွင် ကျွန်တော်တို့ လက်ဖက်ရည်နှင့် ပဲပလာတာ စားကြသည်။ လူတချို့ ကျွန်တော်တို့ကို လူစိမ်းမှန်းသိ၍ ပြူးတူးပြဲတဲကြည့်ကြသည်။ မြောက်ဘက်တောင်ကုန်းများမှ ပလောင်းများ

လွယ်ပြီး ဆင်းလာသော လူစုများတွေ့ရသည်။ တောင်ပေါ်မှ အသီးအနှံများ နံနက်ခင်းဈေး၌ ရောင်းပြီးအပြန် ငါးပိ၊ ငါးခြောက် ကုန်ခြောက် ဝယ်သွားကြသည်ဟု ဆိုသည်။

ပလက်ဝသည် ရှေးက အင်္ဂလိပ်တို့ မြို့ပိုင်ရုံး၊ ကြေးနန်းရုံးများ စိုက်ခဲ့ပြီး မင်းတပ်ခရိုင်တွင်ပါဝင်သည်။ အိန္ဒိယ-ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်-မြန်မာ နယ်စပ်တွင် စစ်ရေးအရ အရေးပါခဲ့သော မြို့လေးဖြစ်သည်။ မြေပြင်တွင် မောင်တောခရိုင်နှင့် ဆက်စပ်နေသည်။ ယခုတိုင် အင်္ဂလိပ်တို့ သွယ်တန်းခဲ့သော ဆီပိုက်လိုင်းများ တွေ့နေရသေးသည်။ ကားလမ်းဖောက်ခဲ့သောလမ်းကြောင်းကို ပလက်ဝမှအထွက်တွင် တွေ့ရသည်။ စစ်သူကြီး မဟာဗန္ဓုလသည် အာသံ၊ မဏိပူရကို တိုက်ခိုက်စဉ်က ပလက်ဝကို ဖြတ်သန်း ရောက်ရှိခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။ ချင်းတောင်တန်းများကို ဖြတ်ကာ မြင်းစစ်သည်တော်တို့ ချီတက်ခဲ့ကြသည်ဟု ထင်မိသည်။

ယခုလည်း ချင်းပြည်နယ် ဟားခါးမှ အစည်းအဝေး ခေါ်လျှင် ပစ္စည်း လားပေါ်တင်ပြီး လူက လမ်းလျှောက်၊ လမ်းမှာ သုံးညအိပ်လေးရက်ခရီးကြာသည်ဟုဆိုသည်။ ထိုသို့မသွားလျှင် သင်္ဘောလေးနှင့် ကျောက်တော်သွား ထိုမှ စစ်တွေ၊ စစ်တွေမှ လေယာဉ်စီး၊ လေယာဉ်ဖြင့် ရန်ကုန်၊ ရန်ကုန်မှကလေး လေယာဉ်စီးပြီး ဟားခါးသို့ ကားဖြင့်သွားလျှင်လည်း သုံးလေးရက်တော့ ကြာသည်ဟု ဆိုသည်။

အုပ်ချုပ်မှု၊ သွားလာမှု ခက်ခဲသော ဝန်ထမ်းများ အများစု နေထိုင်ရာ ပလက်ဝမြို့လေးတွင် အသိမိတ်ဆွေများ တွေ့မလားဟု တောင်ကြည့် မြှောက်ကြည့် လာခဲ့သော်လည်း မတွေ့ရ။ တစ်ချိန်က ချင်းတွင်း မြစ်ရိုးအတိုင်း မော်လိုက်၊ ဟုမ္မလင်းသို့ ရောက်ခဲ့စဉ်က မမျှော်လင့်ဘဲ မိတ်ဆွေများနှင့် တွေ့ခဲ့ရခြင်းကို အမှတ်ရမိသည်။

ပလက်ဝဈေးနှင့် မလှမ်းမကမ်းတွင် မော်တော်ဆိပ် ရှိသည်။ မော်တော်ဆိပ်သို့ လျှောက်လာခဲ့ရာ ပလက်ဝမြို့ ဆိုသော ဆိုင်းဘုတ်ကို အထင်ကရ တွေ့ရသည်။ သို့သော် ဆိပ်ခံဘောတံတား မရှိသော

ကမ်းကပ်ဆိပ်ကမ်းဖြစ်သည်။ ကုန်များ အတင်အချလုပ်၍ လွယ်ကူရန် ကွန်ကရစ်လှည်းလမ်းလေးရှိနေသည်။ ဆိပ်ကမ်းမှ မြစ်ညာသို့ လှမ်းကြည့်ရာ ကုလားတန်သည် တောင်ဘက်သို့ တသွင်သွင်စီးနေသည်။ ဤနေရာမှ အထက်သို့ ဆန်တက်လျှင် အိန္ဒိယနယ်စပ်အထိ မြစ်ကြောင်းရှိသည်ဟု ရေယာဉ်စာရေးက ရှင်းပြသည်။ နွေနှင့်ဆောင်းတွင် ရေနည်းပြီး လှေသာသွား၍ရသည်။

တကယ်တော့ ကုလားတန်ဟု ခေါ်သော ကမ္ဘာ့ပုဒ်မုဖြစ်သည် အိန္ဒိယ-မြန်မာ နယ်နိမိတ်ဖြစ်ဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။ ကုလားတန်သည် ချင်းပြည်နယ် ဖလမ်းမြို့ အနောက်ဘက်ယွန်းယွန်းအရောက်တွင် တိရိအိုဘာ ဆိုသည့်အမည်မှ ဘွေအမည်သို့ပြောင်းပြီး အိန္ဒိယပြည်ထဲကို စီးဝင်သွားခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။ အိန္ဒိယပြည်၏ မြစ်လက်တက်များနှင့် ပေါင်းပြီး အလယ်ဘက်သို့ ပြန်စီးဆင်းလာခဲ့ရာ ကုလားပြည်မှနေ၍ မြန်မာပြည်ထဲသို့ စီးဆင်းသဖြင့် ကုလားတန်ဟု အမည်တွင်ကြောင်း သိရသည်။ ကုလားတန်မြစ်ဟု အင်္ဂလိပ်က ခေါ်ခဲ့ပြီး မီးဝဆိပ်ကမ်းကို ကုလားတန်ဆိပ်ကမ်းဟု ခေါ်ခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။ မီးဝရွာမှစ၍ စစ်တွေနားအထိ ကမ္ဘာ့ပုဒ်မုဖြစ်ဟု ခေါ်ခဲ့ပြီး ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်အဝင်တွင် အင်းပေါက်ဝ အမည်တွင်ကြောင်း သိရသည်။

မိုင် ၃၀၀ ကျော် ရှည်လျားသော ကုလားတန်မြစ်ကြီးကား စီးဆင်းရာတစ်လျှောက် သတ္တဝါအပေါင်းတို့အား နှစ်သန်းပေါင်းများစွာ အကျိုးပြုခဲ့သည်မှာ အထင်အရှား တွေ့မြင်နေရလေသည်။

ကျွန်တော်တို့ နံနက် ၈ နာရီတွင် သန့်ရှင်းလှပ၊ စနစ်တကျရှိသော ပလက်ဝမြို့လေးမှ ပြန်ရန် အလာတုန်းက CB ဆိုက်ကပ်ရာ ဆိပ်ကမ်းသို့ လမ်းလျှောက်ခဲ့ကြသည်။ ရေနည်းချိန်မို့ ကုလားတန်မြစ်သည် တောင်ကြားထဲ ရောက်နေသည်။ ကျွန်တော်တို့အလာကို သဘောလေးက စောင့်နေသည်။ သဘောလေးပေါ်တွင် လူပြည့်နေသည်။ သဘောပေါ်တက်ပြီး ကမ်းနားတွင်ရပ်နေသော လူများကို လက်ပြနုတ်ဆက်လိုက်သည်။

ကျွန်တော်တို့ ကမ်းမှစတင်ထွက်ခွာချိန်တွင် ကလေးငယ် အချို့ ခုန်ပေါက်ပြီး နှုတ်ဆက် ကျန်ခဲ့သည်။ နှင်းမြူများ ဖုံးလွှမ်းနေသော တောင်တန်းပေါ်မှ မြို့လေးကို ကျွန်တော် လွှမ်းကြည့်လိုက်သောအခါ ဆွေမျိုးသားချင်း တစ်ဦးဦး ကျန်ခဲ့သလို လွှမ်းစိတ်ဖြစ်မိပါသည်။ အပြန် ခရီးသည် ရေစုန်မို့ ပလက်ဝမြို့အဝင် အကွေ့အကောက် တောင်ကြော များကို လျင်မြန်စွာ ကျော်ဖြတ်သွားသည်။ ကုလားတန်မြစ်သည် မြို့လေး ကို ဂဇယ်ပုံသဏ္ဌာန် ကွေ့ပတ် စီးဆင်းနေသည်။

နောက်ကြောင်း လှည့်ကြည့်ရာ တောင်ပေါ်မှ မိုက်ခရိုဝေ့ဝပ် ကြေးနန်းဆက်သွယ်ရေးတိုင်ကို လွှမ်းမြင်ရသည်။ မြစ်ကမ်းတစ်နေရာ တောင်ကြောလေးပေါ်တွင် အသက် (၁၈) နှစ်အရွယ် မိန်းမငယ်တစ်ဦး ပလိုင်းလွယ်ကာ အလုပ်လုပ်နေသည်။ အနားပတ်ဝန်းကျင်တွင် လူတစ် ဦး တစ်ယောက်မှ အဖော်မပါ။ မည်သည့်ရန်ကိုမှ ကြောက်စရာမလို သော ကျေးရွာခလေ့ ပတ်ဝန်းကျင်ကား လူများ၏စိတ်ဓာတ်နှင့် စာရိတ္တ ကို ဖော်ပြနေသည်။ မြို့ကြီးများ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ယခုလို လူသူ ကင်းမဲ့သောနေရာ၌ အဖော်မပါ တစ်ကိုယ်တည်း သွားလာရန် မဝံ့တော့ ချေ။ မြို့ကျားများက တောကျားထက် အန္တရာယ်ရှိနေလေပြီ။

ရေယာဉ်ပေါ်မှ ကမ်းနားတစ်လျှောက် ငေးမော ကြည့်မိသော အရာကား ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရား၏အမွေ ဓာတ်တော်ဆံတော်များ ဌာပနာရာ စေတီများဖြစ်သည်။ ပလက်ဝတွင် ဥဿလင်းဓာတ်စေတီတော်ရှိသည် ဟု ဆိုသည်။ တရွန်အိုင်ရွာအနီးတွင်ရှိသည်ဟု သိရသော်လည်း မမြင်ခဲ့၊ မဖူးခဲ့ရ။ တတိယ ခေတ်ဝတ်ခေတ်တည်ဘုရားဟု ဆိုသဖြင့် ရွေးကျလွန်း သော ဘုရားကို ဖူးချင်မိပါသည်။

နံနက် ၁၁ နာရီတွင် ချင်း-ရခိုင်နယ်စပ် မီးဝရွာကိုရောက်သည်။ ခရီးသည်များ အတက်အဆင်းလုပ်တုန်း ရွာထဲသို့ ဆင်းကြည့်သည်။ ကျွန်းတိုင်လုံးကြီးများဖြင့် ကြီးမားသော ဘုန်းကြီးကျောင်း တစ်ကျောင်း တွေ့ရသည်။ အနားပတ်ဝန်းကျင် ရွာများမှ ကလေးငယ် ယောက်ျားလေး များကို စာသင်ပေးလျက်ရှိပြီး ကျောင်းအိပ်ကျောင်းစား ထားကြောင်း

သိရသည်။ စည်းကမ်းအလွန်ကြီးကြောင်း၊ ခါးကော့အောင် ရိုက်ကာ ဆုံးမတတ်ကြောင်း သိရသောအခါ ဆရာတော်၏ သဒ္ဒါနှင့် စေတနာကို နားလည်မိသည်။

ကျောင်းရှေ့တွင် ဂြိုဟ်တုစလောင်း တပ်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ကျောင်းပိုင် စက်လှေရှိပြီး သာရေးနာရေး ကူညီပေးသည်ဟု ကြားခဲ့ရသည်။ ရွာကို ဩဇာညောင်းသော ဆရာတော်ကို ဖူးတွေ့လို သော်လည်း အချိန်မရခဲ့။ ရွာတန်းရှည်လေးအတိုင်း လျှောက်လာခဲ့ရာ ဈေးတန်းလေး၌ လူစည်ကားနေသည်။ ဒီနေ့ ဈေးနေ့ဟု ဆိုသည်။ တောင်ပေါ်မှ ဈေးသည်များ စုံနေကြသည်။

ကုလားတန်မြစ်ကြောင်းတစ်လျှောက် ရွာကြီးများတွင် ဈေးနေ့ အလှည့်ကျရှိသည်။ တနင်္လာ၊ အင်္ဂါ၊ ကြာသပတေးနေ့တွင် မီးဝဈေးနေ့၊ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တွင် ခေါင်းတုံရွာဈေးနေ့၊ တနင်္ဂနွေ၊ သောကြာနေ့တွင် နှမဒါ ဈေးနေ့များဖြစ်ပြီး မြစ်တစ်ရိုးမှ ဈေးလှေများဖြင့် စည်ကားကြောင်း သိရသည်။ မီးဝရွာမှ ၁၀ နာရီခွဲတွင် ထွက်ခွာခဲ့ကြသည်။

လမ်းတစ်လျှောက် မြစ်ကြောင်းကျဉ်းရာမှ ကျယ်လာသည်။ ရေ ကြည်ရာမှ နောက်လာသည်။ အေးရာမှ ပူလာသည်။ တောထူရာမှ ကျဲလာသည်။ သင်္ဘောဆိုက်ကပ်ရာရွာများမှ အတက်များပြီး အဆင်း နည်းသည်။ မြို့ကို သွားကြမည်။ ရွှေပြည်ရွာမှ ကျောင်းဆရာမလေး စာသင်ပြီး ကျောက်တော်ပြန်ရန် သင်္ဘောပေါ်တက်လာသည်။ ရန်ကုန်မှ မှော်ဘီ၊ တိုက်ကြီး၊ ပဲခူးဘက်များသို့ စာသင်သွားသော ဆရာများ နည်းတူ မနက်သွား ညနေပြန်ဖြစ်သည်။ သဒ္ဒါတရားဖြင့် ဘဝကို သရုပ် ဖော်ရာ၌ ဆရာများ၏စိတ်ဓာတ်ကား မြတ်နိုးဖွယ်ရာဖြစ်သည်။

ညနေ ၃ နာရီခွဲတွင် ကျောက်တော်မြို့အဝင်မှနေ၍ သေလာဂီရိ တောင်ကြီးကို လှမ်းမြင်ရလေပြီ။ မြစ်ပြင်တွင် မြွေကြီးတစ်ကောင် ကန်၊ ဇန်နီမြတ်သွားနေသလို ကမ္ဘာ့ပုဒ်တံတားကြီးကိုလည်း တဖြည်းဖြည်း မြင်လာရလေပြီ။ တစ်နာရီ ရေဆန်သုံးမိုင်၊ ရေစုန်ငါးမိုင်မောင်းသော CPB(၂) မော်တော်လေးသည် ရေလိပ် တစ်ကောင်အလား နှေးကွေးစွာ

ကျောက်တော်မြို့သို့ ဝင်ရောက်ခဲ့လေပြီ။ ကုလားတန်ခေါ် ကစ္ဆပနဒီ မြစ်ပြင်တွင် စက်လှေ၊ မော်တော်၊ ငါးဖမ်းလှေများ ဥဒဟို သွားလာ လှုပ်ရှားနေကြသည်။

ကျောက်တော်မြို့ကမ်းသို့ ဆိုက်ကပ်ချိန်တွင် ညနေ ၄ နာရီ ထိုးလေပြီ။ ဒီဇင်ဘာလ ၁၃ ရက်နေ့ညသည် လပြည့်နေ့ဖြစ်ကြောင်း ကျောက်တော်၏ ကောင်းကင်ယံမှ လမင်းကြီးက သက်သေပြလျက် ရှိလေသည်။

ကျောက်တော်မဟာမြတ်မုနိရုပ်ပွားတော်(ရှင်ကျော်မုနိ)

ဗုဒ္ဓပြတိုက်အတွင်းမှရှေးဟောင်းရုပ်ပွားတော်များ

ဝေသာလီမြို့ဟောင်းမှဆုတောင်းပြည့်ဘုရား

မဟာမြတ်ဗုဒ္ဓဘုရားကြီးရှေ့၌အမှတ်တရ

(၆)

မြတ်ဘုရား မဟာမုနိသို့ ပီတိခရီး

ကစ္ဆပနဒီမှ သေလာဂီရိသို့

မဟာမြတ်မုနိဘုရားအား ဖူးမြော်လိုသည့်စိတ်တွေ စောနေ၍ လား မသိ။ နံနက် ၄ နာရီကတည်းကပင် အိပ်ရာမှ နိုးနေလေသည်။ ပြန်အိပ်၍ မပျော်တော့ပါ။ မျက်နှာသစ်၊ သွားတိုက်ပြီး ဘုရားခန်း၌ ဝတ်ပြုလိုက်ပါသည်။ နံနက်ခင်းလင်းစတွင် တည်းခိုရာအိမ် ပတ်ဝန်းကျင်တွင် အနယ်နယ်မှ ဈေးသည်တို့ ဈေးခင်းနေလေသည်။ ကျွန်တော် ဈေးတန်းလေးမှဖြတ်၍ ကျောက်တော်မြို့ နံနက်ခင်းကို လမ်းလျှောက်ရင်း နှုတ်ဆက်လိုက်သည်။ တိုက်တာအိပ်ခြေနည်းပြီး နှစ်ထပ်တိုက်ခံအိမ်နှင့် တစ်ထပ်အိမ်များကို ခြံဝင်းကိုယ်စီနှင့် တွေ့ရသည်။

ကျောက်တော်မြို့တွင် ရပ်ကွက် ငါးရပ်ကွက်ရှိသည်။ ရှမ်းရွာ၊ မြို့သစ်၊ ကျောက်တော်၊ ပြည်တော်သာနှင့် ပိုက်သည်ရပ်ကွက်တို့ဖြစ်သည်။ ကမ်းနားလမ်းမကြီးနှင့်အနောက်လမ်းမကြီး နှစ်လမ်းသာ အထင်ကရ ရှိသော ကျောက်တော်တွင် လမ်းတိုလေးများက ရပ်ကွက်ငါးခုကို အပိုင်းလိုက် ခွဲထားသလို ရှိနေသည်။ တိုးခဲ့ရပ်ကွက်လေးဘက်သို့ လျှောက်လာခဲ့ရာ မြို့သစ်ပိပီ အိမ်ရာကွက်များ ချထားသော်လည်း ဟိုတစ်စုဒီတစ်စု ကျိုးတိုးကျဲတဲအိမ်များသာ တွေ့ရသေးသည်။ သွားလာခဲ့သည့် မြို့ရွာတိုင်း လူစိမ်းကို အရင်ဆုံးနှုတ်ဆက်သည့် သတ္တဝါမှာ ခွေးများပင်ဖြစ်သည်။ ကျောက်တော်၌ ခွေးများ အုပ်စုလိုက်ဟောင်ပြီး

ကိုက်မလိုဖြစ်နေ၍ လမ်းဆက်လျှောက်ရန် မဝံ့တော့ချေ။ မြို့သစ် ရပ်ကွက်ဘက်မှ မြို့ထဲသို့ ပြန်လျှောက်လာခဲ့သည်။ မြို့အရှည် တောင်မှ မြောက် တစ်မိုင်ကျော်သာရှိသည်။

ကျွန်တော် တည်းခိုရာအိမ်နှင့် မလှမ်းမကမ်းတွင် မီးသတ်ဌာန ရှိသည်။ မီးသတ်ကားတစ်စီး ဂိုဒေါင်ထဲတွေ့ရာ လွန်ခဲ့သောနှစ် ၅၀ ခန့်က ကားပုံစံဖြစ်ပြီး မမြင်ဖူးသော မီးသတ်ကားကို ဓာတ်ပုံရိုက်ယူခဲ့ သည်။ ကျောက်တော်မြို့ မတော်တဆမီးလောင်လျှင် ဒီကားနှင့် ဘယ်လို များ မီးသတ်မလဲဟု တွေးကာ စိတ်ပူမိခဲ့သည်။ ကျောက်တော်တွင် လမ်းများ သန့်ပြန့်ပြီး လမ်းတစ်လျှောက် တွေ့ရသော လူများကလည်း ရုပ်ရည်တင့်တယ် သန့်ပြန့်ကြပါသည်။

ကျွန်တော် ရေကြောင်းရုံးသို့ ပြန်ရောက်ချိန်တွင် အဖွဲ့သားတွေ လက်ဖက်ရည်သောက်ရန် စောင့်ဆိုင်းနေကြလေသည်။ ကျွန်တော်တို့ အား မန်နေဂျာ ဦးစံလှဘော်နှင့် မိသားစုက နံနက်စာ ဖွယ်ဖွယ်ရာရာ စုံလင်စွာ ပြင်ဆင် ကျွေးမွေး ဧည့်ခံပါသည်။

သားက နိုင်ငံခြားတွင် အလုပ်သွားလုပ်နေသည်။ သမီးက ဒီနှစ် (၁၀) တန်း အောင်ပြီး တက္ကသိုလ်တက်မည်။ ရုံးတွင် စာရေးမအဖြစ် ဝိုင်းကူနေသည်။ သားတစ်ယောက်က ကျောင်းတက်ဆဲ။ မိသားစုတာဝန် ကို ပင်ပန်းစွာ ထမ်းဆောင်ခဲ့ရကြောင်း၊ ယခု နိုင်ငံခြားရောက်သားက မိန်းမ ယူပြီးသွားတာကြောင့် သားပို့သောငွေကြေးမှာ မိဘနှင့် မဆိုင် တော့ကြောင်း၊ သား နိုင်ငံခြားသွားရန် များစွာကုန်ခဲ့ကြောင်း ပြောပြရာ မိသားစုအကြောင်း မေးမိသည်ကို အားနာမိပါသည်။

တကယ်တော့ မိဘဆိုသည်မှာ မွေးပြီးလျှင်ကျွေး၊ ကျွေးပြီးလျှင် ရင်မှာထွေးလို့မရ။ ကျွေးမွေးစောင့်ရှောက်ပြီးလို့ အချိန်တန်လျှင် ကိုယ့် အတွက် မဟုတ်တော့ပါ။ သူ့အတွက်ဖြစ်သွားတာက များကြောင်း တွေ့ရ ပါသည်။ မိဘဆိုတာ ပေးဆပ်ခြင်း၊ သားသမီးက ရယူခြင်းဆိုသော မိဘ နှင့် သားသမီးကြားတွင် သားသမီး ဝတ္တရားကို အပြည့်အဝ ကျေပွန် သူတို့ ရှာမှရှား တွေ့ခဲ့လှပါသည်။ ဦးစံလှဘော်အိမ်တွင် အားနာစွာ စားသောက်ခဲ့ရသော တစ်လုပ်စားဖူး သူ့ကျေးဇူးကို မမေ့နိုင်သေးပါ။

ကျွန်တော်တို့ ဦးစံလှဘော်၏ စီစဉ်မှုဖြင့် နံနက် ၈ နာရီ ကျောက်တော် ဆိပ်ကမ်းမှ လှေသမ္ဗန်ဖြင့် တစ်ဖက်ကမ်းသို့ ကူးကြပါသည်။ ပြီးလူဆဲ ကမ္ဘာပဒေသနာတံတားကြီးမှာ ဖြတ်သန်းခွင့်မရှိသေးသဖြင့် စက်လှေ၊ သမ္ဗန်ဖြင့်သာကူးကြရဆဲဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာပဒေသနာဖြစ်သည် ကျောက်တော်မြို့ရှေ့တွင် ကိုက် ၁၀၀၀ နီးပါး ကျယ်မည်ထင်ပါသည်။

လှေဖြင့်ကူးချိန်တွင် မြစ်ပြင်သည် လှိုင်းထနေပြီး မြူခိုးများကျနေပါသည်။ သမ္ဗန်ခတ်သူသည် မြစ်အထက်သို့ ဆန်ကာလှော်ပြီး တစ်ဖက်ကမ်း သေလာဂီရိတောင်ခြေအနီး လှေဆိပ်သို့ ပြန်၍မျှောကာ ကပ်ရပါသည်။ မြစ်ပြင်သို့ ဖြတ်သန်းချိန်တွင် ရေလယ်၌ လှိုင်းကြီးနေပြီး စိုးတထိတ်ထိတ်ဖြင့် ကူးခဲ့ရသည်။ ရေလယ်မှ သေလာဂီရိတောင်ကို လှမ်းကြည့်ရာ အမောက် ထောင်နေသော မြွေနဂါးကြီးအလား တောင်မှ မြောက်သို့ မြင့်ရာမှ နိမ့်လျှောသောပုံကို မြင်ရပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ ကျောက်တော်တစ်ဖက်ကမ်းသို့ရောက်ပြီး သေလာဂီရိ ပဗ္ဗတတောင်သို့ တက်ကြပါသည်။ တောင်အမြင့် ပေ ၇၀၀ ခန့်ရှိပြီး အရှည်မိုင်ဝက်ခန့်ရှိမည် ထင်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ တောင်၏ မြောက်ဘက်မှ စတက်ကြရာ ကျောက်တုံး ကျောက်တောင်များ အစီအရီရှိနေသော လမ်းကျဉ်းကလေးမှာ မတ်စောက်သောတောင်ကို လှန်တက်ကြရပါသည်။ အမှန်တော့ တောင်ပေါ်သို့ တက်သောလမ်းမှာ တောင်ဘက်တောင်ကြောသည် ပြေလျှောသောမြေကြောရှိသည်။ တောင်စောင်းတွင် ဘုန်းကြီးကျောင်း၊ သီလရှင်ကျောင်းများရှိသည်။

ကျွန်တော်တို့တက်ရာလမ်းတွင် မိနစ် ၂၀ ခန့်သာ အတက်လမ်းရှိပြီး တောင်ထိပ်အရောက်တွင် ကိုက် ၅၀၀ ခန့် ရှည်လျားညီညာသော ကြောအတိုင်း ဘုရားရုပ်ပွားတော်များ၊ ကျောင်းဆောင်များကို ဖူးတွေ့ကျော်ဖြတ်ရပါသည်။ မြတ်စွာဘုရားခြေတော်ရာ တောင်ထိပ်အရောက်မီ ရဟန္တာသိမ်ရှိသော တောင်ကုန်းသို့ အရင်ရောက်သည်။ ရှေးကျသော အဆောက်အအုံအချို့ ပျက်စီးလှဖြစ်နေသည်။ ထိုတောင်မှ တောင်ဘက်သို့ ပြန်ဆင်းပြီး တောင်ထိပ်သို့ရောက်သည်။ တောင်ထိပ်အထွတ်သည်

ပေ ၁၀၀ ကျော်ခန့်သာကျယ်ပြီး ရွှေစေတီ တစ်ဆူရှိသည်။ ၁၈ တောင်စေတီဖြစ်သည်။ တောင်ထိပ်မှ အနောက်ဘက်သို့ လှမ်းမျှော်ကြည့်လိုက်ရာ ကျောက်တော် မြို့လေးသည် ကစ္ဆပနဒီမြစ်ဘေးတွင် အုန်းတောများ ဖုံးလွှမ်းနေသော အိမ်ရာများဖြင့် လှပစွာ ရှိနေသည်။ မြို့၏တောင်ဘက် အစတွင် ကစ္ဆပနဒီတံတားကြီးသည် အရှေ့မှအနောက် ကူးလူးဆက်သွယ်ထားလေပြီ။ သမိုင်းဝင် တောင်ကြီးမှ အဝေးဆုံးသော ရှေးသရော မြင်ကွင်းကို တွေးကြည့်လိုက်သည်။

ငါးမည်ရထွေလာ တောင်မဟာ

ဟိုလွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၂၅၀၀ ကျော်က ဤတောင်သို့ ဂေါတမ မြတ်စွာဘုရားသည် တပည့်သံဃာအပါး ၅၀၀ ခန့်လျက် ကောင်းကင်ခရီးမှ ရောက်ရှိခဲ့သည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဤနေရာတွင် ရပ်တန့်တော်မူ၍ အရပ်ဝန်းကျင်ကို ရှုမြင်ကြည့်ပြီး ပြုံးတော်မူရာ ရောင်ခြည်တော်တို့ စွယ်တော်လေးချောင်းမှထွက်ကာ ထန်းသီး ပမာဏရှိသော ရောင်ခြည်ဓာတ်လုံးတို့သည် အရပ်လေးမျက်နှာသို့ ထွက်တော်မူခဲ့သည်ဟု ဆိုသည်။ မြေနှင့်ကောင်းကင်လည်း တုန်လှုပ်ခဲ့သည်။

မြတ်စွာဘုရား အနီးတွင် ရပ်လျက်ရှိသော ရှင်အာနန္ဒာသည် အံ့ဖွယ်တန်ခိုးကိုတွေ့ရှိ၍ လျှောက်ထားလေရာ မြတ်စွာဘုရားက ဤသို့ မိန့်တော်မူသည်ဟု ဆိုသည်။

"ချစ်သား အာနန္ဒာ၊ ဤရခိုင်ပြည်ကြီးသည် မဇ္ဈိမဒေသ၏ အနီးစပ်အရပ်၊ သောဠဿနဂိုရ် ၁၆ ပြည်ကြီးတို့၏ အရှေ့တောင်အရပ်ဖြစ်သည်။ မြစ်ကြီး ၅၀၅ စင်းတွင် အကျုံးဝင်သော ဤကစ္ဆပနဒီမြစ်၏ အရှေ့ဘက်၌ ၉၉ မြို့၊ အနောက်ဘက်တွင် ၉၉ မြို့ တည်ရှိဖူးသည်။ ထိုမြို့တို့၌ စိုးစံခဲ့သော မင်းတို့ကား မဟာသမတမင်းမှစ၍ ဆင်းသက်ခဲ့သည်။ ဤတိုင်းပြည်သည် ထင်ရှားမြင့်မြတ်သော တိုင်းပြည်ဖြစ်သည်။ ရှေးဘဝက ငါသည် ပါရမီများကို ဖြည့်ခဲ့စဉ်ကာလ၌ ဤသေလာဂီရိတောင်တွင် ရွှေဥဒေါင်းမင်းဘဝဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပန်းပွတ်သမားဘဝဖြင့်လည်းကောင်း ကျင်လည်ခဲ့ဖူးသည်။ ယခုဘဝ ငါ ပရိနိဗ္ဗာန်စံလွန်

သော် ငါ၏ ကျောရိုးဓာတ်တော်ကို စေတီတည်၍ ကျောတော်စေတီဟု တွင်စေ" ဟု ဗျာဒိတ်ပေး မိန့်တော်မူခဲ့လေသည်။

ဘုရားရှင်က ဤတောင်၏ အရှေ့ဘက်၌ ခေတ်တော်မြို့တော်ရှိ သည်။ ထိုမြို့အနီး သီရိဂုတ္တတောင်ဘက်၌ "ငါဘုရားသည် ဘဝဖြစ်စဉ် တစ်ခု၌ ဗေဒင်ဆရာပုဏ္ဏားအဖြစ် တပည့် ၆၀၀၀ တို့အား ပညာသင်ပေး ခဲ့ဖူးသည်။ ထိုနေရာ၌ ငါ၏ကိုယ်ပွား ရုပ်ပွားတော်တစ်ဆူ ထုလုပ် တည်ထား ပူဇော်ပြီး မဟာမန်ဘုရားဟူ၍ အမည်တွင်ကာ မင်းနှင့် ပြည်သူအပေါင်း ဖူးမြော်ခွင့်ရပြီး သာသနာနှစ် ၅၀၀၀ တည်လိမ့်မည်" ဟု ဗျာဒိတ်စကား ဆိုခဲ့သည်။

ကျွန်တော်သည် မြတ်စွာဘုရားရှင် ကိုယ်တော်တိုင် ခြေတော်ရာ ချ၍ ဗျာဒိတ်ပေးခဲ့သော တောင်ပေါ်မှနေ၍ ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ဝှမ်းကို ကြည့်နူးဝမ်းမြောက်စွာ ကြည့်လိုက်ပြီး စေတီတော်၏ အနောက်ဘက် ထောင့်တွင် ဆီမီး၊ အမွှေးတိုင်ထွန်း၊ ဂုဏ်တော်ကိုးပါးကိုရွတ်ဆို၍ အာရုံ ပြုကာ မြတ်စွာဘုရားနှင့်တကွ သံဃာတော်များ၊ တောတောင်စောင့်နတ် တို့အား မေတ္တာသုတ်ရွတ်ဆို မေတ္တာပို့ပါသည်။

ဤစေတီနေရာကား ခေတ်တော်ခေတ် စန္ဒသူရိယမင်း၏အနွယ်ဖြစ် သော သူရိယစက္ကမင်း တည်ထား ကိုးကွယ်ခဲ့သော ကျောရိုးဓာတ်တော် စေတီပင် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ဂေါတမမြတ်စွာဘုရားသည် သေလာဂီရိ တောင်နှင့် အနီးတစ်ဝိုက်တွင် ဘဝပေါင်း ၂၄၈ ဘဝ ကျင်လည်ခဲ့သော ကြောင့် ဘုရား၏ ဓာတ်တော်တို့အား နှောင်းလူတို့ ကိုးကွယ်ပူဇော်နိုင် ရန် ရှင်အာနန္ဒာအား ဗျာဒိတ်ပေးခဲ့သောကြောင့်လည်း ရခိုင်ပြည်နယ် အနွဲ့ ဓာတ်တော်ဘုရားများစွာကို ဖူးမြော်နေရသည်ဟု ထင်ပါသည်။

မြတ်စွာဘုရား သေလာဂီရိတောင်ထိပ်သို့ ရောက်လျှင်ရောက်ချင်း ပထမဆုံး လာရောက်ဖူးမြော်ခွင့်ရသူမှာ စန္ဒသူရိယမင်းနှင့် ညီအစ်ကို တစ်ဝမ်းကွဲတော်သူ ကင်းဝန်မြို့စား ဇေယျသေန နာဂရာဇာ ဖြစ်သည်။ သူသည် ဖရုံကာကျွန်းတွင် တပ်များကို နေရာချ ဖြန့်ခွဲကာ ဘောဂဝတီ မြို့သို့ရောက်စဉ် ဓာတ်တော်ကွန်မြူးသည်ကိုတွေ့ပြီး ဘုရားကြွရောက် ခိုက်နှင့် ကြုံရခြင်းဖြစ်သည်။ သူသည်လည်း ကျွန်တော်တက်ခဲ့သည့်

မြောက်ဖျား တောင်ခြေမှတက်ကာ တောင်ထိပ်အရောက်တွင် အံ့သြဖွယ်ရာ သံဃာတော်များနှင့် ဂေါတမဘုရားအား ဖူးမြော်ရခြင်းဖြစ်သည်။ ဘုရားထံမှ ဆံတော်လေးဆူကို ပထမဆုံးရရှိခဲ့ပြီး မြတ်စွာဘုရား ကြွရောက်နေကြောင်း စန္ဒသူရိယမင်းကို တပ်လွှတ်၍ အကြောင်းကြားခဲ့သူဖြစ်သည်။ သူသည် မြတ်ဘုရားအား ပထမဆုံး ဆွမ်းကပ်ခွင့်ရခဲ့သူဖြစ်သည်။ ကံထူးလေစွ။

ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် ရောက်ရှိနေသော သေလာဂီရိတောင်ကြီးသည်ကား ငါးမည်ရတောင်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ ပါဠိစကား၌ သေလာသည် ကျောက်၊ ဂီရိသည် တောင်ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ မြူစင်သော ငွေအဆင်းကဲ့သို့ လက်ယာရစ် ခရုကွင်းပုံသဏ္ဌာန်နှင့် တူသောကြောင့် သီရိညုတတောင်ဟုလည်းကောင်း၊ ဘီလူးသုံးကောင် ရင်ဆိုင်ပူးနေသော သဏ္ဌာန်ရှိသောကြောင့် တြိဂုမ္ဘာတောင်ဟုလည်းကောင်း၊ ခြင်္သေ့မင်းသည် တိရစ္ဆာန်တို့ကို ဖမ်းမည်ဟန် ရှိသောကြောင့် သီဟရာဇာတောင်ဟုလည်းကောင်း၊ ဝက်မကြီး ရင်အောက်တွင် ဝက်ငယ်များ စု၍ နေကြဟန် ပုံသဏ္ဌာန်ရှိသောကြောင့် ဝက်သစို့တောင်ဟုလည်းကောင်း ခေါ်တွင်ခဲ့သည်ဟု ဆိုသည်။

ထို့အတူ ကျောက်တော်တစ်ဝိုက်တွင် ရှေးက ကင်းဝန်မြို့၊ ဘောဂဝတီမြို့၊ သာယာမြို့၊ အဂ္ဂိရိမြို့၊ ဧညဝတီမြို့များ ရှိခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။ ကျောက်တော်သည် မည်သည့်မြို့ဖြစ်မလဲ ကျွန်တော်တွေးတောမိသည်။

အဆင်းသဏ္ဌာန် စုံလှသော ငါးမည်ရတောင်ကြောမှ အဝေးဆုံးသော ကစ္ဆပနဒီမြစ်ပြင်ကို လှမ်းမျှော်ကြည့်ရာ မြစ်ပြင်သည် ငွေရည်ခင်းထားသလို နေရောင်အောက်တွင် တဖိတ်ဖိတ်ရှိလေသည်။ ထိုမှ မြစ်ဘယ်ညာသို့ လှမ်းမျှော်ကြည့်ရာ ကမ္မလာခင်းကြီးအလား စိမ်းစိုနေသော စပါးခင်းများကလည်း အံ့သြဝံ့ကြွားစရာ ကောင်းလှသည်။ ထိုမှ အနီးဆုံးမြင်ကွင်းကား သေလာဂီရိတောင်ခြေမှ ကစ္ဆပနဒီမြစ်ကိုဖြတ်၍ ကျောက်တော်မြို့သို့ ရောက်ရှိသွားသော သံမဏိတံတားကြီးကို ပြီးလုဆဲတွေ့ရလေသည်။

ခေတ်လေးခေတ်တည် ရခိုင်ပြည်

ဆန်ရေစပါး ပေါကြွယ်ဝသော ရခိုင်ပြည်ဟု ရှေးကပင် စာဆိုရှိခဲ့သည်။ ခေတ်တော်ဆိုသော အဓိပ္ပာယ်ကား သီးနှံမျိုးစုံ စားမကုန်ဟု ဆိုခဲ့ကြောင်း သိရသည်။ ကျွန်တော်သည် "ရခိုင်ပြည်အစ ခေတ်တော်က" ဟုတွင်ခဲ့သော ခေတ်လေးခေတ်ကို ပြေး၍မြင်ယောင်မိသည်။ ခေတ်တော်၊ ဝေသာလီခေတ်၊ လေးမြို့ခေတ်နှင့် မြောက်ဦးခေတ်ဟု တွင်ခဲ့သော ရခိုင်ပြည်ကြီးကား ဂေါတမဘုရားပွင့်တော်မမူမီကာလ ပထမခေတ်တော်ခေတ် မာရယုမင်း လက်ထက်ကပင် သမိုင်းကြောင်းကြီးခဲ့သည်။ မာရယုမင်းသည် ဘီစီ ၃၃၂၅ ခုနှစ်တွင် ထီးနန်းစတင်စံခဲ့ရာ နန်းစံသက် ၆၂ နှစ် ရှိသည်ဟုဆိုသည်။ ခေတ်တော်ခေတ်ကား သုံးခေတ်ရှိခဲ့သည်။

ပထမခေတ်တော်သည် မာရယုမင်းမှစ၍ မင်းဆက် ၅၄ ဆက်၊ မျိုးခြားမင်း သုံးဆက်နှင့် နှစ်ပေါင်း ၁၈၁၈ နှစ် ကြာညောင်းခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။ ဒုတိယ ခေတ်တော်မြို့တော်ကို ကံရာဇာကြီးဟုခေါ်သော ကမ္မရာဇာ မင်းကြီးနှင့် မိဖုရား သုနန္ဒရီဒေဝီတို့က ဘီစီ ၁၅၀၇ ခုနှစ်တွင် ထီးနန်းစတင်စိုးစံခဲ့ရာ နန်းသက် ၃၇ နှစ် ကြာမြင့်ခဲ့ပြီး သီရိရာဇာမင်း ထံတိုင်အောင် မင်းဆက် ၂၈ ဆက်၊ နှစ်ပေါင်း ၉၂၇ နှစ် ကြာမြင့်ခဲ့သည်ဟု ဆိုသည်။ သီရိရာဇာမင်း၏ မိဖုရားကြီးသည် နေနှင့်လကို ရင်ဝယ်ပိုက်၍ ထူးဆန်းသောအိပ်မက်ကို မြင်မက်သောနေ့၌ ကိုယ်ဝန်ပဋိသန္ဓေတည်သည်ဟုဆိုသည်။ ထိုသားမွေးသောနေ့တွင် အနောက်မဇ္ဈိမဒေသဘက်မှ သောက်ရှူးကြွယ်ကြီးသည် ကြွယ်အပေါင်း ခြံရံ၍ နန်းတော်ထိပ်ဖျား၌ ရပ်တန့်နေသည်ဟုဆိုသည်။

ထိုသို့သော အတိတ်နိမိတ်ဖြင့် မွေးဖွားသောသားကို စန္ဒသူရိယဟု အမည်သညာ မှည့်ခေါ်ခဲ့လေရာ စန္ဒသူရိယသည် မင်းအဖြစ်ကို ဘီစီ ၅၈၀ တွင် စံမြန်းခဲ့ပြီး တတိယ ခေတ်တော်ခေတ်ကို စတင်ထူထောင်ခဲ့သူဖြစ်လေသည်။ ထိုမင်းကား မင်းထူးမင်းမြတ်ဖြစ်ကြောင်း ယနေ့မြန်မာနှင့် ကမ္ဘာက အံ့ဩကုန်နိုင်ဖွယ် မန္တလေး မဟာမြတ်မုနိရုပ်ပွားတော်ကြီးကိုးကွယ် ဆည်းကပ်နေရခြင်းကပင် ကျေးဇူးကြီးမား ထင်ရှားသည်ဟု ဆိုရမည် ဖြစ်သည်။

ဂေါတမ မြတ်စွာဘုရားသည် သေလာဂီရိ တောင်ထက်ဝယ် ရပ်တော်မူ၍ ဗျာဒိတ်ပေးစဉ်တွင် ရောင်ခြည်တော် ကွန့်မြူးရာသို့ စန္ဒ သူရိယမင်းသည် အမြဲအရံများစွာဖြင့် နန်းတော်ရှိရာ အရှေ့ဘက်မှ အနောက်ဘက် သေလာဂီရိတောင်သို့ ကြွချီတော်မူပြီး တောင်ထိပ်ရှိ ဗုဒ္ဓခြေတော်ရင်း၌ ဝပ်ဆင်း ဦးခိုက်ကာ ကြည်ညိုစွာ ကန်တော့လေ သည်။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာနှင့်တကွ ရဟန္တာငါးရာတို့အား အသင့်ဆောက်လုပ် ထားသော နန်းပြာသာဒ်သို့ လိုက်ပါဆွမ်းဘုဉ်းပေးရန် ပင့်ဖိတ်ခဲ့သည်ဟု ဆိုသည်။

မြတ်စွာဘုရားနှင့် ရဟန္တာငါးရာသည် ယာယီစံကျောင်းသို့ လိုက် ပါပြီး သရဏဂုဏ်သုံးပါး တည်စေလျက် ဆွမ်းကျွေးတရား အနုမောဒနာ ကို ဟောကြားတော်မူခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။ မြတ်စွာဘုရား ကြွရောက်တော် မူသော မဟာသက္ကရာဇ် ၁၂၃ ခု ကဆုန်လပြည့် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့မှစ၍ ရခိုင် ပြည်သူပြည်သားအပေါင်းတို့သည် ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာတော်၏ ဒါယ ကာများဖြစ်ကာ တစ်နိုင်ငံလုံး ဗုဒ္ဓဘာသာအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိခဲ့ကြသည် ဟု ဆိုပါသည်။

ထို့ကြောင့်လည်း ကျွန်တော်ရောက်ရှိခဲ့ရာ ရခိုင်ပြည်နယ် ခရီးစဉ် တစ်လျှောက် ဗုဒ္ဓ၏ ခြေတော်ရာ၊ ဆံတော်၊ အရိုး၊ အသား၊ အသွေး ဓာတ်တော်တို့သည် နေရာအနှံ့ အံ့မခန်း ဖူးမြော်နေရခြင်းဖြစ်လေသည်။ ကျွန်တော်သည်သေလာဂီရိတောင်ထိပ်တွင် တစ်နာရီကျော်ကျော် ဘုရား ရင်ပြင်တော်ရှိ အဆောက်အအုံ၊ တန်ဆောင်း၊ လှေကားစောင်းတန်းများ၊ ကျောက်စာနှင့် ရုပ်တုများကို ကြည့်ရှုလေ့လာပြီး လာရာလမ်းအတိုင်း ပြန်ဆင်းခဲ့သည်။

ဤတောင်ပေါ်တွင် မြတ်စွာဘုရားနှင့် ရဟန်းငါးရာတို့ ပျားပန်း ခတ်မျှစည်ကား ခြေချ၍ သာသနာရောင်ဝါ ထွန်းစေခဲ့ပါသည်။ တောင် ထိပ်မှ မဆင်းမီတွင် အတိတ်ဘဝက တော်စပ်ခဲ့ဖူးသမျှသော အနုနုတ သတ္တဝါနှင့် ယခုဘဝ ဆုံစည်းကြုံတွေ့ရသော လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့ အား မေတ္တာသုတ်ရွတ်၍ မေတ္တာပို့ခဲ့သည်။ သာသနာပြုခြင်း အထောက် အပံ့အလို့ငှာ ငွေ ၂၇၀၀/- လှူ၍ ကုသိုလ်ပြုခဲ့သည်။ သာဓု သုံးကြိမ် ခေါ်ကာ အမျှဝေခဲ့သည်။

ကျွန်တော် တောင်အောက်သို့ ပြန်လည်ရောက်ချိန်တွင် နံနက် ၁၀ နာရီ ထိုးလေပြီ။ ကျွန်တော်တို့ မဟာမုနိသို့သွားရန် ဟိုင်းလတ်ကား တစ်စီး စောင့်နေလေသည်။ ဦးစံလှဘော်သည် ကျွန်တော်တို့နှင့်အတူ မဟာမုနိဘုရားဖူးရန် လိုက်ပါ၍ အစစ စီစဉ်ပေးနေသည်။ ပါရမီ ဖြည့်ဖက် အဖြစ် ယနေ့တိုင် မမေ့နိုင်။

သေလာဂီရိမှ မဟာမုနိ

ကျွန်တော်တို့ သေလာဂီရိတောင်ခြေ ကျောက်တစ်လုံးရွာမှ နံနက် ၁၀ နာရီကျော်တွင် မဟာမြတ်မုနိဘုရားသို့ စ၍ ခရီးဆက်ကြသည်။ ကျွန်တော်နှင့်အတူ ဗိုလ်ကြီးကျော်ဝင်း၊ ဗိုလ်ကြီးညွန့်အောင်တို့လည်း ဘုရားဖူးရန် ဆန္ဒပြင်းပြလျက် ရှိကြသည်။ ကျောက်တော်တောင်ခြေမှ ထွက်စတွင် တောင်စွယ် တောင်စွန်းများသည် လမ်းယာဘက် တစ်လျှောက် မြင့်ရာမှ နိမ့်ရာသို့ သွယ်တန်းလျက်ရှိနေသည်။ လမ်းဘယ်ဘက်တွင် ပြန့်ပြူးသောကွင်းပြင်များသာရှိသည်။ ကွင်းပြင်တစ်လျှောက် ကြံခင်းနှင့် စပါးခင်းများ တွေ့ရသည်။ ကားလမ်း၏ဘယ်ဘက် လမ်းချိုးတစ်နေရာ၌ သကြားစက်သို့ဆိုသော ဆိုင်းဘုတ်လေးတွေ့ရသည်။ ဤဒေသ၌ ကြံစိုက်ခင်းများက သကြားထုတ်ကုန်အဖြစ် အမြောက်အမြား ရှိနေသည်။

လမ်း၏ညာဘက်တစ်နေရာတွင် ကျောက်တောင်နံရံကြီးတစ်ခုကို တွေ့ရသည်။ ဤတောင်ကြီး၏တစ်နေရာတွင် ခေတ်ဝတ်ခေတ် စန္ဒသူရိယမင်း ရေးထိုးခဲ့သော ဗြဟ္မီအက္ခရာဖြင့် ကျောက်စာရှိသည်ဟုဆိုသည်။ သစ်ပင်တောတန်းများဖြင့် စိမ်းလန်းသာယာသော တောတောင်ကြီးသည် တစ်ချိန်က မြို့ပြတည်ထောင်ခဲ့သော ခေတ်ဝတ်တိုင်းပြည်ကြီး ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

လမ်းဘယ်ညာတွင် ရွာအချို့ကို ဖြတ်သန်းခဲ့သည်။ ပြင်လှ၊ သိန်းတန်၊ သာယာကုန်း၊ သရက်တပင်ရွာများသည် တစ်ချိန်က တိုင်းသူပြည်သားအပေါင်း ခြံရံနေသော ဘုရင့်နေပြည်တော် ဒေသကြီးဖြစ်မည် ဟု မှန်းဆကြည့်မိပါသည်။ သရက်တပင်ရွာလေးသည် တတိယ ခေတ်

ဝတီမြို့ဟောင်းဟုဆိုသော အထောက်အထားများကို ဆင်းကြည့်ရန် အချိန်မရခဲ့ပါ။

ကျောက်တော်တောင်မှ နာရီဝက်ခန့် ကားလမ်းခရီးတွင် ကျွန်တော်တို့ မဟာမုနိရွာအနီးမှ မဟာမြတ်မုနိ စက်ရှင်တော်ဘုရားကြီး သီတင်းသုံးရာသို့ ရောက်ကြသည်။ ကတ္တရာကားလမ်းကျဉ်းကျဉ်းတွင် တစ်ခါတစ်ရံ ကားနှစ်စီး ရှောင်ရန်ခက်သော ကျောက်တော်-မြောက်ဦး ကားလမ်းဘေးမှ မဟာမုနိဘုရား မြောက်ဘက်စောင်းတန်းသို့ ရောက်ကြသည်။ ကားလမ်းဘေးတွင် ထမင်းဆိုင်များ၊ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်များ ကားလမ်းဘယ်ဘက်တွင် အစီအစဉ်ရှိနေသည်။ ခေတ်မီသော တိုက်တာ အဆောက်အအုံများတော့မဟုတ်။ ထူးခြားသည်မှာ ကားလမ်းညာဘက်သည် တောင်ကုန်းတောင်ကြော လျှိုမြောင်ပေါများပြီး လမ်းဘယ်ဘက် မြောက်ဘက်အရပ်သည် ကွင်းပြင်ကြီးများ တစ်မျှော်တစ်ခေါ် ရှိနေသည်။

ကျွန်တော်တို့ မြောက်ဘက်စောင်းတန်းအတက်တွင် ပန်း၊ ဆီမီး၊ အမွှေးတိုင် ရောင်းသူများ ဖိတ်ခေါ်သံ ဆူညံနေသည်။ ဘုရားအား ဆွမ်းကပ်ရန်လည်း ဆွမ်းဗန်းလေးများ၊ အချိုသစ်သီးပွဲများ ပြင်ထားသည်။ "ဘုရားကြီးကို ဆွမ်းကပ်ပါလား ဦးလေး၊ ဆွမ်းချိန်ကျပြီလေ" ဟု မိန်းကလေးငယ်တစ်ဦး၏ အသံကြားသဖြင့် နာရီကြည့်လိုက်ရာ ၁၁ နာရီထိုးရန် ငါးမိနစ်သာလိုတော့သည်။ ကျွန်တော်ကား မြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံးခဲ့သော သီရိဂုတ္တတောင်ခြေထော်ရင်းသို့ ရောက်ရှိကာ အလိုဆန္ဒ ပြည့်ဝခဲ့လေပြီ။

ကျွန်တော် ဆွမ်းတစ်ပွဲ၊ ပန်းတစ်စည်း၊ ဆီမီး၊ အမွှေးတိုင်များ ဝယ်လိုက်သည်။ ဘုရားစောင်းတန်းသည် ထူထဲသော အုတ်တိုင်လုံးကြီးများနှင့် ကျဉ်းမြောင်းသော ကျောက်လှေကားဖြစ်နေသည်မှာ ရှေးက လက်ရာဟု မှန်းဆလိုက်သည်။ စောင်းတန်းတစ်လျှောက် အလှူရှင် အမည်စာရင်းများ ရေးသားထားသည်။ ကျွန်တော်တို့ ဘုရားရင်ပြင်တော်သို့ ကိုက် ၁၀၀ အရှည် အမြင့်ပေ ၅၀ ခန့်သာ တက်ရသည်။

ကုန်းမြင့်ပေါ်တွင် တည်ထားသော ဘုရားတန်ဆောင်းထဲသို့ဝင်သည်နှင့် မဟာမြတ်မုနိဘုရားနှစ်ဆူကို ဝမ်းမြောက်စွာ ဖူးတွေ့ရလေသည်။

ဉာဏ်တော်မြင့်သော ရုပ်ပွားတော်ကြီးက ခေတ်တော်ခေတ်ဘုရား ဟု ထင်လိုက်သည်။ ရုပ်ပွားတော်အကြီးကြီးက ခေတ်သစ်လက်ရာဖြစ် ပြီး လက်ယာဘက်က ရုပ်ပွားတော်အငယ်က စန္ဒသူရိယမင်းခေတ် လက်ရာဟု ဘုရား ဂေါတမ ဥက္ကဋ္ဌက ရှင်းပြပါသည်။ မြတ်စွာဘုရား ရင်ငွေ့လှုံ မဟာမြတ်မုနိ ရှင်တော်မြတ်ကြီးကတော့ မြန်မာဘုရင် ဘကြီးတော်က မြောက်ဦးကို တိုက်ခိုက်သိမ်းပိုက်တဲ့အချိန်မှာ ပင့်ဆောင် သွားပြီး ခုတော့ မန္တလေးမှာ သီတင်းသုံးနေကြောင်း ရှင်းပြပါသည်။ ကျွန်တော် ရုပ်ပွားတော်၏ ခြေတော်ရင်းကို ဦးတိုက်၍ သရဏဂုဏ် တင်ကာ အာရုံပြုလိုက်သည်။ ရုပ်ပွားတော်၏ ပလ္လင်မျက်နှာစာ၌ "မဟာ မြတ်မုနိ" ဟု ကမ္မည်းထိုးထားသည်။

ကျွန်တော် စန္ဒသူရိယမင်းလက်ထက် ရှင်တော်ဂေါတမ ရုပ်ပွား တော် မဟာမြတ်မုနိဘုရားရှေ့တွင် ဆွမ်း၊ ပန်း၊ ရေချမ်း၊ ဆီမီးကိုးခွက် ကိုးတိုင်ကပ်လှူကာ ငါးပါးသီလယူလိုက်သည်။ ပရိတ်ရွတ်ကာ မေတ္တာ ပို့လိုက်သည်။ ဂုဏ်တော်ကိုးပါး ပုတီးကိုးပတ်စိတ်လိုက်သည်။ ရှင်တော် ဂေါတမ မြတ်စွာဘုရားအား သက်တော်ထင်ရှား ရှိသကဲ့သို့ ယုံကြည် သက်ဝင်စွာ အာရုံပြု၍ သမထဘာဝနာ စီးဖြန်းလိုက်သည်။ ကျွန်တော် ၏ အာရုံ၌ ခေတ်တော်သည် တရေးရေးပေါ်လာသည်။

ခေတ်တော်မင်း စန္ဒသူရိယသည် သူနှင့် ဘဝဖြစ်စဉ်တစ်ခုတွင် ဤ ဒေသ၌ သူနွားကျောင်းသား၊ ဂေါတမဘုရား ဗေဒင်ပုဏ္ဏားဆရာဖြစ်ခိုက် နွားပျောက်ရှာပုံတော်ဖွင့်ရာမှ သံယောဇဉ် ငြိတွယ်ခဲ့ရသော ဘုရား လောင်းကို ထိုစဉ်ကပင် ယုံကြည်ကိုးစားကာ ရွံ့ဖြင့် ဆရာပုဏ္ဏား၏ ရုပ်ထူကာ ဆည်းကပ်ပူဇော်ခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။

ယခုဘုရင်ဖြစ်သောဘဝ၌လည်း ဂေါတမဘုရား သီတင်းသုံး တော်မူနေသော ရာဇဂြိုဟ်ပြည်အရပ်သို့ အုန်း၊ ငှက်ပျော၊ ဆီမီး၊ ပန်း

စုံလင်စွာ ကပ်လှူ၍ မနောအဓိဋ္ဌာန်ဖြင့် ရခိုင်ပြည် ခညဝတီမင်းနေပြည် သို့ ကြွရောက်တော်မူရန် မင်းမိဖုရား အပါအဝင် မှူးကြီးမတ်ရာတို့ကပါ ပင့်ဖိတ်ခဲ့ပြီး မြတ်စွာဘုရား ကြွရောက်တော်မူပါက သီတင်းသုံး နေထိုင် ရန် ယာယီစံကျောင်း ပြာသာဒ်ဆောင်နှင့်ပလ္လင်တော်ကို နန်းတော်အနီး၌ ဆောက်လုပ်ခဲ့သည်။

ဂေါတမ မြတ်စွာဘုရားသည် ခညဝတီမင်းနေပြည်တော်မှ စန္ဒ သူရိယမင်းနှင့်တကွ ပြည်သူတို့ ပင့်ဖိတ်နေသည်ကို သဗ္ဗညုတဉာဏ် တော်ဖြင့် ဆင်ခြင် သိမြင်လေသော် ညီတော် ရှင်အာနန္ဒာအားခေါ်၍ ယူဇနာ ၉၀၀ ဝေးသော ရခိုင်ပြည်သို့ နက်ဖြန်နံနက် အရုဏ်တက် နေထွက်ချိန်တွင် ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ကြွတော်မူမည့်အကြောင်း မိန့်မှာ တော်မူလေသည်။ သိကြားမင်းသည် ဘုရားရှင်၏အလိုကို သိတော်မူ လျှင် မာတလိ၊ ဝိသင်္ကြံ၊ နတ်နှစ်ပါးတို့အား ရဟန်းငါးရာအတွက် နတ် ပြာသာဒ်ငါးရာ ဖန်ဆင်းစေပါသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်နှင့်တကွ ရဟန္တာ ငါးရာတို့ ခညဝတီသို့ ကောင်းကင်ခရီးမှ သေလာဂီရိတောင်သို့ ကြွ ရောက်တော်မူလေသည်။

စန္ဒသူရိယမင်းသည် မြတ်စွာဘုရားနှင့် တပည့်သံဃာတို့ သေလာ ဂီရိ တောင်ထိပ်၌ ကြွရောက်တော်မူနေကြောင်း သိလေသော် သွား ရောက် ပင့်ဆောင်ပြီး နန်းတော်အနီး ယာယီစံကျောင်း၌ မြတ်စွာဘုရား နှင့်တကွ ရဟန္တာ ငါးရာတို့အား ဆွမ်းကပ်လှူပွဲကြီး ကျင်းပလေသည်။

စန္ဒသူရိယမင်းသည် ဘဝ ဘဝက ရေစက်ရှိခဲ့သူ မြတ်စွာဘုရား အား အနီးကပ်ကြည်ညို သဒ္ဓါပွားရလေသော် ကြီးစွာသော သံယောဇဉ် မီး တောက်လောင်ကာ မြတ်စွာဘုရားသာ ပြန်လည်ကြွသွားမည်ဆိုပါက သူနှင့်တကွ တိုင်းသူပြည်သားတို့ ခိုကိုးရာမဲ့သကဲ့သို့ ရှိချေလိမ့်မည်။ ဤ တိုင်းပြည်၌ ထာဝရ သီတင်းသုံးပါရန် လျှောက်ထားခဲ့ရာ မြတ်စွာဘုရား က "ငါသည် ရှေးဘဝက သင်နှင့်အတူပြုခဲ့ဖူးသော ကုသိုလ်ကံကြောင့် ငါ၏ကိုယ်စား မဟာမြတ်မုနိကိုယ်တော်အား သွန်းလောင်း ပူဇော်ခွင့်ပြု မည်" ဟု မိန့်တော်မူလေသည်။

မဟာမုနိဘုရား သွန်းလောင်းခြင်း

စန္ဒသူရိယမင်းကြီးသည် ရွှေ၊ ငွေ၊ သံ၊ သွပ်၊ ကြေးဟူသော ပဉ္စလောဟာ ရတနာငါးပါးဖြင့် ဘုရားရှင်၏ပုံတူအား သွန်းလုပ်ရန် မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထား၍ ရတနာများအား ဆက်ကပ်ပါသည်။ မြတ်စွာဘုရားက သိကြားမင်းအား ပုံတူရုပ်ပွားတော် သွန်းလုပ်စီရင်စေပါသည်။ သိကြားမင်းသည် မာတလိ၊ ဝိသကြုံ၊ နတ်သားတို့နှင့် တစ်ညညှပ်ပတ်လုံး ပဉ္စလောဟာငါးပါးဖြင့် သွန်းလုပ်လေရာ မဟာသက္ကရာဇ် ၁၂၃ ခုနှစ်၊ ကဆုန်လပြည့်ကျော် ၁ ရက် ကြာသပတေးနေ့နံနက် အရုဏ်တက်တွင် ပြီးစီးလေသည်။ (ရက္ခပူရကြေးမုံကျမ်း အဆိုအရ သိကြားမင်းက စီရင်သည်ဟုဆိုသည်။)

ကျွန်တော်၏ အတွေးအာရုံတို့၌ စန္ဒသူရိယမင်းနှင့် ပန်းတဦးပညာရှင်တို့၏ မဟာမုနိ သွန်းလောင်းတော်မူပုံသမိုင်းကို မြင်ယောင်မိပြန်သည်။ စန္ဒသူရိယမင်းသည် ခေတ်တော်တွင် ကျော်ကြားသော ပုံတူသွန်းလောင်းသည့် ကြေးသွန်းပန်းပု၊ ပန်းတဦးပညာရှင် စိတြသင်္ကျီမည်သော ဆရာကြီးအား ခေါ်ယူ၍ ယခု ကြွရောက်တော်မူနေသော ဂေါတမဘုရားရှင်နှင့် ပုံတူရုပ်ပွားတော်ကို တစ်ဆံခြည်မျှ အမှားအယွင်းမရှိ တစ်သားတည်းသွန်းလောင်းရန် မိန့်တော်မူပြီး ပဉ္စလောဟာ ရတနာငါးပါးကို ပေးအပ်လေသည်။

ဆရာကြီး စိတြသင်္ကျီသည် သူ၏တပည့် အပေါင်းအား စုစည်းလျက် မင်းကချီးမြှင့်သော လူအင်အားနှင့် ပဉ္စလောဟာ ငါးပါးသတ္တုများ အရည်ပျော်စေရန် ရွှေအချိန်တစ်ထောင်ဆံ့ လုံအိုးကြီးတစ်လုံး၊ ငွေချိန်တစ်ထောင်စီဆံ့ လုံအိုးနှစ်လုံး၊ သံချိန် တစ်ထောင်ဆံ့ လုံအိုးနှစ်လုံး၊ သွပ်ချိန်တစ်ထောင်စီဆံ့ လုံအိုးနှစ်လုံး၊ ကြေးချိန် တစ်ထောင်စီဆံ့ လုံအိုးနှစ်လုံး စုစုပေါင်း လုံအိုးကိုးလုံးကို ဖိုကျင်ပေါင်း ၈၁ ဖို ပါဝင်သော မီးဖိုများဖြင့် ရတနာများကို အရည်ပျော်စေရန် စီမံလေသည်။

ရတနာများ အရည်ပျော်သော် ပက်လက်ခံခွက်ထဲတွင် ရောသမမွှေပြီး မခဲမီတွင် ပုံစံခွက်အိုးကြီးထဲသို့ ပဉ္စလောဟာအရည်များ ထည့်

လေသည်။ အချွန်အတက်များဖြင့် မညီညာသော ပုံကြမ်းကို ကြိုးဆွဲ ကြိုးငင် ယန္တရားများ အသုံးပြုကာ ပုံတူသွန်းလောင်းခဲ့ရာ လူပေါင်း များစွာမှ ထင်း၊ မီးသွေး၊ မီးဖိုနှင့် အင်အားများစွာပါဝင်ပြီး မအိပ်မနေ ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြလေသည်။

မဟာမြတ်မုနိရုပ်ပွားတော်ကို သွန်းလောင်းရာတွင် လိုအပ်သည့် ယန္တရားများကို စီစဉ်ရာတွင် -

"ဆင်ကောင်အကြီး မောင်းတုန်းကြီးနှင့် ညီမျှကောင်းစွာ ခေညမြို့ မှာ တည်ဆောက်လာရေ၊ မောင်းတုန်း မောင်း ပြန် မောင်းတဲမောင်းရိုက်၊ ထိန်းကိုင်ဖျစ်ပြီး၊ စီးပြီးဝှမ်းထိုး၊ ဇက်ကြိုး ပက်လက်ခံ၊ ယာဉ်ပျံခံခွက်၊ မပျက်ပေါင်းချို့၊ တလီပုရစ်၊ ပုဆစ်ဝင်ရိုး၊ ဝှန်းထိုးဝှန်းပျံ၊ မောင်းဘွဲ့တံနှင့်၊ ကောင်းမွန်ပေါင်းစု၊ အကြောင်းပြုကာ ပွဲတော်ကြီးမှာ တည်ဆောက်လာ ပေ" ဆိုသော သာချင်းက ပွဲတော်ကြီးတမျှ လူပေါင်းများစွာ ပါဝင် သွန်းလောင်းခဲ့ကြောင်း အထောက်အထား ဖြစ်လေသည်။

မဟာမြတ်မုနိရုပ်ပွားတော် သွန်းလောင်းခြင်း ပြီးစီးသော် ဘုရင် နှင့် မိဖုရားတို့ လာရောက် ကြည့်ရှုလေလျှင် သက်တော် ထင်ရှား မြတ်ဘုရားထက် ဉာဏ်တော် အနည်းငယ် မြင့်နေသည်ကိုတွေ့ရာ စိတ် အလိုမကျသဖြင့် နောက်ထပ်တစ်ဆူ ထပ်မံသွန်းလောင်းစေပြန်သည်။

စိတြသင်္ကျီ ဆရာကြီးလည်း ထပ်မံကြိုးစား သွန်းလောင်းပြန်ရာ ဒုတိယတစ်ဆူမှာလည်း သက်တော်ထင်ရှား မြတ်ဘုရားထက် ဉာဏ် တော် ငယ်နေပြန်သဖြင့် ဘုရင်မှာ စိတ်မချမ်းမသာ ဖြစ်ရပြန်သည်။ နှစ်ဆူ သွန်းလောင်းပြီးသည်အထိ ဘုရင်အလိုကျ ပုံတူမရသည်ဖြစ်ရာ ပရိသတ်များစွာက ပူဇော်လျက်ရှိသော မြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံးရာ မဏ္ဍပ်အတွင်း ချဉ်းကပ်၍ မင်းနှင့် စိတြသင်္ကျီဆရာကြီးတို့ ရုပ်ပွားတော် ပုံတူမရကြောင်း အဖြစ်မှန်ကို လျှောက်ထားလေသည်။

မြတ်စွာဘုရားက ငါဘုရား၏ ရူပကာ ကိုယ်တော် ပမာဏမှာ တစ်ရာ့ရှစ်လက်မတိတိရှိကြောင်း မိန့်တော်မူလေလျှင် အကြားအမြင် ကြွယ်သော စိတြသင်္ကျီဆရာကြီးသည် ဘုရားရှင်၏ ခြေဖဝါးတော်၌

တစ်ရပ်ရပ်ကွက် စက်လက်ကွက်များကို တွေ့မြင်ရလေရာ ကောင်းကင်
ပြိုဟ်နက်ကွက်တာရာ ၁၀၈ လုံးကို အကြောင်းပြု၍ တန်ခိုးထင်ရှား ပုရိသ
ယောက်ျား၏ လက်ကွက်တော်ဖြင့် သွန်းလောင်းလေလျှင် တစ်ထပ်တည်း
တူညီသည့် ရုပ်ပွားတော်ကို ရရှိလေသည်။

မြတ်စွာဘုရားသည် ပုံတူ ရုပ်ပွားတော်အား သူ၏ ဆံတော်နှင့်
တစ်ထပ်တည်းရစေရန် ရုပ်ပွားတော်အား ရင်ငွေ့လှုံကာ စီမံပေးတော်မူ
လေသော် ဘုရားနှစ်ဆူ တစ်ပြိုင်တည်းပွင့်တော်မူသည့်အလား မင်းနှင့်
ပြည်သူအများ ဖူးမြော်ကြရလေသည်။

ဘုရင်စန္ဒသူရိယသည် မြတ်စွာဘုရားပုံတူကို တစ်ဆံခြည်မယွင်း
သွန်းလောင်းနိုင်သော စိတြသင်္ကပ္ပ ပညာရှင်ကြီးအား အကြားအမြင်
အသိပညာတွင် ထူးချွန်ပြောင်မြောက်လှသဖြင့် အသိကြားမား ဟူသော
သိကြားမင်းဘွဲ့ကို ပေးအပ်တော်မူလေသည်။

သိကြားမင်း တည်သော မဟာမြတ်မုနိဘုရားကား မတူနှစ်ဆူ၊
တူတစ်ဆူဟု ရာဇဝင်ရှိခဲ့သော်လည်း ယနေ့မြန်မာနိုင်ငံသားတို့ သိထား
သော မုနိလေးဆူကား ပုံတူ မဟာမြတ်မုနိ ရုပ်ရှင်တော်မြတ်ဘုရားကြီး
(မန္တလေး) တစ်ဆူ၊ ယခု ကျွန်တော် ဖူးတွေ့နေရသော ရှင်ကျော်မုနိ
တစ်ဆူ၊ ပြည်တစ်ဖက်ကမ်း ပန်းတောင်း၌ ရွှေဘုံသာမုနိ တစ်ဆူ၊ ဇလွန်
မြို့၌ မာန်အောင်မြင်မုနိ တစ်ဆူဟု ကိုးကွယ်လျက်ရှိကြလေရာ စိတြ
သင်္ကပ္ပ သိကြားမင်း သွန်းလောင်းခဲ့သော ပုံမတူ ပထမ ရုပ်ပွားတော်
မဟာဒေနှင့် ဒုတိယ ရုပ်ပွားတော် မဟာဒိန်သည် မည်သည့်ရုပ်ပွားတော်
များဖြစ်သည်ကို ကျွန်တော် ဝေခွဲမရနိုင်တော့ချေ။

ထို့အတူ ပဉ္စလောဟာ ရတနာအကျန်များဖြင့် သွန်းလောင်းခဲ့
သော မဟာကျန်ဘုရားတို့သည်လည်း ရခိုင်ပြည်နယ်အနှံ့ တန်ခိုးကြီး
ဘုရား ရုပ်ပွားတော်များအဖြစ် ဖူးမြော်ခွင့် ရရှိနေပါသည်။ နှစ်ပေါင်း
ထောင်ချီ ရှည်လျားလှသော သမိုင်းကြောင်း၌ အမှန်တရားသည်
ယုံကြည်မှုပင် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

ကျွန်တော် မဟာမြတ်မုနိရုပ်ပွားတော်၌ တစ်နာရီနီးပါးခန့် ဝတ်ပြု၍ သမထ ဘာဝနာ စီးဖြန်းချိန်တွင် ကျွန်တော့်စိတ်စေတသိက်တို့ မြတ်စွာဘုရားထံပါး ဈာန်ဝင်စားကာ ကိုယ်ခန္ဓာ လှုပ်ယမ်းနေခဲ့သည်။ အစောင့်အရှောက်တို့၏ မေတ္တာဓာတ် စီးဝင်သည်လားမသိ၊ ကျွန်တော်၏ မြတ်ဗုဒ္ဓအပေါ် ပူဇော်လှူဒါန်း ယုံကြည်မှု၊ သက်ဝင်မှုကို ထင်ရှားစွာ ပြသခြင်းခံရသည်။ ကျွန်တော်သည် ထိုအခြင်းအရာကြောင့် စိုးရွံ့စိတ်ဝင်ကာ မျက်လုံးဖွင့်ကြည့်ချိန်တွင် ကျွန်တော်နှင့် မလှမ်းမကမ်းတွင် ဘုရားစောင့် ရဲဝန်ထမ်းတစ်ဦးကို မြင်တွေ့ရလေသည်။

ကျွန်တော် ဘုရားဝတ်ပြုပြီး ထလိုက်ချိန်တွင် အဆိုပါ အစောင့်ရဲက ဒီလို ခန္ဓာကိုယ် လှုပ်ယမ်းမှုမျိုးကို ယခင်ကလည်း နှစ်ကြိမ် မြင်တွေ့ဖူးကြောင်း ပြောပြရာ မြတ်စွာဘုရားအပေါ် သက်ဝင်ယုံကြည်သူတို့အား ဤနေရာ ဤဒေသရှိ ဓညဝတီတိုင်းပြည်စောင့် နတ်မင်းတို့သည် အမှန်ပင် သာသနာတော်နှင့်အတူ စောင့်ရှောက်နေကြသည်ဟု ယုံကြည်မိပါသည်။

ကျွန်တော် ကြည်လင် လန်းဆန်းသောစိတ်ဖြင့် မဟာမုနိရုပ်ပွားတော်အား ရွှေသင်္ကန်း တက်ရောက်ကပ်လှူပါသည်။ မုနိလေးဆူတွင် ရှင်ကျော်မုနိပုံသည် ထိုင်လျက် သုံးတောင်အမြင့်ခန့်သာရှိသည်။ ရွှေအတိပြီးသော ပလ္လင်တော်ထက်ဝယ် ရှုကြည့်၍မဆုံး အပြုံးဖြင့် မေတ္တာဓာတ်များ ဖြန့်လွှတ်နေသည်ဟု ခံစားရပါသည်။ ကျွန်တော်၏စိတ်တွင် ထူးခြားမှုတစ်ခု ဖြစ်ပေါ်လာသည်မှာ ရုပ်ပွားတော် တစ်ဆူ ထုလုပ် ကိုးကွယ်လိုသော ဆန္ဒပင်ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်သည် ဘုရား ဂေါပကဥက္ကဋ္ဌအား ရုပ်ပွားတော်အား ထုလုပ်၍ ကိုးကွယ်လိုကြောင်း ပြောပြရာ သရက်တစ်ပင်ရွာတွင် ရုပ်ပွားတော်များထုလုပ်နေသောဆရာရှိကြောင်း၊ အချိန်ပေးရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ မွေးနံနှင့် ထုဆစ်လိုသော သစ်အမျိုးအစား ပေးခဲ့ပါ။ တာဝန်ယူကြောင်း ပြောသဖြင့် အတိုင်းမသိ ဝမ်းသာပီတိ ဖြစ်ရပါသည်။

ကျွန်တော်က ဉာဏ်တော် ၁၈ လက်မနှင့် ကြာသပတေးသား ကိုးကွယ်မည့် သစ်အမျိုးအစား ထုဆစ်ရန်၊ ထုဆစ်ချိန်တွင် ကျွန်တော်သည် အသက်သတ်လွတ် အဓိဋ္ဌာန်ဝင်မည်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ထုဆစ်

မည် ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း ဖြစ်နိုင်ပါက အသက်သတ်လွတ်အဓိဋ္ဌာန်ဖြင့် ကိုးရက် အဓိဋ္ဌာန်ဝင်ပေးပါရန် မေတ္တာရပ်ခံခဲ့သည်။ မဟာမုနိဘုရား ဂေါပက ဥက္ကဋ္ဌကြီးသည် ကျွန်တော်အား ခင်တွယ် သံယောဇဉ်ဖြစ်မိ သောကြောင့် မဟာမုနိ ရုပ်ပွားတော်အား ဆန္ဒအတိုင်း ဖြစ်စေရမည်ဟု ကတိပေးခဲ့သည်။ တစ်လခန့်တော့စောင့်ပါ တဲ့။

ကျွန်တော်သည် ဘုရားပရိဝုဏ်အတွင်း လှည့်လည် ကြည့်ရှုရာ ဗုဒ္ဓဝင်ပန်းချီကားများကို လက်ရာမြောက်စွာ တွေ့ရပါသည်။ ဘုရား၏ တောင်ဘက်ခြမ်း အောက်ဘက်တွင် ဗုဒ္ဓပြတိုက်ကိုတွေ့ရသည်။ ရှေးက ခေတ်တော်ခေတ်လက်ရာ ဘုရားရုပ်ပွားတော်များ၊ အသုံးအဆောင်ပစ္စည်း များ၊ ငွေကြေးများနှင့် ခေတ်အဆက်ဆက်ပစ္စည်းများကို ထိန်းသိမ်းပြသ ထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ဘုရား၏ အရှေ့ဘက်စောင်းတန်းတွင် လှပသော ရေကန်နှင့် ဗုဒ္ဓပန်းဥယျာဉ်ကို တွေ့ရသည်။ အရှေ့ဘက် စောင်းတန်းအတိုင်း ဆင်းလာခဲ့ရာ အမှတ်မထင် "ဦးလှထွန်းအောင် + ဒေါ်ထွန်းမေ၊ ရွှေငါးပျံ မသန်းဌေး ဆေးလိပ်ခုံ၊ ရန်ကုန်မြို့" ဆိုသော အလှူရှင်စာတန်းကို တွေ့ရာ ကြည်နူးဝမ်းသာ သာစုခေါ်လိုက်သည်။

ရန်ကုန်မှ ငယ်သူငယ်ချင်း ကိုစောသိန်း၏ မိခင်ဖခင်တို့ လှူဒါန်း ထားသော စောင်းတန်းအလှူရှင် စာရင်းတွင် တွေ့ရသဖြင့် သူငယ်ချင်း မိသားစုကို သတိရလိုက်သည်။ ကျွန်တော်နှင့် ရှစ်တန်းကျောင်းသားဘဝ ကပင် တစ်တန်းတည်း အတူသွား အတူလာ စားအိမ်သောက်အိမ် ရခိုင် မိသားစုသည် ယနေ့အထိ သံယောဇဉ်ကြီးဆဲဖြစ်သည်။ ဝေးလံသော ဒေသတွင် မထင်မှတ်ဘဲ ကုသိုလ်အမည်စာရင်းကို တွေ့ရခြင်းသည် သူတို့လည်း ခေတ်တော်ပဋ္ဌာန်းဆက် ရှိပေလိမ့်မည်ဟု တွေးမိသည်။

လွမ်းရစ်ဝေသီ ခေတ်တော်

ကျွန်တော်သည် မဟာမုနိဘုရားရင်ပြင်တောင်ကုန်းပေါ်မှ အရှေ့ ဘက် အဝေးဆုံးသို့ မျှော်ကြည့်လိုက်သည်။ ကျယ်ပြောသော ကွင်းပြင် ကြီးများမှသည် မိုင်းပျံတောင်တန်းများ၊ ထိုမှသည် ဝေသာလီပြည်ကြီး၊ ဤပြည်ကြီးကား ရခိုင်တို့၏ ဒုတိယပြည်ထောင်စု တိုင်းပြည်ကြီး။

ရောက်လက်စနှင့် မထူးဘူး။ ဒီနေရာကနေ ငါးမိုင်ခန့်သာဝေးသော ဝေသာလီခေတ်ဘုရားနှင့် ဝေသာလီပြည်၏ အငွေ့အသက်တို့ကို ကြည့်ရှုရန် ခရီးဆက်ကြသည်။ ဝေသာလီသို့ ခရီးသည် လမ်းဘေးဘယ်ညာတစ်ခွင်လုံး စပါးခင်းများ ရိတ်သိမ်းရန် အသင့်ဖြစ်နေပြီး ရွှေဝါရောင်လွှမ်းသော ဝေသာလီတိုင်းပြည်ကြီးဟု တင်စားမိပါသည်။ ဝေသာလီ မြို့ဟောင်းသည် ချော့ဝတီနှင့် မြောက်ဦးမြို့၏ အလယ်ခန့်တွင် ရှိသည်။ ဝေသာလီမြို့ဟောင်းသို့ ရောက်လုနီးတွင် လမ်းဘယ်ဘက်တောတန်းအတွင်းသို့ ကားချိုးဝင်လိုက်သည်။ လှည်းလမ်းကြမ်းဖြစ်သည်။ လူအသွားအလာ နည်းပုံရသည်။

အတွင်းသို့ တစ်မိုင်ခန့် ဝင်ပြီးသော် ဝေသာလီခေတ် ရှေးဟောင်းဘုရား ရုပ်ပွားတော်ကြီးနှစ်ဆူကို တွေ့ရပါသည်။ တစ်ဆူက ဆုတောင်းပြည့် ဘုရားကြီးဖြစ်သည်။ ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခွင်လုံး ချုံနွယ်ပိတ်ပေါင်းများ ပိတ်ဆို့နေသည်။ မလှမ်းမကမ်းတွင် ဝေသာလီခေတ် အဆောက်အအုံသုံး အုတ်ချပ်ကြီးများ တွေ့ရသည်။ အုတ်တစ်ချပ်လျှင် အရှည်တစ်တောင်ခန့်နှင့် အကျယ် ရှစ်လက်မခန့် ရှိမည်ထင်သည်။

ကျွန်တော်သည် ဝေသာလီဘုရားကြီးအား အနီးကပ်ဖူးမြော်ရန် တန်ဆောင်းထဲ ဝင်လိုက်သည်။ ပျက်စီးနေသော တန်ဆောင်းနှင့် ရုပ်ပွားတော်ကို ဖူးမြော်ရသည်။ မျက်နှာတော် ကြီးမားပြီး ကိုယ်အောက်ပိုင်းနှင့် အချိုးမညီသော ဝေသာလီခေတ်လက်ရာကို မြင်တွေ့ရသည်။

ဝေသာလီခေတ်ကို တည်ထောင်သောမင်းမှာ မဟာတိုးစန္ဒြာ ခေါ် ငွေငါးစန္ဒြာမင်း ဖြစ်သည်။ အေဒီ ၃၂၇ ခုနှစ်တွင် ထီးနန်းစိုးစံခဲ့သည်။ သူ၏ မိဖုရားခေါင်ကြီး သုပဘာဒေဝီသည် သူ၏မိဘများ နေထိုင်ရာ ကပ္ပိလဝတ်ပြည်ရှိသော သင်္ကျမုနိဟူသော ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်ကို ဖူးမြော်ပင့်ဆောင်လိုကြောင်း ချဉ်ခြင်းတက်ရာ မင်းကြီးအား အသနားခံလျှောက်ထားခဲ့သည်။ မင်းကြီးက မိဖုရား အလိုဆန္ဒ ပြည့်ဝစေရန် ကပ္ပိလဝတ်ပြည်မှ ကုန်းလမ်း၊ ရေလမ်း အဆင့်ဆင့် ပင့်ဆောင်ခဲ့သည်။

မြောက်ဦးအဝင် လေးမြို့မြစ်ထဲ၌ မိုးသက်မုန်တိုင်းကျကာ ရုပ်ပွားတော်ကြီး နစ်မြုပ်ခဲ့သဖြင့် မိဖုရား စိတ်နှလုံးထိခိုက် ကြေကွဲရသည်။

မိဖုရား ဆုတောင်းအတိုင်း ရုပ်ပွားတော် တစ်ဆူကို ထပ်မံထုလုပ်ပြီး ကိုးကွယ်ခဲ့ရာ ကျွန်တော် ဖူးတွေ့ရသောဘုရားသည် သုပဘာလီ ဆုထူး ပန်၍ ပြည့်စုံသော ဘုရားအဖြစ် ဝေသာလီ ဆုတောင်းပြည့်ဘုရားကြီးဟု အမည်တွင်နေပါသည်။

မလှမ်းမကမ်း၌ရှိသောဘုရားအမည်ကို မသိရပါ။ သစ်ဖြင့်ထုဆစ်ထားသည်။ အနီးတွင် လူအချို့ ဘုရားအနီးမှ ဖြတ်သန်းလျက်ရှိရာ အနီးအနားတွင် ရွာရှိမည်ဟု မှန်းဆမိသည်။ ဝေသာလီရွာ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ဘုန်းကြီးကျောင်းတစ်ကျောင်း တွေ့ရသည်။ ဤနေရာ၌ ရွာကြီးရခိုင် မရှိသဖြင့် ဆွမ်းကွမ်း ဆင်းရဲပေလိမ့်မည်။

ကျွန်တော်တို့သည် ဝေသာလီပြည်မှ မွန်းတည့် ၁၂ နာရီတွင် ပြန်လည်ထွက်ခွာခဲ့ကြရာ လမ်းဘေး၌ ကျုံးများ၊ ရှေးယခင်က လှေပြိုင်ပွဲ ကျင်းပရာ ရေကန်ကြီးများသည် ယခုတော့ တိမ်ကောလျက်၊ တောင်ကုန်းများ ပတ်လည်တွင် တောကြီးမြက်မည်းသဖွယ် အထီးကျန်သော ဝေသာလီကို လွမ်းမောဖွယ် ထားရစ်ခဲ့ရပါသည်။

ဝေသာလီမြို့ဟောင်းတည်ရာ ရှေးဟောင်း အဆောက်အအုံအချို့ကို စိတ်ထဲတွင် ညို့ယူခံရသလို စွဲလမ်းနေခဲ့ပြီး ကျောက်တော်-မြောက်ဦး ကားလမ်းပေါ်အရောက် မဝေးကွာတော့ပြီဖြစ်သော မြောက်ဦးမြို့ရှိရာသို့ ရမ်းရော်ကြည့်လိုက်မိပါသည်။ စိမ်းညိုနေသော တောင်ကုန်းတောင်တန်းများဘေးမှ ပြန့်ပြူးသော ကတ္တရာလမ်းအတိုင်း နာရီဝက်ခန့် ကားဆက်မောင်းလျှင် မြောက်ဦးရောက်မည်ဟု သိရသောစိတ်က တစ်ဦးဦးကို တွေ့လိုဇောကပ်နေသည်ဟု ထင်မိပါသည်။

အမှန်တော့ ဘုရားဖူးခရီးသွားသူတို့ ကျောက်တော် (မဟာမုနိ) မှ မြောက်ဦး၊ မြောက်ဦးမှ မဟာမုနိခရီးသည် သုံးနာရီခန့်သာကြာပြီး အိမ်ဦးနှင့် ကြမ်းပြင်လို ထသွားထလာခရီး ဖြစ်ပါသည်။ မြောက်ဦး မန်နေဂျာသည် ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့ မဟာမုနိဘုရားဖူးမည်ကို သိသဖြင့် ကျောက်တော် တစ်ဖက်ကမ်းတွင် ကားဖြင့်လာစောင့်ကာ ဧည့်ဝတ်ပျဉ်းစွာ ဝတ္တရားကျေလှပါသည်။ ဒီနေ့ တစ်ခါတည်း မြောက်ဦးသို့ လိုက်၍ လည်ပတ်ပြီး မြောက်ဦးမှ စစ်တွေပြန်ရန် ဖိတ်ခေါ်ပါသည်။ ကျွန်တော်

တို့၏ မူလ အစီအစဉ်မှာ မြောက်ဦးဆိပ်ကမ်းနှင့် ရေကြောင်းခရီး စစ်ဆေးရန် မပါသဖြင့် ကျောက်တော်မှ စစ်တွေပြန်ရန်သာ ဆုံးဖြတ်ပြီး ဝေသာလီမှ ပြန်လှည့်ခဲ့ကြပါသည်။ ဒီည ကျောက်တော်တွင် ပြန်အိပ်ပြီး နက်ပြန်နံနက်တွင် ကျောက်တော်မှ စစ်တွေသို့ ပြန်ကြရမည်ဖြစ်ပါသည်။

နီးလျက်နှင့် ဝေးခဲ့ရသော မြောက်ဦးသို့ သွားလိုသောသည် လူမှု ရေးနှင့် တာဝန်များကြားတွင် စိတ်အနေခက်ကာ အဖြေမထွက်သေး သော ပုစ္ဆာတစ်ပုဒ်ကိုတွက်ရန် ကမ်းလင့်လျက်ရှိနေမိပါသည်။ စစ်တွေမှ ခညဝတီသို့ ရောက်ရှိနေသော ခရီးသွားလိပ်ပြာလေး မြောက်ဦးသို့ စေလွှတ်လိုက်သည်ကို ဒေါက်တာမိုးစပယ် သိမှသိပါလေစဟု တွေးတော ရင်း ခညဝတီမှ ကစ္ဆပနဒီခရီး လွမ်းရစ်ဝေသီ စုန်ဆင်းခဲ့ရပါတော့သည်။

အနောက်ဖရုံကာကျွန်းမှဆံတော်ရှင်ဘုရား

ကြပ်စင်ကျွန်းမှချင်းရွာလေး

ကျောက်ဖြူမြို့၌အမှတ်တရ

ကျောက်ဖြူမှကျောက်ဂူဘုရားများ

စစ်တွေမှ ကျောက်ဖြူခရီး

ဆုံစည်းခဲ့ရ အမှတ်တရ

ကျောက်တော်မှ အပြန်ခရီးသည် ရှေးဥပဇာတိ မင်းနေပြည်တော် မှ ဆွေဟောင်းမျိုးဟောင်းတို့အား တွေ့ဆုံ၍ ပြန်ခဲ့ရသလို လွမ်းတသသ ဖြစ်နေမိပါသည်။ ဩရမ္မတောင်တန်းကိုလည်းကောင်း၊ ကမ္ဘပနဒီကို လည်းကောင်း မျက်ကွယ်ပြုကာ သင်္ဘောအိပ်ခန်းတွင်းအောင်း၍ စာအုပ် ကို အဖော်ပြုပြီး စစ်တွေမြို့သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိခဲ့ပါသည်။ ကမ္ဘပနဒီ နှင့် ဟင်းခရော်ချောင်း အဆုံတွင် စင်ရော်ငှက်အုပ်များ၊ ရေဘဲနှင့် မယ်ညိုငှက်များအတွက် အစာပေါများသည့် နေရာဖြစ်ဟန်တူသည်။ ရေပြင်နှင့် ကုန်းလွင်ပြင်တွင် ငှက်များ အုပ်စုလိုက် တွေ့ခဲ့ရသည်။ သဘာဝအလှကို ပါရမီဖြည့်နေသော ဟင်းခရော်ချောင်းမှ လေးမြို့မြစ် အတိုင်း ပျံသန်းနေသည့် ငှက်တို့မှတစ်ဆင့် မကြာမီ မြောက်ဦးကို ရောက်အောင်လာခဲ့မည်ဟု သတင်းစကား ပါးလိုက်မိပါသည်။

ကျွန်တော် စစ်တွေတွင် လေးရက်နားကာ သူငယ်ချင်းများနှင့် ဆုံတွေ့ခဲ့ရပြန်သည်။ ထူးခြားသည်က စစ်တွေမှ ရခိုင်အမျိုးသားပြတိုက် ကြီးကို ဝင်ရောက် လေ့လာခွင့် ရရှိခဲ့သည်။ ရခိုင်တိုင်းရင်းသားတို့၏ သမိုင်းကြောင်းနှင့် ဇာတိမာန် ရှေးဟောင်းအမွေအနှစ်များကို ရုပ်လုံး ရုပ်ကြွ၊ ပန်းချီကား၊ ရှေးဟောင်းပစ္စည်း အထောက်အထားများဖြင့် လေ့လာသိရှိခဲ့ရသည်။ ခရီးသွားတစ်ဦး၏ နှလုံးသားထဲသို့ ပြတိုက်မှ ယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ်များက အတိတ်နှစ်ပေါင်း များစွာဆီသို့ ခေါ်

ဆောင်သွားနိုင်ခဲ့သည်။ ကျွန်တော် လေ့လာထားသမျှ ရခိုင်တို့၏ ဘဝ အဖြစ်သနစ်များကို ထပ်မံဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ခဲ့သည်။ သွားလာခဲ့ဖူးသမျှ မြန်မာပြည်ခရီးအနှံ့တွင် ယခုကဲ့သို့ ကြီးမားထည်ဝါသော ယဉ်ကျေးမှု အမွေ ပြတိုက်ကြီး မတွေ့ခဲ့သလို မျိုးရိုးဇာတိမာန် စိတ်ဓာတ် ပြင်းထန်သူ များအဖြစ် ထူးထူးခြားခြား ကြုံတွေ့ခဲ့ရပါသည်။ အမျိုးကိုချစ်သော၊ အမျိုးကို တန်ဖိုးထားသော၊ ဇာတိဂုဏ်အင်ကို အစွဲအလမ်းကြီးသော ရခိုင်တို့၏ ယဉ်ကျေးမှုပြတိုက်ကြီးကား စော်ကား ကျူးကျော် ရန်စလိုသူ တို့ကို ဟန့်တားနိုင်လိမ့်မည်ဖြစ်ကြောင်း တွေ့မြင်ခဲ့ရပါသည်။

စစ်တွေတွင်နေထိုင်သည့် လေးရက်တွင် ရုံးပိတ်ရက် စနေနေ့နှင့် ကြုံကြိုက်၍ စစ်တွေ၏ အထင်ကရ အနောက်ပိုင်းတိုင်းစစ်ဌာနချုပ် နယ်မြေ golf ကွင်းတွင် golf ရိုက်ခွင့်ကြံ့ခဲ့သည်။ ပြည်တွင်းရေကြောင်း ရုံးမှ ရေယာဉ်စုမှူး ဦးမြင့်ဦး၊ သူငယ်ချင်း တိုင်းအောင်၊ စောစံလင်း၊ အောင်ကျော်တို့နှင့် golf ရိုက်ပြီး ရှေးဟောင်းနှောင်းဖြစ် စကားပြော ဖြစ်ခဲ့ကြသည်။

မမေ့နိုင်စရာအဖြစ်ကား ဗိုလ်မှူးအောင်ကျော် ရိုက်လိုက်သော ဂေါ်ဖ်သီးလုံး ကျွန်တော်၏ ခြေသလုံးကို ပိတ်မှန်ပြီး ခွေကျသွားရခြင်း ဖြစ်သည်။ ယောက်ျားမာန်ဖြင့် ထပြီး ဆက်ရိုက်ခဲ့သော်လည်း ည သန်းခေါင်ကျော်တွင် အိပ်မပျော်ဘဲ ကိုက်ခဲနာကျင်နေခဲ့ရသည်။ ဂေါ်ဖ် သမားတို့ အမှတ်မထင် ကြုံတွေ့ရတတ်သည့် ရိုက်ချက် လွဲမှားမှု ပြဿနာကြောင့် မျက်လုံးတစ်ဖက် ကန်းသည်အထိ ဖြစ်တတ်လေရာ ကံကောင်း၍ စစ်တွေမှ ရခိုင်ပြည်နယ်ခရီး ဆက်လက်ခြေဆန့်ခွင့် ရရှိ သွားပါသည်။ ဂေါ်ဖ်သီးမှန်သည့်ဒဏ်ကို ကိုယ်တိုင်ခံစားခဲ့ရဖူးသလို ကျွန်တော်ရိုက်သောဘောလုံးကို သူငယ်ချင်း လူပျိုကြီး မောင်မောင် လတ်နှင့် ကာနယ်ညွန့်ဝေတို့လည်း မှန်ခဲ့ကြဖူးလေရာ သတိထားရမည့် သူထဲတွင် ကျွန်တော် အပါအဝင် ဖြစ်နေသော ဂေါ်ဖ်သမားဘဝကို နာမည်ပျက်နှင့် စွဲလမ်းနေဆဲ ရှိနေပါသေးသည်။

၁၉၉၉ ခု ဒီဇင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့သည် စစ်ဆေးရေးခရီးစဉ်အရ မဖြစ်မနေသွားရမည့် စစ်တွေ-ကျောက်ဖြူ-တောင်ကုတ်ခရီးစဉ် ဖြစ်ပါ သည်။ ယမန်နေ့က ဂေါ်ဖ်ကွင်းမှ ရရှိသော ဒဏ်ရာသည် နာကျင်

ယောင်အန်းနေပြီး ကောင်းစွာ ထောက်မရသော်လည်း ပတ်တီးစည်းကာ ဟန်ကိုယ့်ဖို့ ပုံစံဖြင့် သင်္ဘောဆိပ်သို့ ဆင်းခဲ့ရသည်။ ကံကောင်းသည်မှာ ဆောင်းတွင်းနေထွက်နောက်ကျသဖြင့် အမှောင်ကို အကာအကွယ်ပြု၍ သင်္ဘောအိပ်ခန်းတွင်းသို့ စောစီးစွာ ဝင်ရောက်ခွင့်ရသလို ကံဆိုးသည် မှာ ဆောင်း၏အအေးဒဏ်ကြောင့် တစ်မိမိကိုက်ခဲနေရခြင်းဖြစ်သည်။

ဪ ... ဗိုလ်ဖန် ... ဗိုလ်ဖန်။

ဗိုလ်ဖန်ဆိုသူမှာ ဗိုလ်မှူးအောင်ကျော်၏ Nick Name ဖြစ်သည်။ ဗိုလ်လောင်းဘဝက နည်းပြဆရာ၏ အမှတ်ဖြတ်ခံရသူ စာရင်းတွင် အောင်ကျော်ပါသည်။ နံနက်တန်းစီ (တန်းအောက်)၌ အောင်ကျော်ကြီး၏ မျက်နှာကိုကြည့်ပြီး နည်းပြဆရာက 'ရယ်သည်' ဟုဆိုကာ အမှတ်ဖြတ်သည်။ အောင်ကျော်က 'ကျွန်တော် မရယ်ပါ' ဟုဆိုရာ ဘေးမှလူများက ဝိုင်းရယ်ကြသဖြင့် ပတ်ပြေးခဲ့ရဖူးသည်။ အောင်ကျော်ကြီး၏ ငွေသွားသည် တန်းစီချိန် ပါးစပ်စေ့ထားသော်လည်း အနည်းငယ်ပေါ်နေကာ ရယ်နေသည့် အသွင်သဏ္ဌာန်ဖြစ်နေသည်ကို နည်းပြဆရာက မသိဘဲ ရယ်သည်ဟုအထင်ရှိခဲ့သည်။ ဗိုလ်လောင်းသဘောအရ ပြန်ဖြေခွင့် မရှိသည်ကို သူက အဖြစ်မှန်သိအောင် ရှင်းလိုက်ရာ ကျွန်တော်တို့အားလုံး ပြေးကြရသလို နည်းပြဆရာက တစ်ခါတစ်ခါ -

"ငွေခင်နော် ... ငွေခင် ... ရိုက်ထည့်လိုက်လို့ ငွေသွားကျွတ်ပြီး ဖန်သွား လဲနေရမယ်။ ငွေခင်ကနေ ဖန်ခင်ဖြစ်သွားမယ်" ဟုဆိုလိုက်ရာ တန်းစီတွင် မရယ်ရဲဘဲ အိပ်ဆောင်ရောက်မှ ဝါးလုံးကွဲ ရယ်ခဲ့ကြရပါသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ အောင်ကျော်၏ နာမည်သည် ယခုတိုင် "ဗိုလ်ဖန်" ဟု တွင်စမှတ်ပြုနေပါတော့သည်။ အညာသား စိတ်ကောင်းရှိသူဖြစ်၍ နောက်ပြောင်ခြင်း၏ဒဏ်ကို သည်းခံနိုင်သူဖြစ်လေသည်။

ကျွန်တော်သည် ဗိုလ်ဖန်၏ ရခိုင်ရောက် အမှတ်တရလက်ဆောင်ကို ရင်ဝယ်ပိုက်၍ နံနက် ၆ နာရီတွင် စစ်တွေဆိပ်ကမ်းမှ အောင်တံခွန် (၁) အမည်ရှိ ကမ်းရိုးတန်းသွား ရေယာဉ်ကြီးဖြင့် ထွက်ခွာခဲ့ရပါတော့သည်။

ကျွန်းများကို ဖြတ်သန်းခြင်း

ကျွန်တော်တို့ စီးနင်းလာသော အောင်တံခွန်(၁) ရေယာဉ်သည် ဓညဝတီအမည်ရှိ ရေယာဉ်နှင့်မတူဘဲ ပင်လယ်ပြင်ကို သွားနိုင်သော ရေယာဉ်အမျိုးအစားဖြစ်သည်။ ကမ်းရိုးတန်းသွားနိုင်ပြီး လှိုင်းလေဒဏ်ကို ခံနိုင်သည့်ပုံစံဆောက်လုပ်ထားသည်။ နှစ်ထပ်ရေယာဉ်ဖြစ်ပြီး ခရီးသည် ၁၇၆ ဦးနှင့် ကုန်တန် ၁၂၀ တင်ဆောင်နိုင်သည်။ တရုတ်နိုင်ငံမှ မှာယူထားခဲ့ပြီး စစ်တွေသို့ ရောက်ရှိသည်မှာ မကြာသေးပေ။ တရုတ်နိုင်ငံလုပ် ရေယာဉ်များမှာ အောင်တံခွန် အမျိုးအစား ခုနစ်စီးနှင့် ဓညဝတီ အမည်ရှိ မြစ်တွင်းသွားရေယာဉ် သုံးစီးဖြစ်သည်။ ရေယာဉ်များ ပေါ်တွင် ခေတ်မီ အီလက်ထရောနစ် စက်ပစ္စည်းများပါပြီး Schottel Type အမျိုးအစား သက်သာစွာ မောင်းနှင်အမိန့်ပေးနိုင်သည့် စနစ် ဖြစ်သည်။ စွမ်းအားမြင့် အဆင့်မီ ဆက်သွယ်ရေးစနစ် RT စက်များ ပါရှိသည်။ သို့သော် တရုတ်တို့၏ စီးပွားရေးဆန်လွန်းသော ထုတ်ကုန် ပစ္စည်း၏ဒဏ်မှာ မီးသီးမီးလုံး၊ တံခါးချက်များကအစ ပျက်လျှင် ပြင်ရခက်သော တစ်ခါသုံးပုံစံများဖြစ်၍ မကြာသေးမီက ရောက်ရှိလာသော သင်္ဘောများတွင် မြန်မာ့လက်ရာများ အစားထိုးဝင်ရောက်ပြင်ဆင်ထားသည်ကို တွေ့နေရသည်။ အိပ်ခန်းတွင်း၌ Aircondition ပါရှိသော်လည်း ဆောင်းနှင့်တိုးနေ၍ ဖွင့်စရာ မလိုဘဲ ခြင်ဆန်ခါတံခါးဖွင့်ရုံနှင့် လေအေးဒဏ်ကို ခံနေရပြီ။

ကျွန်တော်တို့ခရီးစဉ်တွင် အရာရှိနှစ်ဦးနှင့် စစ်တွေရေယာဉ်စုမှူး ဦးမြင့်ဦး လိုက်ပါလာသည်။ ဦးမြင့်ဦးသည် ရခိုင်တိုင်းရင်းသားဖြစ်ပြီး ရေယာဉ်အမှုထမ်းသက် နှစ်ပေါင်း ၃၀ ကျော်လေပြီ။ သူသည် ရခိုင်ပြည်နယ်အတွင်း ရေယာဉ်ပေါင်းများစွာဖြင့် ရေကြောင်းခရီးလမ်းများစွာကို ကိုယ်တိုင်မောင်းနှင်ခဲ့သည့် အတွေ့အကြုံရှိသူဖြစ်ပြီး ယခုစီးလာသည့် အောင်တံခွန်ရေယာဉ်များ တရုတ်ပြည်သို့ သွားရောက်ယူငင်မောင်းနှင်လာခဲ့ရာ၌ ပါဝင်ခဲ့သူဖြစ်လေသည်။ ထို့ပြင် ရခိုင်တို့၏ ရိုးရာဓလေ့ ယဉ်ကျေးမှုများကို များစွာသိထားသူဖြစ်လေရာ သူနှင့် ယခင် သွားရောက်ခဲ့သည့်ခရီးများကပင် ကျွန်တော့်အတွက် များစွာအထောက်အကူ ဖြစ်နေလေသည်။

ကျွန်တော်တို့ အောင်တံခွန်ရေယာဉ်ဖြင့် ဆတ်ရိုးကျချောင်းမှ ထွက်ခွာချိန်တွင် နေမထွက်သေးသဖြင့် အင်းပေါက်ဝဟု ခေါ်သော မြစ်ပြင်ကျယ်သို့ရောက်မှ ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခွင်ကို နှင်းမှုန်များကြားမှ မြင်တွေ့ရလေသည်။ ယခု ခရီးလမ်းကြောင်းသည် ကျောက်တော်၊ မြောက်ဦးသို့ သွားခဲ့သော ရေလမ်းမဟုတ်ဘဲ မြစ်ဝမှ အရှေ့ဘက် ဖရုံ ကာကျွန်းသို့ ဦးတည်ကာ လေးမြို့မြစ်သို့ ဝင်ရောက်ရသော ခရီးဖြစ် သည်။ ဆံတော်ရှင်ဘုရားရှိရာ အနောက်ဖရုံကာကျွန်းနှင့် အလယ်ဖရုံ ကာကျွန်း နှစ်ကျွန်း၏ နောက်ကျောမှနေ၍ လေးမြို့မြစ်ကြောင်းသို့ ဝင်ရောက်ရလေသည်။ ကျောက်တော်ခရီးကို ဖရုံကာကျွန်းအနီးမှဖြတ် သော မြင်ကွင်းနှင့်မတူဘဲ ယခုလမ်းမှာ ကျွန်းများကြားမှ ကွေ့ကောက် ဖြတ်သန်း မောင်းနှင်နေကြောင်း သိရသည်။ အနောက်ဖရုံကာနှင့် အလယ်ဖရုံကာကျွန်းကြားရှိ ဆင်တက်မော်မြစ်ဟုခေါ်သော ဆင်တက် မော် ရေလက်ကြားသည် ရခိုင်ပြည်နယ်၏ အထင်ကရ ရေကြောင်း လမ်း ဖြစ်လေသည်။ ဖရုံကာကျွန်းသုံးကျွန်းတွင် အရှေ့ဖရုံကာကျွန်းကို အင်ဂရာခိုင်းကျွန်း၊ အလယ် ဖရုံကာကျွန်းကို ပိန္နဲချောင်းကျွန်းနှင့် အနောက်ဖရုံကာကျွန်းကို မြေငူကျွန်းဟု ခေါ်ကြပါသည်။

ဖရုံကာကျွန်းများသည် ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်နှင့် နီးကပ်စွာ တည်ရှိနေပြီး ကျွန်းသုံးကျွန်းသည် ရခိုင်ပြည်နယ် ရှေးသရောခါက လွန်စွာထင်ရှားခဲ့သော ပင်လယ်ဆိပ်ကမ်းမြို့ဖြစ်ခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။ ဖရုံ ကာကျွန်းများကို ရှေးက ဘာရုကိစ္ဆကျွန်းဟု ခေါ်တွင်ခဲ့သည်။ ပင်လယ် ဆိပ်ကမ်း အခွန်ကောက်ရာဌာနမြို့ဖြစ်ခဲ့သည်။ အနောက်ဖရုံကာကျွန်း ပေါ်ရှိ နီလာပဗ္ဗတ တောင်ပေါ်တွင် ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်၏ ဆံတော်အစစ် နှစ်ဆူကို နဂါးမင်းများက တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့ကြသည်ဟု ဆိုသည်။

မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် နဂါးမင်းရှစ်ဦးတို့၏ ပင့်ဖိတ်မှုအရ ကြွရောက်တော်မူခဲ့ပြီး ဗျာဒိတ်တော်အရ နဂါးမင်းနှင့် စန္ဒသူရိယမင်းတို့ ပူးပေါင်း တည်ထား ကိုးကွယ်ခဲ့ကြသည့် စေတီရှိခဲ့သည်ဟု ဆိုသည်။ ကာလ ကြာမြင့်လေသော် ပျက်စီးယိုယွင်းခဲ့သဖြင့် ယခု တည်ရှိနေသော ဆံတော်ရှင်စေတီမှာ အင်္ဂလိပ် အုပ်ချုပ်မှုလက်ထက် စစ်တွေမြို့သူကြီး ဦးအောင်ကျော်ဇံ ဦးစီး၍ ၁၈၃၄ ခုနှစ်တွင် ကျွန်းပေါ်ရှိ ရွာသူရွာသား၊

စစ်တွေမြို့သားတို့ ပူးပေါင်းကာ ပြန်လည်မွမ်းမံတည်ထားခဲ့သော စေတီ ဖြစ်လေသည်။ နှစ်စဉ် နတ်တော်လပြည့်နေ့တွင် ဆံတော်ရှင်ဘုရားပွဲကို ကျင်းပလျက်ရှိရာ ယခု ဒီဇင်ဘာလ ၂၂ ရက် လပြည့်နေ့တွင် ဆံတော် ရှင် ဘုရားပွဲ ကျင်းပပြုလုပ်ရန် ပွဲလမ်းသဘင်များ စတင်နေပြီဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။

ရခိုင်ပြည်နယ် ဗ.က.ပ အဖွဲ့ သောင်းကျန်းစဉ် ကာလက ဖရုံကာ ကျွန်းသည် သောင်းကျန်းသူတို့ ခိုလှုံကာ အနောက်ရိုးမနှင့် ဟန်းတား ပင်လယ်အော်ကို အမှီပြု၍ လူသတ်ပွဲ ဆင်နွှဲခဲ့ကြသည်။ ကျေးရွာများမှ ဆတ်ကြေးပေးကာ ကျီးလန်စာစား နေခဲ့ကြရသည်ဟုဆိုရာ ယခင်က ဘုရားပွဲသည် လုံခြုံရေးနှင့် ဆင်နွှဲခဲ့ရပေလိမ့်မည်။

ကျွန်တော်တို့ ဖြတ်သန်းရာ အရှေ့ဖရုံကာကျွန်းမှ ဆံတော်ရှင် ဘုရားရှိရာ အနောက်ဖရုံကာကျွန်းကို မမြင်ရသော်လည်း လှေကြီးလှေငယ်၊ မော်တော်ငယ်များစွာတို့ ဘုရားပွဲဆင်နွှဲရန် ပင်လယ်ဝသို့ စုန်ဆင်းနေကြလေပြီ။ ကျွန်တော်တို့ ကျောက်ဖြူ-တောင်ကုတ်ခရီးစဉ်သာမထွက်ခဲ့ပါလျှင် စစ်တွေမှနေ၍ ဆံတော်ရှင်ဘုရားပွဲကို ကြုံကြိုက်ရဦးမည် ဖြစ်ပါသည်။ ရခိုင်တို့ ရိုးရာဓလေ့ ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲ စုံလင်သော ဘုရားပွဲကြီးကို ကြုံလျက်နှင့် လွဲခဲ့ကြရလေသည်။ ဘုရားပွဲကို သွားခွင့်ရခဲ့ပါက မြေငူကျွန်းတွင်ရှိသော ဆံတော်ရှင်ဓာတ်စေတီပါမက မေးငူတော်ဓာတ်စေတီ၊ သလုံးတော်ဓာတ်စေတီ၊ မျက်မှောင်တော်ဓာတ်စေတီနှင့် ဗုဒ္ဓခြေတော်ရာတို့ကို ကြုံတောင့်ကြုံခဲ ဖူးတွေ့ရမည်ဖြစ်ပေသည်။ တာဝန်နှင့် လူမှုရေး ဝန်ထမ်းဘဝအရေးတွင် တာဝန်ကသာ ဘဝ၏ ဦးစားပေးလုပ်ငန်းဖြစ်နေမည်မှာ နိုင်ငံတာဝန် ထမ်းဆောင်နေသရွေ့ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

နံနက် ၇ နာရီ ၄၅ မိနစ်တွင် သဝန်ချောင်းရွာကို ဖြတ်သည်။ တောင်ပူးဘုရား အမည်ရသော စေတီလေး ကွင်းပြင်ကမူလေးပေါ်တွင် ရှိနေသည်။ မြစ်ရိုးတစ်လျှောက် ဘယ်ဘက်ခြမ်းတွင် ပုစွန်ကန်များသည် ဒီရေတောများကို ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်းကာ မွေးမြူရေးကန် လုပ်ထားကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ရေငံပုစွန် မွေးမြူရေး အောင်မြင်နေကြောင်းသိရသည်။

စစ်တွေမှ နှစ်နာရီခရီးတွင် လေးမြို့မြစ်ကမ်းဘေးမှ ပေါက်တောမြို့ကို ဖြတ်လေသည်။ ဤသဘောခရီးစဉ်တွင် ပေါက်တောမြို့ဆိပ်ကမ်းကပ်ရန် မပါချေ။ ပေါက်တောမြို့လေးသည် ရွာကြီးတစ်ရွာထက်ကြီးသော တံငါလုပ်ငန်းဖြင့် အသက်မွေးသည့်မြို့ငယ်လေးဖြစ်သည်။ မြို့စွန်တွင် ဆန်စက်ကြီးများ တွေ့ရသည်။ မြို့ကိုကွေ့ပတ်နေသောမြစ်ကို စွန်ရဲ့ မြစ်ဟုခေါ်ကြောင်း သိရသည်။ တစ်ထပ် သွပ်မိုး၊ သက္ကယ်မိုး၊ ပျဉ်ခင်း ပျဉ်ကာအိမ်များသာ တွေ့ရသည်။ အိမ်ခြေ ၁၀၀၀ ကျော်သာ ရှိပြီး ကမ္ဘာ့နိမ္မိတ်နှင့် လေးမြို့မြစ်ဆုံအနီးတွင်ရှိသော လမ်းဆုံ မြို့ငယ်လေး ဖြစ်သည်။ ခရီးဝေးကားစီးလျှင် အိမ်သာနှင့်ဝေးသောလမ်းကြောင်းပေါ်၌ ကားရပ်ပေးပြီး "ပေါက်တောငါ့၊ ပေါက်တော" ဟု ခရီးသွားတို့ သုံးနှုန်းကြသည့် စကားရပ်လေးသည် အိမ်သာမပါသော လှေ၊ သမ္ဗန်၊ မော်တော်တို့ ဒီလမ်းဆုံတွင်ရပ်ကာ ပေါက်တောလုပ်ခဲ့၍ အမည်တွင် သလားဟု စပ်မိစပ်ရာ တွေးတောမိခဲ့ပါသည်။

ပေါက်တောမြို့စွန် တောင်ကမူလေး နှစ်လုံးပေါ်တွင် ရွှေစေတီတစ်ဆူ၊ ထုံးစေတီတစ်ဆူရှိနေရာ ယခုခေတ်လက်ရာ ဒေသခံတို့ စုပေါင်းတည်ထား ကိုးကွယ်ပုံရပါသည်။ စေတီရှိရာ နောက်ကျော၌ ဘူးရွက်မညှိုးတောင်တန်းရှိနေသည်။ ထိုတောင်ကြောနှင့်ကပ်လျက် တောင်ညိုတောင်ပေါ်တွင် ရွှေစေတီတစ်ဆူတွေ့ရာ မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ လက်ယာလက်ရိုးဓာတ်တော် ဌာပနာသည့် စေတီဟုဆိုသည်။ ထိုစေတီတောင်ကို ရှေးက မာလာနန္ဒပဗ္ဗတတောင်ဟု ခေါ်ခဲ့ပြီး ယခုအခါ တန်းခိုးကျေးရွာအနီးရှိသော ဓာတ်တော်စေတီကို အစွဲပြု၍ တန်းခိုးဓာတ်စေတီဟု ခေါ်တွင်လျက်ရှိကြောင်း သိရလေသည်။

ပေါက်တောမြို့လေးသည် ကျွန်းများ၊ ချောင်းများ၊ မြစ်များ ပတ်လည်ဝိုင်းရံနေသဖြင့် မြေဆီမြေညှဇာ ကောင်းမွန်ပြီး ရေလုပ်ငန်း၊ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းတို့ အောင်မြင်ကာ ရခိုင်ပြည်နယ်၏ အစာအိမ်ဟု ခေါ်ဆိုလောက်ပေသည်။ ပေါက်တောနောက်ကျောသည် မင်းပြားမြို့နယ်နှင့် ဆက်စပ်နေသည်။

စစ်တွေမှ ၁၆ မိုင်သာဝေးသော ပေါက်တောမြို့ကို နံနက် ၈ နာရီ ၁၅ မိနစ်တွင် ဖြတ်ခဲ့ပြီး တောင်ဘက်စူးစူးသို့ ဦးတည်ခုတ်မောင်းပြန်ရာ

တစ်နာရီခရီးတွင် ငမန်းရဲကျွန်းဟုခေါ်သောနေရာသို့ ရောက်လေသည်။ ဤနေရာ၌ ပေါက်စိန်ကျမြစ်မှ ခွဲထွက်လာသော အက်ခွပြွန်ပေါက်ချောင်းကိုဖြတ်ရာ မျောက်ကြိမ်ပိုက်ဆိပ်ကမ်းဟုခေါ်သော တံငါသည်များ စုဝေးနေသည့် လှေဆိပ်ကို တွေ့ရလေသည်။ မျောက်ကြိမ်ဘုရားကို ငမန်းရဲကျွန်းပေါ်တွင် အဝေးမှပင် လှမ်းမြော်ဖူးတွေ့ရလေသည်။

ဤကျွန်းပေါ်တွင် မျောက်ကြိမ်များ ပေါများစွာ ပေါက်ရောက်သည်ကို အစွဲပြု၍ မျောက်ကြိမ်ရွာဟု ခေါ်တွင်ခဲ့သည်။ မျောက်ကြိမ်သည် တိုင်းရင်း ဆေးဖက်ဝင်သော မျောက်အနွယ်ဝင် ၁၅ မျိုးအနက် တစ်မျိုးဖြစ်သည်။ အချို့က မျောက်ကြိတ်ပင်ဟုခေါ်သည်။ မျောက်ဆိတ်ပင်၊ မျောက်နှာ ခေါင်း၊ မျောက်ငို၊ မျောက်ခိုး၊ မျောက်လှုပ်၊ မျောက်လှေကား၊ မျောက်ကနခို၊ မျောက်ချော၊ မျောက်ခါးပတ်၊ မျောက်ပဲ၊ မျောက်စပါး၊ မျောက်သခွား၊ မျောက်ကွမ်းပင်များ ရှိသည်ဟုသိရသည်။ မျောက်ကြိမ်ဘုရားသည် မြောက်ဦးခေတ်တွင် တည်ထားခဲ့သော ဘုရားဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။ ဒေသခံတို့ ဘေးဥပါဒ်အန္တရာယ် ကျရောက်မည့် အချိန်တွင် ကြိုတင် နိမိတ်ပေးသော ရုပ်ပွားတော်ဖြစ်ပြီး တန်ခိုးကြီး ထင်ရှားသော မြေပုံမြို့နယ်အတွင်းရှိ ဘူမိဖဿမုဒြာဘုရားဟု သိရပါသည်။

ငမန်းရဲကျွန်းနှင့် မလှမ်းမကမ်းတွင် အလယ်ကျွန်းကို တွေ့ရပြီး ကျွန်းပေါ်တွင် နေလှန်းဆားကွင်းများကို တွေ့ရလေသည်။ အလယ်ကျွန်းပေါ်၌ ဘုန်းကြီးကျောင်းတစ်ကျောင်း တွေ့ရပြီး ကျောင်းအနီး၌ ဆားလုပ်ငန်းရွာလေး တည်ရှိနေသည်။

၁၉၆၇ ခုနှစ် ရခိုင်လေမုန်တိုင်းတွင် ငမန်းရဲကျွန်းနှင့် အလယ်ကျွန်းတို့ လေမုန်တိုင်းနှင့် လှိုင်းဒဏ်ကြောင့် ရေလွှမ်းပြီး လူနှင့်တိရစ္ဆာန်များစွာ သေကျေခဲ့ပြီး ရွာပျောက်သလို ဖြစ်သွားခဲ့ကြောင်း သိရသည်။ ငမန်းရဲကျွန်းနှင့် အလယ်ကျွန်း နှစ်ကျွန်းသည် တောင်ဘက် ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်နှင့် ဆက်နေသော ဖရုံကာကျွန်းအနီး ဟန်းတားပင်လယ်အော် အဝတွင် ရှိနေသောကြောင့်လည်း လေနှင့်လှိုင်းဒဏ်ကို ခံနေရလေသည်။

ကျွန်းနှစ်ကျွန်းတွင် ဆားလုပ်ငန်းနှင့် ငါးလုပ်ငန်းအဓိက လုပ်ကြလေရာ ဆားကွင်းများသည် နေရောင်တွင် တလက်လက် အခိုးငွေ့များ ထလျက်ရှိလေသည်။ ဆားကွင်းအတွင်း လူအုပ်စုလိုက် လုပ်ကိုင်လျက် ရှိရာ သင်္ဘောပေါ်တွင် ကျွန်တော်၏အခန်းဘေးတွင် လိုက်ပါလာသည့် ဆားလုပ်ငန်းရှင်က ဆားထုတ်ခြင်းအကြောင်းကိုပြောပြပါသည်။ ဆားမှာ တစ်ခါတစ်ရံ အလွန်မြတ်ပြီး ငါးလုပ်ငန်း နည်းပါးသောအချိန်တွင် ဆားလုပ်ငန်း ရှုံးတတ်သည်ဟုဆိုသည်။ နေလွန်းဆားထုတ်လုပ်ရာ၌ ပထမဦးစွာ ဆားကွင်းများ ဖော်ရလေသည်။ ဆားငံရေကန်များ ရေစိမ့်ယိုမှု မရှိစေရန်နှင့် မြေတင်းမာလာစေရန် ဒလိမ့်ထိုးခြင်း၊ ရိုက်ဆောင့်ခြင်း လုပ်ပေးရသည်။ နေလွန်းဆားထုတ်ရာ၌ အရေးကြီးသည်မှာ ဆားပွင့်ကန် ဖြစ်သည်။ ဆားပွင့်ကန်မြေ မာမှသာလျှင် ဆားအထွက်မြန်ပြီး ဆားခြစ် ယူကျုံးသည့် အခါလွယ်ကူသည်ဟု ဆိုသည်။

နေလွန်းဆား ထုတ်ရာ၌ ပင်လယ်ရေထရက်များတွင် ချောင်းမှ ဝင်လာသော ပင်လယ်ရေကို လှောင်ကန်ပြည့်သည်အထိ သွင်းယူရသည်။ ပထမအဆင့် ရေလွန်းကန်ကို ဆားကွင်း အမြင့်ဆုံးဘက်တွင် ထားပြီး ဆားရည်များ နောက်အဆင့် လွန်းကန် ပို့ရာတွင် အလိုအလျောက် စီးဆင်းစေသည်။ ဆားရည်တစ်ပတ်လည်ရန်နှင့် နေလွန်းဆား တစ်ကြိမ်ပွင့်ရန် လှောင်ကန်မှ ဆားရည်ကို ပထမအဆင့် လွန်းကန်သို့ သွင်းသည့်နေ့မှစ၍ ပဉ္စမအဆင့် ဆားပွင့်ကန်တွင် ဆားပွင့်သည်အထိ ၁၆ ရက်မှ ၂၀ ရက်ကြာကြောင်း သိရလေသည်။ စတုတ္ထအဆင့် လွန်းကန်မှ ဆားရည်ကို ပဉ္စမအဆင့် ဆားပွင့်ကန်သို့ သုံးခါသွင်းပြီးမှ နေလွန်းဆား တစ်ကြိမ်ခြစ်ယူရသည်ဟုဆိုသည်။ နေလွန်းဆား ခြောက်စေရန် လွန်းကန်၌ အနည်းဆုံး ခြောက်ရက်ထားရသည်ဟုဆိုသည်။

ဆား စားရသည်မှာ လွယ်ကူသလောက် ဆားထုတ်ရသည်မှာ အတော်ပင်ပန်း ခက်ခဲကြောင်း သိရလေသည်။ လူတို့ နေ့စဉ်စားသုံးသော အစာ၌ မပါမဖြစ်သောပစ္စည်းမှာ ဆားဖြစ်သည်။ ဆားဓာတ် ကုန်ဆုံးသွားပါက အသက်ပင် သေစေနိုင်သော မရှိမဖြစ် ဆားကို ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် မြင်ကွင်းကို ယနေ့မှပင် သိရှိရပါတော့သည်။ ကျေးဇူး

ရှင် ဆားလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူတို့ အောင်မြင်၍ ကျန်းမာချမ်းသာကြပါစေ
ဟု အဝေးကပင် ဆုတောင်းပေးခဲ့ပါသည်။

ပင်လယ်ဝက မြေပုံ

နံနက် ၁၀ နာရီခွဲတွင် အောင်တံခွန်ရေယာဉ်သည် ကြပ်စင်မြစ်သို့
ဝင်လေသည်။ ကြပ်စင်တောင်တန်းသည် မြစ်၏လက်ဝဲဘက်တွင် ရှိနေ
ပြီး မြစ်ကမ်းဘေးတွင် ပြာပင်၊ ဆလိမ်ပင်၊ မှိုဟင်းပင်များ၊ လမုပင်များ
သည် သဘာဝဘေးဒဏ်ကို ဟန့်တားနိုင်ရန် ဟန့်ရေးပြုလျက်ရှိနေ
သည်။ ကြပ်စင်တောင်ကုန်းပေါ်တွင် ရော်ဘာ၊ ချင်း၊ ငရုတ်ကောင်း
စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများရှိပြီး ချင်းတိုင်းရင်းသားတို့ အနေများကြောင်း
သိရသည်။ မြစ်ကမ်းနား တောင်ခြေတွင် တောင်ရှည်ရွာဟုခေါ်သော
ရွာကြီးတစ်ရွာကို တွေ့ရသည်။ ချင်းတိုင်းရင်းသား စစ်မှုထမ်းဟောင်း
များစွာ စုစည်းနေထိုင်ပြီး စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းဖြင့် အသက်မွေး ဝမ်း
ကျောင်း ပြုနေကြသည်ဟု ဆိုသည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် ချင်းသီး
အထွက်ဆုံးရွာဟုဆိုသည်။ ကြပ်စင်တောင်သည် ကြပ်စင်ကျွန်းပေါ်တွင်
ရှိနေပြီး ကံသာဆိုသော ရွာကြီးသည် ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် အိုးလုပ်ငန်း
ထင်ရှားသောရွာဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။

ကြပ်စင်မြစ်သည် ကြပ်စင်ကျွန်းကို ကွေ့ပတ်သွားချိန်တွင် မြစ်ပြင်
ကျယ်သွားပြီး ပင်လယ်ဝကို ရေယာဉ်ကြီး ဦးတည်သွားလေသည်။
လှိုင်းလုံးဖြူကြီးများ အဝေးမြင်ကွင်းတွင် တရိပ်ရိပ် ပြေးနေသည်ကို
မြင်တွေ့ရပြီး အရှေ့ဘက်ကမ်းသို့ ရိတ်ခတ်နေလေသည်။ လှိုင်းလုံးများ
ကြားသို့ သင်္ဘောဝင်ရောက်သွားချိန်တွင် သင်္ဘောကြီး လူးလိမ့်စပြုလာ
ပြီး ခရီးသည်အချို့ အော့အန်ကြလေသည်။ မြစ်ဝတွင် ငါးဖမ်းပိုက်တန်း
များ တွေ့ရပြီး ဒီရေကျချိန်တွင် ပြန်ပိတ်သော ငါးဖမ်းနည်းကိုလည်း
သုံးကြကြောင်း သိရသည်။ စစ်တွေဘက်တွင် ဂျန်းပိုက်ကို အသုံးများ
သည်။ ယခုရာသီသည် ငါးရသောရာသီဖြစ်၍ ရခိုင်ပြည်နယ် မြစ်ရိုး
တစ်လျှောက် ငါးဖမ်းလှေများ မြင်ကွင်းမှ မပျောက်သလောက်ပင်
ပေါများလှပေသည်။

သင်္ဘောဦး တောင်ကိုပတ်၍ ပင်လယ်ဝကို ကျောပေးလိုက်ချိန်တွင် ဘယ်ဘက်တောင်ကြောတွင် ဒဂုံရွာနှင့် ဝက်ခေါင်းရွာတို့ကို လှမ်းမြင်ရပြီး ညာဘက်တွင် ကျယ်ပြောသော ဆားကွင်းကြီးများနှင့် ပုစွန်မွေးမြူရေးကန်များကို မြင်ရပြန်သည်။ ဤနေရာကား မင်းပြားမြို့နယ်အဆုံး မြေပုံမြို့နယ်အစ ပင်လယ်ဝဖြင့် ပိုင်းခြားထားလေသည်။ မြစ်ပြင်ကျယ်တွင် ကျားပါးစပ်ပိုက်များ တန်းစီနေပြီး ရခိုင်အခေါ် အာထောက်ပိုက်ဟု ခေါ်သည်။ ပိုက်တိုးသောငါးများ ဝင်ပြီး ပြန်မထွက်နိုင်တော့ပါ။ ပင်လယ်ဝအနီး ကျောက်တောင်ကြီးပေါ်မှ ကျောက်တုံးကြီးများ ကမ်းစပ်သို့ လိမ့်ကျနေရာ ရေလှိုင်းတို့ ပုတ်ခတ်မှုက ကျောက်တုံးများ ကြာလျှင် အန်တုနိုင်တော့မည်မဟုတ်ပေ။ ကျောက်တောင်ပေါ်တွင် ကြီးမားသော သစ်ဖြူပင်ကြီးတစ်ပင်သည် ဝန်းကျင်တစ်ခွင်ကို လွှမ်းမိုးနေလေသည်။ မြစ်ကမ်းတစ်လျှောက် ရွာငယ်များ တွေ့လာရပြီး ရွာများ၏ မြစ်ကမ်းစပ်တွင် ငါးခြောက်လှန်းစင်များ အစီအရီ တွေ့ရလေသည်။

ပင်လယ်ဝသို့ လှမ်းမျှော်ကြည့်ရာ မီးပြတိုက်တစ်ခုတွေ့ရပြီး ရခိုင်ကမ်းရိုးတန်းမီးပြ ရှစ်ခုအနက် တစ်ခုဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ မီးပြအနီး တောင်ခြေတွင် ရွှေစေတီဘုရားလေး တွေ့ရပြီး ရွှေရောင်ဝင်းနေသဖြင့် ကိုတံငါတို့ အကုသိုလ်ကြွေးဆပ်ကာ လှူဒါန်းထားကြပုံပေါ်သည်။ ငှက်စင်ရော်တို့ ပင်လယ်ဝတွင် အုပ်လိုက် ပျံသန်းလာပြီး ရေယာဉ်ရှိရာသို့ လျင်မြန်စွာ လိုက်လာကြလေသည်။ သူတို့ဘဝကား ဘယ်လောက်ပင် ဝေးပါစေ၊ အစာရှာခြင်းနှင့် ပျံသန်းခြင်းကို ညှိမျှခြင်းချကာ အရှုံးမပေးသူများဖြစ်ကြောင်း ပင်လယ်ခရီးများက သက်သေပြလျက်ရှိလေသည်။ သင်္ဘောကို မိလာသော စင်ရော်တို့ အော်ဟစ်ကာ အသံပေး အစာတောင်းကြပုံမှာ သနားစရာဖြစ်ပြီး ပင်လယ်ပျော် ငှက်သတ္တဝါတို့ဘဝကို ငှက်သူတောင်းစားများဟု ခေါ်လိုက်လျှင် ရိုင်းသွားလေမည်လားဟု တွေးမိပါသည်။

မွန်းလွဲ ၁၂ နာရီခွဲတွင် ကြပ်စင်ကျွန်းကို မျက်နှာမူလျက်ရှိနေသော မြေပုံမြို့သို့ ဝင်ရောက်လေသည်။ အုန်းပင်တန်းများအောက်တွင် ရှိနေသော မြို့လေးကို အုန်းတောမြို့ဟု ခေါ်ဆိုရလောက်အောင် အုန်းပင်များ ပေါကြွယ်လှပေသည်။ ဆိပ်ကမ်းသို့ ရေယာဉ်ကြီးဆိုက်ကပ်ချိန်တွင် လူအနည်းငယ်သာ ဆိပ်ခံတံတားပေါ်တွင်စောင့်နိုင်ပြီး လူအချို့

ဆိပ်ခံတံတားနောက်မှ တာပေါင်လမ်းလေးပေါ်တွင် စုဝေးရောက်ရှိနေကြလေသည်။ မြေပုံမြို့ဟု ဆိုသော်လည်း မပြောလျှင် ရွာကြီးတစ်ရွာဟုသာ ဆိုနိုင်ပေသည်။ ၁၀ ပေအကျယ် လမ်းလေးသာရှိပြီး ထရံကာ၊ နီမိုးအိမ်များမှာ အများစုဖြစ်၍ တိုက်ခံအိမ် သုံးလေးလုံးသာ တွေ့ရသည်။ ဆိပ်ခံတံတားငယ်ပေါ်တွင် ကျွဲကောသီး၊ ချောင်းသီးရောင်းသော အမျိုးသမီးငယ်တို့ ရခိုင်သံဝဲဝဲဖြင့် အော်ဟစ်ရောင်းချနေကြလေသည်။ မြေပုံ၌ ကျွဲကောသီးပေါ်သော်လည်း မော်လမြိုင်အရသာကို မမိပေ။

မြေပုံမြို့ ပြည်တွင်းရေကြောင်း မန်နေဂျာက ဆိပ်ခံတံတားတွင် လာစောင့်နေသည်။ ခရီးသည်တို့အား လက်မှတ်ရောင်းသောနေရာကို ဗိုလ်ကြီးညွန့်အောင်တို့ ဆင်းကြည့်ရာ ဆိပ်ခံဘောမှ မြစ်ကမ်းသို့ ရှစ်ပေကျယ်သော တာပေါင်ရိုးမှ အရင်လျှောက်သွားရလေသည်။ လက်မှတ်ရောင်းသောရုံးမှာ အိမ်ငယ်လေးသာဖြစ်ပြီး ရုံးအဖြစ် ဆောက်လောက်အောင် သင်္ဘောခရီးမှာ မများသဖြင့် လူနေအိမ်နှင့် တွဲနေခြင်းဖြစ်မည်။ မြစ်ကမ်းနားတွင် လက်မှတ်ရုံအသေးလေး ဆောက်လုပ်ခွင့် တင်ထားကြောင်း သိရလေသည်။ မြေပုံသားတို့ အများအားဖြင့် အသားညိုကြသည်။ နေထိုင် လုပ်ကိုင် စားသောက်ရသော ဘဝအခြေအနေအရ ပင်လယ်ဝတွင် နေသဖြင့် နေကြမ်းလေကြမ်းခြင်းဒဏ်ကြောင့် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

ဗိုလ်ကြီးတူးလွန်က "အမ်းပြီးရင် ဘာလဲ" ဟု ရခိုင်သင်္ဘောသားကို မေးရာ "မသိပါ" ဟုဖြေသည်။ "အမ်းပြီးရင် မြေပုံပေါ့ကွ။ အမ်းပြီးရောင်ကိုင်းလာရင် သေတော့မယ်လေကွာ၊ အရက်သမား ... အရက်သမား" ဟု စလေသည်။ မြေပုံမှ မင်းပြား တောင်တက်ခရီးလမ်း သွားပါက အမ်းသို့ရောက်နိုင်သည်။

မြေပုံ ဆိပ်ကမ်းတွင် သင်္ဘောပေါ်မှ ကုန်များချပြီး မြေပုံမှ ငါးခြောက်၊ အုန်းသီးခြောက်များနှင့် ကျွဲကောသီး၊ ချောင်းသီးအိတ်များ တင်သည်ကိုတွေ့ရသည်။ မြေပုံမှ တောင်ကုတ်သို့ပို့ပြီး ထိုမှ ပြည်နှင့် ရန်ကုန်သို့ ပို့သည်ဟုဆိုသည်။ မြေပုံဆိပ်ကမ်းတစ်လျှောက် အိမ်များ၏ နောက်ဘက်တွင် ငါးလှန်းစင်များ မြစ်ကိုမေးတင် ဆောက်ထားကြလေသည်။ မြေပုံဆိပ်ကမ်းတွင် နာရီဝက်ခန့်ကြာပြီး ကျွန်တော်တို့ ဆက်ထွက်

ခဲ့ကြသည်။ ကျွန်တော်၏ နာနေသော ခြေထောက်ဒဏ်ရာကြောင့် မြေပုံ မြို့ကို ခြေချခွင့်မရခဲ့လိုက်ချေ။ သို့သော် ကမ်းနားမြင်ကွင်းအားလုံးကို ကိုယ်တိုင်ခြေချခွင့်ရသကဲ့သို့ မြင်တွေ့ခဲ့ရပါသည်။

မြေပုံမှထွက်ပြီး ကျွန်တော်တို့ နေ့လယ်စာစားကြသည်။ အောင် တံခွန် ရေယာဉ် စားဖိုမှူးသည် အချက်အပြုတ်အလွန်ကောင်းကြောင်း တွေ့ရလေသည်။ ရခိုင်ထုံးစံအတိုင်း ငရုတ်ကြိတ်၊ ညည်းသီးဖုန်းနို့ ချက်၊ ငါးမုတ်ကြော်နှပ်။ ရခိုင်တို့က ငါးမုတ်ကို ရူးနားဟုခေါ်သည်။ ရခိုင်အခေါ် ရေကြက်သုတ် (ပြည်ကြီးငါးသုတ်) နှင့် သောက်စမ်းဟု ခေါ်သည့် စပါးလင်၊ ငရုတ်သီးစိမ်းနှင့် ချက်သည့် ကြက်သားဟင်းခွံ တို့သည် ပင်လယ်နာဟုခေါ်သည့် မူးယစ်ခြင်းမှ ပြေပျောက်သွားစေ ပါသည်။

"ဗိုလ်မှူး ဟာလာယူလားဖို့" ဆိုသော သင်္ဘောသား၏ စကားကို နားမလည်ရာ ဦးမြင့်ဦးက "အရိုးထည့်ဖို့ ပန်းကန်ပြားယူမလား မေးတာ ပါ... ဒါမေးစရာလား၊ ချထားမှပေါ့" ဟု ဦးမြင့်ဦးက ဆူလိုက်ပါသည်။ "ဒီဟင်းတွေ ဘယ်ကဝယ်ခဲ့သလဲ" ဟုမေးရာ "စိုက်တွေဇီကပါ" ဟု ဆိုသည်။ စိုက်တွေတော့ နားရည်ဝစ ပြုသော်လည်း ဇီးမှာ ကြားနေကျ မဟုတ်သဖြင့် ဈေးဖြစ်ကြောင်း ပြောပြမှ သိရလေသည်။

"ထမင်းစားလို့ သိပ်ကောင်းတယ်ဗျာ၊ ဗိုက်က တင်း၊ လမ်းက မလျှောက်နိုင်ဆိုတော့ လျှက်ဆားစားရတော့မယ်" ဟုဆိုရာ "ဟုတ်ပါ တယ်၊ ရှေ့မှာ ပင်လယ်ဖြတ်ပါမယ်၊ လှိုင်းစီးရင် ဗိုက်ချောင်သွားပါမယ်" ဟု ဆူကာနီဟုခေါ်သော သင်္ဘော ဒု-ရေယာဉ်မှူးက ပြောလေသည်။

ကျွန်တော်တို့ မြေပုံမှ တစ်နာရီခရီးတွင် မြစ်ပြင်ကျယ်သို့ ရောက် လာပြီး ဘယ်ဘက်တောင်ကြောသည် သစ်ပင်ကြီးများ၊ ဒီရေတောများ ထူထပ်စွာ ပေါက်ရောက်လျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရလေသည်။ ဘယ်ဘက် တောင်ကြောမှ အမ်း၊ တပ်တောင်မြို့နယ်များသို့ တောလမ်းမှ ရောက် နိုင်ပြီး ညာဘက်တွင် ကွင်းချောင်းတောင်ကြောကို လှမ်းတွေ့ရလေ သည်။ မျှင်ပုစွန်ပိုက်တန်းများ၊ ငါးဖမ်းလှေအုပ်စုများ မြစ်ပြင်ကျယ် နေပူပူတွင် လသာထဲ ထိုင်နေသယောင် အပူကြောက်စိတ်ကင်းစွာ ဝမ်းစာရှာနေကြလေသည်။

ကျွန်တော် ထမင်းစားပြီး အိပ်ခန်းထဲတွင် စာဖတ်ရင်း အိပ်ပျော်သွားရာ နေ့လယ် ၂ နာရီကျော်မှ နိုးလေသည်။ တစ်ချက်တစ်ချက် သင်္ဘောလူးလွန်သွားသဖြင့် စားပွဲပေါ်မှ ပန်းကန်ခွက်များ ယိုင်ထိုးလဲကျသွားရာ ဘယ်ဘက်တွင် တောင်ကြောကုန်းမြေကိုတွေ့ရပြီး ညာဘက် ရေပြင်သည် ပင်လယ်ပြင်သို့ အကာအကွယ်မဲ့စွာ ကျယ်ပြောနေလေပြီ။ ဆောင်းဟုဆိုသော်လည်း ပင်လယ်ဝတွင် ရာသီဥတု ပူအိုက်သလိုရှိနေသည်။ အခန်းရှေ့တွင် ခုံချကာ ပင်လယ်ပြင်၏ အဝေးဆုံးတစ်နေရာကို ကြည့်လိုက်သည်။ ငါးဖမ်းသင်္ဘောတို့ အုပ်စုလိုက်ရှိနေကြသည်။ မြစ်အရှေ့ဘက်တွင် ငပိသည်မကျောက်တန်းဟု ခေါ်သောနေရာကို တွေ့ရသည်။ တောင်ကြောမှ ရေပြင်သို့ ၎င်းလျှိုးသွားသော ကျောက်တောင်သည် ပင်လယ်ဝတွင် ရေယာဉ်များကို အန္တရာယ်ပေးနိုင်လေသည်။ တောင်ခြေတွင် တဲ ၁၀ လုံးခန့် မြင်နေရသည်။ ငါးဖမ်းလှေတို့ စခန်းချသောနေရာ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

ရခိုင်ပြည်နယ်သည် ပင်လယ်ကမ်းရိုးတန်းတစ်လျှောက် တည်ရှိနေသဖြင့် မိုးများပြီး စိုစွတ်သော ရာသီဥတုရှိသည်။ တစ်နှစ်လျှင် ပျမ်းမျှ မိုးရေချိန်လက်မ ၂၀၀ ကျော်ခန့် ရွာသွန်းသည်။ မိုးဦးမိုးနှောင်းတွင် ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်မှ မုန်တိုင်းသည် ရခိုင်ကမ်းရိုးတန်းကို ဒုက္ခပေးတတ်လေသည်။ ဒီရေတက်လာပြီး မြေနုလွင်ပြင်များ ဆားငံရေအလွမ်း ခံရလေသည်။ နွေရာသီ အပူဆုံးအချိန်တွင် ၁၀၀ ဒီဂရီ ဖာရင်ဟိုက် မကျော်ဘဲ နွေမိုးဆောင်း ရာသီဥတု မျှတသည်ဟု ပြောရမည်ဖြစ်သည်။ ဆောင်းရာသီသည် ပင်လယ်ခရီးအတွက် ပူပင်ကြောင့်ကြမူနည်းသော အချိန်ဟု ဆိုရမည်ဖြစ်သည်။ ဒီခရီးလမ်းကို မိုးရာသီသွားသူတို့ လှိုင်းလေဒဏ် ခံစားကြရပြီး အန္တရာယ်ရှိလေသည်။ သင်္ဘောသားတို့ သွားနေကျ မကြောက်ကြသော်လည်း ခရီးသည်အချို့မှာ ယခုလို ဆောင်းရာသီ၌ပင် လှိုင်းအနည်းငယ်ကြုံရုံနှင့် မူးမော်ကာ အန်ကြရလေသည်။

နောင်တော်ကြီးမှ ကျောက်ဖြူသို့

ညနေ ၃ နာရီခန့်တွင် ရိုးချောင်းကိုဖြတ်၍ နောင်တော်မြစ်အတိုင်း ခုတ်မောင်းနေသည်ဟု ရေယာဉ်မှူး ဦးမြင့်ဦးက ဆိုသည်။

သူသည် ရခိုင်ကမ်းရိုးတန်းခရီးကို မြေပုံမကြည့်ဘဲ အလွတ်မောင်းနိုင်သော အတွေ့အကြုံ နှစ် ၃၀ ခန့် ရှိခဲ့သည်။ ယခုလုပ်သက်အရ ရာထူးတက်ပြီး ရေယာဉ်မမောင်းရသော်လည်း နိုင်ငံတော် အကြီးအကဲခရီးစဉ်များတွင် ရေယာဉ်မှူးများနှင့်အတူ ကိုယ်တိုင်ကြီးကြပ် မောင်းနှင်နေတုန်းပင်ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော် သိလိုသော ရေလမ်းခရီး အမည်နှင့် အကြောင်းအရာများကား ဦးမြင့်ဦး၏ ကျေးဇူးပင် ဖြစ်လေသည်။ လမ်းခရီးတစ်လျှောက် အစစအလွန်ဂရုစိုက်သူဖြစ်ပြီး ကျွန်တော်၏ခြေသလုံးဒဏ်ရာသည်လည်း သူတပည့် သင်္ဘောသားများ၏ အပြုအစုကောင်းမှုကြောင့် အတော်ပင် သက်သာလာခဲ့ပါသည်။

ဦးမြင့်ဦးနှင့် စကားပြောရင်း သင်္ဘောလူးလိမ့်သွားရာ လှိုင်းလုံးကြီးများ သင်္ဘောဆီသို့ အနောက်ဘက်မှ တစ်ရိပ်ရိပ်ဝင်ရောက်လာသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ သင်္ဘောကို လှိုင်းရိုက်ခတ်လိုက်ချိန်တွင် သင်္ဘောသည် ၁၀ ပေခန့် လှိုင်းနှင့်ပါသွားပြီး သင်္ဘောအောက်ထပ်သို့ ရေများလွင့်စင်ဝင်ရောက်သွားပါသည်။ သင်္ဘောသည်လူးလွန်နေရာ ကျွန်တော်မူးလာပြီး အော့အန်ချင်သလို ဖြစ်သွားပါသည်။ ဦးမြင့်ဦးက -

"ပင်လယ်ပြင်ရဲ့ အဝေးဆုံးနေရာကို ကြည့်နေပါ။ လှိုင်းနဲ့ သူ့အလိုလို ပြေသွားပါလိမ့်မယ်၊ မအိပ်လိုက်ပါနဲ့၊ အိပ်ရင် ပိုဆိုးလာမယ်" ဟု သတိပေးနေပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ အခန်းဘေးမှ အမျိုးသမီးအချို့ အော့အန်နေကြပြီး ကလေးငယ်အချို့ ကြောက်ပြီးအော်ဟစ်နေပါသည်။

မကြာမီ သင်္ဘောသည် လှိုင်းနှင့်အတူ ပါသွားပြီး နောင်တော်ကြီးကျွန်းဟု ခေါ်သော ဆင်ဟိုင်းကြီး ဝပ်နေဟန်ရှိသည့် ပင်လယ်ထဲမှ တောင်ကြီးကို မြင်လာရသည်။ စိမ်းညိုနေသော နောင်တော်ကြီးကျွန်းသည် တံငါလှေတို့ မုန်တိုင်းခိုအောင်းရာနေရာဟု သိရပါသည်။ အရှည်နှစ်မိုင်ခန့်ရှိသော နောင်တော်ကြီးကျွန်းကို လက်ယာဘက်မှ ကျော်ဖြတ်ခဲ့ပြီး နောင်တော်ကြီး၊ နောင်တော်လေးသည် မိုးတွင်းအခါ ပင်လယ်ပြင်မှ တိုက်ရိုက်တိုက်ခတ်သောလေနှင့် လှိုင်းဒဏ်ကို ခံရပြီး ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် ထင်ရှားသော လှိုင်းလေထန်သည့် ပင်လယ်ဝဖြစ်ကြောင်း သိရပါသည်။ ထိုကျွန်းများရှိရာ ပင်လယ်ဝကို comber mera (ကောင်ဘာမီယာ) ပင်လယ်အော်ဟု ခေါ်ကြောင်း သိရပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ ကောင်ဘာမိယာရှိ ပင်လယ်အော်အဝကို တစ်နာရီ နီးပါး ကျော်ဖြတ်ရသည်။ နောင်တော်ကြီးကျွန်း၏ ဘယ်ဘက်မြစ်ကမ်း နှင့် နီးသောနေရာတွင် လင်လုပ်ကျွန်းကို ဖြတ်ရလေသည်။ ထိုကျွန်း အနီးတွင် အရပ်ခေါ် လူပျိုတောင်နှင့် အပျိုတောင်ရှိရာ အပျိုက လူပျို ကို လင်လုပ်၍ ၎င်းအနီးမှကျွန်းကြီးသည် လင်လုပ်ကျွန်းဟု အမည်တွင် နေကြောင်းနှင့် ရခိုင်သားတို့ ကျွန်းနှစ်ကျွန်းကို မင်္ဂလာဆောင်ပေးထား ကြကြောင်း သိရလေသည်။

ကျွန်တော်သည် မြန်မာ့ကမ်းရိုးတန်း ခရီးသွားခဲ့ရာ တနင်္သာရီ ကမ်းရိုးတန်းရှိ ကျွန်းများ၏ ရှေးယခင် အမည်များတွင် ကလယ်ရာ ကျွန်း၊ မားကပ်၊ ဟားရစ်၊ ဒေါရစ် စသော အင်္ဂလိပ်အမည်များကို တွေ့ခဲ့ ရပြီး ရခိုင်ကမ်းရိုးတန်း၌ အင်္ဂလိပ်အမည်ကျွန်းနှင့် မြို့များ၊ လမ်းများ အမည်ကို မတွေ့ရသလောက်ပင်ဖြစ်သည်။ ဤသည်ကိုကြည့်ခြင်းအား ဖြင့် ရကျိင် ဟူသည့် အမျိုးကိုစောင့်သော၊ သီလကိုစောင့်သော ရခိုင် တို့၏ ဇာတိဂုဏ်အင်ကို တစေ့တစောင်း မြင်တွေ့ခဲ့ရလေသည်။

နောင်တော်ကြီးဝကို ကျော်ဖြတ်ပြီးချိန်တွင် လေပြည်လေညင်း သည် ပင်လယ်ပြင်မှ တအိအိ တိုက်ခတ်နေလေသည်။ လေပြည် လေညင်းဟု ဆိုရာ၌ ပင်လယ်လေညင်း၊ ကုန်းလေညင်းရှိရာ ပင်လယ် လေညင်းက နေ့ဘက်တစ်နေ့တာအတွင်း ပင်လယ်ဘက်မှ ကုန်းမြေ ဘက်ဆီသို့ တိုက်ခတ်ပေးခြင်းဖြစ်ပြီး ကုန်းလေညင်းက ညတစ်ညတာ လုံး ကမ်းရိုးတန်းကုန်းမြေဘက်မှ ပင်လယ်ပြင်ဘက်သို့ တိုက်ခတ်ပေး ခြင်း ဖြစ်သည်။ မုတ်သုန်လေသည် ပင်လယ်လေညင်း ကုန်းလေညင်း အကြီးစားဖြစ်သည်ဟု သိထားလေရာ မိုးဥတုတွင် တိုက်ခတ်သောလေ သည် မုတ်သုန်မိုးရွာသွန်းခြင်းကိုဖြစ်စေပြီး လှိုင်းလေထန်ခြင်း၊ မိုးသည်း ထန်စွာ ရွာခြင်းကြောင့် နောင်တော်ကြီးပင်လယ်ဝသည် ဇွန်မှ စက်တင် ဘာလအထိ မသွားဝံ့စရာပါလားဟု ခံစားမိခဲ့ပါသည်။

အနောက်ဘက် ပင်လယ်ပြင်တွင် နေမင်းကြီး ပင်လယ်ရေ သောက်ရန် စိုင်းပြင်းလျက်ရှိလေပြီ။ ညနေ ၅ နာရီခန့်တွင် ကျောက်ဖြူ မြို့ကို အဝေးက လှမ်းမျှော် မြင်တွေ့ရလေသည်။ ကျောက်ဖြူမြို့သို့

ချဉ်းနင်း ဝင်ရောက်ချိန် ပင်လယ်ရေသည် ပြာရာမှ စိမ်းလာလေသည်။ ကြည်စိမ်းသောရေပြင်နှင့် လှပသော ကျောက်မြို့မြို့လေးကို တွေ့လိုက်ရာ ပင်လယ်ဝကို ဖြတ်သန်းလာသော မောဟိုက်နှင်းလျှံနေသောစိတ်တို့ ကြည်လင်လန်းဆန်းသွားသလို ခံစားလိုက်ရပါသည်။ ပင်လယ်ကိုဖြတ်သန်းရာ ကြီးမားသော ပင်လယ်ကူးသင်္ဘောကြီးဖြင့်သာ ဖြတ်ဖူးလေရာ ယခုတစ်ခေါက် ပင်လယ်ဝခရီးသည် ရာသီဥတု သာယာသောအချိန်၌ပင် အတော်ခံစားရလေသည်။

ကျွန်တော်တို့ ကျောက်မြို့ဆိပ်ကမ်းသို့ဝင်ရောက်ချိန်သည် ရေကျချိန် ဖြစ်နေသဖြင့် မြို့မျက်နှာစာ ရေနက်ဆိပ်ခံတံတားတွင် ကပ်၍မရဘဲ ငလပွေ့ချောင်းအတွင်းသို့ သင်္ဘောခုတ်မောင်း ဝင်ရောက်ခဲ့ရပါသည်။ ငလပွေ့ရွာသည် မော်တော်ဆိပ်၊ သင်္ဘောဆိပ်များဖြင့် စည်ကားလျက်ရှိပြီး ကျောက်မြို့မှ နှစ်မိုင်ခန့်ရှိမည် ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့သင်္ဘောဆိပ်ကမ်းသို့ ဆိုက်ကပ်ချိန်တွင် စက်လှေ၊ မော်တော်သံများ ဆူညံနေလေသည်။ ဆိပ်ကမ်းတွင် ငါးဖမ်းလှေများကို တွေ့ရသည်။ ဆိပ်ကမ်းဈေးတန်း၌ အရက်ဆိုင်ငယ်လေးများ တန်းစီနေသည်။ ပင်လယ်လုပ်သားတို့ အပန်းဖြေသည့် ဆိုင်လေးများမှာ သင်္ဘောပေါ်မှ ဆင်းလာသည့် ခရီးသည်တို့ကို ဖိတ်ခေါ်လျက်ရှိကြလေသည်။ အောင်တံခွန်ရေယာဉ်ကြီး ဒီတစ်ညတော့ ငလပွေ့ဆိပ်ကမ်းတွင် ညအိပ်မည်ဆိုတာ သူတို့ ကြိုတင်သိထားကြလေပြီ။

ကျွန်တော်တို့ ဆိပ်ကမ်းရောက်ချိန်တွင် ကျောက်မြို့ ရေကြောင်းမန်နေဂျာ ဦးသန်းနိုင်နှင့်အဖွဲ့ လာရောက်ကြိုဆိုနေလေသည်။ နက်ဖြန်နံနက် ၆ နာရီ ရေတက်ချိန်တွင် သင်္ဘောထွက်မည်ဖြစ်၍ ဒီညနေ ကျောက်မြို့တွင်းသို့ အလည်လိုက်ရန် ဖိတ်ခေါ်လေသည်။ ကျွန်တော်ကလည်း ကုန်းပေါ်သို့ ခြေချလိုသည့်စိတ်က များနေပြီး ခြေထောက်အနာ သက်သာလာသည့်အတွက် ကျောက်မြို့တွင်းသို့ ကျွန်တော်တို့တစ်ဖွဲ့လုံး ကားဖြင့်လိုက်ပါသွားကြပါသည်။ ငလပွေ့ဆိပ်ကမ်း၌ ဆိုက်ကား၊ အငှားယာဉ်ငယ်များ ခရီးသည်ခေါ်သံ ဆူညံနေပြီး ကျဉ်းမြောင်းသော ငလပွေ့ရွာလယ်၌ စည်ကားလျက်ရှိလေသည်။

ကျွန်တော်တို့ ညနေ ၆ နာရီတွင် ငလပွေ့ဆိပ်ကမ်းမှ ထွက်ခွာခဲ့ရာ ကျောက်ဖြူမြို့စွန်ရပ်ကွက်များကို ကျော်ဖြတ်ခဲ့ရပါသည်။ နှစ်မိုင်ခန့်သာ ဝေးသော ဆိပ်ကမ်းမှ မြို့အဝင်တွင် သပ်ရပ်သော အိမ်များ၊ ခိုင်ခန့်ထည်ဝါသော တိုက်ကြီးများ၊ စနစ်ကျသော လမ်းများ၊ ရုံးများ၊ ဈေးများကို တွေ့မြင်လိုက်ရာ ပင်လယ်ထဲက ကျောက်ဖြူသည် အဆင့်အတန်းမြင့်သော စစ်တွေမြို့ထက်ပင် ပို၍သန့်ရှင်းသပ်ရပ် အေးချမ်းသော မြို့လေးအဖြစ် မြင်တွေ့ရပါတော့သည်။

ကျွန်တော်တို့အား ရေကြောင်းမန်နေဂျာက ရုံးတည်ရှိရာ ရေနက်ဆိပ်ကမ်းသို့ ခေါ်ဆောင်ပြီး အအေး၊ မုန့်တို့ဖြင့် ဧည့်ခံကာ အချိန်ပေးနိုင်လျှင် ကံကော်တောဘုရားဖူးရန် ဖိတ်ခေါ်ပါသည်။ ကံကော်တောဘုရားသည် ကျောက်ဖြူမြို့၏ တန်ခိုးကြီး အထင်ကရ ရုပ်ပွားတော်များဖြစ်ပြီး ဆုတောင်းပြည့်ကြောင်း ပြောလေရာ ကျွန်တော်တို့ ရေကြောင်းရုံးမှ စာရေး ကိုထွန်းဝင်း၏ ဟိုင်းလတ်ကားဖြင့် ချီတက်ကြပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုမူ တောင်ကုတ်မှ အပြန်ခရီးတွင် ရေလှည့်မသင့်လျှင် ညမိုးချုပ်မှ ကျောက်ဖြူသို့ သင်္ဘောဝင်တတ်ပြီး မနက်ရေလှည့်သင့်ချိန် ၆ နာရီ သင်္ဘောပြန်ထွက်ရလျှင် ကျောက်ဖြူ၏ အထင်ကရ တန်ခိုးကြီးဘုရားနှင့် ကျောက်ဖြူမြို့မြင်ကွင်းကို မကြုံတွေ့လိုက်ရသည်မှာစိုးသောကြောင့် ဖြစ်လေသည်။

ကျောက်ဖြူမြို့ ပြည်တွင်းရေကြောင်းရုံးမှ ကမ်းနားလမ်း တစ်လျှောက်တွင် အစိုးရ ဧည့်ရိပ်သာ၊ ရွေးက မြို့ပိုင်၊ နယ်ပိုင် နှစ်ထပ်အိမ်ကြီးများ၊ ဆက်သွယ်ရေး Microwave စခန်းနှင့် ဌာနဆိုင်ရာ အရာရှိနေအိမ်များသည် ပင်လယ်ကမ်းကို အမှီပြု၍ တည်ရှိနေရာ အင်္ဂလိပ်တို့၏အမွေကို ဆက်ခံထားမှန်း သေချာနေလေသည်။ အင်္ဂလိပ်လူမျိုးတို့သည် မြန်မာပြည် တစ်နံတစ်လျား သူတို့တည်ဆောက်ခဲ့သော မြို့များတွင် လမ်း၊ အိမ်နှင့် ရုံးများကို စနစ်တကျ အကွက်ချပြီး သူတို့၏ အိမ်နေရာများကို လေကောင်းလေသန့်ရပြီး မြင်ကွင်းမြင့်သော တောင်ကုန်း တောင်စောင်းများတွင် ဆောက်တတ်ကြလေသည်။

ထိုစဉ်က ရပ်ကွက်အနည်းငယ်သာရှိသော ကျောက်ဖြူသည် ယခုတော့ ရပ်ကွက် ၁၀ ရပ်ကွက်၊ မြို့နယ်အတွင်း ကျေးရွာပေါင်း ၂၇၄

ရွာနှင့် လူဦးရေတစ်သိန်းခွဲကျော် နေထိုင်လျက်ရှိရာ ရခိုင်ပြည်နယ်၏ ဒုတိယအကြီးဆုံးမြို့ပြဖြစ်နေလေပြီ။ ကျောက်ဖြူမြို့ မြောက်ဘက်အစွန်တွင် ပင်လယ်ကမ်းခြေ အပန်းဖြေစခန်းနှင့် ဘိယာဆိုင်၊ စားသောက်ဆိုင် လေးများ သစ်ပင်ကြီးများ၏ အရိပ်အာဝါသတွင် လှပစွာ တည်ရှိနေသည်။ ပင်လယ်ကမ်းစပ်သို့ လှိုင်းဂယက်များရိုက်ခတ်နေပြီး ကျောက်ဖြူ ကျောက်တုံးငယ်လေးများသည် ကမ်းစပ်တွင် ကျောက်ဖြူမြို့ အမည်တွင်ရခြင်း နိမိတ်ကို ပြဆိုနေလေသည်။ မှောင်ရီဝိုးတဝါး မြင်ကွင်းဖြစ်ပြီး ပင်လယ်နေဝင်ချိန်အရသာကို မခံစားလိုက်ရ၍ နောက်တစ်ကြိမ်လာရန် စိတ်ဖြစ်မိသွားပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ ပင်လယ်ကမ်းခြေ ကားလမ်းအတိုင်း ကျောက်ဖြူမှ ခြောက်မိုင်ဝေးသော ကံ့ကော်တောဘုရားသို့သွားရာ လမ်းတစ်လျှောက် နွားအုပ်စုများ ချည်တိုင်သို့ဝင်ရန် ပြန်နေကြပြီဖြစ်ပါသည်။ ကားလမ်းဘေးတစ်လျှောက် ရော်ဘာပင်များ၊ ကျွန်းစိုက်ခင်းများ စနစ်တကျ အကွက်ချ စိုက်ပျိုးထားကြောင်း တွေ့ရလေသည်။ လေးမိုင်ခရီးတွင် ကျောက်တစ်လုံးဂူဟုဆိုသော ဘုရားကုန်းကို လက်ဝဲဘက်တွင်တွေ့ရပြီး အပေါ်တက်ရန် အချိန်မရ၍ ကျော်ဖြတ်ခဲ့လေသည်။ ကျောက်တစ်လုံးဂူကား ထူးခြားစွာ ဆင်ကြီးတစ်ကောင် ဝပ်နေသလို ကားလမ်းကို ဦးတိုက်ထားလေသည်။ ညနေ ၆ နာရီခွဲတွင် ကံ့ကော်တောဘုရားသို့ ရောက်ကြလေသည်။ ကံ့ကော်တောဘုရားရောက်ချိန် မှောင်နေသဖြင့် ဂေါပကအဖွဲ့ကို မန်နေဂျာက ခွင့်တောင်းကာ ကျွန်တော်တို့ သိမ်အတွင်းရှိ ဘုရားကို ဝင်ဖူးကြပါသည်။

ကံ့ကော်တောဘုရား နှစ်ဆူမှာ ထိုင်လျက်ရုပ်ပွားတော်များဖြစ်ပြီး ထူးခြားသည်မှာ မုဒြာပုံ လက်အနေအထား မဟုတ်ဘဲ ဘယ်လက်က ညာခြေဖဝါးပေါ်တင်ကာ ညာလက်က ညာပေါင်ပေါ် တင်ထားသော ဈာန်သမာပတ် ဝင်စားပုံဖြစ်သည်။ လက်ယာတစ်ဆူမှာ အနည်းငယ် ဉာဏ်တော်နိမ့်ပြီး လက်ဝဲဘက်တစ်ဆူမှာ အနည်းငယ်မြင့်သည်။ နှစ်ဆူယှဉ်လျက် တည်ရှိနေပုံမှာ ကြည်ညိုဖွယ်ရာဖြစ်သည်။ ညအချိန် ရွှေသင်္ကန်းကပ်ရန် အချိန်မရခဲ့ပေ။ ကံ့ကော်တောဘုရား နှစ်ဆူအနက်

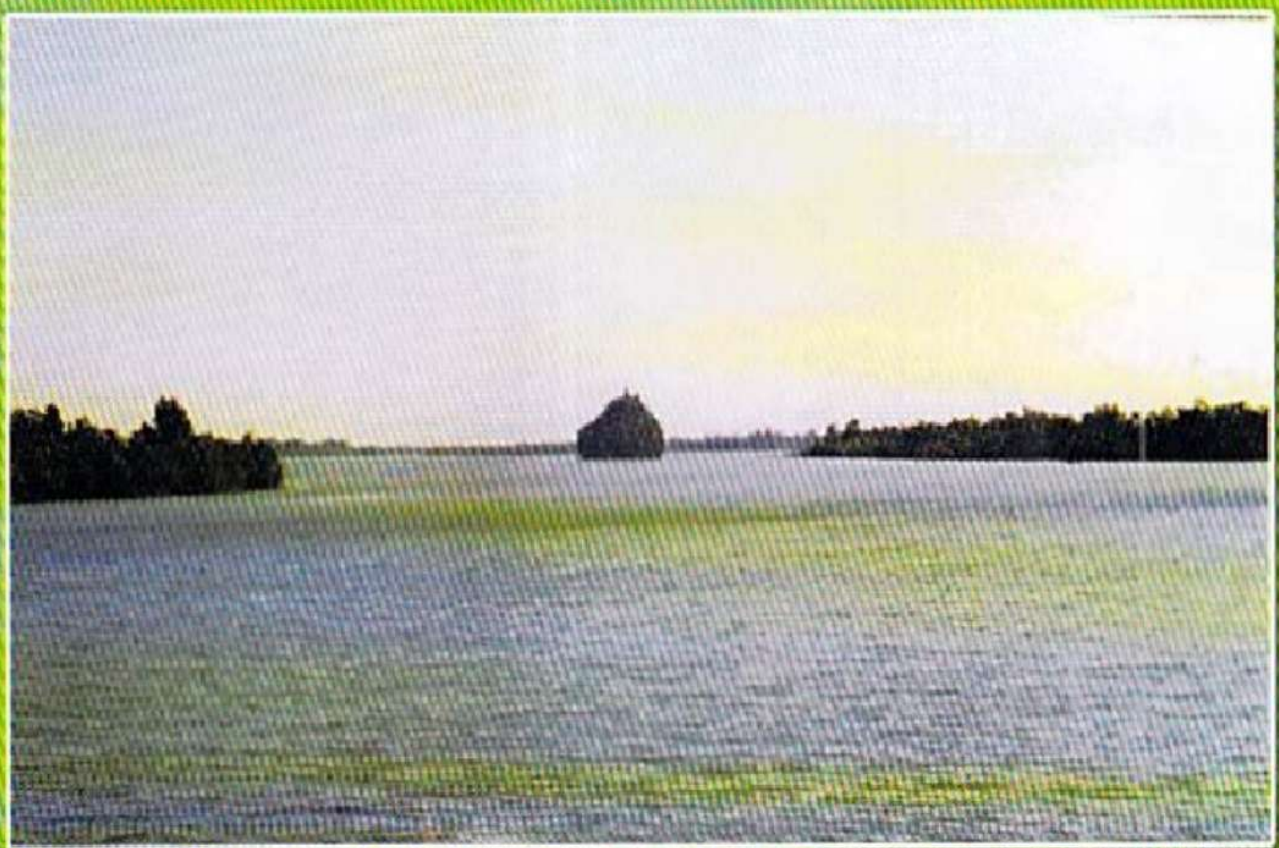
တစ်ဆူမှာ ကောတုံကရင်တိုင်းပြည်ကို နဂါးတို့ဖျက်၍ ပျက်လေသောကြောင့် နောင်တော်ကြီးကျွန်း ပေါ်လာပြီး ကျွန်းအနီး မြစ်ပြင်တွင် ပေါ်တော်မူဘုရားအဖြစ် တံငါသည်က တွေ့ခဲ့ရသော ရုပ်ပွားတော်ဟု အဆိုရှိလေသည်။ ရှေးဘုရားဖြစ်ကြောင်း မကြာခဏ တန်ခိုးထင်ရှားပြတော်မူသည်ဟု ခေတ်အဆက်ဆက် ကမ္မည်းတင် ကိုးကွယ်ခဲ့ကြကြောင်း သိရလေသည်။

ကံ့ကော်တောဘုရား တောင်ဘက်တွင် ကျောက်ဖြူရွာဟောင်းရှိသည်ဟုဆိုသည်။ ရှေးက အိမ်ခြေထောင်ကျော်ရှိခဲ့ပြီး အင်္ဂလိပ်အစိုးရလက်ထက်တွင် ယခုတည်ရာ ကျောက်ဖြူမြို့နေရာကို ပင်လယ်ဒီရေလှိုင်းလွတ်ရာ ရွှေ့ပြောင်းခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။ ကျောက်ဖြူမြို့ ကျွန်းထိပ်တွင် ရှိသော ငပြီတောင်နတ်ခေါ် ကျွန်းဦးနတ်သည် တန်ခိုးကြီးပြီး ရိုးရာအဖြစ် ကိုးကွယ်ကြဆဲဖြစ်သည်ဟုဆိုရာ သွားလိုသော်လည်း မှောင်နေပြီဖြစ်၍ မရောက်ခဲ့တော့ပေ။

ကျွန်တော်တို့ ည ၈ နာရီတွင် ကျောက်ဖြူမှ ငလပွေ့ဆိပ်ကမ်းသို့ ပြန်ရောက်ကြပြီး ညစာကို ရခိုင်ဇလေနှင့် ပျော်မွေ့စွာ စားသောက်ခဲ့ကြရပါသည်။

ကလိန်တောင်တောင်တန်းပင်လယ်ဝနှင့်ကျောက်ဂူများ

ကုလားရောင်ချောင်းမှကျောက်ထပ်ရေလယ်ဘုရား

တောင်ကုတ်မြို့ဖောင်တော်ဦးဘုရားရှေ့၌အမှတ်တရ

တောင်ကုတ်မြို့သင်္ဘောဆိပ်ခံတံတား

(၈)

ရမ်းဗြဲကျွန်းမှသည် တောင်ကုတ်ဆီသို့

မျိုးချစ်ရခိုင်

ကျောက်ဖြူမြို့ ငလပွေ့ဆိပ်ကမ်းမှ ရေတက်ချိန် နံနက် ၆ နာရီ ၄၅ မိနစ်တွင် ဆက်လက်ထွက်ခွာခဲ့ပါသည်။ ငလပွေ့မြစ်ရိုး ကမ်းနား တစ်လျှောက် ဒီရေတောများဖြစ်သည့် ဓနိနှင့် လမုပင်များ ပြည့်သိပ် ပေါက်ရောက်နေသည်။ ကျောက်ဖြူမြစ်ဝသို့ ရောက်ချိန်တွင် ကြည်စိမ်း နေသော ရေပြင်ကြီးကိုခွဲကာ အောင်တံခွန် ရေယာဉ်ကြီး အရှိန်ဖြင့် မောင်းနှင်လိုက်သည်။ သင်္ဘောသည် မြစ်ညာဘက်တွင် ကျောက်ဖြူမြို့ တည်ရှိရာ ရမ်းဗြဲကျွန်းကြီးကို အလှားလိုက် မောင်းနှင်နေသည်။ မြစ်ရိုး တစ်လျှောက် နှင်းမှုန်များကျလျက်ရှိပြီး သန့်ရှင်းသော ပင်လယ်လေကို အားပါးတရ ရှုခွင့်ရနေပါသည်။

ကျွန်တော် သင်္ဘောနောက်ဘက်ရှိ လေသာဆောင်သို့သွားကာ ကိုယ်လက်လှေကျင့်ခန်း လုပ်လိုက်သည်။ မြစ်ပြင်တွင် အိပ်ရာမှထစ ငှက်မောင်နှံတို့ ဘဝတာဝန်ထမ်းဆောင်ရန် ကောင်းကင်ပေါ်သို့ ပျံသန်း လျက်ရှိကြလေပြီ။ မနေ့က စစ်တွေမှကျောက်ဖြူအထိ မိုင် ၁၂၀ ဝေးကွာ သော ရေလမ်းခရီးတွင် သဘာဝအလှတို့ ရှုမငြီးအောင် မြင်တွေ့ခဲ့ရ လေသည်။

ပင်လယ်ဝမှ ကျောက်ဖြူသည် သံတန်းကျွန်း၊ ဇင်ကျွန်းနှင့် ကျွန်းငယ်များစွာ ခြံရံလျက် ရမ်းဗြဲကျွန်းကြီး၏ မြောက်ဘက်စွန်းတွင် တည်ရှိနေသည်။ တစ်ချိန်က ကျောက်ဖြူ သံတွဲ၊ စစ်တွေ လေယာဉ်ခရီး လမ်းကြောင်းနှင့် ပင်လယ်ကူးသင်္ဘောများ ဆိုက်ကပ်ရာ မြို့ကြီးပြကြီး စာရင်းဝင်သော ရခိုင်၏ အထင်ကရ စီးပွားရေး အချက်အချာမြို့များ အဖြစ် ကျောင်းသင်ခန်းစာတွင် သင်ကြားခဲ့ဖူးလေရာ ယခုမှပင် ကိုယ် တိုင် ရောက်ရှိ မြင်တွေ့ရတော့သည်။ ကျွန်တော် ရမ်းဗြဲကျွန်း ကမ်းရိုး တန်းတစ်လျှောက် ကြည့်ရှုရင်း အသက်ရှူ လေ့ကျင့်ခန်းလုပ်နေစဉ်တွင် လူရည်သန့် အသက် (၄၀) ခန့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး ကျွန်တော့်ကို ပြုံးပြ နှုတ်ခွန်းဆက်သပါသည်။

"ကျန်းမာရေး လေ့ကျင့်ခန်း လုပ်နေတယ်နဲ့တူတယ်၊ ကျွန်တော် ဦးထွန်းအောင်ပါ။ ကျောက်ဖြူမှာ တာဝန် ကျနေပါတယ်"

"ဪ ... ဟုတ်ကဲ့၊ တွေ့ရတာ ဝမ်းသာပါတယ် ... ကျွန်တော်က သင်္ဘောစစ်ဆေးရေးအရာရှိပါ"

"ဟုတ်ကဲ့ ... ကျောက်ဖြူကို ရောက်ဖူးပါသလား"

"ဒါ ... ပထမဆုံး ရောက်ဖူးတာပါ။ ကျောက်ဖြူမှာ တာဝန်ထမ်း ဆောင်တာ ကြာပြီလား၊ ကျောက်ဖြူအကြောင်း တော်တော်သိမှာပေါ့"

"ဟုတ်ကဲ့ ... ကျွန်တော်က ရခိုင်သားပါ။ ရမ်းဗြဲဇာတိပါ။ အခု ကျောက်ဖြူမှာသုံးနှစ်ရှိပါပြီ။ ရခိုင်ပြည်နယ်ထဲမှာပဲ သုံးနေရာရွှေ့ပြောင်း တာဝန်ထမ်းဆောင်နေရတော့ ရခိုင်အကြောင်း မသိမဖြစ် သိနေရပါ တယ်။ ကျွန်တော်တို့ ရခိုင်သားက တခြားဒေသ သိပ်မသွားချင်ဘူး။ ကိုယ့်မြေ ကိုယ့်ရေမှာ ပိုပျော်ကြပါတယ်။ ကျောက်ဖြူက ပိုပြီးနေလို့ ကောင်းပါတယ်။ အစားအသောက် ပေါပါတယ်။ ရမ်းဗြဲကျွန်း တစ်ကျွန်း လုံးက ထွက်ကုန်တွေ ကျောက်ဖြူမှာ စုပုံပါတယ်။ ဒီကနေ တခြားဒေသ ကို တစ်ဆင့်ပို့ပါတယ်"

"ကျောက်ဖြူက ခရိုင်မြို့ဆိုတော့လဲ အုပ်ချုပ်ရေးအရ ဒီမှာပဲ အဝင်အထွက် များတာပေါ့"

"ဟုတ်ပါတယ် ... ကျောက်ဖြူခရိုင်မှာက လေးမြို့နယ်ရှိပါတယ်။ ကျောက်ဖြူမြို့၊ ရမ်းဗြဲမြို့၊ အမ်းမြို့နဲ့ မာန်အောင်မြို့တွေ ပါပါတယ်။

ကျောက်ဖြူနဲ့ ရမ်းဗြဲက ကားလမ်းရှိပါတယ်။ ၄၇ မိုင် ဝေးပါတယ်။ ရမ်းဗြဲကနေ ကျောက်နီမော်ထိ ကားလမ်းရှိပါတယ်။ တခြားမြို့တွေက ကျွန်းနဲ့ တောင်ခြားပါတယ်။ ရမ်းဗြဲကျွန်းက မိုင် ၆၀ ကျော် ရှည်လျားပြီး မြန်မာပြည်မှာ အကြီးဆုံးကျွန်းအနေနဲ့ ထင်ရှားပါတယ်။

"ဟုတ်တယ်။ ငယ်ငယ်က ရမ်းဗြဲကျွန်း၊ မာန်အောင်ကျွန်း၊ ဟိုင်းကြီးကျွန်း၊ ကိုးကိုးကျွန်းဆိုပြီး ကျွန်းတွေအကြောင်း သင်ခဲ့ရဖူးတယ်"

"ရမ်းဗြဲကျွန်းကကြီးတော့ မြို့နယ်နှစ်မြို့နယ်မှာ ကျေးရွာပေါင်း ၅၀၀ လောက်ရှိတယ်။ လူဦးရေ နှစ်သိန်း ခုနစ်သောင်းကျော် နေထိုင်တယ်။ ရမ်းဗြဲကျွန်းရဲ့မြောက်ဖျားက ကျောက်ဖြူ တောင်ဘက်ဖျားက ကျောက်နီမော်ရွာလေ"

"ထူးခြားတယ်နော်၊ ကျွန်းထိပ်နှစ်ဖက်မှာ အဖြူရွာနဲ့ အနီရွာ ဆိုပြီး ရှိခဲ့တာ ကျောက်ဖြူရွာက မြို့ဖြစ် သွားတဲ့ သဘောပေါ့"

"ဟုတ်ပါတယ်။ ကျောက်ဖြူက ပင်လယ်ကူးသင်္ဘောတွေ ဝင်ထွက်နိုင်တယ်။ မြေပြင်က ပြန့်ပြူးတယ်။ လေယာဉ်ဆင်းသက်နိုင်တဲ့ မြေနေရာ ရှိတယ်။ လှပတဲ့ကမ်းခြေရှိတယ်။ ရှေးထဲက ရမ္မာဝတီကျွန်း ဆိုပြီးရှိခဲ့တာ၊ တိုင်းပြည်တစ်ပြည်အနေနဲ့တောင် နေခဲ့ကြတယ်လို့ ကြားဖူးတယ်။ ရခိုင်မှာက 'ဝတီလေးမည်၊ ရခိုင်ပြည်' လို့ စာဆိုရှိတယ်လေ။ ဒွါရာဝတီ၊ မေဃဝတီ၊ ခေတ္တဝတီနဲ့ ရမ္မာဝတီဆိုတဲ့ ရှေးက ကိုယ့်ဒေသနဲ့ကိုယ် အုပ်ချုပ်ခဲ့တဲ့ မြို့ပြနိုင်ငံတွေဖြစ်ပါတယ်။ ခေတ္တဝတီခေတ် သုံးခေတ်မှာ ရခိုင်ပြည်ထောင်စုကြီး ပိုမိုစည်းလုံး အင်အား တောင့်တင်း ခိုင်မာလာပြီး ခေတ္တဝတီမင်းနေပြည်တော်ရဲ့ လက်အောက်မှာ ခိုလှုံကြရပါတယ်"

"ရခိုင်ပြည်က မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ မြေမျက်နှာပြင်နဲ့ အကျယ်အဝန်းမှာ ထူးခြားတာက တစ်ဆက်တစ်စပ်တည်း ရှိမနေဘဲ ပင်လယ်ခြား၊ မြစ်ချောင်းခြား၊ တောင်ကြီး၊ ကျွန်းကြီးတွေခြားနေတဲ့ မြို့ပြ၊ ကျေးရွာတွေကို ဖွဲ့စည်းထားတာတွေ့ရတယ်။ ရှေးက တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ် မင်းလုပ်ခဲ့တဲ့ ခေါင်းဆောင်တွေဟာ တော်တော်ကို စည်းရုံးရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေး၊ စစ်ရေး စွမ်းရည်တွေ ထက်မြက်ခဲ့လို့သာ ကြီးမားတဲ့ ရခိုင်နိုင်ငံကြီးကို ထူထောင်နိုင်ခဲ့တာဖြစ်မယ်။ စစ်ရေးစွမ်းရည်အရဆိုရင် ဘင်္ဂလားပြည် ၁၂ ပြည်

ကိုပါ စည်းရုံးသိမ်းသွင်း အုပ်ချုပ်ခဲ့ကြလို့ နည်းတဲ့ စစ်အင်အား၊ လက်နက် အင်အား မဟုတ်ဘူး ဆိုတာသေချာနေတယ်"

"ဟုတ်ပါတယ်၊ ရှေးက ရခိုင်မင်းတွေရဲ့ကျေးဇူးက သိပ်ကြီးမားပါတယ်၊ ဘာသာရေးအရ ဘုရားကျောင်းကန် တည်ဆောက်ခဲ့မှု၊ စီးပွားရေးအရ ပြည်ပနိုင်ငံတွေနဲ့ ဆက်သွယ်ခဲ့မှုတွေကို ကြည့်ရင်လဲ ပြည်သူလူထုက တော်လှန် ပုန်ကန် ခြားနားခဲ့တဲ့ သမိုင်းအထောက်အထား သိပ်မတွေ့ရဘဲ ပြည်ပရန်ကို တော်လှန်နိုင်ခဲ့သလို ပြည်တွင်းအင်အား တောင့်တင်းခိုင်မာအောင် တည်ထောင်နိုင်ခဲ့တာ တွေ့ရပါတယ်၊ အခု ဆိုရင် ရခိုင်ပြည်နယ်မှာ ခရိုင် ၄ ခရိုင်၊ မြို့နယ်ပေါင်း ၁၇ မြို့နယ်၊ ကျေးရွာပေါင်း ၄၂၉၈ ရွာရှိနေပြီး ချင်းပြည်နယ်က ပလက်ဝမြို့နယ် ကိုပါ ကွပ်ကဲမှုပေးထားလို့ မြို့နယ် ၁၈ မြို့နယ် ရှိနေပါတယ်"

"လူမျိုးစု ပုန်ကန်ခြားနားမှု နည်းပေမယ့် သက်လူမျိုးတွေ ကုလားနဲ့ ပူးပေါင်းပြီး ပုန်ကန်တာတော့ ရှိခဲ့ဖူးတယ်လေ။ ထူးခြားတာက ရိုးရာ ယဉ်ကျေးမှု ဓလေ့ထုံးတမ်း စဉ်လာတွေကို ထိန်းသိမ်းထားနိုင်တာက တခြားဒေသတွေထက် သာနေတယ်၊ ရိုးရာသင်္ကြန်ပွဲ၊ ၁၂ လရာသီပွဲ၊ မိရိုးဖလာ ထုံးတမ်းစဉ်လာတွေကို ကျင့်သုံးနေသေးတဲ့ စရိုက်တွေက ရခိုင်တိုင်းရင်းသားတွေရဲ့ အမျိုးကိုချစ်သောစိတ်ဓာတ်ဆိုတာ ပေါ်လွင် ထင်ရှားနေပါတယ်"

"ဟုတ်ပါတယ်၊ ကျွန်တော်တို့က အမျိုးချစ်တဲ့စိတ်ပြင်းထန်တယ်၊ အမျိုးကိုစောင့်ရှောက်တဲ့နေရာမှာတော့ သိုလှောင်တက်တုန်းကဆို ကျွန်တော်တို့က ကိုယ့်ဒေသ မိန်းကလေးကို သူများလိုက်စရင်တောင် မခံဘူး၊ တစ်ခါတစ်ခါ သူငယ်ချင်းတွေက ယောက်ဖလို့ခေါ်ရင်တောင် ရန်ဖြစ် ချင်ကြတယ်၊ မခံတတ်မှန်းသိလို့ ပိုပြီး အစခံရတာတွေရှိခဲ့ပါတယ်၊ ဒါက လူမှုရေး မျိုးချစ်စိတ်ဖြစ်ပါတယ်၊ နိုင်ငံရေးမျိုးချစ်စိတ်ကို ပြောရရင် ကျွန်ဘဝ လွတ်မြောက်ရေး တိုက်ပွဲတွေမှာ ရခိုင်တိုင်းရင်းသားတွေရဲ့ အင်အားနယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး တော်လှန်ရေးတိုက်ပွဲတွေမှာ ဆရာတော် ဦးဥတ္တမဆိုရင် ထင်ရှားသလို ၁၈၈၈ ခုနှစ်မှာ အင်္ဂလိပ်ကို တော်လှန်ခဲ့တဲ့ ရခိုင်-ဗမာအမျိုးသားဖြစ်တဲ့ ဗိုလ်မောင်ပိုင်၊ ဗိုလ်တောတို့ဟာ မြို့ဟောင်း ဒေသမှာ ထင်ရှားပါတယ်၊ ရခိုင်အမျိုးသား ကွန်ကရက်ခေါင်းဆောင်

ဦးသာဇံလှနဲ့ အင်အားစုတွေဟာ အင်္ဂလိပ်ကို ဆန့်ကျင်ကြလို့ အဖမ်းခံခဲ့ ကြရတယ်။ မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲအတွက် ဂျပန်ဖက်ဆစ် ဆန့်ကျင် ရေး ခေါင်းဆောင်တွေဖြစ်တဲ့ ဗိုလ်ညိုထွန်း၊ ဗိုလ်လှထွန်းကျော်၊ ဗိုလ်နီ ထွန်း၊ ဗိုလ်ကြာလှ၊ ဗိုလ်စောဦးတို့ဟာ မယူမြစ်ရိုးနဲ့ ကုလားတန်မြစ်ရိုး တစ်လျှောက်မှာ လူထုကို စည်းရုံးပြီး ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်ရေးတိုက်ပွဲတွေ ဆင်နွှဲခဲ့ကြသလို ဦးစိန္တာ၊ ဦးပညာသီဟ၊ ဦးနရဒ စတဲ့ သာသနာပြု ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာလည်း ဆရာဒကာ ညီမျှစွာ အားပေးတော်လှန်ခဲ့ကြတာ မြန်မာပြည် လွတ်မြောက်ရေးအတွက် မျိုးချစ်စိတ် အပြည့်နဲ့ဆိုတာ ထင်ရှားပါတယ်။

"ဟုတ်တယ် ...၊ ကျွန်တော်လဲ ကျောင်းတုန်းက ရခိုင်အဖွဲ့က မိန်းကလေးဆို မစရဲဘူး။ ပျားအုံကို တုတ်နဲ့ထိုးရဲတယ်။ ရခိုင်မတော့ သွားမစနဲ့မောင်ရေ..လို့တောင် အချင်းချင်း သတိပေး စနောက်ကြတာ ကြုံဖူးတယ်။ ဒါပေမဲ့ မိတ်ဆွေကို ခင်သွားရင်လဲ အလွန်ကို သံယောဇဉ် ကြီးတတ်ကြပါတယ်။ နိုင်ငံရေးမျိုးချစ်စိတ်ကိုတော့ မြန်မာပြည်လွတ်လပ် ရေး တိုက်ပွဲစာအုပ်တွေမှာ ရခိုင်မျိုးချစ်အကြောင်းတွေ ဖတ်ဖူးပါတယ်။"

"ဆရာက ရခိုင်အကြောင်း တော်တော်သိနေတာပဲ။ ကျွန်တော်တို့ ရခိုင်မိန်းကလေးနဲ့ ကျောင်းမှာ တွေ့ခဲ့သေးလား။"

"ဪ ... ရခိုင်ကျောင်းသားအုပ်စုကြောက်လို့ လှမ်းတောင် မကြည့်ရဲဘူးဗျာ။ ခုတော့လဲ ရခိုင်မြေကို ရောက်လာပြီဆိုတော့ သိလာ ရတာတွေ၊ သိထားတာတွေ၊ မသိလို့မေးရ၊ ဖတ်ရတာတွေနဲ့ အတော့်ကို နားထဲရောက်နေပါပြီ။ မျက်လုံးထဲမှာ စွဲနေပြီး နှလုံးသားမှာ တစ် လည်လည် ဖြစ်နေတာလဲ ကြုံနေရပြီဗျ။"

"ဟ ... ဒါဆို ကျွန်တော်တို့လဲ ပြောဦးနော်၊ လိုတာရှိရင် ပိုင်းကူ ညှိပြီး ဘေးတီးရအောင်။"

"ဒါဆို ခင်ဗျားတို့က မတားဘူးလား၊ အမျိုးထိ မခံဘူးဆို။"

"ဒီလိုတော့လဲ မဟုတ်ပါဘူး ဆရာရယ်၊ ကျောင်းသားဘဝက တစ်နယ်တစ်ကျေး ကျောင်းတက်သွားကြတော့ မဖြစ်သင့်တာတွေ မဖြစ် အောင် မိဘမောင်ဘွားကိုယ်စား စောင့်ရှောက်ကြတာပါ။ ကျွန်တော်တို့ ရခိုင်မတွေ လူမျိုးခြားနဲ့ယူတာ ရေတွက်လို့မကုန်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ တတ်

နိုင်ရင် မိဘဘိုးဘွားက ကိုယ့်အမျိုးချင်းပဲ ယူစေချင်တာပါ။ ဟော ...
ဟိုမှာ ... သံဆိုက်မြစ်ကို ရောက်ပြီ၊ စနဲရွာကို ရောက်တော့မယ်"

စနဲရွာကို ကျောက်ဖြူမှ နှစ်နာရီခရီးတွင် ဖြတ်လေသည်။ စနဲရွာ
က ရွာကြီးဖြစ်သည်ဟုဆိုသည်။ အထက်တန်းကျောင်းရှိသည်။ ပင်လယ်
ဝကဲ့သို့ မြစ်ပြင်ကျယ်သောနေရာ ရမ်းဗြဲကျွန်းပေါ်တွင် တည်ရှိနေသည်။
ပင်လယ်ကူးသင်္ဘောများ ဆိုက်ကပ်နိုင်ရန် ရေနက်ဆိပ်ကမ်းပြုလုပ်ရန်
လျာထားခဲ့ဖူးကြောင်း သိရသည်။ စနဲတောင်ဟုလည်းခေါ်ကြပြီး စနဲ
တစ်ဖက်ကမ်းတွင် ဂန့်ဂါကျွန်းကို တွေ့ရလေသည်။ ဖိုခနောက်သဏ္ဌာန်
ကျွန်းငယ်သုံးခုကို တွေ့ရပြီး မြခနောက်ဟုခေါ်ကြကြောင်း သိရလေ
သည်။ ဂန့်ဂါကျွန်းသည် ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် ဆားအများဆုံးထွက်သည့်
ဒေသအဖြစ် ထင်ရှားပါသည်။ အစိုးရသင်္ဘောမကပ်ဘဲ ပုဂ္ဂလိက
မော်တော်များဆိုက်ကပ်ကြောင်း တွေ့ရသည်။ ဂန့်ဂါကျွန်းနှင့် အနောက်
ဘက် ကပ်လျက်တွင် မြို့ချောင်းတောင်ကျွန်းကြီးသည် အမ်းမြို့နယ်
အထိ ရှည်လျားဆက်စပ်နေကြောင်း သိရပါသည်။

ကျွန်တော် ရခိုင်သား မိတ်ဆွေသစ်ကို နှုတ်ဆက်ပြီး သင်္ဘော
မောင်းနှင်ခန်းရှိရာသို့ လျှောက်ခဲ့ပါသည်။ သင်္ဘော ဆူကာနီသည်
ဆက်သွယ်ရေးစက်ဖြင့် သင်္ဘောရောက်ရှိသည့်နေရာကို ဌာနချုပ်ရုံးသို့
သတင်းပို့နေလေသည်။ စက်ပေါ်တွင် ချင်းတွင်းမြစ်ကြောင်း၌ သွားနေ
သော သင်္ဘောများ၏ စက်သံများ ဝင်နေသဖြင့် ဆက်ကြောင်းတစ်ခုတွင်
ချိန်းပြီး ကျွန်တော် ချင်းတွင်းလိုင်းသင်္ဘော သလ္လာဝတီ(၁) ရေယာဉ်မှူး
ကို နှုတ်ဆက်လိုက်ပါသည်။ ၁၉၉၉ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလက ကျွန်တော်
ချင်းတွင်းခရီး သွားရောက်ခဲ့ရပါသည်။ ချင်းတွင်းနှင့် ရခိုင် ရေကြောင်း
ခရီးကား သင်္ဘောအလေ့အထများစွာ ကွာခြားလှပါသည်။

ကလိန်တောင်မှ ကုလားရောင်

နံနက် ၉ နာရီခွဲတွင် ရမ်းဗြဲကျွန်း၏ ဝမ်းဗိုက်နေရာဟုဆိုသော
မြစ်အတွင်းပိုင်းကိုရောက်လေသည်။ ဤနေရာကား ဝမ်းဗိုက်မြစ်အတွင်း
သို့ ချောင်းငယ်ငါးချောင်း စီးဝင်နေပြီး ဝမ်းဗိုက်ကျွန်းဟုလည်း ခေါ်ဆို
ကြလေသည်။ ရမ်းဗြဲကျွန်းနှင့် အနောက်ဘက်ရိုးမတောင်ကို ဆက်သွယ်

ဖောက်လုပ်မည့်တံတား တည်ဆောက်ရန် မြစ်ကျဉ်းနေရာ၏ ကမ်း နှစ်ဖက်၌ အလံတိုင်များ စိုက်ထူထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဤတံတား ဆောက်ပြီးပါက ရမ်းဗြဲကျွန်းမှ အမ်းမြို့သို့ရောက်ပြီး အနောက်ရိုးမမှ တစ်ဆင့် မြန်မာပြည်အလယ်ပိုင်းသို့ ဝင်ရောက်သွားနိုင်တော့မည်ဖြစ် သည်။ (ယခု ကားလမ်းကြီးနှင့် တံတားကြီးများပြီးစီးကာ သွားလာလျက် ရှိနေပြီဖြစ်သည်။)

ကျွန်တော်တို့ နံနက် ၆ နာရီကျော်မှ စတင်၍ ရမ်းဗြဲကျွန်းကို အမှီပြု မောင်းနှင်နေသော သင်္ဘောခရီးကား နံနက် ၁၀ နာရီခွဲအထိ ရမ်းဗြဲကျွန်းအရိပ်မှ မလွတ်သေးချေ။ မြစ်ပြင်ကျယ်သို့ ဝင်ချိန်တွင် ကလိန်တောင်မြစ်ဟုခေါ်သည့်နေရာသို့ရောက်လေသည်။ မြစ်ပြင်တွင် တံငါလှေအချို့ကို တွေ့ရလေသည်။ ကျွန်တော်သည် သင်္ဘောပေါ်မှ နေ၍ ရှည်လျား ကျယ်ပြောလှသော ရမ်းဗြဲကျွန်းပေါ်သို့ တက်၍ ကုန်းလမ်းခရီးမှ သွားလိုစိတ်ဖြစ်မိလေသည်။ ထင်ရှားလှသော ရမ်းဗြဲ ကျွန်းကို မြင်သာမြင်ရ မြေမနင်းရသော ခရီးလမ်းတစ်လျှောက် ကျွန်း ပေါ်ရှိ တောင်တန်းငယ်များ၊ ရွာငယ်များ၊ ဒီရေတောများ၊ ပုစွန်ကန်များ၊ အုန်းတောများဖြင့် သဘာဝအလှ ခြယ်ထားသော အစိမ်းရင့်ရောင်ကျွန်း ကြီးကို ရင်သပ်ရှုမော ကြည့်လာခဲ့ရပါသည်။

နေ့လယ် ၁ နာရီတွင် ဦးမြင့်ဦးက နေ့လယ်စာစားရန် ခေါ်သဖြင့် ထမင်းစားခန်းသို့ ဆင်းလာခဲ့ပါသည်။ ထမင်းစားခန်းတွင် သင်္ဘောသား အချို့ ဗီဒီယိုကြည့်နေကြရာ သင်္ဘောဆူကာနီက "ဟဲ့ကောင်တွေ၊ ဒီမှာ လူကြီးတွေ လာနေတာ မသိဘူးလား၊ ဒီကောင်တွေ အရိပ်သုံးပါးကို နားမလည်ဘူး" ဟုဆိုကာ ငေါက်လိုက်သည်။

"နေဦးဗျ အစ်ကိုကြီး ... အရိပ်သုံးပါးဆိုတာ သစ်ရိပ်၊ ဝါးရိပ်၊ အိမ်ရိပ်လား"

"ဘယ်ကလာကွာ ... လုပ်ပြီ"

"ဒါဆို ဘာလဲ ... ဘာအဓိပ္ပာယ်လဲ"

"အမှန်ကတော့ အရိပ်အခြည်ကို မသိတဲ့သင်္ဘောပါ။ တို့မြန်မာ အယူအဆမှာ မနင်းကောင်းတဲ့ အရိပ်သုံးပါးရှိတယ်။ ဘုရားရိပ်၊ သံဃာ ရိပ်၊ မိဘရိပ်ဟာ မနင်းကောင်းဘူး၊ လမ်းသွားရင်း ဘုန်းကြီးနဲ့ မျက်နှာ

ချင်းဆိုင် ပက်ပင်းတိုးတဲ့အခါ သိတဲ့လူက ဘုန်းကြီးရဲ့ နေရောင်ကကျနေတဲ့ အရိပ်ကို မနင်းဘဲ ရှောင်သွားတာမျိုး၊ ရပ်နေတာမျိုးလုပ်ပြီး ရှိသေသမှုပြုကြတယ်။ အရိပ်ကိုတောင် ရှိသေလေးစားတယ် ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ပေါ့။ ဘုရားကို မကြုံလိုက်ရတဲ့ ဗုဒ္ဓဘာသာတွေဟာ သံဃာရိပ်နဲ့ မိဘအရိပ်ကို ရှိသေသမှုနဲ့ ရှောင်ရှားကြတဲ့ အပြုအမူမျိုး ရှိခဲ့ကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီခေတ်မှာ တော်တော်များများ မသိကြ၊ မလုပ်ကြတော့ဘူး။ ဒီတော့ အရိပ်သုံးပါးကို မသိကြတာများတယ်။ အရိပ်သုံးပါးရဲ့ လေးနက်တဲ့တရား ရှိပါတယ်။"

"ဟုတ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တောင် အရိပ်သုံးပါးဆိုတာ ခုမှသိတာ။ ဒါဆို ရှိသေသမှုပြုရမယ့် လူပုဂ္ဂိုလ်နဲ့ အခြေအနေကို နားလည်စေလိုတဲ့ တင်စားတဲ့စကားလုံးဖြစ်မယ်ထင်တယ်။"

"မှန်တာပေါ့။ အရိပ်သုံးပါး နားမလည်လို့ အရိပ်နေနေ အခက်ချိုးချိုး၊ ဆက်ဆံကြ၊ ပြုမူကြ၊ စော်ကားကြတဲ့ ယဉ်ကျေးမှုမရှိတဲ့ လူတွေကို ရည်ညွှန်းတဲ့စကားလို့ ဆိုရမှာပေါ့။ အရိပ်သုံးပါးရဲ့ လေးနက်တဲ့ အဓိပ္ပာယ်က ဘုရား၊ သံဃာ၊ မိဘ အစရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ ဆုံးမ ဩဝါဒ တရားတွေဟာ ခံယူ ကျင့်သုံးတတ်မယ်ဆိုရင် လူ့လောကရဲ့ ကျင့်ဝတ် စည်းကမ်းတွေ လိုက်နာကြပြီး အေးချမ်းတဲ့ဘဝ၊ အေးချမ်းတဲ့အရိပ်ကို ရကြမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် သစ်ရိပ်၊ ဝါးရိပ်ထက် တရားရဲ့အရိပ်က ပိုအေးချမ်းတယ်လေ။"

"ဪ ... ဒါကြောင့် ဆူကာနီက သူ့တပည့်တွေကို ဆုံးမတာကိုး။"

ကျွန်တော်တို့ ထမင်းစားဝိုင်းတွင် ရခိုင်သင်္ဘောသားတို့၏ ရခိုင်ဟင်းလက်ရာကို မြိန်ရည်ယှက်ရည် စားသောက်ခဲ့ကြရသည်။ ပုစွန်တုပ်ကြီးဟင်းနှင့် ပုစွန်တုပ် မီးဖုတ်သုတ်နှစ်မျိုးနှင့်ပင် လျှာလည်နေပြီဖြစ်သည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်ခရီးတစ်လျှောက် သင်္ဘောပေါ် အနေများသဖြင့် ဝိတ်တက်ပြီး ဝဗြူးလာကာ ကျန်းမာရေး ပိုကောင်းနေလေသည်။ လေကောင်းလေသန့် ရှူရသည်။ လတ်ဆတ်သော ငါးပုစွန် စားရသည်။ အပူအပင်ကင်းမဲ့စွာ အိပ်စက်နားနေခြင်းသည် လူတွေအတွက် အလိုအပ်ဆုံးသော ကျန်းမာရေးရလဒ် ဖြစ်လေသည်။ ကျွန်တော့်ဘဝ ပူပင်ကြောင့်ကြခဲ့သမျှ ဒီခရီးက စိတ်အာဟာရကို အပြည့်အဝရရှိနေပါသည်။

မွန်းတည့် ၁၂ နာရီတွင် ထမင်းစားပြီး အထက်တန်းခန်းကုန်းပတ်တွင် ကျွန်တော်တို့ စုဝေး၍ ရေခဲခဲကြမ်းနှင့် လက်ဖက်ပဲသီးဖွဲကြကာ မြစ်ပြင်အလှကို ရှုငေးကြပါသည်။ ဦးမြင့်ဦးက ချောင်းသေး၊ ရွာသေးက အစ မလွတ်တမ်း ပြောပြနိုင်သူဖြစ်လေသည်။ ကလိန်တောင်မြစ်ပြင် ကျယ်သို့ ရောက်ချိန်တွင် ရေပြင်သည် ကြည်စိမ်းလာသည်။ ရမ်းဗြဲကျွန်း၏ တောင်ဘက်ဖျားအစွန်းကို ရောက်ချိန်တွင် နေ့လည် ၁၂ နာရီခွဲလေပြီ။ ကျွန်း၏အဆုံးတွင် ရွာတစ်ရွာတွေ့ရာ ကျောက်နီမော်ရွာကြီးဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။ ကုန်းပေါ်တွင် မြေနီနီများတွေ့ရာ ကျောက်တောင်သည်လည်း နီသည်ဟု ဆိုသည်။ ရမ်းဗြဲကျွန်း၏ မြောက်ဖျားသည် ကျောက်ဖြူ တောင်ဖျားသည် ကျောက်နီဆိုတာ ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ မြင်တွေ့ရပါတော့သည်။

ကျောက်နီမော်ကို သင်္ဘောပေါ်မှ လှမ်းကြည့်ရာ မြစ်ကမ်းတွင် တံငါလှေအချို့ ဆိုက်ကပ်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဒီရွာ၌ အစိုးရသင်္ဘောငယ်နှင့် မော်တော်များသာ ကပ်သည်။ ကျောက်နီမော်ရွာကို ကျော်ဖြတ်ပြီးချိန်တွင် ရမ်းဗြဲကျွန်းဆုံးပြီး ပင်လယ်ဝကဲ့သို့ အပြောကျယ်သော မြစ်ပြင်ကျယ်ကြီးကို ဖြတ်လေသည်။ သင်္ဘောသည် မြစ်ပြင်ကျယ်၏ အလယ်သို့ ရောက်ချိန်တွင် လှိုင်းပုတ်သဖြင့် လူးလွန်နေသည်။ သို့သော် လေငြိမ်သက်နေသဖြင့် နောင်တော်ကြီးပင်လယ်ဝလို အခြေအနေ မဆိုးပေ။ မြစ်ဘယ်ဘက် သင်္ဘောဦးတည်ရာကို ကြည့်လိုက်ရာ တောင်ကြီးတစ်တောင်ကိုတွေ့ရသည်။ ကလိန်တောင်ဟုဆိုသည်။ ဤနေရာသည် ကလိန်တောင်မြစ်ဝဟုခေါ်ပြီး မိုးကာလတွင် လှိုင်းလေထန်ခြင်းကြောင့် ရေယာဉ်များ ညပိုင်းဖြတ်သန်းရန် အန္တရာယ်ရှိသည်ဟု ဆိုသည်။

ကလိန်တောင်မြစ်ဝမှနေ၍ အနောက်ဘက်စွန်း ပင်လယ်ပြင်ကို လှမ်းမျှော်ကြည့်ရာ မာန်အောင်ကျွန်းကို မှန်ပျံ့ မြင်တွေ့ရပါသည်။ ကျောက်နီမော်ရွာ၏ တောင်ဘက်တည့်တည့်တွင် စကုကျွန်းကို ထင်ထင်ရှားရှား တွေ့ရပါသည်။ တောင်ဘက် မကျည်းကျွန်းမှ အဝေးဆုံးနေရာကား ပင်လယ်ပြာကြီးဖြစ်ပြီး ငပလီကမ်းခြေ သံတွဲသို့ ဦးတည်နေသည်။ ကျွန်တော်တို့ ပင်လယ်ဝဟုဆိုနိုင်သော ကလိန်တောင်မြစ်ပြင်ကျယ်ကြီး

ကို တစ်နာရီနီးပါးခန့် ဖြတ်သန်းမောင်းနှင်ပြီးချိန်တွင် ကလိန်တောင်
ချောင်းဝသို့ ဝင်ရောက်လာပြီး ကလိန်တောင်ကြီးကို အနီးကပ် မြင်တွေ့
လာရလေသည်။ ဤနေရာမြင်ကွင်းကား အလွန်လှပသာယာပြီး ကျွန်းစု
ငယ်များ၊ တောင်တန်း၊ တောင်ကုန်းများနှင့် ရေပြာပြာ ပင်လယ်ပြင်တွင်
တံငါလှေများကို စင်ရော်ငှက်တို့က ဝန်းရံယှံသန်းနေပုံမှာ သဘာဝ၏
အခမ်းနားဆုံး ပန်းချီကားချပ်ကြီးသဖွယ် မြင်တွေ့ခဲ့ရပါသည်။

ကလိန်တောင်ချောင်းဝသို့ ဝင်သည်နှင့် ကျောက်တောင်ငယ်များ
နှင့် မြစ်ကမ်းပေါ်တွင် ကျောက်စလောင်းဟု ခေါ်သော မှိုပွင့်ပုံစံ
ကျောက်ပွင့်ကြီးငယ်များကိုတွေ့လိုက်ရပါသည်။ ကျောက်ဂူအချို့ ဂငယ်
ပုံ မြင်တွေ့နေရသည်။ အချို့ ကျောက်မှိုပွင့်တို့သည် ချောင်းထဲတွင်
ပန်းပွင့်သလိုရှိနေပါသည်။ သို့သော် တစ်ပွင့် နှစ်ပွင့်သာ တွေ့ရသည်။
မြစ်ကမ်းတောင်ငယ်ပေါ်တွင် ငွေရောင်စေတီတစ်ဆူရှိသည်။ ထူးခြား
သည်က ကလိန်တောင်ချောင်းသို့ဝင်ပြီး မကြာမီတွင် ကျောက်ပွင့်ပေါ်၌
စေတီငယ် တည်ထားသည်မှာ စိတ်ဝင်စားစရာအလှ ဖြစ်နေသည်။
ကျွန်တော် စိတ်ဝင်စားစွာကြည့်နေခိုက် -

"အံ့ဩနေသလား ဗိုလ်မှူး" ဟု အနီးတွင် ရောက်နေသော
လူတစ်ဦးက စကားဆိုသည်။

"ဟုတ်ကဲ့ ... သဘာဝအလှတရားက ဆန်းပြားတယ်နော် ...၊
ကျွန်တော် ဟိုင်းကြီးကျွန်း၊ မကျီးချိုင့်ရွာနားက ကျောက်ကလပ်တွေကို
ရောက်ဖူးတယ်၊ ကျောက်ကလပ်ရွာလို့လဲ ခေါ်ကြတယ်၊ ဒါပေမဲ့ ဒီမှာ
တွေ့ရပုံက ထူးဆန်းနေတယ်"

"ထူးဆန်းတာပေါ့ဗျာ .. ဒီကျောက်ပွင့်တွေ၊ ကျွန်းတွေက ရှေးက
ကလိန်တောင် ရာဇဝင်အရ ဖြစ်ပေါ်နေတာလို့ ဆိုတယ်လေ၊ မကြားဖူး
ဘူးနဲ့ တူတယ်"

"ဟာ ... ကျွန်တော်က ခုမှရောက်ဖူးတယ်လေ"

"ဒီလိုလေ ... ဂေါတမဘုရား မပွင့်မီက ဒီတောင်ပေါ်မှာ ကလိန်
အမည်ရှိတဲ့ ရသေ့တစ်ပါး သီတင်းသုံးခဲ့တယ်လို့ဆိုတယ်၊ အဲဒီအချိန်က
ကောတုံကရာဇ်တိုင်းပြည်အဖြစ် တည်ရှိခဲ့ပြီး မင်းနဲ့ ပြည်သူသာမက
နဂါးတို့ကလဲ ရသေ့ကြီးကို ရိုသေလေးစား ကိုးကွယ်ခဲ့ကြတယ်လို့

ဆိုတယ်။ ရသေ့ကို မင်းကြီးနဲ့ မိဖုရားတို့ ကိုးကွယ် ဆည်းကပ်တဲ့ အကြောင်းက ရသေ့ဟာ ဒီဗွစက္ခု၊ အဘိညာဏ်တန်ခိုး၊ ကမ္မဇိဗ္ဗိ အဘိညာဏ် တန်ခိုးများ ရထားတဲ့ တန်ခိုးရှင်ဖြစ်တယ်လို့ဆိုတယ်။ မိဖုရားငယ်စဉ်က ရသေ့ထံမှာ ပညာသင်ကြားခဲ့ဖူးတယ်။ တစ်နေ့မှာ ဘုရင်ကြီးဟာ မိဖုရားရဲ့ပုံတူကို ပန်းချီဆွဲဖို့ ပန်းချီဆရာကို ခိုင်းစေပါတယ်။ ပန်းချီဆရာဟာ မိဖုရားရဲ့ ပုံတူကိုဆွဲနိုင်တဲ့ ထင်ရှားတဲ့ပညာရှိပေမယ့် ဘုရင်ကြီးဟာ နှစ်ကြိမ်လုံး သဘောမကျဘဲ ပယ်ချခဲ့တဲ့အတွက် ပန်းချီဆရာက ရသေ့ကြီးထံ တင်ပြလျှောက်ထားလိုက်တယ်။ ရသေ့ကြီးက ပန်းချီဆရာကို ရုပ်ဆင်းသဏ္ဌာန် တူသော်လဲ အဓိက လိုအပ်နေတာက မိဖုရားခါးထီးဝတွင် မှည့်ရှင်တစ်လုံးရှိတယ်။ အဲဒီမဲ့ပါအောင် မဆွဲနိုင်လို့ ဘုရင်က သဘောမကျတာဖြစ်မယ်။ ဒီတော့ မှည့်ပါအောင် ထည့်ဆွဲပြီး တင်ပြလိုက်ပါလို့ အမိန့်ရှိတယ်တဲ့။

"ရသေ့ကြီးက မိဖုရားခါးအောက်မှာ မှည့်ပါနေတာကို ဘယ်လို သိနေတာလဲ"

"အဲဒါ ပြဿနာပေါ့။ ပန်းချီဆရာက ပုံတူဆွဲပြီး ရသေ့အမိန့်ရှိတဲ့ အတိုင်းဆွဲပြီး တင်ပြလိုက်ရော သဘောကျတော်မူတယ်တဲ့။ ဒါပေမဲ့ ပန်းချီဆရာကို ဖမ်းချုပ်ပြီး ဒီမဲ့ပါတာ ဘယ်တုန်းက မိဖုရားနဲ့ ပတ်သက်ဖူးလို့လဲဆိုပြီး စစ်မေးတဲ့အခါ ပန်းချီဆရာကလဲ မကွယ်မဝှက် ဖြေလိုက်တယ်တဲ့။ ဒီကိစ္စကို ရသေ့က ဒီဗွစက္ခုညာဏ်နဲ့ ကြုံမြင်လိုက်တာနဲ့ ငါ့ကို အထင်လွဲပြီး ဘုရင်က သတ်နိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် ငါတော့ ဒီနေရာက ရှောင်နေမှဖြစ်မယ်ဆိုပြီး သူ့ရဲ့တန်ခိုးသိဒ္ဓိနဲ့ သူနေတဲ့ကျောက်တောင်ကို တွန်းချလိုက်တဲ့အခါ ပင်လယ်ထဲကိုကျကုန်ပြီး ပင်လယ်ဝမှာ ကျောက်ဆောင်တွေ ဟိုတစ်စ ဒီတစ်စ လွင့်စင်ကျကုန်တယ်လို့ဆိုပါတယ်။ ရသေ့လဲ မြင်မတိမ်တောင်ဘက်မှာ ပုန်းအောင် ရှောင်ရှားနေခဲ့တယ်လို့ဆိုတယ်"

"ဒီတော့ ..."

"ဒီတော့ သူ့ကို အမြဲကိုးကွယ်ဆည်းကပ်နေတဲ့ နဂါးညီနောင်တွေဟာ ရသေ့ကို လာရှာတဲ့အခါ မတွေ့ရဘဲ ကျောက်တုံးကျောက်ဆောင်တွေသာ တွေ့ရလို့ ရေအနှံ့၊ မြေအနှံ့ လိုက်ရှာလိုက်ကြတာ ချောင်း

မြောင်း၊ မြစ်များစွာ ဖြစ်ပေါ်ကုန်ပြီး တန်းလွဲပေါက် ၃၀ ဖြစ်ကုန်တယ်လို့ ဆိုတယ်"

"ရသေ့ကြီးကို ဘုရင်က သတ်ဖို့အမိန့်ထုတ်တာဟာ မ စိတ်မွန်ပြီး ဆင်ခြင်တုံတရား နည်းတာပေါ့"

"ဒါကြောင့် ရသေ့က နဂါးတို့ ဒေါသကြောင့် ဖျက်ဆီးပါက တိုင်းပြည်ပျက်နိုင်တယ်ဆိုပြီး နဂါးတို့ကို ဆိုဆုံးမပေမယ့် နဂါးတွေဟာ ရသေ့အပေါ် သံယောဇဉ်စိတ်က ကြီးလေတော့ ခွင့်မလွှတ်နိုင်ဘဲ တွင်းပေါက် ၃၀၊ ချောင်းပေါက် ၃၀ ဖောက်ထွင်းပြီး လှိုင်းလုံးကြီး ကိုးလုံးနဲ့ ကောတုံ ဧကရာဇ်တိုင်းကို ဖျက်ဆီးပစ်လိုက်တယ်တဲ့၊ ဘုရင်နဲ့တကွ တိုင်းပြည်ပျက်သွားပြီး ကျွန်းကြီးတစ်ကျွန်းနဲ့ ကျွန်းငယ်ပေါင်းများစွာ၊ မြစ်ချောင်းများစွာ၊ ကျောက်တောင်များစွာ ဖြစ်သွားတယ်တဲ့၊ အခု မြင်နေရတဲ့ ကလိန်တောင်ဟာ ကလိန်ရသေ့ကို အစွဲပြုပြီး ကလိန် တောင်လို့ခေါ်ခဲ့သလို မြစ်ကိုလဲ ကလိန်တောင်မြစ်လို့ ခေါ်ခဲ့ကြတယ်လို့ ဆိုတယ်၊ အဲ ... ကျောက်နီမော်က ရသေ့သင်္ကန်း အဖန်ရည်စွန်းနေလို့ နီနေတာလို့ ဆိုကြတယ်၊ ကျောက်ဖြူကတော့ ကျောက်တောင်ပြိုကျလို့ ပဲ့စင်သွားတဲ့ ကျောက်ဖြူခဲတွေ စုစည်းနေတဲ့နေရာမို့လို့ ကျောက်ဖြူလို့ ခေါ်ခဲ့ တယ်တဲ့"

"စဉ်းစားကြည့်ရင် ကလိန်တောင်ရဲ့ ရာဇဝင်ဟာ တော်တော်ကို ပုံပြင်ဆန်ပါတယ်၊ သဘာဝတရားကို မျက်ကွယ်ပြုပြီး အမည်တစ်ခု တွင်ကျန်နေရစ်ဖို့ ရှေးလူတို့ရဲ့ ဆိုစကားကို စာတင်ခဲ့ကြတာ သရုပ်လွန် ဝါဒလို့ မဆိုနိုင်ဘူးလား"

"ဒါတော့ ဆင်ခြင် တွေးချင့်စရာဖြစ်ပေမယ့် ကဿပ မြတ်စွာ ဘုရား လက်ထက်ဖြစ်စဉ်လို့ ဆိုပါတယ်၊ ဂေါတမဘုရားရှင်လက်ထက် မှာ ဈာန်နဲ့ကြွတာ၊ နဂါးတို့ ဆံတော်ပင့်ပြီး ကိုးကွယ်တာတွေကို ဘုရား သမိုင်း စာမျက်နှာတွေမှာ လူတွေက လက်ခံ ယုံကြည်နေကြတာကို ကြည့်ရင် မဟုတ်ဘူးလို့ အတပ်ငြင်းဖို့ ခက်ပါတယ်"

"ဘာပဲဖြစ်ဖြစ်လေ ... အခုမြင်နေရတဲ့ ကလိန်တောင်ဟာ လှပ ဆန်းကြယ်တာတော့ အမှန်ပဲ"

ကလိန်တောင်မြစ်သည် မြစ်ဝတွင် ကိုက် ၁၀၀၀ ခန့် ကျယ်ရာမှ တဖြည်းဖြည်း ကျဉ်းလာလေသည်။ မြစ်ကမ်းနှစ်ဖက်တွင် နေပင်များ ကွက်စိပ် ပေါက်ရောက်နေသည်။ အကွေ့ အကောက် များစွာနှင့် မြစ်ကြောင်းကို ဖြည်းညင်းစွာမောင်းနေသာ ရေယာဉ်ကြီး တစ်နေရာ တွင် ဥဩဆွဲလိုက်ရာ ငါးဖမ်းလှေများ မြစ်ပြင်တွင် တန်းစီကာ ပိုက်ချ နေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ကလိန်တောင်မြစ်သည် တံငါလုပ်ငန်းလုပ်သူ တို့၏ လုံခြုံသောနေရာ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

မြစ်ညာဘက်ကမ်းတွင် ဘူးခါးရွာကို တွေ့ရသည်။ ဤရွာသည် ရေခူဖမ်းသောလုပ်ငန်းကို အကြီးအကျယ် လုပ်ကိုင်နေကြောင်း တွေ့ရ သည်။ ၁၉၉၂ ခုနှစ်တွင် ကလိန်တောင်ချောင်းအတွင်း ရေခူလုပ်ငန်းဖြင့် ဝင်ငွေကောင်းခဲ့ကြောင်း သိရှိရသည်။ ပြည်ပဈေးကွက်ဝင် ဒေါ်လာ ရသော ရေလုပ်ငန်းဖြစ်ခဲ့လေသည်။ မြစ်ကမ်းတွင် ရေခူလှမ်းသော ဝါးစင်များ ဆောက်လုပ်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ရေခူသည် ရခိုင်တို့ နှစ်သက်သော ငရုပ်သီးစိမ်းအချဉ်တို့နှင့် သုတ်စားရသော ရေသတ္တဝါ ဖြစ်မှန်း ကျောက်တော်ခရီးရောက်မှ စားသောက်ဖူးခဲ့သည်။ ဦးမြင့်ဦး သည် ဘူးခါးရွာ ဇာတိဖြစ်ကြောင်း ပြောပြလေသည်။ တောင်ကုတ်မှ မော်တော်ဖြင့် ပြန်လာရမည်ဟု ဆိုသည်။ သင်္ဘောကပ်သောရွာ မဟုတ်ပေ။

ကလိန်တောင်မြစ်သည် ဒီရေအတက်အကျရှိပြီး သင်္ဘောကြီးများ ဒီရေကျချိန်တွင် ကုလားရောင်ချောင်း အတွင်းသို့ မောင်းနှင်၍မရဘဲ ရေတက်ကိုစောင့်၍ မောင်းနှင်ရသည်။ ကုလားရောင်ပြွန်ဟု ခေါ်သော နေရာသည် ချောင်းကျဉ်းလေးဖြစ်ပြီး သင်္ဘောတစ်စီးသာ မောင်းနှင်နိုင် သည်။ ကုလားရောင်ပြွန်ဝတွင် ရေတက်ကို စောင့်ရပါက တစ်ခါတစ်ရံ လေးငါးနာရီကြာတတ်သည်ဟုဆိုရာ ကျွန်တော်တို့ ကံကောင်းထောက်မ စွာ ရေအလှည့်သင့်၍ ကုလားရောင်ချောင်းကျယ်သို့ နေ့လယ် ၂ နာရီခွဲ တွင် ဖြတ်နိုင်ခဲ့လေသည်။ ကုလားရောင်ချောင်းကြီးအတွင်း လှေငယ် များစွာတို့ လမ်းတစ်လျှောက် ပိုက်ချလျက်ရှိသည်ကို တွေ့ခဲ့ရသည်။

ကုလားရောင်ချောင်းမှ ပင်လယ်ပြင်အထွက် ရေလယ်ခေါင်၌ ထီးပုံသဏ္ဌာန် ကျောက်တုံးကြီး တစ်တုံးပေါ်၌ စေတီငယ်တစ်ဆူကို

အဝေးမှ လှမ်းမျှော်တွေ့လိုက်ရာ ကျောက်ထပ်ဘုရားဟု ခေါ်ကြောင်း သိရသည်။ ထူးထူးခြားခြား ချောင်းကျယ်အတွင်း တစ်လုံးတည်းသော ကျောက်တောင်ငယ်လေးသည် ရေလယ်ခေါင်တွင် မည်သည့်ကျောက်တောင်မှ အဆက်အစပ်မရှိဘဲ အထီးတည်းတည်ရှိနေခြင်းမှာ ကလိဂ်ရသေ့၏ တန်ခိုးလား၊ နဂါးတို့၏ ဒေါသလား၊ မြေကမ္ဘာ၏ ပြောင်းလဲမှုလား ဆိုသော အတွေးဖြင့် ကုလားရောင်မြစ်ပြင်တွင် အတွေးနှင့်မိပါသည်။

ကုလားရောင်မြစ်အတွင်း ထူးခြားသည်မှာ လမ်းတစ်လျှောက် မြစ်ကမ်းတွင် ရခိုင်အခေါ် ပြူးပင်များတွေ့ရသလို ဓနိပင်တို့ နေပြောက်မထိုးနိုင်အောင် ပေါက်ရောက်နေသည်။ ပြူးပင်သည် အကိုင်းဖြူပြီး အရွက်က သီဟိုဠ်ရွက်ပုံဖြစ်သည်။ မီးသွေးဖုတ်ရန် အလွန်ကောင်းသော ဒီရေတောပင် အမျိုးအစားဖြစ်သည်။ တောင်ကုတ်အဝင်ချောင်း တစ်လျှောက် အုန်းပင်နှင့် ဓနိပင်များသည် အမိုးအကာအတွက် မပူရလောက်အောင် ဖူလုံနေသည်။ သို့သော် ဒီရေတော ပျက်စီးမှုသည် ပင်လယ်ကမ်းရိုးတန်းနေ လူများ၏ အိုးအိမ်စည်းစိမ်ကို ပျက်စီးစေတတ်ကြောင်း ကျေးရွာအထိဆင်း၍ ပညာပေးသင့်လေသည်။

ညနေ ၄ နာရီခန့်တွင် ကုလားရောင်ချောင်းကွယ်မှ အရှေ့ဘက် အဝေးဆုံးမြင်ကွင်းတွင် ရန်ခိုတောင်တန်းကြီးကို မိုင်းပျံ့မြင်တွေ့ရလေသည်။ တောင်ကုတ်မြို့နှင့် နီးလာပြီဟု ဆိုသောနေရာတွင် ရာသီဥတု ပို၍အေးလာလေသည်။ အနောက်ရိုးမတောင်များ၏အရိပ်နှင့် နီးစပ်လာပြီဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။ ချောင်းမကြီး ညာဘက် မြစ်ကမ်း တစ်လျှောက် ရွာငယ်အချို့ကို တွေ့ရသော်လည်း ဆင်းရဲသော ဓနိမိုး ဓနိကာ ဝါးခင်းအိမ်စုလေးများ ဖြစ်ပါသည်။

သင်္ဘောကြီး ဥဩဆွဲသံ ကြားရလေပြီ။ တောင်ကုတ်မြို့သားတို့ကို မြှောက်ပိုင်းသားတို့ လာပြီဟေ့ဟု အသိပေး နှိုးဆော်လိုက်လေပြီ။ ပင်လယ်ပြင်အထပ်ထပ်ကို ကျော်ဖြတ်၍ မောပန်းစွာ မောင်းနှင်လာသော အောင်တံခွန်(၁) သင်္ဘောကြီး တောင်ကုတ်အဝင်တွင် စက်ရှိန်လျှော့ကာ ဖြည်းဖြည်းစွာ ဝင်ရောက်နေလေပြီ။ မြစ်ကမ်းတွင် ငါးဖမ်းလှေများ၊ စပါးလှေများ တိမ်းမှောက်နိုင်သဖြင့် အရှိန်လျှော့ပေးရမည်

ဖြစ်လေပြီ။ ကုလားရောင်ချောင်း၏ ညာဘက်ကမ်းနဖူးတွင် တည်ရှိနေသော တောင်ကုတ်မြို့သို့ ဆိုက်ကပ်ချိန်တွင် မြို့မြင်ကွင်းကို မမြင်တွေ့ရသဖြင့် "တောင်ကုတ်က ရွာလေးပါလားဗျ" ဟူသော ကျွန်တော်၏ အာမေဒိုတ်သံကို "မဟုတ်ပါ ဗိုလ်မှူး၊ မြို့ထဲကို သင်္ဘောဆိပ်ကနေ နှစ်မိုင် ကားနဲ့သွားရပါတယ်" ဟု ဦးမြင့်ဦးက ဆိုပါသည်။ ကျောက်ဖြူမှ တောင်ကုတ် ရေမိုင် ၁၀၄ မိုင်ခရီးကို ရေလှည့်သင့်၍ သင်္ဘော ခုတ်မောင်းချိန် ၁၀ နာရီဖြင့် ရောက်ရှိခဲ့လေသည်။ စစ်တွေမှ တောင်ကုတ်ခရီးကား မိုင်ပေါင်း ၂၂၄ မိုင်ရှိလေသည်။

ကျွန်တော်တို့ တောင်ကုတ်မြို့ဆိပ်ကမ်းကို ညနေ ၄ နာရီခွဲတွင် ဆိုက်ကပ် ရောက်ရှိကြပါသည်။ "ပြည်တွင်းရေကြောင်းပို့ဆောင်ရေး၊ တောင်ကုတ်မြို့" ဆိုသော ဆိုင်းဘုတ်လေးနောက်တွင် ထော်လာဂျီတက္ကစီများ တန်းစီ ကြိုဆိုနေကြသည်။ သုံးဘီး ထော်လာဂျီယာဉ်များ ကုန်တင်ရန် စောင့်နေကြလေပြီ။ လူခေါ် သံများ ကြားနေရလေပြီ။

"ထွောင်ကုတ်-ရန်ကုန်၊ တောင်ကုတ်-ရန်ကုန်၊ ပြည်၊ မကွေး၊ မန္တလေး ညနေကား မီးသေးတယ်၊ ၅ နာရီခွဲထွက်မယ်၊ လိုက်မယ့်ခရီးသည်များ ဒီကားကိုလာပါ" ဆိုသော ခရီးသည်ခေါ်သံများ ကြားရလေသည်။ သစ်သားတံတား ဆိပ်ကမ်းလေးတွင် လူများတိုးဝှေ့ဆင်းနေကြလေပြီ။ ဒီသင်္ဘော အချိန်စော၍သာ တောင်ကုတ်-ရန်ကုန် လိုင်းကား ဟီးနိုးကြီးများ မီခြင်းဖြစ်လေသည်။ သို့မဟုတ်ပါက ည ၇ နာရီမှဝင်လျှင် တောင်ကုတ်တွင် တစ်ညအိပ်၊ နောက်နေ့ညနေမှ ပြည်၊ ရန်ကုန် လိုက်မည့်သူများ သွားနိုင်ကြမည်ဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။

ကျောက်ဖြူ တစ်ညအိပ် နှစ်ရက် ခရီးရှည်ကြီးကို ဖြတ်သန်းလာရသဖြင့် ကုန်းပေါ်သို့ ဆင်းလိုစိတ် ဖြစ်နေမိလေသည်။ ရေကြောင်း မန်နေဂျာ ကိုမောင်ထူး သင်္ဘောဆိပ်၌ ကြိုဆိုနေလေသည်။ လူများကို တိုးဝှေ့ကာ သင်္ဘောအပေါ်ထပ်သို့ တက်လာသော မန်နေဂျာသည် သူ့ကိုယ်သူ မိတ်ဆက်ရင်း အခြားပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးကိုပါ မိတ်ဆက်ပေးလေသည်။ "သူက ကိုကျောက်တောင်ပါ။ ကျွန်တော်တို့ ဧည့်သည်လာရင် သူ့ကိုပဲ အားကိုးနေရတယ်" ဟု ဆိုရာ ကျွန်တော်တို့ တောင်ကုတ်သို့

စတင်ခြေချသော အချိန်မှစ၍ စစ်တွေပြန်သည်အထိ အမှန်ပင် အစစ ကူညီသူဖြစ်ကြောင်း ကြုံတွေ့ခဲ့ရလေသည်။

ကျွန်တော်တို့ တောင်ကုတ်ဆိပ်ကမ်းမှ လက်မှတ်ရုံနှင့်ကုန်လှောင် ဂိုဒေါင်များ ဝင်စစ်ဆေးကြပြီး ညနေ ၅ နာရီခွဲတွင် ကိုကျောက်တောင်၏ လှေကားဖြင့် တောင်ကုတ်ဆိပ်ကမ်းမှ မြို့တွင်း ဗိုလ်တဲရှိရာသို့ သွား ရောက်ကြသည်။ ယာဉ်ငယ်နှစ်စီးစာ မနည်းရှောင်ရသော ကျောက်ခင်း လမ်း၌ ချောင်းရိုးတံတားငယ် နှစ်စင်းဖြတ်၍ မြို့ထဲသို့ ဝင်ရပါသည်။ မြို့အဝင် အိမ်ငယ်များမှသည် မြို့တွင်း အိမ်ကြီးတိုက်တာများဆီသို့ ရောက်ရှိသောအခါ တောင်ကုတ်က တကယ့်မြို့ပါလားဟု ရေရွတ်ရင်း ငယ်စဉ်က ပထဝီဝင်ဘာသာ၌ သင်ကြားခဲ့ရသော တောင်ကုတ် တောင် ကြားလမ်းရှိရာ တောင်ကုတ်မြို့လေးသို့ အန္တရာယ်ကင်းစွာ ရောက်ရှိကြ ပါတော့သည်။

တောင်ကုတ်မြို့တွင်း လည်ပတ်ခြင်း

ကျွန်တော်တို့ တောင်ကုတ်မြို့သို့ ဒီဇင်ဘာလ ၂၁ ရက်နေ့ ညနေခင်းတွင် ရောက်ရှိပြီး ဗိုလ်တဲဟု ခေါ်သော အစိုးရအမှုထမ်း တည်းခိုဆောင်လေးတွင် စတည်းချကြပါသည်။ ဗိုလ်တဲ ဆိုသော အဆောက်အအုံကို ရခိုင်တွင် ဒုတိယအကြိမ် တည်းခိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ပလက်ဝတွင် တည်းခိုခဲ့စဉ်က အထမ်းဖြင့် သယ်လာသောရေကို သုံးခဲ့ ရပြီး ချိုင့်ဖြင့်ဆွဲလာသောထမင်းကို စားခဲ့ရ၍ နယ်ခံအား ဒုက္ခပေးသလို ဖြစ်မှာ စိုးရိမ်မိပေသည်။ ဒီတစ်ကြိမ်တော့ ထိုသို့မဟုတ်ပါ။ ရေချိုးခန်း ရေတိုင်ကီလေးတွင် ပိုက်မှလာသောရေ အသင့်ရှိနေပါသည်။ အိပ်ခန်း မှာ သန့်ပြန့်ပါသည်။ သို့သော် ကိုမောင်ထူးက စေတနာပိုကာ ဗိုလ်တဲ အနီး ဦးကျောက်တောင်အိမ်မှ စောင်၊ ခေါင်းအုံး၊ ခြင်ထောင်များယူကာ ခင်းကျင်းထားပါသည်။

ဗိုလ်တဲ အဆောက်အအုံပုံစံမှာ ပလက်ဝမှ ပုံစံအတိုင်းဖြစ်ပြီး ဧည့်သည် မကြာခဏ လာရောက်တည်းခိုသဖြင့် ဗိုလ်တဲစောင့် ဝန်ထမ်း တို့ အမြဲအဆင့်သင့်ဖြစ်နေကြကြောင်း သိရပါသည်။ ယမန်နေ့ညက

ရောက်ရောက်ချင်းပင် ဦးကျောက်တောင်၏အိမ်တွင် အထူး စိစဉ်ထားသော အစားအသောက်ပိုင်းဖြင့် ကျောက်တော်မြို့ခံတို့ သဒ္ဓါတရားထက်သန်မှု အရိပ်အောက်၌ ကောင်းမွန်စွာ အိပ်စက်ခဲ့ကြရပါသည်။

ကျောက်တော် နံနက်ခင်း အိပ်ရာမှ ထချိန်တွင် နှင်းမှုန်များ ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခွင်လုံး အံ့ဆိုင်းနေပါသည်။ တောင်ခြေတွင်ရှိသဖြင့် အေးစိမ့်သော နံနက်ခင်းတွင် အနွေးအကို ဝတ်ထားရပါသည်။ ဗိုလ်တဲအနီး တောင်ကုတ်ချောင်းလေးအတွင်းသို့ မော်တော် ခုတ်မောင်းဝင်ရောက်သံများ ကြားနေရသည်။ တောင်ကုတ်ချောင်းသည် အနောက်ရိုးမတောင်မှ စီးဆင်းကာ အရှေ့မှ အနောက် ကုလားရောင်ချောင်းအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်သွားပါသည်။ အိမ်အချို့ တောင်ကုတ်ချောင်းကို မေးတင်ဆောက်ထားသည်ကို တွေ့ရပြီး ချောင်းဘေးရှိ တောင်ကုတ်ဈေးမှာ ဈေးလှေသမ္ဗန်တို့ ဆိုက်ကပ်ရန် ကမ်းနဖူး၌ တည်ရှိနေလေသည်။

ကျွန်တော်တို့ နံနက်စာကို တောင်ကုတ်ဈေးအနီးရှိ ရခိုင်မုန့်ဟင်းခါး စား၍ ဦးကျောက်တောင်၏ ဂျစ်ကားဖြင့် နံနက် ၈ နာရီတွင် ပြည်တွင်းရေကြောင်းရုံး တည်ရှိရာ သင်္ဘောဆိပ်လမ်းသို့ သွားရောက်စစ်ဆေး ကြည့်ရှုကြပါသည်။ ရုံးလေးသည် တာပေါင်ဖို့ထားသော ကားလမ်း၏ ညာဘက်အောက်တွင် ရှိနေပြီး ရေကြီးပါက ရေမြုပ်ကြောင်း သိရှိရပါသည်။ တောင်ကုတ်မြို့၏ အဓိက အားထားရာ ရေကြောင်းနှင့်ကုန်းကြောင်း ဆက်သွယ်ပေးရာ ရုံးလေးသည် ယခုထက် ပိုမိုအချက်အချာကျသော နေရာတွင် ရှိသင့်သော်လည်း ရသည့်နေရာ မြေကွက်တွင် ရုံးစိုက်၍ တာဝန်ထမ်းဆောင်နေရလေသည်။ ရုံးအခြေအနေကြည့်ပြီး တောင်ကုတ်သင်္ဘောဆိပ်ဆင်းရာ ကားလမ်းအတိုင်းသွားပြီး ကားလမ်းညာဘက် တောင်ကြောပေါ်သို့ ကားဖြင့်တက်ကြပါသည်။ တောင်ခြေတွင် ဝဲကြီးရွာရှိပြီး တောင်အမြင့်မှာ ပေ၃၀၀ ခန့်သာရှိမည် ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ တောင်ကုန်းပေါ် ရောက်ရှိချိန်တွင် သံခဲတောင် ဓာတ်ပေါင်းစုစေတီကို ဖူးမြော်ရပါသည်။ ဘုရားတောင်ကုန်းပေါ်တွင် တရုတ်စံကားပင်များ လှပစွာ ပေါက်ရောက်နေပါသည်။ သစ်ပင်များ

အောက်တွင် ယောဂီဝတ်နှင့် အမျိုးသမီးကြီးငယ်တို့ အုပ်စုလိုက်ထိုင်ကာ ဝိုင်းဖွဲ့နေကြသဖြင့် ဘုရားပွဲလားဟု မေးကြည့်ရာ ဒီနေ့ နတ်တော်လပြည့်နေ့၊ ဥပုသ်သီတင်းဆောက်တည်သူများ ဘုရားကျောင်းကန်များတွင် စောစောရောက်ရှိနေကြကြောင်း သိရလေသည်။

ကျွန်တော် ဘုရားခြေတော်ရင်း ဝပ်ဆင်း၍ ဦးခိုက် ပူဇော်လိုက်ပါသည်။ ဓာတ်ပေါင်းစုစေတီ သုံးဆူရှိပြီး မြတ်စွာဘုရား သရီရဓာတ်တော်သုံးဆူ ကိန်းဝပ် စံပါယ်လျက်ရှိကြောင်း သိရသည်။ ရခိုင်အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီး ကြီးငယ်များစွာ ချိုင့်ကြီးချိုင့်ငယ် အသွယ်သွယ်ဖြင့် တောင်ပေါ်သို့ တက်လာကြပြီး သံဃာတော်များကို ဆွမ်းကပ်ကာ စုဝေးစားသောက်ကြမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဒီနေ့သည်ကား ထူးထူးခြားခြား ဒီဇင်ဘာလ ၂၂ ရက် ကျွန်တော်၏မွေးနေ့ အခါသမယ ဖြစ်လေသောကြောင့် ပန်း၊ ရေချမ်း၊ ဆီမီးများ ဆက်ကပ်ခွင့်ရခဲ့သော ကုသိုလ်ကံကို ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြင့် ကျေးဇူးရှင် မိခင်ဖခင်တို့အား ရည်မှန်း၍ ကုသိုလ်ကောင်းမှုများလုပ်ကာ သာဓုခေါ်ခွင့်ရခဲ့ပါသည်။ တောင်ကုန်း စေတီရင်ပြင်မှ လှမ်းမျှော်ကြည့်ရာ အရှေ့မြောက်ဘက်တွင် ပန်းမြောက်တောင်စေတီဘုရားကို တွေ့ရပြီး အဝေးဆုံး မြင်ကွင်း၌ ရခိုင်ရိုးမ တောင်တန်းကြီး၊ အရှေ့ဘက်တွင် တောင်ကုတ်မြို့ကို အုန်းပင်ကြီးငယ်များစွာတို့၏ ဝါးမျိုခြင်းခံနေရသည့် မြင်ကွင်းများနှင့် လယ်ကွင်းများ တွေ့ရပါသည်။

အနောက်ဘက်တွင် ဆီးကိုင်းတောင်နှင့် တောင်ကုတ်ချောင်း ရှိနေပြီး တောင်ပေါ်တွင် ဘုရားတစ်ဆူ ရှိနေသည်။ တောင်ဘက်မြင်ကွင်းတွင် ရန်ခိုတောင်ကြီးသည် မြင့်မားစွာရှိနေပြီး သံတွဲမြို့သို့ သွားရာလမ်းကား တောင်ကြော၌ မြဝတီအသံလွှင့်စက် တာဝါတိုင်ကို မြင်တွေ့ရပါသည်။ မြောက်ဘက်တွင် ကိုင်းရှည်ရွာကို တောင်ကုတ်ချောင်းဘေး၌ မြင်တွေ့ရသည်။ ကိုင်းရှည်တံတားသည် တောင်ကုတ်မြို့ကို ခြားထားသည့် တောင်ကုတ်ချောင်းကို ကျော်ဖြတ်ရန်အတွက် ပတ်ဝန်းကျင်ကျေးရွာများနှင့် မအီမြို့၊ အမ်းမြို့များ၏ အသက်သွေးကြောကြီးတစ်ခုဟု သိရှိရပါသည်။

ကျွန်တော် တောင်ကုတ်မြို့၏ မြင်ကွင်းကို ဓာတ်ပေါင်းစုစေတီ
ရင်ပြင်မှ လှမ်းမျှော်ကြည့်ရသော အခွင့်အရေးသည် ကြုံရခဲလှစွာ
မြတ်စွာဘုရား၏ ဓာတ်တော်စေတီများကို တစ်နေရာတည်းမှ လှမ်းမျှော်
ဖူးခွင့်ရခဲ့ပါသည်။ ဆီးကိုင်းတောင်ဘုရား၊ ပန်းမြောက်တောင်ဘုရား၊
ဝဲကြီးထောင့်ဓာတ်စေတီဘုရားတို့မှာ မြတ်စွာဘုရား၏ ဗျာဒိတ်တော်
အရ ရှေးမင်းတို့ တည်ထားခဲ့သော ဘုရားစေတီများဖြစ်ကြောင်း သိရ
လေသည်။ ကျွန်တော် တောင်ကုတ်မြို့အား စောင့်ရှောက်ကြကုန်သော
လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့အား မေတ္တာသုတ်ရွတ်ကာ ကျန်းမာချမ်းသာ
ကြစေရန် မေတ္တာပို့ခဲ့ပါသည်။

နံနက် ၁၀ နာရီတွင် တောင်ကုတ်မြို့၏ အရှေ့ဘက်မြို့စွန်တွင်
ရှိသော တောင်ကုတ် တောင်ကြားလမ်းသို့ ထွက်ရာ တံခါးပေါက်သို့
ရောက်ကြပါသည်။ ဤတံခါးပေါက်ကား မြန်မာပြည်၏ အရေးကြီးသော
ဂိတ်ကြီးတစ်ခုဖြစ်ကြောင်း စစ်ဆေးရေးစခန်းကြီးက သက်သေပြလျက်ရှိ
ပါသည်။ အဝင်အထွက် ကားနှင့်လူများကို မှတ်ပုံတင်နှင့် ကုန်ပစ္စည်း
များ ရှာဖွေမှတ်တမ်းတင်ခြင်းတို့ ပြုလုပ်နေသည်။ ကျွန်တော်တို့ တောင်
ကြောထိပ်ကို သွားလိုကြောင်း သတင်းပို့ပြီး ထွက်လာကြရာ တောင်ခြေ
တွင် ဆည်တစ်ခုကို တွေ့ရသည်။ ကြိုးကြာကွင်းဆည်ဟု ဆိုင်းဘုတ်တပ်
ထားသည်။ တောင်ကုတ်မြို့၏ နွေစပါး စိုက်ပျိုးရေး ရရှိရေး ဧက ၁၀၀
ရေပေးဝေနိုင်မည့် ဆည်ငယ်လေးဖြစ်ပြီး ရေပေးမြောင်းလက်တံများ
တောင်ကုတ်ဘက်သို့ သွယ်တန်းထားလေသည်။ တောင်ကုတ်မြို့နယ်
တွင် မိုးစပါးဧက ၅၀၀၀၀ ကျော်၊ နွေစပါး ဧက ၁၀၀၊ ပဲမျိုးစုံဧက ၃၀၀၀
ခန့်၊ ဆီထွက်သီးနှံဧက ၄၀၀၀ ခန့် စိုက်ပျိုးလျက်ရှိသည်ဟုဆိုသည်။

တောင်ကုတ်မြို့၏ အဓိက လုပ်ငန်းမှာ ရေလုပ်ငန်းဖြစ်ကြောင်း
အအေးခန်းစက်ရုံကြီးသို့ ရောက်ရှိသောအခါ အံ့သြဖွယ်ရာ တွေ့ရပါ
သည်။ အဆင့်မြင့်ပုစွန်တုပ်များ ထုပ်ပိုးခြင်း၊ ငါးများ ထုပ်ပိုးခြင်းလုပ်ငန်း
တို့ကို ပြည်ပပို့ကုန်စံချိန်မီ ဆောင်ရွက်နေသည်ကိုတွေ့ရာ ကျွန်တော်
အထင်သေးခဲ့မိသော တောင်ကုတ်မြို့လေး၏ စီးပွားရေးမှာ နိုင်ငံခြား
နှင့် ပို့ကုန်သွင်းကုန်လုပ်ငန်းရှိနေကြောင်း မျက်မြင်ကိုယ်တွေ့ ကြုံခဲ့ရ
လေသည်။ ထို့ပြင် ဒေသခံတို့ကို အလုပ်ပေးနိုင်သော စက်ရုံများရှိနေ

သည်မှာ အလုပ်ရရှိစေခြင်းနှင့် လူနေမှု အဆင့်အတန်း မြင့်မားလာစေ သည့် အချက်တစ်ချက်ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ အအေးခန်း ငါးပုံစွန့်စက်ရုံတွင် ဝင်ရောက်လေ့လာ ကြပြီး ပြန်အထွက်တွင် ကားလမ်းဘေး၌ အောင်မြင်နေသော စိုက်ပျိုး ရေး ခြံလုပ်ငန်းများကို တွေ့ရပါသည်။ တောင်ကုတ်တွင် ရေငံပုစွန် မွေးမြူရေး ဧက ၄၇၀၀ ကျော်ရှိသည်ဟု ဆိုသည်။ ထူးခြားသည်မှာ သွားလေရာ အုန်းပင်များ အားကောင်းစွာ ပေါက်နေရာ အုန်းဆီစက်ရုံ ဆောက်လှောင် ကောင်းမည်ဟု အတွေးပေါက်မိပါသည်။ ကိုကျောက် တောင်သည် ကျွန်တော်တို့မေးမြန်းသမျှ ဖြေကြားနိုင်သူဖြစ်ရာ ရပ်ကွက် ၄ ရပ်ကွက်ရှိသော တောင်ကုတ်မြို့တွင် ရန်ကုန်နှင့် ဆက်သွယ်ရေး နေ့စဉ်ရှိနေမှုကြောင့် ၁၉၈၈ ခုနှစ် နောက်ပိုင်း စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးလာပြီး လူနေမှု အဆင့်မြင့်မားလာကြောင်း ပြောပြပါသည်။ တောင်လှန်ရေး ကောင်စီ အစိုးရလက်ထက် ၁၉၆၂ ခုနှစ်တွင် ဖောက်လုပ်ခဲ့သော ပြည်-တောင်ကုတ် ကားလမ်းကြီးသည် တောင်တန်းတောင်ကြားများကို ခက်ခဲ စွာ ဖောက်လုပ်ခဲ့ရာ ၁၉၇၁ ခုနှစ်ကျမှ ပြီးစီးခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။

ထို့အတူ ရခိုင်ပြည်နယ်၏ အဓိက ပြည်နယ်၊ ပြည်မ တံခါး ပေါက်များဖြစ်သော အမ်းတောင်ကြားလမ်းရှိ မင်းဘူး-အမ်းကားလမ်း၊ ဝှတောင်ကြားလမ်းရှိ သံတွဲ-ဝှ ကားလမ်းတို့သည်လည်း တော်လှန်ရေး ကောင်စီလက်ထက်တွင် ပြည်မနှင့် ရခိုင်ဒေသ ကားလမ်း စီမံကိန်း လမ်းမကြီး ၁၀ ခုကို ယခင်က ငွေတန်ဖိုး ကျပ် ၄၉ သိန်းဖြင့် အကုန် အကျခံကာ ဆောက်လုပ်ခဲ့သော လမ်းများတွင် ပါဝင်ခဲ့လေသည်။

ကျွန်တော်တို့ တောင်ကုတ်တောင်ကြားလမ်း ကတ္တရာလမ်းမကြီး အတိုင်း ပြန်ထွက်လာကြရာ လမ်းညာဘက်ရှိ ပန်းမြောက်တောင်စေတီ ကို တက်ရောက်ဖူးမြော်ပြီး သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာနှင့် ပြည့်စုံသော သံဃာတော်တစ်ပါးကို ဖူးတွေ့လိုသော်လည်း လမ်းလျှောက် တောင် တက်ခရီး အချိန်မရ၍ မသွားခဲ့ကြရပါ။ ကားလမ်း တောင်ထိပ်မှ လှမ်းမျှော်ကြည့်ရာ တောင်ကုတ်မြို့လေး အုန်းတောထဲတွင် ပျောက် ကွယ်လု ဖြစ်နေသည်။ မြို့ထဲအဝင်တွင် လုံခြုံရေးဂိတ်ကို ဝင်ရောက်

သတင်းပို့ရာ ကားပေါ်မှ ဆင်းလျှောက်ပေးရပြီး ဂိတ်ကျော်မှ ကားပေါ် ပြန်တက်ကာ ခရီးဆက်ကြရပါသည်။

မြို့အဝင်လမ်းဆုံတွင် AIDS ဆိုင်းဘုတ်ကြီး ပြည်သူကို အသိပေး နှိုးဆော်ကာ သတိပေးနေလေသည်။ ကားဆရာက -

"AIDS ကိုသာ ဆိုင်းဘုတ်ကြော်ငြာနဲ့ သတိပေးနိုင်တာဗျ၊ လောင်း ကစား၊ ချဲ နှစ်လုံး၊ သုံးလုံးတွေ ဝင်ရောက်လာပြီး တောင်ကုတ်မြို့သား တွေကို ဒုက္ခပေးနေတာကြတော့ မဟန့်တားနိုင်ဘူးလေ၊ တချို့ ချဲကြောင့် တော်တော်ဒုက္ခရောက်နေကြပြီ" ဟု ဝမ်းနည်းစကား ဆိုလေသည်။ လောင်းကစားသည် အနိုင်ရလိုခြင်း၊ ချမ်းသာလိုခြင်း နောက်သို့လိုက် ကာ သောက်လေစားလေ မက်မပြေသောအဆိပ်ဖြစ်နေကြောင်း၊ လူတွေ အသိခေါက်ခက် အဝင်နက်နေကြောင်း၊ မိတ်ဆွေမဟုတ်ကြောင်း အသိ ပညာ ကျယ်ပြန့်စွာပေးဖို့ လိုအပ်နေသည်မှာ မှန်ကန်ကြောင်း ဝန်ခံ ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ တောင်ကုတ်မြို့ အုပ်ချုပ်ရေးရုံးအနီးတွင် ရပ်ကာ အအေးဆိုင်၌ အအေးသောက်ကြပါသည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်၏ လမ်းဆုံးဟု ထင်ခဲ့သော တောင်ကုတ်မြို့ကို ရခိုင်ပြည်နယ်အစဟု ကိုယ်တိုင်ရောက် မှ သိခဲ့ရပါသည်။ ရှေးက လေယာဉ်နဲ့ စစ်တွေ၊ သံတွဲ၌ ဆင်းကြ၊ ကား၊ သင်္ဘောနဲ့ တစ်ဆင့်လာရသော လမ်းခရီးသည် ခုတော့ နေ့စဉ် အိမ်ဦး ကြမ်းပြင်လို ရောက်ရှိနေသဖြင့် အတိုးတက်ဆုံးသော လူနေမှုအဆင့်ဟု ပြောနိုင်ကြောင်း မြို့ပေါ်တွင် သွားလာနေထိုင်သည့် ပုံစံနှင့် အခင်း အကျင်းများက သက်သေပြနေလေသည်။

လူငယ်အချို့ ဝတ်စားဆင်ယင်မှု စစ်တွေထက် များစွာ ခေတ်မီနေ လေပြီ။ မာန်အောင်ကျွန်းသို့ ယခင်က ခက်ခဲစွာ သွားခဲ့ရသော်လည်း ယခု ရန်ကုန်မှ ညနေ ၅ နာရီကားဖြင့် လိုက်လာပါက တောင်ကုတ်သို့ နောက်တစ်နေ့ နံနက် ၇ နာရီတွင် ရောက်ရှိကာ နံနက် ၉ နာရီ မော်တော်ဖြင့် တောင်ကုတ်မှ ဆက်ထွက်ပါက မာန်အောင်ကျွန်းသို့ ညနေ ၃ နာရီတွင် ရောက်ရှိနေပြီဟုဆိုရာ မာန်အောင်သားတို့လည်း ခေတ်မီ၊ မမီ ကြည့်ရပေဦးမည်ဟု တွေးလိုက်မိပါသည်။

တောင်ကုတ်သည် ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် (ခ) အဆင့် ခြောက်မြို့နယ် နှင့် သံတွဲခရိုင်တွင် ပါဝင်နေသည်။ အရှေ့ဘက်တွင် ပန်းတောင်းမြို့နယ် နှင့် မင်းတုန်းမြို့နယ်၊ တောင်ဘက်တွင် သံတွဲမြို့နယ်၊ အနောက်ဘက် တွင် ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်နှင့် မြောက်ဘက်တွင် အမ်းမြို့နယ်တို့ ဝန်းရံလျက်ရှိသည်။ အရှေ့အနောက် ၄၂ မိုင်၊ တောင်မြောက် ၄၉ မိုင် ရှိပြီး စတုရန်းမိုင်ပေါင်း ၂၀၅၀ ဧရိယာ ကျယ်ဝန်းသည်ဟုဆိုသည်။ မြို့နယ်အတွင်း ကျေးရွာအုပ်စု ၄၂ အုပ်စု၊ ကျေးရွာပေါင်း ၁၄၅ ရွာရှိပြီး လူဦးရေ တစ်သိန်းကျော် နေထိုင်လျက်ရှိသည်။ ယခုအခါ မအီတိုက်နယ် ကို မအီမြို့နယ်ခွဲအဖြစ် ထပ်မံတိုးချဲ့လိုက်ကြောင်း သိရှိရသည်။ မြို့နယ် အတွင်း ရခိုင် ၁၃၀၀၀၀၊ ချင်း ၇၀၀၀၊ ဗမာ ၁၀၀၀ ခန့်နှင့် ကရင်၊ ရှမ်း၊ တရုတ် အနည်းငယ်သာရှိသည်ဟုဆိုပြီး ကုလား၊ လူမျိုးခြား မနေသော မြို့အဖြစ် မြင်တွေ့ခဲ့ရပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ မွန်းတည့် ၁၂ နာရီတွင် တောင်ကုတ်မြို့၏ အထင် ကရ နာမည်ကြီးသော ရခိုင်ထမင်းဆိုင် "မြစန္ဒာ" ကို သွားရောက်ကြ ပါသည်။ ဆိုင်အခင်းအကျင်း မခမ်းနားသော်လည်း ရခိုင်ဟင်းလက်ရာ များက ထူးခြားလှပါသည်။ ဆီနည်းပြီး ပင်လယ်စာ၊ ပုစွန်၊ ကင်းမွန်၊ လိပ်ဥ၊ ငါးလိပ်ကျောက်ဟင်းတို့မှာ အရသာကောင်းသလို ရခိုင်ငရုပ် ကြိတ်နှင့် တို့စရာကလည်း လိုက်ဖက်လှပါသည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်ခရီး တစ်လျှောက် ထမင်းဆိုင်များ၌ စားခဲ့လေရာ တောင်ကုတ်ဈေးအနီးမှ ထမင်းဆိုင်နှင့် ဆိုင်ရှင်၏ ဖော်ရွေသော ဆက်ဆံရေးကို သတိရနေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ နေ့လယ်စာစားပြီး တည်းခိုရာ ဗိုလ်တဲသို့ ပြန်နား ကြပါသည်။ တည်းခိုရာ ဗိုလ်တဲ၌ နားနေစဉ် အချိန်အခါမဟုတ် မိုးရွာ သဖြင့် ရာသီဥတုအေးစိမ့်နေပါသည်။ တောင်ကုတ်မြို့နယ်သည် စစ်တွေ လောက် မိုးမများသော်လည်း တောင်တန်းများ ပတ်လည်ဝိုင်းနေသဖြင့် ရာသီဥတု အေးစိမ့်နေသည်။ နှစ်စဉ် မိုးရွာသွန်းမှု လက်မ ၁၂၀ ခန့် ရှိသည်။ ပတ်ဝန်းကျင် တောင်တန်းများ၌ သစ်တောကြိုးဝိုင်း ဧက

၂၈၀၀၀၀ ကျော် ရှိသည်ဟုဆိုပြီး ကျွန်း၊ ပျဉ်းကတိုး၊ မဟောဂနီ သစ်မာများအပြင် ဒေသအာဏာပိုင်တို့ အရိပ်ရ လေကာပင်များ စိုက်ပျိုးရေး စီမံချက်ဖြင့် စိုက်ပျိုးလျက်ရှိကြောင်း သိရှိရသည်။ တောင်ကုတ်မြို့နယ်၏ အဓိက နှစ်ရှည်စိုက်ပျိုးရေးမှာ အုန်းပင်၊ ကွမ်းသီးပင်၊ ရော်ဘာပင်များ ဖြစ်သည်ဟုဆိုသည်။ ငရုပ်ကောင်းနှင့် လက်ဖက်များလည်း စီးပွားဖြစ် စိုက်ပျိုးလျက်ရှိသည်ဟု သိရသည်။

ကျွန်တော် ညနေဘက်တွင် တောင်ကုတ်ချောင်းအနီးမှ ဈေးနှင့် ဘုရားဘက်သို့ လမ်းလျှောက်ထွက်ခဲ့ရာ အမှတ်မထင် ဆုံတွေ့ခဲ့သူမှာ သင်တန်းတစ်ခုတွင် ကျွန်တော်၏ တပည့်ဖြစ်ခဲ့ဖူးသူ မတင်တင်ကြိုင် ဖြစ်သည်။ သင်တန်းတွင် သူပြောသော ရခိုင်စကားကို ကျွန်တော် အတော်နားထောင်ယူခဲ့ရသော်လည်း ယခု ပြန်ဆုံချိန်တွင် ရခိုင်စကား နားရည်ဝစ ပြုနေပြီဖြစ်၍ သူ၏ ပျူငြာဖော်ရွေစွာ ပြောဆိုသောစကားများကို နားလည်နေပြီး အပြန်တွင် တောင်ကုတ်မြို့၌ ထင်ရှားသော သစ်ခေါင်းပျားရည်ကို လက်ဆောင်ပေးလိုက်ပါသေးသည်။

ညနေ ၆ နာရီတွင် ဦးကျောက်တောင်က သူ၏အိမ်တွင် ညနေစာ ပြင်ထားကြောင်းနှင့် တောင်ကုတ်အကြောင်းသိကောင်းစရာများ ပြောပြလိုသဖြင့် ကျွန်တော်တို့ ညစာကို ဦးကျောက်တောင်၏ ပြည့်စုံစွာပြင်ဆင်ထားသော အစားအသောက်များဖြင့် သောက်ရင်းစား၊ စားရင်းသောက်ကာ စကားကောင်းခဲ့ကြပါသည်။ ဦးကျောက်တောင်သည် ကျွန်တော် ထင်သည်ထက် ဗဟုသုတ ပြည့်စုံသူဖြစ်ပြီး စာပေလေ့လာ ဖတ်ရှုမှု အားကောင်းကြောင်း သူ၏ အတွေးအခေါ်၊ အယူအဆ၊ စကားကြွယ်ဝမှုတို့က သက်သေပြနေသည်။ တောင်ကုတ်မြို့သည် မြို့မီးစက်မှ တစ်နေ့လျှင် လေးနာရီသာမီးပေးနိုင်သဖြင့် ကျွန်တော်တို့ အောက်လင်းဓာတ်မီးဖြင့် ဝိုင်းကောင်းခဲ့ကြပါသည်။

ဦးကျောက်တောင်ထံမှရင်နှင့်ဖွယ်ရာဇာတ်လမ်းများ၊ ရခိုင်စကားပုံများ၊ ရိုးရာဓလေ့များကို နားထောင်၍ ကောင်းသော်လည်း နက်ဖြန်တွင် မာန်အောင်ကျွန်းသို့ ခရီးဆက်ရန်ရှိ၍ ကျွန်တော်တို့ ည ၁၁ နာရီ

ခန့်တွင် ဝိုင်းသိမ်းကာ ဗိုလ်တဲသို့ ပြန်အိပ်ခဲ့ကြပါသည်။ ရေယာဉ်စုမှူး ဦးမြင့်ဦးသည် တောင်ကုတ်ရောက်ကတည်းက သူ၏ဆွေမျိုးများအား လိုက်လံနှုတ်ဆက်နေပြီး ညတွင် ပြန်ဆုံကြကာ နက်ဖြန်ခရီးအတွက် အစီအစဉ်များ ပြုလုပ်ထားပြီး ဖြစ်ပါသည်။

မနက်ဖြန် ထွက်မည့် ခရီးမှာ မာန်အောင်ကျွန်း ခရီးဖြစ်၍ ကျွန်တော် ပင်လယ်ပြင်ကို ဖြတ်သန်းရန် စိတ်မော့စွာ တောင်ကုတ် ညချမ်း၌ အိပ်မောကျခဲ့ပါသည်။

မာန်အောင်ကျွန်းမှရန်အောင်မြင်ဘုရား

မာန်အောင်ဘုရားအတွင်းမှမြန်မာရုပ်တု

မာန်အောင်မြို့အဝင်မြင်ကွင်း

မာန်အောင်ဘုရားအတွင်းအင်္ဂလိပ်ရုပ်တု

(၉)

အနောက်ယွန်းယွန်း မာန်အောင်ကျွန်းသို့

မေယဝတီ မာန်အောင်ဆီသို့

တောင်ကုတ်မှ နံနက် ၇ နာရီတွင် "အလင်းရောင်" အမည်ရှိ တစ်ထပ်ရေယာဉ်လေးဖြင့် ထွက်လာခဲ့ကြသည်။ ဆိပ်ခံတံတားမှမထွက်မီ ရေယာဉ်လေးပတ်လည်ကို ကြည့်လိုက်ရာ ခေါင်မိုးပေါ်မှာ လူတချို့၊ ကုန်းပတ်စောင်းတွင် ကုန်တချို့ တင်ထား၍ ကျွန်တော်က မန်နေဂျာ ကိုတူးကို ဒီပုံစံနဲ့ ပင်လယ်ပြင်ကိုဖြတ်လို့ ဖြစ်ပါ့မလားဟု မေးလိုက်သည်။ မန်နေဂျာက ကျွန်တော်ကုန်ပြန်ချပြီး လူတွေဆင်းခိုင်းလိုက်ပါမယ်ဟု ဆိုသည်။ ဒီလိုဆိုတော့လည်း သွားလာရ ခက်ခဲသော ခရီးကို မလိုက်ရသူတွေ ကျေနပ်ပါ့မလား။ အန္တရာယ်များသော ရေလမ်းခရီးတွင် သတ်မှတ်ထားသော ကုန်တန်ချိန်နှင့် ခရီးသည်ဦးရေက ရှိပြီးသား ဖြစ်သည်။ သူတို့မကြောက်သော်လည်း ကျွန်တော်ကတော့ တာဝန်ရှိသူတစ်ဦးအနေဖြင့် တားရမည်။ အမှန်လည်း မစီးရဲပါ။

ကျွန်တော် ရခိုင်ပြည်နယ်ခရီးစဉ်တစ်လျှောက် နှစ်ထပ်ရေယာဉ်ကြီးများသာ စီးပြီးသွားခဲ့သည်။ ခုတော့ တစ်ထပ်သင်္ဘောလေး၏ ဆလင်ခန်းတွင် ဆလင်ကြီးနှင့် အတူထိုင်ရင်း ခရီးသည်များ၏ ဘဝကို မျှပေခံစားနိုင်လေပြီ။ ကောင်းကင်ပြာပြာကြီးအောက်နှင့် ပင်လယ်ပြာပြာကြီးအထက် တစ်သက်နှင့်တစ်ကိုယ် ဤခရီးသည် ပထမဆုံး ထွက်လာခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ရွှေဆိုရင် ဝါမှ၊ ပင်လယ်ဆို ပြာမှ၊ တကယ့်ကို ပြာနှမ်း

နေသော ပင်လယ်ကြီးထဲ မရဲတရဲဖြင့် တာဝန်အရ လိုက်ပါလာရသော်လည်း ဘဝခရီးတွင် အမှတ်ထင်ထင် ကြည်နူးမှုရသလို ခံစားခဲ့ရသည်။

ရခိုင်ပြည်နယ်၏ ပင်လယ်ပြင်တွင် လှိုင်းလေဆိုးရွား နာမည်ကျော်ကြားသော ကလိန်တောင်မြစ်ဝ ပင်လယ်ထွက်ပေါက်မှ ကြည့်လျှင် အနောက်ယွန်းယွန်း၌ မာန်အောင်ကျွန်းကို မှုန်ဝါးဝါးတွေ့ရသည်။ ဘယ်ဘက်တွင် စကုကျွန်း၊ ညာဘက်တွင် ရမ်းဗြဲကျွန်းတို့ကား ပင်လယ်ပြင်ထွက်ပေါက်ဝတွင် ထင်ရှားစွာရှိနေသည်။ ငယ်စဉ်က ပထဝီဝင် ဘာသာရပ်တွင် သင်ကြားခဲ့ရသော ရမ်းဗြဲကျွန်းကို ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ မြင်တွေ့ရ၍ ဝမ်းသာသလိုရှိသော်လည်း ကျွန်းထိပ်တွင် အဖော်အပေါင်းမဲ့စွာ ရာသီနှင့်အမျှ မိုးဒဏ်၊ လေဒဏ်၊ လှိုင်းဒဏ်ကို ခံနေရသော ကျောက်နီမော် ရွာလေးကို မြင်ရပြန်တော့ သနားစိတ် ဖြစ်မိပြန်သည်။ ဤရွာနေလူတွေ ပင်လယ်ကို အားကိုး၊ ကျွန်းကို အမိအဖလုပ်ကာ ဝမ်းစာရှာသူများ ဖြစ်ပါသည်။ သူတို့အတွက် တစ်နေရာမှ တစ်နေရာ သွားလာမှု အားကိုးရာကား ပို့ဆောင်ရေးဝန်ကြီးဌာန ပြည်တွင်း ရေကြောင်း ပို့ဆောင်ရေးပိုင် ရေယာဉ်များသာ အဓိက ဖြစ်ပါသည်။

ဤခရီးကို သွားရမည်ဆိုတော့ အမှန်ပြောရလျှင် ကြောက်သည်။ မသွားချင်။ အနောက်ယွန်းယွန်း ပင်လယ်ပြင်ကြီးထဲမှာ ထီးထီးတည်ရှိနေသော မာန်အောင်ကျွန်းကို ငယ်ငယ်က စာအုပ်ထဲမှာ သင်ဖူးသည်။ ကြီးတော့ စာပေမဂ္ဂဇင်းများတွင် ဖတ်ဖူးသည်။ ရောက်ဖို့၊ သွားဖို့ဆိုတာ အိပ်မက်ပင်မမက်။ စိတ်ကူးလည်း မယဉ်ခဲ့ပါ။ သို့သော် သွားရမည်ဆိုတော့ စိတ်တထင့်ထင့်ဖြင့် ပေ ၇၀၀၀ ကျော် တောင်များတွင် နေထိုင်ခဲ့ဖူးသော စစ်သားတစ်ယောက်၏ စွန့်စားခြင်းနှင့်မတူ တစ်မူထူးစွာ ခံစားခဲ့ရသည်။

မြန်မာပြည်တွင် ထင်ရှားသော ကိုကိုးကျွန်း၊ ဟိုင်းကြီးကျွန်း၊ ရမ်းဗြဲကျွန်း၊ မာန်အောင်ကျွန်းကြီးများအနက် ဟိုင်းကြီးကျွန်းကို လွန်ခဲ့သောနှစ် ၂၀ ခန့်က ရောက်ဖူးသည်။ နေခဲ့ဖူးသည်။ ကျွန်းတစ်ပတ် လမ်းလျှောက်ရင်း တစ်နေကုန်သည်။ ရွာများစွာရှိသည်။ တံငါအလုပ်ဖြင့်သာ အသက်မွေးသည်။ ကျန်သောကျွန်းများကို မရောက်ဖူး ခုတော့ မာန်အောင်ကျွန်းသို့ ရောက်ရတော့မည်။ မာန်အောင်ကျွန်း ခရီးသည်

ဟိုင်းကြီးကျွန်းခရီးနှင့်မတူ၊ လှိုင်းလေကြမ်းသည်။ စွန်းစားသွားလာရသော ခရီးနှင့်တူသည်။ ကျွန်တော်တို့ စီးလာသော "အလင်းရောင်" တစ်ထပ်ရေယာဉ်သည် ငယ်သော်လည်း ပင်လယ်ပြင်ကို ဖြတ်သန်းခုတ်မောင်းနိုင်သည်။ အလျားပေ ၁၀၀၊ အနံပေ ၂၀၊ ရေစူး ရှစ်ပေရှိပြီး ခရီးသည် ၁၅၆ ဦးနှင့် ကုန်တန်ချိန် ၂၀ ကို တင်ဆောင်နိုင်သည်။

ရေယာဉ်ပေါ်တွင် လိုက်ပါစီးနင်းသူများ၏ မျက်နှာများကိုကြည့်ရာ ကြောက်စိတ်မရှိ၊ စိုးရိမ်စိတ်မရှိ။ စကားပြောကြ၊ စားကြသောက်ကြနှင့် အပျော်ခရီးထွက်လာသူများနှင့်တူနေသည်။ ကျွန်တော်နှင့် ဗိုလ်ကြီးတူးလွန်တို့ တစ်ယောက်မျက်နှာ တစ်ယောက်ကြည့်ကာ ပုခက်လွဲနေသော ရေယာဉ်ပေါ်တွင် အော့အန်မလိုဖြစ်နေသည်။

"လှိုင်းကို ဘေးတိုက်မောင်းပြီးသွားရင် ပိုလူးတယ်၊ အတွေ့အကြုံမရှိရင် ခံနိုင်မှာမဟုတ်ဘူး" ဆိုပြီး အတွေ့အကြုံ ရင့်ကျက်သော ရေယာဉ်မှူးကြီးက လှိုင်းကိုဦးတိုက်မောင်းသည်။ လှိုင်းနှင့်အတူ မျှောပြီး လိုက်မောင်းလျှင် အချိန်မြန်သော်လည်း ခရီးသည်များအနက် ကျွန်တော်တို့၏ မျက်နှာကိုကြည့်ကာ မောင်းပေးနေသည်။ ကျေးဇူးတင်ရသည်။ ဒါတောင် ကျွန်တော် အစာများ ပျို့တက်လာသေးသည်။ မူးရင် အဝေးဆုံး ပင်လယ်ပြင်ကို ကြည့်နေပါဟု သဘောထားတစ်ဦးက အကြံပေးသည်။ ဟုတ်သည်။ အဝေးဆုံးနေရာ ပင်လယ်ပြင်တွင် မာန်အောင်ကျွန်းကို ထင်ရှားစွာ မည်းမည်းလုံးလုံးကြီးသဏ္ဌာန် မြင်လာရပြီ။

"မာန်အောင်ကျွန်းရဲ့ ဘယ်ဘက်က မည်းမည်းလုံးလုံးလေးက တိုက်ကျွန်းလို့ခေါ်တယ်" ဟု သဘောထားတစ်ယောက်က ဆိုသည်။

မာန်အောင်ကျွန်းခရီးစဉ်ကို တောင်ကုတ်မှ စလိုက်သည်။ အမှန်တော့ ဤသဘောခရီးစဉ်သည် စစ်တွေ-မြေပုံ-ကျောက်ဖြူ၊ ကျောက်ဖြူတွင် တစ်ညအိပ်၍ နံနက် ၆ နာရီထွက်။ ရမ်းဗြဲမှ တောင်ကုတ်ရောက်ပြီး တောင်ကုတ်တွင် ညအိပ်၊ ကုန်နှင့်ခရီးသည်များ ချသည်။ ဒီရေတက်ချိန်နှင့်အတူ တောင်ကုတ်မှ ဆက်ထွက်ရသည်။ တောင်ကုတ်-မာန်အောင်ကျွန်း ခေါက်ပြန်ပြီးဆွဲပြီးမှ တောင်ကုတ်မှ စစ်တွေသို့ ပြန်ပေးဆွဲပေးသည်။ ပြည်တွင်းရေကြောင်းပို့ဆောင်ရေး ခရီးစဉ်များအနက် ဤခရီးသည် ရှည်လျားပြီး စွန့်စားမှု၊ ပင်ပန်း ဆင်းရဲမှုများ၊ အနေအထိုင်

ကျဉ်းကျပ်မှုများခံစားရသည်။ စစ်တွေ-မာန်အောင်ခရီးစဉ်တွင် ပုဂ္ဂလိက ရေယာဉ် မရှိဘဲ ပြည်တွင်းရေကြောင်းပိုင် ရေယာဉ်သာ တစ်ပတ် တစ်ခေါက် ပြေးဆွဲနေသဖြင့် ဒေသခံပြည်သူများ အားကိုးရသော ဌာန ပိုင် ပို့ဆောင်ရေးလုပ်ငန်းဖြစ်သည်။ စစ်တွေ-တောင်ကုတ်-မာန်အောင် ကျွန်း ခရီးစဉ်တွင် ပွင့်လင်းရာသီ လှိုင်းလေမရှိသောအချိန်သာ နှစ်ထပ် ရေယာဉ် "အောင်တံခွန်" များ ပြေးဆွဲသော်လည်း ကျန်ရာသီများတွင် တစ်ထပ်ရေယာဉ်သာ ခုတ်မောင်းနိုင်သည်။

ဤကျွန်းသို့ ရာသီမရွေး ခုတ်မောင်းသွားလာနိုင်သော နှစ်ထပ် ရေယာဉ်သည် အခြေအနေ အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် မပြေးဆွဲနိုင် သေးပါ။ အန္တရာယ်များသည်။ အစိုးမရသော လေနှင့်မိုးသည် ဘင်္ဂလား ပင်လယ်အော်ထဲမှ အချိန်မရွေး ဝင်ရောက်တတ်သည်။ ဒေသခံ ခရီး သွားများကတော့ ခုလို တစ်ထပ်ရေယာဉ် အချိန်မှန် ပြေးဆွဲပေးနေတာ ကိုပဲ နိုင်ငံတော်နှင့် ပြည်တွင်းရေကြောင်း ပို့ဆောင်ရေး ဝန်ထမ်းများကို ကျေးဇူးတင်နေကြသည်။

တကယ်တော့ မာန်အောင်ကျွန်းကို ကလိန်တောင် ပင်လယ်ဝမှ မြင်နေရတာ မွန်းတည့် ၁၂ နာရီ ကတည်းကဖြစ်သည်။ မွန်းလွဲ ၁ နာရီ တွင် ရေယာဉ်သည် ပင်လယ်ထဲတွင် ထီးထီးကြီးဖြစ်နေသည်။

"ဒီတစ်ခေါက်က အတော်လေး လေငြိမ်လှိုင်းငြိမ်တာ ဆရာတို့ ကံကောင်းတယ်၊ တစ်ခါတစ်ခါများ လှိုင်းကြီးပေါ် ရောက်လိုက်၊ ရေ အောက် ရောက်သွားလိုက်နဲ့ ဘုရားတနေရတယ်" ဟု အမျိုးသမီးကြီး တစ်ဦးက ဆိုသောအခါ ကံကောင်းလေခြင်းဟု အောက်မေ့မိသည်။

"အစ်မကြီးတို့ ဒီခရီးအမြဲသွားသလား၊ ဘာလုပ်ကိုင်စားကြသလဲ" ဟု မေးသောအခါ -

"အရောင်းအဝယ်လုပ်တော့ မာန်အောင်နဲ့ တောင်ကုတ် တစ်ပတ် တစ်ခါ အမြဲသွားတယ်၊ မိုးတွင်းဆိုရင်တော့ အခြေအနေ ကြည့်ရတာပေါ့၊ ဒါပေမဲ့ သေရေးရှင်ရေး၊ ကျန်းမာရေး ဆိုရင်တော့လဲ ဒီသင်္ဘောပဲ အားကိုးပြီး သွားရတော့တာပဲ၊ မိုးဦးမိုးနှောင်းက ပိုကြောက်ရတယ်" ဟု ဆိုသည်။ ရာသီမရွေး သွားလာခုတ်မောင်းနေရသော ရေယာဉ်ဝန်ထမ်း များတောင် ရာသီဥတု ဆိုးရွားချိန်တွင် ဒုက္ခခံစားကြရ၊ ပင်လယ်ထဲ

မျောပါကြရသည်။ ဤတစ်ထပ်ရေယာဉ် ဝန်ထမ်းများသည် ဒေသခံ ပြည်သူများ သွားလာမှု အဆင်ပြေရေး၊ နိုင်ငံတော်ဘဏ္ဍာငွေ ရရှိရေးတို့ အတွက် စေတနာ၊ အနစ်နာနှင့် အသက်စွန့်ဆောင်ရွက်နေကြသည်ဆိုက မမှားပါ။ ဘာကြောင့် ပြောရသနည်းဆိုမူ ကျွန်တော်သည် စစ်မြေပြင် တွင် စစ်တိုက်ခဲ့ဖူးသူတစ်ဦးဖြစ်သောကြောင့် စွန့်စားမှုကို ညီမျှခြင်း ချမိ၍ ဖြစ်ပါသည်။

"ကျွန်မတို့ ဒီသင်္ဘောတွေ မပြေးဆွဲခင်တုန်းက ငါးဖမ်းလှေကြီး တွေနဲ့ သွားခဲ့ရတယ်။ သက်စွန့်ဆဲဖျားပါပဲ။ မြုပ်သွားလို့ ပစ္စည်းလဲဆုံး၊ အသက်ဆုံးခဲ့ဖူးတာတွေလဲရှိတယ်။ ခုတော့ စိတ်အေးရပြီလေ။ တစ်ပတ် ကို သင်္ဘောနှစ်ခေါက်သာ ပြေးဆွဲပေးရင် ပိုကောင်းမှာ၊ ကျွန်းမှာ လူဦးရေ များလာသလို ထွက်ကုန်လဲ များလာပြီလေ" ဟု ဆိုသောအခါ ဒေသခံပြည်သူတစ်ဦး၏ ခံစားချက်ဆန္ဒကို ကိုယ်ချင်းစာနာမိသည်။

"အစ်မကြီးတို့ကျွန်းကို မိန်းမလှကျွန်းလို့လဲ ခေါ်တယ်နော်" ဟု ဆိုသောအခါ ဘေးမှ အမျိုးသမီးငယ် တစ်ဦးက "ဟုတ်တယ်၊ မေဃဝတီ လို့လဲခေါ်တယ်၊ ချန်ဒုပါကျွန်းလို့လဲ ခေါ်ခဲ့ဖူးတယ်" ဟု ဆိုသည်။

"မိန်းမလှကျွန်းဆိုတော့ ကျွန်းပေါ်က မိန်းကလေးတွေ တော်တော် လှမှာပဲနော်၊ ခုသင်္ဘောပေါ်က လူနည်းစုတွေတာတောင် လှနေပြီ" ဟု ဆိုသောအခါ -

"မလှတော့ပါဘူး ဆရာရယ်၊ မိန်းမလှကျွန်းဆိုတာ အမှန်က ဒီမြို့ ပေါ်က မိန်းကလေးတွေကို ပြောတာ မဟုတ်ဘူး၊ မာန်အောင်ကနေ ငါးမိုင်လောက်ဝေးတဲ့ မင်းဆိပ်ပြင်ရွာက မိန်းကလေးတွေကို အရင်းခံပြီး မိန်းမလှကျွန်းလို့ခေါ်တာ" ဟုဆိုသည်။

"ဒါဆို အဲဒီရွာအထိ လမ်းလျှောက်ပြီး သွားကြည့်ရမှာပေါ့နော်" ဟု ဆိုသောအခါ "ခုတော့လဲ အဲဒီရွာမှာ မရှိကြတော့ပါဘူး၊ အားလုံး ရန်ကုန်ပြောင်းကုန်ကြပြီ" ဟုဆိုသည်။ "ရန်ကုန်သူတွေ လှလာတာ ဒါကြောင့်ကိုး" ဟု ပြောသောအခါ "ဟုတ်မှာပေါ့" ဟု ထောက်ခံပြီး အားလုံး လှိုင်းလေကြားမှာ ရယ်မောကြရသဖြင့် နှမ်းသမျှ ပြေရပြန် ပါသည်။

မိန်းမလှကျွန်း သာယာလွန်းသည်

ညနေ ၅ နာရီထိုးပြီ။ မာန်အောင်ကျွန်းကို ထင်ရှားစွာမြင်ရပြီ။ သို့သော် သင်္ဘောဝင်၍မရပါ။ ဒီရေကျနေသည်။ သင်္ဘောအချက်ပေး ဥဩဆွဲမှ ကျွန်းစက်လှေတစ်စီး ထွက်လာသည်။ သင်္ဘောကျောက်ချ ရပ်နားထားသည့်နေရာမှ ကျွန်းအထိ ရေလွှမ်းသောင်ပြင်ကြီး ဖြစ်နေ သည်။ ရေကြောင်းပြ အမှတ်အသားများကိုကြည့်ပြီး ဒီရေတက်မှ မာန်အောင်ကျွန်း အုန်းချောင်းထဲသို့ ဝင်ရသည်။ ခုတော့ ဝင်လို့မရသေး ဘူးဟု ဆိုသဖြင့် သင်္ဘောမှ စက်လှေပေါ်သို့ ပြောင်းစီးကာ မာန်အောင် ကျွန်းသို့ဝင်သည်။ ချောင်းတွင်းသို့ နာရီဝက်ခန့် ဝင်ပြီးမှ တံတားရှိရာ ဆိပ်ကမ်းသို့ရောက်သည်။ "မာန်အောင်မြို့" ဟု ဆိုင်းဘုတ်ကြီး စိုက်ထူ ထားပြီး "ကြိုဆိုပါ၏" ဆိုင်းဘုတ်ပါ တွေ့ရသဖြင့် တစ်နေကုန် ညောင်းချည် ပင်ပန်းလာသမျှ အနွမ်းပြေသွားသည်။

မြို့ထဲသို့ဝင်တော့ မှောင်ရီဖိုဖိုဖြစ်နေပြီ။ ကျွန်းပေါ်တွင် ရှိမည် မထင်သော ကားတစ်စီးက လာစောင့်ပြီး ကြိုသဖြင့် အံ့ဩသွားသည်။ မီးထိန်ထိန် လင်းနေသော လမ်းဘေးတွင် တိုက်တာ အိမ်ခြေအချို့ တွေ့လိုက်ရသဖြင့် ပို၍ အံ့ဩသွားပြန်သည်။ တိုက်နှစ်လုံး၊ သုံးလုံးဆို လျှင် ရန်ကုန်ပုံစံ ဆောက်ထားသည်။ ခေတ်မီသော ပစ္စည်းများ သုံးထား သည်။ ဂြိုဟ်တုစလောင်းများ တွေ့ရသည်။ လမ်းတစ်လျှောက် ရွှေဆိုင် လေးငါးဆိုင် တန်းစီပြီး တွေ့လိုက်သည်။ အထင်နှင့်အမြင်လွဲပြီ။ ခင်ဗျား တို့ ကျွန်းမှာ တိုက်တွေ၊ ကားတွေ ရှိသလားဗျာဟု မေးလိုက်လျှင် အထင် သေးသလို ဖြစ်သွားမည်စိုး၍ ရေငုံနှုတ်ပိတ်နေကာ ဗိုလ်တဲ၌ ညအိပ် လိုက်သည်။

ပြည်တွင်းရေကြောင်းပို့ဆောင်ရေး မန်နေဂျာ ဦးသန်းရွှေ မိသား စုနှင့် ကုန်ပို့ကိုယ်စားလှယ် ဦးညီညီတို့ အလွန်ဧည့်ဝတ်ကျေကြကြောင်း မာန်အောင်ကျွန်းသို့ ခြေချသည်နှင့် တွေ့ရသည်။ ဧည့်ခံကျွေးမွေးသော ပင်လယ်စာ ပုစွန်နှင့်ငါးတို့၏ အရသာ စေတနာပါလွန်းသဖြင့် ထူးခြား နေသည်။ အထူးခြားဆုံးမှာ ကျွန်းတစ်ကျွန်းလုံး အုန်းပင်နှင့် ကွမ်းသီးပင် များ ယိမ်းထ၍ လှပနေခြင်းဖြစ်ပါသည်။

နောက်နေ့နံနက် အိပ်ရာမှ ထသည်နှင့် ကျွန်းကို ပတ်ပြုရန် မန်နေဂျာနှင့်အဖွဲ့ အသင့်စောင့်နေကြသည်။ ဗိုလ်တဲအနီး ဓာတ်တော် ဘုရားကို စတင်ဖူးရသည်။ ရှေးဘုရားဟု ဆိုသော်လည်း သမိုင်းကို ပြောပြမည်သူ ပါမလာ။ ဓာတ်တော်ဘုရားနှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင်တွင် သစ်လွင်သော ပြည်သူ့ဆေးရုံနှင့် ပြန်ကြားရေးရုံးတို့ တွေ့ရသည်။ သန့်ရှင်း သပ်ရပ်၍ ခုံခုံညားညား ရှိသဖြင့် တည်ဆောက်သောနှစ်ကို မေးကြည့်ရာ ၁၉၈၈ ခုနှစ် နောက်ပိုင်း တပ်မတော်အစိုးရ (နဝတ) လက်ထက်ကျမှ နိုင်ငံတော် အကြီးအကဲများ ရောက်ရှိလာပြီး အမြန်ဆုံး အကောင်အထည်ဖော် ဆောက်လုပ်ပေးကြောင်း သိရသည်။ လမ်းများ ကလည်း မြို့အင်္ဂါနှင့်အညီ ကျယ်ဝန်းပြီး သန့်ရှင်းနေသည်။ မြို့ကိုပတ် ကြည့်ရန် ကားစီစဉ်ထားကြောင်း ပြောသော်လည်း လမ်းလျှောက်ခြင်း အရသာကို ရေပြင်ပေါ် ကြာရှည်စွာသွားမှ သိရသဖြင့် လမ်းလျှောက် ကြည့်ကြသည်။

မြန်မာသက္ကရာဇ် ၈၀၀ ကျော်က မာန်အောင်မြို့စား ငနောက် တည်ထားခဲ့သော မာန်အောင်မြင်ဘုရားကို ဖူးမြော်ရသည်။ မာန်အောင် ကျွန်းတွင် ညအချိန် ပင်လယ်ထဲမှ ဖူးမြော်နိုင်သော ထင်ရှားသည့်ဘုရား ကြီးမှာ ရန်အောင်မြင်ဘုရားကြီးဖြစ်သည်။ မာန်အောင်စား နော်ရထား က တည်ထားခဲ့သည်။ ထူးခြားချက်မှာ ဘုရား အရှေ့ဘက်တန်ဆောင်း အဝင်ဝ ညာဘက်၌ မြန်မာတိုင်းရင်းသားဝတ်စုံနှင့် ယောက်ျားရုပ်တု ရှိပြီး ဘယ်ဘက်၌ အနောက်နိုင်ငံသားဝတ်စုံနှင့် ယောက်ျားရုပ်တုတို့ကို စောင့်ကြပ်နေဟန် ထုလုပ်ထားသည်။

အင်္ဂလိပ်မင်းများ လက်ထက်က ၎င်းတို့ဝတ်စုံနှင့် လူပုဂ္ဂိုလ်ကို ဘုရားတန်ဆောင်းအတွင်း ထားရှိခဲ့ခြင်းမှာ အကြောင်း တစ်စုံတစ်ရာ တော့ ရှိမည်။ သို့သော် ဒီအကြောင်းကို လိုက်ပို့သူတို့ ရှင်းမပြနိုင်။ ဘုရားကြီးသည် ရှေးဘုရားကြီးဖြစ်သော်လည်း မြို့ခံဒေသဒါနအားနည်း ၍လားမသိ။ ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းမှု အားနည်းနေသည်။ ရှေးရိုးလက်ရာများ ဖြင့် တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့သော ဘုရားကြီးကို မြို့ကျက်သရေဆောင် အဖြစ် ထည်ထည်ဝါဝါ ပြုပြင်မွမ်းမံသင့်ကြောင်း တွေ့ရသည်။

ရန်အောင်မြင်ဘုရားမှအထွက် မလှမ်းမကမ်းတွင် အုန်းဝရှင်မ နတ်ကွန်း၊ ကျွန်းရှင်မ နတ်ရုပ်ပုံကို တွေ့ရသည်။ မာန်အောင်ကျွန်းကို စောင့်သော ကျွန်းရှင်မအား ပူဇော် ပသမှုသည် ကျွန်းနေသူတို့၏ ယုံကြည်မှုနှင့် ကိုးကွယ်ရာဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာ့မိုက်ခရိုဝေ့စ်ဆက်သွယ်ရေး စခန်း မျှော်စင်နှင့် ရုံးကိုတွေ့ရသည်။ တယ်လီဖုန်း ဆက်သွယ်ရေး အခြေအနေ ကောင်းမကောင်း မေးမြန်းကြည့်ရာ တစ်နိုင်ငံလုံးသို့ ၂၄ နာရီ ဆက်သွယ်နိုင်ကြောင်း သိရသည်။

မြန်မာပြည်၏ အနောက်ဘက်စူးစူး ပင်လယ်ထဲရှိ ကျွန်းကလေး သို့ ရောက်နေကြောင်း၊ အံ့မခန်း တိုးတက်နေသော လူနေမှုအဆင့်ရှိ ကြောင်း ရန်ကုန်ရှိအိမ်မှ မိသားစုများ သိစေလို၍ ဖုန်းဆက်ကြည့်ရာ ချက်ချင်းခေါ်၍ရပြီး အသံမှာ အနားကပ် ပြောသလို ကျယ်လောင်စွာ ကြားရသည်။ သာရေးနာရေးအတွက် ဘယ်လိုများ ဆက်သွယ်ကြမလဲ ဟူသော သံသယ ပျောက်သွားရပြန်သည်။

"ကျွန်တော်တို့မြို့မှာ အများစုက ရခိုင်တွေပဲ အနေများတယ်။ ဗမာဆိုလို့ ဝန်ထမ်းတွေသာများတယ်။ ထူးခြားတာက ကုလားလူမျိုး တစ်ယောက်မှမရှိဘူး၊ တောင်ပေါ်မှာတော့ ချင်းရွာနှစ်ရွာရှိတယ်။ စီးပွား ရေးကတော့ အုန်းခြံ၊ ကွမ်းသီးခြံ၊ ရေလုပ်ငန်းတို့နဲ့ ကြီးပွားချမ်းသာနေ ကြပြီ။ အရင်က ဆက်သွယ်ရေးမကောင်းတော့ ဒေသက မဖွံ့ဖြိုးဘူး။ ထွက်ကုန်တွေ ဒီမှာပဲစုပုံနေတယ်။ မြို့ပေါ်ကပစ္စည်းကိုလဲ ဒီကိုရောက်ဖို့ သယ်ဖို့ခက်တယ်။ ခုတော့ နိုင်ငံတော် အကြီးအကဲတွေကလဲ မကြာခဏ ရောက်၊ ပို့ဆောင်ရေးဝန်ကြီးဌာနက သင်္ဘောတွေလဲ ရာသီမရွေး ပြေးဆွဲ ပေးနေလို့ အဆက်အသွယ် မပြတ်တော့ဘူး။ ဒါပေမဲ့ ဝန်ထမ်းတွေက တော့ ကြာရှည် မနေချင်ကြဘူး။ မြို့ခံတွေကလဲ ဧည့်သည်လာရင် သိပ် ပျော်ကြတယ်။ မပြန်စေချင်ကြဘူး" ဟု မာန်အောင်သား ကိုညီက ဆိုပါသည်။

မာန်အောင်ကျွန်းမြို့တွင် ရပ်ကွက်ငါးရပ်ကွက်ရှိသည်။ အိမ်ခြေ ၃၀၀၀ ကျော်၊ လူဦးရေ သိန်းဂဏန်း ကျော်နေပြီဖြစ်၍ တွေးထင်ခဲ့သလို ကျွန်းကလေးမှာ နှစ်ယောက်တည်းဇာတ်လမ်း မဟုတ်တော့ပါ။ ကျွန်း

ဆိုသော အမည်ကြားရလျှင် တစ်ကျွန်းစံဘဝမျိုး၊ အထီးကျန်ဘဝဖြင့် ဆင်းဆင်းရဲရဲ အုန်းသီးခြွေ၊ ငါးရှာ၊ ဘဝ မျိုးသာ ထင်မြင်ကြသည်။

ယနေ့ခေတ် အုန်းပင်မှရသော ထွက်ကုန်နှင့် ပင်လယ်ငါးဖမ်း လုပ်ငန်းသည် ကမ္ဘာ့စီးပွားရေး နယ်ပယ်တွင် ကျယ်ပြန့်စွာ ခြေချ၍ မိလျံနာအဆင့်သို့ ရောက်နေကြပြီ။ မြန်မာ့ရေပိုင်နက်သို့ ခိုးကြောင် ခိုးဝှက် ငါးရှာထွက်သော တိုင်းတစ်ပါး လောဘသား စီးပွားရေးသမား တို့ မာန်အောင်ကျွန်းအနီး ဝင်ရောက်ခဲ့ဖူးသည်ဟု ကြားရသောအခါ မာန်အောင်သားတို့ မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်ရှိရန်၊ အမိရေပြင်ကို ကာကွယ်ရန် တာဝန်ရှိသည်ဟု တွေးမိပြန်သည်။

မည်သို့ဆိုစေ မာန်အောင်မြေသည် အထီးကျန် မဟုတ်ပါ။ မာန်အောင်သားတို့ တစ်ကျွန်းစံမဟုတ်ပါ။ ပူပူနွေးနွေး ရန်ကုန်-စစ်တွေ ကားလမ်းကြီးသည်လည်းကောင်း၊ ရန်ကုန်-တောင်ကုတ် ကားလမ်းကြီး သည်လည်းကောင်း ရခိုင်ပြည်နယ် တစ်ခုလုံးကို ရွှေလမ်း၊ ငွေလမ်း ခင်းပေးလျက် ရေခြား၊ မြေခြားဟု ဆို၍မရနိုင်တော့ပါ။

ရမ်းဗြဲကျွန်း အဖျားတွင်ရှိသော ပင်လယ်ဝမှ ကျောက်ဖြူမြို့ကို ကားလမ်းဖောက်ရင်ကောင်းမှာပဲဟု စိတ်ကူးယဉ်ခြင်းမရှိခဲ့ပါ။ အိပ်မက် ပင် မမက်ခဲ့ပါ။ မဖြစ်နိုင်သောကိစ္စမို့ တွေးတောကြံစည်မှု မပြုခဲ့ပါ။

ခုတော့ ကြည့်ပါဦး။ နိုင်ငံတော် အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုး ရေး ကောင်စီ အစိုးရကတော့ လုပ်ချလိုက်ပြန်ပြီ။ ရန်ကုန်-ကျောက်ဖြူ ကားလမ်းကြီးတဲ့။ ပင်လယ်ရေစပ်၊ ကျွန်းများစွာ ပတ်၍ တောတောင် ထပ်ထပ်ကို ဖောက်ရမည့် လမ်းမကြီးကို အံ့မခန်း ဆောင်ရွက်ပေ တော့မည်။

သို့ဆိုလျှင် ရမ်းဗြဲကျွန်းနှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင်တွင် အထီးမကျန် သော မိန်းမလှကျွန်းခေါ် မာန်အောင်ကျွန်းသည် တစ်ပတ်တစ်ခါမှလာ သော သင်္ဘောလေးကို မျှော်ရသောဘဝမှ စိတ်ကူးဖြင့်ပင် မျှော်မှန်း၍ မရ သော ရွှေလမ်း၊ ငွေလမ်းများ ပေါ်လာနိုင်စရာ အကြောင်းရှိသည်ဟု ဆိုပါလျှင်...။

ကျွန်တော် မာန်အောင်ကျွန်းမှ ရေကြောင်း မန်နေဂျာနှင့်အတူ ဆိပ်ကမ်းကုန်လှောင်ရုံများ စစ်ဆေးခဲ့သည်။ အခက်အခဲတွေ မေးမြန်း

မှတ်သားခဲ့သည်။ ကျွန်းပေါ်ရှိ ရွာများသို့ အလည်အပတ်သွားလိုသော်
လည်း အချိန်မရှိ၍ ကျွန်းပတ်ရေယာဉ်လေးစီးကာ ပြန်ထွက်ခဲ့သည်။
မာန်အောင်ကျွန်းလက်ဆောင်အဖြစ် အုန်းဆီ၊ ငါးခြောက်၊ ပုစွန်ခြောက်
တို့ ထည့်ပေးလိုက်သည်။

"ဦးလေးရယ် ... အကြာကြီးနေပါဆိုတာ မနေဘူး" ဟု ဆိုသူ
ကျောင်းသူလေးတစ်ယောက်ကို လက်ပြနုတ်ဆက်ရင်း ထွက်လာခဲ့သည်။
"မေယဝတီ" ဆိုသော ဆိုင်းဘုတ်အောက်တွင် အမှတ်မထင် မိန်းမလှ
တစ်ဦးကို လှမ်းတွေ့လိုက်ရသည်။ ကျွန်တော့်ရင်ထဲမှ နှလုံးသား
လက်ဆောင်ကို မှတ်မှတ်ရရဖြစ်စေရန် ဝေး၍ဝေး၍ ကျန်ခဲ့သောသူသို့
တမ်းတမ်းတတ ပေးခဲ့သည်။

မေယဝတီ၊ မာန်အောင်ဆီသို့
ရောက်သည့်တစ်ခါ၊ ကြုံခဲ့ရာဝယ်
သာယာစိမ်းလန်း၊ အုန်းတောတန်းနှင့်
လန်းဆန်းစိုပြေ(ပြည်)၊ ကွမ်းပင်ဝေလျက်
ဆူဝေဖြူးကြွ၊ မိန်းမလှတို့
ယိမ်းထလှိုင်းပြင်၊ ကျွန်းရိပ်ထင်သည်
အသင်ဘယ်သို့ မေ့အံ့နည်း။

လေးမျိုးမည်ထွန်း၊ ချန်ဒူပါကျွန်းသို့
ဆောင်းယွန်းချိန်ခါ၊ ပင်လယ်ပြာဖြတ်
ဘယ်ညာရပ်တို့၊ ကျွန်းများမို့ဝန်း
တောင်သို့ထွန်းသည်၊ ရမ်းဗြည်ညာ
ဘယ်မှာစက၊ စောကြောရှုစဉ်
သက်လုတ်ငါ၊ ပမ်းစာရှာတို့
သေရွာမကြောက်၊ လှိုင်းလေအောက်၌
မိုးသောက်မှသည်၊ နေဝင်ရီထိ
မကြည်ရွှင်ပျ၊ ပင်ပန်းလှလည်း
အကဝေဆာ၊ ငှက်တံငါခေါ်
ကလျာစင်ရော်၊ ပင်လယ်ပျော်တို့

အဖော်တစ်သင်း၊ အုပ်ဖွဲ့ဆင်းသည်
ရှုခင်းဘဝ သာလှသည်။

မိန်းမလှကျွန်း၊ သာယာလွန်းသည်
နောက်ယွန်းဆီမှာ၊ သာသနာထွန်း
ရောင်ဝါရွန်းလဲ့၊ ဘုရားလှည့်သည်
လာခဲ့ဖိတ်ကြို၊ သဒ္ဒါပိုကြ
အစ်ကိုညီမ၊ ဖော်ရွေကြ၍
ဗီဇစရိုက်၊ ဂုဏ်ယူထိုက်သည်
သိုက်မြိုက်ညီညာ၊ ရခိုင်ရွာသည်
မြန်မာပြည်ဖျား၊ ပင်လယ်ခြားမို့
သနားချစ်ခင်၊ လွမ်းစိတ်ဝင်သည်
ငါလျှင်ဘယ်သို့မေ့အံ့နည်း။ ။

ပင်လယ်ပြင်မှ ကျွန်းသခင်

နံနက် ၉ နာရီတွင် မာန်အောင်ကျွန်းဆိပ်ကမ်းမှ ထွက်ခွာခဲ့ရာ
တစ်နာရီခရီးတွင် ကျွန်းတစ်ခုလုံး လှမ်းမြင်ရသော ပင်လယ်ထဲသို့
ရောက်လေပြီ။ ရှေ့ရှဦးတည်ရာ ဘယ်ဘက်ယွန်းယွန်းတွင် ရမ်းဗြဲကျွန်း
ကြီးကို တွေ့ရသည်။ ရမ်းဗြဲမြို့ဆိပ်ကမ်းသည် ကျောက်ဖြူမြို့ဆိပ်ကမ်း
နှင့် ရမ်းဗြဲကျွန်း၏ အရှေ့နှင့် အနောက် ပင်လယ်ကမ်းကို မေးတင်ထား
သလို တည်ရှိနေသည်။ ဤနေရာမှ ရမ်းဗြဲမြို့ဆိပ်ကမ်းသွားလျှင် မဝေး
တော့ချေ။ သို့သော် တောင်ကုတ်-မာန်အောင် ခရီးစဉ်တွင် ရမ်းဗြဲမြို့
ခရီးစဉ် မပါပါ။

ကျွန်တော်သည် "အလင်းရောင်" တစ်ထပ် ရေယာဉ်လေး၏
အနောက်ဘက် စက်ခန်းနှင့် အိမ်သာအနီးသို့ လူများကို ကျော်တိုး၍
လျှောက်သွားလိုက်သည်။ ဝေး၍ ကျန်ခဲ့သော မာန်အောင်ကျွန်းကို
လှမ်းမျှော်ကြည့်ရင်း ကွမ်းတမြုံမြုံ ဝါးနေသော အသက် (၇၀) ကျော်
အဘိုးအိုအား နှုတ်ဆက်စကား ဆိုလိုက်သည်။

"အဘိုး ... ဘယ်သွားမလို့လဲ"

"ရန်ကုန်သွားမလို့"

"အမျိုးရှိလား ... ဘာသွားလုပ်မလို့လဲ .. မာန်အောင်ဇာတိလား"

"သားတွေရှိတယ်၊ ဆေးသွားကုမယ်၊ မာန်အောင်ကပဲ၊ မိမ့်ကြွယ်
ရွာမှာ နေတယ်"

"မိန်းမလှကျွန်းမှာ မိန်းမကြွယ်ရွာရှိတယ်ဆိုတော့ စိတ်ဝင်စား
စရာပဲ"

"ဟ ... ကျုပ်တို့ မာန်အောင်မှာ ရွာပေါင်းနည်းတာမှမဟုတ်ဘဲ၊
ကျုပ်အထင် ရွာပေါင်း ၁၃၀ ကျော်တယ်၊ တိုက်ကျွန်းနဲ့ ရဲကျွန်းရွာအုပ်စု
အပါအဝင် ကျေးရွာအုပ်စု ၃၆ အုပ်စုရှိတယ်ဗျ"

"ဒါဆို မာန်အောင်ကျွန်းက ဘယ်သေးမလဲအဘ၊ မြန်မာပြည်မှာ
နာမည်များတဲ့ ငါးမည်ရမြို့ကို ပြင်ဦးလွင်လို့ပဲ သိထားတာ၊ အခု
မာန်အောင်ကလဲ နာမည်လေးမျိုးရှိတယ်နော်"

"ဟ ... ငါ့တူရ ... နာမည်လေးမျိုး ဘယ်ကမလဲ၊ ခင်ဗျားတို့
ခေတ်အခေါ် မိန်းမလှကျွန်း အမည်ပါ ပါရင် ကိုးမျိုးတောင် ရှိသဗျ၊
ဟိုးရှေးက ဒီကျွန်းကို တိုင်းနိုင်ငံတစ်ခုအဖြစ် အုပ်ချုပ်ခဲ့တဲ့ ကောရပွ
ဘုရင်ဟာ ယောရပွတိုင်း အမည်နဲ့ တစ်ထီးတစ်နန်း မင်းပြုခဲ့တယ်၊
အဲဒီနောက် ဒီကျွန်းကို ဂေါဒီပကျွန်းလို့ ခေါ်ခဲ့ပြန်တယ်။ ယောရပွတိုင်း
ပျက်စီးပြီးနောက် သီရိဗဗ္ဗတဂန္ဓဗ္ဗ အမည်ရတဲ့ တောင်နီတောင်ကနေ
ကျွန်းကြီးတစ်ကျွန်းဖြစ်ပေါ်ပြီး အဲဒီကျွန်းမှ ဈာန်အဘိညာဏ်ရတဲ့ ဂေါဒီပ
အမည်ရှိတဲ့ ရသေ့တစ်ပါး လာရောက်နေထိုင်တာကို အစွဲပြုပြီး ဂေါဒီပ
ကျွန်းလို့ ခေါ်တယ်တဲ့။ အဲဒီနောက် သမုဒ္ဒရာမှာ မျောနေတဲ့ ဖောင်နဲ့
တူလို့ ဖောင်တူကျွန်း ဆိုရာကနေ ဘောင်တူကျွန်းလို့ ခေါ်ကြပြန်တယ်။
ဓညဝတီမင်းတို့က အပြစ်ရှိတဲ့သူတွေကို ပို့တဲ့ကျွန်းဖြစ်လို့ ဘောင်ဒူလို့
လဲ ဆိုတယ်တဲ့။ ဒါလဲ မရေရာဘူး၊ တောင်နီတောင်ပေါ်ကနေကြည့်ရင်
ကျွန်းရဲ့အသွင်အပြင်ဟာ အချွန်းအတက်တွေနဲ့ ပြာသာဒ်ပုံစံနဲ့တူလို့
ပြာသာဒ်ကျွန်းလို့လဲ ခေါ်ခဲ့တယ်ဆိုတယ်၊ ဒါက ရှေးက နာမည်တွေ"

"ရာဇဝင်နဲ့ ဒဏ္ဍာရီဆိုတာ မရေရာတော့ ယုံရခက်ခက်ပဲ ဘကြီး"

"ရာဇဝင်ရဲ့သဘောက တစ်ဆင့်စကား တစ်ဆင့်နားပဲ၊ သမိုင်း
ဆရာတို့ရဲ့ ဖန်တီးမှုကို ကမ္ဘာလူသားတွေ အတိုင်းအဆနဲ့ ယုံကြည်
ရမယ်၊ လက်လှမ်းမမီတဲ့သမိုင်းကို အမှန်ယူဖို့ဆိုတာ ခေတ်အဆက်ဆက်

အုပ်ချုပ် မင်းလုပ်တဲ့သူတွေမှာ တာဝန်ရှိတယ်။ သမိုင်းကိုညာရင် သမိုင်းပျောက်မယ်။ သမိုင်းပျောက်ရင် တိုင်းပြည်ပျောက်မယ်ဆိုတဲ့ အယူအဆဟာ အလွန်မှတ်သားဖို့ကောင်းတယ်" ဟု စကားဝိုင်းတွင် နားထောင်နေသော လူရည်သန် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး ဝင်ပြောသောစကားက စကားဝိုင်းကို လှုပ်ခတ်သွားပါသည်။

"ဒါပေါ့ဗျာ ... သမိုင်းကို မှတ်တမ်းတင်နိုင်ခဲ့လို့ မာန်အောင်ကျွန်းရာဇဝင် ကမ္ဗည်းတွင်နေတာပေါ့။ ရှေးက ဂေါတမဘုရားလက်ထက် မတိုင်မီ ရခိုင်မှာ တိုင်းငါးတိုင်းရှိတယ်လို့ဆိုတယ်။ ခေတ်ဝတ်တိုင်း၊ ခွဲရဝတ်တိုင်း၊ ကောတုံကရာဇ်တိုင်း၊ ကောရဗ္ဗတိုင်းနဲ့ မအက်တိုင်း ဆိုပြီး ရှိခဲ့တယ်။ ဂေါတမဘုရားဟာ ဘုရားမဖြစ်မီ ဘဝဖြစ်စဉ်တစ်ခုမှာ ဒီကျွန်းမှာ မင်းအဖြစ်နဲ့ နေစဉ်က ဆိုးသွမ်းတဲ့ တောင်သူတစ်ဦးကို ပေါင်ဖဲ့လက်ဖဲ့ အပြစ်ပေးခဲ့တဲ့ အကုသိုလ်ကံဟာ ဒီကျွန်းမှာ ရှိခဲ့ကြောင်း မဟာမုနိဘုရားသမိုင်းမှာ ဖတ်ရဖူးတယ်"

"ဪ ... စိတ်ဝင်စားစရာပဲ"

"မေယဝတီကျွန်း ဆိုတာကကော"

"သူလဲ ဘိုးတော်ရာဇာမင်း လက်ထက်မှာ တွင်ခဲ့တဲ့ နာမည်တဲ့၊ မိုးများစွာ ရွာသွန်းသော နေရာလို့ အဓိပ္ပာယ်ရတယ်"

"အဘက သမိုင်းနဲ့ ရာဇဝင် အတော်နဲ့စပ်တာပဲ"

"ဪ ... ငါ့တူရယ်၊ ကိုယ်နေတဲ့ရွာ၊ ကိုယ်နေတဲ့မြို့ရဲ့ သမိုင်းမှ ကိုယ်မသိရင် အ-အနဲ့တူတယ်။ ကိုယ့်သမိုင်း ကိုယ်မသိရင် လူလိမ်မခံရဘူးပေါ့"

"အဘစကားက အဓိပ္ပာယ် အများကြီးရှိတယ်။ ကိုယ့်တိုင်းပြည်အကြောင်း ကိုယ်မသိရင် သူများမတရား အုပ်စိုး အနိုင်ကျင့်တာကို ခံရမယ်ဆိုတဲ့သဘော၊ ကျွန်တော်တို့တိုင်းပြည် ကျွန်ဘဝရောက်ခဲ့တာလဲ ကိုယ့်အိမ်တွင်းရေးမှ ကိုယ်မသိ၊ အချင်းချင်းသွေးကွဲလို့ ကျွန်ဖြစ်ရတာ၊ ဒီတော့ ကိုယ်ပိုင်တဲ့မြေနဲ့ မြို့တွေရွာတွေ လမ်းတွေကို အင်္ဂလိပ်က သူတို့ ကြိုက်တဲ့ နာမည်ပေးတော့တာပေါ့၊ မြန်မာမှုနဲ့ ယဉ်ကျေးမှု ပျောက်ခဲ့တာ၊ သမိုင်းတာဝန်မကျေလို့ဘဲ ပြောရမယ်"

"မှန်တာပေါ့ ငါ့တူရ ... တို့မာန်အောင်ကျွန်းကိုလဲ အင်္ဂလိပ်က ချီဒူပါကျွန်းလို့ခေါ်ခဲ့တယ်။ ၁၈၂၄ ခုနှစ်မှာ ရခိုင်ကို အင်္ဂလိပ်တွေတိုက် တော့ မာန်အောင်ကျွန်းက အင်္ဂလိပ်ရဲ့ ပထမဆုံး စစ်စခန်းပေါ့။ စစ်ရေး အရ အလွန်အရေးပါတဲ့ကျွန်းကို အင်္ဂလိပ်က အရင်သိမ်းပြီးမှ ဟိုင်းကြီး ကျွန်းကို ဒုတိယခြေကုပ်ယူတာလို့ ကြားဖူးတယ်။ ဟုတ်မဟုတ်တော့ မသိဘူး။ မာန်အောင်ကျွန်းကို အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်က ဗိုလ်မှူးချုပ် မက်ကရီ ဦးစီးပြီး ဝင်တိုက်တာ ၁၀ ရက်ကြာတယ်။ မာန်အောင်ကျွန်း ကျသွားတယ်။ အင်္ဂလိပ်စစ်သည်တွေက ကျွန်းပေါ်ကိုတက်ပြီး သိမ်းတဲ့အချိန်မှာ ရွာသားတစ်ယောက်ကို ကျွန်းနာမည်ဘာလဲလို့ မေးတယ်တဲ့။ ရွာသားက ဆေးမြစ်တူးနေရင်း အင်္ဂလိပ်မေးတဲ့စကားလဲ နားမလည်တော့ 'ဆေးတူးပါတယ်' လို့ ဖြေတာကို အင်္ဂလိပ်က 'ချီဒူပါ' လို့ ကြားပြီး ချီဒူဘာ ကျွန်းလို့ ခေါ်ခဲ့တာလို့ ကြားဖူးတယ်"

"ဒါလဲ သမိုင်းကပေးတဲ့ အမည်ပေါ့ အဘရယ် ... အင်္ဂလိပ်တွေ မြန်မာပြည်ကို နှစ်ပေါင်း ၁၀၀ ကျော် အုပ်ချုပ်သွားတဲ့အထဲမှာ ရခိုင်ပြည်နယ်ဟာ အကြာဆုံးပေါ့။ ၁၉၄၈ ခုနှစ်မှ လွတ်လပ်ရေးရတော့ ၁၂၄ နှစ်တောင် ကြာတယ်"

"ဒါနဲ့ ... ငါ့တူကြီး ကျွန်းပေါ်ပတ်မကြည့်ခဲ့ဘူးလား။ အလွန်လှပတဲ့ တောင်နီဟောင်နဲ့ နဂါးပွက်အိုင်ရှိတဲ့ နဂါးတောင်ရှိတယ်ဗျ။ အမှန်တော့ မာန်အောင်ကျွန်းဟာ ပင်လယ်နဂါးတို့ နားခိုစံမြန်းတဲ့ တောတောင်ကြီးလို့ ပြောရင်ရတယ်။ မိုင် ၂၀ ကျော်ရှည်တဲ့ ကျွန်းကြီးမှာ နဂါးတို့ ပျော်မြူးစံမြန်းခဲ့လို့ နဂါးတောင်ဟာ ကျွန်းရဲ့ အမြင့်ဆုံးနေရာမှာ ရှိတယ်။ ဒီနဂါးတောင်တစ်ဝိုက်မှာ ထူးခြားတဲ့သစ်ပင်ပန်းမန်နဲ့ ဆေးဖက်ဝင်တဲ့ သစ်ဥ သစ်ဖုတွေရှိတယ်လို့ဆိုတယ်"

"အလွန်ကို စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းပါတယ် အဘရာ၊ ကျွန်တော်တို့ မြန်မာ့ရေပိုင်နက်၊ မြေပိုင်နက်ဟာ တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်တဲ့ သယံဇာတတွေ အများကြီးပါ။ ကျွန်တော်ကြားဖူးတာတော့ ဒီကျွန်းပေါ်မှာ ဂျပန်တွေ စစ်ရှုံးတော့ မသယ်နိုင်တဲ့ ရတနာရွှေငွေတွေကို ကျိန်စာတိုက်ပြီး ဂူသွင်း မြေမြှုပ်ခဲ့တယ်လို့ဆိုတယ်။ ဒါလဲ ဖြစ်နိုင်တယ်။ ဂျပန်တွေဟာ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ နေရာတော်တော်များများမှာ မတရား သိမ်းပိုက်ထားတဲ့ပစ္စည်း

တွေ မြှုပ်ပြီး ပြေးခဲ့ရတယ်။ ဒါကြောင့်လဲ သူတို့ လမ်းခရီးမှာ အသေ ဆိုးနဲ့ သေပြီး စစ်ရှုံးခဲ့ရတယ်။"

"ဖြစ်နိုင်တယ် ... တောင်နီတောင်ဟာ ဒီကျွန်းရဲ့ အချက်အချာ မြေပဲ။ ပေ ၁၀၀၀ ကျော်မြင့်တယ်။ ပင်လယ်ပြင်နဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်ကို စိုးမိုး မြင်တွေ့နိုင်တယ်။ လေယာဉ်ပစ်အမြောက်နဲ့ ဒီတောင်ကနေ ပစ်တာလို့ဆိုတယ်။ ဒီတောင်ဟာ ရှေးက ဆေးဖက်ဝင် သစ်ဥသစ်ဖုတွေ ရှိပြီး ထူးဆန်းတဲ့ အတိတ်နိမိတ်တွေနဲ့ သူတော်ကောင်းတွေ သိတင်းသုံး ခဲ့တယ်။ နတ်မောင်နှမ နေထိုင်ပြီး ကျွန်းနေလူတို့ ပူဇော်ပသ ကိုးကွယ် ကြတယ်။ ရှေးက ဩသဓတောင်လို့ ခေါ်ခဲ့တယ်။ ခုတော့ တောင်ထိပ် မှာ ဘုရားစေတီ တည်ထားတယ်။ တောင်နီရှင်မ နတ်ကွန်းလဲရှိတယ်။ ရန်အပေါင်းကို အောင်မြင်တဲ့ နိမိတ်နဲ့ အောင်မြေနှင်းတဲ့ ကျွန်းကို မာန်အောင်ကျွန်းလို့ ရှေးဘုရင်တွေ သမုဒ်ခဲ့တာလို့ ကြားဖူးတယ်။"

"ပြောရရင်တော့ ရခိုင်ပြည်နယ်မှာ ရာဇဝင် သမိုင်းအစဉ်အလာ ကြီးတဲ့ မာန်အောင်ကျွန်းကို ရောက်ခဲ့ရတာဟာ နဂါးတို့ ပဋ္ဌာန်းဆက်ရှိ လို့ပဲဖြစ်မယ်။ ကျွန်တော့်ဘဝမှာ ထူးခြားမှုတွေ တိုက်ဆိုင်နေတာက မော်လမြိုင်မှာ နေခဲ့စဉ်ကလဲ နာဂဝိသလို့ခေါ်တဲ့ နဂါးတောင်ရဲ့ တစ်နေ ရာမှာ တာဝန်ထမ်းဆောင်ရင်း နေခဲ့ရဖူးတယ်။ နဂါးမောက်တောင် ဘုရားခြေရင်းက အိမ်လေးမှာ ကျွန်တော် အဖြစ်ဆန်းတွေနဲ့ ကြုံတွေ့ ရင်း ဘဝခရီးကို ဖြတ်သန်းခဲ့ဖူးတယ်။"

"ဟ ... စကားဝိုင်းကောင်းနေလိုက်တာ ကျောက်နီမော်ကို ဖြတ် တော့မယ်။ အပြန်ခရီးက မြန်သလိုပဲ၊ ရေတက်နဲ့ ရေလှည့်သင့်လို့ လှိုင်းက တွန်းပို့လိုက်တော့ အလာခရီးထက် နှစ်ဆပိုမြန်တယ်။"

"ရေလှည့်သင့်တယ် ဆိုတဲ့ ဗမာစကားရှိတယ်။ ပင်ပင်ပန်းပန်း အားမစိုက်ရဘဲ လိုရာရောက်တယ်ပေါ့ဗျာ၊ ဟော ... ဟိုမှာ မော်တော် တစ်စီး မြှုပ်နေတယ်။"

"အဲဒါ လွန်ခဲ့တဲ့တစ်လကျော်က ဆန်တင်တဲ့မော်တော် ကုန်များ လို့ လှိုင်းရေဝင်ပြီး မြုပ်သွားတာ။ ဆန်က ပင်လယ်ရေထိရင် သုံးလို့မရ တော့ဘူး။ လူတွေက စေတနာရယ်၊ လောဘရယ် ရောပြီး အလုပ်လုပ်ရင် ထိထိရောက်ရောက် အောင်မြင်မှာ မဟုတ်ဘူးဗျ၊ ဆုံးရှုံးမှုက များမှာပဲ။"

"ဟိုမှာမြင်နေရတာ ကလိန်တောင်နော်"

"ဟုတ်ပါ့ဗျာ ... ကလိန်တောင်ဟာလဲ ရာဇဝင်မှာ စာတင်လောက်တဲ့ ဒဏ္ဍာရီ ရှိတယ်ဗျ"

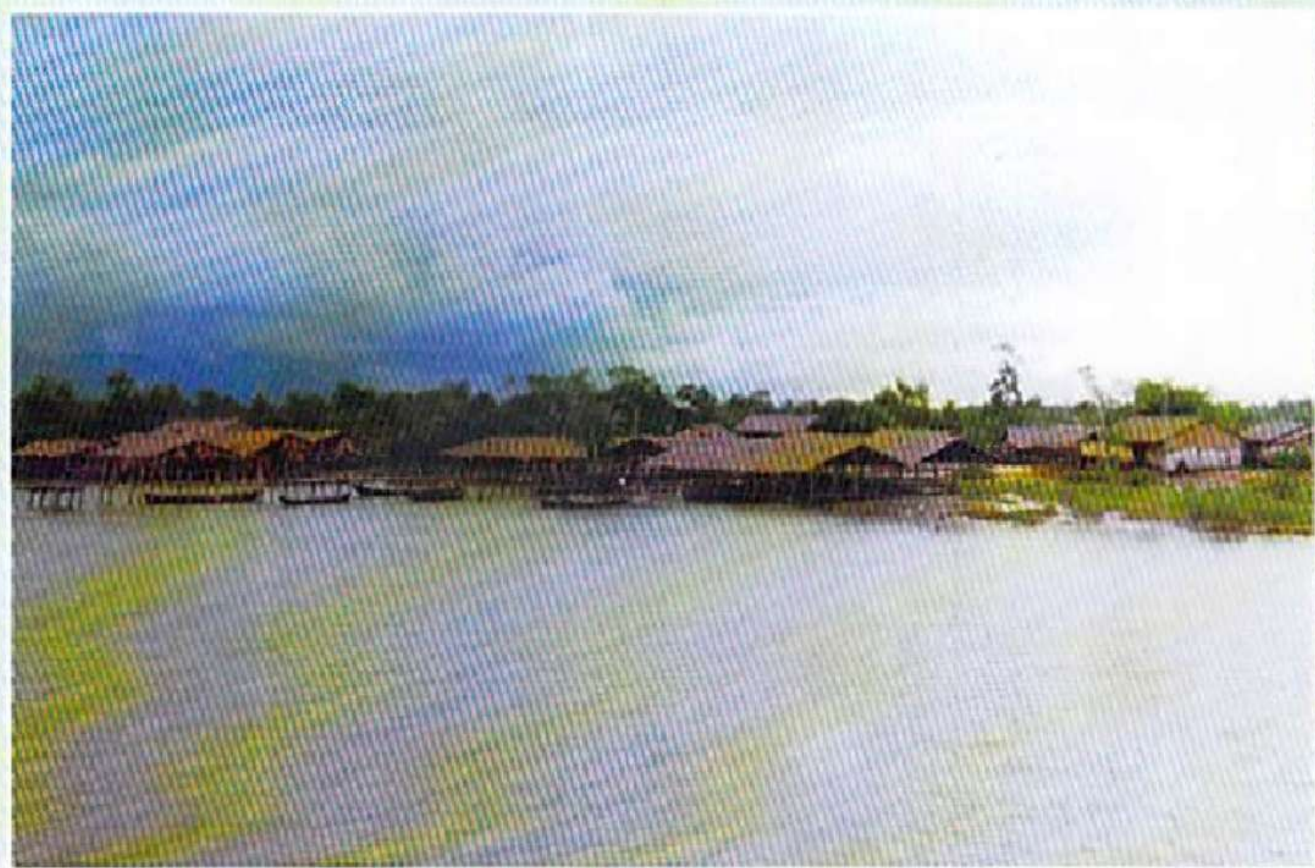
"ကဲကဲ ... အဘရေ ... စကားကောင်းပေမယ့် ထမင်းဆာလို့ သွားလိုက်ဦးမယ်၊ ရခိုင်ပြည်နယ်ရဲ့ ပင်လယ်ပြင်မှာ လွမ်းမောစရာတွေ၊ ရင်မောစရာတွေဟာ လှိုင်းလုံးတွေလိုပဲ နိမ့်သွားလိုက်၊ မြင့်သွားလိုက်နဲ့ ကျွန်တော်တို့ ခရီးသွားတစ်သိုက်ကို ဖိုလှိုက်စေတာတော့ အမှန်ပါပဲ အဘရေ"

ကျွန်တော် မာန်အောင်ကျွန်းစကားဝိုင်းမှ ထပြီး နေ့လယ်စာစားချိန်တွင် "အလင်းရောင်" တစ်ထပ်ရေယာဉ်လေးသည် ကလိန်တောင်မြစ်ဝမှ ကလိန်ရောင်ချောင်းအတွင်းသို့ နေမင်းကို ကျောခိုင်းကာ ဝင်ရောက်ခဲ့လေပြီ။ ကလိန်ရောင်ချောင်းအဝမှ ကျောက်စလောင်များနှင့် ရေလယ်မှ ကျောက်စေတီလေးသည် ခရီးသွားတို့အား ဆွဲဆောင်မှုအရှိဆုံးအဖြစ် မြင်ယောင်နေမိပါသည်။

၁၉၉၉ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၃ ရက်နေ့တွင် တောင်ကုတ်မှ မာန်အောင်ကျွန်း ခရီးကို တစ်ညအိပ် သွားရောက်ခဲ့သော ခရီးသည် တောင်ကုတ်ဆိပ်ကမ်းသို့ ၂၄ ရက်နေ့ ညနေ ၆ နာရီတွင် ပြန်လည်ရောက်ရှိခဲ့ပါသည်။

သံတွဲ၊ ငပလီ တံငါရွာကမ်းခြေအမှတ်တရ

ကုလားရောင်ရွာမှရေခုစခန်း

ကျောက်ဖြူမြို့မှကန့်ကော်တောဘုရား

နောင်တော်ကြီးနောင်တော်လေးပင်လယ်ဝ

ရှုမငြီးသည့် ဒွါရဝတီခရီး

မွန်-ရခိုင် ချစ်ကြည်ရေး

တောင်ကုတ်မြို့ နံနက်ခင်းသည် နှင်းမိုးများ ဖျန်းပက်ထားသဖြင့် အေးစိမ့်စိမ့်ရှိနေသည်။ တည်းခိုရာဗိုလ်တဲ၏ မြောက်ဘက် တောင်ကုတ် ချောင်းဆီမှ ဈေးလှေဝင်သံတို့ ဆူညံစရှိလေပြီ။ နံနက် ၅ နာရီခွဲတွင် ဖောင်တော်ဦးဘုရားသို့ ဝတ်ပြုရန် လမ်းလျှောက်ထွက်ခဲ့သည်။ လမ်း တစ်လျှောက် ကျေးလက်ဈေးသည်တို့ တောင်းကိုယ်စီ၊ အထမ်းကိုယ်စီ ဖြင့် အော်ကြဟစ်ကြ၊ ဈေးကြီးအနီးတစ်ဝိုက် ဆိုင်ခင်းစပြုနေကြလေပြီ။

ကျွန်တော် ဖောင်တော်ဦးဘုရားအတွင်းသို့ဝင်၍ ပန်း၊ ရေချမ်း၊ ဆီမီးကပ်လှူလိုက်သည်။ တောင်ကုတ်ချောင်းဘေးတွင် တည်ထားသော ဖောင်တော်ဦးစေတီလေးကား သမိုင်းတွင်သော ရှေးဟောင်းဘုရား ဖြစ် လေသည်။ တောင်ကုတ်မြို့သားတို့ ခေတ်အဆက်ဆက် ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ခဲ့ကြ၍ မပျက်မစီးသည့် ဓာတ်တော် ၁၂ ဆူ ဌာပနာထား သည့် စေတီလေးပင်ဖြစ်ပေသည်။ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ပါဝင် သွန်းလောင်း ရင်ငွေလှူခဲ့သော ကမ္ဘာကျော် မဟာမြတ်မုနိရုပ်ပွားတော် ကြီးကို ဧည့်ဝတီပြည် ကျောက်တော်မှ ဗမာပြည် မန္တလေးမြို့သို့ ပင့်ဆောင်ရာတွင် ပင်လယ်ခရီးကို ဖြတ်၍ ကုလားရောင်မှတစ်ဆင့်

ကျောက်တော်ချောင်းအထိ ဝင်ရောက်ပင့်ဆောင်သည့် ဖောင်တော်ဆိုက် ကပ်ရာ သမိုင်းဝင်နေရာကြီး ဖြစ်ခဲ့ပေသည်။ ရှေးက မြန်မာ့ ရေ တပ်မတော်၊ ကြည်းတပ်မတော်တို့ ဝင်းခင်းသဘင် ဆင်နွဲ့ကာ ရေ ကြောင်းချီ ပင့်ဆောင်မှုကို ရော်ရမ်း တမ်းတမိသည်။

မြန်မာမင်း အင်းဝဘုရင် ဗဒုံမင်း၏သားတော် အိမ်ရှေ့မင်း ဥပ ရာဇာသည် ခရစ်သက္ကရာဇ် ၁၇၈၄ ခုနှစ်တွင် ရခိုင်ဘုရင် မြောက်ဦး ထီးနန်းရှင် မဟာသမတရာဇာမင်းနှင့် မိဖုရား စောမယ်ပုံ အပါအဝင် မှူးမတ်တို့ကို တိုက်ခိုက်ဖမ်းဆီး၍ မြို့သိမ်းတိုက်ပွဲ ဆင်နွဲ့ကာ မဟာ မြတ်မုနိဘုရားကြီးကို ပင့်ဆောင်ပူဇော်ရာ တစ်ထောက်နားရပ် ဖြစ်လေ သည်။ တောင်ကုတ်မြို့လေးမှ ဖောင်တော်ဦးဘုရား ယနေ့တိုင်မပျောက် မပျက် တည်ရှိနေခြင်းသည်ကား လေးစားဂုဏ်ယူဖွယ်ရာ ရခိုင်တိုင်းရင်း သားတို့၏ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှု ဇာတိဂုဏ်ပင် ဖြစ်လေသည်။

ကျွန်တော် ဘုရားဝတ်ပြုပြီးချိန်၌ ရေကြောင်းမန်နေဂျာ ကိုမောင် တူးနှင့်အဖွဲ့ ကားဖြင့် အပေါက်ဝတွင် စောင့်နေကြလေသည်။ နံနက်စာ ကို တောင်ကုတ်မြို့မှ နာမည်ကြီး မုန့်ဟင်းခါးဆိုင်တွင် ဧည့်ခံမည်ဟု ဆိုသည်။ ဘုရားနှင့် မလှမ်းမကမ်း ဈေးအနီးတွင်ရှိသော တောင်ကုတ် မုန့်ဟင်းခါးဆိုင်တွင် ကျွန်တော်တို့ နံနက်စာ စားကြသည်။ ငါးပိနိုင်နိုင် ဖြင့် ချက်ထားသော ရခိုင်မကျ ဗမာမကျ တောင်ကုတ်မုန့်ဟင်းခါးသည် တစ်မျိုးထူးခြားပြီး စားကောင်းနေပါသည်။

ထူးခြားသည်က မုန့်ဟင်းခါးထဲတွင် ကြက်သား၊ အသည်းအမြစ်၊ သွေးခဲတို့ကို ထည့်ချက်ကာ အသားစားလိုသူတို့ကို သီးသန့်ထည့်ပေး၍ ဈေးပိုယူခြင်းဖြစ်သည်။ မခမ်းနားသော်လည်း အိမ်ပေါ်တွင် စားပွဲဝိုင်း နှင့် တစ်မျိုး၊ အိမ်ရှေ့တွင် စားပွဲခုံနှင့်တစ်ဖုံ အဆင်ပြေသလို ဆိုင်ခင်း ထားသော နာမည်ကျော် တောင်ကုတ်မုန့်ဟင်းခါးဆိုင်မှ ကျွန်တော်တို့ နံနက် ၇ နာရီတွင် ထွက်ခွာခဲ့ကြသည်။ မုန့်ဟင်းခါး စားပြီးလျှင် အိမ်သာ သွားသော အကျင့်ကား ခရီးရှည်တွင် အနှောင့်အယှက်ဖြစ်မည်စိုး၍ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်ဝင်ပြီး ဖြေရှင်းခဲ့ရပြန်သည်။

ဒီနေ့အစီအစဉ်ကား ကျွန်တော်တို့ သံတွဲမြို့သို့ သွားကြမည်ဖြစ် သည်။ ခရီးစဉ်တွင် မပါသော်လည်း ရန်ကုန်ရုံးချုပ်မှ ရောက်လာသည့်

အထွေထွေမန်နေဂျာ ဦးအောင်မြင့်က သံတွဲသို့ တစ်ညအိပ် အလည် သွားရန် ဖိတ်ခေါ်သဖြင့် ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့ မမျှော်လင့်ဘဲ ကုန်းလမ်း ခရီးမှ သံတွဲသို့ သွားခွင့်ကြုံကြခြင်းဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့အတွက် စီစဉ်ထားသောကားမှာ Town Ace ကားဖြစ်၍ ငါးဦး ချောင်ချောင်ချီချီ ရှိပါသည်။ တောင်ကုတ်မှအတက် ပန်းတောင်း-တောင်ကုတ် လမ်းမကြီး ပေါ် အရောက်တွင် သံတွဲသို့ (၄၆)မိုင် ဆိုသော လမ်းညွှန်ဆိုင်းဘုတ်မှ တောင်ဘက်ကားလမ်းသို့ ချိုးဝင်လိုက်ရာ လမ်းကျဉ်းဖြစ်၍ နွားလှည်း အချို့ကို စောင့်ကာ ကျော်ဖြတ်ရလေသည်။

တောင်ကုတ်-ပန်းတောင်းလမ်းပေါ်တွင် ကုန်ကားကြီးများ တန်းစီ စောင့်ဆိုင်းနေသည်ကို တွေ့ခဲ့ရသည်။ သံတွဲလမ်းဆုံမှ အရှေ့ဘက် ကိုက် ၃၀၀ ခန့်အကွာတွင် တောင်ကုတ်တောင်ကြားလမ်း စစ်ဆေးရေး ဂိတ်ရှိနေသည်။ မြန်မာပြည် အနောက်ဘက် တံခါးဝကြီးမှာ လူ၊ ပစ္စည်း၊ ယာဉ်တို့ကို စနစ်တကျ စစ်ဆေးနေ၍ ကားတန်းကြီး စောင့်နေပုံရသည်။ ကျွန်တော်တို့ သံတွဲလမ်းဆုံမှ နံနက် ၇ နာရီခွဲ ထွက်ခဲ့ကြသည်။ ကတ္တရာ လမ်းကျဉ်းလေး ဘေးနှစ်ဖက်တွင် နွားလှည်း၊ မြင်းလှည်း၊ ဆိုက်ကားတို့ တောင်ကုတ်သို့ အစီအရီ ဝင်ရောက် ကြလေပြီ။ ဤနေရာမှ ကားဖြင့် ပြည်၊ ပန်းတောင်း၊ ရန်ကုန်နှင့် အထက်မြန်မာပြည်သို့ သွားရောက်ကြ မည်။ တောင်ကုတ်၊ ကျောက်ဖြူ၊ စစ်တွေ သင်္ဘောစီးကြမည်။ ကုန်တင် ကြမည်။ ကုန်ဝယ်ကြမည်။ တောင်ကုတ်သည် အရေးပါ အရာရောက် သော တံခါးကြီးတစ်ချပ်ဖြစ်မှန်း ခုမှ ကိုယ်တွေ့ကြုံရတော့သည်။

တောင်ကုတ်မှအထွက် တစ်မိုင်ခန့်သာ ပတ်ဝန်းကျင် တစ်ဖက် တစ်ချက် လူနေအိမ်များ၊ ယာဉ်များ ရှုပ်ထွေးသော်လည်း ဖုံညိုတံတား ကို ကျော်ဖြတ်ပြီးသည်နှင့် မြင်ကွင်းရှင်းကာ လေအေးတို့ တိုက်ခတ်စပြု လေသည်။ ကားလမ်း ဘယ်ဘက်ခြမ်းသည် ရိုးမတောင်ခြေရင်းဖြစ်၍ ကျေးရွာ ရပ်ကွက်များ တောင်စောင်းပေါ်တွင် အစီအရီတွေ့ရသည်။ လုံခြုံရေး တပ်ရင်းအချို့ လမ်းဘယ်ညာတွင် တွေ့ရပြီး ရော်ဘာတော၊ ကျွန်းတောများက စိမ့်ကြီးမြိုင်ကြီးသဖွယ်ဖြစ်နေသည်။ တောင်အတက် အဆင်း၊ အကွေ့အကောက်များမှ ချောင်းငယ်များ အနောက်ဘက်သို့ စီးဆင်းနေကြသည်။ အဝေးဆုံးမြင်ကွင်းတွင် ကောင်းကင်ပြာကြီးသည်

လှပသော တောတောင် စိမ့်စမ်းများကို နေရောင် ဖျန်းပက်ထားလေသည်။

"စာရေးဆရာကြီး ... ရွာနာမည်တွေ မှတ်ထားဦးနော်၊ ဒီမယ်နာမည်ဆန်းတွေ တွေ့ရတယ်ဗျ" ဟု ဦးအောင်မြင့်က စကားဝိုင်းစရန် လှန်နှိုးလိုက်သည်။ ကားစထွက်ကတည်းက အတွေးကိုယ်စီဖြင့် အိပ်ရေးမဝဟန် မှိန်းလိုက်လာကြသည်။

"ဟာ ... အဲဒါတော့စိတ်ချ၊ ကျော်ခဲ့တာ တရုဂ္ဂရွာ၊ အခုဖြတ်တာ တပျော့ရွာ၊ ရှေ့မှာဘာရွာလဲ ကားဆရာ"

"မုတ်ရွာပါ"

"ဘာတဲ့"

"မုတ်ရွာပါခင်ဗျ၊ ဆရာမေးတဲ့ ဘာတဲ့ဆိုတဲ့မေးခွန်းမျိုးနဲ့ ဆင်တူတဲ့ ရွာက မုတ်ရွှေကရွာပဲ၊ ဘာရေတဲ့"

"ဘာရေရွာလား"

"ဟုတ်ပါတယ်"

ရခိုင်တိုင်းရင်းသားတို့ စကားသံတွင် "ဟုတ်ပါတယ်" ဆိုသော ဝေါဟာရသည် အလွန်ပင်နားထောင် ကောင်းပါသည်။ ဟုတ်သည်ဖြစ်စေ၊ မဟုတ်သည်ဖြစ်စေ ထောက်ခံပြောကြားသောစကားသည် ရှိသေသမျှဖြင့် "ဟုတ်ပါတယ်" ဟူသောစကားဖြစ်မှန်း လမ်းခရီးတစ်လျှောက် ကြားရမှုက သက်သေဖြစ်လေသည်။

"ဒါဆိုရင် တောင်ကုတ် တောင်ကြားလမ်းကနေ မွန် - ရခိုင် ချစ်ကြည်ရေးရွာတည်ရင် ကောင်းမယ်" ဟု ဗိုလ်ကြီးတူးလွန်က ဝင်ထောက်သည်။

"ဘယ်လို ရွာတည်မှာလဲ"

"မွန်ပြည်နယ်မှာ တစ်လုံးထဲက မုတ္တမနားက 'ပေါင်' လေး၊ ရခိုင်ပြည်မှာ အခုတွေ့တဲ့ရွာက မုတ် ဆိုတော့ ၊ 'ပေါင်' နဲ့ 'မုတ်' ပေါင်းရင် 'ပေါင်မုတ်' ဖြစ်သွားတော့ ချစ်ကြည်ရေးပေါ့၊ ဟဲ့..ဟဲ့"

"မှားတယ်ဗျာ ... ရခိုင်မှာ မုတ်ထက်ထင်ရှားတဲ့နေရာရှိသေးတယ်၊ ကျွန်တော်တို့ အခုသွားနေတဲ့ တောင်ကုတ်-သံတွဲ ရခိုင်ပြည်နယ် ကားလမ်းဆုံးရင် ဘယ်ရောက်မလဲဆရာ"

"ဝှပါခင်ဗျ"

"အေး ... ပေါင်နဲ့ ဝှနဲ့ပေါင်းမှ 'ပေါင်ဝှ' ဖြစ်မယ်၊ အဲဒီတော့ တောင်ကြားလမ်းမှာ အဖြေရှာတော့ ပေါင်ဝှကြား။ ဟား ... ဟား ... အဲဒီမှာ မုတ်ပါထည့်လို့ရသေးတယ်၊ ပေါင်ဝှကြားမှာ မုတ်ရှိတာ ဘယ်သ ြင်းမလဲ"

"ဟား ... ဟား ... ဟား ... ကြံကြံဖန်ဖန်ဗျာ၊ အဲဒါမှ ချစ်ကြည်ရေး အစစ်ဗျ၊ မှန်တယ် မှန်တယ်" ဟု ဆိုသော စကားဝိုင်းသည် အိပ်ငိုက် နေကြရာမှ လန်နီးကာ ပွဲစည်သွားလေသည်။ သတ္တယ်ပြင်ရွာအလွန်တွင် ကားကြီးတစ်စီး ဘွားခနဲ ပေါ်လာရာ တိုက်မိမလိုဖြစ်သွားသဖြင့် ကျွန်တော်တို့စကားဝိုင်း ငြိမ်သွားပြန်သည်။ ကားဆရာက "ကျွန်တော် ဒီလမ်းကို တစ်နေ့တစ်ခေါက် ဒါမှမဟုတ် နှစ်ခေါက် အမြဲမောင်းနေ ကျပါ၊ မပူပါနဲ့" ဟု ဆိုသော်လည်း အနိမ့်အမြင့်မညီညာ၊ လှိုင်းများထ နေသောကတ္တရာလမ်းပေါ်တွင် ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့ ခုန်ဆွခုန်ဆွ လိုက်နေ ကြရသည်။

တောင်စောင်းတွင် ဖောက်ထားသော လမ်းမကြီး ဖြစ်၍လည်း တစ်ခါတစ်ခါ လယ်ကွင်းများကို ကားလမ်းညာဘက်တွင် အပေါ်စီးမှ တစ်မျှော်တစ်ခေါ် တွေ့ရပြန်သည်။ တစ်နာရီခန့်ခရီး အကြာတွင် ကျွန်တော်တို့ သင်ပန်းရွှေ ဆိုသောရွာကို ရောက်လေသည်။ ပေါက်တော ဟု ဆိုကာ ကျွန်တော်တို့ အပေါ်သွားကြသည်။

"ဒီနေရာက အဆင်တော့ပြေတယ်ဗျ.. ရွာနာမည်ကိုက သေးပန်းဖို့ စိတ်ဝင်စားစရာပဲ၊ သင်ရွှေပန်း ဆိုပဲ"

"ဟေ့ဆရာ ... သူများရွာ နာမည်မဖျက်နဲ့ ... သင်ပန်းရွှေလို့ ရေးထားတာ မတွေ့ဘူးလား၊ ကြားသွားလို့ ပြေးပေါက်မှားနေမယ်၊ ဒီရွာ လေးမှာ ဘာလူမျိုးတွေနေလဲ ကားဆရာ"

"ရခိုင်ကော ဗမာကော ရှိပါတယ်၊ ဒီတစ်ကြောက မီးသွေးဖုတ်၊ ထင်းခုတ်တဲ့လုပ်ငန်း များပါတယ်၊ ဒီအရှေ့ဘက်က ရိုးမတော့ရှိတယ်"

လေ၊ တောကောင်လဲ ပေါတယ်၊ ရှေ့မှာ ကျွန်တော်တို့ တောင်ကုတ်မြို့နဲ့ သံတွဲနယ်ခြားရွာ ရှိတယ်၊ ဟုန်းပေါက်ရွာပါ။"

ကျွန်တော်တို့ ငါးမိနစ်ခန့်သာကြာပြီး ခရီးဆက်ကြသည်။ မိုင်တိုင် ၂၃ မိုင် ၄ ဖာလုံအရောက်တွင် သံတွဲ-တောင်ကုတ် နယ်ခြားမှတ်တိုင်ကို တွေ့ရသည်။ ဤနေရာသို့ ကားလမ်းခရီး တစ်နာရီခန့်ကြာသည်။ လမ်းကျဉ်း အကွေ့အကောက် အတက်အဆင်းများသဖြင့် ဖြည်းဖြည်းမောင်းတာလည်းပါမည်။ တစ်နာရီ မိုင် ၂၀ နှုန်းခန့်သာ မောင်းနိုင်သလို ဖြစ်သည်။ တကယ်တော့ နယ်ခြားသည် ညောင်ပေါက် (ခေါ်) ဟုန်းပေါက် ဟု ဆိုသော်လည်း ရွှေလှေရွာတံတားကြီးက နယ်ခြားဒေသလို ထင်ရှားနေသည်။ ပေ ၆၀၀ ရှည်သော အုတ် ကွန်ကရစ် တံတားကြီးသည် ရွှေလှေချောင်းကို လှပစွာဖြတ်ကူး ဆောက်လုပ်ထားပါသည်။ လုံခြုံရေး ရဲကင်းလေး တွေ့ရသည်။ ဖြတ်လာသမျှ တံတားများအနက် အရှည်ဆုံး ဖြစ်ပါသည်။ အိမ်ခြေ ၅၀၀ ခန့်ရှိသော ရွှေလှေရွာကား ရွာကြီးတစ်ရွာဖြစ်သည်။ အထက်တန်းကျောင်းကြီးရှိသည်။ ဘုန်းကြီး ကျောင်း ထည်ထည်ဝါဝါရှိသည်။ စားသောက်ဆိုင်၊ စတိုးဆိုင်များရှိသည်။ ရွှေလှေနှင့် ကပ်လျက် ငွေချောင်းရွာကား ပို၍စည်ကား ကြီးမားသည်ကို တွေ့ရသည်။

ကျွန်တော်တို့ သံတွဲဘက်ခြမ်းရောက်သောအခါ ရွာပို၍စိပ်လာသည်။ မြေပို၍ ပြန့်လာသည်။ အကွေ့အကောက် နည်းလာသည်။ လမ်းခရီး၌ သံတွဲ-တောင်ကုတ်-ရန်ကုန် ဟီးနီးကားကြီးများ ဥဒဟို ပြေးဆွဲနေသည်ကို တွေ့ရ၍ ရခိုင်ပြည်နယ်နှင့် ရန်ကုန် မြို့ကြီးများ သွားလာ ဆက်သွယ်မှု ထွန်းကားနေကြောင်း ဝမ်းမြောက်စရာ တွေ့ရသည်။

အတိတ်မြို့ဟောင်း တူးဖော်ခြင်း

နံနက် ၉ နာရီကျော်ကျော်တွင် ပြည်ချောင်းတံတားကိုဖြတ်ကျော်သည်။ အဝေးဆုံးမြင်ကွင်း အရှေ့ဘက် နေရောင်ခြည်အောက် တောင်ကြော ပေါ်၌ စေတီနှစ်ဆူ လှမ်းတွေ့ရသည်။ "သံတွဲရောက်တော့မယ်" ဟု ကားဆရာက ဆိုသည်။

"ဗိုလ်မှူး ... သံတွဲရောက်ဖူးလား" ဟု ပြည်နယ်မန်နေဂျာ ဦးအောင်လင်းက မေးသည်။

"လွန်ခဲ့တဲ့ ငါးနှစ်က လေယာဉ်ခရီးနဲ့ နေ့ချင်းပြန်ရောက်ခဲ့ဖူး တယ်။ အဲဒီတုန်းက ဒါရိုက်တာတင်သန်းဦး ရိုက်တဲ့ 'မိုမိုချစ်တဲ့ ကွန်မန်ဒို' ဆိုတဲ့ ရုပ်ရှင်ကား ငပလီမှာလာရိုက်တော့ ကျွန်တော်က အုပ်ချုပ်မှု ဒါရိုက်တာ လုပ်ရတယ်။ မင်းသား မင်းသမီးတွေကို စစ်လေယာဉ်နဲ့ ငပလီကိုပို့၊ ဒီမှာ ဇာတ်ဝင်ခန်းတချို့ရိုက်ဖို့ လိုအပ်တာ လုပ်ပေးပြီး ရန်ကုန်ကို ချက်ချင်းပြန်ခဲ့ရတယ်။ လေယာဉ်ကွင်းကနေ ငပလီကမ်းခြေ ဟိုတယ်ကိုကားနဲ့လာ၊ ဟိုတယ်မှာ ခဏနားပြီး ပင်လယ်ရေချိုး၊ အုန်းရေ သောက်၊ ညနေ ၃ နာရီကျတော့ စစ်လေယာဉ်ကြီးနဲ့ ပြန်ခဲ့ရတဲ့ သံတွဲ ခရီးဟာ ရေလာချိုးပြီးပြန်သလို ဘယ်မှမရောက်ခဲ့ရဘူး။"

"ဒါဆို သံတွဲအကြောင်း မသိလိုက်ရဘူးလား။"

"သံတွဲအကြောင်း မသိတာ ရင်နာဖို့တော့ကောင်းတယ်။ ဘာဖြစ် လို့လဲဆိုတော့ ကျွန်တော့်အဘိုးက သံတွဲသားလေ။ အဘိုးက သံတွဲ ရခိုင်ဗျ"

"ဟာ ... ဒါဆို ဗိုလ်မှူးက ရခိုင်ပေါ့။"

"အင်း ... မျိုးမစစ်ရခိုင်လို့ ပြောရမယ်ဗျာ။ ကိုတူးလွန်ပြောသလို မွန်-ရခိုင် ချစ်ကြည်ရေးဆိုတာ ကျွန်တော်တို့ မိဘနှစ်ပါး အမှန်ပဲ လုပ်ခဲ့ တာဗျ။ အမေက မွန်ပြည်နယ် သထုံဘီးလင်းကဗျာ။ အဖေရဲ့အဖေက သံတွဲကဆိုတော့ ပေါင်နဲ့ဝှက်ကြားမှာ မွေးဖွားပြီး ရန်ကုန်မှာ ကြီးပြင်းခဲ့ တာလို့ ဆိုရမယ်။"

"ဪ ... အံ့ဩစရာပဲ။ ကျွန်တော်က အိပ်ငိုက်နေလို့ လမ်းခရီး မှာ ရယ်စရာစကားဆိုခဲ့တဲ့ ပြက်လုံးတွေအတွက် လူမျိုးရေး ထိပါးသလို ဖြစ်မှာ စိုးရိမ်နေတာ။ ခုတော့ ဗိုလ်မှူးအတွက် သံတွဲခရီး လာပို့ပေးရ သလို ဖြစ်နေပြီပေါ့။ ဝမ်းသာစရာပဲ" ဟု ဦးအောင်မြင့်က ဆိုပါသည်။

"အမှန်တော့ ကျွန်တော်ကိုက ရခိုင်သွေးပါတယ်ဆိုတာ မေ့နေ တာ။ စကားစပ်လို့ အဘိုးက သံတွဲကလေ ဆိုမှ ရခိုင်မျိုးပါလားလို့ သတိ ရသွားတာ"

"ဒါဆို အတိတ်မြို့ဟောင်း တူးဖော်ခြင်းခရီးလို့ ပြောလို့ရပြီဗျ"

"ကျွန်တော့်အတွက် အတိတ်မြို့ဟောင်း တူးဖော်ဖို့ အမျိုးရှာရင် တောင် တွေမယ်မထင်ဘူး၊ ဘာလို့လဲဆိုတော့ အဘိုးက ကျောင်းသား ဘဝကတည်းက ရခိုင်ကနေ ရန်ကုန်ရောက်နေတာတဲ့၊ အဘိုးဆုံးတော့ ကျွန်တော်က ငယ်သေးတယ်၊ ဆွေမျိုးအကြောင်း မေးချိန်မရဘူး၊ အဖေ က သူ့ကိုယ်သူ မြောင်းမြသားလို့ ခံယူထားလေတော့ ရခိုင်ဆိုတာ အခု ဆုံးသွားတဲ့အထိ မပြောခဲ့ဘူး၊ ကျွန်တော်အဖေရဲ့အမေက မြောင်းမြသူ လေ၊ ကျွန်တော်ကတော့ စိတ်ဝင်စားပါတယ်၊ ဘာလို့လဲဆိုတော့ မျိုးရိုး ဆိုတာ မတိမ်ကောသင့်ဘူး၊ ကျွန်တော် လွန်ခဲ့တဲ့ ၁၅ နှစ် ရှမ်းပြည်နယ် အရှေ့ပိုင်းမှာ နေခဲ့တုန်းက လားဟူ တိုင်းရင်းသားတွေဟာ သူတို့ရဲ့ အဘိုးအဘွား မျိုးရိုးရှေ့ ခုနစ်ဆက်ကို သိအောင်လုပ်ထားကြရတယ်လို့ ကြားခဲ့ရတယ်။ အလွန် အတုယူစရာပဲ"

"ဟုတ်ပါတယ်... ကျွန်တော်တို့ကိုယ်တိုင် အဘိုးအဘွားရဲ့အထက် မျိုးစဉ်ကို သိဖို့မကြိုးစားခဲ့တာဟာ သမိုင်းကို မထိန်းသိမ်းတတ်တာလို့ ပြောရမှာပဲ"

စကားကောင်းချိန်တွင် သံတွဲမြို့အဝင် ခွါရာဝတီမြို့ဦးတံတားကို ဖြတ်လေပြီ။ အုတ်ကွန်ကရစ် တံတား ကြီးက ပေ ၅၀၀ ခန့်ရှည်သည်။ တံတားပေါ်မှ သံတွဲမြို့အဝင်ရှုခင်းကို အထင်သား မြင်တွေ့ရလေပြီ။ ဆွေမျိုးတွေနဲ့ တွေ့ဆုံရန် လာခွင့်ရသည်ဟု မပြောနိုင်သော ကျွန်တော် တို့မျိုးရိုး ပျောက်ဆုံးမှုအတွက် ဝမ်းနည်းသလိုဖြစ်မိပါသည်။

"ဟိုကမြင်ရတဲ့ တောင်ပေါ် ဘယ်ဘက်ကဘုရားက အံတော် စေတီ၊ ညာဘက်က နံတော်စေတီပါ။ သံတွဲမှာ ဆံတော်၊ အံတော်၊ နံတော် ဆိုပြီး ဘုရားသုံးဆူ ထင်ရှားပါတယ်။ ဆံတော်က တောင်ဘက် နှစ်မိုင် လောက်မှာ ရှိပါတယ်" ဟု ကားဆရာက မိတ်ဆက်သတင်းပေးပါသည်။

"ရှေးဘုရားတွေလို့ ကြားဖူးတယ်"

"ဟုတ်ပါတယ်၊ ရခိုင်ပြည် ဧည့်ဝတီကို ဂေါတမမြတ်စွာဘုရား ကြွတော်မူပြီး မဟာမြတ်မုနိဘုရား သွန်းလောင်းပွဲအပြီးမှာ ကောင်းကင် ခရီးကနေ နတ်ပြာသာဒ်ယာဉ်ငါးရာ၊ ရဟန္တာငါးရာနဲ့ ပြန်လည်ကြွမြန်း

တော်မူရာမှာ ခွဲရဲဝတ် သံတွဲမြို့ အရှေ့ဘက်မှာရှိတဲ့ ဗာသုတတောင် ပေါ်မှာ ခေတ္တရပ်နား ရပ်တန့်တော်မူပါတယ်။ အဲဒီအချိန်က ခွဲရဲဝတ်မှာ ခေတ်တော်ရဲ့ ဘုရင်ခံ သိန္ဓဝမင်း အုပ်ချုပ်နေတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ မြတ်စွာ ဘုရားက ရပ်တော်မူတဲ့ တောင်ပေါ်ကနေ လက်ညှိုးညွှန်ပြီး သူနဲ့အတူ ပါလာတဲ့ ရှင်သာရိပုတ္တရာကို ဗျာဒိတ်စကား ဆိုခဲ့တယ်လို့ သိရတယ်။ ဗာသုတတောင်ရဲ့ အရှေ့တောင်ဘက် မဏိကေသပဗ္ဗတောင်မှာ ငါ ဘုရား တစ်ခါက တစ်ဘဝမှာ ဇာမရီဌာန်မင်းဖြစ်ခဲ့ဖူးတယ်။ ဒါကြောင့် ငါ့ရဲ့ ဆံတော်ဓာတ်ကို အဲဒီတောင်ပေါ်မှာ ဆံတော်စေတီ တည်ထား ကိုးကွယ်ကြလေ' လို့ ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားခဲ့တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ အခု မြင်နေရတဲ့ ဆံတော်ဓာတ်စေတီဟာ ရှေးကစေတီတော့ မဟုတ်ဘူး။ ပြန်လည်မွမ်းမံထားတာပါ။ ရှေးစေတီက ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးမှာ ဗုံးဒဏ် ကြောင့် ပျက်ကျပျက်စီးသွားတယ်လို့ သိရပါတယ်။ ရွှေဆံတော်ဘုရားဟာ သံတွဲမြို့ရဲ့ အထင်ကရ ဂုဏ်ပုဒ်ပါပဲ။

"ကားဆရာက မဆိုးဘူးဗျ ... ရာဇဝင်ကို နှုတ်ကမ္မည်း တင်နိုင် သားပဲ"

"ကျွန်တော် ဒီလမ်းမှာ ကားမောင်းတာ ဆယ်နှစ်ကျော်ပါပြီ။ ကိုယ့် ဒေသ သမိုင်းအကြောင်းတော့ သိမှ ဖြစ်မယ်ဆိုပြီး လေ့လာထားရတာပါ။ တစ်ခါတစ်ခါ နိုင်ငံခြားသားတွေ လာလည်ရင် စကားပြန်ကို ကျွန်တော် က ရှင်းပြရပါတယ်"

"ဒါဆို ဒီဘက်က အံတော်ဘုရားကလဲ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ အံတော် စေတီလား"

"ရာဇဝင်အရတော့ ဗာသုတ တောင်ပေါ်ကနေ ဂေါတမဘုရား ဗျာဒိတ်ပေးခဲ့တဲ့ အံတော်စေတီပါပဲ။ ဝါသုရပဗ္ဗတတောင်ပေါ်မှာ တစ်ခါ က မြွေငန်းမင်းဖြစ်ခဲ့ဖူးတဲ့ ဖြစ်စဉ်ရှိခဲ့လို့ ရှင်သာရိပုတ္တရာကို အံတော် စေတီ တည်ရန် ဗျာဒိတ်ထား မိန့်ကြားခဲ့တယ်လို့ဆိုပါတယ်"

ဘုရားသမိုင်း နားထောင်နေချိန်တွင် ကျွန်တော်တို့ မြို့တွင်းသို့ ရောက်ရှိကြလေပြီ။ တိုက်တာအိမ်ခြေများဖြင့် စည်ကားနေသော သံတွဲ မြို့ကို ကျွန်တော်တို့ ၉ နာရီခွဲကျော်ကျော်တွင် ရောက်ကြလေသည်။

မြင်းလှည်း၊ ဆိုက်ကားတို့ သွားလာ လှုပ်ရှားနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ သန့်ရှင်းသပ်ရပ်သော လမ်းကျယ်ကြီးများကို တွေ့ရသည်။ တိုက်တာ အိမ်ခြေများသည် ခေတ်မီ ဆန်းသစ်နေပါသည်။ သံတွဲချောင်းသည် တောင်မှ မြောက်သို့ စီးဆင်းနေပြီး အနောက်ဘက်ပင်လယ်သို့ ကွေ့ ကောက် စီးဝင်သွားသည်။ သံတွဲမြို့သည် သံတွဲချောင်း၏ အနောက် ဘက်ကမ်းတွင် တည်ရှိနေသည်။ မြို့ကို ဝန်းရံလျက်ရှိသော ဆံတော်၊ အံတော်၊ နံတော်စေတီ တောင်သုံးတောင်သည် ဖိုခနောက်ဆိုင်တွေ့ရပြီး သဘာဝအတားအဆီးသဖွယ် ဖြစ်နေသည်။ နံတော်တောင်သည် သံတွဲ မြို့ကို စိုးမိုးလျက် ရှိနေလေသည်။ လှပသောမြို့ဖြစ်ကြောင်း အထင် အရှား တွေ့ရသည်။

၁၉၉၉ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် ကျွန်တော်၏အဘိုး ထောင်မှူးကြီး ဦးအောင်ညွန့်၏ ဇာတိချက်ကြွ မွေးရပ်မြေသို့ အမှတ် မထင် ရောက်ခဲ့ရခြင်းမှာ ရန်ကုန်တွင် လွန်ခဲ့သော နှစ် ၃၀ က ကွယ်လွန်သွားခဲ့သော အဘိုးအတွက် ကောင်းမှုကုသိုလ်လုပ်၍ အမျှ အတမ်း ပေးဝေရန် ကြွေးကျန်ရှိနေခြင်းဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူမိပါတော့ သည်။

လေတွင်ပျံဝဲ မြို့သံတွဲ

ကျွန်တော်တို့ သံတွဲမြို့တွင်းသို့ဖြတ်ပြီး သံတွဲမှ နှစ်မိုင်အကွာ ငပလီကမ်းခြေသို့ ခရီးဆက်ကြသည်။ အနိမ့်အမြင့် မညီညာသော ကားလမ်းများကိုကြည့်ပြီး ရှေးက တောတောင်လျှိုမြောင်တွေကြားတွင် ပင်လယ်ကမ်းက ရွာတစ်ရွာမှ မြို့အဖြစ် ရောက်ရှိခဲ့ကြလိမ့်မည်ဟု သမိုင်းအစကို တွေးကြည့်မိသည်။ မြို့တစ်နေရာတွင် နှစ်ဖာလုံခန့် ရှည်လျားသော ဗိုလ်ကုန်းရပ်ကွက်ကြီးကို ဖြတ်ရသည်။ အင်္ဂလိပ်တို့ စံမြန်းခဲ့သော အရာရှိကြီး ရှေးဟောင်းအိမ်များ ထည်ထည်ဝါဝါ ရှိနေ သေးသည်။ သို့သော် အိုမင်းဆွေးမြည့်နေပြီး အင်္ဂလိပ်တို့ မြန်မာပြည်ကို သိမ်းပိုက်ရာအစ ၁၈၂၄ ခုနှစ်တွင် ကျွန်ဖြစ်ခဲ့သော ရခိုင်ပြည်နယ်မှ သံတွဲမြို့လေးသည် အင်္ဂလိပ်တို့ အစောဆုံး ဇိမ်ခံခဲ့သောမြို့ဖြစ်ပေ လိမ့်မည်။

ကျွန်တော်တို့ သံတွဲ၏အနောက်ဘက်တွင်တည်ရှိနေသော ငပလီ ကမ်းခြေဟိုတယ်သို့ ၁၀ နာရီခန့်တွင် ရောက်ရှိကြပါသည်။ အလုပ်ကိစ္စ မရှိ၍ လွတ်လပ်စွာ နေထိုင်သွားလာ စားသောက်ရန် ဦးအောင်လင်းက ပြောပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ ဟိုတယ်၌ အခန်းကိုယ်စီယူပြီး ခဏနား လိုက်ကြသည်။ ပထမဆုံး လုပ်ရမည့်အလုပ်မှာ ပင်လယ်ကမ်းခြေတွင် အုန်းရည်သောက်၊ ရေကူး၊ လှိုင်းလုံးစီးရန် ဖြစ်ကြောင်း အားလုံး မညှိဘဲ သဘောတူကြပါသည်။

လွန်ခဲ့သော ငါးနှစ်က ကျွန်တော် ရွှေဝါချိုင်းစခန်းအနီး ပင်လယ် ကမ်းစပ်တွင် ပင်လယ်အရသာကို ခေတ္တခဏခံစားခဲ့ဖူးသည်။ ရွှေဝါချိုင်း အပန်းဖြေစခန်းသည် တစ်ချိန်က ပညာထူးချွန်သူ လူရည်ချွန်များ၊ ဝန်ထမ်းကောင်း ထူးချွန်သူများအား နိုင်ငံတော်မှဂုဏ်ပြုရာ အထင်ကရ နေရာဖြစ်ခဲ့သည်။ ဝံ့ကြွားဖွယ်ရာ ပင်လယ်ကမ်းခြေ အဆောက်အအုံတို့ ခုတော့ အထီးကျန်စွာ ပင်လယ်လေနှင့်အတူ ပြီးပြုနေပေလိမ့်မည်။

ပထမအကြိမ် ငပလီရောက်ခဲ့စဉ်က ရုပ်ရှင်မင်းသား ကျော်သူ၊ မင်းသမီး မေသန်းနု၊ မြတ်ကေသီအောင်၊ လူရွှင်တော် မော့စ်တို့နှင့် ဒါရိုက်တာ တင်သန်းဦး (ဒု-ဗိုလ်မှူးကြီး မောင်မောင်ဦး) ရိုက်ကူးသော တိုက်ပွဲဇာတ်ဝင်ခန်းများအတွက် ကျွန်တော် အုပ်ချုပ်မှုဒါရိုက်တာ လုပ်ခဲ့ ဖူးသည်။ အနုပညာသမားဆိုသည် ပတ်ဝန်းကျင်ကို ဂရုစိုက်လေ့မရှိ သော အတွင်းဓာတ်ခံ မနောစရိုက်များရှိကြသည်။ ကိုယ်တိုင် ပျော်နေ တတ် ရွှင်နေတတ်သလို ပတ်ဝန်းကျင်ကိုလည်း မောပန်းမှုပြေပျောက်စေ တတ်သည်။ သို့သော် ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာနှင့် ပတ်သက်လျှင် လူတိုင်း ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိသောအပြစ်အနာအဆာများ၏ဒဏ်ကို သေးရာမှကြီးစေ တတ်သည်။ အနုပညာသမားတို့ ကျော်ကြားမှုက ကြောက်စရာကောင်း ကြောင်း ကြုံတွေ့ခဲ့ရဖူးပါသည်။

ကျွန်တော်၏ အတိတ်က အတွေးလှိုင်းလုံးကြီးများ ပင်လယ်ရေ နှင့်အတူ နိမ့်သွားလိုက် မြင့်သွားလိုက်၊ ကမ်းခြေတွင် တင်နေလိုက်၊ မျောပါသွားလိုက်နှင့် အဆုံးအစ ကျယ်ဝန်းသော ပင်လယ်ပြင်တွင် စီးမျောနေမိပါသည်။ ကျွန်တော်၏ သားနှင့်သမီးတို့ ပျော်ရွှင်မြူးတူး

အော်ဟစ်နေသည့်အသံများ လှိုင်းလုံးကြားတွင် ပျောက်လိုက်ပေါ်လိုက်။ ပျော်ရွှင်မှုကို အပြည့်အဝ ဖန်တီးနိုင်၊ ခံစားနိုင်သည့်နေရာသည် တစ်ခါ တစ်ရံ ပူလောင်မှုကို ရရှိခံစားစေနိုင်သည် ဆိုသော လောကနိယာမကို ဤခရီးတွင် ခံစားမိပြန်ပါသည်။

"အစ်ကိုကြီး ထမင်းစားရအောင်လေ" ဟု ခေါ်သောအသံကြားမှ ကျွန်တော်လှိုင်းလုံးပေါ်မှ အတွေးတို့ ရပ်တန့်သွားပါသည်။ ကျွန်တော် သဲသောင်ပြင်ပေါ်တွင် ပြေးကစားနေသော ဂဏန်းလက်မလေးများနှင့် အပြေးပြိုင်လိုက်သည်။ လှပသော ခရုလေးများကို ကုန်းကောက်နေခိုက် နောက်မှ လှိုင်းလုံးကြီး ဝင်ဆောင်လိုက်သဖြင့် ပေ ၅၀ ခန့် လွင့်ကာ တည်းခိုဆောင်နားရောက်သွားသည်။ ဒီရေတက်ချိန်ဖြစ်သည်။ ပင်လယ် ကမ်းစပ်နှင့် အနီးဆုံးဟိုတယ်ကို ရွေးချယ်ထားသော မန်နေဂျာ ကိုမောင် တူးကို ကျေးဇူးတင်ရသည်။

နေ့လယ်စာစားပြီး သံတွဲမြို့ထဲသို့ သွားရောက် လည်ပတ်ကြ သည်။ ငပလီကမ်းခြေသို့ သွားရာလမ်းတစ်လျှောက် ဟိုတယ်၊ မိုတယ်၊ တည်းခိုခန်းငယ် အသွယ်သွယ်နှင့် အုန်းခြံများ၊ စားသောက်ဆိုင်များ၊ ပင်လယ်ထွက်ပစ္စည်း ခရုပုတီး၊ ကျောက်ပစ္စည်း၊ ဂဏန်း၊ ပုစွန်၊ မုတ် ကောင်ခွံနှင့် အုန်းခွံပစ္စည်းတို့ စိတ်ဝင်စားဖွယ် ရောင်းချနေကြသည်။ မြန်မာ့အနုပညာလက်ရာ ကမ္ဘာ့အောင် တီထွင်ထားပုံများ ဆွဲဆောင်မှု ရှိနေပါသည်။ ဧရာဝတီတိုင်းမှ ချောင်းသာနှင့်ငွေဆောင်ကမ်းခြေ အပန်း ဖြေစခန်းများ မပေါ်မီက ငပလီသည် မြန်မာပြည်၏ တစ်ခုတည်းသော အလှပဆုံး ကမ်းခြေဖြစ်ပါသည်။ ယခုလည်း ငပလီအလှကို ဘယ်စခန်း မှမမီဟု ပြောရမည် ဖြစ်ပါသည်။

ကားဆရာက အံတော်၊ ဆံတော်၊ နံတော်ဘုရားများ ဖူးရန် လမ်းကြောင်းအစီအစဉ် ချပြသည်။ တောင်တက်ခရီး စေတီသုံးဆူလုံး သွားရန် အချိန်ပေးရမည်ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်ကတော့ သံတွဲမြို့ကို လွမ်းခြုံကြည့်နိုင်မည့် စေတီတောင်ကုန်းပေါ်မှ ဘုရားများကို အာရုံပြု ကာ ဖူးမြော်လိုသည်။ ဒါဆို ဂေါတမဘုရားကြွရောက်တော်မူပြီး အံတော်၊ ဆံတော်၊ နံတော် စေတီများတည်ရန် ဗျာဒိတ်ပေးခဲ့သည့် ဗာသုတ

တောင်ရှိ တန်တော်မူစေတီသို့သွားရန် အကြံပြုသည်။ စေတီက သံတွဲမြို့၏ အရှေ့ဘက် ရိုးမကြောတွင်ရှိပြီး သွားရန် အချိန်ပေးရမည်။ သံတွဲရောက်ခိုက် မြို့တွင်းဈေးများနှင့် မြို့ပြအနေအထားကိုလည်း လှည့်ပတ်ကြည့်ချင်ကြသည်။ သံတွဲမြို့လယ် ဈေးကြီးရှေ့ကားဂိတ်၌ ဆုံရပ်အဖြစ်ထား၍ သွားလိုရာသွားကြရန် လမ်းခွဲလိုက်ကြသည်။

ကျွန်တော်နှင့်အတူ ပါလာသော ကားသမားက ဗမာဖြစ်သည်။ သံတွဲရောက်နေတာကြာပြီ။ သံတွဲမှာ ရပ်ကွက် ၇ ရပ်ကွက်၊ ကျေးရွာပေါင်း ၂၆၀ ကျော်ရှိကြောင်း ပြောပြသည်။ လူဦးရေတစ်သိန်းကျော်ရှိသည် ဟုဆိုသည်။ "တယ်သိပါလား" ဟုဆိုတော့ သူက လူမှုရေးအဖွဲ့အစည်းမှာလည်း လုပ်နေကြောင်း သိရသည်။

ကျွန်တော် ဆံတော်နှင့် နံတော်တောင်သို့တက်ရန် ရည်ရွယ်သော်လည်း အချိန်မရသဖြင့် မြို့တွင်းရှိ သိမ်ကုန်းဘုရားသို့သာ သွားလိုက်ပါသည်။ သိမ်ကုန်းဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းမှာ ထည်ဝါလှသည်။ သိမ်တော်မှာ ၁၇၈၇ ခုနှစ်က မြန်မာဘုရင် သိမ်ထပ်ခဲ့သော ဌာနဝတီဆရာတော်၏ သိမ်တော်ရှိခဲ့ခြင်းကြောင့် ထင်ရှားသည်ဟု ဆိုသည်။ သို့သော် မူလသိမ်ကို မတွေ့ခဲ့ရ။ လေးမြို့ခေတ်လက်ရာဟုဆိုသော ကျောက်ဆင်းတုသုံးဆူကို ဖူးတွေ့ရသည်။ ဘုရား၌ပူဇော်ရန် ပါလာသော ဆီမီး၊ အမွှေးတိုင်တို့ ထွန်းညှိ ပူဇော်လိုက်သည်။ မေတ္တာသုတ်ရွတ်ကာ မြို့စောင့်နတ်၊ တောတောင်စောင့်နတ်၊ ပင်လယ်စောင့်နတ်တို့ကို မေတ္တာပို့သလိုက်သည်။ သံတွဲသား အဘိုးကို ရည်စူးပင့်ဖိတ်၍ အမျှအတမ်းပေးဝေလိုက်သည်။ ဘုရားအဝတွင် အသက် (၇၀) ခန့် လူရည်သန့် အဘိုးကြီးတစ်ဦးကို ပြုံးပြ နှုတ်ဆက်ကာ "သံတွဲသားလား" ဟု ဖိတ်ဆက်လိုက်သည်။

"သံတွဲသားပါ။ ငါ့တူက ဧည့်သည်ထင်တယ်" ဟု ရခိုင်သံဝဲဝဲနှင့် ပြန်မေးသည်။

"ကျွန်တော့်အဘိုးလဲ သံတွဲသားပါ" ဟုဆိုရင်း ဆွေမျိုးစပ်သော်လည်း ဇစ်မြစ်ပျောက်နေသော ကျွန်တော့်သတင်းများကို သူစဉ်းစားရဟန် မတူ၍ ဆွေမျိုးပျောက်ရှာပုံတော် ဇာတ်သိမ်းသွားသည်။ သို့သော်

ကျွန်တော်က မလျော့။ "သံတွဲဆိုတာ ဘာအဓိပ္ပာယ်လဲ" ဟု စကားဆက်လိုက်သည်။

"ဟ ... ငါတူရ ... သံတွဲဆိုတာ ဒွါရဝတီလေ၊ အာကာယုံဝဲ မြို့သံတွဲ၊ သီဂီရောင်လျှံ မြို့ရှင်ယုံ၊ ကမ်းယံသံတွဲ မိုးယုံဝဲလို့ စာချိုးနဲ့ အမည်အမျိုးမျိုး ထင်ရှားသပ ငါလူရ"

"စိတ်ဝင်စားပါတယ် အဘ"

"ရခိုင်ရာဇဝင်မှာ သံတွဲဆိုတာ ကဿပဘုရားလက်ထက် ကောရပ္ပတိုင်း ဘုရင်ရှင်မင်းစောကို နဂါးညီနောင်တို့ လာရောက်တိုက်ခိုက်တဲ့ အခါ ရှင်မင်းစော ထွက်ပြေးရပြီး ဒွါရဝတီမြို့ဟောင်းကို တွေ့ခဲ့တယ်လို့ ဆိုတယ်။ အဲဒီမင်းက မြို့ပြထူထောင်ပြီး နန်းမြို့တည်ခဲ့တယ်၊ အဲဒီမင်းရဲ့ ရှစ်ယောက်မြောက် မိဖုရားက ဘီလူးမလို့ဆိုတယ်၊ ဘီလူးမနဲ့ သားတစ်ယောက် သမီးတစ်ယောက်ရတယ်၊ သားက လူ့ဘဝကိုရပြီး သမီးက ဘီလူးမ ပြန်ဖြစ်တယ်တဲ့၊ လူဖြစ်တဲ့ အစ်ကိုက အဖေအရိုက်အရာကို ဆက်ခံရပြီး မင်းဖြစ်လာတဲ့အခါ ညီမဖြစ်သူ ဘီလူးမက အစ်ကိုတိုင်းပြည်ကို ရန်သူတွေ မနှောင့်ယှက်နိုင်အောင် မြို့ကို မိုးပေါ်ပျံဝဲစေပြီး စောင့်ရှောက်ခဲ့တယ်လို့ဆိုတယ်၊ ဒါပေမဲ့ ဝါသုဒ္ဓေဝညီနောင် တစ်ကျိပ်က မြို့ကို လေထဲမပျံနိုင်အောင် သံနဲ့တွဲချည်ပြီး မင်းစောရဲ့သားကို အနိုင်တိုက်ခိုက်ကြတယ်။ သူတို့ရဲ့အစ်မကြီး အဉ္စနဒေဝီကို သံနဲ့တွဲချည်တဲ့ မြို့ကို အပိုင်စားစေပြီး အုပ်ချုပ်စေခဲ့လို့ သံတွဲမြို့ အမည်တွင်တယ်လို့ ရာဇဝင်မှာရှိခဲ့တယ်။ ရာဇဝင်ဆိုတာ သိတဲ့အတိုင်း မယုံရင် ပုံပြင်သာ မှတ် ကိုယ့်လူရေ"

"ဟာ ... အဘကလဲ၊ မြို့သမိုင်းဆိုတာ ပေထက်အကွရာ မတင်နိုင်တဲ့ ခေတ်ကာလမှာ ပုံပြင်လို့ ညအိပ်ရာဝင်မှ ပြောပြကြ၊ မှတ်သားကြရတာကို နှုတ်နဲ့ နားကမ္မည်းတင်ကြရတာချည်းပါပဲ။ ကျွန်တော်တို့ အဘတို့ တိုးတက်နေတဲ့ခေတ်မှာတောင် ယခင် ရှိပြီးသားနာမည်တွေ ပြောင်းပစ်လို့ မူလနာမည်ပျောက်တာ ရှိသလို လူ့သက်တမ်း နှစ် ၁၀၀ အတွင်း သင်္ချိုင်းကို လူနေရပ်ကွက်လုပ်ပြီး တိုက်တာ အိမ်ခြေတွေနဲ့

စည်ကားနေတာ၊ မပြောရင် ဘယ်သူက သိရဦးမှန်းသိမှာလဲ၊ ဒီတော့ ရာဇဝင်တွင်နေတာပဲ ရှေးလူတို့ကို ကျေးဇူးတင်သင့်ပါပြီ"

"တကယ်တော့ သံတွဲဟာ ရခိုင်ဘုရင် လက်ထက်မှာ ခေတ်တော်ရဲ့ အရေးပါတဲ့ဆိပ်ကမ်းမြို့ပဲ၊ ဒီမြို့ကိုအပိုင်စားရတဲ့ လူပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ဘုရင်ရဲ့ လူယုံတော်၊ စိတ်ချရတဲ့ မှူးကြီးမတ်ရာကိုသာ အပ်နှင်းတာလို့ဆိုတယ်"

"ရခိုင်ပြည်ရဲ့ ဒုတိယအကြီးဆုံးမြို့အဖြစ် ရှေးကတည်းက ရှိခဲ့တယ်၊ ရေတပ်အင်အား ကြီးမားခဲ့တယ်၊ ရခိုင်မှာ ယခုတိုင် မြို့သက်တမ်း အရှည်ဆုံးက သံတွဲမြို့ပဲဆိုတာ သိထားရမယ်"

"အင်္ဂလိပ်တွေ အစောဆုံးအုပ်ချုပ်ခဲ့တဲ့မြို့ဆိုတော့ အင်္ဂလိပ်ပေးတဲ့ နာမည် မဖြစ်နိုင်ဘူးလား၊ ဥပမာ-မကွေးတိုင်းနယ်စပ်က မြေထဲမြို့ကို အင်္ဂလိပ်စစ်ဗိုလ် မစ္စတာအာလမ်က သူ့နာမည် ပြောင်းပစ်ခဲ့တယ်လေ၊ နောင်မှ ကာလရွှေပြီး အောင်လံမြို့ဖြစ်တာဆိုပဲ"

"ဪ ... အင်္ဂလိပ် တည်ထောင်တဲ့ မြို့ရွာလမ်းတွေကို သူတို့ ကြိုက်သလို ပေးခဲ့ကြတာလေ၊ ရန်ကုန်တစ်မြို့လုံးနီးပါး အထင်ကရ လမ်းတွေဟာ သူတို့ပေးတဲ့ နာမည်ချည်းပဲ၊ ဒါလဟိုစီတို့၊ ဝင်ဆာတို့၊ မောင်ဂိုမာရီတို့ စုံနေတာပဲ၊ သူတို့ခေါင်းဆောင်နာမည်တွေကို သူများ တိုင်းပြည်မှာ လာဂုဏ်ပြုမှည့်ခေါ်ထားတာလေ"

"ဒါလဲ တစ်ဖက်ကကြည့်ရင် အတုယူစရာပဲ၊ ဂုဏ်ယူနိုင်လောက်တဲ့ အရည်အချင်းမျိုးရှိနေရင် သူ့နိုင်ငံတင်မကဘူး သူများနိုင်ငံမှာပါ နားထဲလျှာထဲစွဲပြီး မမေ့အောင်လုပ်နိုင်တာဟာ အမျိုးဂုဏ်ကို မြှင့်တင်ခြင်း တစ်မျိုးပဲ၊ သူတို့က နေမဝင်အင်ပါယာထူထောင်တဲ့ လူမျိုးဆိုတော့ တစ်ကမ္ဘာလုံး သူတို့ခေါင်းဆောင်တွေ၊ သူရဲကောင်းတွေဟာ ကိုလိုနီ လက်အောက်ခံ နိုင်ငံအားလုံးမှာ ကျန်ရစ်တော့တာပေါ့"

"ဒါအနိုင်ကျင့်တာလို့ခေါ်တယ်ဗျ၊ ဟိုတုန်းက သားချောတေးရှိတယ်လေ၊ ကြောင်ကြီးရဲ့ မြီးတံတို့၊ အဆီကိုစားလို့ အသားကိုမျို ဆိုတာ သူတို့ကို စောင်းချိတ်ဆိုတဲ့သီချင်းဗျ ... ဟားဟား"

"ကဲ - အဘရေ ... တွေ့ရတာ ဝမ်းသာပါတယ်၊ သံတွဲမှာ အချိန်ရရင် သွားစရာတွေသွားပြီး ပြောစရာ စကားတွေ ပြောချင်ပါသေးတယ်။ မနက်ပြန်မှာဆိုတော့ အချိန်ရှိခိုက် ပြေးလိုက်ဦးမယ် အဘရေ" ဟုဆိုကာ နှုတ်ဆက်ထွက်လာခဲ့သည်။ နာမည်/နေရပ် မမေးခဲ့မိမှန်း လမ်းရောက်မှ သတိရသည်။

ကျွန်တော် ဈေးရှေ့သို့ ပြန်ရောက်ချိန်တွင် အဖွဲ့သားများ စုံနေပြီ ဖြစ်သည်။ ညနေ ၄:၃၀ နာရီတွင်ထွက်မည့် သံတွဲ-တောင်ကုတ်-ရန်ကုန် ကားများ တပွမ်းပွမ်းညနေသလို သံတွဲ-ဂွ-ငါးသိုင်းချောင်း-ရန်ကုန်ကား များလည်း တန်းစီနေလေပြီ။ သံတွဲမှ ၈၃ မိုင် ရှိသည်။ သို့သော် ပန်းတောင်းလမ်းလောက် မကောင်းဟုသိရသည်။ ငယ်စဉ်က သင်ကြားခဲ့ရသော ဂွတောင်ကြားလမ်း၊ တောင်ကုတ် တောင်ကြားလမ်း၊ အမ်းတောင်ကြားလမ်းများဆီသို့ ခုမှကိုယ်တိုင်ရောက်ရတော့သည်။ ဦးအောင်မြင့်က ပင်လမ်းကမ်းခြေဖြစ်သော ငါးလုပ်ငန်းတည်ရှိရာ လုံးသာသို့ သွားကြည့်ရန် ပြောသဖြင့် ကျွန်တော်တို့ ခရီးဆက်ကြပြန်သည်။

အင်ဒရူးပင်လယ်အော် ခေါ် လုံးသာချိုင်း၊ မေယိုးဘေး ခေါ် သပြေချိုင်း၊ ဂွအော်နှင့် ရွှေဝါချိုင်းတို့မှာ ကျော်ကြားသော ပင်လယ်အော်၊ ပင်လယ်ကွေ့များဖြစ်ပြီး သံတွဲခရိုင်အတွင်း ထင်ရှားပါသည်။ လုံးသာသည် သံတွဲကမ်းခြေတွင် ထင်ရှားသောဆိပ်ကမ်းဖြစ်သည့် သံတွဲမြို့ထဲမှ ခြောက်မိုင်ခန့် ခန့် ရှိမည်ဟုထင်သည်။ အိမ်သေးအိမ်သွယ်၊ လမ်းငယ်လမ်းကျဉ်း ရပ်ကွက်များကို ကျော်ဖြတ်သွားရသည်။ ကမ်းခြေ တစ်လျှောက် ငါးပိ၊ ငါးခြောက်နံ၊ ငါးပုတ်နံများ ညှို့ဖို့ဖို့ ခံစားရသည်။

လုံးသာသည် သံတွဲ ပင်လယ်ကမ်းခြေတွင် ဂငယ်ပုံသဏ္ဌာန် ပုန်းလျှိုးကွယ်လျှိုး ရှိနေပြီး ငါးဖမ်းသင်္ဘော၊ စက်လှေတို့ ခိုအောင်းလုံခြုံရာ ဖြစ်ပါသည်။ လုံးသာတစ်ဝိုက် ရေခဲစက်များ၊ ငါးဖမ်းလှေများ၊ ငါးလုပ်ငန်းရှင်တို့၏ အိမ်ကြီးအိမ်ငယ်များ စုဝေး တည်ရှိနေသည်။ ငါးဖမ်းစက်လှေများပေါ်မှ ငါးပုစွန်များ အကြီးအကျယ် သယ်ချနေသလို ပင်လယ်သို့ ပြန်ထွက်ရန် ပြင်ကြဆင်ကြသည်ကို တွေ့နေရပါသည်။

တကယ်တော့ မြန်မာ့ကမ်းရိုးတန်းအရှည် ၁၅၀၀ မိုင်ရှိပြီး ရခိုင်ကမ်းရိုးတန်းကား အရှည် ၃၅၀ မိုင် ရှိသဖြင့် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံနှင့် ဆက်စပ်နေသော မြန်မာ့ရေပိုင်နက်ကို ပို၍ထိမ်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရန် တာဝန်ကြီးလေသည်။ သံတွဲမြို့နယ်တွင် ငါးဖမ်းရေလုပ်သား ၅၀၀၀ ကျော် ရှိသဖြင့် ရေလုပ်ငန်းဖြင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြုသူသည် လူဦးရေ၏ ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းခန့် ရှိလေသည်။ လုံးသာ ကမ်းခြေတွင် စက်လှေ၊ တန်ကေး များစွာ ဆိုက်ကပ်ထားသည့်အနက် ထူးခြားသော လောင်းလှေ တစ်မျိုးကို တွေ့ရသည်။ လောင်းလှေကို သစ်သားဖြင့် ပြုလုပ်လေ့ ရှိကြသည်။

သို့သော် ကျွန်တော်တွေ့ခဲ့သောလှေကား ဘာလန်လောင်း ခေါ် လှေတစ်မျိုးဖြစ်သည်။ ကြိမ်ပင်ဖြင့် ရက်လုပ်သောလှေဟု သိရသည်။ တက်ဖြင့်လှော်ခတ်ပြီး ပင်လယ်ကမ်းတစ်လျှောက် သွားလာကြသည်။ ရှေးက ဘာလန်လှေကို စစ်တိုက်ရာတွင် ရခိုင်ရေတပ်မတော်က သုံးခဲ့ကြောင်း သိရှိခဲ့ရသည်။ အလွန်ပေါ့ပါး လျင်မြန်သောလှေမျိုးဖြစ်သဖြင့် သတင်း ထောက်လှမ်းရာတွင် သုံးလေသလားဟု စစ်သားအတွေးဖြင့် တွေးခဲ့မိပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ ညနေ ၆ နာရီတွင် တည်းခိုရာသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိကြသည်။ ပင်လယ်ကမ်းခြေမှ ထူးခြားသော ငါးကင်၊ ပုစွန်ကင်၊ ရေခူသုတ်တို့ဖြင့် ညနေစာဝိုင်းဖွဲ့ကြသည်။ ပင်လယ်ပြင်မှ လှိုင်းလုံးကြီးများ တလိမ့်လိမ့်တက်ကာ ကမ်းခြေသို့ ရိုက်ပုတ်သံများ စကားဝိုင်းကို တစ်ခါတစ်ခါ ဖုံးလွှမ်းသွားသည်။ ငပလီ အပန်းဖြေတစ်ညတာခရီးကို ငြိမ်းချမ်းစွာ အိပ်စက်အနားယူခဲ့ရခြင်းအတွက် ပြည်တွင်းရေကြောင်းပို့ဆောင်ရေး ပြည်နယ်မန်နေဂျာ ဦးအောင်လင်း၊ တောင်ကုတ်မန်နေဂျာ ဦးမောင်ထူး၊ အထွေထွေမန်နေဂျာ ဦးအောင်မြင့်တို့ကို ကျေးဇူးတင်နေပါသည်။

ည ၈ နာရီခန့်တွင် ပင်လယ်ကမ်းစပ် သဲသောင်ပြင်တွင် မီးပုံပွဲများ ကျင်းပနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဟုတ်တာပေါ့၊ ဒီနေ့ ဒီဇင်ဘာလ ၂၅ ရက် ခရစ္စမတ်နေ့။ တစ်ကမ္ဘာလုံးမှာ ခရစ်ယာန် ဘာသာဝင်တို့၏ အထွတ်အမြတ် ကိုးကွယ်ယုံကြည်ရာ ခရစ်တော်နေ့မှာ အားလုံး မေတ္တာ

ပို့ ဆုတောင်းပွဲလုပ်ကာ ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲများ ကျင်းပနေကြပေလိမ့်မည်။
 ငပလီကမ်းစပ်ရှိ Merry Christmas to you all ဆိုသော ဆုတောင်း
 သံနှင့်အတူ Merry Christmas to you ... ဆိုသော သီချင်းသံများ
 အပြင် "မီးပုံပွဲမှာ ... စုကာဝေးကာ .. အပေါင်းအဖော်များနဲ့ ပျော်ရွှင်
 ဖွယ်..." ဆိုသော တေးသီချင်းသံများ အဖွဲ့လိုက်ပျော်ရွှင်စွာ စားကြ
 သောက်ကြသော မြင်ကွင်းအဖုံဖုံသည် ငပလီကမ်းမှ ဆောင်းရိပ်ခို
 ချစ်သူတို့၏ ဒီဇင်ဘာအလွမ်းပင် ဖြစ်ပေတော့သည်။

ကမ်းသာယာမှအပြန်

ကျွန်တော်တို့ နံနက်အိပ်ရာမှ ထချိန်တွင် လှိုင်းလုံးကြီးများ
 ပင်လယ်ထဲသို့ တလိမ့်လိမ့်ထွက်ခွာသွားသလို တလိမ့်လိမ့်တက်လာ
 သော မြင်ကွင်းများကို ရခဲလှစွာ နှုတ်ဆက်ရတော့မည် ဖြစ်ပါသည်။
 ငပလီကမ်းခြေမှ နှစ်မိုင်ခန့် ပင်လယ်ထဲမှကျွန်းလေးတွင် ငါးဖမ်းလှေ
 အချို့ အနားယူနေကြပုံရသည်။ ဒီကျွန်းလေးတွင် ဘုရားတစ်ဆူရှိရာ
 ငပလီအပန်းဖြေလာသူအချို့ မော်တော်ငှားကာ သွားရောက်လည်ပတ်
 ဖူးမြော်ကြကြောင်း သိရပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ နံနက်စာစားပြီး ၈ နာရီတွင် ငပလီကမ်းခြေမှ
 ပြန်လည် ထွက်ခွာခဲ့ကြသည်။ လုံးသာ-ငပလီ-သံတွဲ ကားလမ်း တစ်
 လျှောက် ကားနှင့် ဆိုက်ကား၊ မြင်းလှည်းများ စည်ကားနေလေပြီ။ သံတွဲ
 မြို့မှ အထွက်တွင် အံတော်၊ ဆံတော်၊ နံတော်တောင်ဘုရား တောင်ကုန်း
 များ၌ မြူနှင်းများဝေလျက် ဆောင်းပုံရိပ်ကို ထင်ရှားစွာ ပြဆိုနေလေ
 သည်။ သို့သော် ပင်လယ်ကမ်းခြေတွင်ရှိသော သံတွဲမှာ ရာသီဥတု
 မျှတစွာ အေးသည်ဟု ဆိုရုံသာရှိသည်။ ဒီအချိန်ဆို ကျောက်တော်တွင်
 အနွေးထည်အင်္ကျီချွတ်၍ မရသေးပေ။

အပြန်လမ်းခရီးသည် ပို၍မြန်သည်ဟုဆိုရမည်ဖြစ်သည်။ အသွား
 ခရီး အမှတ်တမဲ့ မမြင်ခဲ့သော မြင်ကွင်းများကို မြင်တွေ့ရသည်။
 ညာဘက်တောင်ကြောမှ ပင်လယ်ဘက်သို့ စီးဆင်းနေသော ချောင်းငယ်
 မြောင်းငယ်များအတွင်းသို့ ဒီရေ ရောက်ပုံရသည်။ ဒီရေအတက်နှင့်

လှေငယ်အချို့ ရွှေလှေချောင်းရိုးသို့ ဝင်ရောက်နေကြပြီး ချောင်းရိုး တစ်လျှောက် ခနီတောများ ထူထပ်စွာ ပေါက်ရောက်လျက်ရှိသည်။

ရခိုင်ပြည်နယ်ခရီး၌ ကလိန်တောင်ချောင်းမှ တောင်ကုတ်ခရီး တစ်လျှောက် အထူးခြားဆုံးမှာ ခနီဟု ခေါ်သော အုန်းပင်များကို တအံ့ တဩ တွေ့မြင်ရခြင်းဖြစ်သည်။ ယခု သံတွဲလမ်း၌ ခနီပင်များခုတ်ကာ ကားလမ်းဘေး၌ ပုံထားသောမြင်ကွင်းများ တွေ့နေရသဖြင့် ကားဆရာ ကို မေးကြည့်ရာ ယခု နီဝင်ဘာ၊ ဒီဇင်ဘာလသည် ရေအုန်းပင်ခုတ်သော ရာသီဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။ ကျွန်တော် ထင်ထားခဲ့သည့် သဘာဝ အလေ့ကျ ပေါက်နေသော ခနီတောများဟုအထင်မှာ တစ်ဝက်မှားသွား လေပြီ။ ရှေးက ခနီသည် အလေ့ကျပေါက်ပင်ဖြစ်သော်လည်း အသုံးဝင် ကာ သုံးစွဲသူများလာသဖြင့် ခနီကို စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ရသော အခြေ အနေ ရောက်နေပြီဟုဆိုသည်။

ခနီ ခေါ် ရေအုန်းသည် ရေဝင်သော ချောင်းရိုးကမ်းပါးများတွင် အလေ့ကျပေါက်သလို ပြန်လည်စိုက်ပျိုးသော အပင်များလည်းရှိသည်။ ခနီပင်ကို စိုက်ပျိုးရာတွင် မျိုးစေ့ကို ရွှံ့ညွှန်များထဲတွင် ပေအနည်းငယ်စီ ခွာ၍ မြှုပ်နှံရသည်။ အပင်ပေါက်လာသောအခါ ပေါင်းသင်ခြင်း၊ မြက်ပင်၊ ခရာပင်များ ပေါင်းရှင်းပေးရုံမျှနှင့် အလိုအလျောက် ကြီးထွား သော အပင်မျိုးဖြစ်သည်။ အပင်သက် သုံးလေးနှစ်ခန့်ရှိလျှင် ရွက်တံ၊ ရွက်လက်များကို ခုတ်ရန်သင့်လျော်ပြီဟုဆိုသည်။

အပင်သက် သုံးနှစ်တွင် ရေအုန်းရည် (ခနီရည်) ရရှိပြီး စက်တင် ဘာလနှင့် အောက်တိုဘာလသည် ခနီရည် အထွက်ဆုံးရာသီဖြစ်သည် ဟု ဆိုသည်။ ထန်းရည်မရသော ဒေသတွင် ခနီရည်သည် အရသာခံ၍ သောက်စရာ ရာသီစာ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ခြောက်လရှိသော အပင်တွင် အဖူးတစ်ဖူးနှင့် အရွက်တစ်ရွက်ချန်ပြီး ခုတ်ပါက သားတက်ပြန်ထွက် လာပြီး အုပ်စုလိုက် ပြန်လည်ရှင်သန်လာသည်ဟု ဆိုသည်။ ခုတ်၍ ရသော ခနီရည်များကို ဓားဖြင့်ခုတ်ကာ အစည်းစီးပြီး ပင်လယ်ဒီရေ အတက်အကျရှိသောချောင်းထဲတွင် တစ်လလောက်ကြာအောင်စိမ်ထား ရသည်ဟုဆိုသည်။

ကျွန်တော်တို့ ကားလမ်းဘေးတွင် တွေ့ရသော ဓနိပင်များမှာ နီဝင်ဘာလက ခုတ်ထားသော အပင်များဖြစ်ပြီး ရောင်းကုန်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ အသုံးပြုရန်လည်းကောင်း ဆယ်ယူကာ လမ်းပေါ်သို့ ရောက်ရှိနေခြင်းဖြစ်သည်ဟု ကားဆရာက ရှင်းပြပါသည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် အိမ်အမိုးအကာကို ဓနိဖြင့်သာ အသုံးများရာ လယ်ယာလုပ်ငန်း ရပ်နားချိန်တွင် ရေအိုးခေါ် ဓနိထိုးသည့်လုပ်ငန်းကို ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ ကလေးပါမကျန် ဝိုင်းဝန်းလုပ်ကိုင်ကြသော ဓလေ့ဖြစ်ကြောင်း သိရှိရပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ ကုလားရောင်ချောင်းအတွင်း ဝင်ရောက်စဉ် လမ်း တစ်လျှောက် မြင်ကွင်းပိတ်အောင် တွေ့ခဲ့ရသော ဓနိပင်များက ရွှေပင်ငွေပင်များဖြစ်ကြောင်း ယခုမှပင် ဝမ်းသာဖွယ်ရာတွေ့ခဲ့ရပါတော့သည်။

သံတွဲ-တောင်ကုတ်ခရီးတွင် သဘာဝပေါက်ပင်ကို လူသုံးကုန်အဖြစ် စီးပွားဖြစ် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်း အောင်မြင်နေသည်မှာ နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာခဲ့ပြီဟု သိရှိရလေရာ နည်းပညာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်နေသော ကမ္ဘာကြီးတွင် သဘာဝပေါက်ပင်များကို လူတို့အကျိုးအတွက် နည်းအမျိုးမျိုး ရှာဖွေ ဖော်ထုတ်သင့်နေပြီဟုတွေးရင်း တောင်ကုတ်မြို့နှင့် သံတွဲကားလမ်းဆုံသို့ နံနက် ၁၁ နာရီခွဲတွင် ရောက်ရှိကြပါသည်။ နေ့လယ်စာကို ထုံးစံအတိုင်း ရခိုင် "မြစန္ဒာ" ထမင်းဆိုင်တွင် တစ်ခါတည်း ဝင်စားကြပါသည်။

"ဟေ့ ... တို့အကိုတို့ လာပြီဟေ့ ... လာမယ်ဆိုတာသိလို့ အသားကောင်းကောင်းနဲ့ ဂုံးဟင်းဖယ်ထားတာ၊ ချပေးစမ်းညီမတို့" ဆိုသော ဆိုင်ရှင် အမျိုးသမီးငယ်၏ စည်းရုံးရေးအသံ အောင်မြင်လှပါသည်။ ဟုတ်သော်ရှိ မဟုတ်သော်ရှိ သူ့ဧည့်သည်အား ဂရုစိုက်ကာ ကိုယ်တိုင် ယပ်ခပ်ပေး၊ ဟင်းချပေးနေပုံမှာ မောပန်းစွာ ပြန်လာခဲ့ရသော ခရီးအမောများပင် ပြေပျောက်သွားခဲ့ပါသည်။

ထမင်းဆိုင်မှထွက်လာပြီး ဗိုလ်တဲအနီးမှ ဦးကျောက်တောင်အိမ်သို့ ဝင်ကာ နှုတ်ဆက်ကြပါသည်။ ဦးကျောက်တောင်က ညနေစာပြင်ထားမည်ဟု ဆိုသော်လည်း တောင်ကုတ်-စစ်တွေ အပြန်သင်္ဘောရေလှည့်သင့်ချိန် မွန်းလွဲ ၂ နာရီတွင် ထွက်ခွာရမည်ဖြစ်၍ ကျွန်တော်

အဖွဲ့ ပြန်လိုက်ရန် ပြင်ဆင်ကြပါသည်။ ဦးကျောက်တောင်အိမ်၌ ပုစွန်တုတ် အစိမ်းသုတ်၊ မီးဖုတ်သုတ်၊ ပုစွန်ဟင်းချက်မျိုးစုံကို အားပါးတရ စားခဲ့ရသည့် အခွင့်အရေးမျိုး ကြုံခဲ့လှပါသည်။ ဟင်းချက်ကောင်းသော ဦးကျောက်တောင်၏ ဇနီးသည် အနေအေးသူဖြစ်ပြီး စက်ပစ္စည်းဆိုင်လုပ်ငန်းကို ကြီးကြပ် လုပ်ကိုင်နေပုံမှာ အားကျစရာကောင်းပါသည်။ ကျေးဇူးတင်ကြောင်း၊ ရန်ကုန်ရောက်ပါက ဝင်ရောက်ပါရန် ဖိတ်မန္တက ပြုခဲ့ပါသည်။

ဦးကျောက်တောင်ကား အလွန် ဧည့်ဝတ်ကျေသူ ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့ သင်္ဘောဆိပ်အဆင်းတွင် ကားဖြင့်လိုက်ပို့ပေးပြီး သင်္ဘောထွက်သည်အထိ လက်ပြ နှုတ်ဆက်ရှာပါသည်။ တောင်ကုတ်မှအပြန် လက်ဆောင်ကား ပျားရည်ပုလင်းနှင့် အုန်းဆီဖြစ်သည်။ မာန်အောင်ကျွန်းမှ ပါလာသောအုန်းဆီနှင့် တောင်ကုတ်ပျားရည်လက်ဆောင်သည် ရန်ကုန်တွင် မျှဝေလက်ဆောင်ပေးပြီးသည်အထိ အိမ်တွင် နှစ်ချို့ပစ္စည်းအဖြစ် သိမ်းထားခဲ့ရပါသည်။

တောင်ကုတ်မှအပြန်ခရီးတွင် ဦးအောင်မြင့်က ကားဖြင့် ရန်ကုန်သို့ ပန်ပြီး ကျွန်တော်တို့ စစ်ဆေးရေးအဖွဲ့တွင် ဦးမြင့်ဦး၊ ဦးအောင်လင်းတို့ ပြန်လည်လိုက်လာကြပါသည်။ တောင်ကုတ်မှ စစ်တွေခရီး သင်္ဘောထူးခြားချက်မှာ ရန်ကုန်မှတင်ဆောင်လာသော ကြက်သွန်ဖြူ၊ ကြက်သွန်နီ ကုန်ပစ္စည်းများ သင်္ဘောစင်းလုံးပြည့် တင်ဆောင်ရခြင်းဖြစ်သည်။ ကုန်များကို ကမ်းနားဂိုဒေါင်တွင် စုပြုံထားပြီး တောင်ကုတ်မှ အစိုးရသင်္ဘော၊ ပုဂ္ဂလိကသင်္ဘောများဖြင့် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံသို့ပို့ရန် သယ်ဆောင်ကြခြင်းဖြစ်သည်။ နယ်စပ်တံခါးပေါက် ဖွင့်ချိန်တွင် တောင်ကုတ်မြို့ အဝင်ဂိတ်သည် ရှစ်ဘီးကားကြီးများ၊ လူစီးဟီးနိုးကားကြီးများ အဝင်အထွက် စည်ကားနေသည်ကိုတွေ့ခဲ့ရသည်။

ကျွန်တော်တို့ တောင်ကုတ်မှ အပြန်ခရီး သင်္ဘောစထွက်သည်နှင့် ကြက်သွန်နီအနံ့သည် ခရီးသည်များကို ဒုက္ခပေးလေသည်။ တန် ၁၂၀ တင်ဆောင်နိုင်သော သင်္ဘောပေါ်တွင် ကုန်အပြည့်ပါသဖြင့် သင်္ဘောဝင်ငွေ ကောင်းသော်လည်း ခရီးသည်တို့ ဒုက္ခတော့ ခံရပေလိမ့်မည်။

နေ့လယ် ၂ နာရီ တောင်ကုတ်ဆိပ်ကမ်းမှအထွက်တွင် အစစ တာဝန်ကျေသူ ကိုမောင်ထူးကို ကျေးဇူးတင်စွာ နှုတ်ဆက်ခဲ့သည်။ ညနေ ၅ နာရီ ကုလားရောင်ပြန်ပေါက်ဝ ရောက်ချိန်တွင် ချောင်းရေပြည့်ရန် လိုသေးသဖြင့် နာရီဝက်စောင့်ခဲ့ရလေသည်။ ဒီရေတက်ချိန် ရေဆန်ခရီး မောင်းခဲ့ရသည်။ ကုလားရောင်ချောင်းမှ ဗျိုင်း၊ ရေဘဲ၊ မယ်ညိုငှက်တို့ သင်္ဘောကြီး အလာတွင် နှုတ်ဆက်ကာ ပျံသန်းကြလေပြီ။ လှေကြီး လှေငယ်တို့ သင်္ဘောလှိုင်းပုတ်ခြင်းကြောင့် ရေပြင်တွင် လူးလွန်ကာ ငါးရရန် စိတ်ကူးတို့ လွင့်ပြယ်သွားပေလိမ့်မည်။

ရေဆန်တွင် ဒီရေအတက်ကို တွန်းလှန်ကာ မောင်းနှင်ရသော အောင်တံခွန်ရေယာဉ်၏ စက်စွမ်းအားကြောင့် ချောင်းဘေး ကမ်းနံရံ တစ်လျှောက် လှိုင်းဂယက်ဒဏ် ခံနေရလေပြီ။ စပါးလှေများကို တွေ့ရ ပါက ကြိုတင်ကာ စက်ရှိန်လျှော့ရန် သတိပေး နှိုးဆော်ထားပြီးဖြစ်လေ သည်။ ကုလားရောင်ရွာကို လှမ်းမြင်ရချိန်တွင် -

"ဦးမြင့်ဦးအမေ ကျန်းမာရဲ့လား၊ သားကိုတွေ့ရတော့ ဝမ်းသာ မှာပေါ့"

"အမေ့အသက် (၈၀) ကျော်ပြီ ဗိုလ်မှူး၊ ကျွန်တော့်အသက် (၆၀) နီးတာတောင် ကလေးလို့ ထင်နေသေးတယ်၊ အသွားအလာ ဂရုစိုက်ဖို့ တဖွဖွမှာနေတယ်လေ"

"မိဘဆိုတာ သားသမီးကို အမြဲဆုံးမပြောဆိုနေခဲ့ရတော့ ကြီးသွား တယ် မထင်ဘူး၊ ကိုယ်ကသာ မိဘကို တာဝန်ကျေဖို့ ကြိုးစားနေရ ပေမယ့် သူတို့က အမြဲတာဝန်ကျေနေကြတာလေ၊ သားသမီး ၁၀ ယောက်ကို မွေးကျွေးခဲ့ကြပေမယ့် သားသမီးအားလုံးက မိဘလိုအပ် ချက်ကို ပြည့်စုံအောင် မလုပ်ပေးနိုင်ကြဘူး၊ တချို့ဆို မိဘကို ဥစ္စာ ပစ္စည်း ရယူလိုမှုနဲ့ တရားစွဲဆိုတာကို သတင်းစာမှာ ဖတ်ရဖူးတယ်၊ ရင်ထဲမှာ အတော်ခံရခက်တဲ့ ကိစ္စပဲ၊ ငါ့ကိုမွေးခဲ့ ကျွေးခဲ့တာ ဆိုတဲ့ ကျေးဇူးတရားနဲ့တင် လူ့ဘဝ အဓိပ္ပာယ် ပြည့်စုံနေပါပြီ"

"ဟုတ်တယ် ဗိုလ်မှူး၊ ကျွန်တော်အလုပ်ရတည်းက မိဘကို အမြဲ ထောက်ပံ့ခဲ့တယ်၊ ဘဝအခြေအနေအရ မိဘနဲ့ ဝေးကွာနေပေမယ့် မိဘ

ကို အမြဲဦးချစ်မိတ်တယ်။ အခု ငယ်သူငယ်ချင်းတွေနဲ့ ပြန်တွေ့ရတော့ စိတ်လဲ နုပျို၊ လူလဲ ပြန်ငယ်သွားသလိုပဲ။ ဒီချောင်းထဲမှာ ကျွန်တော်တို့ ရေကူးခဲ့ကြ၊ ဖျော်ခဲ့ကြရတဲ့ကာလ နှစ်ပေါင်း ၄၀ ကျော်ဆိုတာ ဘာမှ မကြာလိုက်ဘူး၊ တချို့လဲ ဆင်းရဲတုန်းပဲ"

"ဟုတ်တယ်၊ ငယ်သူငယ်ချင်းတွေနဲ့ ပြန်ဆုံရတဲ့အခါမှာ လူတိုင်း ကြီးပွားချမ်းသာနေရင် ဝမ်းသာစရာပေါ့၊ ဒါပေမဲ့ ဘဝဆိုတာ ငယ်စဉ်က ကြိုးစားခဲ့တဲ့လူနဲ့ ပေပေတေတေနေခဲ့တဲ့လူ၊ အသက်ကြီးရင် ပိုပြီးကွာဟ သွားတယ်၊ ပညာတတ်ပြီး မချမ်းသာတာကတော့ အလုပ်နဲ့ ဘဝကုသိုလ် ပေါ့၊ ပညာမတတ်ဘဲ လည်သလို လုပ်စားပြီး ချမ်းသာနေတဲ့လူတွေလဲ ရှိတာပဲ၊ အဓိကကတော့ လူဖြစ်လာရတဲ့ဘဝမှာ လူတန်ဖိုး နားလည်ပြီး သိက္ခာရှိဖို့က အရေးကြီးတယ်၊ ချမ်းသာတာ ဆင်းရဲတာက မိတ်ဆွေရဲ့ လိုအပ်ချက်မဟုတ်ဘူး၊ သစ္စာတရားက မိတ်ဆွေကောင်းတို့ရဲ့ အဓိက လိုအပ်ချက်ဗျ"

"မှန်တာပေါ့ဗျာ၊ ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံဝန်ထမ်းဘဝဆိုတာ ကျရာနေ စေရာသွား၊ မချစ်မနှစ်သက်တဲ့ လူနဲ့လဲ ပေါင်းရတာပဲ၊ ကိုယ့်ဘဝကို မပိုင်လေတော့ နိုင်ငံအပေါ် သစ္စာစောင့်သိရှိသေခြင်းဆိုတဲ့ ဂုဏ်ပုဒ်က ကြီးမားတယ်လေ၊ ဒီနေရာမှာ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်ကောင်းရင် စိတ်ချမ်း သာရမယ်၊ တချို့က အပြစ်ရှာတတ်တယ်၊ ခွင့်လွှတ်သည်းခံခြင်းမရှိဘူး၊ ငါနာမည်ရဖို့၊ ငါ့ဘဝရာထူး မထိခိုက်ဖို့၊ သူတစ်ပါးကို ဒုက္ခပေးဖို့ ဝန်မလေးတဲ့ လူတွေရှိတယ်၊ ကျွန်တော့်ဘဝတစ်လျှောက် ကြုံခဲ့ရတဲ့ အတွေ့အကြုံအရ ကျွန်တော့်စာရေးစားပွဲပေါ်မှာ တီငါးလုံး ရေးထား တယ်"

"ဘယ်လို တိ လဲ၊ ဗိုလ်မှူး"

"အင်္ဂလိပ် T ဗျ၊ Trust ဆိုတဲ့ ယုံကြည်မှု၊ Trap ဆိုတဲ့ ထောင်ချောက်ဆင်မှု၊ Traitor ဆိုတဲ့ သစ္စာ ဖောက်၊ Talkative ဆိုတဲ့ စကားများမှု၊ Tolerance ဆိုတဲ့ သည်းခံခြင်းတရားတွေကို မိတ်ဆွေရဲ့ ကျင့်ဝတ် (Ethic) လို့ ခံယူထားတယ်၊ တချို့ ကိုယ့်စကားကို သူ့စကား လုပ်ပြီး ပြောတာ၊ အပေးအယူ တည့်သလိုနဲ့ သစ္စာဖောက်သွားတာ၊

ကိုယ်နဲ့ မကောင်းတာ လုပ်တာချင်းတူတူ သူများ မကောင်းကြောင်းပြောတာ စတဲ့ မိတ်ဆွေပျက်စေတတ်တဲ့ အကြောင်းတရားတွေကို ကျွန်တော်ကတော့ ကြုံတဲ့လူတွေကို သတိထားဖို့ T ငါးလုံး ဆောင်ပါ။ ရှောင်ပါလို့ ပြောပြမိတယ်"

"ဟာ ... သိပ်ကောင်းပါတယ် ဗိုလ်မှူး၊ ကျွန်တော်တို့အားလုံး သတိထားရမယ့် အချက်တွေပါ"

သင်္ဘောဥဩဆွဲသံကြားရာ ဘူးခါးရွာကို နှုတ်ဆက်ကျော်ဖြတ်နေကြောင်း တွေ့ရသည်။ ညနေ ၆ နာရီခန့်တွင် ကလိန်တောင်မြစ် ကျောက်တစ်လုံး ဘုရားများသို့ ဝင်ရောက်နေလေပြီ။ ဦးမြင့်ဦးသည် ကျွန်တော်တို့ သံတွဲခရီးတွင် မလိုက်ဘဲ သူ့အမေရှိရာရွာသို့ တစ်ညအိပ် ပြန်ကာ ကန်တော့လေသည်။ သူ့ရွာလေးကို ကျွန်တော်တို့ သင်္ဘောပေါ်မှ လက်ပြဲနှုတ်ဆက်ခဲ့ကြသည်။ ဝန်ထမ်းဘဝ အခါအခွင့်သင့်တိုင်း မိဘရှိရာသို့ တစ်ခါတစ်ခေါက် ရောက်အောင်ပြန်ခြင်းသည် ကျေးဇူးဆပ်ခြင်း တစ်မျိုးဟု မှတ်ယူထားပါသည်။

ချောင်းကိုပစ်၍ မြစ်ကိုရှာ

ကျွန်တော်တို့ ကလိန်တောင်မြစ်ဝသို့ ရောက်ရှိချိန်တွင် နေဝင်သွားပြီဖြစ်သည်။ ကလိန်တောင် ကျောက်ဂူဘုရား တောင်ကုန်းပေါ်တွင် မှန်ပျံပျံမီးအိမ်ငယ်များကိုတွေ့ရလေသည်။ ကလိန်တောင်တန်းတစ်ဝိုက် ရွာငယ်များ၊ မွေးသည်မှ သေအထိ လျှပ်စစ်မီး ဆိုသော အလင်းကို တွေ့သွားခွင့် ရကြဟန် မတူပေ။ ဆီမီးခွက်နှင့် ဖယောင်းတိုင်သည် လမသာသောနေ့များ၌ သူတို့၏ အားကိုးအားထား ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ရှေးက ကလိန်တောင်ရသေ့ကြီးသည် ဖန်ဆင်းရှင်ဖြစ်ပါလျက် နောင်လာ နောက်သားတို့ကို အလင်းခွန်အား ပေးမသနားခဲ့သည်မှာ ဝမ်းနည်းစရာ ဖြစ်နေပါသည်။ ယနေ့ ဒီဇင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့သည် လပြည့်ကျော် ၄ ရက်နေ့ ဖြစ်သောကြောင့် ညဦးပိုင်းလရောင်ကို ကောင်းစွာ မမြင်ရသေးပေ။ ကောင်းကင်၌ ကြယ်တာရာအချို့ ဟန်ရေးပြလျက်ရှိလေပြီ။

ည ၇ နာရီတွင် အောင်တံခွန်ရေယာဉ်သည် ရမ္မာဝတီကျွန်းခေါ် ရမ်းဗြဲကျွန်းအဖျားကို ဖြတ်ကျော်ကာ ကလိန်တောင်မြစ်မှသည် ကျောက် ဖြူဆိပ်ကမ်းသို့ ဦးတည်မောင်းနှင်နေပြီဖြစ်သည်။ ယခုခရီး၌ ကပ်ကျော် ဟု ဆိုရသောမြို့မှာ ရမ်းဗြဲမြို့ဖြစ်သည်။ ရမ်းဗြဲမှာ ရခိုင်တွင် သမိုင်း တွင်သော ရှေးခေတ်ဘုရားပုထိုး၊ ဂူကျောင်း၊ ဓာတ်တော်မွေတော်များ၊ နိုင်ငံကျော် လူပုဂ္ဂိုလ်၊ ဆရာတော်များထွက်ပေါ်ရာဒေသဖြစ်သော်လည်း ကျွန်းကို မြင်ရ၊ မြို့မမြင်ရသောခရီးဖြစ်ခဲ့သည်။ ညအမှောင်ကို ဖြိုခွင်း ကာ မောင်းနှင်နေသောသင်္ဘောကြီး ရမ်းဗြဲကျွန်းဖြတ်ချိန်တွင် ကျွန်တော် မောပန်းစွာ အိပ်ပျော်သွားခဲ့ပါသည်။ တောင်ကုတ်ရောက်ကတည်းက မရပ်မနား တစ်သွားတည်းသွားခဲ့သော တောင်ကုတ်မှ မာန်အောင်ကျွန်း၊ မာန်အောင်မှ တောင်ကုတ်၊ တောင်ကုတ်မှ သံတွဲ၊ သံတွဲမှ တောင်ကုတ်၊ တောင်ကုတ်မှ ကျောက်ဖြူခရီး သင်္ဘောကြီးပေါ်ရောက်မှပင် စိတ်ရော လူရော နားရပါတော့သည်။

သို့သော် ကျွန်တော်ပင်ပန်းသည်ဟုမထင်၊ ဘုရားဟောတရား၌ ခရီးသွားခြင်းအကျိုး (၆) ပါးတွင် မိတ်ဆွေတိုးပွားခြင်း၊ ရောဂါဘယ မကပ်ရောက်နိုင်ခြင်း ဆိုသော နှစ်မျိုးက လက်ငင်းအကျိုးပေးနေပြီ ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော့်အတွက်တော့ ဆွေမျိုးတွေနှင့် ပြန်ဆုံရသလို ဖြစ်ခဲ့သော ခရီးလမ်းများသည် ခြေခုနစ်လှမ်း အတူသွားလျှင် မိတ်ဆွေ၊ ၁၂ ရက် အတူသွားလျှင် သဟာယ၊ တစ်လအတူသွားလျှင် ဆွေမျိုး ဉာတိဟု ဆိုလေသောကြောင့် အမှန်ပင် ဆွေမျိုးများနှင့် ခရီးသွားခြင်းဟု ပြောဆိုနိုင်ပြီဖြစ်ပါသည်။

နံနက် ၃ နာရီခန့်ကပင် ကျောက်ဖြူဆိပ်ကမ်းသို့ သင်္ဘောဆိုက် ကပ်ထားသော်လည်း ခရီးသည်အားလုံးနီးပါး အိပ်မောကျဆဲပင်ဖြစ်ပါ သည်။ နံနက် ၅ နာရီတွင် ဈေးသည်များ ဆူညံအော်ဟစ် ရောင်းချသံ ကြားမှ ကျောက်ဖြူဆိပ်ကမ်း အိပ်ရာမှ နိုးထသွားပါသည်။ ခရီးသည် အချို့ အထုပ်ကိုယ်စီဆွဲကာ ဆင်းကြလေပြီ။ ဒီတစ်ခါ ဆိုက်ကပ်ထား သည်မှာ ရေလှည့်သင့် ရေတက်ချိန်ဖြစ်၍ ရေနက်ဆိပ်ကမ်း မြို့လယ် ခေါင်သင်္ဘောဆိပ်တွင်ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့နံနက်စာစားရန် သင်္ဘော ပေါ်မှ ၆ နာရီတွင် ဆင်းခဲ့ကြသည်။

ကျောက်ဖြူဈေးကြီးသို့ ကားဖြင့်ပတ်ကြည့်ကြသည်။ မြို့တွင်း၌ ရွေးခေတ်အိမ်ကြီးအိမ်ကောင်းများ ခြံနှင့်ဝင်းနှင့် ချမ်းမြေ့ဖွယ်ရာ ဖြစ်ပါသည်။ ကျောက်ဖြူမြို့တောင်ဘက် တစ်မိုင်ခန့် တောင်ကုန်းပေါ်ရှိ စေတီတောင်ဘုရားကို ဖူးမြော်ခဲ့ရသည်။ ကျောက်ဖြူ ဘောလုံးကွင်းကြီးမှာ ကတ္တရာပေပါခွဲများ ကာရံထား၍ ခရိုင်မြို့တစ်မြို့မှာ ဒီထက်သင့်တော်သော အကာအရံလုပ်ပါက ပို၍ကြည့်ရှုလို့ကောင်းမည်ဟု တွေးမိပါသည်။ မြို့တစ်ပတ်နီးပါး ကားဖြင့် ပတ်ကြည့်ကြရာ ၁၈၃၀ ပြည့်နှစ်က အင်္ဂလိပ်တည်ခဲ့သောမြို့သည် နှစ်ပေါင်း ၁၇၀ ကြာကာလတွင် ရွေးဟောင်း ခရစ်ယာန်ဘုရားရှိခိုးကျောင်းနှင့် အင်္ဂလိပ်မင်းတို့ အကွက်ချခဲ့သည့် မြို့ပုံစံကို သန့်ရှင်းသပ်ရပ်စွာ တွေ့မြင်ရဆဲဖြစ်ပါသည်။

ကျောက်ဖြူဈေးရှေ့အရောက်တွင် မထင်မှတ်ဘဲ တွေ့ရသူမှာ ကျွန်တော်စစ်ရုံးတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့စဉ် ကျွန်တော်တို့ဌာန၌ G-3 တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သူ ဗိုလ်ကြီးတင်မောင်သန်း ဖြစ်သည်။ ဗိုလ်မှူးရာထူးဖြင့် ကျောက်ဖြူတပ်တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရန် ရောက်ရှိနေသည်မှာ ခြောက်လရှိပြီဟုဆိုသည်။ ရေခြားမြေခြားမှာ မိတ်ဆွေတစ်ဦး အမှတ်မထင် တွေ့လိုက်ရ၍ ဝမ်းသာကြရပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ မြို့ထဲခရီးမှ အချိန်ရသဖြင့် ကျောက်တစ်လုံးဘုရားသို့ သွားရောက်ဖူးမြော်ကြသည်။ အသွားတုန်းက လမ်းဘေးမှကျော်ဖြတ်ခဲ့ရသဖြင့် ယခုအကြိမ် ဂူများအတွင်း ဝင်ရောက်လေ့လာ ဖူးမြော်ခဲ့ရသည်။ ဘီလူးရုပ်၊ နတ်ရုပ်၊ ပန်းဆိုင်၊ ဘုရားရုပ်တုများ ကျောက်ပေါ်တွင် ထုထားသည်။ ကျောက်တစ်လုံးမှ နှစ်မိုင်အကွာ ကံ့ကော်တောဘုရားကို ထပ်မံဖူးမြော်ရပြန်သဖြင့် လင်းလင်းထင်းထင်း ရွှေသင်္ကန်းကပ်၊ ကုသိုလ်ပြုခွင့်ရခဲ့ပြန်သည်။

ဒီတစ်ကြိမ် ဘုရား၌ ထပ်မံဆုံတွေ့ရသူနှစ်ဦးမှာ န.တ.ခမှ ကချင်ပြည်နယ် စစ်ဆင်ရေးတွင် တစ်ချိန်က ဆုံတွေ့ခဲ့ရသူ ဗိုလ်မောင်မောင်ဝင်းနှင့် ဗိုလ်ကြီးဇော်ထွန်းတို့ဖြစ်သည်။ ကိုမောင်မောင်ဝင်းမှာ တပ်ရင်းမှူး ဒု-ဗိုလ်မှူးကြီးဖြင့် ကျောက်ဖြူတပ်ရင်းတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေပြီး ဗိုလ်ကြီးဇော်ထွန်းမှာ ဗိုလ်မှူးကြီးရာထူးဖြင့် အနောက်ပိုင်းတိုင်း

စစ်ဌာနချုပ်တွင် ဗျူဟာမှူး ဖြစ်နေသည်။ (ယခု ဗိုလ်မှူးကြီး မောင်မောင်င်းက ဗဟိုဘဏ် ဒု-ဥက္ကဋ္ဌ၊ ဗိုလ်မှူးကြီးဇော်ထွန်းက အကျဉ်း ဦးစီးဌာန ဒု-ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်) တပ်စစ်ဆေးရန် လာရောက်ရင်း ဘုရားဖူးလာကြခြင်းဖြစ်သည်။ ကြံ့ကြံ့ဖန်ဖန် မိတ်ဟောင်းဆွေဟောင်း သုံးဦးကို တစ်ရက်၊ တစ်မနက်တည်းတွင် ဆုံတွေ့လိုက်ရသဖြင့် ကံကော် တောဘုရား တန်ခိုးထင်ရှားစွာပြသကာ ကံကော်ကြ၊ ကံကောင်းကြပါ စေဟု ဆုတောင်းလိုက်မိသည်။

ကျွန်တော်တို့ နံနက် ၉ နာရီတွင် ဆိပ်ကမ်းသို့ အရောက်ပြန်ခဲ့ ကြသည်။ ခြောက်နာရီကြာ ရေပြောင်းရေလွှဲ ရေတက်ချိန်တွင် သင်္ဘော ပြန်လည်ထွက်ခွာရမည်ဖြစ်သည်။ ခရီးသည်များကို တစ်ရက်ကြိုတင်၍ စစ်တွေ-တောင်ကုတ် သင်္ဘောဝင်ချိန်၊ ထွက်ချိန် ကြေညာပေးသဖြင့် ခရီးသည်များ ဆိပ်ကမ်းတွင် အချိန်မီရောက်ရှိနေကြပြီဖြစ်သည်။ သံတွဲ မှာ လေယာဉ်ရှိသော်လည်း ရန်ကုန်ခရီးစဉ် ပျက်ပါက သံတွဲသည် လေယာဉ်ဆင်းရန် ဦးစားပေး စာရင်းတွင် မပါဝင်ပါ။ ထို့ကြောင့် လေယာဉ်မျှော်ရသူများ စစ်တွေ၊ ကျောက်ဖြူ၊ တောင်ကုတ် သင်္ဘောနှင့် အမြန်ရေယာဉ်များကို အားကိုးနေကြရကြောင်း မျက်မြင် ကိုယ်တွေ့ ကြုံခဲ့ရလေသည်။

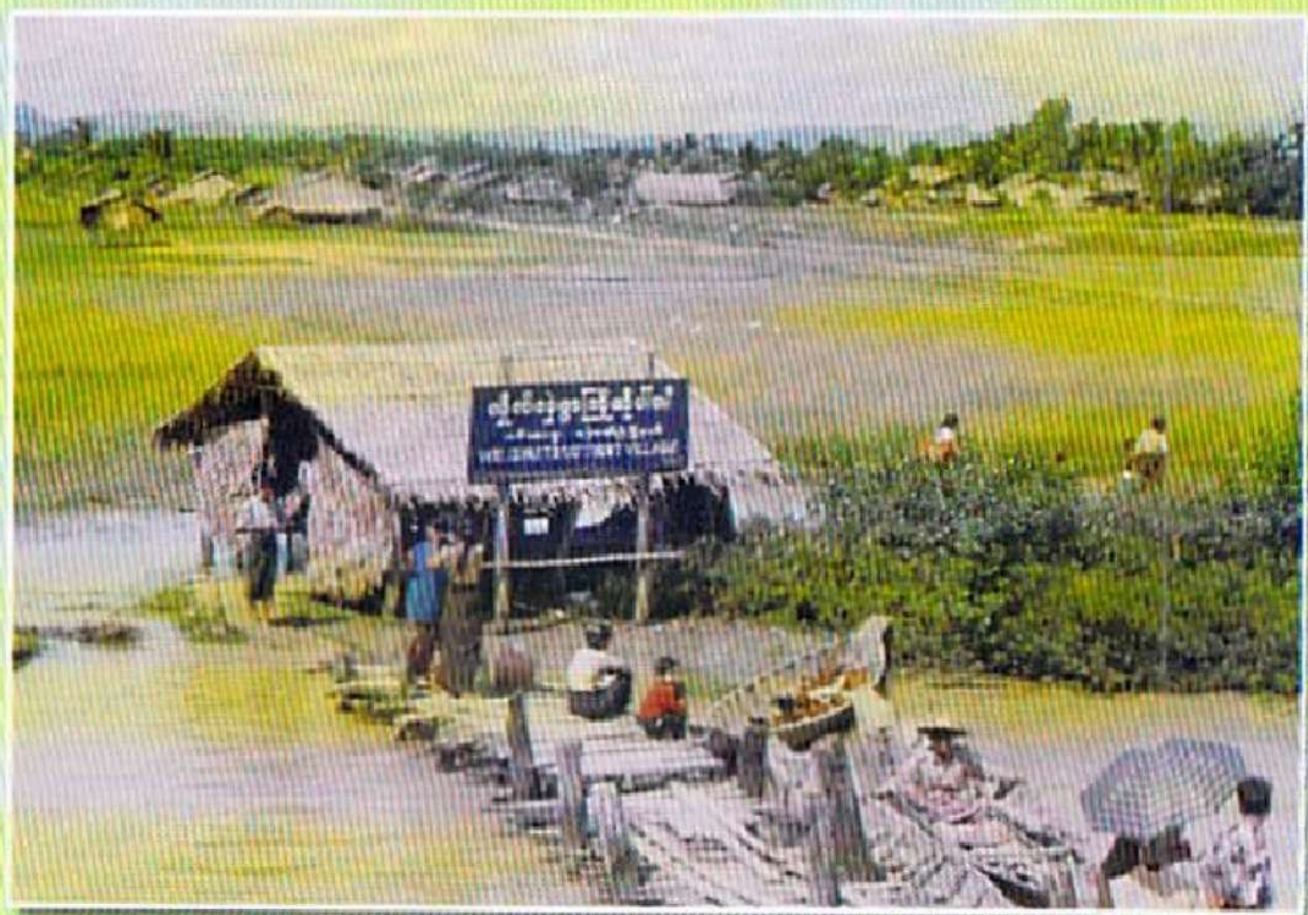
ကျောက်ဖြူမှ နံနက် ၉ နာရီခွဲတွင် သင်္ဘောထွက်ခွာခဲ့ပါသည်။ လှပသာယာသော ပင်လယ်ကမ်းစပ် မြို့ကလေးမြင်ကွင်းကို ထင်ထင် ရှားရှား တွေ့ခဲ့ရသည်။ ကျောက်ဖြူမြို့ Microwave ဆက်သွယ်ရေး စခန်းမှ ရန်ကုန်ရှိ မိခင်ထံသို့ ဖုန်းဆက်ခွင့်ရရှိခဲ့သည်။ စစ်တွေထက်ပင် အသံကြည်လင်နေသည်။ ကျောက်ဖြူမှ ဧည့်ဝတ်ကျေပွန်သူ မန်နေဂျာ နှင့် ရုံးအဖွဲ့သားများအား ကျေးဇူးတင်ရှိနေပါသည်။

ခရီးလမ်းအပြန် ရေယာဉ်ပေါ်၌ ထူးထူးခြားခြား ထပ်မံဆုံတွေ့ခွင့် ရသူမှာ အနောက်ပိုင်းတိုင်းစစ်ဌာနချုပ် ဒုတိယတိုင်းမှူး ဗိုလ်မှူးချုပ် အောင်သိမ်း ဖြစ်သည်။ ဗိုလ်ချုပ်နှင့် တပ်ရင်းချင်း မတူသော်လည်း ၁၉၈၄ ခုနှစ် ကချင်ပြည်နယ် တနိုင်းလမ်း စစ်ဆင်ရေးတွင် ရန်သူစခန်း တစ်ခုအား စစ်ကြောင်းတစ်ကြောင်းတည်း အတူတွဲ၍ တိုက်ခဲ့ရဖူးသည်။

ထိုစဉ်က ဗိုလ်ချုပ်က ဒု-တပ်ရင်းမှူး၊ ကျွန်တော်က ဗိုလ်ကြီးဖြစ်စေ မနုပိဘဝ ပင်ပန်းဆင်းရဲခဲ့ကြသည်။ ဗိုလ်ချုပ်နှင့် ရှေးဟောင်းနှောင်းဖြစ် များပြောရင်း ကျောက်ဖြူစစ်တွေ ခရီးသည် တို့တောင်းလှသည်ဟု ထင်မိပါသည်။

နောင်တော်ကြီး၊ နောင်တော်လေး ပင်လယ်ဝအရောက်တွင် လှိုင်း ပုတ်လိုက်ရာ ကျွန်တော်တို့ စားသောက်နေသော ပန်းကန်ခွက်များ စားပွဲ ပေါ်မှ ကျကျန်သဖြင့် လိုက်ကောက်ခဲ့ရသည်။ တစ်ချိန်က ကောတုံ ဧကရာဇ်တိုင်းဟု အထင်အရှား ရှိခဲ့သော တိုင်းပြည်ကြီးကို နဂါးတို့ အမျက်ထွက်၍ ဖျက်ဆီးလိုက်ရာ တိုင်းပြည်ပျက်ပြီး ရမ်းဗြဲကျွန်း၊ မာန် အောင်ကျွန်းနှင့် နောင်တော်ကြီး၊ နောင်တော်လေးကျွန်းတို့ ဖြစ်ပေါ်လာ သည်ဟု အဆိုရှိသလို ငလျင်လှုပ်၍ တိုင်းပြည်က မြေအောက်ရောက်ပြီး တောင်ကြီးများ ကျွန်းများဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း သမိုင်းနှင့် ရာဇဝင်အဆို ကို ပင်လယ်ပြင်မှ ရေနှင့် ကျွန်းများကြည့်ရင်း ဇဝေဇဝါ အတွေးဖြာမိ ပါသည်။

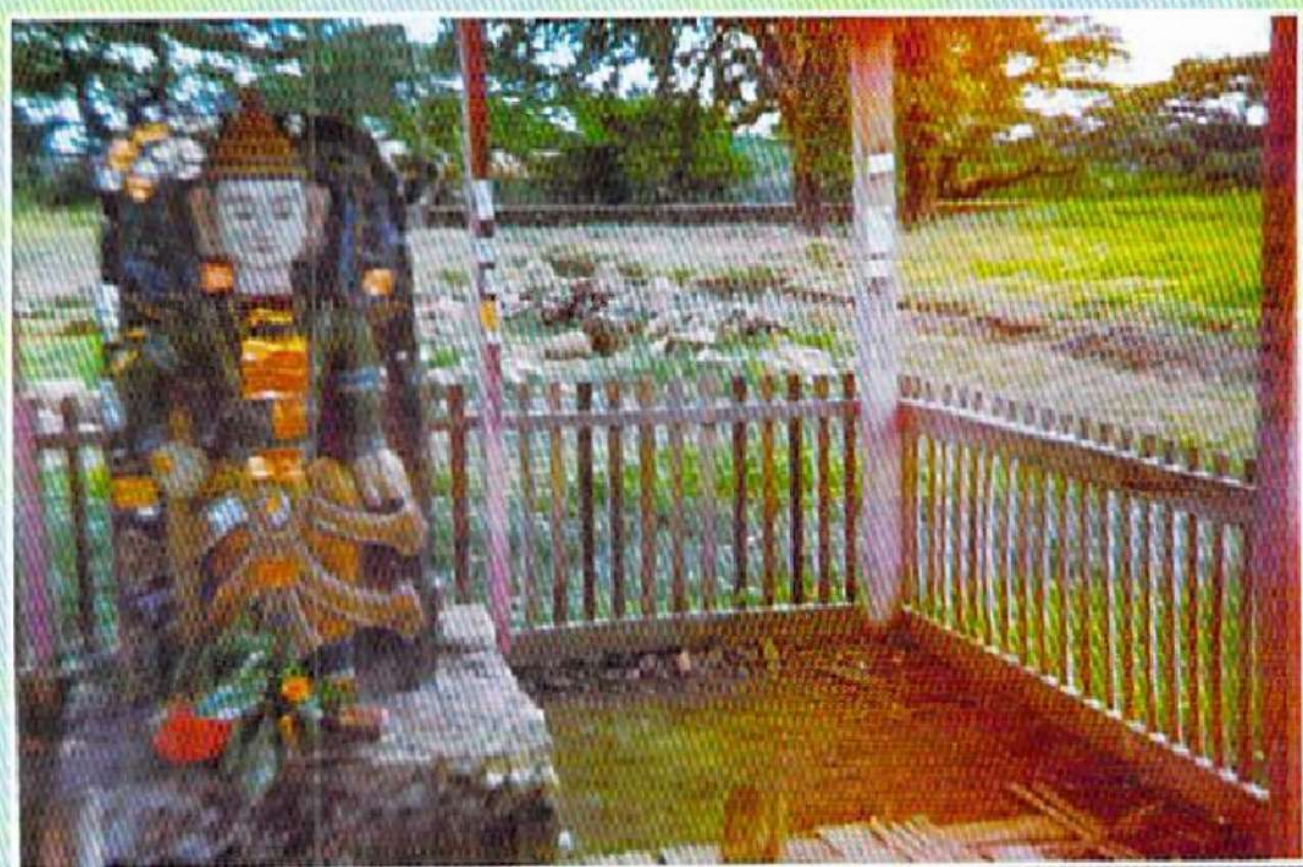
အပြန်လမ်းခရီး၌ မြင်တွေ့ရသော ရမ်းဗြဲကျွန်း၊ မြေပုံမြို့၊ ကြပ်စင်ကျွန်း၊ ဖရုံကာကျွန်း၊ ဆားကွင်း၊ ငါးကွင်း၊ တောတောင် သစ် တော၊ ရေပြင်မြေပြင်၊ ရွာကြီးရွာငယ် အသွယ်သွယ်သည် ရခိုင်ကမ်းရိုး တန်း၏ လွမ်းမောဖွယ်ရာ ဒီဇင်ဘာလ ဓလေ့ရာသီ အသွင်အပြင်များ ဖြစ်ကြောင်း မှတ်တမ်းတင်ရင်း စစ်တွေ ဆိပ်ကမ်းသို့ ည ၇ နာရီတွင် ပြန်လည်ရောက်ရှိခဲ့ပါတော့သည်။

မြောက်ဦးမြို့နယ်၊ စက်သားရွာဆိပ်ခံမြင်ကွင်း

မြောက်ဦးဆိပ်ကမ်းအဝေးရှုခင်း

မြောက်ဦးမြို့ဟောင်း၊မြို့စောင့်နတ်

မြောက်ဦးနန်းတော်မြို့ရိုးအတွင်းမြင်ကွင်း

အခန်း (၁၁)

ကမ္ဘာပဒနီမှ မြောက်ဦးဆီသို့

ဆရာနှင့် ဒကာ သာသနာအောင်ပွဲ

စစ်တွေမှတောင်ကုတ် အသွားအပြန်ခရီးသည် သံတွဲ၊ မာန်အောင် ကျွန်းများ လည်ပတ်ရင်း ကိုးရက်တာမျှ ကြာသွားပါသည်။ မေယုရိပ်သာ ကြီးခမျာ ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့ ခရီးသွားနေသဖြင့် တည်းခိုသူမရှိဘဲ အထီးကျန်နေပုံရသည်။ မေယုရိပ်သာသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိချိန်တွင် အိမ်ပြန် ရောက်သလို ခြေပစ်လက်ပစ် အနားယူပစ်လိုက်ပါသည်။ မေယုရိပ်သာ တာဝန်ခံ ဆရာကြီး ကျော်ခိုင်၏ ဆီမပါသော ငါးသလောက်ပေါင်း၊ ငါးရွှေ၊ ငါးဆုပ်လုံးကြော်ချက်၊ ရုံးပတီသီး ငါးပိချက် လက်ရာများကို ပြန်လည်စားသောက်ရပြန်သည်။ စစ်တပ်ထဲတွင် နှစ်ပေါင်း ၃၀ ကျော် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပြီး ကိုယ့်ဒေသချက်မြှုပ်သို့ ပြန်လည်နေထိုင်သော အခါ၌ နိုင်ငံဝန်ထမ်းဘဝဖြင့် ရေကြောင်းဌာနတွင် ပြန်လည်အလုပ်ရရှိ နေသည်မို့ မိသားစုဘဝ စားရေးသောက်ရေး ချောင်လည်နေရှာသည်။

"ကျွန်တော်တို့က ကိုယ့်ဒေသမှာပဲ လုပ်ကိုင် စားသောက်တတ် တယ်၊ တပ်က ထွက်လာရင် ဘာလုပ်ရမှန်း မသိဘူး၊ မိဘလက်ငုပ် လယ်ယာ မလုပ်ချင်လို့ စစ်တပ်ထဲဝင်တာ၊ ပြန်ထွက်လာတော့လဲ လယ်

တောထဲ ပြန်ဆင်းရမယ်ဆိုတော့ မနိပ်သေးဘူး၊ ဘုန်းကြီးလူထွက်နဲ့ စစ်သားလူထွက် အတူတူပဲ၊ မနေတတ် မထိုင်တတ်နဲ့ စည်းကမ်းနဲ့ နေခဲ့ရလို့ အရပ်သားကြားထဲ သိပ်စေးမကပ်ပြန်ဘူး" ဆိုသော စစ်သား အိုကြီး၏ ဘဝအဘိဓမ္မာကလည်း ဟုတ်သလိုလိုရှိနေသည်။

ကျွန်တော် တပ်ထဲတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပြီး ယခု အရပ်ဘက် ဌာနတွင် တာဝန်ပြောင်းရွှေ့ထမ်းဆောင်ရသောအခါ အကျင့်ပါနေသော ဆဲဆိုစကားပြောတတ်ခြင်း၊ လက်ဖြင့်ဟန်ရေးပြ ဆုံးမခြင်းတို့သည် သဟဇာတ မဖြစ်သော အုပ်ချုပ်ရေးစရိုက်များ ဖြစ်နေပါသည်။ အတော်ကို သည်းခံရ၊ သိမ်မွေ့စွာ ဆက်ဆံရသော အရပ်ဘက်ဝန်ထမ်းနယ်ပယ်တွင် အလိုမကျမှုများ၊ အားမရမှုများသည် သေနတ်ကိုင် စစ်သားတစ်ဦး၏ ဒုက္ခများဟု ထင်မိခဲ့ဖူးပါသည်။

တကယ်တော့လည်း လက်နက်ကိုင်စွဲ၊ ရာဇမာန်ကဲခဲ့သည့် ဘဝ၏ အရိပ်သည် အတော်ကို ကြီးမားလှပါသည်။ ရပ်ရွာလေ့ သင်္ဂဟတရား (၄) ပါးဖြစ်သော၊ ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း၊ နှစ်သက်ဖွယ် စကားကိုဆိုခြင်း၊ တစ်ပါးသူအကျိုး ဆောင်ကြဉ်းပေးခြင်း၊ ကိုယ်နှင့်တန်းတူ ပြုမူဆက်ဆံ ခြင်းတို့ကို ရင်ဝယ်ထားရှိပါက စိတ်ချမ်းမြေ့ဖွယ်ရာ အလုပ်အကိုင်ဖြင့် အစစ အဆင်ပြေနေမည်ဟု ယုံကြည်မိပါ တော့သည်။

ကျွန်တော် စစ်တွေတွင် နှစ်ရက်နားကာ လည်ပတ်ခွင့်ရပြန်သည်။ ဒီတစ်ခါ ရောက်ခဲ့သည်က ထီးတော်တင်လှပွဲပြီးစ လောကနန္ဒာစေတီ တော်ကြီးနှင့် စစ်တွေ သူဌေးကြီး ဦးရဲကျော်သူတန်ဆောင်း ဘုရားဖြစ် သည်။ လောကနန္ဒာ စေတီတော်ကြီးကား ရွှေတိဂုံပုံတူစေတီဖြစ်ပြီး ထူးခြားသည်က စေတီအောက်တွင် လိုဏ်ဂူလုပ်ကာ ကုတ္တုသန်၊ ကောဏဂုံ၊ ကဿပ၊ ဂေါတမ ဘုရားလေးဆူ ရုပ်ပွားတော်များ ဌာပနာ ကာ ပူဇော်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ၁၉၉၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် တိုင်းမှူး ဗိုလ်ချုပ်အောင်ထွေး (ယခု ဒုတိယဗိုလ်ချုပ်ကြီး) က ကမကထပြုကာ တည်ထားကိုယ်ကွယ်ခဲ့သော လောကနန္ဒာစေတီတော်ကြီးကား ရခိုင် ပြည်နယ် သမိုင်းတွင် အကြီးမားဆုံး စေတီကြီးဖြစ်သည်ဟု သိရ လေသည်။

သူဌေးကြီး ဦးရဲကျော်သူ လှူဒါန်းသော တန်ဆောင်းဝင်းအတွင်း ရှိ မဟာသက္ကမုနိဘုရားသို့သွားရောက် ဖူးမြော်ခဲ့သည်။ ရှေးက ရခိုင်ပြည်တွင် အချမ်းသာဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် ထင်ရှားခဲ့သော သူဌေးကြီး ဦးရဲကျော်သူအကြောင်း ကြားသိခဲ့ရသည်။ ရခိုင်သူဌေးသည် မြေယာ လုပ်ငန်း၊ ဆန်လုပ်ငန်း၊ ငှက်တောင်လုပ်ငန်း၊ ဗျိုင်းတောင်လုပ်ငန်းတို့ဖြင့် ကြီးပွားချမ်းသာကာ ကုသိုလ်ကောင်းမှု လှူဒါန်းမှုပြုရာ၌ ထင်ရှားသူဟု ဆိုသည်။ ဦးရဲကျော်သူ၏ သတ္တမမြောက် သားဖြစ်သူ ဦးရွှေသာသည် ရခိုင်ပြည်တွင် ပထမဆုံး အမျိုးသားပိုင် ဘဏ်လုပ်ငန်းကို တည်ထောင် ခဲ့သူဟု သိရသည်။ ဦးရဲကျော်သူသည် ၁၉၀၈ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် မြန်မာ့သမိုင်း၌ အထင်ရှားဆုံးသော လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးကို စစ်တွေသို့ ပင့်ဆောင် ပူဇော်ကာ ရခိုင် တိုင်းရင်းသားတို့အား တရား ရေအေး တိုက်ကျွေးခဲ့သူဖြစ်လေသည်။

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ရန်ကုန်မှ မီးသင်္ဘောဖြင့် ၁၉၀၈ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီ ၈ ရက်နေ့တွင် ထွက်ခွာခဲ့ပြီး စစ်တွေသို့ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ရောက်ရှိရာ စစ်တွေဆိပ်ကမ်း၌ ခရီးဦးကြိုသူ လူအပေါင်း ထောင်သောင်းချီကာ ကြိုဆိုကြပြီး သဒ္ဓါတရားထက်သန်စွာ လှူဒါန်းခဲ့ ကြသည်ဟု ဆိုသည်။ စစ်တွေရှိ သံဃာတော် ၁၀၀ ကျော်တို့က တရား ဓမ္မဖြင့် ရွတ်ဖတ် သရဇ္ဈာယ်ကြပြီး အမြောက်သုံးချက် ပစ်ဖောက်ကာ ကြိုဆိုကြသည်။ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားသည် စစ်တွေမြို့တွင် ၁၀ ရက်တာ ဝိပဿနာတရားတော်ကို တိုက်ကျွေးကာ အမဲသား မစားရ တရားကြောင့် လူ ၇၀၀၀ ကျော်သည် ယစ်မျိုးငါးပါးနှင့် အမဲသား မစားပါဟု ဆရာတော်ထံလှူဒါန်းကြကြောင်း သိရှိရသည်မှာ ဆရာတော် ကြီး၏ သာသနာပြုအောင်ပွဲပင် ဖြစ်ပါသည်။

သူဌေးကြီး ဦးရဲကျော်သူသည် ဆရာတော်ကြီး သီတင်းသုံးရန် ကျောင်းဆောင်၊ တရားဟောရန် မဏ္ဍပ်တို့ကို အသစ် ဆောက်လုပ် လှူဒါန်းရာ ငွေဒင်္ဂါး ၁၈၀၀ မျှပင် ကုန်ခဲ့ကာ နေ့စဉ် ရဟန်းလူပုဂ္ဂိုလ် တို့ကို လိုလေသေးမရှိ ကျွေးမွေးပြုစုခဲ့သည်မှာ ၁၃ ရက်ပတ်လုံး စစ်တွေတစ်မြို့လုံး အုံးအုံးကြွက်ကြွက် စည်ကားခဲ့ကြောင်း သိရှိရလေ သည်။ ဗုဒ္ဓသာသနာ ထွန်းကားခဲ့ရာ ရခိုင်ပြည်ကား သာသနာပြုပုဂ္ဂိုလ်

နှင့် ဆရာဒကာ လက်တွဲညီသောကြောင့်လည်း ယခုတိုင် သာသနာ စည်ပင် ထွန်းကားနေကြောင်း မျက်မြင်ကိုယ်တွေ့ ကြုံခဲ့ရလေသည်။

ရခိုင်ပြည်နယ် စစ်တွေမြို့သည် ၁၈၂၆ ခုနှစ် အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ ပထမစစ်ပွဲပြီးသည့်နောက် ကုန်ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးမြို့တော်ဖြစ်လာခဲ့သည်။ နယ်ပေါင်းစုံမှ ကုန်များကို လှေသမ္ဗန်များဖြင့် တင်ဆောင်ပြီး ပင်လယ်အတွင်းဖြတ်သန်း၍ သင်္ဘောများဖြင့် ပြည်ပပို့ကုန်ဆိပ်ကမ်းမြို့ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ရှေးအခါက ကုန်စည်ကူးသန်းမှုကို မင်းပြားမြို့မှတစ်ဆင့် အဝယ်ခိုင်များဖွင့်ပြီး အမ်းတောင်ကြားလမ်းမှတစ်ဆင့် အထက်မြန်မာနိုင်ငံသို့ ကုန်ကူးသန်းခဲ့ကြသည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံသို့ မောင်တောမှတစ်ဆင့် ပို့ခဲ့ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံမှ ဆန်စပါး ရောင်းဝယ်ရေး ဗဟိုအချက်အချာအဖြစ် စစ်တွေမြို့ဖြစ်ခဲ့ပြီး အိန္ဒိယသို့ ဆင်စွယ်သားရေ၊ ရှားစေး၊ ဝါဂွမ်းနှင့် သစ်များပါ ပို့ခဲ့ကြသည်။ လှေသမ္ဗန်ကြီးများဖြင့် ပုသိမ်မြို့သို့လည်းကောင်း၊ တောင်ကုတ်လမ်း အသုံးပြု၍ ငါး၊ ပုစွန်၊ ငါးပိ၊ အုန်းသီး၊ ဆေးရွက်ကြီးများကို ပြည်ပသို့လည်းကောင်း တင်ပို့ရောင်းချခဲ့ရာ ရခိုင်ပြည်နယ်၏ မြို့တော် စစ်တွေသည် တိုးတက်ထွန်းကား စည်ပင်လာခဲ့သည်မှာ ယနေ့မြင်ကွင်းက သက်သေဖြစ်နေပေတော့သည်။

စစ်တွေတွင် ဘုရားပုထိုးစေတီ ကျောင်းကန်များအပြင် လူစည်ကားရာ ဈေး၊ ဌာန၊ ရပ်ကွက် လမ်းများအတွင်း တတိယအခေါက်နားနေစဉ်၌ အတော်ပင် စုံလင်အောင် လည်ပတ်သွားလာခဲ့ရသည်မှာ ပြည်တွင်းရေကြောင်းပို့ဆောင်ရေးမိသားစု၏ စေတနာပင် ဖြစ်ပါတော့သည်။

ဟင်းခရော်မြစ်ဆီ ရောက်ခဲ့ပြီ

စစ်တွေဆိပ်ကမ်းမှ အောင်တံခွန်-၄ ရေယာဉ်ဖြင့် ဖီဇင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့ နံနက် ၇ နာရီခွဲတွင် စတင်ထွက်ခွာခဲ့ကြသည်။ ဖီတစ်ခေါက်ခရီးသည် ကျွန်တော် ပထမဆုံး သွားလိုခဲ့သော နောက်ဆုံးခရီး ဖြစ်လေသည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်သို့ ခြေချစဉ်ကပင် မြောက်ဦးဆိုသော အမည်သည် ကျွန်တော်နှင့် ရင်းနှီးနေခဲ့သော်လည်း ယခုမှပင် မြောက်ဦးခရီး

အလှည့်ကျလေတော့သည်။ သင်္ဘောမထွက်မီတွင် နှင်းမှုန်များ ဆတ်ရိုး ကျချောင်းအတွင်း ပိန်းပိတ်နေလေသည်။ သို့သော် ပင်လယ်လေသည် နှင်းကို ကြာရှည်စွာ လက်ခံထားရိုး ထုံးစံမရှိပါ။ နေထွက်သည်နှင့် နှင်းတို့ လေနှင့်အတူ လွင့်ပါးသွားရလေပြီ။

မြစ်တို့ဆုံရာ အင်းပေါက်ဝသည် ယခင် မြင်ကွင်းများအတိုင်း မပြောင်းမလဲ။ တံငါလှေတို့သည်လည်းကောင်း၊ ခရီးသွား စက်လှေတို့ သည်လည်းကောင်း၊ အစာရှာငှက်တို့သည်လည်းကောင်း ဆောင်းရိပ်ခို ကာ မြူမှုန်များကြားတွင် လှပဆဲဖြစ်ပါသည်။ သင်္ဘောရှေ့မှ စင်ရော် တစ်သိုက် ပျံသန်းသွားကြရာ မြောက်ဦးသို့ ရှေ့ပြေးသတင်းပေးအဖြစ် လုပ်ပေးကြလျှင် ကောင်းလေစွဟု အတွေးပိုမိပါသည်။ စိမ်းစိုနေသော မြစ်ပြင်ကျယ်သည် ကုလားတန်မြစ်အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်သွားစဉ်တွင် နောက်ကျိကာဝါသွားလေပြီ။ မြစ်ညာဘက်တွင် ငါးပိကျွန်းသည် တစ်မိုင် ခန့် ရှည်လျားပြီး တံငါလှေမိသားစုတို့ ယဉ်ပါးနေသော ငါးညှိနံ့ကို ရှူရှိုက်ရလေသည်။ မြောက်ဘက်အဝေးဆုံးမြင်ကွင်းတွင် တန်ခိုးတောင် တန်းကြီး နှင်းမြူအောက်တွင် ဝိုးတဝါး ပေါ်ထွက်နေသည်။

နံနက် ၈ နာရီတွင် ဦးရစ်တောင်ဘုရားမြင်ကွင်းကို လှပစွာ တွေ့ရ လေပြီ။ ဩရမ္မတောင်စွယ်မှ ကျောက်တောင်ကြီးပေါ်ရှိ ဦးရစ်တောင် ဘုရား မြင်ကွင်းကို ဒုတိယအကြိမ် ရောက်ရသော်လည်း ဤတစ်ကြိမ်၌ လည်း ခြေမကျသော ဘုရားဖူးခရီးသည်ပင် ဖြစ်နေပါသည်။ တန်ခိုး တောင်တန်းနှင့် ဩရမ္မတောင်တန်းတို့မြင်ကွင်း နေရောင်တွင် အထင်း သား မြင်လာရလေပြီ။ ဦးရစ်တောင်ဘုရားအနီးရောက်ချိန်တွင် နတ်ဆိပ် ရွာလေး မြစ်ယံဘေး၌ လှုပ်ခတ်လှုပ်ရှားနေလေပြီ။

ပုဏ္ဏားကျွန်းချောင်းအဝတွင် မြစ်မရှည်ကျောက်တန်းသည် ရှည် လျားစွာ စေတီကုန်းနှင့် ဆက်စပ်နေသဖြင့် သင်္ဘောလှေတို့ မြစ်လယ်မှ ခွာကာ မောင်းနှင်ကြရလေသည်။ ရေကြောင်းပြ အမှတ်အသားသည် မြစ်ကြောင်းသွား ရေယာဉ်တို့၏ အသက်သခင်တွင် ပါဝင်နေလေသည်။ ၈ နာရီ ၄၅ မိနစ်တွင် ပုဏ္ဏားကျွန်းမြို့ဆိပ်ကမ်းသို့ ရောက်ရပြန်သည်။ သင်္ဘောဆိပ်နှင့် တစ်ဆက်တည်း ဈေးကြီးကား စည်ကားနေပါသည်။

ရေကြောင်းမန်နေဂျာ၏ သတင်းပို့မှုကို မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ပါသည်။ ပုဏ္ဏားကျွန်း-မြောက်ဦးခရီးက ခရီးသည် ပိုများနေသည်ဟု ထင်ပါသည်။

ပုဏ္ဏားကျွန်းမှ ထွက်ခွာခဲ့ပြီး တစ်နာရီခရီးတွင် မြစ်အနောက်ဘက်ခြမ်း၌ ဘဲငါးရာတောင်ကြီး မြောက်မှတောင်သို့ သွယ်တန်းနေသော မြင်ကွင်းနှင့် အရှေ့မြောက်ဘက်တွင် လေးမြို့မြစ် တောင်တန်းများကို အပြိုင်တွေ့ရလေသည်။ ဟင်းခရော်ချောင်းသို့ ဝင်ရောက်ချိန်တွင် မြစ်ဘယ်ညာတစ်လျှောက် ရွှေဝါရောင်စပါးခင်းများကို တစ်မျှော်တစ်ခေါ် တွေ့ရလေသည်။ ကျယ်ပြန့်သော မြေပြန့်လွင်ပြင်သည် ရခိုင်ပြည်နယ်၏ စပါးကျီ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် အကြီးမား၊ အကျယ်ပြန့်ဆုံးသော လယ်ယာလွင်ပြင်ဟု ထင်မိသည်မှာ အံ့ဩဖွယ်မဟုတ်ချေ။ ရှေးဘုရင်တို့ ရေကြည်ရာ မြက်နုရာတွင် နေပြည်တော်စိုက်ကာ အုပ်ချုပ် မင်းလုပ်ခဲ့ကြသည်မှာ ရေခံမြေခံကိုကြည့်ခြင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

နံနက် ၁၀ နာရီခွဲတွင် မြောက်ဦးမြို့နယ်အဝင် ခက်သာရွာသို့ သင်္ဘောကပ်သည်။ ပျဉ်ခင်းတံတားလေး ထိုးထားသော ဆိပ်ခံတံတားတွင် သင်္ဘောဝမ်းထိုးကာ ကပ်သည်နှင့် ငါးကင်များ တစ်ကောင်မှ ငါးကျပ် ၁၀ သာ ပေးရသည်။ လတ်ဆတ်ပေလိမ့်မည်။ သို့သော် ဝယ်မစားရဲ။ လယ်ကွင်းထဲမှ ရွာကလေး ဝမ်းစာတော့ ဖူလုံပေလိမ့်မည်။ ငါးမရှား၊ ဖားမရှား ဝင်ငွေထွက်ငွေ မျှကြပေလိမ့်မည်။

မိနစ် ၂၀ သာ မောင်းနှင်ရသည်။ ပျားတဲစံပြရွာသို့ ကပ်လေသည်။ ရွာထိပ်ဆိုင်းဘုတ်တွင် "ပျားတဲရွာမှ ကြိုဆိုပါ၏" အိမ်ခြေ ၂၀၅၊ လူဦးရေ ၂၃၂၄ ဦးဟု သူတို့ရွာအင်အားကို ဖော်ပြထားသည်။ ရွာလယ်မှ ဘုန်းကြီးကျောင်း၊ စာသင်ကျောင်းတို့ အပြန်အလှန် အမှီသဟဲပြုကြရပေလိမ့်မည်။

လေးမြို့မြစ်အတွင်းသို့ ချောင်းငယ် ချောင်းသေးများ စီးဆင်းနေသည်မှာ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဆန်နေပါသည်။ မြစ်ကမ်းတစ်လျှောက် ဓနိ၊ လမု၊ ဒီရေတောများနှင့် ဗေဒါပင်တို့ ကမ်းပြည့် ပေါက်ရောက်နေရာ ရေသတ္တဝါတို့ အစာရေစာ ပေါများကြပေလိမ့်မည်။ ဤမြစ်ကြီးကား တစ်ချိန်က ပျားပန်းခတ်မျှ စည်ကားခဲ့ပေလိမ့်မည်။ လေးလုံလက်နက်၊

ဓားကိုင်းစစ်သည်တို့ ခြေချင်းလိမ်ကာ လုံခြုံရေး အထပ်ထပ် ရှိခဲ့ပေလိမ့်မည်။ မြစ်တို့၏ အကာအကွယ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ တောင်တို့၏ အကာအကွယ်ဖြင့်လည်းကောင်း အင်အားတောင့်တင်းစွာ တည်ရှိခဲ့ပေလိမ့်မည်။

ခေတ်တော်ခေတ်က နဒီကြီး ကိုးစင်းကို နိုင်ငံ၏ စီးပွားရေး၊ စစ်ရေး၊ နိုင်ငံရေး လက်ချောင်းများအဖြစ် အင်အားတည်ဆောက်ခဲ့ကြလေသည်။ သီရိမာနနဒီ (သရီချောင်း)၊ မိုင်းချောင်း (မီးချောင်း)၊ ယောနဒီ (ယောချောင်း)၊ ကမ္ဘာပနဒီ (ကုလားတန်မြစ်)၊ မေယုနဒီ (မယုမြစ်)၊ ဒေဝနဒီ (နတ်မြစ်)၊ စတုနဂရနဒီ ခေါ် အဉ္စနနဒီ (လေးမြို့မြစ်)၊ အဇ္ဈနနဒီ (အမ်းမြစ်)၊ ဒလက်မြစ်ဆိုသော နဒီများ၏ ရေအလျဉ်သည် ရွှေရောင်ငွေရောင်ခင်း၍ "သာစွရခိုင် မိုးသို့လှိုင်" ခဲ့ပေလိမ့်မည်။

အဉ္စနနဒီ ခေါ် လေးမြို့မြစ်ကြီးကား နှစ်ပေါင်း ထောင်ချီသော ခေတ်တော်မှ မြောက်ဦးဆံ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပေလိမ့်မည်။ ဤမြစ်ကြီး၌ သွေးတို့ချင်းချင်းနီခဲ့ပေလိမ့်မည်။ ယမ်းငွေ့လိမ်းကျံ၊ ပန်းစိမ်းပန်ခဲ့ပေလိမ့်မည်။ ကျွန်တော် သင်္ဘောရေအလျဉ်မှ ဖြာထွက်နေသော လှိုင်းဂယက်များနှင့်အတူ အတိတ်ဆီသို့ စီးမျောသွားခဲ့သည်။ ရေပြင်မှ မြေပြင်သို့ ကြည့်လိုက်စဉ်တွင် စိမ်းအုပ်အုပ်တောတန်းများ နောက်ကွယ်တွင် ဘုရားစေတီတို့ ထိုးထိုးထောင်ထောင် ပေါ်တစ်လှည့် မြုပ်တစ်လှည့်ဖြစ်နေသော ရေပြင်ပေါ်မှ မြောက်ဦးမြင်ကွင်းကို တွေ့လိုက်ရပါသည်။ ချောင်းအတွင်းသို့ ဝင်လိုက်စဉ်တွင် ချောင်းကမ်းတစ်လျှောက် အုန်းပင်တန်းများ ဝေစီ၍ လှေကြီးလှေငယ်တို့ ဆိုက်ကပ်ထားသည်ကို တွေ့ရလေသည်။ အဝေးဆုံးမြင်ကွင်းတွင် ပုထိုးစေတီတို့ကား မြောက်ဦးခရီးသည်ကို ဖိတ်ခေါ်ကြိုဆိုလျက်ရှိလေပြီ။

မွန်းတည့် ၁၂ နာရီတွင် မြောက်ဦးဆိပ်ကမ်းသို့ ဆိုက်ကပ်လေပြီ။ သင်္ဘောဆိပ်ခံတံတားကား သန့်ရှင်း သပ်ရပ်နေသည်။ တံတားထိပ်တွင် ဟိုတယ်အမည်၊ ကုမ္ပဏီအမည်၊ လူအမည် ဆိုင်းဘုတ်ပြားလေးများကို ထောင်ကာ ခရီးဦးကြိုပြုနေသောမြင်ကွင်းကို တွေ့လိုက်ရသဖြင့် ပုဂံလေဆိပ်သို့ မှားများ ရောက်နေသလားဟု တွေးထင်လိုက်မိပါသည်။ မြောက်ဦးသားတို့ နိုင်ငံခြားသားခရီးသည်များကို လိုက်လံမိတ်ဆက်ကာ

သွားလိုရာ တည်းခိုခန်းနှင့် နေရာဒေသကို သင်္ဘောပေါ်အထိ တက်ရောက် မေးမြန်းနေကြလေသည်။ ကျွန်တော်တို့သင်္ဘောပေါ်တွင် နိုင်ငံခြားသား ၁၅ ဦးခန့် ပါလာသည်။ ခရီးသွားရာသီတွင် မြန်မာပြည်၏ ပုဂံ၊ ညောင်ဦး၊ အင်းလေး၊ ပင်းတယ၊ မြောက်ဦးဒေသ ရှေးဟောင်းမြို့တော်များသည် အစည်ကားဆုံးဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ကို မြောက်ဦး ရေကြောင်းမန်နေဂျာ လာရောက် ကြိုဆိုနေသည်။ ကျွန်တော်တို့နှင့်အတူ လိုက်ပါလာသူမှာ စစ်တွေမှ လက်ထောက်မန်နေဂျာ ဦးမျိုးလွင်ဖြစ်သည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်တစ်ခုလုံး သင်္ဘောခရီးတစ်လျှောက် ဒေသခံ ပြည်တွင်းရေကြောင်း ပို့ဆောင်ရေး မန်နေဂျာ၊ ရေယာဉ်စုမှူးတို့ လိုက်ပါခဲ့ကြရာ မြောက်ဦးဘုရားများဖူးရန် ဦးမျိုးလွင်ကို ခေါ်ခဲ့ပါသည်။ ရန်ကုန်မှ ပြောင်းလာတာ တစ်နှစ်ကျော် သော်လည်း မြောက်ဦးသို့ အရောက်နည်းနေသည်ဟုဆိုသည်။ ကျွန်တော်တို့ မြောက်ဦးဆိပ်ကမ်း သန့်ရှင်းရေး၊ လက်မှတ်ရုံ၊ ခရီးသည်နားနေဆောင်တို့ကို စစ်ဆေးကြည့်ရှုကာ မြောက်ဦးမြို့ထဲသို့ ကားဖြင့်ဝင်ခဲ့ကြသည်။

မြောက်ဦးမြို့အဝင် ရှေးဟောင်းမြို့ရိုးကြီးကား သင်္ဘောဆိပ်နှင့် မလှမ်းမကမ်းတွင် ရှိနေသည်။ မြို့ဦးတံတိုင်း ဂိတ်ကြီးသည် ပျက်ဆီးယိုယွင်းမှုများ၏ သက်တမ်းနှင့်အတူ မပျောက်မပျက် ရှိနေသေးသည်။ တည်းခိုခန်းကြီးငယ်တို့ မြို့အဝင်၌ စုံလင်စွာ တွေ့ရလေသည်။ မြို့ရိုးအတွင်း ဝင်သည်နှင့် တောင်ကုန်း အနိမ့်အမြင့်၊ လျှို့မြောင်များအတွင်း အိမ်ကြီးအိမ်ငယ် အသွယ်သွယ်တို့ ခြံနှင့်ဝင်းနှင့် ဖြစ်နေလေပြီ။

ကားလမ်းဘေး၌ မြောက်ဦးဈေးကို ခဏ ဝင်ကြည့်လိုက်သည်။ တစ်ထပ်ဆောင် စည်ပင်သာယာဈေးသည် ခရီးသည်တို့ကို ဖိတ်ခေါ်လျက် ရှိလေသည်။ ကျွန်တော်တို့ နေ့လယ်စာကို ဈေးအနီး မြန်မာထမင်းဆိုင်တွင် ဝင်စားလိုက်ကြသည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်တစ်လျှောက် ရခိုင်ချက်ဟင်းများနှင့်သာ ကြုံလာခဲ့ရာ ဒီတစ်ခါ ထမင်းဆိုင်မှာ ရခိုင်ချက်သော ဗမာထမင်းဆိုင်ဖြစ်သည်။ ခရီးသည် အဝင်အထွက်များသောဆိုင်ဖြစ်၍ ပုံစံကျသော ဟင်းလက်ရာများ ဆာဆာနှင့် ခံတွင်းတွေသည်ဟု ဆိုရပေမည်။

ထမင်းဆိုင်တွင် ကျွန်တော်တို့ ခရီးစဉ် ရေးဆွဲလိုက်ကြသည်။ နေ့စဉ် သင်္ဘောအဝင်အထွက်ရှိနေသော မြောက်ဦးခရီးတွင် ကျွန်တော်တို့ သင်္ဘောရက်ပတ် စောင့်စရာ မလိုဘဲ အချိန်မရွေး ပြန်နိုင်ကြသည်။ မြောက်ဦး ဘုရားများကို သမိုင်းသုတေသန သဘောအရ လေ့လာလည်ပတ်လျှင်လည်း အချိန်ရသည်။ ဘုရားဖူးပြီး ပြန်လျှင်လည်း အချိန်ရသည်။ အသေးစိတ် လည်ပတ်ပါက တစ်ရက်နှင့်တော့ မဖြစ်နိုင်။ မြောက်ဦးမှ ကျောက်တော်ခရီး မဟာမုနိကို ဖူးရင်လည်း တစ်မနက်တော့ အချိန်ကုန်မည် စသည် စသည် ခရီးစဉ်များ၏ တိုင်ပင်နှီးနှောမှုများတွင် ကျွန်တော်အရင်ဆုံးသွားရောက်လိုသည်က မည်သူမျှ မျှော်လင့်မထားသော မြောက်ဦး ပြည်သူ့ဆေးရုံပင်ဖြစ်သည်။

"ဗိုလ်မှူး ... ဘာရောဂါပြုချင်လို့လဲ၊ အပြင်ဆေးခန်းရှိပါတယ်"

ဆိုသောမေးခွန်းကို ခံရခက်စွာ "နှလုံးရောဂါဗျ" ဟု ခပ်နောက်နောက် ပြန်ဖြေလိုက်သည်။ ပြီးမှ မိတ်ဆွေတစ်ယောက် တွေ့ချင်လို့ပါဟု ပြောလိုက်သည်။

ကျွန်တော်တို့ မြောက်ဦးဟိုတယ်၌ တည်းရန် အခန်း နှစ်ခန်း Booking လုပ်ထားပြီးပြီဟု မန်နေဂျာက ဆိုသည်။ ဒါဆို ကျွန်တော့်ကို မြောက်ဦးဆေးရုံ အရင်ပို့ပြီးမှဟိုတယ်သွား၊ အဲဒီနေရာရောက်မှ ခရီးစဉ် အသေးစိတ် ဆွဲကြတာပေါ့ဟုဆိုကာ ကျွန်တော့်တို့ ထမင်းဆိုင်မှ ထွက်ခဲ့ကြသည်။

မြောက်ဦးအစ ဒေါင်းဥက

မြောက်ဦးဈေး အထွက်မှ မြို့တွင်းအဝင်သည် တောင်ကုန်းများ ကာဆီးထားသလို ကွေ့ပတ်ကာ သွားရလေသည်။ ပုဂံမြင်ကွင်းနှင့် မတူခြင်းမှာ မြောက်ဦးသည် တောတောင်လျှို့မော်တို့ကြားတွင် မြို့သစ်တည်ရှိနေသည်။ မြို့သစ်၊ မြို့ဟောင်း ဆိုပြီးရှိရာ ပုဂံဒေသ မြို့သစ် မြို့ဟောင်းသည် ကန္တာရ သဲသောင်ပြင်တွင် တည်ရှိသလို ဖြစ်နေသည်။ မြောက်ဦးကား အညာဆန်သော်လည်း ဒီဇင်ဘာလတွင် ထင်သလောက် မအေးပေ။

နေ့လယ် မွန်းလွဲချိန် နေပူပူတွင် မြောက်ဦးအဝင် ရှုခင်းကို ဘုရားစေတီများကြားတွင် စတင် တွေ့ရလေသည်။ မြောက်ဦး မြို့ဟောင်း နန်းတော်ကုန်း ရှိရာသို့ရောက်ရာ ယဉ်ကျေးမှုပြတိုက်ကို နန်းမြို့ရိုးအပေါက်ဝတွင် တွေ့ရလေသည်။ မြို့ရိုးဟုဆိုသော်လည်း မြင့်မားသော အုတ်တံတိုင်းကြီး မဟုတ်ဘဲ ခြောက်ပေအမြင့်နှင့် အချို့နေရာတွင် ရှစ်ပေအမြင့်ခန့်သာရှိသည်။ နန်းမြို့ရိုးဘေး လမ်းဘေးအတိုင်း ပတ်လာကြရာ နန်းရှေ့ဟုဆိုသော လမ်းဆုံကားလမ်းဘေးတွင် ပြည်သူ့ဆေးရုံ၊ မြောက်ဦးမြို့ ဆိုသော ဆိုင်းဘုတ်ကို တွေ့ရလေသည်။

ကျွန်တော် အဖွဲ့သားတွေကို နန်းရှေ့တွင် စောင့်ခိုင်းပြီး ဆေးရုံအတွင်း လျှောက်သွားလိုက်သည်။ ဆေးရုံအဆောက်အအုံ မြေနေရာများသည် ရှေးက နန်းတော်ကုန်းနေရာတွင် ပါဝင်နေပြီး အုတ်ရိုးအုတ်ပျက်များ တွေ့နေရသည်။ တစ်ထပ်အဆောက်အအုံ ဆေးရုံခန်းမထဲသို့ဝင်ကာ သူနာပြုဆရာမတစ်ဦးကို တွေ့ရ၍ မေးလိုက်သည်။

"ဆရာမ ... ဒေါက်တာမိုးစပယ် ရှိပါသလား"

"ဪ ... ရှိမယ်ထင်တယ်၊ ခုနတုန်းက ထမင်းစားနေတာ တွေ့ပါတယ်၊ ဘာကိစ္စရှိလို့ပါလဲ"

"သူ့မိတ်ဆွေပါ၊ ခဏလောက် ခေါ်ပေးပါလား၊ ကျွန်တော် ဒီမှာပဲ စောင့်ပါမယ်"

ဆန္ဒ၏ လှိုင်းဂယက်များ ရင်မှာလှုပ်ခတ်နေသလို ခံစားမိသည်။ တစ်နာရီဆိုသော အချိန်ကာလအတွင်း လူတစ်ဦးကို ခင်မင်ရင်းနှီးမိသော သံယောဇဉ်စိတ်သည် မကြုံဖူးအောင် စွဲလမ်းသလို ဖြစ်နေမိသည်။ ရခိုင်ပြည်နယ် ခရီးတစ်လျှောက် သွားလေရာ တစ်ခုခုလိုနေသလို ဟာတာတာ ဖြစ်နေသော စိတ်သည် မြောက်ဦးမြို့သို့ ခြေချစဉ်တွင် တုန်လှုပ်သွားသလို တစ်စုံတစ်ရာ၏ ရိုတ်ခတ်မှု ခံစားရလေသည်။

"ဒေါက်တာ အရေးပေါ်ခွဲစိတ်ခန်း ဝင်နေပါတယ်၊ ပြီးတော့မယ် ထင်ပါတယ်၊ အချိန်ရရင် စောင့်လိုက်ပါလား"

"ဪ ... ဒါဆို ကျွန်တော် နောက်မှပြန်လာပါမယ်၊ သူထွက်လာရင် ဆေးရုံမှာ စောင့်နေပေးပါလို့ ပြောပေးပါ" ဟုဆိုကာ ကျွန်တော်

ပြန်ထွက်လာခဲ့သည်။ နောက်မှ သတိရသည်မှာ သူနာပြုဆရာမလေးကို ကျွန်တော့်နာမည် ပြောမထားမိခဲ့၍ စောင့်မှ စောင့်ပါ့မလားဟု စိုးရိမ် စိတ်ဝင်သွားပြန်သည်။

ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့ ဆေးရုံအနီးရှိ နန်းမြို့ရိုးထဲသို့ ဝင်ကြည့်လိုက် ကြသည်။ မြို့ရိုးပေါ်တက်သော လှေကားကြီးမှာ ထူထည်ကြီးမားလှပါ သည်။ မန္တလေးနန်းမြို့ရိုးအုတ်တံတိုင်းလောက် မမြင့်မားခြင်းမှာ မြေကြီး ထဲသို့ ကျုံ့၍ နိမ့်သွားခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ မြို့ရိုးအတွင်းရှိ အဆောက်အအုံ၏ Foundation (အုတ်မြစ်) များ တူးဖော်ထားကြောင်း တွေ့နေရသည်။ မြောက်ဦးနန်းတော် ပြန်လည်တူးဖော်ခြင်းလုပ်ငန်းကို ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန ရှေးဟောင်းသုတေသနက စတင်ဆောင်ရွက်နေ ကြောင်း သိရှိရသည်။

မြို့ရိုးမှာ တစ်မိုင် ပတ်လည်ခန့် ရှိမည်ထင်ပါသည်။ အတွင်း၌ မြို့စောင့် နတ်ရုပ်တုကို မြေကြီးထဲမှ ပြန်လည်တူးဖော်ရရှိသဖြင့် တဲ ရာဇမတ်ဆောင်လေးဆောက်ပြီး ပြသထားသည်။ မြို့ရိုးအတွင်း မီး လောင်ထားသည်ဟု ယူဆရသော ကျောက်တုံးကျောက်စိုင်များ မြေကြီး အတွင်း တွေ့နေရသည်။ အုတ်ချပ်ကြီးများသည် ကျောက်တုံးကို ထုဆစ် ကာ ဘိလပ်မြေမပါသော တည်ဆောက်မှုပုံသဏ္ဌာန်ဖြင့် စိထပ်ထား ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ မြောက်ဦးဘုရင်နှင့် မိဖုရား စံမြန်းရာအဆောင် ဟု သမုတ်ထားသောနေရာကို ခန့်မှန်းစာ ရေးထားလေသည်။ မြို့ရိုး အတွင်းရှိ အဆောက်အအုံများ တည်ရှိပုံမှာ အုတ်တံတိုင်း၏အထက် တွင် ဆောက်လုပ်ထားသည်ဟု ထင်ရလေသည်။

ကျွန်တော်တို့ မြောက်ဦး ရှေးဟောင်းပြတိုက်အတွင်းသို့ ဝင်ကြည့် ကြသည်။ ပြတိုက်တာဝန်ခံ အမျိုးသမီးသည် ရခိုင်အမျိုးသမီးဖြစ်ပြီး ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့ကို ပျူငှာစွာ နှုတ်ခွန်းဆက်သ ကြိုဆိုပါသည်။ ပြတိုက် အတွင်း ထားရှိသော အိုး၊ ခွက်၊ ပန်းကန်၊ ဇွန်းများကို နန်းမြို့ဟောင်း တူးဖော်ရာမှ ရရှိထားကြောင်း ရှင်းပြပါသည်။

ရှေးခေတ်စဉ်အိုးကြီးများ ယခုတိုင် အလုံးအထည်မပျက်ပြန်လည် တွေ့ရှိရလေသည်။ ခေတ်ဝတ်ခေတ်သုံး ဒင်္ဂါးငွေကြေးများနှင့် ခေတ်ဝတ်မှ

မြောက်ဦးခေတ်အထိ ခေတ်လေးခေတ်၏ မင်းများ စိုးစံ အုပ်ချုပ်ရာ နေပြည်တော်ပုံစံများကို ရုပ်ကြွပန်းချီများဖြင့် ပြသထားသည်။

ထူးခြားသည်မှာ ဘုရားရုပ်ပွားတော်များဖြစ်သည်။ မုဒြာပုံအမျိုးမျိုးဖြင့် ကျောက်ဖြင့် ထွင်းထားသော ရုပ်ပွားတော်တို့၏ လက်ရာမှာ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏ ယဉ်ကျေးမှု ပန်းပုလက်ရာများ လွှမ်းမိုးခဲ့ပုံရသည်။

ပြတိုက်တာဝန်ခံသည် မြောက်ဦး သမိုင်းနှင့် ခေတ်လေးခေတ် ပြောင်းလဲလာပုံများကို စိတ်ရှည်စွာ ရှင်းပြနေရာ ရေကြောင်းမန်နေဂျာက "ဒါလဲ စာရေးဆရာပဲ၊ ရခိုင်သမိုင်းကို တော်တော်လေ့လာနေပါတယ်" ဟု ဆိုလိုက်သောအခါ ရှိုးတိုးရှန်းတန်း ဖြစ်ကာ -

"ဪ ... ကျွန်မက လုံးဝမသိဘူးထင်ပြီး ရှင်းပြနေတာပါ။ အားနာလိုက်တာ"

"မဟုတ်ပါဘူးခင်ဗျား၊ ကျွန်တော်မသိတာ များပါတယ်၊ ခုမှ ရခိုင်ပြည်နယ်ရောက်ပြီး စိတ်ဝင်စားလို့ ဖတ်ရှုလေ့လာနေတာပါ။ ဆက်ပြောပါခင်ဗျား၊ စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းပါတယ်"

သို့သော် ပြတိုက်တာဝန်ခံ၏နှုတ်သည် တွန့်ဆုတ်သွားပုံရသည်။ မသိတာရှိလျှင် မေးပါဟုသာဆိုပြီး လိုက်လံ ပြသနေရာ ကျွန်တော်က ပင် မေးခွန်းများ ထုတ်နေရတော့သည်။ မန်နေဂျာက -

"စာရေးဆရာကို များများပြောပြစေလိုတဲ့သဘောနဲ့ မိတ်ဆက်တာ၊ သူက စာရေးဆရာဆိုတော့ နဲ့နဲ့စပ်စပ် သိထားမယ် ထင်ပြီး အနီးသွားတာပါ" ဟုဆိုသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ကျွန်တော် မြောက်ဦး နန်းမြို့ရိုး ပြတိုက်မှ သမိုင်း၏ အမွေအနှစ်များကို ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ မြင်တွေ့ခွင့်ရသွားခဲ့ပါသည်။ ခမ်းနားကြီးကျယ်ခဲ့သော ရှေးရခိုင်ပြည်ကြီးသည် စစ်အင်အား တောင့်တင်းစွာ တစ်ဖက် ဘက်လားပြည်ကို နှစ်ပေါင်းများစွာ အုပ်ချုပ်နိုင်ခဲ့သည်ဆိုသော အရည်အချင်းက လေးစားဂုဏ်ယူစရာပင်ဖြစ်သည်။ ပြတိုက်မှ မထွက်မီ သတိရမိသော မေးခွန်းတစ်ခုကို ပြတိုက်မှူးအား မေးလိုက်သည်။

"ဒါနဲ့ .. မြောက်ဦးဆိုတဲ့အမည် ဖြစ်ပေါ်လာပုံကို သိချင်ပါတယ်"

"မျောက်ဥ ဥသွားတဲ့နေရာကိုတွေ့လို့ မြောက်ဥကနေ မြောက်ဦး ဖြစ်တာလို့ ကြားဖူးတယ်" ဟု ဗိုလ်ကြီးညွန့်အောင်က ဝင်နှောင့်သည်။

"ဟာ.. မဟုတ်က ဟုတ်က၊ မျောက်က ဥမှ မဥတာ၊ မင်းကလုပ်ပြီ" ဟု ကျွန်တော်က ဗိုလ်ကြီး ညွန့်အောင်ကို ပြောလိုက်ပါသည်။

"နီးစပ်တဲ့ အဓိပ္ပာယ်တစ်မျိုးပါ။ ဘုရင်မင်းစောမွန် နန်းတက်ပြီး နှစ်နှစ်မှာ လောင်းကြက်မြို့က မြို့တည် သက်တမ်းကြာမြင့်ပြီး မြို့ပျက် နေပြီဖြစ်တာကြောင့် မြို့သစ်တည်သင့်ကြောင်း ပညာရှိ အမတ်တွေက လျှောက်ထားကြပါတယ်။ ဘုရင်က ဒါဆို မြို့သစ်တည်မယ့်နေရာကို ရွေးကြ၊ ရွာကြလို့ အမိန့်ရှိတဲ့အခါ အမတ် ပုဏ္ဏားတို့က အဓိကနိမိတ်ဖြစ် ကနေ ဆန်တက်ပြီး ရွာလိုက်တာ ချောင်းတစ်ချောင်းကိုရောက်တဲ့ အခါမှာ ဘုမ္မစိုးနတ်တို့က မိန်းမယောင်ဆောင်ပြီး တစ်ယောက်က မြောက်ဘက်ကနေပြီး တစ်ယောက်က တောင်ဘက်ကနေ ရပ်နေတာ တွေ့ရတယ်တဲ့။ တောင်ဘက်က မိန်းမက မြောက်ဘက်က မိန်းမကို 'ဟယ် ... ယောင်းမ၊ မြောက်ဦး ငါးရ၏လော' လို့ မေးမြန်းတဲ့အခါ မြောက်ကမိန်းမကလဲ တောင်ဘက်ကမိန်းမကို 'ဟယ် .. ယောင်းမ ဝသဲ ငါးရ၏လော' လို့ ပြန်မေးတာကို ကြားရတဲ့အခါမှာ မှူးမတ်ပညာရှိတို့က ဒီတောနက်ထဲမှာ ထူးဆန်းစွာ မိန်းမနှစ်ဦး ပြောစကားသည် ဆန်းကြယ် နေတယ်။ ဒီဘက်က မြောက်ဦး၊ ဒီဘက်က ဝသဲဟု သိကြတဲ့အတွက် ချောင်းဖျားတစ်လျှောက် ကြည့်ရှုရှာဖွေကြတဲ့အခါ ဘုမ္မစိုးနတ်တွေက ချေ၊ ကျား၊ ကြောင်၊ ကြွက်၊ မြွေ၊ ဖား စတဲ့ တိရစ္ဆာန်ဟန်ဆောင်ပြီး အမျိုးမျိုးပြကာ ခေါ်ဆောင်သွားကြတယ်တဲ့။ မြောက်ဘက်ကိုတက်ရင်း တောင်ညိုတောင်၊ ကုက္ကားတောင်နှစ်လုံးကို ရောက်တဲ့အခါမှာ ဒီနေရာ ဟာ မြို့သစ်တည်ရန် သင့်တဲ့နေရာဖြစ်ကြောင်း ဘုရင်ကို ပြန်လည် လျှောက်တင်ကြတယ်တဲ့။ ဘုရင်လဲ အတိတ်နိမိတ်ကောင်းတဲ့ လက္ခဏာ ကြန်အင် ပြည့်စုံတာကြောင့် မြို့တည်ရန် တောင်နှစ်လုံးကို တူးဆွစဉ်မှာ ရွှေဒေါင်းဥကို မျောက်စောင့်နေတာကို တွေ့ရတယ်တဲ့။ ဒါဟာ မြို့ရဲ့ အမည်နိမိတ်ကိုပေးတဲ့ လက္ခဏာဖြစ်မယ်လို့ ပညာရှိတို့က လျှောက်တင် တဲ့အတွက် မျောက်ဥလို့ သမုတ်ရာကနေ မြောက်ဦးလို့ ရွှေလျား ပြောင်းလဲ ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြတယ်လို့ ရာဇဝင်က ဆိုပါတယ်"

"နောက်တစ်မျိုး အမည်သမုတ်တာက မြောက် ဆိုသောစကားရဲ့ အဓိပ္ပာယ်က ပြီးမြောက် အောင်မြင်ခြင်း၊ ဦး ဆိုသောစကားအဓိပ္ပာယ်က

အဦးအစလို့ ယူဆပြီး မြောက်နဲ့ဦးပေါင်းပြီး မြောက်ဦးလို့ အမည်ပေးခဲ့ကြတယ်လို့ သမိုင်းက အဆိုရှိခဲ့ပါတယ်။ တချို့ကလဲ ရခိုင်ပြည်လောင်းကြက်မြို့ရဲ့ မြောက်ဖျားမှာ ရှိတဲ့နေရာ အဦးအဖျားမှာ မြို့တည်ခဲ့လို့ မြောက်ဦးလို့ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ကြပြန်တယ်။ မြောက်ဦးဆိုတာ မြောက်ဘက် အစွန်အဖျားမှာရှိတဲ့မြို့လို့ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ခဲ့ကြကြောင်း သမိုင်းဆရာ တချို့က ဆိုကြပြန်တယ်။

"ရာဇဝင်နဲ့ သမိုင်းဟာ ဒွန်တွဲရှိသင့်တဲ့ နိုင်ငံတိုင်းရဲ့ လိုအပ်ချက်ပါ။ အမည်သညာ မှည့်ခေါ်မှုနဲ့ ပတ်သက်ရင် အန္တတ္တသညာနဲ့ ရှဉ့်သညာ ဆိုပြီးရှိတယ်။ အန္တတ္တသညာက အကြောင်းထူးဖြစ်ရပ်ထူးကို စွဲပြီး မှည့်ခေါ်တာ၊ ရှဉ့်သညာကဆိုတာက ဘာကိုမှ ရည်ရွယ်မှု အကြောင်းထူးမရှိဘဲ သင့်လျော်သလို မှည့်ခေါ်တာ ဆိုပြီးရှိတယ်။ ဧညာတိကို တိုင်းပြည်အနေနဲ့ မှည့်ခေါ်ခဲ့တာ၊ သီးနှံမျိုးစုံ စားမကုန်တဲ့အရပ်လို့ ပါဠိစကားက အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ထားတယ်။ ဒါဟာ သဘာဝကျတဲ့ အမည်ပေါ့။ မေဃဝတီတို့၊ ဧရာဝတီတို့ကျတော့ မိုးများတာ၊ ရေများတာကို ဆိုညွှန်းထားကြောင်း အဓိပ္ပာယ်ရှိတယ်။ ဝါးခယ်မ ဆိုတဲ့ မြို့အမည်ကို ဘယ်က ဖြစ်လာသလဲလို့ ကြည့်ရင် မွန်တိုင်းရင်းသားတွေ နေတဲ့ ရွာကြီးကို အထက်အညာက ဗမာတွေ လှေကြီးတွေနဲ့ ဧရာဝတီမြစ်အတိုင်းစုန်ဆင်းလာပြီး ကုန်ရောင်းကြတယ်လို့ဆိုတယ်။ အဲဒီဗမာတွေ မွန်ရွာက ဝါးရုံပင်ကြီးတွေအောက်မှာ စုရုံးပြီး ကုန်ရောင်းနေတာကို မွန်မြို့စားက လှည့်လည်ကြည့်ရှုရင်း တွေ့တဲ့အခါမှာ အဲဒီလူတွေက ဘယ်သူတွေလဲလို့ မေးသတဲ့။ ရွာလူကြီးက ဝါးရုံအောက်က လူတွေက ခမ (ဗမာ) တွေပါလို့ ဖြေသတဲ့။ ဝါးရုံအောက်က ခမ အုပ်စုတွေ စုဝေးနေထိုင်တာကို အကြောင်းပြုပြီး ဝါးခမလို့ခေါ်ရာက ဝါးခယ်မ ဖြစ်လာတယ်လို့ဆိုတယ်။ ဒါကိုကြည့်ရင် အန္တတ္တနာမ်နဲ့ ရှဉ့်နာမ် နှစ်ပါးကို လိုသလို ဆွဲသုံးကြတာ တွေ့ရမယ်။ မြန်မာတိုင်းရင်းသားတွေဟာ အစွဲအလမ်း ပိုကြီးလေတော့ တစ်ခါတစ်ခါ အဓိပ္ပာယ်ရှာမရတဲ့ မြို့၊ ရွာ၊ လမ်းအမည်တွေ တွေ့ရဖူးတယ်။"

"ဟုတ်ပါတယ်၊ မြန်မာမှာ ကျွန်မတို့ ရခိုင်က ပိုပြီး အစွဲအလမ်းကြီးပါတယ်။ စန္ဒသူရိယမင်းလက်ထက် ဧညာတိခေတ်မတိုင်မီက နတ်

ကိုးကွယ်ခဲ့ကြတာ များပါတယ်။ အခုလဲ နတ်ကို ယုံယုံကြည်ကြည် ကိုးကွယ်နေကြတဲ့သူတွေ အများကြီး ရှိနေဆဲပါ။"

"အမှန်က ကိုးကွယ် ဆည်းကပ်ရမယ့်ပုဂ္ဂိုလ် ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ် မတိုင်မီက နတ်ကိုးကွယ်တာ မှားတယ်လို့ပြောလို့ မရဘူးပေါ့။ ဗြဟ္မဏ ပါဝဟောင်းက ရှည်ကြာခဲ့လေတော့ အစွဲဖျောက်ရခက်မှာပဲ။ ဗုဒ္ဓဝါဒ ခေတ် ပေါ်ထွန်းခဲ့တာ နှစ်ပေါင်း ၂၅၀၀ ကျော်တာတောင် ဖျောက်လို့မှ မရတာလေ။"

"ဟုတ်ပါတယ်။ ကျွန်မတို့ ရခိုင်မှာ ရှေးဘုရင်တွေလက်ထက်က စပြီး ဗလိနတ်စာ ပူဇော်ပွဲတွေ ကျင်းပကြပြီး နတ်အကတွေနဲ့ နတ်ချင်း၊ ပတ်ချင်း သီဆိုတီးမှုတ်တဲ့ရိုးရာ ရှိခဲ့ပါတယ်။ မိုးဦးကျဆိုရင် ကျွန်းရှင်၊ ပြည်ရှင်၊ မြို့ရှင်၊ ရွာရှင်၊ အိမ်ရှင် နတ်ပူဇော် ပသပွဲတွေကို အကနဲ့ တီးမှုတ်ဖျော်ဖြေကြပါတယ်။ ရခိုင်ရိုးရာအကဟာ ရှေးဟောင်းယဉ်ကျေးမှု အကတွေကနေ ပေါ်ထွန်းလာပြီး ခေတ်အဆက်ဆက် တီထွင်ခဲ့ကြပါတယ်။ ရခိုင် မင်းဗာကြီးလက်ထက်ကစပြီး ဗုဒ္ဓပူဇနိယအကဟာ ရိုးရာ အကအဖြစ် ထင်ရှားလာပြီး သျှိုင်းခိုင်အက၊ အဇိမ်ဇိတ်ကေအက၊ ရထားပန်းယိုင်အက၊ ဇမ်းအက၊ ရွှေပန်းတူ၊ ငွေပန်းပြောက်အကတွေဟာ ခေတ်အလိုက် ပေါ်ထွန်းခဲ့တဲ့ အကတွေဖြစ်ပါတယ်။"

"ကျွန်တော် ရခိုင်သီချင်းနဲ့ အကတွေကို သဘောကျတယ် ... ထားဝယ်နဲ့ ရခိုင်အကဟာ ဆင်တူသလိုနဲ့ မတူဘူး။ အလွန်သိမ်မွေ့တဲ့ အကနဲ့တေးသီချင်းဟာ ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုနယ်ပယ်မှာ သက်တမ်းအရှည် ဆုံး ထိန်းသိမ်းထားနိုင်တာကို တွေ့ရပါတယ်။"

ကျွန်တော်တို့ စကားကောင်းသွားကြရာ နန်းမြို့ရိုးနှင့် ပြတိုက် အတွင်း တစ်နာရီကျော်ပင် ကြာသွားပါသည်။ မြောက်ဦးခေတ် ပန်းချီကား ရုပ်ကြွပုံများနှင့်အတူ ပထမမြောက်ဦး AD ၁၄၃၀ မှ ၁၅၃၁ ထိ နှစ်ပေါင်း ၁၀၁ နှစ် ဘုရင်မင်းစောမွန်တည်သည်။ ဒုတိယမြောက်ဦးခေတ် AD ၁၅၃၁ မှ ၁၆၃၈ ထိ နှစ်ပေါင်း ၁၀၇ နှစ် မင်းဗာကြီး ထူထောင်သည်။ တတိယမြောက်ဦး AD ၁၆၃၈ မှ ၁၇၈၄ ထိ နှစ်ပေါင်း ၁၄၆ နှစ် နရပတိမင်းကြီး ထူထောင်သည်ဟု ခေတ်သုံးခေတ်ကို ကမ္ပည်းရေးထိုး မှတ်တမ်းတင်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ပြတိုက်မှ ထွက်မယ်

ဟု စိတ်က ဖြစ်လိုက်တိုင်း ပြကွက်တစ်ခုက ရုန်းမထွက်နိုင်အောင် ဆွဲဆောင်လိုက်နိုင်ပြန်သည်။

"မြောက်ဦးခေတ်က နှစ်ပေါင်း ၃၅၅ နှစ်တောင် ကြာတယ်နော်" ဟု ကျွန်တော်က ပြောလိုက်ရာ -

"မြောက်ဦးခေတ်သုံးခေတ်မှာ ဒုတိယမြောက်ဦးခေတ်ကအင်အား အကြီးမားဆုံးပဲ၊ မင်းဗာကြီးကနေ မင်းရာဇာကြီးလက်ထက်အထိရေတပ် အင်အား၊ ကြည်းတပ်အင်အား ကြီးမားပြီး ဘီဂလား ၁၂ ပြည်နယ်ကို ကောင်းစွာအုပ်ချုပ်နိုင်ခဲ့တယ်၊ အိန္ဒိယနိုင်ငံကနေ ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်ရဲ့ အမွေ တွေ ရယူပြီး ယဉ်ကျေးမှုကို ဖလှယ်နိုင်ခဲ့တယ်၊ မြောက်ဦးဟာ အင်းဝ ဘုရင် ဘိုးတော်မင်းတရားရဲ့ သားတော် အိမ်ရှေ့ဥပရာဇာ တိုက်လို့ ပျက်စီးသွားတာလေ၊ ရခိုင်သက္ကရာဇ် ၇၉၂ (အေဒီ ၁၄၃၀) မင်းစောမွန် စတင်တည်ခဲ့တဲ့သက်တမ်းဟာ မင်းဆက် ၄၈ ဆက်ရှိပြီး အေဒီ ၁၇၈၅ မှာ မြောက်ဦး ပျက်စီးခဲ့တာပါ"

"အေးဗျာ၊ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံရဲ့ သမိုင်းကြောင်းဟာ အချင်းချင်း စစ်မက်အင်အားယှဉ်ပြိုင်မှု၊ နိုင်ငံရေး ယုံကြည်ချက်တွေ ကွဲလွဲမှု၊ လူမျိုး ရေး အာယာတ ကြီးမားမှုတွေကြောင့် စည်းလုံးညီညွတ်မှု ပျက်ပြားပြီး တိုင်းတစ်ပါးသားတွေရဲ့ အာဏာပါးကွက်အောက်မှာယဉ်ကျေးမှုနဲ့ နိုင်ငံ တော်ကြီးရဲ့ ရတနာတွေ ဆုံးရှုံးခဲ့တယ်၊ တိုင်းရင်းသား အချင်းချင်း သွေးကွဲအောင် သပ်လျှို့သွေးခဲ့ အုပ်ချုပ်မှု နှစ်ပေါင်း ၁၀၀ ကျော် ကြာခဲ့လေတော့ အခုထိ ပြန်လည်ရင်ကြားစေ့ ငြိမ်းချမ်းအောင်လုပ်ရတဲ့ အခက်အခဲက လမ်းခရီးမှာ အတော်ကြမ်းတမ်း ရှုပ်ထွေးခဲ့ပါတယ်။ ဒီနေ့ မြောက်ဦးပြတိုက်ကို ဝင်ရောက် လေ့လာခွင့်ရပြီး စိတ်ရှည်လက်ရှည် ရှင်းပြတဲ့ ပြတိုက်မှူးကို ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။ နောက်ပြီး သမိုင်းရဲ့အမွေ တွေကို နေ့စဉ်မြင်နေရပြီး လာသမျှလူသူလေးပါးကို မမောနိုင် မပန်းနိုင် ရှင်းပြနေရတာဟာ ရခိုင်တို့ရဲ့ အမျိုးကို စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ သိလက်ကို စောင့်ထိန်းခြင်းဆိုတဲ့ ကုသိုလ်ကို ရနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ထူးတစ်ယောက်လို့ ဂုဏ်ယူရမှာဖြစ်ပါတယ်"

"ဪ ... ဆိုးမွမ်းနေလိုက်တာ၊ ကျေးဇူးတင်ပါတယ်ရှင်၊ နောက် လဲ လာခဲ့ပါဦးရှင်"

ပြောရင်းကြည့်ရင်း နှစ်နာရီခန့် ကြာသွားသည်။ အင်္ဂလိပ်စာလုံး
F ပုံသဏ္ဌာန် ပြတိုက်ငယ်လေးသည် ကျဉ်းမလိုနှင့် ကျယ်လှပါသည်။
နေရာကျဉ်းသော်လည်း သမိုင်းကြောင်းက ကျယ်လှပါသည်။ ကျွန်တော်
တို့ နန်းတော်ကုန်းထဲ ပြန်ဝင်လိုက်ကြသည်။ နန်းတော်ဆောင်ခန်းမများ၊
လွှတ်တော်ရုံးများ၊ ဘိသိက်သွန်း ရေကြည်များ ထားရှိရာ နံ့သာကန်၊
ဗဟိုရံစည်တော်၊ နက္ခတ်ရုံးတော်၊ ပန်းခုံတော်၊ လက်နက်တိုက်၊ ပန်းဥ
ယျာဉ်တို့ နန်းတော်အင်္ဂါရပ်စုံစွာ တည်ရှိနေသော တစ်မိုင်သာသာ
ပတ်လည်အကျယ် နန်းတော်အုတ်မြို့ရိုးကြီးသည် ထူထည် ကြီးမားလှ
သော်လည်း သင်္ခါရတရား၏ လောင်းရိပ်အောက်တွင် ကျေမွပျက်စီးနေ
လေသည်။ ကျွန်တော် မြို့ရိုးကြီးပေါ်သို့တက်ကာ မြောက်ဦးမြို့ပြနိုင်ငံ
ကြီးကို ရော်ရမ်းတမ်းတ နှုတ်ဆက်လိုက်သည်။

ကျေးဇူးကြီးသည့် အို ... အရှင်နှင့် ပြည်သူအပေါင်းတို့ .. သင်တို့
ကား အမျိုးကို စောင့်ရှောက်သော သူရဲကောင်းများ၊ အနာဂတ်ကို
အင်အားဖြစ်စေသော အာဇာနည်များဟု ဂုဏ်ပြုလိုက်ပါသည်။

ပြန်လည်ဆုံဆည်းကြရာဝယ်

ညနေ ၃ နာရီခန့်တွင် ဆေးရုံသို့ ကျွန်တော်ရောက်သွားပြန်သည်။
အိုမင်းနေသော သစ်ပင်ကြီးတို့၏ အရိပ်များ အောက်တွင်ရှိသော
ဈေးတန်းလေးများသည် နန်းတော်ကုန်း လေ့လာသူများကို မျှော်နေပေ
လိမ့်မည်။ ဆောင်းဟုဆိုသော်လည်း နွေလိုပူနေသော မြောက်ဦးနေ့ခင်း
သည် ပုဂံနေပြည်တော်ကို ရောက်ရသလိုဖြစ်နေသည်။ ဆေးရုံခန်းမထဲ
ဝင်လိုက်ချိန်တွင် ဆရာဝန်များအခန်းထဲမှ သူနာပြုလေး ထွက်လာရာ -

"ဒေါက်တာရေ ... ဒီမှာ ဒီမှာ ... ရောက်လာပြီ" ဟု ဆိုသော အသံ
နှင့်အတူ -

"ဟယ် ... အစ်ကိုပါလား၊ အံ့ဩလိုက်တာ၊ ကြည့်ပါဦး၊ ကြိုလဲ
မပြောဘူးနော်၊ သူများက အမျိုးသားတစ်ယောက် လာရှာတယ်ဆိုလို့
စဉ်းစားနေတာ"

"ဆေးရုံကို အမြဲလာတဲ့လူနဲ့ မှားနေပြီနဲ့တူတယ်"

"ဟင် ... မဟုတ်တာ၊ ကိုယ့်အလုပ်နဲ့ကိုယ် မအားရဘူး၊ လာစရာ လူလဲ မရှိဘူး၊ ညီမက ရန်ကုန်ပြန်သွားပြီတောင် ထင်နေတာ၊ လိပ်စာ တောင်းထားလိုက်ရရင် ကောင်းသားလို့၊ ကဲ ... ကဲ မတ်တတ်ကြီး စကား ပြောနေလိုက်တာ၊ အစီအစဉ်က ဘယ်လိုလဲ၊ ဘယ်တုန်းကရောက်ပြီး ဘယ်မှာတည်းမှာလဲ"

"ဒီနေ့ ၁၂ နာရီခွဲကပဲ ရောက်တာ၊ ရောက်ရောက်ချင်း လာရှာ ပေမယ့် မတွေ့ရဘူးလေ"

"အဲဒါတော့ ပိုသွားပြီ ... ရောက်ရောက်ချင်းဆိုရင် တွေ့မှာပေါ့၊ သင်္ဘောဆိပ်ကနေ ဝေးမှမဝေးတာ၊ ညီမက မွေးလူနာ အရေးပေါ် ဝင်လိုက်ရလို့လေ"

"ကဲ ... အခုအားပြီလား၊ ကိုယ်တို့က မြောက်ဦးဟိုတယ်မှာ တည်းဖို့လုပ်ထားတယ်၊ မနက်ဖြန်မနက်ကို မဟာမြတ်မုနိ ကျောက်တော် ဘုရား သွားဖူးဦးမယ်၊ ပြန်လာမှ မြောက်ဦးဘုရားတွေ ထပ်ဖူးမယ်၊ ဒီနေ့ညနေ အချိန်ရသလောက် ပတ်ကြည့်ချင်တယ်"

"ဒါဆို ညီမလဲ လိုက်မယ်၊ အခု ဆေးရုံအုပ်ကြီးကို ခွင့်တောင်း လိုက်မယ်၊ ကံကောင်းတယ်၊ တစ်ယောက်က ခွင့်သွားနေတာ ပြန်လာလို့၊ ခဏစောင့်ဦးနော်" ဟုဆိုကာ ဒေါက်တာမိုးစံပယ် ဆေးရုံခန်းမထဲ ပြန်ဝင် သွားသည်။

ကျွန်တော် သက်ပြင်းချလိုက်မိသည်။ ဘဝခရီး၌ အပူရောင် သံယောဇဉ်လှိုင်းတစ်ခု မြောက်ဦးနေနှင့်အတူ ဝင်ရောက်လာလေပြီ။ လေငြိမ်သက်နေသဖြင့် အိုက်စပ်စပ် ဖြစ်နေသည်။ နေ့ပူညီချမ်းလေ မလား၊ အအေးကို ကြိုက်သောသူ၏ အပူကို ကြောက်သောစိတ်။ တံခါး ပိတ်ထားလျှင် ပို၍ ပူအိုက်ပေလိမ့်မည်။ ဖွင့်ထားတာ အကောင်းဆုံး။

"ငါ့သား ... သေသွားတဲ့သူကို ရှင်လာနိုးနဲ့မျှော်တာ မောပါတယ်၊ သစ္စာတရားဆိုတာ ရှင်နေတဲ့အချိန်မှာ မဖောက်မပြန်တဲ့ မေတ္တာတရားရဲ့ တန်ဖိုးလေ၊ မင်း အရာရာကို ကြောက်စိတ်နဲ့ စိုးရွံ့နေရင် ရှင်သန် ထမြောက်တဲ့ လူ့ဘဝကို ရနိုင်မှာ မဟုတ်တော့ဘူး၊ ဘာပဲလုပ်လုပ်

သတိနဲ့ သွားလာပြီး သတ္တိရှိရှိနေစမ်းပါ" ဆိုသော အမေ့စကားများသည် ကျယ်ဝန်း နက်ရှိုင်းလှပါသည်။ အထီးကျန်ခြင်းဆိုသော အရသာကို ခါးသီးစွာ နှစ်များစွာ နေခဲ့ရသည့် ဘဝအဓိပ္ပာယ်သည် ဘာလဲ။

"ကဲ ... အစ်ကို၊ ဘာတွေစဉ်းစားပြီး ငေးနေတာလဲ၊ ခေါ်တာ မကြားဘူး၊ ကဲ ... ဘယ်ကိုအရင်သွားမလဲ၊ ညီမ အဆောင်ခဏပြန်ပြီး ရေချိုး၊ အဝတ်လဲမယ်၊ ပြန်လာခေါ်မလား၊ စောင့်မလား"

"ဒီလိုလုပ်မယ်လေ ... ကိုယ့်အဖွဲ့တွေပါလာတယ်၊ သူတို့ကို အရင် သွားခိုင်းလိုက်မယ်၊ ကိုယ် အဆောင်မှာစောင့်ပြီး တစ်ခါတည်း အတူ သွားတာပေါ့၊ အေးအေးဆေးဆေးလုပ်ပါ၊ မောနေပါဦးမယ်"

"ဪ ... အဲဒီလိုမှ မထွက်ရင်လဲ ဘယ်မှသွားဖြစ်မှာ မဟုတ် တော့ဘူး၊ ယဉ်ကျေးမှုပြတိုက်တောင် တစ်ခေါက်ပဲ ရောက်ဖူးတယ်၊ ကဲ .. အဆောင်မှာ စောင့်နေမယ်ဆို ... သွားစို့"

ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့ သွားလိုရာသွားပြီး ညနေ ၆ နာရီတွင် ဟိုတယ် ၌ ပြန်ဆုံမည်ဖြစ်ကြောင်း ချိန်းလိုက်သည်။ မန်နေဂျာက သွားရေး လာရေး အဆင်မပြေမှာ စိုးရိမ်နေသည်။ သူ့မှာ တာဝန်ရှိသည်။ သူ စောင့်နေမည်ဟု ဆိုသော်လည်း "ကျွန်တော် စစ်သားပါဗျာ .. တောထဲ တောင်ထဲတောင် မမြင်မကန်း သွားခဲ့ရသေးတာပဲ၊ မပူပါနဲ့" ဆိုကာ ပြန်လွှတ်လိုက်သည်။

ကျွန်တော် မရောက်ဖူးသောနေရာတွင် ဘယ်ကိုစသွားရမှာလဲဟု စဉ်းစားနေမိသည်။ "သင်္ဃန်းခိုင်း တမြိုင်မြိုင် ရခိုင်ဘုရားပေါင်း" ဟု ကြားဖူးလေရာ ဘုရားပေါင်း ၆၃၅၂၇၅၅ ဆူဟု အကွာရာနှင့် ဂဏန်း တွဲကာ ရေတွက်လိုက်သည်။ ဒါဆို ခြောက်သန်းကျော်သော ဘုရားစေတီ ရုပ်ပွားတော်တို့ တကယ်ပင် ရခိုင်ဒေသတွင် ရှိခဲ့လေသလား။ သင်္ဃန်း ကို တန်ဖိုးထားသော ရခိုင်တို့၏ ရာသီပန်းသည် နန်းထိုက်စွာ ဘုရား စေတီတို့ ရေတွက်ပုံနှင့် တင်စားထားသည်မှာ ဒီဇင်ဘာဆိုသော ဆောင်း ကိုပါ နှစ်သက်ကြသည်ဟု ဆိုရပေလိမ့်မည်။

အံ့ဩစရာ ကောင်းနေသည်။ ကျွန်တော် အနှစ်သက်ဆုံးသော ဆောင်းကို ဂုဏ်ဆောင်သည့်ပန်းသည် သူ၏ခေါင်းထက်တွင် ရောက်ရှိ

နေလေပြီ။ ခရမ်းပြာရောင် မရင့်တရင့် လုံချည်အဆင်တွင် မိုးပြာရောင်
ဖျော့ဖျော့ မြန်မာအင်္ကျီ ဝတ်ထားပုံမှာ ဗမာဆန်လွန်းနေပါသည်။

"မိနစ် ၃၀ မကြာပါဘူးနော်၊ မိတ်ကပ်တော့ မကြိုက်ဘူး၊ ဒီမြို့က
ဖုန်ထူတဲ့ပုံနဲ့ မိတ်ကပ်ရောသွားရင် ယားမှာစိုးလို့ သနပ်ခါးပဲလိမ်းတယ်"

"လှပါတယ် ... တကယ် ဗမာဆန်တယ်နော်"

"ဒါ ... ရခိုင်ဆင်လေ၊ ရခိုင်မလေးလို့ မထင်ဘူးလား"

"ရခိုင်ပြည်နယ်ရောက်ရင် ရခိုင်လို ကျင့်ရမှာပေါ့၊ ရောမမြို့
ရောက်ရင် ..."

"No No အစ်ကိုရေ ... ရခိုင်ပါလို့ ပြောနေတာ မယုံဘူးလား"

"စကားသံက ရခိုင်လောက် မဝဲဘူးလေ၊ ဗမာအစစ် မဟုတ်တာ
တော့ သေချာတယ်"

"ကဲ ... ဒါဆို အမျိုးဂုဏ်ကို ဖော်ရတော့မှာပေါ့၊ အဘိုးရဲ့အဖေက
ဘင်္ဂလားပြည် မောက်သူဇာမြို့မှာ ရပ်ကွက်လူကြီး လုပ်ခဲ့တာနော်၊
မောက်သူဇာဆိုတာ အခု မိုရှီဒဘက်မြို့လေ၊ ရှေးက ဘင်္ဂလား ၁၂ ပြည်
မှာ ကုလားနဲ့ရခိုင် ရောနေပေမယ့် ရခိုင်တွေက အမျိုးဇာတ်မြင့်တယ်၊
သူဌေးသူကြွယ်နဲ့ အုပ်ချုပ်တဲ့ လူတန်းစား။ ကုလားတွေက အုပ်ချုပ်ခံ
လူတန်းစားတွေဖြစ်ခဲ့ကြတယ်၊ ဒါပေမဲ့ အင်္ဂလိပ်တွေ မြန်မာပြည်သိမ်းပြီး
စစ်တွေမြို့ တည်ထောင်တော့ ရခိုင်တွေ ပြန်ဝင်လာကြတယ်၊ ဘင်္ဂလား
ဒေရ် လွတ်လပ်ရေးရတော့ ဒီဘက်ကို ပြန်နေတဲ့လူတွေ များလာတယ်၊
အဘိုးက စစ်တွေကနေ ရန်ကုန်မှာ အနေများလာပြီး အဖေ့ကိုမွေးတာ
လေ၊ ပါပီးက ရန်ကုန်သူနဲ့ အိမ်ထောင်ကျတယ်၊ ရန်ကုန်မှာပဲ အနေများ
တယ်လေ"

"ဒါဆို တကယ့်ကို ဆွေကြီးမျိုးကြီးရခိုင်ပဲ၊ အမျိုးတောင် တော်နေ
မလား မသိဘူး"

"အစ်ကိုက ရခိုင်နဲ့ မတူပါဘူး၊ ဒါပေမဲ့ ဗမာတော့ မဟုတ်ဘူး"

"ကဲ ... ဆွေမျိုးစပ်နေတာနဲ့ ကုလားပြည် ပြန်ရောက်သွားပြီ၊
သွားချင်တာက မြောက်ဦးမြို့ဟောင်းနော်" ဟုဆိုကာ ကျွန်တော်တို့
ကားငှား၍ ထွက်လိုက်ကြသည်။ မြောက်ဦးမြို့သည် နန်းတော်ကုန်း
တည်ရှိရာနေရာတွင် အိမ်အချို့ ကျူးကျော်နေထိုင်နေကြ၍ ရပ်ကွက်

သစ်သို့ နေရာပေးပြီး ဖယ်ရှားနေသည်ဟုဆိုသည်။ နန်းတော်ရာမြို့ဟောင်း ပြန်လည်တူးဖော်ခြင်းလုပ်ငန်းများကို မြန်မာမင်းတို့ စံမြန်းသည့် ဟံသာဝတီ၊ ပုဂံ၊ မြောက်ဦး၊ ရွှေဘိုမြို့များတွင် စီမံချက်ဖြင့် စတင်လုပ်ကိုင်နေသည်ကို ကြားသိနေရာ ယခု မြောက်ဦးမြို့ဟောင်း ပြန်လည်တူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းသည်လည်း အတော်ခရီးရောက်နေပြီဖြစ်ကြောင်း ပြတိုက်အတွင်း ရောက်စဉ်က သိခဲ့ရလေသည်။

မြောက်ဦးအလှ မေ့မရ

ကျွန်တော်တို့ နန်းတော်၏ အရှေ့ဘက်ကားလမ်းအတိုင်း ထွက်လာကြရာ ရပ်ကွက်များကို ကျော်ဖြတ်သွားရပါသည်။ ရခိုင်တို့လေ့ခြံဝန်းနှင့် သွပ်မိုးပျဉ်ထောင်အိမ်များကို တွေ့ရသည်။ ကားဆရာက မာရ်ဘုရားများ အရင်ဖူးရန် အကြံပေးသည်။ ရတနာမာရ်အောင်၊ မင်္ဂလာမာရ်အောင်၊ သတ္တမာရ်အောင်၊ လောကမာရ်အောင်၊ ဇိနမာရ်အောင် ဘုရားများကို ရပ်ကွက်များအတွင်း ဖြတ်ကျော်ဝင်ထွက်ကာ သွားရသည်။

ဇိနမာရ်အောင်စေတီသည် နန်းတော်ကုန်း တောင်ဘက် မိုင်ဝက်ခန့်အကွာ ပန်းတိမ်တောင်ပေါ်တွင် ရှိနေသည်။ လောကမာရ်အောင်စေတီမှာ နန်းတော်ကုန်း အနောက်ဘက် တစ်မိုင်အကွာ ကျောက်ရစ်ချောင်းအနီးမှာရှိသည်။ ရတနာမာရ်အောင်ကား နန်းတော်၏ အရှေ့မြောက်ဘက်တွင်ရှိပြီး သတ္တမာရ်အောင်က အရှေ့ဘက် မိုင်ဝက်ခန့်မှာ ရှိနေသည်။

မာရ်ဘုရားများအတွင်း စေတီရုပ်လုံးအားလုံးသည် ကျောက်သားများဖြင့် ထုဆစ်ထားလေရာ ရှေးကပင် ရွှေမချသော လက္ခဏာရှိသည်။ ဤဒေသကား ရွှေရှားခဲ့လေသလား။ မင်းတို့သည် မင်းအဖြစ် ဘိသိက်သွန်း ခံယူပြီးလျှင် အောင်မြင်ခြင်း အထိမ်းအမှတ် စေတီတည်ခဲ့ပုံ ရသည်။ ရှေးက ဘုရားများကို ရွှေမချသည်မှာ ပုဂံခေတ်လက်ရာများသည်လည်း ထို့အတူပင်ဖြစ်သည်။

"လောကမာရ်အောင်၊ ဇိနမာရ်အောင်နဲ့ ရတနာမာရ်အောင်က စန္ဒသုဓမ္မရာဇာမင်းက ခရစ်နှစ် ၁၆၅၈ မှာ တည်ထားခဲ့တယ်လို့ ကမ္ဗည်း ထိုးထားပေမယ့် စေတီပုံတော် တည်ဆောက်ပုံမတူဘူးနော်"

"ဟုတ်တယ် ... လောကမာရ်အောင်က ပစ္စယံလေးဆင့်ရှိတယ်၊ အောက်ဆုံးပစ္စယံမှာ အရပ်လေးမျက်နှာကို လှည့်ထားတဲ့ ဦးခေါင်း တစ်ခု၊ ခန္ဓာနှစ်ခု တွဲနေတဲ့ ပူးရုပ်တွေရှိတယ်နော်၊ ဧကန္တ ဘုရင်က သောကြာသားများလား မသိဘူး၊ ထင်ရှားတာကတော့ သတ္တလောက၊ သင်္ခါရလောက၊ ဩကာသလောက လောကသုံးပါးတို့မှ လွတ်မြောက် အောင်မြင်တော်မူတဲ့ မြတ်စွာဘုရားကို ပူဇော်တဲ့ အထိမ်းအမှတ်စေတီ လို့ ရေးထားတယ်"

"မာရ်ငါးဆူမှာ သုံးဆူက စန္ဒသုဓမ္မရာဇာမင်း တည်ခဲ့ပြီး သက္က မာရ်အောင်စေတီက သုဓမ္မရာဇာမင်းက ၁၆၂၉ ခုနှစ်မှာ တည်ထား ခဲ့တာဆိုတော့ သူက အစောဆုံးပဲ၊ နောက် မင်္ဂလာမာရ်အောင်စေတီ ကျတော့ နောက်ကျတယ်နော်၊ စန္ဒသုဓမ္မရာဇာမင်းရဲ့သားတော် ဥဂ္ဂါဗလ မင်း ၁၆၈၅ မှာ တည်တယ်လို့တွေ့ရတယ်၊ မာရ်ဘုရားငါးဆူလဲပြည့်ရော နောက်တက်လာတဲ့ ဘုရင်တွေက မာရ်ဘုရားတွေ ထပ်မတည်တော့ ဘူးနော်"

"ဟုတ်တယ် ... အဲဒါလဲ ထူးသလိုပဲ၊ မာရ်ငါးပါးကို အောင်မြင် တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားလို့ ပူဇော်ကန်တော့တဲ့ အဓိပ္ပာယ်နဲ့ အခု တည်ထားတဲ့ မာရ်ငါးဆူရဲ့ အဓိပ္ပာယ်က မတူဘူး"

"မာရ်ငါးပါး ဆိုတာက ဘာလဲ"

"ဒေဝပုတ္တမာရ်လို့ ခေါ်တဲ့ မာရ်နတ်သား၊ ကိလေသမာရ်လို့ ခေါ်တဲ့ ၁၅၀၀ ကိလေသ၊ ခန္ဓမာရ်လို့ခေါ်တဲ့ လူခန္ဓာ၊ နတ်ခန္ဓာ၊ ဗြဟ္မာ ခန္ဓာ၊ ပစ္စုမာရ်လို့ခေါ်တဲ့ သေဆုံးခြင်း၊ မရဏဓာတ်နဲ့ အဘိသင်္ခါရမာရ် လို့ခေါ်တဲ့ လောကီကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်မာရ်တွေ ခေါ်တာလေ"

"ဒါဆို ရာဇမာန်၊ ဒေါသမာန်၊ ဓနမာန်တွေ မဟုတ်ဘူးပေါ့"

"အင်း... အဲဒါတွေက ကိလေသမာရ်မှာ ပါသွားပြီလေ၊ ရှင်တော် မြတ်ဘုရားက မာရ်ဆိုတဲ့ အစွဲအလမ်းတွေကိုပယ်ပြီး အောင်မြင်တော်မူ

တဲ့ အကျင့်ကို ကျင့်ခဲ့သလို အောင်မြင်ရစ်ပါးလို့ခေါ်တဲ့ သူ့ရဲ့ ဘုရား အဖြစ် ကျင့်ကြံတဲ့စခန်းကို သွားရလမ်းမှာ နှောင့်ယှက်တဲ့ မာရ်နတ်၊ အာဠာဝကဘီလူး၊ နာဠာဂီရိဆင်၊ အင်္ဂုလိမာလ ခိုးသား၊ စိဉ္ဇမာန သတို့ သမီး၊ သစ္စကပရိဗိုဇ်၊ နန္ဒောပနန္ဒ နဂါးမင်း၊ ဗကဗြဟ္မာ စတဲ့ ရှစ်ဦးသော အဟန့်အတားတွေကို မေတ္တာနဲ့ ဖယ်ရှား အောင်မြင်ခဲ့တာလေ"

"ဒါဆို အပြင်ရန်ကို အောင်မြင်တာ မေတ္တာတရားပေါ့"

"ဒါပေါ့ ... အတွင်းရန်က ကိလေသာလေ၊ တဏှာလို့ ဆိုကြ တာပေါ့၊ အတွင်းရန်က ပိုပြီးကြောက်ဖို့ ကောင်းတာ၊ အပြင်ရန်ကို နိုင်ဖို့ ဆိုတာက မေတ္တာတရားနဲ့ နိုင်နိုင်ပေမယ့် အတွင်းရန်ကိုကျတော့ သစ္စာ တရားနဲ့မှ နိုင်တာ"

"သစ္စာတရား ... သစ္စာဆိုတာ ကတိတည်ရမယ်ပေါ့"

"ဒါလဲ ဆွဲတွေးမယ်ဆိုရင် ရတာပဲ၊ ကိလေသာ တဏှာမီးတွေကို ငြိမ်းသတ်နိုင်တဲ့ တရားတွေကို ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်ပါမယ်ဆိုတဲ့ ကတိကို သစ္စာပြုရမယ်လေ၊ တကယ်သစ္စာက ဒုက္ခသစ္စာ၊ သမုဒယ သစ္စာ၊ နိရောဓသစ္စာ၊ မဂ္ဂသစ္စာ လေးမျိုးလေ၊ ဘုရားက ဒီသစ္စာတရား တွေကို ပိုင်းခြားထင်ထင် သိမြင်တော်မူပြီးမှ ဂုဏ်တော်ကိုးပါးနဲ့ ပြည့်စုံ တော်မူတဲ့ ဗုဒ္ဓဘုရားအဖြစ်ကို ရရှိတာ လွယ်လွယ်နဲ့ ရခဲ့တာ မဟုတ် ဘူးလေ"

"အင်း ... ညီမကတော့ တော်တော်ကို လေ့လာရဦးမှာပါလား၊ လူတွေ တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး သစ္စာမဲ့တာလောက်ကိုပဲ သိနေတာ၊ ဒီသစ္စာ တရားကိုတောင် လူတွေက သိကွာမဲ့စွာ ဖျက်ဆီးကြ၊ ဥပေက္ခာပြုကြတာ၊ ဘုရားကျင့်တဲ့ သစ္စာလမ်းကိုလျှောက်လို့ တော်တော်ခက်မှာပဲနော်"

"ဟုတ်တယ် ... နှလုံးသွင်းမှားရင် အသိမှားမယ်လေ၊ တကယ် တော့ သစ္စာလေးပါးတရားကို အောင်မြင်အောင် ကြည့်ဖို့က နှလုံးသွင်း မှန်ရမယ်၊ ဒုက္ခဆိုတဲ့ လူတွေ မလွဲမရှောင်နိုင်တဲ့တရားရဲ့ အဖြစ်မှန်ကို သိရမယ်၊ ဒုက္ခကိုသိမှ သစ္စာတရားရဲ့ အတိမ်အနက် နောက်ဆုံးခရီးကို သိမှာလေ"

"ဪ ... လူတွေက ဒုက္ခပါပဲလို့သာ ငြီးတွားကြတာ၊ ဒုက္ခရဲ့ လွတ်ငြိမ်းရာကို မသိလို့ အရာရာမှာ စွဲလမ်းနေကြတာဖြစ်မယ်"

"ဒါဆို ညီမ သဘောပေါက်လာပြီ၊ ကဲ ... ကိုယ်တို့ ဒီကနေ ဘယ်ကိုသွားရင် ဟိုတယ်နဲ့နီးသလဲ၊ ကားဆရာကိုမေးပြီး သွားတာပေါ့"

"အင်း ... ရှစ်သောင်းဘုရားကြီးကတော့ မြောက်ဦးဟိုတယ်နဲ့ နီးတယ်လေ၊ အဲဒီကနေ နေအဝင်ကို ကြည့်ပြီး ဟိုတယ်ဝင်ကြတာပေါ့၊ ဒီလောက်တော့လဲ သိပါတယ်နော်"

ကျွန်တော်တို့ မာရ်ဘုရားများဖူးပြီး ရှစ်သောင်း ပုထိုးတော်ကြီး ရှိရာသို့ သွားကြသည်။ တောင်ကုန်းကြီးပေါ်တွင် တည်ထားသော ပုထိုးတော်ကြီး၏ ခြေတော်ရင်း လှေကားအနီးတွင် ရှစ်သောင်းပုထိုးတော်ကြီး သက္ကရာဇ် ၈၉၇-ခု၊ ခရစ်နှစ်-၁၅၃၅ ဟု ရေးသားထားသည်။ ကျွန်တော်တို့ ကျောက်လှေကားမှ အပေါ်သို့ တက်သွားကြသည်။ ပန်းသည်တို့ ပန်းလှူရန် နောက်မှ တကောက်ကောက်လိုက်ကာ ရောင်းနေကြသည်။

"ပန်းလှူရအောင်လေ ... ဘဝခရီး မပင်ပန်းရအောင် ရွှင်လန်းရအောင် ပန်းလှူပေးပါတဲ့"

ကျွန်တော်တို့ အမြင့် ၈၀ ပေ လောက်သာရှိသော ကုန်းတော်ပေါ်သို့ ရောက်သွားချိန်တွင် ခမ်းနားလှသော ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်ကြီးတစ်ဆူကို ဦးစွာဖူးရလေသည်။

"နေအဝင်ကို ဒီကုန်းတော်ပေါ်ကနေ ကြည့်ရင် သိပ်လှတယ်၊ မြောက်ဦးမြို့ရဲ့ နေဝင်ချိန်က ပုဂံနေဝင်ချိန်ဆည်းဆာလို့ ဧရာဝတီမြစ်ကြီး မရှိပေမယ့် အနုပညာ လက်ရာမြောက်လှတဲ့ ပုထိုးစေတီတွေရဲ့ ဆည်းဆာပန်းချီက ပုဂံထက်တော့ မနိမ့်ဘူးထင်တယ်၊ ပုထိုးတော်ကြီးက လိုဏ်ငါးထပ်ရှိတယ်၊ အထဲမှာ ရုပ်ပွားတော်တွေ မြန်မြန်ဖူးပြီး နေမဝင်ခင် ပြန်ထွက်ရအောင်" ဟု မိုးစံပယ်က ဆိုသဖြင့် ကျွန်တော်တို့ ပထမလိုဏ်ဂူမှစ၍ ပတ်ကြသည်။

ပထမ လိုဏ်ဂူသည် ဘုရင်မင်းကြီး ဘုရားဖူးနေစဉ် လုံခြုံရေး အစောင့်များ စောင့်ရန်နေရာဖြစ်ပြီး၊ ဒုတိယလိုဏ်ဂူမှာ ဘုရားဘဝနုစဉ် ငါးရာဖြစ်စဉ်များကို နံရံများ၌ ရုပ်ကြွများဖြင့် ထုဆစ်ထားသည်။ တစ်ရာ

တောင်တန်းများ၊ ကြေးညိုရောင် ပုထိုးစေတီတို့သည် နေရောင်တွင် ရွှေရောင်တောက်သလို မြင်နေရလေသည်။

"ဟယ် ... လှလိုက်တာနော်၊ ဟိုးအဝေးကြီးက တောင်ပေါ်မှာ တိမ်မြူခိုးတွေ ဝေနေပြီး နေလုံးကြီး တဖြည်းဖြည်း ပျောက်ကွယ်တော့ မယ်နော်၊ အဝေးဆုံးမြင်ကွင်းက ဝေသာလီ၊ ပြီးရင် ခညဝတီလေ၊ ဒုတိယ မြောက်ဦးနန်းတည် မင်းဗာဘုရင်က တော်တော်စိတ်ကူးကောင်းတယ် နော်၊ ဘုရားအဆူ ရှစ်သောင်းကို မုခ်ဝမုခ်ယုံတို့မှာ ပတ်ပတ်လည် ထုဆစ် ကိုးကွယ် ပူဇော်ထားတာဟာ ပေါ်တူဂီရန်ကို တွန်းလှန် အောင်မြင်တဲ့ အထိမ်းအမှတ်လို့ ပြောကြတယ်၊ ရန်အောင်ဇေယျပုထိုးတော်ကြီးလို့လဲ ခေါ်ခဲ့ကြတယ်၊ ကြည့်ပါဦး ... သက်တံတွေ ပေါ်နေတယ်"

"ပုဂံကိုရောက်ရင် ရွှေစည်းခုံ၊ အာနန္ဒာ၊ အလိုတော်ပြည့်၊ လောက နန္ဒာ ဘုရားတွေကို မဖူးဘဲပြန်ရင် အဓိပ္ပာယ်မရှိသလို မြောက်ဦးမှာ ရှစ်သောင်းပုထိုးတော်ကြီး၊ ထုတ္တသိန်၊ အံတော်သိမ်၊ ဝေသာလီ၊ မျှော် တော်ယောင် စန္ဒမုနိဘုရားတွေ ရောက်အောင်ဖူးခဲ့ပါလို့ ရောက်ဖူးသူ တွေက ပြောကြတယ်၊ ဒီနေ့တော့ ဒီကနေပဲ ပြန်ကြတာပေါ့၊ ဟိုတယ်မှာ ညစာ စားကြမယ်လေ၊ အချိန်ရတယ်မဟုတ်လား"

ကျွန်တော်တို့ ညနေ ၆ နာရီတွင် ရှစ်သောင်းပုထိုးတော်ကြီး ကုန်းတော်ပေါ်မှ ဆင်းခဲ့ကြသည်။ ဘုရားဖူးကားတစ်စီး ဆိုက်လာရာ ခရီးသည်တို့ လှေကားပေါ် အပြေးတက်သွားကြလေသည်။ ညမှောင် လျှင် လိုဏ်ဂူအတွင်း မီးမရဘဲ ဖယောင်းတိုင်နှင့် ပတ်ကြရမည်ဖြစ် သည်။ ကျွန်တော်တို့ တည်းခိုမည့် မြောက်ဦးဟိုတယ်သည် ရှစ်သောင်း ဘုရားနှင့် ကားလမ်းမကြီးသာခြားလေသည်။ မြောက်ဦး-ကျောက်တော် ကားလမ်းသည် ဟိုတယ်ရှေ့မှ ဖြတ်သန်းသွားလေသည်။

ကျွန်တော်တို့ ဟိုတယ်ရောက်ချိန်တွင် မှောင်စပျိုးနေပြီဖြစ်သည်။ အဖွဲ့သားတွေ ကျွန်တော့်ကို စောင့်နေကြသည်ပဲ။ ကျွန်တော့်အဖွဲ့နှင့် ဒေါက်တာမိုးစံပယ်ကို မိတ်ဆက်ပေးလိုက်သည်။ ဧည့်ခန်းတွင် စောင့် ခိုင်းပြီး ကျွန်တော် အိပ်ခန်းဆောင်ရှိရာသို့ သွားလိုက်သည်။ ရေချိုးလိုက် သည်။ ဘုရားပျက် တောင်ကုန်းအနီးတွင် ကပ်လျက်ရှိနေသော ဟိုတယ်

သည် အဆင့်မီသော ဟိုတယ်ဖြစ်သည်။ သပ်ရပ်သော၊ ပြည့်စုံသော၊ အိပ်ရာအခန်းအနား ပစ္စည်းပစ္စယ စုံလင်ပါသည်။ ဟိုတယ်မြေသည် ရှေးက စေတီကျောင်းကန် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

"အစ်ကိုကြီး ... ဒီနေ့ ရှိုင်းထားပါလား၊ မွေးကြိုင်နေတာပဲ၊ ဒီဟိုတယ်က သူရဲခြောက်တယ်ပြောတယ်၊ မိန်းမသူရဲတဲ့၊ တော်ကြာ အနံ့ရပြီး ကပ်နေဦးမယ်၊ ဒီည ဒီမှာအိပ်မှာလား"

"ဒီမှာမအိပ်လို့ ဘယ်သွားအိပ်ရမလဲ ... မင်းက လုပ်ပြီ" ဟု ဗိုလ်ကြီးညွန့်အောင်ကို ပြောလိုက်သည်။

"မသိဘူးလေ.. ရောက်မလာတော့ဘူးထင်နေတာ၊ ဒီမှာ ကာရာအိုကေ ဆိုလို့ရတယ်၊ စုံတွဲသီချင်းဆိုဖို့ လုပ်ထားပေးရမလား၊ အိပ်ခန်းတစ်ခန်းပါ ထပ်လုပ်ခိုင်းလိုက်မယ်လေ"

"သူ ဆေးရုံပြန်မှာပါ၊ ကားတော့ စီစဉ်ထားပါဦး" ဟုဆိုကာ ကျွန်တော်တို့ Dining Room သို့ လာခဲ့ကြသည်။ လှပသော ပန်းဥယျာဉ်နှင့် ရောင်စုံမီးများ ထွန်းညှိထားသော တစ်ထပ်ဆောင်လုံးချင်း ဟိုတယ်ခန်းလေးများတွင် ဧည့်သည်များပုံရသည်။ ဒီရော့သီက ခရီးသွားရာသီဖြစ်၍ Booking မလုပ်လျှင် အခန်းမရဟု သိရသည်။

"စောင့်ရတာ ပျင်းနေပြီလား၊ ခုမှပဲ လန်းသွားတယ်၊ တစ်နေ့လုံး နေပူထဲ ပြေးနေရတာလေ၊ ညီမရော ပင်ပန်းသွားပြီလား"

"ဪ ... ဘုရားဖူးတာပဲ အစ်ကိုရယ်၊ မမောပါဘူး၊ ဒီဟိုတယ်ကို ဒီတစ်ခါပဲ ရောက်ဖူးတယ်၊ သာယာတယ်နော်၊ ဟိုးမှာ ရှစ်သောင်းပုထိုးတော်ကြီးကို မီးတွေနဲ့ မြင်နေရတယ်"

"ဒီဟိုတယ်က မြောက်ဦးမှာ အကောင်းဆုံးပဲ။ ဒီဟိုတယ်မှာ မင်္ဂလာ အခမ်းအနားပွဲတွေ၊ မွေးနေ့မင်္ဂလာပွဲတွေပါ လုပ်လို့ရတယ်လေ"

"ဟာ ... မင်းဟာက အစမရှိ ဘာမရှိနဲ့"

"မဟုတ်ဘူးလေ၊ ဟိုတယ်ရဲ့ Service နဲ့ အခြေအနေကို ပြောပြတာပါ၊ ဒီမှာ မင်္ဂလာဆောင်ရင်တော့ ရခိုင်ရိုးရာလို ဆောင်နှင်းလို့လဲ ရပါတယ်၊ အခုလို လက်ဆွဲစားပွဲကတော့ ရခိုင်ဓလေ့မဆန်ဘူးပေါ့၊ ရခိုင်ဓလေ့ကတော့ ကျွန်တော်မသိဘူး၊ မန်နေဂျာကြီးပဲ ပြောပြလိုက်ပါ"

"လုပ်ပြီ လုပ်ပြီ ... ကဲကဲ ... ရခိုင်လေ့ မင်္ဂလာလက်ဆွဲစားတာက ဘယ်လိုလဲ"

"ဟုတ်ကဲ့ ... မင်္ဂလာထမင်းလက်ဆွဲစားရင် သတို့သားအဖက သတို့သမီးနဲ့ မျက်နှာချင်းဆိုင် ထိုင်ရပါတယ်။ သတို့သမီးအဖေက သတို့သားနဲ့ မျက်နှာချင်းဆိုင် ထိုင်ပါတယ်။ ထမင်းဆုပ်ခံဖို့ ပဝါကို ရွှေ့မှာခင်းထားရတယ်။ သတို့သားနဲ့ သတို့သမီးက ထမင်းကို တစ်ဆုပ်ချင်းဆုပ်ပြီး ပဝါမှာ ထည့်ပါတယ်။ ခုနစ်ဆုပ် ထည့်ရပါတယ်။ မိခင်များကိုလဲ ဒီလိုပဲ ခုနစ်ဆုပ် တစ်ဦးစီထည့်ပေးရပါတယ်။ ပြီးတော့ ရေဖလားမှာ လက်ဆေးပါတယ်။ ပြီးတော့ ပဝါဖြူနဲ့ ညှာလက်များကိုပတ်ပြီး လက်ထပ်ပါတယ်။ ထမင်းလက်ဆွဲစားတဲ့အခါ တချို့ဒေသတွေမှာကျတော့ သတို့သမီးဆန်နဲ့ သတို့သားဆန် ရောချက်ပါတယ်။ ထမင်းကျက်ရင် စားပွဲပြင်ပြီး ထမင်းခုနစ်လုပ်ကို အပြန်အလှန် နှံ့တာမျိုးရှိပါတယ်။ ဒီလိုလုပ်တဲ့အခါ ထမင်းခုနစ်လုပ် ပြည့်ခါနီးမှာ သတို့သားကို ထမင်းခွံနေတဲ့ သတို့သမီးရဲ့ လက်ကို လှူပျိုရုံက ဖမ်းဆုပ်ပါတယ်။ အပျိုရုံကလဲ သတို့သားလက်ကို ဖမ်းဆုပ်ပြီး 'လက်ဆုံဖိုး' တောင်းလေ့ရှိတယ်။ လက်ဆုံဖိုးရမှ ဖမ်းထားတဲ့ လက်ကို လွှတ်ပေးရတယ်။ အဲဒီနောက် ဂုဏ်သရေရှိ လူကြီးဇနီးမောင်နှံတို့က သတို့သား၊ သတို့သမီးတို့ရဲ့ ညှာလက်များကိုယူပြီး လက်ထပ်ပေးပါတယ်။ ရေစင်လောင်းပေးပါတယ်။ မင်္ဂလာရတုကို အဆိုတော်က ရွတ်ဆိုပြီး ထိမ်းမြားမင်္ဂလာလုပ်ပါတယ်။ ဒေသတစ်ခုနဲ့တစ်ခု သိပ်မတူကြပါဘူး။"

"ဟာ ... သိပ်ကောင်းတဲ့ မင်္ဂလာမိတ်ဆွဲစားပွဲပဲဗျ။ ကျွန်တော်တောင် လုပ်ချင်လာပြီ။ ဒီညတော့ ခေတ်ပေါ်မိတ်ဆွဲစားပွဲပေါ့ဗျာ။ ကဲ ... ထမင်းစားကြမယ်၊ ပြီးရင် သီချင်းဆိုမယ်၊ ဒီမှာ ကာရာအိုကေရှိတယ်တဲ့"

"ဟင် ... ညီမ မဆိုချင်ဘူး၊ ဧည့်သည်တွေ အများကြီးပဲ"

"စုံတွဲ တစ်ပုဒ်လောက်တော့ ချီးမြှင့်ပေးပါ" ဟု အရာရှိတစ်ဦးက ဝင်ထောက်သည်။

ကျွန်တော်တို့ ညနေစာကို ဆာဆာနှင့်စားလိုက်ကြသည်။ တရုတ်စာ လက်ရာကို ရခိုင်ရောက်ကတည်းက ခုမှပင် စားရတော့သည်။

ဟိုတယ်နှင့် ခရီးသွားလာရေးဝန်ကြီးဌာနပိုင် ဟိုတယ်ဖြစ်၍ ဝန်ထမ်းနှင့် အကြော်ဆရာ စုံလင်ပေလိမ့်မည်။ ကျွန်တော်တို့ ထမင်းစားနေချိန်တွင် လူလတ်ပိုင်းအရွယ်ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး သူ၏စားပွဲမှ "ဆောင်းရယ် နှင်းရယ်.. ကိုယ့်ချစ်သူရယ်..." ဆိုသော တွံတေးသိန်းတန်သီချင်းကို ခံစားချက် အပြည့်ဖြင့် သီဆိုနေသည်ကို ကြားနေရသည်။ စားပွဲထိုးကိုခေါ်ပြီး မေးလိုက်သည်။ အခုဆိုနေတာ ဒီမြို့ကို ပြောင်းလာတဲ့ တရားသူကြီး လား၊ ရှေ့နေလား မသိဘူးဟုဆိုသည်။ ဒီသီချင်းကို သူ့အမြဲလာဆိုနေ သည်ဟုလည်း သိရသည်။

"တော်သေးတာပေါ့နော်.. မိုးနဲ့ဆောင်း လွဲသွားလို့၊ မိုးမှာ စံပယ်၊ ဆောင်းမှာ သဇင်လေ၊ ကိုယ်ကတော့ နှစ်မျိုးလုံးကို နှစ်သက်တယ်"

"ရှင်"

"ဪ ... ကိုယ်က ဒီသီချင်းကို ကြိုက်တယ်လေ၊ ညီမ တစ်ပုဒ် တော့ ဆိုပါ၊ မတ်တတ်ရပ်စရာ မလိုဘူးလေ၊ ကိုယ့်ပိုင်းမှာတင် F.M မိုက်နဲ့ ဆိုလို့ရတာပဲ၊ ကဲ ... ကဲ ... တစ်ပုဒ်စီတော့ ဆိုကြတာပေါ့"

"ရခိုင်သီချင်းတစ်ပုဒ် ဆိုပါလား ... ကျွန်တော်တို့ ကမယ်လေ"

"ကျွန်မက ရခိုင်မျိုးဆိုပေမယ့် ရခိုင်သီချင်း မရဘူး၊ ကျွန်မလဲ ဆောင်းကို ချစ်တယ်လေ၊ စိုးစန္ဒာထွန်းရဲ့ 'ဆောင်းအမိ' ဆိုတဲ့ သီချင်း ဆိုမယ်၊ စာသားမရစေမယ့် Karaoke ဆိုတော့ ကြည့်ပြီး လိုက်ဆိုမယ် လေ၊ မှားရင် မရယ်နဲ့နော်"

" xxx ဆောင်းအမိ ... ရောက်အောင်သာ ပြန်ခဲ့ ခင့်ဆီ xxx မောင်တစ်ရွာ မယ်တစ်မြို့တော့ xxx နေလို့လည်း မဖြစ်နိုင်ပါပြီ xxx ဆောင်းအမိ ... ရောက်အောင်သာ လာခဲ့ ခင့်ဆီ xxx အေးလဲအေးတဲ့ ဆောင်းရာသီ xxx ချမ်းလည်းချမ်းတဲ့ ဆောင်းရာသီ xxx "

ဆောင်း၏တေးသံတို့ ဆောင်းတစ်ညတွင် ယုံလွင့်နေပါသည်။ ကျွန်တော် "သခင့်ဆီ အပြေးပြန်လာမည်" ဆိုသော စိုင်းထီးဆိုင်၏ သီချင်းတစ်ပုဒ်ကို ဆိုလိုက်သည်။ မိခင်ဖခင်တို့နှင့် ဝေးကွာသောနေရာ တွင် အစ်ကိုရင်းတစ်ယောက်ကို တွေ့လိုက်ရသလို အင်အားတွေရှိလာ သည်။ လွမ်းစိတ်တွေ ပြေသွားသည်။

"ဆောင်းကိုချစ်တဲ့စိတ် တူတယ်ဆိုရင် အတွေးတွေလဲ တူလိမ့်မယ်" ဆိုသော အလွမ်းဇာတ်ခံ စကားများသည် မြောက်ဦး၏ ဆောင်းအိပ်မက်လို လှုပ်လီလှုပ်လဲ့ ညဉ့်နက်သန်းခေါင်ကို ကျော်လွန်ကာ အပွေးပင်လယ်တွင် နစ်မြောခဲ့ရပါတော့သည်။

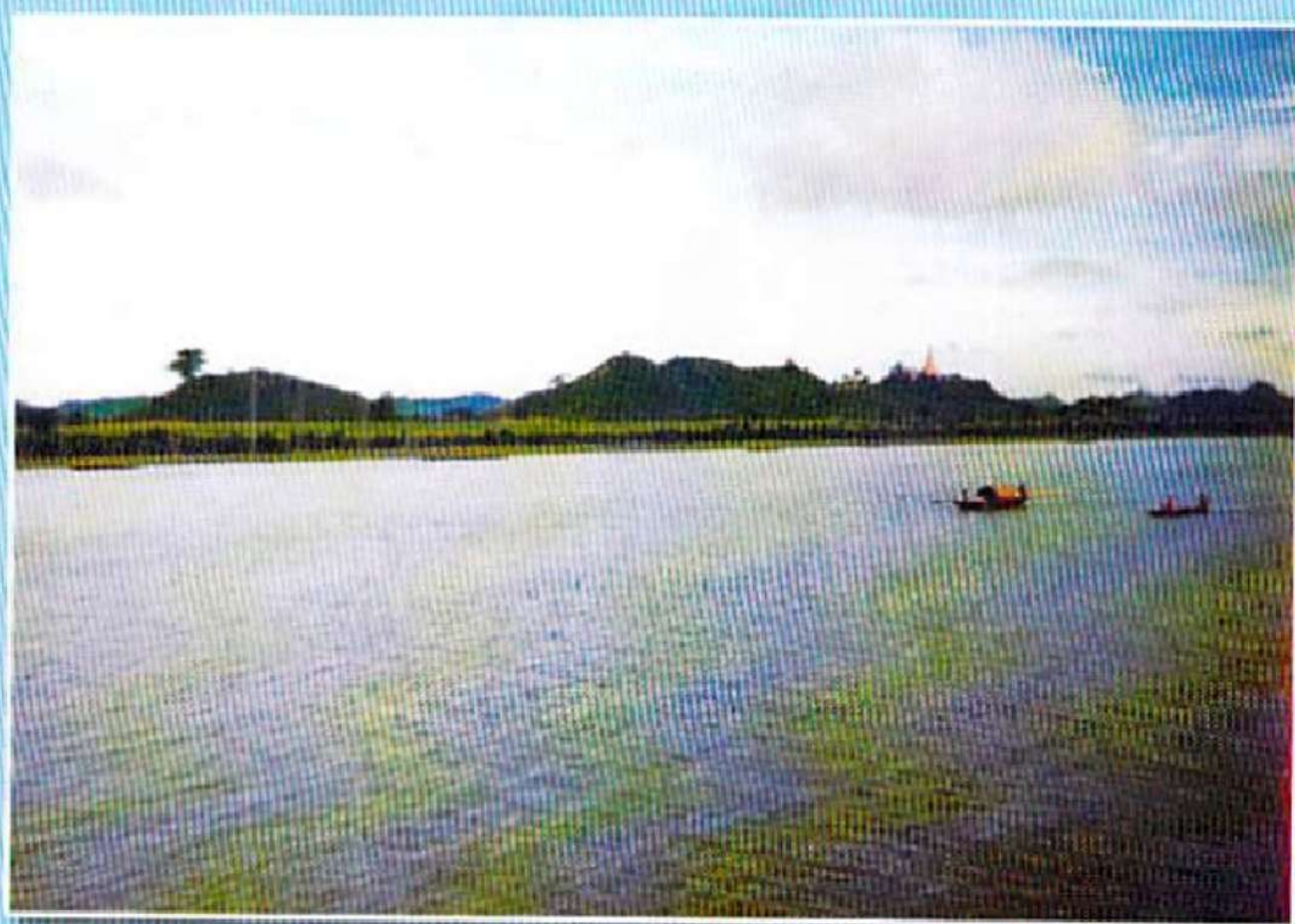
မြောက်ဦးရှစ်သောင်းလှိုဏ်ဂူဘုရားများ

မြောက်ဦးကိုးသောင်းဘုရားအတွင်းမြင်ကွင်း

မြောက်ဦးမြို့သက္ကမာန်အောင်ဘုရား၌အမှတ်တရ

ကမ္ဘပနဒိမြစ်ယံမှဦးရစ်တောင်ဘုရားမြင်ကွင်း

အခန်း (၁၂)

လွမ်းရပါသည် ချေဝတီ

မြောက်ဦးမှ မဟာမုနိ

ယမန်နေ့က ညဉ့်နက်သန်းခေါင်အထိ အိပ်မရသော်လည်း နံနက် စောစောပင် နိုးနေခဲ့ပါသည်။ ထူးဆန်းသည်မှာ ဟိုတယ်၏ အရှေ့ဘက် ဘုရားများဘက်မှ ငိုညည်းသံလိုလို၊ အော်ဟစ်သံလိုလိုအသံများ အိပ်မက် လိုလို ကြားခဲ့ရခြင်းဖြစ်သည်။ ကျွန်တော် အိပ်ရာမှအထ မှန်ပြတင်း လိုက်ကာကြိုး ဆွဲဖွင့်လိုက်ရာ နေမင်းသည် မြေကမ္ဘာကို နှုတ်ခမ်းဖြင့် နမ်းစ ပြုနေလေပြီ။ လှပသောပန်းရောင်စုံများ နေရောင်ခြည်အောက်တွင် နှင်းငွေ့ ရည်များဖြင့် ပွင့်အာနေကြလေပြီ။

“Good morning ဗိုလ်များ ... ညက အိပ်ပျော်ပါရဲ့လား”

“ဪ - ဟုတ်ကဲ့ ... နေရာသစ်မို့လို့လား မသိဘူး၊ နိုးလိုက် အိပ်လိုက်ပဲ”

“ဗိုလ်ကြီးညွန့်အောင်က သူ့အခန်းနားမှာ ငိုသံလိုလိုကြားတယ်၊ သူ့ကိုလှုပ်နှိုးတယ်လို့ ပြောနေတယ်၊ သူ့အခန်းက တောင်စောင်းနဲ့ ကပ် လျက် ဆိုတော့ ရွာထဲကအသံတွေဖြစ်မယ်၊ ဒါပေမဲ့ မြောက်ဦးဟိုတယ်က နာမည်တော့ကြီးတယ်၊ အစိမ်းသေတွေ မကျွတ်ဘူးနဲ့တူတယ်”

“အေးဗျာ ... ယုံရခက်ခက်ပါပဲ၊ နာနာဘဝဆိုတာ ရှိနေလို့လဲ ဆရာ တော်ကြီးတွေ မေတ္တာပို့တဲ့အခါ မြင်အပ် မမြင်အပ် နှစ်ရပ်များစွာ သတ္တဝါ

ချမ်းသာကိုယ်စိတ်မြဲပါစေလို့ မေတ္တာပို့တာလေ၊ မေတ္တာသုတ်ရွတ်ပြီး အိပ်ရင်တော့ သူတို့လဲ မေတ္တာရပြီး ကိုယ့်ကို ဒုက္ခမပေးဘူးလို့ ထင်တာပဲ”

ကျွန်တော် မနက် ၇ နာရီခွဲတွင် ဒေါက်တာမိုးစံပယ်ရှိရာ ဆေးရုံသို့ သွားလိုက်သည်။ မြောက်ဦး နံနက်ခင်း လမ်းမတစ်လျှောက် မြင်းလှည်း၊ ဆိုက်ကား၊ စက်ဘီးများဖြင့် စည်ကားစ ပြုနေလေပြီ။ ကားဆရာက မြောက်ဦးမြို့မှာ ရပ်ကွက် ခြောက်ရပ်ကွက် ရှိသည်။ အများအားဖြင့် နန်းတော်ကုန်း ဘုရားစေတီမြေများကြားတွင် နေထိုင်လာခဲ့ကြ၍ အခုတော့ မြေယာဖော်ထုတ်၊ နေရာပြန်ချရန် စီစဉ်နေကြောင်းသိရသည်။ ကျွန်တော် ဆေးရုံသို့ ဝင်လိုက်ချိန်တွင် ဒေါက်တာ အဆင်သင့်စောင့်နေလေပြီ။

“Good Morning ညီမရေ... ညက ပင်ပန်းပြီး အိပ်ပျော်ရဲ့လား”

“အင်း ... ပျော်ပါတယ်လေ၊ ညက နည်းနည်းပိုအေးတယ်နော်၊ နောက်ပြီး သီချင်းဆိုပြီးမှ သူများကို အသံနဲ့ နှိပ်စက်မိသွားသလားလို့ တွေးနေမိတယ်လေ”

“ဟာ ... မထင်ရဘူး၊ တကယ်ကောင်းပါတယ်၊ အဓိပ္ပာယ်ရှိတဲ့သီချင်း မို့လို့ ကိုယ်တောင် ချမ်းချမ်းနဲ့ လွမ်းမိသလိုပဲ”

“လွမ်းရသူက ကျန်နေခဲ့တော့ ရန်ကုန်ပြန်ရင် တွေ့ရတော့မှာပါ”

“အဲဒီလို ထင်လို့လား၊ တကယ်တော့ ...”

“ဪ ... Breakfast မစားရသေးရင် ရခိုင်မုန့်တီ ဝင်စားကြမယ် လေ၊ ဒီတစ်ခါ ညီမ ဧည့်ခံပါရစေ”

ကျွန်တော်တို့ ကားပေါ်မှ စကားဖြတ်ကာ မြောက်ဦးကားလမ်းမကြီး ဘေးရှိ မုန့်ဟင်းခါးဆိုင်တွင် နံနက်စာ စားလိုက်ကြသည်။ ရခိုင်ဓလေ့ မုန့်တီ သည် ရှူးရှူးရဲ့ရဲ့ ဆောင်းအအေးဖြင့် လိုက်ဖက်နေပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ မြောက်ဦးမှ မနက် ၈ နာရီတွင် စတင်ထွက်ခဲ့ကြသည်။ မြို့အထွက်မှစ၍ အနိမ့်အမြင့် မညီညာသော တောင်ကုန်းများပေါ်တွင် ဘုရားငုတ်တို့များ၊ ရှေးဟောင်းယဉ်ကျေးမှုများ ထင်ဟပ်နေလေသည်။

“ညီမက ပါးတော်ကျွန်းကို လိုက်ပို့ချင်တာ၊ ဒါပေမဲ့ ဒီကနေ မင်းပြား ကိုသွားပြီး မင်းပြားကနေ မော်တော်နဲ့ တစ်နာရီကျော်ကျော် ထပ်သွား ရတယ်”

“အဲ ... မကြားဖူးဘူး၊ ဘာရှိလို့လဲ”

“မြတ်စွာဘုရားရဲ့ လက်ဝဲပါးရိုးဓာတ်တော်ဘုရားရှိတယ်လေ၊ ဒီကနေ ၁၆ မိုင်လောက်ရှိမယ်ထင်တယ်၊ ပါးတော်ဓာတ်ဘုရားရှိလို့ ပါးတော်ကျွန်းလို့ ခေါ်တာလေ၊ မြောက်ဦးကနေ အနောက်တောင်ဘက်မှာရှိတော့ အခုသွား မယ့်လမ်းနဲ့ တောင်နဲ့မြောက်ဖြစ်နေတယ်။ တကယ်တော့ ရခိုင်ကိုရောက် ရင် မင်းပြားမြို့ကို ရောက်ဖူးသင့်တယ်။ မင်းပြားဟာ တစ်ချိန်က ရခိုင်တို့ရဲ့ ဝမ်းဗိုက်လို စီးပွားရေး အချက်အချာကျတယ်။ လေးမြို့မြစ်ကမ်းမှာ မြစ်ဝ ကျွန်းပေါ်ဒေသလို ဆန်ရေစပါး သားငါးပုစွန် ပေါများတဲ့မြို့ဖြစ်လို့ မြန်မာ ပြည် အထက်ပိုင်းနဲ့ ရခိုင်ပြည်နယ် ဆက်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်းမှာ အရေး ပါတဲ့မြို့ဖြစ်တယ်။ ဒီကနေ မိုင် ၂၀ ပဲ ရှိတယ်”

“နောက်ကြုံဦးမှာပါ၊ ဟောဟိုတောင်ကြောကြီးက ...”

“အဲဒါ ဝေသာလီတောင်ကြောလေ၊ မြောက်ဦးနဲ့ ကျောက်တော်က ၂၇ မိုင် ဝေးတယ်၊ မဟာမုနိနဲ့ ကျောက်တော်က ခြောက်မိုင်လောက်ရှိမယ်၊ ဝေသာလီက မဟာမုနိနဲ့ မြောက်ဦးကြား ခရီးလောက်မှာရှိတယ်” ဟု ကား ဆရာက ဆိုသည်။

ကျွန်တော်တို့ ဝေသာလီမြို့ဟောင်းတည်ရှိရာ ကားလမ်းညာဘက် အတွင်း မြေနီလမ်းလေးကို ရော်ရမ်းကြည့်ကာ ကျော်ဖြတ်ခဲ့သည်။ ဤကား လမ်းကား စစ်တွေ-ကျောက်တော်-မင်းပြား-အမ်း-တောင်ကုတ် ဗဟိုဟာ လမ်းမကြီး ဖြစ်သည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်ကို မြောက်မှတောင်ဖျားအထိ တော တောင် လျှိုမြောင် မြစ်ချောင်းများစွာကို ကျော်ဖြတ်ကာ ရခိုင်တို့၏ အိပ်မက် ကို အကောင်အထည်ဖော်နေသော လမ်းမကြီး ဖြစ်လေသည်။

“ဝေသာလီမြို့ဟောင်း မဝင်တော့ဘူးလား”

“ဟိုတစ်ခေါက်က ရောက်သေးတယ်လေ”

“ဟင် ... ညီမဆီမဝင်ဘဲ သွားတယ်ပေါ့၊ အဲဒါတော့ မကျေနပ်ဘူး”

“စစ်တွေကနေ ကျောက်တော်-ပလက်ဝခရီး အပြန်မှာ မဟာမုနိ ဘုရားဖူးရင်း ခဏဝင်လိုက်တာပါ၊ စိတ်က ရောက်နေပေမယ့် အလုပ် သဘောအရ ကျောက်တော်က ပြန်ခဲ့ရတာလေ”

“ဒေါက်တာရေ ... မြောက်ဦးကို နီးရက်နဲ့ဝေးရတာဆိုပြီး လမ်းမှာ တဖွဖွနဲ့ ကျွန်တော်က သဘောမပေါက်ခဲ့ဘူး၊ ခုမှ ဇာတ်ရည်လည် တော့တယ်”

“အို ... အဲဒီလို မဟုတ်ပါဘူးနော်”

ကျွန်တော်တို့ မဟာမုနိဘုရားလမ်းခရီး အကွေ့အကောက် တော တောင် လျှိုမြောင်များ၊ ပြန့်ပြူးသော လယ်ကွင်းပြင်များ၊ ရွာငယ်များစွာကို ကျော်ဖြတ်ကာ နံနက် ၉ နာရီကျော်ကျော် ရောက်သွားကြသည်။ မြောက်ဦး ကားလမ်းမှ ဦးတိုက်ထားသော အရှေ့ဘက်တန်ဆောင်းမှ တက်သွား ကြသည်။

“ရောက်ခဲ့ပြီးပြီဆိုတော့ ဘုရားအကြောင်း သိပြီးပြီပေါ့ ... ဒါဆို မရှင်းပြတော့ဘူး”

“အို ... မဟုတ်တာ၊ ရှေးဘုရားတွေကို စန္ဒသူရိယမင်း တည်ထား ကိုးကွယ်ခဲ့တာသာ သိတာလေ၊ အခု ရုပ်ပွားတော်ကြီးနဲ့ တန်ဆောင်းတွေကို ထပ်ပြီး တည်ထားမွမ်းမံသူ မသိခဲ့ရဘူး၊ သိရင်ရှင်းပြပါဦး”

“ရခိုင်သူဌေး ဦးရဲကျော်သူ ကြားဖူးလား”

“အင်း ... ကြားဖူးတယ်လေ”

“အခု ဖူးမြင်ရတဲ့ ရုပ်ပွားတော်ကြီးနဲ့ တန်ဆောင်းတွေက ဦးရဲကျော် သူက မူလရှေးဟောင်း ရုပ်ပွားတော်တွေ မရှိတော့တဲ့အတွက် ၁၉၁၂ ခုနှစ်မှာ အသစ်ပြန်လည်မွမ်းမံတည်ဆောက်ထားခဲ့တာတဲ့၊ နှစ်ပေါင်းများစွာ ချုံနွယ်ပိတ်ပေါင်းတွေဖြစ်နေတဲ့ ကုန်းတော်ကို ပြန်လည် ရှင်းလင်းပြီး ဖော်ထုတ်ခဲ့တာလို့ပြောတယ်၊ နောက်ပြီး ဦးရဲကျော်သူက ဘင်္ဂလား မောက် သူဇာမြို့ ဇာတိနော်၊ ငယ်ငယ်ကတည်းက မြန်မာပြည် ရောက်လာပြီး ကြိုးစားခဲ့လို့ သူဌေးဖြစ်သွားတာတဲ့”

“ဟုတ်တယ် ... လူတစ်ယောက် ချမ်းသာကြီးပွားလာတာ ဖုတ်သွင်း ရထားဆိုက်လို့ ရွှေငွေတွေရတာတော့ မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ အတော်ကို ဆင်းရဲဒုက္ခ ခံပြီး နေ့မအားညမနား ကြိုးစားခဲ့ကြလို့ ချမ်းသာတာတွေပဲ ကြားဖူးတယ်၊ အတုယူစရာပုဂ္ဂိုလ်ပါပဲ၊ ရခိုင်တိုင်းရင်းသားတွေအတွက် ဂုဏ်ယူစရာပုဂ္ဂိုလ် ဆိုတာ အားလုံး သိထားသင့်တယ်”

ကျွန်တော် ဂေါပကလူကြီး ဦးထွန်းဝေကို သွားတွေ့ရာ ကျွန်တော် ထုခိုင်းထားသော မဟာမုနိရုပ်ပွားတော်ကို ကိုးရက် ရင်ငွေလှူကာ ပြီးစီးနေပြီဟု ဆိုသည်။ ဘုရားသူခိုးများရန်ကို ကြောက်ရ၍ သော့ခတ်သိမ်းထားပေးလေသည်။ ရှေးဟောင်းဘုရားများကို သိုက်တူးကာ သူဌေးဖြစ်ကြံနေသူများ ရှေးဟောင်းယဉ်ကျေးမှုနယ်မြေများတွင် ရှိနေကြောင်း သိရသည်။ သံသရာကို မကြောက်သူ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိများဟု ပြောရမည့်သူများ ဘုရားရုပ်ပွားတော်တောင် ချမ်းသာမပေးကြပါ။ ကျွန်တော်ထုခိုင်းသော ရုပ်ပွားတော်မှာ ရှင်ကျော်မုနိနှင့် တစ်ထေရာတည်း တူလှသည်။ မဟာမုနိဘုရား ဂေါပက ဥက္ကဋ္ဌကြီးကို လွန်စွာကျေးဇူးတင်ကြောင်း ပြောဆိုနှုတ်ဆက်ခဲ့သည်။

“မဟာမုနိက ဆုတောင်းပြည့်တယ်တဲ့ ... ဘာဆုတောင်းခဲ့သလဲ”

“ဒါတော့ ပြောလို့ဘယ်ဖြစ်မလဲ၊ ဆုတောင်းတိုင်းသာ ပြည့်မယ်ဆိုရင် လောကကြီးမှာ အားလုံး အဆင်ပြေနေကြမယ် ထင်ပါတယ်၊ အစ်ကိုကော ဘာဆုတောင်းသလဲ”

“နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုရပါလို့လို့ ဆုတောင်းလိုက်ရင် အားလုံး ပြီးသွားမယ်ထင်တယ်နော်။ ဒါပေမဲ့ လူ့ဘဝက ဒုက္ခနဲ့စပြီး ဒုက္ခနဲ့ပဲ ဆုံးကြရတယ်လေ၊ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲက လွတ်မြောက်ဖို့ဆိုတာ လူဖြစ်နေသရွေ့ မလွယ်ပါဘူး”

“တရားရပြီး တောထွက်သွားဦးမယ်နော်၊ ဒုက္ခအကြောင်း သိပ်မပြောပါနဲ့”

ကျွန်တော်တို့ ၁၀ နာရီခွဲတွင် ဘုရားကုန်းတော်ပေါ်မှ ပြန်ဆင်းခဲ့ကြသည်။ ဒီနေ့ ဘုရားပေါ်တွင် စည်ကားနေသည်။ ဒီဇင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့ နှစ်ဟောင်းကုန်မည့်နေ့တွင် နှစ်ဟောင်း၏ အညစ်အကြေးများကို ဆေးကြောရန် ဘုရားရှင်ထံ၌ ကုသိုလ်ကောင်းမှု လုပ်နေကြလေသည်။ ကျွန်တော် မမျှော်လင့်ဘဲ နှစ်ဟောင်း၏ နောက်ဆုံးခရီးတွင် တန်ခိုးကြီး ဘုရားကို ဖူးမြော် ပူဇော်ခွင့်ရခဲ့သည်။ အပြန်လမ်းတစ်လျှောက် အတွေးကိုယ်စီဖြင့် ပြန်ခဲ့ကြရာ မြောက်ဦးသို့ ၁၂ နာရီတွင် ပြန်ရောက်ကြလေသည်။ ဟိုတယ်၌ပင် နေ့လယ်စာ စားလိုက်ကြသည်။ နာရီဝက်ခန့် ဟိုတယ်၌ နားလိုက်ကြသည်။

မျှော်တော်မူမှ လွမ်းစေတီ

ကျွန်တော်တို့ ဟိုတယ်မှ ၁ နာရီတွင် ပြန်ထွက်ခဲ့ကြသည်။ ရှစ်သောင်း ဘုရားဒကာ မင်းဗာဏီသား မင်းတိကာ တည်ခဲ့သော ကိုးသောင်းဘုရားကို ဝင်ကြည့်ကြသည်။ ကိုးသောင်းဘုရားရုပ်တုတွေကို အံ့မခန်း တည်ခဲ့သော် လည်း ပျက်စီးယိုယွင်းနေလေပြီ။ အဖထက် တစ်လကြီးသောသား ဘုရားဟု ဆိုရာ -

“ဒါက အဓိပ္ပာယ် မရှိပါဘူး ... အဖေက ရှစ်သောင်း၊ သားက ကိုးသောင်း တည်နိုင်တာ ပိုပြီးကုသိုလ်လုပ်နိုင်တာပါ။ မင်းဗာရဲ့ ခမည်း တော်က စေတီငယ် သုံးဆူပဲ တည်ခဲ့တာပဲ။ အမှန်က မြန်မြန်ပြီးချင်တော့ ခြောက်လနဲ့အပြီးတည်တာ ဘယ်လိုလုပ် ခိုင်ခံ့မှာလဲ” ဟု ပညာဉာဏ်ဖြင့် ဒေါက်တာက ဝင်ပြောသည်။

ကျွန်တော်တို့ လေးမျက်နှာပုထိုးတော်၊ ထုက္ကသိမ်၊ အံတော်သိမ်ပုထိုး တော်များ ဝင်ကြည့်ကြပြီး စန္ဒမုနိ ရုပ်ပွားတော်ရှိရာ ဗန္ဓုလကျောင်းသို့ သွားကြသည်။ သိမ်ထဲတွင်ရှိနေသော ရုပ်ပွားတော်ကို ဖူးတွေ့ရာ ရင်ခေါင်း တော်တွင် ကြာဖူးသဏ္ဌာန်ဖြစ်ပေါ်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။ အင်္ဂလိပ်တို့ ပဏမ မြန်မာ-အင်္ဂလိပ်စစ်ပွဲတွင် ကြေးသွန်းဘုရားပစ္စည်းမှန်သမျှ သိမ်းယူ သွားခဲ့ရာ ရခိုင်တို့ ပြန်လည်ခိုးယူပြီး ဗန္ဓုလကျောင်းတွင် အပူဇော်ခံနေ ကြောင်း တွေ့ခဲ့ရသည်။ အလွန်သပွာယ်ပြီး အံ့ဖွယ်သော ရှေးဟောင်း လက်ရာ ရုပ်ပွားတော်ပင် ဖြစ်လေသည်။

ကျွန်တော်တို့ ဗန္ဓုလကျောင်းဆရာတော်ကို ကန်တော့ပြီး နန်းတော် ကုန်းအရှေ့ဘက်ရှိ မျှော်တော်မူစေတီရှိရာသို့ သွားကြသည်။ စေတီမှာ ပေ ၁၀၀ ခန့်မြင့်သော ကုန်းပေါ်တွင် တည်ရှိနေသည်။ တောင်ကုန်းပတ်လည် တွင် အုတ်တံတိုင်း ကာရံထားသည်။ ကျွန်တော်တို့ တောင်ခြေတွင် ကားရပ် ကာ အုတ်လှေကားမှ တက်သွားကြသည်။ လမ်းခုလပ်တွင် နားနေဆောင် လေး ပြိုပျက်နေလေပြီ။ ဤနေရာမှ ကွမ်းသည်တံခါးကို မြင်ရသည်။ မြို့ရိုး တံခါးပေါက်ရှိရာ တစ်ခွင်လုံး အုန်းတောနှင့် အိမ်များ ပြည့်နှက်နေလေပြီ။ ရှေးက မုခ်ဝ တံခါးများကို ဒီနေရာမှ အထင်အရှားမြင်ရသည်ဟု ရှေးလူကြီး တို့ ဆိုခဲ့ကြောင်း ပြောပြသည်။

“ဒီနေရာကမြင်ရတဲ့ ကွမ်းသည်တံခါးပေါက်က ရှေးကစစ်ချီသွားတဲ့ လင်သားအပြန်ကို စောင့်ကြည့်ရင်း မြင်နေရတဲ့နေရာလေ၊ တောင်ပေါ်ရောက်ရင် စစ်ချီလမ်းကိုပါမြင်ရတယ်၊ ဖြည်းဖြည်းတက်ပါ၊ မောနေဦးမယ်”

မိုးစံပယ်၏ စကားများက မောသည်ဟု မထင်ပါ။ အနားမှာရှိနေသည်။ တစ်ချိန်လုံး သူ့အပြုအမူ၊ အပြောအဆို အားလုံး ကျွန်တော့်ကို ဖမ်းစားထားသည်မှာ တစ်ရက်တာမျှပင် ကြာခဲ့လေပြီ။ တောင်ထိပ်သို့ ရောက်သောအခါ -

“ကဲ ... ဘုရားအရင်ကန်တော့လိုက်ဦး၊ ပြီးရင်ပြောပြမယ်” ဆိုကာ ကျွန်တော်တို့ မပြီးစီးသေးသည့် စေတီကို ဦးတိုက်လိုက်သည်။

“ဒီစေတီက မျှော်တော်မူစေတီလို့ ထင်ရှားတယ်လေ ... ဘာလို့ မျှော်တော်မူလို့ တွင်သလဲဆိုရင် ရှေးက စစ်ချီယောက်ျားတွေ စစ်ထွက်သွားရင် ဒီတောင်ကုန်းကနေ ဆီမီးပူဇော်ရင်း မျှော်နေသလို၊ ပြန်လာမယ့်ရက်ကိုလဲ ဒီကနေ လာမျှော်ကြတယ်တဲ့။ မင်းခမောင်းဘုရင် လက်ထက်မှာ ရဲမက်ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးရဲ့ ဇနီးဟာ သူ့လင်တော် ပြန်အလာကို ဒီတောင်ပေါ်ကနေ နေ့တိုင်း ထွက်မျှော်နေတယ်တဲ့။ သူ့သွားရင် သူ့ရဲ့အဖော်အဖြစ် နောက်တန်းမှာ ကျန်ရစ်သူ စစ်သည်တစ်ဦးကို ခေါ်သွားလေ့ရှိတယ်တဲ့။ တစ်နေ့မှာ မိုးချုပ်သည်အထိ စောင့်မျှော်နေတုန်း လင်တော်မောင်ဟာ တခြားဂိတ်ကနေ ပြန်ဝင်လာပြီး အိမ်ကို ဝမ်းသာအားရ ပြန်လာတယ်တဲ့။ သူ့ဇနီးကို မတွေ့တဲ့အခါ လိုက်ရှာရင်းနဲ့ မျှော်တော်မူတောင်ပေါ်မှာ စစ်သည်တစ်ဦးနဲ့အတူ ဆီမီးပူဇော် ဝတ်ပြုနေတာ တွေ့လိုက်ရတယ်တဲ့။ ဒါကို လင်ဖြစ်သူက အထင်မှားပြီး သူကတော့ စစ်တိုက်ထွက်နေတာ၊ မယားက ဖောက်ပြန်နေတယ်လို့ အထင်ရှိပြီး ဇနီးဖြစ်သူကို ဓားနဲ့ပိုင်းခုတ်ပြီး သတ်လိုက်တယ်တဲ့။ တစ်ပတ်ခန့်ကြာတဲ့အခါမှ ဇနီးဖြစ်သူဟာ လင်တော်ကို တမ်းတမျှော်ယောင်ပြီး ဒီတောင်မှာ နေ့စဉ်မျှော်နေတာကို အိမ်ဖော်များ ထံက သိလိုက်ရတယ်တဲ့။ အဲဒီအခါကျမှ နောင်တကြီးစွာရကာ ပူဆွေးငိုကြွေးပြီး အပြစ်ပြေစေရန် စေတီကို ထပ်မံမွမ်းမံ ပြုပြင် တည်ဆောက်ခဲ့တယ်တဲ့။ ဒါပေမဲ့ သောကစိတ် ဖိစီးနေတာကြောင့် စေတီမပြီးခင်မှာ သေဆုံးသွားတယ်တဲ့”

“ဪ ... ဒါကြောင့် ဒီစေတီက တစ်ဝက်တပျက် ဖြစ်နေတာ ထင်တယ်။ မျှော်ရတာလဲ ကျွန်တော် ... မောရတာလဲ ကျွန်တော် ဖြစ်နေတဲ့ နေရာလေးက လွမ်းစရာအဖြစ်အပျက်နဲ့ဆိုတော့ ပြန်သွားရင် ဒီစေတီလေး ကို သတိရနေမယ် ထင်တယ်”

“ညီမကိုတော့ မေ့သွားမယ် ထင်ပါတယ် ... ဒီလိုပါပဲလေ ... ဒီအရွယ်က”

“ညီမနဲ့ စကားအေးအေးဆေးဆေး ပြောချင်နေတာပါ။ ဒါပေမဲ့ တွေ့တာမှ မကြာသေးဘူး။ ပြောတဲ့စကားက သိက္ခာကို ထိပါးတဲ့စကားဖြစ်မှာ စိုးတယ်လေ။ နောက်ပြီး ကိုယ်က ရည်းစားစကားပြောရမယ့်အရွယ်မှမဟုတ်တာ၊ ညီမက ဆရာဝန်တစ်ယောက်၊ ဒီအသက်အရွယ်မှာ တွေ့ကြတာ၊ ဘဝခရီးမှာ အပြစ်ကင်းစင်တဲ့သူတွေတော့ မဟုတ်နိုင်ဘူးလို့ ထင်ပါတယ်”

“ညီမက အပြစ်ကင်းပါတယ်နော် ... ဘဝတစ်လျှောက်လုံး စာနဲ့ လုံးပမ်းခဲ့ရတာ၊ အသက် ၃၀ ဆိုတဲ့ အရွယ်ဟာ ဆရာဝန်တွေအတွက် အလုပ်လုပ်တဲ့ အတွေ့အကြုံက နည်းနေသေးတယ်။ ဘဝမှာ ပျော်စရာဆိုတာ ဘာလဲလို့ ဆေးကျောင်းသူဘဝကို ဖြတ်သန်းတုန်း မေးခဲ့ဖူးတယ်။ အလုပ်ရပြန်တော့ လူနာနဲ့ အိမ်နဲ့ လုံးထွေးနေရတာ၊ တစ်ခါတစ်ခါ ဘဝအဓိပ္ပာယ်က ဆရာဝန်လုပ်မိတာ မှားသွားသလားလို့။ စီးပွားရေးနဲ့ ဘွဲ့ယူတဲ့ သူငယ်ချင်းတစ်ယောက် နိုင်ငံခြားမှာ အလုပ်လုပ်ရင်း ဘွဲ့ထပ်ယူတယ်။ အစစ အဆင်ပြေနေတယ်။ ဆယ်ကန်းမှာ ဘဝလမ်းခွဲကြတာ၊ စာတော်တဲ့ လူက ချမ်းသာချင်မှ ချမ်းသာတာလေ။ ဒါပေမဲ့ မိဘအတွက် ကျေနပ်ပါတယ်။ ဘဝအတွက် ပင်ပန်းလို့ ဘာမှမစဉ်းစားခဲ့ဖူးဘူး”

“ဒါဆို ကိုယ်က အပြစ်ရှိတဲ့သူလို့ ဆိုရမှာပေါ့။ ဟုတ်ပါတယ် ... ကိုယ့်အကြောင်းပြောဖို့အချိန်ယူရမယ်။ နားလည်မှုပေးနိုင်တဲ့သူတစ်ယောက် ကို တွေ့ရင်တောင် ခွင့်လွှတ်တဲ့စိတ်တွေကော ရှိပါ့မလား။ ဘဝခရီးက မဖြူစင်တော့ အပြစ်မြင်တတ်တဲ့သူတွေအတွက် ကိုယ်မှာ နေရာရှိမှာမဟုတ်ဘူး။ ကိုယ်က လူလွတ်တစ်ယောက် ဆိုပေမယ့် ငယ်လွန်းတဲ့ သားနဲ့ သမီးနှစ်ယောက် ရှိနေတယ်”

“ညီမ နားလည်ပြီးသားပါ။ မနွေက အစ်ကိုပိုက်ဆံအိတ်ထဲက ဓာတ်ပုံ လေးတစ်ပုံ ထွက်ကျတာတွေ့လို့ ပြန်ထည့်ပေးထားတယ်လေ။ ညီမက အစ်ကိုကို ရိုးသားစွာပဲ ခင်မင်ချင်တာပါ။ နောက်ပြီး ညီမ ခွင့်တစ်ရက်ယူပြီး အစ်ကိုကို စစ်တွေအထိ လိုက်ပို့မယ်။ စစ်တွေ တပ်မတော်ဆေးရုံမှာ အတူတူ ကျောင်းပြီးတဲ့ သူငယ်ချင်း ရှိတယ်လေ။ သူက တပ်ထဲဝင်သွားတာ။ M.Sc တောင် ရနေပြီ”

“တကယ်ပဲ လိုက်မှာလား၊ ဒါဆို အစ်ကို မျှော်တော်ရောင်စေတီကို သင်္ဘောပေါ်ကနေ လှမ်းကြည့်စရာ မလိုတော့ဘူးပေါ့။ သင်္ဘောပေါ်ရောက် ရင် ပြောချင်တဲ့စကားတွေ ပြောခွင့်ရမှာပေါ့နော်။ နောက်ပြီး ကိုယ့်ကို နားလည်သွားမယ်ဆိုရင် ရခိုင်တို့အကြောင်း ဆွေမျိုးစပ်လို့ရမယ်ထင်တယ်”

“အစ်ကိုက ရခိုင်မှ မဟုတ်တာ”

“ရခိုင်အမျိုးက ပေါက်ဖွားလာတာလို့ဆိုရင် ဝမ်းသာသွားမယ် မဟုတ် လား။ သက်သေပြစရာ ရှိတယ်နော်။ ဘယ်ဘုရားမှာ တိုင်တည်မလဲ”

“ဪ ... နန်းတော်ကုန်း အနောက်တောင်ဘက်မှာ နရတ်ဗား ဘုရားရှိတယ်။ ဒီကအပြန် ဝင်ဖူးရအောင်လေ။ ရခိုင်တန်ဆောင်ဘုရားလို့လဲ ခေါ်တယ်။ အဲဒီမှာ ရခိုင်ဖြစ်ကြောင်း သက်သေခံပြီး သစ္စာဆိုပေါ့”

ကျွန်တော်တို့ မျှော်တော်မူစေတီကုန်းမှ ဆင်းလာကြပြီး မြို့ထဲသို့ တစ်ပတ် ပတ်ကြသည်။ ဈေးမှာ စည်ကားသည်ဟု မဆိုသာ၊ ဘုရားဖူး ခရီးသည်များပင် ရောက်ဖူးအောင် ပတ်ကြည့်ကြခြင်းသာဖြစ်မည်။ ထူးခြား သည်က ဗလီကြီးများကို တွေ့ရခြင်းမှာ ခမ်းနားသည်ဟု ဆိုရမလား၊ ကုလားများသည်ဟု ဆိုရမလား။ ဒီမြို့မှာ ကုလားများခြင်းက မဆန်းပေ။ ဒုတိယမြောက်ဦးခေတ်တွင် ဘင်္ဂလား ၁၂ ပြည်နယ်ကို ပြန်လည်တိုက်ခိုက် သိမ်းပိုက်ရာ၌ စစ်သူကြီး ဓမ္မဇေယျသည် ကုလားပြည်မှ ကုလားဘုရင်နှင့် တကွ သံပန်းတို့ကို ဖမ်းဆီးခဲ့ရာတွင် ကုလားတစ်သောင်းကို ဆင်စာ၊ မြင်းစာ ရိတ် အစ၊ ကုလားနှစ်ထောင်ကို ပါးခုတ်၊ သစ်ခုတ်အစ၊ ကုလား တစ်ထောင် လယ်လုပ်၊ ကုလားတစ်သောင်း ဟင်းသီးဟင်းရွက်၊ ငရုတ်၊ ကြက်သွန်၊ ကွမ်းဆက် အဖွဲ့အစု၊ ကုလားနှစ်ထောင် မိဖုရား၊ သားတော်၊ သမီးတော်များ အိမ်၌ ရေခပ်/ထင်းခွဲ၊ ကုလား နှစ်ထောင် လေးကိုင်စစ်သည်၊ ကုလား

တစ်ထောင် ရက်ကန်းရက်၊ ကုလားတစ်ထောင် ယာဉ်ထမ်း၊ ကုလား
တစ်ထောင် ဆားချက်၊ ကုလား တစ်ထောင် မြို့တွင်း/မြို့ပြင် အမှိုက်ကျုံး၊
မစင်ကျုံး စသည်ဖြင့် ကုလား ၄၇၅၀၀ ကို ဖမ်းဆီးလာကာ တာဝန်ခွဲဝေ
အပ်နှင်းပေးခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။

ရှေးက ရခိုင်ဘုရင်မင်းမြတ်က ဘာသာရေး သွေးခွဲမှုမရှိ၊ လွတ်လပ်
စွာ ကိုးကွယ်ခွင့်ပြုသဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဘုရားများအပြင် မူဆလင်ဘာသာ
ဗလီများ ထွန်းကားခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ဘုရင့်တပ်တွင် ကမန်မျိုးနွယ်စုတို့
သည် လေးကိုင်စစ်သည်များအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ခိုင်းနက်တို့သည် ခိုင်းကာ
စစ်သည်များအဖြစ်လည်းကောင်း ဖွဲ့စည်းထားခဲ့လေရာ ကမန်တို့သည်
မူဆလင်ဘာသာကို ကိုးကွယ်ခဲ့ကြသည်ဟုဆိုသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ပုဏ္ဏား
ကျွန်း၊ ဖရုံကာကျွန်း၊ စစ်တွေ၊ ရသေ့တောင်၊ ဘူးသီးတောင် ခရီးတစ်
လျှောက် ကုလားတို့ အခြေအမြစ်မျိုးစုံဖြင့် နေထိုင်စားသောက် လုပ်ကိုင်နေ
သည်ကို တွေ့ခဲ့ရလေသည်။

ကျွန်တော်တို့ မြို့တွင်း၌ ခဏသာ ပတ်ကြည့်ပြီး နန်းတော်ကုန်း
အနောက်ဘက်ရှိ နရတ်စားဘုရားသို့ ရောက်ကြသည်။ အင်းဝခေတ်က
ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ စာဆိုနှင့် ရှင်မဟာတေဋ္ဌသာရတို့ ရခိုင် မြောက်ဦး
ရောက်ခဲ့ကြပြီး ဘုရင့်သမီးတော်၏ အလှကိုတွေ့ရာ ရခိုင်တန်ဆောင်
ဆိုသောရတုကို စပ်ဆိုပြီး မင်းသမီးကို ဆက်သခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။ မင်းသမီး
သည် နရတ်စားဘုရားဖူးရင်း ရတုပိုဒ်စုံကိုဖတ်ရာ ဝမ်းသာ ချီးကျူးပြီး
နရတ်စားဘုရားကို ရခိုင်တန်ဆောင်ဘုရားဟုလည်း ဂုဏ်ပြုအမည်ပေးခဲ့
သည်ဟု ဆိုသည်။

ကျွန်တော်တို့ ဘုရားဆင်းတုတော်နှစ်ဆူကို ဖူးမြော်ခဲ့သည်။ သံတွဲ
သား အဘိုးက မွေးဖွားသော ရခိုင်အမျိုးဖြစ်ကြောင်း သက်သေပြ ရှင်းပြ
ခဲ့ရာ -

“အံ့ဩစရာကောင်းတဲ့ အဖြစ်အပျက် တွေ့ဆုံမှုတွေက လောကမှာ
မဖြစ်နိုင်ဘူးဆိုတာ မရှိတဲ့အကြောင်း ယုံကြည်သွားပြီ” ဟု မိုးစံပယ်က
ဆိုခဲ့သည်။

“သံတွဲစား ဆိုလို့ သံတွဲစား နရနက ပထမ မြောက်ဦးခေတ်မှာ မြောက်ဦးမြို့သစ်တည်တဲ့ နောင်တော် မင်းစောမွန်ရဲ့ အရိုက်အရာကို ဆက်ခံခဲ့ရတယ်နော်”

“ဖတ်ဖူးတယ်၊ နောင်တော်မင်းစောမွန်က မြို့ဟောင်းမြောက်ဦးရဲ့ ပထမဆုံး တည်တဲ့မင်းသာဖြစ်တာ၊ အလွန်ကို ရာဇမာန် ပြင်းတဲ့မင်းလို့ သိရတယ်။ တိုင်းသူပြည်သား များကြီးမတ်ရာတွေကို နှိပ်စက်ကလွဲပြုတယ်။ မင်းကျင့်တရားနဲ့အညီ မအုပ်ချုပ်ဘဲ ပညာမတတ်တဲ့ အမတ်လူမိုက်တို့နဲ့သာ ပေါင်းဖော်ပျော်ပါးနေတာကြောင့် နန်းတွင်းပညာရှိ အမတ်တချို့က သံတွဲ စား ညီတော်ကို အာဏာသိမ်းပြီး မင်းလုပ်ဖို့ အကြံပြုကြတယ်တဲ့။ ဒါပေမဲ့ ညီတော် သံတွဲစားက သစ္စာမဖောက်ဘဲ ‘ငါတို့အနွယ် သာကီမင်းဆက် အမျိုးဖောက်၍ လုယက်တိုက်ဖျက် ထီးနန်းတက်ရိုးမရှိ၊ အစ်ကိုကြီး အဖ အရာ၊ မိစ္ဆာမိုက်မဲ မကြံရာ’ လို့ဆိုပြီး အမတ်တွေကို ပြန်လွှတ်တယ်တဲ့”

“သံတွဲသား သစ္စာရှိကြောင်း ပြတာပေါ့လေ၊ ယုံရမှာလား”

“ဟာ ... မှန်တာပေါ့၊ သစ္စာတရားရဲ့တန်ဖိုးကို ပြောရဦးမယ်။ အစိုးရ မင်းနဲ့ အုပ်ချုပ်တဲ့ လူတန်းစားတွေ သံဝေဂရစရာက မဟုတ်မမှန် လုပ်ကြံ ဖန်တီး ဂုံးတိုက်ဂုံးချောတတ်တဲ့ လက်အောက်ငယ်သား အပေါင်းအပါတွေ စကားကို မယုံကြည်တတ်ဖို့ဘဲ။ မင်းစောမွန်ကို အမတ်တချို့က ညီတော် သံတွဲစား လုပ်ကြံလိမ့်မယ်၊ အာဏာလုလိမ့်မယ်လို့ ပြောတာကို ယုံပြီး ညီတော်ကိုတိုက်ဖို့ စစ်ပြင်တယ်တဲ့။ ဒါနဲ့ အသက် ၁၁၀ အရွယ် အမတ်ကြီး ဝိမလက မင်းစောမွန်ကို မကြံစည်အပ်တဲ့ကိစ္စဖြစ်တဲ့အကြောင်း၊ ညီတော် ဆွေတော်မျိုးတော်တွေကို မနှိပ်စက်သင့်တဲ့အကြောင်း၊ ‘သူ့လျှောင်သူပျက် ပေါင်းဖက်စကား မင်းကြီးမှားမှု တိုင်းကားမစည် ပျက်တတ်သည်’ လို့ လျှောက်တင်တဲ့အခါ မင်းကြီးက အယူမှားပြီး အမတ်ကြီးကို မာန်အောင် ကျွန်းပို့ပြီး အပြစ်ဒဏ် ချလိုက်တယ်တဲ့”

“ဒါဆို မာန်အောင်က ရှေးတုန်းက တစ်ကျွန်းစံတွေ၊ အပြစ်သားတွေ ထားတဲ့နေရာပေါ့”

“ဟုတ်တယ်လေ ... ဒီသတင်းကို အင်းဝဘုရင် ကြားတဲ့အခါ ရခိုင် နန်းတွင်းရေး မတည်မငြိမ်ဖြစ်မှုကို အခွင့်ကောင်းယူပြီး စစ်ချီလာတယ်တဲ့။

ဒါကို သံတွဲစားကြားလို့ သစ္စာရှိရှိနဲ့ အစ်ကိုဖြစ်သူကို ဆက်သားလွှတ်ပြီး သံတော်ဦးတင်ပေမယ့် ဘုရင်ကို ကပ်စားရပ်စားဖူးပြီး အရိပ်ခိုနေတဲ့ အမတ်တွေက ဒါမဖြစ်နိုင်ဘူး။ သူကသာ တိုက်မှာဆိုပြီး သတင်းပေး တောင်ခွင်စားကိုပါဖမ်းပြီး အပြစ်ပေးတယ်တဲ့။ ဒါပေမယ့် သံတွဲစား ညီတော် က အင်းဝစစ်ကြောင်း ခေါင်းဆောင် မင်းရဲကျော်စွာကို ရေကြောင်း ကြည်းကြောင်းခံပြီး သစ္စာခံကာ ပိတ်ဆို့ တိုက်ခိုက်ခဲ့ပေမယ့် အင်အားမမျှလို့ ရှောင်ပြေးခဲ့ရသလို မင်းစောမွန်နဲ့ မြောက်ဦးလဲ ကျပြီး ဘင်္ဂလားပြည်ကို ထွက်ပြေးခဲ့ရတယ်တဲ့”

“သံတွဲသားက တော်တော်သစ္စာရှိတာပဲ။ ဒါဆို ပုဂံခေတ်မှာ ကျန်စစ် သားက စောလူးမင်းကို သစ္စာရှိပုံနဲ့ ဆင်တူနေတာပေါ့နော်။ ဒါဆို ယုံလိုက် ပါပြီ။ ဘင်္ဂလားပြည်မှာ ဒါကြောင့် မင်းဆွေမင်းမျိုးတွေ ရှိနေတာကိုး။ မောက် သူဇာမှာ မင်းမျိုးတွေရှိနေတယ်ဆိုတာ ဒါဖြစ်မယ်ထင်တယ်နော်”

“သံတွဲသား သစ္စာရှိတာ ဒါတင်ဘယ်ကမလဲ၊ ပြောရဦးမယ် ... မင်းစောမွန် ထွက်ပြေးတော့ အင်းဝဘုရင် မင်းခေါင်က မြောက်ဦးထီးနန်းကို သမက်တော် နော်ရထားနဲ့ သမီး ရွှေပြည်ချမ်းသာတို့ကို နန်းတင်ခဲ့တယ်တဲ့။ သူတို့ကလဲ တိုင်းသူပြည်သားတွေကို နှိပ်စက်တာပဲ။ မြောက်ဦးကနေ လောင်းကြက်မှာ နန်းနေပြည်တော် အသစ်ဆောက်ပြီး အုပ်ချုပ်စေပေမယ့် ဘုရင်သာ လုပ်တုတ်တာ၊ တိုင်းပြည်မအုပ်ချုပ်တတ်ဘူးတဲ့။ ဘုရင်ကတစ်မျိုး၊ မိဖုရားက တစ်မျိုးနဲ့ တိုင်းပြည်က ဒုက္ခရောက်ပြန်ရောတဲ့။ ဒါနဲ့ သံတွဲစားက မွန်ဘုရင် ရာဇာဓိရာဇ်ထံ ခစားပြီး ရခိုင်ကို ပြန်သိမ်းပိုက်ပေးဖို့ အကူအညီ တောင်းတယ်ဆိုပဲ။ မွန်ဘုရင်က အင်းဝနိုင် ဆိုတဲ့အမတ်ကို ဗိုလ်ချုပ်ခန့်ပြီး လောင်းကြက်ကိုတိုက်တာ လောင်းကြက်ရှုံးလို့ အင်းဝဘုရင်သမီးတော် ထွက်ပြေးရပြီး သမက်လဲ ကျဆုံးသွားတယ်တဲ့။ မွန်ဘုရင်က သံတွဲစား နရနု ကို နန်းတင်ခဲ့ပေမယ့် သံတွဲစားက မင်းမလုပ်သေးဘဲ ဘင်္ဂလားက အစ်ကို မင်းစောမွန်ကို ပြန်ခေါ်ပြီး နန်းတင်ပေးပြန်တယ်။ ဒါပေမယ့် မင်းစောမွန် ဟာ ဘုရင်ခဏသာလုပ်ရတယ်၊ ကံကုန်သွားတယ်တဲ့။ မင်းသက် သုံးနှစ်ပဲ ကြာခဲ့တယ်။ အဲဒီအခါကျမှ သံတွဲစား ညီတော် မင်းခရီးက မင်းအဖြစ်ကို ခံယူပြီး မြောက်ဦးမှာ နန်းတော်ပြန်ဆောက်ခဲ့တာလေ”

“ဪ ... အစ်ကိုရယ်၊ သစ္စာတိုင်တည်ပုံ ကောင်းလိုက်တာနော်။ မင်းမှာ သစ္စာ၊ လူမှာကတိ ဆိုတာ တကယ့်ကို မြင့်မြတ်တဲ့ နှလုံးသားပါ။ ရခိုင်ဘုရင် မင်းခရီးလို့ခေါ်တဲ့ သံတွဲစားရဲ့ သစ္စာတရားကိုတော့ ယုံကြည် သွားပါပြီ။ သံတွဲသားတိုင်း သစ္စာရှိရင်၊ လူတိုင်းသာ သစ္စာရှိမယ်ဆိုရင် လောကကြီးဟာ အမြဲလှနေမှာပဲနော်”

ကျွန်တော် ပင့်သက်ဖြာမိသည်။ မြောက်ဦးသမိုင်းသည် ကျွန်တော့် နှလုံးသားကို ရစ်ပတ်ထားလေပြီ။ ကျွန်တော်တို့ မြောက်ဦးဘုရားများ အချိန် ပေး ဖူးခွင့်ရသော်လည်း ကပ်ကျော်ဖြတ်ကျော်ခဲ့ရသော စေတီပုထိုးများစွာ ရှိခဲ့သည်။ သိလို မေးလိုသော အကြောင်းအရာများစွာ ကျန်ခဲ့သည်။ ကျွန်တော်၏ မြောက်ဦးခရီးသည် မထင်မှတ်ဘဲ ဘုရားလည်းဖူးရင်း လိပ်ဥ လည်း တူးရင်းဆိုသော အဓိပ္ပာယ်၏ ခရီးသည် ဖြစ်သွားခဲ့သည်။ အံ့ဩစရာ ကောင်းသည်မှာ ၁၉၉၉ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၃၁ ရက်နေ့ကို မြောက်ဦး၏ ရင်ခွင်တွင် ကုန်ဆုံးသွားခဲ့သည်။ ဒီဇင်ဘာလ ၃၁ ရက်နေ့ ညဉ့်နက် သန်းခေါင်အချိန်တွင် ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်ကို 'Happy New Year' ဟု မီးပုံပွဲဖြင့် ကြိုဆိုခွင့်ရခဲ့သည်။

“နှစ်သစ်မှာ အချစ်သစ်ဖြင့် ရွှင်လန်းချမ်းမြေ့ပါစေ” ဟု ဆုတောင်းသံ များ ကြားခဲ့ရသည်။ ကျွန်တော်၏ ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့ မြောက်ဦးမှ စစ်တွေအပြန်ခရီးကို ရင်ခွန်စွာစောင့်ရင်း ဆောင်းတစ်ညကို လွန်မြောက် သွားခဲ့သည်။

လွမ်းရပါသည် ချစ်ဝတ်

ကျွန်တော် ဆိပ်ခံတံတားသို့ မနက် ၇ နာရီ ရောက်နှင့်နေသည်။ မြောက်ဦးသင်္ဘောဆိပ် မျက်နှာစာရှိ စားသောက်ဆိုင်၊ နားနေဆောင်၊ လက်မှတ်ရုံတို့တွင် လူစည်ကားနေသည်။ မြောက်ဦး ပြည်တွင်းရေကြောင်း မန်နေဂျာက မြောက်ဦးတွင် နေထိုင်သွားလာစဉ် အားနည်းချက်ရှိပါက ခွင့်လွှတ်ဖို့ တောင်းပန်စကားဆိုနေသည်။ လိုသည်ထက်ပင်ပိုပြီး တာဝန် ကျေနပ်ပါသည်။ ကျွန်တော်စစ်ဆေးခဲ့သော သင်္ဘောဆိပ်ကမ်းနှင့် ဆိပ်ခံ တံတားများတွင် မြောက်ဦးသည် ပြောစရာမလိုအောင် သန့်ရှင်းရေးနှင့်

စနစ်တကျရှိမှု ကောင်းမွန်သည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ကျွန်တော် သင်္ဘောပေါ် ရောက်ချိန်တွင် ကားဝင်ရာလမ်းကို မျှော်ကြည့်လိုက်သည်။ မြင်းလှည်း၊ ဆိုက်ကား၊ စစ်ကားများ တဖွဲဖွဲဝင်ရောက်နေဆဲဖြစ်သည်။

မြောက်ဦးဟိုတယ်ကို အပြန်မလိုက်တော့ဘဲ ရခိုင်တန်ဆောင်ဘုရား မှ အပြန်တွင် ဆေးရုံ၌ ကျန်ခဲ့တော့မည်။ မနက်ဖြန် စစ်တွေလိုက်ရန် လိုအပ် တာတွေ ပြင်ရဦးမည်။ ဆေးရုံအုပ်ကြီးကို စနေ၊ တနင်္ဂနွေ နှစ်ရက် စစ်တွေ သွားခွင့်ပြုဖို့ ခွင့်တောင်းရမည်ဟုဆိုကာ ဒေါက်တာမိုးစံပယ် ဆေးရုံ၌ နေခဲ့ လေသည်။ Happy New Year ပွဲကို သင်္ဘောပေါ်မှာပဲ လုပ်ကြတာပေါ့ဟု ဆိုသောစကားက အဓိပ္ပာယ်ရှိသဖြင့် ကျွန်တော်၏ ဒုတိယ ညဉ့်ဦးယံ မြောက်ဦး Dinner ကို မိုးစံပယ်နှင့် ဆုံစည်းမှု လက်လွှတ်ခဲ့ပါသည်။

“ဗိုလ်မှူး ... စောစောက အမျိုးသမီးတစ်ဦး စာတစ်စောင်နဲ့ အထုပ် တစ်ထုပ် လာပို့သွားတယ်၊ ဗိုလ်မှူး ရေအိမ်ဝင်နေလို့ ကျွန်တော်ပြန်ခိုင်း လိုက်တယ်၊ ဆေးရုံကလို့ပြောတယ်”

အစ်ကိုရေ . . .

ခွင့်လွှတ်ပါလို့ အရင်ပြောပါရစေ၊ ဓညဝတီခရီးသည်နဲ့အတူ သွားရမယ့် ညီမရဲ့မျှော်လင့်ချက် လက်လွှတ်လိုက်ရပြီလေ၊ နှစ်ရက် တာ သွားခဲ့ရတဲ့ မြောက်ဦးခရီးဟာ ညီမအတွက် ဘဝမှာ တစ်ကြိမ် တစ်ခါမှ မကြုံဖူးတဲ့ ချမ်းမြေ့သာယာတဲ့ခရီးလို့ဆိုရင် အစ်ကို ကျေနပ် မယ် ထင်ပါတယ်။ ညက အားလုံးပြင်ဆင်ပြီးကာမှ အရေးပေါ်လူနာ တစ်ဦး ရောက်လာပြီး Operation ခန်း ဝင်လိုက်ရသေးတယ်လေ။ နောက်ပြီး ကစ္ဆပနဒိတံတားကြီးဖွင့်ပွဲက ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂ ရက် တနင်္ဂနွေနေ့မှာ ကျင်းပမယ်တဲ့။ နိုင်ငံတော် အကြီးအကဲတွေ လာကြမယ်၊ ရခိုင်ပြည်နယ်ရဲ့ အကြီးဆုံးသော တံတားကြီးဖွင့်ပွဲမှာ စစ်တွေခရိုင်တစ်ခုလုံးနဲ့ ပြည်နယ်အတွင်းက တာဝန်ရှိသူတွေ၊ လူမှုရေး အသင်းအဖွဲ့တွေ အားလုံးနီးပါး တက်ရောက်ကြရမယ်။ ဒါ့ကြောင့် ဆေးရုံအုပ်ကြီးက ဝန်ထမ်းတွေ ခရီးသွားခွင့်မပြုနိုင်ဘူး တဲ့လေ။

တာဝန်နဲ့လူမှုရေး အစ်ကိုက ပိုသိမှာပါ။ ဒါပေမဲ့ ... ညက တစ်ညလုံး အိပ်မပျော်ခဲ့ဘူး။ သင်္ဘောဆိပ်ကို ဘာလို့ ဆင်းပြီး နှုတ်မဆက်တာလဲလို့ အစ်ကိုမေးမယ်မဟုတ်လား။ ရခိုင်တန်ဆောင် ဘုရားမှာ အစ်ကိုဘာတွေပြောခဲ့လဲ၊ ညီမ သင်္ဘောဆိပ်မှာ ခွဲခွာတဲ့ မျက်ရည် မကျချင်ဘူး။ အစ်ကိုက သင်္ဘောပေါ်မှာ ပြောရမယ့်စကား တွေကို ကမ္ဘာပနဒီမြစ်ကြီးမှာ တိုင်တည်သွားမယ်ဆိုတာကို ယုံကြည် နေမိပါတယ်။ လူနှစ်ဦးဘဝ ဆက်စပ်ရမယ့် မေတ္တာပေါင်းကူးတံတား ထက် ရခိုင်တိုင်းရင်းသား အားလုံးနဲ့ မြန်မာ တိုင်းရင်းသားတွေ ဆက်စပ်ဆုံတွေ့ရမယ့် ကမ္ဘာပနဒီ ပေါင်းကူးတံတားကြီးက ထာဝရ တည်မြဲနေလိမ့်မယ်ဆိုတာ ယုံကြည်မိပါတယ်... ကံမကုန်သေးရင် ပြန်ဆုံကြမယ်လို့ မျှော်လင့်ပါတယ် ...

သံယောဇဉ်ဖြင့် -

မှီးစံပယ်

နံနက် ၉ နာရီတွင် မြောက်ဦးဆိပ်ကမ်းမှ သင်္ဘောစတင်ထွက်ခွာ ခဲ့သည်။ မြောက်ဦးချောင်းမှအထွက် မြို့ကိုကာဆီးထားသော တောင်ကြော ကြီးပေါ်သို့ လှမ်းမျှော်ကြည့်လိုက်သည်။ မြောက်မှတောင်သို့ သွယ်တန်းနေ သော တောင်တန်းငယ်သည် နီးရာမှ ဝေးသွားလေပြီ။ တောင်တန်းနောက် တွင် မြို့ဟောင်းခံတပ်အုတ်ရိုးကြီး ရှိပေလိမ့်မည်။ ထိုမြို့ရိုးတံခါးနောက်တွင် မျှော်တော်မူတောင်ကုန်းလေး ရှိပေလိမ့်မည်။ မျှော်တော်မူ တောင်ထိပ်မှ စေတီလေးသည် ပြီးစီးအောင် တည်မသွားနိုင်သူ၏ ကျိန်စာသစ္စာ စူးလေ ရောသလားမသိ၊ ယခုတိုင် တစ်ဝက်တပျက်ကျန်ရစ်နေသည်မှာ လာရောက် ဖူးမြော်မိသူတို့အတွက် တစ်ဝက်တပျက်ခရီးကို ဖြစ်စေရောသလားဟု လွမ်းမောစွာ တွေးလိုက်မိသည်။ ကျွန်တော်၏ ပင့်သက်တို့ ရေပြင်မှ လှိုင်းဂယက်နှင့် ရောယှက်သွားလေပြီ။

ဟင်းခရော်ချောင်းသည် မြောက်ဦးကို ထားရစ်ခဲ့လေပြီ။ ကောင်းကင် မှ ငှက်စင်ရော်တို့ မြောက်ဘက်ဆီသို့ ပျံသန်းနေကြလေပြီ။ နေဝင်ချိန်တွင် တောင်ဘက် ပင်လယ်ဆီသို့ ပျံသန်းကြပေလိမ့်မည်။ ကမ္ဘာပနဒီကား

ကြည်စိမ်းကာ မြောက်မှတောင်သို့ စီးဆင်းနေလေပြီ။ ဤမြစ်ယံတွင် သမိုင်းက ပြောသောစကားများ စီးမြဲ စီးနေပေလိမ့်မည်။ ရခိုင်တိုင်းရင်းသားတို့၏ ဇာတိမာန်သည် ကစ္ဆပနဒီမြစ်ယံတွင် ခြိမ့်ခြိမ့်ညံ့ခဲပေလိမ့်မည်။ ရခိုင်မင်းတို့၏ ဩဇာအာဏာသည် ကစ္ဆပနဒီမှသည် နတ်မြစ်ဝကိုကျော်၍ အနောက်ပြည်ကြီးကို လွှမ်းမိုးခဲ့ကြောင်း ကျွန်းနှင့် မြေယာများစွာတွင် နေထိုင်လျက်ရှိသော ကုလားတို့၏ အခြေချမှုနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအမွေများက သက်သေပြနေလေသည်။

ဘာသာစကား တည်တံ့မှု၊ ဘာသာရေး ယုံကြည်ချက် ခိုင်မြဲမှု၊ ရိုးရာဓလေ့ ယဉ်ကျေးမှု တည်မြဲမှု၊ လူမှုရေး အစဉ်အလာ ထိန်းသိမ်းမှု၊ အဓိမြေကို ချစ်ခင်နှစ်သက်မှု၊ လွတ်လပ်ရေး ကြိုးပမ်းမှု၊ ကာကွယ်မှုတို့သည် သမိုင်းမှတ်တမ်းနှင့် မျက်မြင်ဒီဌ ကြုံတွေ့ရမှုများအရ အမျိုးကိုချစ်သော၊ သီလကိုစောင့်ထိန်းသော ရကျိုင်း ဆိုသောအမည်နှင့် အပ်စပ်လျက်ရှိနေပေသည်။

ဟိုတစ်ချိန်က တသီးတခြား နေထိုင်ခဲ့သော ရခိုင်တိုင်းရင်းသားတို့သည် မြစ်ခြား၊ ချောင်းခြား၊ တောင်ကြီးများ ခြားထားခံရသောဘဝမှ ခုတော့တံတားများ၊ လမ်းများ ဖြစ်ထွန်းလာမှုကြောင့် သွေးစည်း ညီညွတ်ခြင်း၏ အရသာကို ခံစားနေကြရလေပြီ။ ဤမြေသို့လာရန် ခက်ခဲသည် ဆိုသော အတွေးများ အလာတုန်းကလို မဟုတ်တော့။ ကျွန်တော့်ကို ဤနေရာသို့ လွယ်ကူစွာ သွားလာနိုင်သော အခြေအနေတွေ ပေးနေလေပြီ။ ကျွန်တော်၏ မြို့ဟောင်းမှ အပြန်ခရီးသည် ကစ္ဆပနဒီမြစ်ပြင်တွင် မျှော်လင့် တမ်းတခြင်းများဖြင့် လူးလွန်လှုပ်ရှားရလေပြီ။

သုံးနာရီခန့် အကြာတွင် ဦးရစ်တောင်ဘုရားကို ကစ္ဆပနဒီမြစ်ယံမှ ဖူးတွေ့ရလေပြီ။ ထည်ဝါခန့်ညားလှသော ဦးရစ်တောင်စေတီကား ရွှေတိဂုံစေတီတော်အလား ဖူးမြော်တွေ့မြင်ရလေသည်။

ကျွန်တော် ဧရာဝတီသို့ ရောက်နေသည့်အလား ခံစားနေရလေသည်။ ဧရာဝတီမြစ်ယံမှ ရွှေတိဂုံစေတီတော်ကြီးသည် ကမ္ဘာတည်သရွေ့ မြန်မာတည်ရှိစေကာ သာသနာကို ဖွံ့ဖြိုးစည်ပင်စေလိမ့်မည်။ သာသနာရောင်ဝါထွန်းကာ ကမ္ဘာကြီးကို အေးချမ်းစေသော နိမိတ်တို့ ပေးစွမ်းနေပေလိမ့်မည်။

ရခိုင်ပြည်နယ်ကြီး ယခုထက် ပိုမိုတိုးတက် ဖွံ့ဖြိုးစည်ပင် ဝပြော၍
မြန်မာနိုင်ငံ၏ လွတ်လပ်သော အချုပ်အခြာအာဏာ တည်တံ့ခိုင်မြဲရေး
အတွက် တိုင်းရင်းသား ညီအစ်ကိုမောင်နှမများနှင့်အတူ တစ်စိတ်တစ်ဝမ်း
တည်း “နှစ်ကိုယ်ရည်တူ၊ စိတ်ကြည်ဖြူစွာ၊ ဖော်ချင်းပေါင်းဖက်၊ နေ၍သက်
ပါစေ” ဟု ကစ္စပနဒီမြစ်ယံမှ ခေတ္တဝတီကို တိုင်တည်သစ္စာပြု ဆုတောင်း
လိုက်ပါသည်။

မောင်မိုးယံ

(၂၂-၁၂-၂၀၀၈)

ကျမ်းကိုးစာရင်း

- ၁။ “ရက္ခပူရကြေးမုံကျမ်း”
ညောင်တီ အောင်ဇေယျ (မြောက်ဦး)
- ၂။ “တိုင်းရင်းသား ယဉ်ကျေးမှု ရိုးရာဓလေ့ထုံးစံများ (ရခိုင်)”
မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ် လမ်းစဉ်ပါတီ
- ၃။ “မာန်အောင်ကျွန်း၏မှတ်တမ်း”
ထွန်းမြင့် (မာန်အောင်)
- ၄။ “မြန်မာမင်းများ အရေးတော်ပုံကျမ်း” (ခြောက်စောင်တွဲ)
ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်
- ၅။ “တောင်ကုတ်မြို့နယ် အစီရင်ခံစာ”
မြို့နယ်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ၊ တောင်ကုတ်။
- ၆။ “မြောက်ဦးဘုရားသမိုင်း”
မြို့နယ်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ၊ မြောက်ဦး။
- ၇။ “ရခိုင်ပြည်နယ် ကျေးလက်ဒေသ ဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံချက်”
ရခိုင်ပြည်နယ် အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ
- ၈။ “မြန်မာစာပေနှင့် ရခိုင်ယဉ်ကျေးမှုအဖွင့်”
ဦးမောင်မောင်အေး (စစ်တွေ)
- ၉။ “မြတ်ပန်းသဇင် မဂ္ဂဇင်းများ”
ရခိုင်အမျိုးသမီးအသင်း
- ၁၀။ ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဇူလိုင်လနှင့် ဩဂုတ်လထုတ် နေ့စဉ်သတင်းစာများ
- ၁၁။ မိုးလေဝသနှင့် ဇလဗေဒ ညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာနမှ မှန်တိုင်းအစီရင်ခံစာများ

ကျေးဇူးဥပကာရ မှတ်တမ်းလွှာ

“ကတ္ထပနဒီမှ ခေတ္တဝတိသစ္စာ” စာအုပ်ကို ရေးသားခဲ့စဉ်က စာပေ ဗိမာန် စာမူဆု စိစစ်ရွေးချယ်ရေးအဖွဲ့သို့ တင်ပြ ပြိုင်ပွဲဝင်ရန် ရည်ရွယ်ခြင်း မရှိခဲ့ကြောင်း ဦးစွာပြောကြားလိုပါသည်။ စာအုပ်ထုတ်ဝေခွင့်ကိစ္စ အဝဝကို စာပေစိစစ်ရေးသို့ တင်ပြရန် အဆင်သင့်ဖြစ်ချိန်တွင် စာပေဗိမာန် စာမူဆု ပြိုင်ပွဲ ဖိတ်ခေါ်ရက် သက်တမ်းတစ်လ တိုးမြှင့်သဖြင့် တင်ပြယှဉ်ပြိုင်ခွင့် ရရှိခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဤစာအုပ်နှင့် ပတ်သက်၍ မြန်မာပြည်တွင်း နေထိုင်ကြကုန်သော တိုင်းရင်းသားပြည်သူများစွာသည် ရောက်ရန်ခက်ခဲသော၊ သိရန်နက်နဲသော ရခိုင်ပြည်နယ်၏အခင်းအကျင်း ပထဝီနိုင်ငံရေးပုံသဏ္ဌာန်ကို တစ်ထိုင်တည်း သိစေလိုသောဆန္ဒဖြင့် မိမိရောက်ခဲ့ဖူးသောဒေသကို သမိုင်းနောက်ခံ အခြေပြု၍ ကိုယ့်အမြင်၊ ကိုယ့်အတွေး ရေးသားတင်ပြခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဆုရရှိခဲ့ခြင်းသည် ဤစာအုပ်၏ အနှစ်သာရနှင့် ဂုဏ်ပုဒ်တစ်ခု မဟုတ်ပါ။ ရခိုင်တိုင်းရင်းသားတို့၏ ဂုဏ်ယူမြတ်နိုးဖွယ်ရာ သမိုင်းနောက်ခံ နှင့် ဘာသာသာသနာ ယဉ်ကျေးမှု ခိုင်မြဲတည်တံ့ ထွန်းကားနေသည့် ဒေသ တစ်ခု၏ လူမှုရေးမြင်ကွင်းအဖုံဖုံကို ထင်သာမြင်သာ တင်ပြခွင့်ရသည့် အခွင့်အရေးက ကျွန်တော်၏ သမိုင်းပေးတာဝန် ကျေပွန်မှုတစ်ရပ်သာ ဖြစ်ပါသည်။

ဤစာအုပ် ဆုရရှိခြင်းအပေါ် ဂုဏ်ပြုချီးမြှင့်ခဲ့ကြသော ပြန်ကြားရေး ဝန်ကြီးဌာန ဝန်ကြီး ဗိုလ်မှူးချုပ်ကျော်ဆန်းနှင့်တာဝန်ရှိသူများ၊ ပို့ဆောင်ရေး ဝန်ကြီးဌာန ပြည်တွင်းရေးကြောင်းပို့ဆောင်ရေးမှ ဦးဆောင်ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးစိုးတင့်နှင့် အရာထမ်း၊ အမှုထမ်းများ၊ လယ်ယာ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန ရေအရင်းအမြစ် အသုံးချရေးဦးစီးဌာန ညွှန်ကြား ရေးမှူးချုပ် ဦးကြည်ထွဋ်ဝင်းနှင့် လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များ၊ ကျန်းမာရေးအတွက် အားကိုးဖော် အားကိုးဖက် ကန်တော်ကြီး ပုလဲအားကစားအဖွဲ့မှ မိတ်ဆွေ ရောင်းရင်းများ၊ ရခိုင်သဟာယအသင်းနှင့် ရခိုင်အမျိုးသမီးအသင်းတို့မှ ဆွေမျိုးမိတ်သင်္ဂဟများနှင့် ကျေးဇူးတင်ထိုက်သူ ပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးတို့အား လှိုက်လှဲစွာ အထူးကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်း နှလုံးသား၌ ကမ္မည်းမော်ကွန်း ရေးထိုးအပ်ပါသည်။

စာရေးသူ

မောင်မိုးယံ၏

၂၀၀၀ ခုနှစ် စာပေဗိမာန်စာမူဆုရ

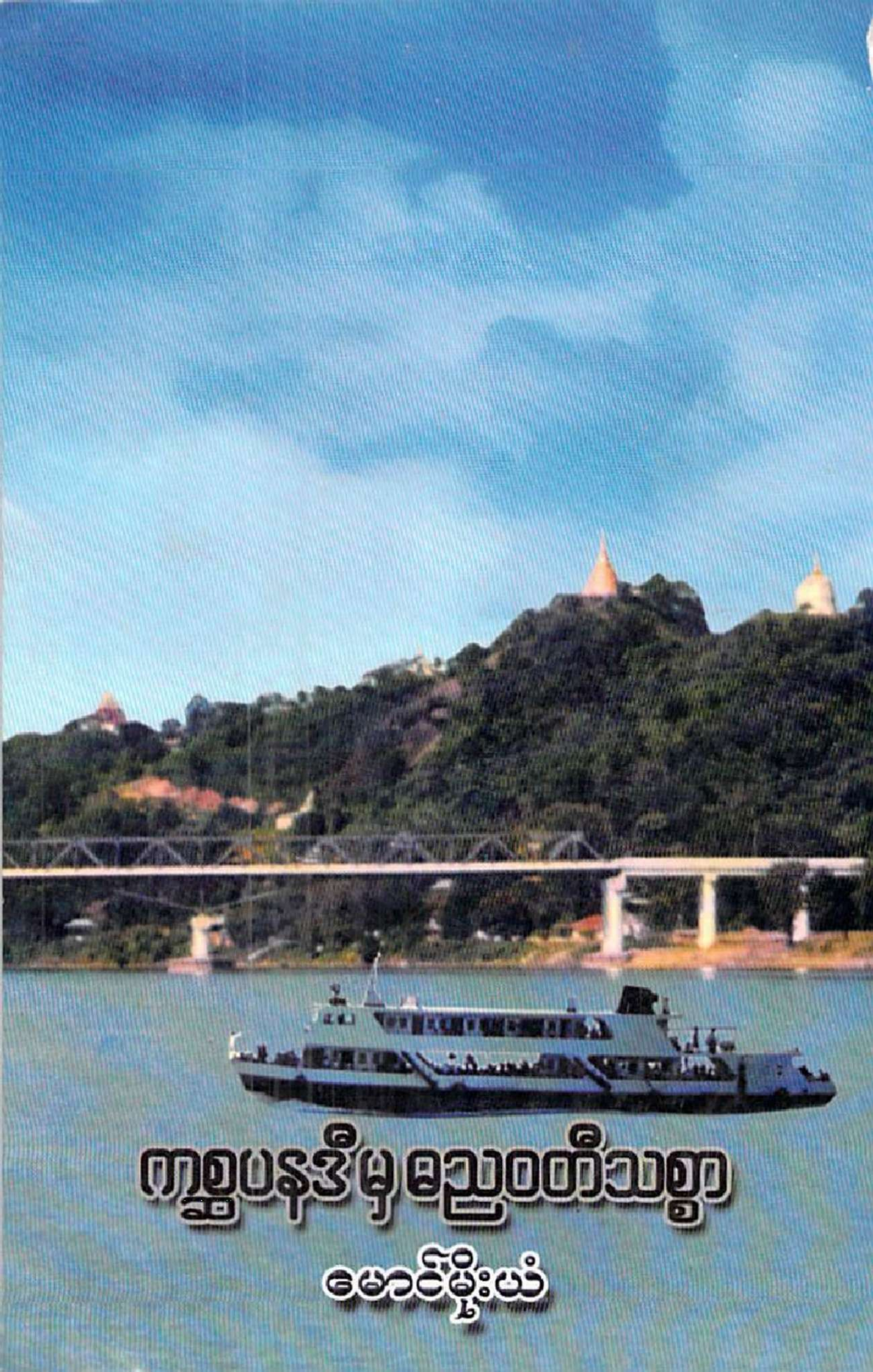
“ချင်းတွင်းမြစ်၏ သမိုင်းတစ်ခေတ် ပဲ့တင်သံ”

၂၀၀၅ ခုနှစ် အမျိုးသားစာပေဆုရ

“ငွေကြယ်များကို သက်သေတည်၍ ရွှေပင်လယ်ကို
ဖြတ်သန်းခြင်း”

စာအုပ်များကို ထပ်မံဖြန့်ချိထားပါသည်။

ဆက်သွယ်ရန် ဖုန်း-၅၄၉၉၀၁

ကုဏ္ဍပနဒီမှ ဓညဝတီသတ္တ
မောင်မိုးယံ